

P. VIRGILII MARONIS

OPERA:
Collegij Societatis Jesu Monachij 1601
IN LOCOS COMMUNES
AD ACADEMIAE
Turnoniæ iuventutis utilitatem digesta.

NUNC PRIMUM IN GERMANIA
*ab infinitis pene mendis, quibus antea
scatebat, in gratiam studiosorum
Societatis IESU repurgata.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
Sumptibus Bernardi Gualtherij.

ANNO M. DCI.

ILLVSTR. DOMI³
NO D. CAROLO CLA
VESONIO, TORQVATAE
REGIS MILITIAE EQVITI, CLA
uesonis, Hosteduni, Mercurollij, &
Murelli Baroni Nobi
lissimo.

F. PETIT S. P. D.

SI quantum in studiosorum Adolescentum
utilitatem voluntatis inclinatione propen
deo (Heros ornatissime) tantum vel ingenij
præstantia, vel multiplici humanarum, di
uinarumq; rerum eruditione niterer: nullus pro
fecto labor, nullus me periclitanda maleuolorum iuui
dia timor à scribendo retardaret, quæ eius profutura
iudicarem. Sed quoniam quæ ad hoc onus sustinendum
sine controuersia requiruntur, ea in nobis partim tem
porum iniuria, partim ingenij nostri mediocritate, vel
tenuitate potius desiderantur; prodesse scribendo quã
plurimis, optare quidem hætenus potui, prodesse, cer
tè non potui: eoq; minus, quo magis anno superiore o
mnes omnium temporum calamitates ita in hæc re
giones cōfertim irripuerunt, vt in nostrā, studiorumq;
nostrorum ruinam videri possent apertissime coniu
rasse. Interea cum hic inter priuatos parietes, dū fer
uor diuinæ indignationis aliquid remitteret, nosq;
Turnonum Pietatis & Sapientiæ emporiū redire pa
teretur, operam meam suauissimis pueris Florisello,
Carolo, Claudioq; Clauesonijs liberis tuis, ad maxima
quæq; natis, poncrem: ecce tibi D. Mich. Coysardus A
cademiæ Societatis Iesu Turnoniæ Rector, pro sua sin

4
gulari in literarum studia voluntate opus mihi tradit,
Magg. Cl. Grandis, Io. Copperij, & Mar. Bompari ope-
ra inchoatū, sed varijs de causis intermissum, vt illud
quantum in me esset, ad exitum perducerem, & non
magno meo describēdi labore studiosos poëticae facul-
tatis Adolescentes difficili, molestoq; in singulis summi
Poëta sententijs perquirendis, onere leuarem. Quan-
quā enim ingenuē fateor in Poëta ipso diligenter vol-
uendo maximum esse momentum ad solidam, ve-
ramq; in poësi laudem adipiscendam, tamen & ipsa
illa peruolutatio multi laboris est, quem pleriq; fagi-
mus, & quamuis magnā, seram profectò, quod negari
non potest, affert vtilitatem. Itaq; conatum hunc do-
ctis quidem minus fortasse necessariū, Tyronibus cer-
tè, in primisq; lectissimis libris tuis vtilissimū perliben-
ter suscepi, eoq; libentius quòd animaduvertebam ab
eo viro mihi onus delatū, cuius in are iā pridem essem.
Hoc igitur, quidquid siue nostræ contentionis est, siue
industriæ alienæ, tibi (vir Illustr.) pro eximio isto tuo
in omnes doctos amore, & iamdudum spectata, & co-
gnita beneuolentia, proq; singularibus meritis in me
tuis (cuius fidei, quæ sunt tibi secundum Deum, in hac
vita carissima commisisti, dulcissima dico pignora, pa-
terna pietatis, nobilitatis, ingenijq; expressas, & spirā-
tes imagines) hoc, inquam, totum tibi iamdiu debitū
do, dicoq;: vt quando tua beneficentia, & liberalitate
liberalibus disciplinis operam colloco, earum quales-
cumq; fructus tibi non ingratos, tuis perutiles, vniuer-
sæ studiosæ Iuuentuti prope dicam necessarios primus
tuo iure decerpas. Ex arce tua Clauesonia 29. Sept.
Anno Domini 1586.

V N I V E R S I T A T I S

T V R N O N I A E I V V E N -

T V T I.

V O D verissimè cecinit is, qui Ro-
manæ fidicen lyræ meritò dictus est,
vniuersè de rebus ortui, interituique
obnoxijis locutus:

— *Nihil est ab omni*

Parte beatum:

Hoc maximè in eas res quæ primùm humana in-
dustria perficiuntur, mihi semper visum est con-
uenire. Nam vt vrsa quasi naturæ defectui opem
ferens, informes catulos lambendo fingit, ac per-
ficit; sic maximæ, potentissimæque vrbes à paruis,
perque exiguis ductæ initijs ad summam ampli-
tudinem, dignitatemque progressæ sunt. Hæc ed-
dico, vt si quid in his, L O C I S C O M M V N I B V S,
(quos in gratiam cùm vniuersæ studiosæ Iuuentu-
tis, tum in primis tui nūc primùm in lucem emit-
timus) minus concinnè distributum, minusve ap-
tè digestum videatur, id partim primæ editioni
condones, partim temporum iniquitati tribuas,
quæ passa non est, vt commodiore ordine distin-
guerentur ea, quæ iam pridem in vniuersum priuatum
vsum succisuiis horis congesta fuerant. Neq; sen-
tentias plus æquo longiores, vel præter rem inter-
dum afferri dicas, cùm & verborum coagmenta-
tionis, & rerum ipsarum similitudinis rationem
habitam esse, nemo vel mediocriter doctus, nō vi-
deat. Ego quidem existimaui hoc me facilioribus
vsurum Lectoribus, quo labor hic maiorem esse
allaturus vtilitatem, non ipsis modò poeticæ fa-
cultatis candidatis, sed si verum fateri volumus, i-
psis etiam Professoribus, ac Magistris. Nam & illis
hinc licebit sexcentis modis locutionem vnam

6
variare, atque ex magno quasi aceruo quid maxi-
mè placeat, aut ad rem sit accommodatum selige-
re: & hi in Auctore interpretando, ipsum Aucto-
rem sui interpretem identidem afferre, magno
Auditorum commodo, delectationeq; poterunt.
Quod si, ut spero, contigerit, dabitur à nobis ope-
ra ut hoc opus in manus hominum limatius secun-
dum, absolutiusque perueniat. Vale, 3. Kalend.
Octob. D. Michaeli dicato. C I O I O X X C V I.

A D E A N D E M.

*Turbida sectari sitiens quis flumina malit,
Quam nitidi celsum fontis adire caput?
Ne patiare tibi cæno præcordia tendi,
Impuros auida dum bibis aure modos:
Difficilemque aditu ne iam causere MARONEM,
Ac per inaccessi serpere montis iter:
Obuius ecce venit, loca per communia ductus:
Hic latices claros, si sapis, ergo bibe.*

Bonus alijs vacas.

D. M. C.

Quæ collecta tibi, nobis iam carmina præbes:
HIC quæ LYRA MVSAS nos resonare DOCES.

Alex. Scotus.

P. VIRGILII MARONIS

LOCI COMMUNES.

A.

ACHILLES.

- * **T** Roas reliquias Danaûm, atque immitis Achillei. 1. Aen. ver. 34.
- * Atridas, Priamumque, & sævum ambo. 462
bus Achillem.
- * — Instaret curru cristatus Achilles. 472
- * Infelix puer atque impar congressus Achilli. 479
- * Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros, 487
Exanimumque auro corpus vendebat Achilles.
- * Nunc quales Diomedis equi, nunc quantus Achilles. 755
- * Hic Dolopum manus, hic sævus tendebat Achilles. 2 Ae. v. 29
- * Quos neque Tideides, nec Larissæus Achilles, 197
Non anni domuere decem, non mille carinae.
- * Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo 274
Hectore; qui redit exuvias indutus Achillis.
- * — Etequorum agitator Achillis 476
Armiger Automedon. —
- * Instat vi patria Pyrrhus. — 491
- * At non ille, satum quo te mentiris Achilles 540
Talis in hoste fuit Priamo sed iura, fidemque
Supplicis erubuit corpusque exangue sepulcro
Reddidit Hectorem; meque in mea regna remisit.
- * — Referes ergo hæc, & nuntius ibis 2 Ae. v. 547
Pelidæ genitori. — Achilli Patri.
- * Stirpis Achillæ fastus, iuvenemque superbum 3 Ae. v. 326

A D

Seruitio enixètulimus. —

- 5 Ae. v. 804** *AENEAE mihi cura tui: cùm Troia Achilles
Exanimata sequens impingeret agmina muris,
Millia multa daret leto, gemerentque repleti
Amnes: nec reperire viam, atque euoluere posset
In mare se Xantus, Pelidæ tunc ego forti
Congressum AENEAM, nec dijs nec viribus æquis
Nube caua eripui. —
- 6 Ae. v. 840** *Ipsūmq; ACACIDEM, genus armipotentis Achillei,
89 * — Alius Latio iam partus Achilles,
Natus & ipse dea. —
- 168** *Postquam illum victor vita spoliauit Achilles.
- 10 Ae. v. 581** *Non Diomedis equos, non currus cernis Achillis.
- 11 Ae. v. 438** *Ibo animis contra: vel magnum præstet Achillem,
Factaque Vulcani manibus paria induat arma
Ille licet. —
- 13 Ae. v. 352** *Nec equis aspirat Achillis.
- 344** *Occidis, Argiæ quem non potuere phalanges
Sternere, nec Priami regnorum eversor Achilles.

Achæi, Achiui, Argiui, Vide GRAECI,
Acheron, Vide TARTARVS.

A D M I R A R I.

- 1 Ecl. v. 11** *NOn equidem inuideo, miror magis. —
- 6 Ecl. v. 30** *Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orpheus.
- 8 Ecl. vi** *Pastorum musam Damonis & Alphefibœi
Immemor herbarum quos est mirata iuuenca
Certanteis, quorum stupefactæ carmine Lynce
Et mutata suos requierunt flumina curius.
- 1 Ge. v. 497** *Grandiæque effossis mirabitur ossa sepulchris,
3 Ge. v. 275 * — Sæpe sine vllis,
Coniugijs vento grauida (mirabile dictu.)
- 4 Ge. v. 3** *Admiranda tibi leuium spectacula rerum, &c.
- 215** *Ille operum custos: illum admirantur, & omnes
Circumstant fremitu denso, stipantque frequentes.
- 444** *Hic verò subitum, ac dictu mirabile monstrum.

Aspi-

Aspiciunt.—

- *Miratur molem Aeneas, magalia quondam: 1 Ae. v. 425
 Miratur Portas, strepitumque, & strata viarum.
 *Aeneas ait: & fastigia suspicit urbis: 443
 Infert se septus nebula (mirabile dictu)
 Per medios, miscetque viris, nec cernitur vlli.
 *Hæc dum Dardanio Aeneæ miranda videntur, 498
 Dum stupet, obtutuque hæret defixus in vno.
 *Obstupuit simul ipse, simul perculsus Achates: 517
 * — Quos omnes euntes 5 Ae. v. 555
 Trinacriæ mirata fremit, Troiæque iuventus.
 *Circumstant animæ dextra, læuaque frequentes. 6 Ae. v. 486
 Nec vidisse semel satis est, iuuat vsque morari,
 Et conferre gradum, & veniendi discere causas.
 *Musæum ante omnes: medium nam plurima turba 667
 Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis.
 * — Ille admirans venerabile donum. 408
 * — Mirantur & vndæ, 8 Ae. v. 91
 Miratur nemus insuetum fulgentia longè
 Scuta virum fluuio, pictasque innare carinas.
 *Obstupuit tanto perculsus nomine Pallas. 121
 *Dixerat Aeneas: ille os, oculosque loquentis, 152
 Iam dudum & totum lustrabat lumine corpus.
 *Mirabarque duces Teucros, mirabar & ipsum 161
 Laomedontiaden: —
 * — Nequeunt expleri corda tuendo 265
 Terribiles oculos, vultum, villosaque setis
 Pectora semiferi, atque extinctos faucibus ignes,
 * — Tua cernere facta 316
 Assuescat, primis & te miretur ab annis,
 *Vix ea farus erat, defixique ora tenebant, 520
 Aeneas Anchisiades, & fidus Achates.
 *Ille deæ donis, & tanto lætus honore 617
 Expleri nequit: atque oculos per singula voluit,
 Miraturque interque manus, & brachia versat
 Terribilem cristis galeam, flammamque vomentem.
 Talia per clypeum Vulcani dona parentis
 Miratur, rerumque ignarus imagine gaudet,
 Attollens humero famamque, & fata nepotum.
 *Obstupuerunt animis Rutuli, contritus ipse 9 Ae. v. 1: 3

Turbatis Messapus equis, cunctatur & amnis
Rauca sonans, reuocatq; pedem Tyberinus ab alto.

9. *Ae. v. 303* * — mira quem fecerat arte Lyacon.

10 *Ae. v. 249* * Inde aliae celerant cursus, stupet inscius ipse
Tros Anchisiades.

445 * At Rutulum abscessu Iuuenis, tum iussa superba
Miratus, stupet in Turno, corpusque per ingens.
Lumina voluit, obitque truci procul omnia visu.

11 *Ae. v. 120* * Dixerat Aeneas, olli obstupere silentes,
Conuersique oculos inter se, atque ora tenebant.

Vide **VIDERE.**

AEdes, Vide **DOMVS.**

AEdificare, Vide **VRBS.**

Aegæon, Vide **MONSTRVM.**

Aegrotare, Vide **MORBVS.**

A E N E A S.

1 *Ae. v. 14* * I Nsignem pietate virum. —

42 * I Nec posse Italia Teucrorum auertere regem.

263 * — Sublimemque feres ad sidera cæli
Magnanimum Aeneam. —

379 * Sic Venus: at Veneris contra sic filius orsus.

382 * Sum pius Aeneas, raptos qui ex hoste Penates
Classe veho mecum, fama super æthera notus:
Italiam quæro patriam, & genus ab Ioue summo.

498 * Hæc dum Dardanio Aeneæ miranda videntur.

548 * Rex erat Aeneas nobis quo iustior alter,
Nec pietate fuit, nec bello maior & armis.

559 * — Et te pater optimè Teucrum
Pontus habet Lybiæ. —

586 * Nate Dea: — *5. Aen. v. 383. 474. 709.*

593 * Restitit Aeneas, claraque in luce refulsit,
Os, humerosque Deo similis. —

600 * — Coram quem quæritis adsum
Troius Aeneas, Lybicus ereptus ab undis.

621 * Tu ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ
Alma Venus Phrygi genuit Simoëntis ad undam?

703 * Iam Pater Aeneas, & iam Troiana iuuentus

Conue-

Conueniunt.—

† Aeneadaſque meo nomen de nomine ſingo, 3 Ae. v. 18

† Hic domus Aeneæ cunctis dominabitur oris, 97

Et nati natorum, & qui naſcentur ab illis

† Tum genitor veterum voluens monumenta virorum 102

† — Nate Iliacis exercite fatis. 3. Ae. v. 182. & 5. Aen. v. 725

† Ecquid in antiquam virtutem, animosque viriles 3 Ae. v. 342

Et pater Aeneas, & auunculus excitat Hector?

† Vade age, & ingentem factis fer ad æthera Troiam. 462

† Multa viri virtus animo, multusque recurſat 4 Ae. v. 3

Gentis honos.

† Quem ſeſe ore ferens! quàm forti pectore & armis! 11

Credo equidem (nec vana fides) genus eſſe Deorum:

Degeneres animos timor arguit: heu quibus ille

laetatus fatis? quæ bella exhausta canebat?

† Speluncam Dido, dux & Troianus eandem 124. et v. 165

Deueniunt. —

† — Ipſe inter alios pulcherrimus omnes 141

Inſert ſe ſocium Aeneas. —

† Aeneas, tantum egregio decus enitet ore. 4 Ae. v. 150

† Veniſſe Aeneam Troiano à ſanguine cretum. 191

† — Ac dominum Aeneam in regna recepit. 214

† Dardaniumque ducem, Tyria Carthagine qui nunc 224

Expectat, fatiſque datas non reſpicit vrbes,

Alloquere, & celereis defer mea dicta per auras.

Non illum nobis genitrix pucherrima talem

Promiſit, Graiumque ideo bis vindicat armis.

Sed fore, qui grauidam imperijs, belloq; frementem

Italiam regetet, genus alto à ſanguine Teucris

Proderet: ac totum ſub leges mitteret orbem.

† Aeneam fundantem arces, ac teſta nouantem 260

Conſpicit: atque illi ſtellatus laſpide fulua

Enſis erat, Tyrioque ardebat murice læna

Demiſſa ex humeris, &c.

† — Pulchramque vxorius urbem 265

Extruis, heu regni, rerumque oblite tuarum

* — Si quis mihi paruulus aula 328

Luderet Aeneas, qui te tantum ore referret.

† Nec tibi diua parens generis, nec Da. danus auctor, 365

Perſide: ſed duris genuit te caucibus horrens

Cauca-

Caucasus, Hyreanaeque admorunt vbera tigres

407 *Magnanimusque Anchisiades:—

5 Ae. v. 424 *Tum satus Anchisa cunctis ex more vocatis.

770 *Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis.

867 *Cum pater amisso fluitantem errore magistro
Sensit, & ipse ratem nocturnis rexit in undis.

6 Ae. v. 52 *Tros, ait, Aeneas cessas?—

55 * —Fuditq; preces Rex pectore ab imo

83 *O tandem magne pelagi defuncte periclis,
Sed terra grauiora manent, &c.—

103 *Incipit Aeneas Heros.

123 * —Et mi genus ab Ioue summo.

125 *Tunc sic orsa loqui vates, Sate sanguine Diuum,
Tros Anchisiade.—

169 *Dardanio Aeneas sese fortissimus Heros
Addiderat socium, non inferiora secutus.

192 * —Tum maximus Heros
Maternas agnoscit aues.—

232 *At pius Aeneas ingenti mole sepulcrum
Imponit —

322 *Anchisa generate, Deum certissima proles
Dux Anchisiade.— & vers. 348.

403 *Troius Aeneas pietate insignis, & armis
Ad genitorem imas Erebi descendit ad umbras.

413 *Ingentem Aeneam genuit sub pondere cimba

546 *I decus, i nostrum, melioribus vtere fatis.

562 *Tunc vates sic orsa loqui: Dux inclyte Teucrum.

687 *Venisti tandem, tuaque expectata parenti
Vicit iter durum pietas.—

768 *Et Capys, & Numitor, & qui te nomine reddet
Sylvius Aeneas, pariter pietate, vel armis
Egregius.—

7 Ae. v. 220 * —Rex ipse Iouis de gente suprema
Troius Aeneas.—

556 *Egregium Veneris genus.—

8 Ae. v. 36 *O fate gente Deum, Troianam ex hostibus urbem
Qui reuehis nobis, aeternaque pergama seruas,
Expectate solo Laurenti, aruisque Latinis.

134 * —Vt te fortissime Teucrum
Accipio, agnoscoque libens! vt verba parentis,

Et vocem Anchisæ magni, vultumque recordor?

*Dixit, & angusti subter fastigia tecti 366

Ingentem Æneam ducit, stratasque locavit.

*Et durum Æneæ fleuissimæ sæpe laborem. 380

*Maximè Teucrorum ductor, quo sospite nunquam 470

Res equidem Troiæ victas, aut regna fatebor,

*Ingredere ô Teucrum, atque Italum fortissime du- 513

ctor;

Hunc tibi præterea spes, & solatia nostri,

Pallanta adiungam, sub te tolerare magistro

Militiam, & graue Martis opus—Assuescat—

*Æneas Anchisiades, & fidus Achates. 511

*Namque ita discedens præceperat optimus armis 9 Æ. v. 40

Æneas.—

*Dardaniumque ducem Laurentia vexerit arua. 100

*Et magni Æneæ segnes miseretque pudetque. 787

*Tunc sic ignarum alloquitur: Vigilasne Deum gens 10 Æ. v. 228

Æneæ vigila, & velis immitte rudentes.

*Per te, per qui te talem genuere parentes, 597

Vir Troiane, sine hanc animam, & miserere precâs.

*Hoc tamen infelix miseram solabere mortem, 829

Æneæ magni dextra cadis—

*Talia per campos edebat funera ductor 602

Dardanius torrentis aquæ, vel turbinis atri

More furens.—

*Tum socios, namque omnis eum stipata tegebat 11 Æ. v. 12

Turba ducum, sic incipiens hortatur onantes.

† —ô fama ingens, ingentior armis 124

Vir Troiane, quibus cælo te laudibus æquem?

Iustitiæ ne prius mirer, belline laborum?

*Fatalem Æneam manifesto numine ferri 232

Admonet ira Deum.—

*Hectoris, Æneæque manu victoria Graiûm 289

Hæsit, & in decimum vestigia rettulit annum.

Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis:

Hic pietate prior.—

*Et sæuum Æneam agnouit Turnus in armis 910

*Aut hac Dardanium dextra sub Tartara mittam 12 Æ. v. 14

Desertorem Asiæ—

*Semiuiui Phrygis, & fœdare in puluere crines 99

Vibratos

Vibratos calido ferro, myrraque madentes.

12. *Ae. v. 166* † Hinc pater Aeneas, Romana stirpis origo
Sydereus flagrans clypeo, & caelestibus armis
Et iuxta Ascanius, magnae spes altera Romae.

323 † Nec sese Aeneas iactavit vulnere quisquam

435 † Disce puer virtutem ex me, verumque laborem,
Fortunam ex alijs —

440 † Et pater Aeneas, & auunculus excitet Hector.

794 † Indigetem Aeneam scis ipsa, & scire fateris
Deberi caelo, fatisque ad sydera tolli.

939 † — stetit acer in armis

Aeneas voluens oculos —

In Maph. v. 3 † Magnanimus stetit Aeneas Maioribus Heros.

38 † Nec dextra tamen Aeneae cecidisse pudebit.

128 † Non secus Anchisa genitus mulcebat amicis.

132 † — verum altior idem

Ingenti & clara Aeneas supereminet omnes
Virtute excellens. —

193 † Sed non degeneri, & pudibundo vulnere fessum

Aspiciet: saltem hoc miserae solamen habebit

Mentis, ut Aeneae Troiani exceperis enseni.

321 † Spectatum virtute ducem —

342 † — O Troianae dux inclite gentis,

Gloria, spesque Phrygum quo nec pietate, nec armis

Maior in orbe fuit. —

370 * — Vnum omnes Itali super aurea mitti

Sydera, & ingentem bello, & caelestibus armis

Extollunt. & vera canunt praekoniam voces.

378 * Ausonia & claris praestantem laudibus effert.

Ergo age, magne veni Teucrorum ductor, & altos

Ingredere, & celebres cape, quos spondemus honores

430 * Namque omnes super excellens atque altior ibat,

Et late regalem oculis spargebat honorem

Syderijs: —

436 † — Lux Troianae clarissima gentis,

460 † Pulchra reuisentes Troianae corpora gentis

Ante omnes magnum Aeneam, cupidoque notabant

Altum animo genus, & praestantem frontis honorem.

Eum Apotheosim ibidem vide v. 602. & sequentibus.

AE
AEQVITAS.

Vide IVSTITIA.

AEQVOR.

Vide MARE.

AETAS AVREA.

- * **I**am redit & virgo, redeunt Saturnia regna. Ecl. 4. v. 6.
* **A**t tibi prima puer nullo munuscula cultu 18
* Errantes hederas passim cum baccare tellus,
Mixtaque ridenti colocasia fundet acantho:
Ipsæ lacte domum referent distenta capellæ
Vbera, nec magnos metuent armenta leones.
Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores,
Occidet & serpens, & fallax herba veneni
Occidet, Assyrium vulgo nascetur amomum.
* Molli paulatim flavescent campus arista, Ecl. 4. v. 28
Incultisque rubens pendebit sentibus vva,
Et duræ quercus sudabunt roscida mella.
† Ante Iouem nulli subigebant arua coloni, 1. Ge. v. 125
Nec signare quidem aut partiri limite campum
Fas erat, in medium quærebant, ipsaque tellus
Omnia liberius, nullo poscente, ferebat.
* Hic ver assiduum atque alienis mensibus æstas: 2. Ge. v. 150.
Bis grauidæ pecudes, bis pomis utilis arbor.
Et rabidæ tigres absunt, & sæua leonum
Semina: nec miseros fallunt aconita legentes.
* Non alios prima crescentis origine mundi 336
Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem
Crediderim, ver illud erat: ver magnus agebat
Orbis.—
* Illum non populi fasces, non purpura regum 499
Flexit, & infidos agitans discordia fratres.
* — Nec ferrea iura, 501
Insanumque forum, aut populi tabularia vidit.
* Hanc olim veteres vitam coluere Sabini. 532
* Antequam sceptrum Dictæi regis, & ante 536
- Impia

Impia quam cæsis gens est epulata iuuençis,
 Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat:
 Nec dum etiam audierant inflari classica, necdum
 Impositas duris crepitare incudibus enles

3. Ge. v. 528 *Frondibus & victu pascuntur simplicis herbæ,
 Pocula sunt fontes liquidi, atque exercita cursu
 Flumina, nec somnos abrumpit cura salubres.

537 *Non lupo insidias explorat ouilia circum,
 Nec gregibus nocturnus obambulat, acrior illi
 Cura domat, timidi Damæ, ceruicque fugacis
 Nunc interque canes, & circum recta vagantur.

4. Ge. v. 132 * —Serâque reuertens
 Nocte domum, dapibus mensas onerabat inemptis.

1. Ae. v. 295 *Aspera tum positis mitescent secula bellis:
 Cana Fides, & Vesta: Remo cum fratre Quirinus
 Iura dabunt: Diræ ferro & compagibus arctis
 Claudentur belli portæ: furor impius intus
 Sæua sedens super arma, & centum vinctus ahenis:
 Post tergum nodis, fremit horridus ore cruento.

6. Ae. v. 638 *Deueniẽre locos lætos & amœna virgata
 Fortunatorum nemorum, sedesque beatas
 Largior hic campos æther, & lumine vestit
 Purpureo, solemque suum sua sidera norunt.

793 *Augustus Cæsar, Diui genus, aurea condet
 Secula: qui rursus Latio, regnata per arua
 Saturno quondam—

3. Ae. v. 314 *Hæc nemora indigenæ Fauni, Nymphæq; tenebāt,
 Genique virum truncis, & duro robore nata
 Queis neq; mos, neq; cultus erat: nec iungere tauros,
 Aut componere opes norant, aut parcere parto:
 Sed rami, atque asper victu venatus alebat.
 Primus ab ætherio venit Saturnus Olympo,
 Arma lous fugiens, & regnis exul ademptis.
 Is genus indocile, ac dispersum montibus altis
 Composuit, legesque dedit Latiumque vocari
 Maluit: his quoniam latuisset tutus in oris.
 Auræque (vt perhibent) illo sub rege fuẽre
 Secula: sic placida populos in pace regebat
 Deterior donec paulatim ac decolor ætas,
 Libelli rabies, & amor successit habendi.

* O Fortunatæ gentes, Saturnia regna,
Antiqui Ausonii, quæ vos fortuna quietos
Sollicitat, suadetque ignota laceffere bella?

11. Æt. v. 252.

Æ T A S.

* Nunc etiam pecudes umbras, & frigora captant, 2. Egl. v. 8.
Nunc virides etiam occultant spineta lacertos:

Thestylis & rapido fessis messoribus æstu
Alia, serpillumque herbas contundit olentes.

* — iam venit æstas

Ecl. 8. v. 57.

Torrída, iam læto turgent in palmitè gemmæ.

* — Glebasque iacentes

1. Geor. v. 65

Puluerulenta coquat maturis solibus æstas.

* Et medio tostas æstu terit area fruges.

312.

* — & mollior æstas quæ viliganda viris. 298.

* Hoc, ubi hiulca siti findit Canis æstifer, arua.

2. Geor. v. 253

* Aut grauis incumbens scopulis arentibus æstas.

377.

* — Dum mox frondosa reducitur æstas.

3. Geor. v. 296

* At verò Zephyris quum læta vocantibus æstas.

322.

* Quod superest, ubi pulsam hiemem sol aureus egit

4. Geor. v. 51

Sub terras, cælumque æstiuæ luce reclusit.

Æ T A S F E R R E A.

* Ille malum virus serpentibus addidit atris,
Prædarique lupos iussit, pontumque moueri,
Mellaque decussit foliis, ignemque remouit,
Et passim riuus currentia vina repressit.

1. Geor. v. 129

* Prima Ceres ferro mortales vertere terram

142

Instituit, quum iam glandes, atque arbuta sacrae

Deficerent siluæ, & victum Dodona negaret.

* Quum primum lucem pecudes hausere, virumque

2. Geor. v. 340

Ferrea progenies duris caput extulit aruis,

Immissæque feræ syluis & sydera cælo.

Vide 3. Geor. v. 541.

* Deterior donec paulatim ac decolor ætas,

8. Æt. v. 326

Et belli rabies, & amor successit habendi.

Tum manus Ausoniæ, & gentes venere Sicanæ:

Sæpius & nomen posuit Saturnia tellus.

AGER.

- Æl. 1. v. 47.** * **F**ortunate senex ergo tua rura manebunt,
Et tibi magna satis —
- 3. Ecl. v. 100** * Eheu quàm pingui macer est mihi taurus in aruo.
- 4. Ecl. v. 28** * Molli paulatim flauescet campus arista.
- 1. Geor. v. 72** * Et segnem patiēre situ durescere campum.
- 79** * — Arida tantum.
- Ne saturare fimo pingui pudeat sola, neue
Effortos cinerem immundum iactare per agros.
Sic quoque mutatis requiescunt fœtibus arua.
Nec nulla interea est in araræ gratia terræ.
Sæpe etiam steriles incendere profuit agros,
Atque leuem stipulam crepitantibus vrere flammis.
- 99** * Exercetq; frequens tellurem atq; imperat aruis.
- 104** * Quid dicam iacto qui semine cominus arua
Insequitur, cumulosque ruit male pinguis arenæ.
- 107** * Et quum exultus ager morientibus æstuat herbis.
- 289** * — Nocte arida prata
Tondentur: noctis lentus non deficit humor.
- 314** * Spicæ iam campis quum messis inhorruit, & quum
Frumenta in viridi stipula lætentia turgent.
- 491** * Nec fuit indignum superis, bis sanguine nostro
Emathiam, & latos Aemi pinguescere campos.
- 507** * — Squallent abductis arua colonis.
- 6. Ge. v. 177** * Nunc locus aruorum ingenijs, quæ robora cuique,
Quis color, & quæ sit rebus natura ferendis.
Difficiles primum terræ, collesque maligni,
Tenuis vbi argilla, & dumosis calculus aruis.
- 183** * — Et strati baccis syluestribus agri.
At quæ pinguis humus, dulciq; vligine læta,
Quique frequens herbis, & fertilis vberè campus.
- 1. Æe. v. 347** * Huic coniunx Sichæus erat ditissimus agri
Phænicum, & magno miseræ dilectus amore,
- 9. Æe. v. 1286** * Hoc pius Aeneas misso certamine, tendit
Gramineum in campum, quæ collibus vndiq; curuis
Cingebant sylvæ: mediaque in valle theatri
Circus erat —
- 6. Æe. v. 674** * Riparumque toros, & prata recentia riuis

Incolimus.—

*Qui fuit, Aufonijsque olim ditissimus aruis.

7. Ae. v. 537

* — Fuluumque Camertem

10. Ae. v. 562

Magnanimo Volscente satum: ditissimus agri

Qui fuit Aufonidum, & tacitis regnavit Amyclis.

*Est antiquus ager Thusco mihi proximus amni,

11. Ae. v. 316

Longus in occalum, fines super vsque Sicanos

Aurunci Rutulique serunt, & vomere duos

Exercent colles: atque horum asperrima pascunt.

AGNI.

* — Quo sæpe solemus

Ecl. 1. v. 21.

Pastores ouium teneros depellere foetus.

*Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

3. Ecl. v. 103.

*Sponte sua sandix pascentes vestiet agnos.

Ecl. 4. v. 45.

*Depulso à lacte domi quæ clauderet agnos.

Ecl. 7. v. 15.

*Quæ situm aut matri multis ballatibus agnum

9. Ae. v. 365

Martius à stabulis rapuit lupus.

AGRICOLA.

***H** Vmidia solstitia, atque hyemes orate serenas
Agricolæ —

1 Geo. v. 100

* — Pater ipse colendi

121.

Haud facilem esse viam voluit: primusque per artem

Mouit agros, curis acuens mortalia corda.

*Scilicet & tempus veniet, quum finibus illis

493.

Agricola incuruo terram molitus aratro.

* — Squalent abductis arua colonis.

*Hinc radios triuere rotis, hinc tympana plaustris

507. v. 444

Agricolæ. —

2 Ge

*O fortunatos nimium, sua si bona norint,

458.

Agricolas: quibus ipsa, procul discordibus armis,

Fundit humo facilem victum iustissima tellus.

Si non ingentem foribus domus alta superbis

Mane salutatam totis vomit ædibus undam:

Nec varios inhiant pulchra testudine postes,

Illusasque auro vestes, Ephyreiaque æra:

Alba nec Aflirio fucatur lana veneno:

Nec casia liquidi corrumpitur vsus oliui.
 At secura quies, & nescia fallere vita,
 Diues opum variarum, at latis otia fundis,
 Speluncæ, viuique lacus, ac frigida Tempe,
 Mugitusque bouum, mollesque sub arbore somni,
 Non absunt illis saltus, ac lustra ferarum,
 Et patiens operum, paruoque assueta iuuentus.
 Sacra Deum, sanctique patres, extrema per illos
 Iustitia excedens terris vestigia fecit.

493 * Fortunatus & ille, Deos qui nouit agrestes,
 Panaque, Syluanumque senem, Nymphasque sorores.
 Illum non populi fasces, non purpura regum
 Flexit, & infidos agitat discordia fratres.

513 * Agricola incuruo terram dimouit aratro:
 Hinc anni labor: hinc patriam paruosque nepotes
 Sustinet, hinc armenta bouum, meritosque iuuenecos.

323 * Interea pendent dulces circum oscula nati:
 Casta pudicitiam seruat domus: vbera vaccæ
 Lactea dimittit: pinguesque in gramine læto
 Inter se aduersis luctantur cornibus hædi.

10. Ae. v. 803 * Ac velut, effusa si quando grandine nimbi
 Præcipitant, omnis campis diffugit arator,
 Omnis & agricola, & tuta latet arce viator.

A M A R E.

Ecl. 1. v. 31. * Postquam nos Amacillis habet, Galatea reliquit,
 Namque (fatebor enim) dum me Galatea tenebat.
 Nec spes libertatis erat, nec cura peculi.

Ecl. 2. v. 1. * Formosum pastor Corydon ardebat Alexim.

Ecl. 3. v. 78. * Phyllida amo ante alias: nam me discedere fleuit,
 Et longum formose vale, vale, inquit, lola.

Ecl. 5. v. 89. * Non tulit Antigenes: & erat tum dignus amari.

Ecl. 7. v. 40 * Si qua tui Corydonis habet te cura, venito.

Ecl. 8. v. 83 * Dalphnis me malus vrit—

108 * Credimus an qui amant, ipsi sibi somnia fingunt?

1. Aen. v. 19 * Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
 Posthabita coluisse Samo. hic illius arma,
 Hic currus fuit.—

305 * —Ponuntque ferocia Pæni

Corda, volente Deo: in primis regina quietum
Accipit in Teucros animum, mentemque benignam.

* Aeneas (neque enim patrius consistere mentem
Passus amor.) — 647

Vide A M O R.

* — O luce magis dilecta sorori. 4. Aen. v. 31.

* Nate mihi vita quondam (dum vita manebat)
Chare magis — 5. Aen. v. 724

* O Virgo, & nostris ne quicquam cingitur armis. 11. Aen. v. 535

Chara mihi ante alias: neque enim nouus iste Dianæ
Venit amor, subitaque animum dulcedine mouit.

* Victus amore tui, cognato sanguine victus, 12. Aen. v. 29

Coniugis & mœstæ lacrymis vincla omnia rupi.

* Qui te cunque manet isto certamine casus 61

Et me turne manent. —

* Illum turbat amor, figitque in Virgine vultus: 70

Ardet in arma magis. —

* Nympha, decus fluuiorū, animo gratissima nostro. 142

* Iamque aderat Phœbo ante alios dilectos lapis 391

Iasides: acri quondam cui captus amore

Ipse suas artes sua munera lætus Apollo.

Augurium ciuicamque dabat, celeresque sagittas.

* Vidi oculos ante ipse meos me voce vocantem 638

Murranum (quo non superat mihi charior alter.)

Oppetere ingentem, atque ingenti vulnere victum.

Vide plura de hac re infra dict. A M O R.

Vide infra A M B V L A R E.

A M I C V S.

* **C**onclamat Nisus: nec se celare tenebris 9. Aen. v. 425

Amplius, aut tantum potuit perferre dolorem.

Me, me: adsum qui feci, in me conuertite ferrum,

O Rutuli. mea fraus omnis: nihil iste, nec ausus.

Ne potuit: (cælum hoc & conscia sydera testor.)

Tantum infelicem nimium dilexit amicum.

* Tum super exanimem sese proiecit amicum

Confossus, placidaque ibi demum morte quieuit. 444

Vide MORS.

AMICA.

1. Ecl. v. 5. * **F**onmosam resonare doces Amaryllida sylvas:
 Ecl. 3. v. 64. * Malo me petit Galatea lasciva puella,
 Et fugit ad salices, & se cupit ante videri.
 68 * Parta meæ Veneri sunt munera: —

Vide AMARE.

- Ecl. 7. v. 37. * Nerine Galatea, thymo mihi dulcior Hyblæ,
 Candidior cygnis, hedera formosior alba.
 59 * Phyllidis aduentu nostræ nemus omne virebit.
 9. Ecl. v. 22. * Cum te ad dilicias ferres Amaryllida nostras.
 4. Ae. v. 31. * Anna refert. O luce magis dilecta forori.

AMICITIA & AMOR.

2. Ecl. v. 68. * **M**Etamen vrit amor? quis enim modus adfit a-
 mori?
 Ecl. 3. v. 101. * Idem amor exitium est pecori, pecorisque magistro.
 109 * Et vitula tu dignus, & hic: & quisquis amores
 Aut metuet dulces, aut experietur amaros.
 Ecl. 8. v. 18. * Coniugis indigno Nisæ deceptus amore.
 23 * — Semper pastorum ille audit amores.
 44 * Nunc scio quid sit amor: duris in cotibus illum
 Ismarus, aut Rodope, aut extremi Garamantes,
 Nec nostri generis puerum, nec sanguinis edunt.
 47 * Sæpius amor docuit natorum sanguine matrem
 Commaculare manus.
 80 * Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquefcit
 Vno eodemque igni: sic nostro Daphnis amore.
 85 * Talis amor Dapnim, qualis, quum fessa iuuenium
 Per nemora, atque altos quærendo bucula lucos
 Propter aquæ riuum viridi procumbit in herba,
 Perdita, nec seræ meminit decedere nocti:
 Talis amor teneat: nec fit mihi cura mederi.
 Ecl. 9. v. 56. * Causando nostros in longum ducis amores.
 Ecl. 10. v. 6. * Incipe: sollicitos Gali dicamus amores.

Indigno

* — Indigno quum Gallus amore periret. 10

* Omnes, vnde amor iste, rogant. — 21

* Et, quis erit, modus? inquit: amor non talia curat. 28

Nec lacrymis crudelis amor, nec gramina riuus,

Nec cytharo saturantur apes, nec fronde capellæ.

* Vestra meos olim si fistula dicat amores. 34

* Nunc insanus amor duri me Martis in armis, 44

Tela inter media, atque aduersos detinet hostes.

* Certum est, in syluis, inter spelæa ferarum 52

Malle pati, tenerisque meos incidere amores

Arboribus: crescent illæ, crescentis amores.

* Non illum nostri possunt mutare labores: 64

Nec si frigoribus medijs Hebrumque bibamus,

Scythoniaeque niues hyemis subeamus aquosæ,

Nec si quum moriens alta liberaret in vlimo,

Aethiopum versemus oues subsidere Cancræ.

* Omnia vincit amor: & nos cedamus amori. 69

* Gallo, cuius amor tantum mihi crescit in horas, 73

Quantum vere nouo viridis se subiicit alnus.

* — Ingenti perculsus amore. 2 Ge. v. 476

* Carpit enim vires paulatim, vritque videndo 3. Geo. v. 215

Fœmina: nec nemorū patitur meminisse, nec herbæ.

Dulcibus illa quidem illecebris & sæpe superbos

Cornibus inter se subigit decernere amantes.

Pascitur in magna sylua formosa iuuenca,

Illi alternantes multa vi prælia miscens

Vulneribus crebris. —

* Omne adeo genus in terris hominumque, ferarumque; 242

Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres,

In farias, ignemque ruunt: amor omnibus idem.

Tempore non alio catulorum oblita læna

Sæuior errauit campis, nec funera vulgo

Tam multa informes vrsi stragemque dedere.

Vide CRVDELITAS.

* Quid iuuenis, magnum cui versat in ossibus ignem 258

Durus amor? nempe abruptis turbata procellis

Cæca nocte natat serus freta: quem super ingens

Porta tonat cæli, & scopulis illisa reclamant

Acquora: nec miseri possunt reuocare parentes,

Nec moritura super crudeli funere virgo.
 Quid lynces Bacchi variæ, & genus acre luporum,
 Atque canum? quid? quæ imbelles dant prælia cerui?
 Scilicet ante omnes furor est insignis equarum,
 Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci
 Potniades malis membra assumpsere quadrigæ.
 Illas ducit amor trans Gargara, transque sonantem
 Ascanium: superant montes & flumina tranant,
 Continuoque auidis vbi subdita flamma medullis,
 Vere magis (quia vere calor redit ossibus) illæ
 Ore omnes versæ in Zephyrum, stant rupibus altis,
 Exceptantque leues auras: & sæpe sine vllis
 Coniugiis vento gravidæ (mirabile dictu)
 Saxa per & scopulos, & depreffas conualles
 Diffugiunt.—

291. * — Deserta per ardua dulcis

Raptat amor.—

4. Ge. v. 324 * Aut, quò tibi nostri

Pulsus amor?—

347 * Aque Chao densos Diuùm numerabat amores.

464 * Ipse caua solans ægrum testudine amorem.

3. Ae. v. 348 * Et magno miseræ dilectus amore.

353 * — Atque auri cæcus amore,

Clam ferro incautum superat, securus amorum
 Germanæ.—

647 * A Eneas (neque enim patrius consistere mentem
 Passus amor) rapidum ad naues præmittit Achaten:
 Ascanio ferat hac, ipsumque ad moenia ducat:
 Omnis in Ascanio chari stat cura parentis.

661 * At Cytherea nouas artes, noua pectore versat
 Consilia: vt faciem mutatus, & ora Cupido
 Pro dulci Ascanio veniat: donisque furem
 Incendat reginam, atque ossibus implicet ignem.

677 * Quocirca capere antè dolis & cingere flamma
 Reginam meditor: ne quo se numine mutet,
 Sed magno AENEÆ mecum teneatur amore.

688 * Falle dolo, & notos pueri puer indue vultus:
 Vt, quum te gremio accipiet lætissima Dido,
 Regales inter mensas, laticemque Lyæum,
 Quum dabit amplexus, atque oscula dulcia figet,

Occultum

Occultum inspires ignem, fallasque veneno.

*Præcipue infelix, pesti deuota futurae, 716

Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo

Phœnissa: & puero pariter, donisque mouetur.

Ille, vbi complexu A Enæ, colloque pependit

Et magnum falsi impleuit genitoris amorem,

Reginam petit. hæc oculis, hæc pectore toto

Hæret: & interdum gremio fouet, inscia Dido

Insideat quantus miseræ Deus. at memor ille

Marris Acidaliæ, paulatim abolere Sichæum

Incipit, & viuo tendat præuerrere amore

Iampridem resides animos, desuetaque corda.

*Infelix Dido, longumque bibebat amorem. 753

* — Infano Cassandra accensus amore. 2. Ac. v. 343

*Ecce, trahebatur passis Priameia virgo 404.

Crinibus à templo Cassandra, adytisque Mineræ.

Non tulit hanc speciem furiata mente Chorcæbus,

Et sese medium iniecit moriturus in agmen.

* — Et longum Andromaches testentur amorem. 3. Ac. v. 487

*At regina graui iamdudum faucibus cura 4. Ac. v. 6

Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.

Multa viri virtus animo, multusque recursat

Gentis honos: hærent infixi pectore vultus,

Verbaque: nec placidam membris dat cura quietem.

*Postquam primus amor deceptam morte fefellit: 17

Solus hic inflexit sensus, animumque labantem

*Impulit: agnosco veteris vestigia flammæ. 23

*Ille meos, primus, qui me sibi iunxit, amores 28

Abstulit. ille habeat secum, seruetque sepulcro.

* — Placitône etiam pugnabis amori? 38

*His dictis incensum animum inflammauit amore. 54

*Heu vatum ignaræ mentes, quid vota furentem, 65

Quid delubra iuuant: est mollis flamma medullas

Interea & tacitum viuit sub pectore vulnus.

Vritur infelix Dido, totaque vagatur

Urbe furens: qualis coniecta cerua sagittæ,

Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit

Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum

Nescius: illa fuga sylvas, saltusque peragrat

Dictæos, hæret lateri læthalis arundo.

Nunc media Aeneam secum per moenia ducit,
 Sidoniasque ostentat opes, urbemque paratam,
 Incipit effari mediaque in voce relistit.

82 *Sola domo mœret vacua, stratisque relictis
 Incubat: illum absens absentem auditque, videtque;
 Aut gremio Aseanium, genitoris imagine capta,
 Detinet, infandum si fallere possit amorem.

90 *Quam simul ac tali persensit peste teneri
 Cara Iouis coniunx, nec famam obstare furori.

101 *Ardet amans Dido, traxitque per ossa furorem.

393 *At pius Aeneas, quanquam lenire dolentem
 Solando cupit, & dictis auertere curas,
 Multa gemens, magnoq; animum labefactus amore.

412 *Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis?
 Ire iterum in lacrymas, iterum tentare precando
 Cogitur, & supplex animos submittere amanti.

6. Ae. v. 24. *Hic crudelis amor tauri, suppositaque furto
 Pasiphaë mistumque genus, prolesque biformis,
 Minotaurus inest, veneris monumenta nefanda.

28 *Magnum reginae, sed enim miseratur amorem
 Dædalus. —

442 *Hic, quos durus amor crudeli tabe peredit,
 Secreti celant calles, & myrtea circum
 Sylva tegit: curæ non ipsa in morte relinquunt.

8. Ae. v. 372 *Vulcanum alloquitur: thalamoq; hæc cōiugis aureo
 Incipit, & dictis, diuinum aspirat amorem.

387 *Dixerat: & niueis hinc atque hinc diua lacertis
 Cunctantem amplexu molli fouet: ille repente
 Accepit solitam flammam, notusque medullas
 Intrauit calor, & labefacta per ossa cucurrit:
 Non secus atque olim tonitru, quum rupta cotusco
 Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.
 Scasit læta dolis & formæ conscia coniux,
 Tum pater æterno fatur deuinctus amore,
 Quid causas petis ex alto? —

405 *Optatos dedit amplexus: placidumque petiuit
 Coniugis infusus gremio per membra soporem.

514 *Hunc tibi præterea spes & solatia nostri,
 Pallanta adiungam. —

568 *Non ego nunc dulci amplexu diuellerer vsquam

Nate tuo:—

— Si numina vestra.

*Incolumem Pallanta mihi, si facta reseruant:

574

Si visurus cum viuo, & venturus in vnum.

Vitam oro: patiar quemuis durare laborem

Sin aliquem infandum casum fortuna minaris,

Nunc, o nunc liceat crudelem abrumperre vitam.

Dum curæ ambiguæ, dum spes incerta futuri,

Dum te chare puer, mea sera & sola voluptas

Complexu teneo. —

*Dixit & amplexus nati Cytherea petiuit.

615

*Populeas inter frondes, vmbraque sororum

10. *Æt.* v. 190

Dum canit, & moestum Musa solatur amorem.

*Si mihi, quæ quondam fuerat, quamq; esse decebat,

613

Vis in amore foret: non hoc mihi namque negares

Omnipotens. —

*Illum turbat amor, figitque in virgine vultus.

12. *Æt.* v. 70.

AMPLEXVS.

Vide infra. OSCVLVM.

ANIMA vide SIMVLACRVM.

ANNVS.

*Post aliquot, mea regna videns, mirabor aristas.

Ecl. 1. v. 70.

*Nunc frondet sylva, nunc formosissimus annus

Ecl. 3. v. 57.

*Alter ab undecimo tum me iam ceperat annus,

Ecl. 8. v. 39.

*Lumina, labentem cælo quæ ducitis annum

1. *Ge. r.* v. 6.

*Candidus auratis aperit quum cornibus annum

217

Taurus, & aduerso sedens Canis occidit astro.

*Temporibusque parem diuersis quatuor annum.

258

*Atque in se sua per vestigia voluitur annus.

2. *Ge.* v. 402

*Iam tum acer curas venientem extendit in annum

405

Rusticus. —

*Mox tamen ardentes accingar dicere pugnas

3. *Geo.* v. 46.

Cæsaris, & nomen fama tot ferre per annos.

*Attribus exactis ubi quarta accesserit ætas.

161

*Ergo ipsas quamuis angustus terminus æui

4. *Ge.* v. 206

Excipiat, (neque enim plus septima ducitur ætas)

Atge.

Argenus immortale manet: multosque per annos
Stat fortuna domus.—

2 *Aen.* v. 238 * Certè hinc Romanos olim voluentibus annis.

269 * Tertia dum Latio regnantem viderit ætas,
Ternaque transierint Rutilis hyberna subactis.

273 * Triginta magnos voluendis mensibus orbes
Imperio explebit.—

276 * Hic iam tercentum totos regnabitur annos.

287 * — Veniet lustris labentibus ætas.

759 * — Nam te iam septima portat
Omnibus errantem terris, & fluctibus ætas.

2. *Aen.* v. 14 * — Tot iam labentibus annis.

198 * Non anni domuere decem, non mille carinæ.

647 * Iampridem inuisus diuis & inutilis annos
Demoror, ex quo me Diuum pater, atque hominū rex
Fluminis afflauit ventis, & contigit igni.

3 *Aen.* v. 284 * Interea magnum sol circumuoluitur annum.

5 *Aen.* v. 46 * Annuus exactis completur mensibus orbis.

626

6 *Aen.* v. 645 * Septima post Troiæ excidium iam vertitur ætas.

* Donec longa dies perfecto temporis orbe
Concretam exemit labem.—

784

8 *Aen.* v. 47 * Has omnes vbi mille rotam voluere per annos.

* Ex quo ter denis urbem redeuntibus annis
Ascanus clari condet cognominis Albam.

2 *Aen.* v. 289 * Hectoris Aeneæque manu victoria Graium
Hæsit, & in decimum vestigia rettulit annum.

A N T R V M.

Ecl. i. v. 76 * — Viridi proiectus in antro.

Ecl. 5. v. 7 * Siue antro porius succedimus, aspice vt antrum
Syluestris raris sparsit labrusca racemis.

Ecl. 9. v. 41 * — Hic candida populus antro
Imminet.—

Ecl. 10. v. 52. * Certum est in syluis, inter spelæa ferarum
Malle pati.—

4 *Geor.* v. 418 * — Est specus ingens
Exesi latere in montis: quo plurima vento
Cogitur, inque sinus scindit sese vnda reductos,
Deprensis olim statio tutissima nautis.

Intus se vasti Proteus regit obice saxi.

*Quum Proteus consueta petens è fluctibus antra
ibat.—

* — Hic vasto rex Acolus antro
Luctantes ventros, tempestatesque sonoras
Imperio premit.

*Sed pater omnipotens speluncis abdidit atris.

*Fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrum:

Intus aquæ dulces, viuoque sedilia saxo,

Nympharum domus:—

*Immemores socij vasto Cyclopi in antro

Deseruere: Domus sanie dapibusque cruentis

Intus opaca, ingens: ipse arduus, altaque pulsat

Sidera.—

*— medio resupinus in antro,

*Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu.

Scrupea, tuta lacu nigro, nemorumque tenebris.

*Tantum effata, furens antro se immisit aperto.

*Hic spelunca fuit, vasto submota recessu,

Semi hominis Caci: facies quam dira tegebat,

Solis inaccessam radiis, semperque recenti

Cæde tepebat humus, foribusque affixa superbis

Ora virum tristi pendebant pallida tabo.

*At specus & Caci deiecta apparuit ingens

Regia, & vmbrosæ penitus patuere cauernæ.

Non secus ac si qua penitus vi terra dehiscens

Infernas referet sedes & regna recludat

Pallida, diis inuisa, superque immane barathrum

Cernatur: trepidantque immisso lumine manes.

Ergo insperata deprensum in luce repente,

Inclutumque cauo saxo, atque insueta rudentem

Desuper Alcides telis premit.—

A P E S:

*D Vmque thymo pascentur apes, dū rore cicadæ.

*— Neenon & apes examina condunt

Corticibusque cauis, vitiosisque ilicis aluco.

*Ergo apibus foetis idem, atque examine multo

Primus abundare.— *Vide 4. Geor. v. 67. & 78.*

Nunc

- 149 *Nunc age naturas apibus quas Iuppiter ipse
Addidit, expediam. —
- 177 *Cecropias innatus apes amor vrget habendi.
- 219 *His quidam signis, atque hæc exempla sequuti,
Esse apibus partem diuinæ mentis & haustus
Aetherios dixere. —
- 254 *Continuò est ægris alius color: horrida vultum
Deformat macies: tum corpora luce carentum
Exportant tectis, & tristia funera ducunt:
Aut ille pedibus connexæ ad limina pendent,
Aut intus clausis cunctantur in ædibus omnes,
Ignauæque fame, & contracto frigore pigræ.
Tum sonus auditur grauior, tractimque susurrant:
Frigidus vt quondam syluis immurmurat Auster;
Vt mare sollicitum stridet refluentibus vndis;
A Estuat vt clausis rapidus fornacibus ignis.
- 308 *Interea teneris tepefactus in ossibus humor
A Estuat, & visenda modis animalia miris,
Trunca pedum primò, mox & stridentia pinnis
Miscentur, tenuemque magis, magis aëra carpunt.
- 555 * — Liquefacta boum per viscera toto
Stridere apes vtero, & ruptis efferuere costis:
Immensasque trahi nubes, iamque arbore summa
Confluere, & lentis vuam demittere ramis.
- 7 Aen. v. 435 *Qualis apes æstate noua per florea rura
Exercet sub sole labor, quum gentis adultos
Educunt foetus, aut quum liquentia mella
Stipant, & dulci distendunt nectare cellas;
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto
Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent:
Feruet opus, redolentque thymo fragrantia mella.
- 8 Aen. v. 706 *Hunc circum innumeræ gentes, populiq; volabant:
Ac veluti in pratis, vbi apes æstate serena
Floribus insidunt variis, & candida circum
Lilia funduntur: strepit omnis murmure campus.
- 7 Aen. v. 64 *Huius apes summum densæ (mirabile dictu)
Stridore ingenti, liquidum trans æthera vectæ,
Obsedère apicem: & pedibus per mutua nexis
Examen subitum ramo frondente pependit.
- 12 Aen. v. 387 *Inclusas vt quum latebroso in pumice pastor

Vestigauit apes, fumoque impleuit amaro,
 Illa intus trepidæ rerum per cerea castra
 Discurrunt, magnisque acuunt stridoribus iras.

A P O L L O seu P H O E B V S.

* **E**T me Phœbus amat: Phœbo sua semper apud *Ecl. 3. v. 62*
 me

Munera sunt, lauri, & suaue rubens hyacinthus.

* Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo.) *104*

* Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus, *Ecl. 4. v. 55*

Nec Linus: huic mater quamuis, atq; huic pater adsit:

Orphei Calliopeia, Lino formosus Apollo

* Quid si idem cœtet Phœbum superare canendo? *Ecl. 5. v. 90*

* — Postquam te fata tulerunt, *34*

Ipsa Fales agros atque ipse reliquit Apollo.

* — En quatuor aras: *65*

Ecce duas tibi Daphni, duoque altaria Phœbo.

* Quum canerem reges, & prœlia: Cynthius aurea *Ecl. 6. v. 8*
 Vellit, & admonuit.

* — Nec Phœbo gratior vlla est, *11*

Quàm sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen.

* Nec tantum Phœbo gaudet Farnassia rupes, *29*

* Utque viro Phœbi chorus assurrexerit omnis. *66*

* His tibi Grinæi nemoris dicatur origo: *73*

Ne quis sit lucus, quo se plus iactet Apollo.

* Omnia quæ, Phœbo quondam meditante, beatus *82*

Audiit Eurotas, iussitque ediscere lauros.

* Accipite ergo animis, atque hæc mea figita dicta, *3. Act. v. 250.*

Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo
 Prædixit. —

* Infert se socium Aeneas atque agmina iungit: *4. Act. v. 142*

Qualis, vbi hybernæ Liciæ, Xanti que fluentæ

Deserit, ab Delum maternam inuisit Apollo,

Instauratque choros: mistique altaria circum

Crætesque, Dryopesque fremunt, pietique Agathyrsi

Ipse iugis Cynthi graditur, mollique fluentem

Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro

Tela sonant humeris. haud illo segnior ibat

Aeneas. —

Æn. v. 343 *Die age, namque mihi fallax, haud antè repertus,
Hoc vno responso animum delusit Apollo:
Qui fore te ponto incolumem, finesque canebat
Venturum ausonios. en hæc promissa fides est?
Ille autem: Neque te Phœbi cortina fefellit
Dux Anchisiade, nec me Deus æquore merfit.

Æn. v. 784 * — Et' superos Aruns sic voce precatur:
Summe Deum, sancti custos Soractis Apollo,
Quem primi colimus, cui pineus ardor aceruo
Pascitur, & medium freti pietate per ignem
Cultores multa premimus vestigia pruna:
Da pater hoc nostris aboleri dedecus armis
Omnipotens. —

794 *Audiit, & voti Phœbus succedere partem
Mente dedit, partem volucres dispersit in auras.

Æn. v. 391 *Iamque aderat Phœbo ante alios dilectus lapis
Iasides: acri quondam cui captus amore
Ipse suas artes, sua munera lætus Apollo
Augurium citharamque dabat, celeresque sagittas.
Ille, vt depositi proferret fata parentis,
Scire potestates herbarum vsumque medendi
Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

400 * — Ille retorto
Pæonium in morem senior succinctus amictu,
Multa manu medica, Phœbique potentibus herbis
Nequicquam trepidat: nequicquam spicula dextra
Sollicitat, prensatque tenaci forcipe ferrum.
Nulla viam fortuna regit, nihil auctor Apollo
Subuenit. —

A P O T H E O S I S.

Vide infra. I M M O R T A L I T A S.

A P P E L L A R E.

Æn. v. 137 * **N**Auita dum stellis numeros & nomina fecit,
Pleiadas, Hyadas, claramque Lycaonis Arcton.
Æn. v. 251 * Hic tamen ille urbem Pataui, sedesque locauit
Teucrorum, & genti nomen dedit, armaque fixit
Troia. —

- *Romulus excipiet gentem, & Mauortia condet
Mœnia, Romanosque suo de nomine dicet. 280
- *Ist locus, Hesperiam Graij cognomine dicunt. 534
- * — Nunc fama minores 536
- Italiam dixisse, Ducis de nomine gentem. 3 *Ae. v. 165.*
- *Aeneadaſque meo nomen de nomine fingo. 3 *Aen. v. 18.*
- *Ergo auidus muros optatae molior urbis, 132
- Pergameamque voco: & lætam cognomine gentem
Hortor amare focos, arcemque attollere rectis.
- * — Strophades Graio ſtant nomine dictæ. 210
- *Chaoniãque omnem Traiano à Chaone dixit. 335
- * — Et arentem Xanthi cognomine riuum 350
- Agnosco. —
- *Quem Phœbi interpres multo compellat honore. 474
- *Sum patria ex Ithaca, comes infelicis Uliſſei,
Nomine Achæmenides. — 613
- *Sicanio præſenta ſinu iacet inſula contra 692
- Plemmyrium vndofum: nomen dixere priores
Ortygiã. —
- *Apparet Camarina procul, campique Geloj, 701
- Immanisque Gela, fluuij cognomine dicta,
- *Mox Italus Mneſtheus, genus à quo nomine Memni 5. *Aen. v. 117.*
- *Sergeſtusque, domus tenet à quo Sergia nomen. 121
- * — Scyllaque Cloanthus 122
- Cerulæa, genus vnde tibi Ramane Cluenti.
- *Vna acies iuuenum, ducit quam paruus ouantem 563
- Nomen aui referens Priamus tua clara Polite
Progenies. —
- *Alter Atys, genus vnde Atyi duxere Latini. 567
- *Vrbem appellabunt permiſſo nomine Aceſtam. 718
- *Monte ſub Aërio, qui nunc Miſenus ab illo 6. *Ae. v. 234*
- Dicitur, æternumque tenet per ſecula nomen.
- *Vnde locum Graij dixerunt nomine Auernum. 242
- *Æternumque locus Palinuri nomen habebit. 381
- His dictis curæ amotæ, pulſusque parumper
Corde dolor triſti: gaudet cognomine terra.
- *Nomen & arma locum ſeruant. — 507
- *Et Capis, & Numitor & qui te nomine reddet. 768
- Sylvius Aeneas —
- *Hæc tum nomina erũt, nũc ſunt ſine nomine terræ. 777

- 7 *Aen. v. 411* * — Locus Ardea quondam
 Dictus avis, & nunc magnum manet Ardea nomen.
- 607 * Sunt geminae belli portae (sic nomine dicunt)
- 670 * Tum gemini fratres Tyburtia moeniunt linquunt,
 Fratris Tyburri dictam cognomine gentem.
- 777 * — Versoque ubi nomine Virbius esset.
8. *Ae. v. 48.* * Ascanius clari condet cognominis Albam.
- 54 * Pallantis proavi de nomine Pallanteum
- 322 * — Latiumque vocari
 Maluit, his quoniam latuisset tutis in oris.
- 329 * Saepius & nomen posuit Saturnia tellus.
 Tum reges, asperque immani corpore Tybris;
 A quo post Itali fluuium cognomine Tybrim
 Diximus: amisit verum vetus Albula nomen.
- 338 * Et Carmentalem Romano nomine portam:
- 357 * Hanc Ianus pater, hanc Saturnus condidit urbem.
 Ianiculum huic, illi fuerat Saturnia nomen.
- 422 * Vulcani domus, & Vulcania nomine tellus.
9. *Ae. v. 387* * Atque lacus, qui post Albæ de nomine dicti
 Albani. —
- 492 * — fortemque manu fuisse Numanum,
 Cui Remulo cognomen erat. —
10. *Ae. v. 145* * Et Capys: hinc nomen Campanæ ducitur urbi.
- 199 * Fatidice Mantus, & Thusci filius amnis,
 Qui muros, matrisque dedit tibi Mantua nomen.
11. *Ae. v. 246* * Ille urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis,
 Victor Gargani condebat Iapygis agris.
- 542 * — matrisque vocavit
 Nomine Casmillæ, mutilata parte, Camillam.
- 731 * Nomine quemque vocans: reficitque in prælia pulsos.
12. *Ae. v. 134* * At Iuno ex summo, qui nunc Albanus habetur,
 (Tunc neque nomen erat, neque honos, aut gloria moti)
 Prospiciens tumulo. —
- 193 * — Mihi moenia Teucri
 Constituent, urbi que dabit Lauinia nomen.
- 348 * Nomine avum referens, animo, manibusque parentem.

A R A R E.

- Ecl. 4. v. 33.* * — Quæ iubeant telluri infundere fulcos.

*Non rastros patietur humus, non vinea falcem: 40

Robustus quoque iam tauris iuga soluet arator.

* — Quamuis collo timuisset aratrum: *Ecl. 6. v. 50.*

*Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro *1. Geo. v. 45*

Ingemere, & sulco attritus splendescere vomer.

*At prius ignotum ferro quam scindimus æquor. 50

*Pingue solum primis extemplò à mensibus anni 64

Fortes inuertant tauri: glebasque iacentes

Puluerulenta coquat maturis solibus æstas.

*Multum adeò, rastris glebas qui frangit inertes, 94

Vimineasque trahit crates, iuuat arua: neque illum

Flaua Ceres alto nequicquam spectat Olympo:

Et qui proscisso quæ suscitatur æquore terga,

Rursus in obliquum verso perrumpit aratro,

Excercetque frequens tellurem, atque imperat aruis,

* — Hæc quum sint hominumque, bouumq; la- 118

bore

Verfando terram experti.

* — Pater ipse colendi 121

Haud facilem esse viam voluit: primusque per artem

Mouit agros, curis acuens mortalia corda,

Nec torpere graui passus sua regna veterno.

Ante Iouem nulli subigebant arua coloni.

*Prima Ceres ferro mortales vertere terram 147

Instituit: quum iam glandes, atque arbuta sacrae

Deficerent syluæ, & victum Dodona negaret.

*Quod nisi & assiduis terram insectabere rastris. 155

*Excercere viri tauros, serite hordea campis. 210

* — Et iam dudum incumbere aratris. 213

Dum sicca tellure licet, dum nubila pendent.

*At si triticeam in messem robustaque farra, 219

Exercebis humum, solisque instabis aristis.

*Et prensos domitare boues, & licia tela 285

Addere. —

*Agricola incuruo terram molitus aratro, 494

Exosa inueniet scabra rubigine pila:

Aut grauibus rastris galeas pulsabit inanes,

Grandiaque effossis mirabitur ossa sepulcris.

* — Non vllus aratro 506

Dignus honos, squalent abductis arua colonis.

3. Geo. v. 61. * Scilicet omnibus est labor impendendus : & omnes
Cogendæ in sulcum, ac multa mercede domanda.
- 140 * Hæc loca non tauri spirantes naribus ignem
Inuertere, satis immanis dentibus hydri.
- 205 * — Non villo ex æquo te cernes
Plura domum tardis, decedere plaustra iuuentis:
Aut vnde iratus syluam deuexit arator,
Et nemora evertit multos ignaua per annos,
Antiquasquæ domos auium cum stirpibus imis
Eruit: illæ altum nidis petiere relictis:
At rudis enituit impulso vomere campus.
- 222 * — Illam experire colendo
Et facilem pecori, & patientem vomeris vinci.
- 237 * — Et validis terram proscinde iuuentis.
- 315 * Nec tibi tam prudens quisquam persuadeat auctor,
Tellurem Borea rigidam spirante mouere.
- 354 * Seminibus positis, superest deducere terram
Sæpius ad capita, & duros iactare bidentes:
Aut presso excercere solum sub vomere, & ipsa
Flectere luctantes inter vineta iuuentos.
- 398 * — Namque omne quotannis
Térque quaterq; solum scindendum : globaq; versis,
Aeternum frangenda bidentibus. —
- 418 * Sollicitando tamen tellus: pulvisque mouendus,
- 423 * Ipsa satis tellus, quum dente recluditur vnco,
Sufficit humorem, & grauidas, cum vomere fruges.
- 513 * Agricola incuruo terram dimouit aratro.
3. Geo. v. 50. * — Seu quis fortes ad aratra iuuentos,
Corpora præcipuè matrum legat. —
- 160 * Aut aris seruare sacris, aut scindere terram,
Et campum horrentem fractis inuerrere glebis.
- 515 * Ecce autem duro fumans sub vomere taurus
Concidit, & mistum spumis vomit ore cruorem.
- 625 * Quid labor aut benefacta iuuât: quid vomere terras
Inuertisse graues? —
- 534 * Ergo ægrè rastris terram rimantur, & ipsis
Vnguibus infodiunt fruges.
- 7 Ae. v. 538. * Quinque greges illi ballantum, quina redibant
Armenta, & terram centum vertebat aratris.
- 9 Ae. v. 609. * Omne æuum ferro teritur, versa que iuuentum

Terga fatigāmus hasta.—

* Arua aliena iugo premere, atque auertere prædas. 10. *Aen.* v. 78

* Arunci, Rutilique serunt, & vomere duos 11. *Id.* v. 318

Exercent colles, atque horum asperrime pascunt.

* —Conductaque pater tellure serebat. 12. *Id.* v. 520

A R B O R.

* **E**T nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbor. 3. *Ecl.* v. 56.

* Principiò arboribus varia est natura creandis. 2. *Geo.* v. 9.

Namque aliae nullis hominum cogentibus, ipsae:

Sponte sua veniunt, camposque & flumina late

Curua tenent; ut molle siler, lentæque genistæ,

Populus, & glauca canentia fronde salicta.

Pars autem posito surgunt de semine: ut altæ

Castaneæ, nemorumque Ioui quæ maxima frondet

Aesculus, atque habitæ Graijs oracula quercus.

Pullularab radice alijs densissima silua:

Ut cerasis, vlmisque: etiam Parnassia laurus

Parua sub ingenti matris se subiicit umbra.

* Sponte sua quæ se tollunt in luminis oras, 47

Infœcunda quidem, sed lata & fortia surgunt.

* Exuerint siluestrem animum, cultuque frequenti, 51

In quascunque voces artes, haud tarda sequuntur

* Aut rursus enodes trunci resecantur, & altè 78

Finditur in solidum cuneis via: deinde feraces

Plantæ immittuntur: nec longum tempus, & ingens

Exiit ad cælum ramis felicibus arbor,

Miraturque nouas frondes, & non sua poma.

* Non eadem arboribus pendet vindemia nostris. 89

* Ipsa ingens arbor, faciemque simillima lauro: 132

Et, si non alium latè iactaret odorem,

Laurus erat: folia haud vilis labentia ventis.

* Altius ac penitus terræ defigitur arbor: 290

Aesculus in primis, quæ quantum vertice ad auras

Aethereas, tantum radice in tartara tendit.

Ergo non hyemes illam, non flabra, neque imbres

Conuellunt, immota manet, multosque per annos

Multa viūm voluens durando secula vincit.

Tum fortes latè ramos, & brachia tendens

Huc illuc, media ipsa ingentem sustinet vmbra.

434 *Quid maiora sequar? salices, humilesque genistæ,
Aut illæ pecori frondem, aut pastoribus vmbra
Sufficiunt, septemque satis, & pabula melli.

21. *Aen.* v. 626 *Ac veluti summis antiquam in montibus ornum,
Quum ferro accisam, crebrisque bipennibus instant
Eruere agricolæ certatim: illa usque minatur,
Et tremefacta comam concusso vertice nutat:
Vulneribus donec paulatim euicta supremum
Congemuit, traxitque iugis auulsa ruinam.

713 *Est vrbe egressis tumulus, templumque vetustum
Desertæ Cereris: iuxtaque antiqua cupressus,
Religione patres multos seruata per annos.

3. *Aen.* v. 679 * — Quales cum vertice celso
Aëriæ quercus, aut coniferæ cyparissi
Constiterant, silua alta Iouis, lucusque Dianæ.

4. *Aen.* v. 441 *Ac veluti annosam valido cum robore quercum
Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc
Eruere inter se certant; it stridor, & altè
Consternunt terram concusso stipite frondes:
Ipsa hæret scopulis, & quantum vertice ad auras
Aetherias, tantum radice in tartara tendit.

5. *Aen.* v. 447 *Ipse grauis, grauiusque ad terram pondere vasto
Concidit: ut quodam caua concidit aut Erymantho,
Aut Ida in magna radicibus eruta pinnis.

6. *Aen.* v. 136 * — Latet arbore opaca
Aureus & folijs, & lento vimine ramus,
Iunoni inferna dictus, sacer: hunc regit omnis
Lucus, & obscuris claudunt conuallibus vmbrae.
Sed non antè datur telluris operta subire,
Auricomos quam quis decerpserit arbore foetus.
Hoc sibi pulchra suum ferri Proserpina munus
Instituit: primo auulso non deficit alter
Aureus, & simili frondescit virga metallo.
Ergo altè vestiga oculis, & ritè repentè repertum
Carpe manu: namque ipse volens, facilisque seque-
tur,

Si te fata vocant: aliter, non viribus vllis
Vincere, nec duro poteris conuellere ferro.

177 *Haud mora, festinant flentes, aramque sepulcri

Conge-

Congerere arboribus, cæloque educere certant.
 Itur in antiquam siluam, stabula alta ferarum:
 Procumbunt piceæ, sonat iæta securibus illex:
 Fraxineæque trabes, cuneis & fissile robur
 Scinditur: aduoluunt ingentes montibus ornos.

*Tollunt se celeres: liquidumque per aëra lapsæ,
 Sedibus optatis gemina super arbore sidunt:
 Discolor vnde auri per ramos aura refulsit,
 Quale solet siluis brumale frigore viscum
 Fronde virere noua, quod non sua seminat arbor,
 Et croceo foetu teretes circundare truncos:

Taliserat species auri frondentis opaca

Illice, sic leni crepitabat bractea vento.

Corripit extemplo Aeneas, auidusque refringit

Cunctantem, & vatis portat sub tecta Sibyllæ.

*In medio ramos, annosaque brachia pandit

Vlnus opaca, ingens, quam sedem somnia vulgo

Vana tenere ferunt, folijsque sub omnibus hærent.

*Laurus erat tecti medio in penetralibus altis,

Sacra comam, multosque metu seruata per annos:

Quam pater inuentam, primas quum conderet arces,

Ipse ferebatur Phœbo sacrasse Latinus,

Laurentisque ab ea nomen posuisse colonis.

*Quadrificam quercum cuneis vt sorte coactis

Scindebat, rapta spirans immane securi.

*Quales aëriæ liquentia flumina circum,

Siue Padi rapis, Athesim seu propter amœnum,

Confurgunt geminae quercus, intonsaque cælo

Attollunt capita, & sublimi vertice nutant.

* — ferro sonat alta bipenni

Fraxinus: euertunt actas ad sidera pinus:

Robora nec cuneis & olentem sciudere cedrum,

Nec plaustris cessant vectare gementibus ornos.

*Vt sceptrum hoc (dextra sceptrum nam forte gere-
 bat)

Nunquam fronde leui fondet virgulta nec vmbra,

Quum semel in syluis imo de stirpe recisum

Matre caret, posuitque comas & brachia ferro:

Olim arbor, nunc artificis manus ære decoro

Inclutit patribusque dedit gestare Latinis.

A R C V S.

1 Aen. v. 191 * **C**onstitit hic, arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.

322 * Namque humeris de moreabilem suspenderat arcum
Venatrix, dederatque comam diffundere ventis.

5 Ae. v. 500. * Tum validis flexos incurvant viribus arcus
Pro se quisque viri & depromunt tela pharetris:
Primaque per cælum nervo stridente sagitta
Hyracidæ iuuenis volucres diuerberat auras:
Et venit, aduersique infingitur arbore mali.
Intremuit malus, timuitque exterrita pennis
Ales, & ingenti sonuerunt omnia plausu.
Postacer Mnestheus adducto constitit arcu
Alta petens, pariterque oculos, telumque tetendit.
At ipsam miserandus auem contingere ferro
Non valuit: nodos & vincula linea rupit,
Queis innexa pedem malo pendebar ab alto.
Illa notos atque atra volans in nubila fugit.
Tum rapidus iam dudum arcu contenta parato
Tela tenens, fratrem Eurytion in vota vocauit.
Iam vacuo lætam cælo speculatus, & alis
Plaudentem nigra figit sub nube columbam.
Decidit exanimis, vitamque reliquit in astris
Aërijs: fixamque refert delapsa sagittam,
Amisssa solus palma superabat Acestes:
Qui tamen ætherias telum contorsit in auras,
Ostentans artem pariter, arcumque sonantem.

7 Aen. v. 164 * Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis
Spicula contorquent. —

9. Ae. v. 631 * — Sonat vna lethifer arcus:
Et fugit horrendum stridens elapsa sagitta,
Perque caput Remuli venit, & caua tempora ferro
Traiecit. —

665 * Intendunt acres arcus, amentaque torquent.
Sternitur omne solum telis. —

10. Ae. v. 168 * — Quis tela, sagittæ
Coriti que leues humeris, & lethifer arcus.

11. Ae. v. 575 * Spiculaque ex humero parvæ suspendit & arcum.

- *Aureus ex humero sonat arcus, & arma Dianæ. 552
 Illa etiam, si quando in tergum pulsa recessit,
 Spicula conuerso fugientia dirigit arcu.
 *Sed laxos referunt humeris languentibus arcus. 874
 *Non vt tela tamen, non vt contenderet arcum 12. *Æt.* v. 815
 *Non secus ac neruo per nubem impulsa sagitta, 856
 Armatam sæui Parthus quam felle veneni,
 Parthus siue Cydon, telum immedicabile, torfit,
 Stridens & celeres incognita transilit umbras.

Plura huc pertinentia videre poteris infrà dictione,
 SAGITTA, TELVM, vel IACVLVM.

A R M A.

- * **A**rmorum sonitum toto Germania cælo 1. *Ge.* v. 474
 Audijt, insolitis tremuerunt motibus Alpes.
 * — At nunc horrentia Martis 1. *Æt.* v. 4.
 Arma virumque cano. —
 *Iamque faces, & saxa volant: furor arma ministrat. 154
 Vide BELLVM.
 *Virginis os, habitumque gerens, & virginis arma 319
 Spartanæ. —
 * — Moriamur, & in media arma ruamus. 2. *Æt.* v. 353
 Vide BELLVM.
 *Irruimus, densis & circumfundimur armis. 383
 *Arma dabunt ipsi. — 391
 * — Spolijs se quisque recentibus armat. 395
 *Consequimur cuncti, & densis incurrimus armis. 409
 Vide BELLVM.
 *Arma diu senior desueta trementibus æuo 509
 Circundat nequicquam humeris, & inutile ferrum
 Cingitur: ac densos fertur moriturus in hostes.
 *Ipsam autem sumptis Priamum iuuenibus armis 513
 Vt vidit, quæ mens tam dira, miserrime coniux,
 Impulit his cingi telis? aut quo ruis? inquit.
 *Rursus in arma feror, mortemque miserrimus opto. 655
 *Arma, viri, ferte arma: vocat lux vltima victos. 668

- 749 *Ipse urbem repeto, & cingor fulgentibus armis.
 3 Ge. v. 51 * —Cum iam diffideret armis
 Dardaniæ, cingique urbem obsidione videret.
 54 *Res Agamemnonias, victriciaque arma sequutus.
 Fas omne abrumpit. —
 288 A Eneas hæc de Danaïs victoribus arma.
 471 *Remigium supplet: socios simul instruit armis.
 4 Ae. v. 11 *Quem sese ore ferens! quam forte pectore, & armis!
 86 *Non cœptæ assurgunt turres, non arma iuventus
 Excercet. —
 5 Ae. v. 262 *Donat habere viro decus, & tutamen in armis.
 410 *Quid, si quid cæstus ipsius & Herculis arma
 Vidisset, tristémque hoc ipso in littore pugnam?
 Hæc germanus trix quondam tuus arma gerebat:
 Sanguine cernis adhuc sparsoque infecta cerebro.
 425 *Et paribus palmas amborum immiscuit armis.
 585 * —Pugnæque cient simulacra sub armis.
 485 *Idæumque etiam currus, etiam arma tenentem.
 490 *Ut videre virum fulgentiaque arma per ymbrias.
 523 *Egregia verò coniux arma omnia testis
 Euomet, & fidum capiti subduxerat ensē:
 856 *Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino
 861 *Egregium forma iuuenem & fulgentibus armis.
 7 Ae. v. 43 *Tyrrænaque manum, totamque sub arma coactam
 Hesperiam. —
 429 *Quare age, & armari pubem, portisque moueri
 Lætus in arma para. —
 434 * —Et tandem Turnum experiatur in armis.
 624 *Pars pedes ire parat campis, pars arduus altis
 Puluerulentus equis furit: omnes arma requirunt.
 643 * —Quibus Itala iam tum
 Floruerit terra alma viris, quibus arserit armis.
 685 * —Non illis omnibus arma
 Nec clypei, currusque sonant. —
 694 *Agmina in arma vocat subito, ferrumque retractat:
 783. 9 *Ipse inter primos præstanti corpore Turnus
 Ae. v. 29. Vertitur, arma tenens, & tot vertice supra est.
 8 Ae. v. 80. * —Socios simul instruit armis.
 114 *Qui genus? unde domo? pacemne huc ferris, an ar-
 ma?

—Rapid

- * — Rapiſt arma manu, nodiſque grauatum 220
 Robur, & aërii curſu petit ardua montis.
- * Deſuper Alcides telis premit, omniaque arma 249
 Aduocat, & ramis, vaſtiſque molaribus inſtat.
- * Non vllum auxilium miſeris, non arma rogaui 376
 Artis, opisque tuæ. —
- * Parte alia Marti currumque, rotaſque volucres 433
 Inſtabant: quibus ille viros, quibus excitat vrbes:
 Aegidâque boſſiferam, turbatae Palladis arma
- * Arma acri facienda viro: nunc viribus uſus. 441
- * Hinc Rutulus premit, & mu. ū circumſonat armis. 474
- * Hanc multos florentem annos rex deinde ſuperbo 481
 Imperio, & ſauiſt tenuit Mezentius armis.
- * Arma inter nubem, cæli in regione ſerena, 528
 Per ſudum rutilare vident, & pulſa tonare:
- * Si bellum ingrueret, Vulcaniaque arma per auras 535
 Laturam auxilio. —
- * — Terra arma mouenda, 565
 Ter lætho ſternendus erat: cui tunc tamen omnes
 Abſtulit hæc animas dextra, & rotidem exiit armis,
- * — Ipſe agmina Pallas 587
 In medio chlamide, & pictis conſpectus in armis.
- * Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. 616
- * Hinc ope barbarica, variis que Antonius armis 685
 Victor. —
- * Quàm variæ linguis, habitu tam veſtis, & armis. 723
- * Namque iſta diſcedens præceperat optimus armis 9 Æ. v. 40.
 Aeneas, ſi qua interea fortuna fuiſſet,
 Ne ſtruere auderent aciem, neu credere campo.
- * Non æquo dare ſe campo, non obuia ferre 56
 Arma viros, ſed caſtra fouere. —
- * Iſte dolor, ſoliſque licet capere arma Mycenis. 139
- * — Quo pulchrior alter 179
 Non fuit Aeneadûm, Troiana nec induit arma.
- * Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis 269
- * Aureus? —
- * Præterea bis ſex genitor lectiſſima matrum 272
 Corpora, captiuosque dabit, ſuâque omnibus arma.
- * Multa virûm ſolido argento perfecto relinquunt 357
 Armâque, crateraſque ſimul, pulchroſque tapetas.

- 399 *Quid faciat? qua vi iuuenem, quibus audeat armis
 Eripere?—
 462 *Turnus in arma viros, armis circumdatus ipse
 Suscitatur.—
 547 * — Vetitisque ad Troiam miserat armis.
 581 *Stabat in egregijs Arcentis filius armis.
 586 *Stridentem fundam, positus Mezentius armis,
 Ipse terra adducta circum caput egit habena.
 620 * — Sinite arma viris, & cedite ferro.
 676 *Freti armis, vltroque inuitant mœnibus hostem.
 684 *Continuò Quercens & pulcher Equicolus armis.
 731 *Continuò noua lux oculis effulsit, & arma
 Horrendum sonuere: tremunt in vertice cristæ
 Sanguineæ, clypeoque micantia fulgura mittit.
 753 *Collapsos artus atque arma cruenta celebros
 Sternit humi moriens.—
 815 *Tum demum præceps saltu sese omnibus armis
 In fluuium dedit.—
 10. *Æt. v. 30* *Et tua progenies mortalia demoror armis
 46 * — Liceat dimittere ab armis
 Incolumem Ascanium—
 52 * — Positis inglorius armis
 Exigat hic æuum.—
 80 *Pacem orare manu, præfigere puppibus arma?
 90 * — Quæ causa fuit consurgere in arma
 Europamque Asiæque, & fœdera soluere furto?
 170 *Vnatoruus Abas: huic totum insignibus armis
 Agmen, & aurato fulgebat Apolline puppis.
 180 * — Sequitur pulcherrimus Astur,
 Astur equo fidens, & versicoloribus armis.
 241 *Surge age, & aurora socios veniente vocari
 Primus in arma iube.—
 259 *Atque animos aptent armis, pugnaeque parent se.
 423 *Hæc arma, exuiasque viri tua quercus habebit.
 539 *Totus collucens veste, atque insignibus armis.
 541 * — Arma Serestus
 Lecta refert, humeris.—
 550 *Tarquitus exultans contra fulgentibus armis.
 683 * — Et littera nando
 Curua petit, Teucrumque iterum se reddat in arma.
 —arma;

- * —armaque Laufo 700
 Donat habere humeris, & vertice figere cristas.
 * —Seque viro vir 734
 Contulit, haud furto melior, sed fortibus armis.
 * Talis se vastis infert Mezentius armis. 768
 * Proripuit iuuenis, seseque immiscuit armis. 796
 * Transijt & parmam mucro, leuia arma, minacis, 817
 Et tunicam, molli mater quam neuerat auro.
 * Arma, quibus lætatus, habet tua:— 827
 * Ingentem quercum decisis vndique ramis 11. Aet. v. 5
 Constituit tumulo: fulgentiaque induit arma,
 Mezenti ducis exuuias.—
 * Arma parate animis, & spe præsumite bellum. 18
 * Indutosque iubet truncos hostilibus armis 83
 Ipsos ferte duces, inimicaque nomina fugi.
 * —Tum mœsta Phalanx, Teucrique sequuntur, 9
 Tyrhenique duces, & versis Arcades armis.
 * —Rex nostra reliquit 114
 Hospitia, & Turni potius se credidit armis.
 * —O fama ingens, ingentior armis 124
 Vir Troiane, quibus cælo te laudibus æquem?
 * Haud ignarus eram, quantum noua gloria in armis, 154
 Et prædulce decus primo certamine posset.
 * —Troum focia arma sequutum 161
 Obruerent Rutili telis, animam ipse dedissem.
 * Tu quoque nunc stares immanes truncus in armis, 173
 Esset par ætas, & idem si robur ab armis,
 Turne, sed infelix Teucros quid demoror armis?
 * Ter circum accensos cincti fulgentibus armis 188
 Decurrere rogos.—
 * Spargitur & tellus lachrymis, sparguntur & arma. 191
 * Ipsum armis, ipsumque iubent decernere ferro. 218
 * —Alia arma latinis 229
 Quærenda, aut pacem Troiano ab rege petendum.
 * Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis. 291
 * —Ast, armis concurrunt arma, cauere. 293
 * Spem, si quam accitis Actolum habuistis in armis, 308
 Ponite.—
 * Dicam equidẽ, licet arma mihi, mortemq; minetur. 348
 * —Et cælum territat armis. 351

—Atque

351 *

—Atque exutos Arcadas armis.

402 *

—Contrà premere arma Latini.

Nūc & Myrmidonū proceres Phrygia arma tremiscū

939 *

Factaq; Vulcani manibus paria induat arma

Ille licet. —

Vide CERTARE.

453 *

Arma manu trepidi poscunt, fremit arma iuventus,

461 *

Illi armis in regna ruunt. —

467 *

Cetera, quā iussu, mecum manus inferat arma.

511 *

Aeneas (vt fama fidem, missique reportant

Exploratores) equitum leuia improbus arma

Præmisit quaterent campos. —

536 *

O virgo, & nostris nequicquam cingitur armis.

593 *

Post ego nube caua miserandæ corpus, & arma

Inspoliata feram tumulo, patriæque reponam.

602 *

Hortetager, campiique armis sublimibus ardent.

630 *

Bis reiecti armis respectant terga regentes.

634 *

Armæque, corporæque, & permisti cæde virorum.

640 *

—Carillus Iolam,

Ingentemque animis, ingentem corpore & armis

Deijcit Herminium. —

Vide CERTARE.

644 *

Tantus in arma patet.

660 *

—Et pictis bellantur Amazones armis.

677 *

—Procul Ornytus armis

Ignotis, & equo venatur lapyge fertur.

687 *

Aduenit qui vestra dies muliebribus armis

Verba redargueret. —

696 *

Tum validam perque arma viro, perq; ossa securim,

Altior insurgens, oranti, & multa precanti

Congeminat. —

710 *

Tradit equum comiti, paribusque assistit in armis.

746 *

—Volat igneus æquore Tarchon

Arma, virumque ferens. —

769 *

Insignis longè Phrygijs fulgebat in armis.

778 *

—Siue vt templis præfigeret arma

Troia. —

*Contentusque fuga, medijs se immiscuit armis.	815
*Et captum letho posuit caput, arma relinquens.	830
*Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem.	854
* — Oriturque miserrima cædes	885
Defendentum armis aditus, inque arma ruentum.	
*Et sæuum AEncam agnouit Turnus in armis.	910
*Tum demum mouet arma leo. —	12. <i>Æc. v. 6.</i>
*Ardet in arma magis. —	71
* — Teucrum arma quiescant,	78
Et Rutulū nostro dirimatur sanguine bellum.	
*Nec minus interea maternis sæuus in armis.	107
AEncas acuit Martem, & se suscitāt ira.	
* — hinc Troius omnis	122
Tyrrhenusque ruit varijs exercitus armis.	

Vide BELLVM.

*Sydereo flagrans clypeo, & cælestibus armis	167
*Cedet Iulis agris, nec post arma vlla rebelles	185
A Eneadæ referent. —	
*Sacra, deosque dabo: focer arma Latinus habeto.	192
*Nomen erat virtutis, & ipse acerrimus armis.	226
* — Hinc densi rursus inundant	280
Troës, Agyllinique, & pictis Arcades armis.	
* — Et sparso latè rigat arma cruore.	308
*Poscit equos, atque arma simul, saltuque superbus	326
Emicat in currum, & manibus molitur habenas.	
* — Quos imbratus ipse	343
Nutriet Lycia, paribusque ornauerat armis.	
*Arma citi properate viro.	425
*Ascanium fuis circum complectitur armis.	433
*Substitit AEncas, & se collegit in arma.	491
* — Teucro potiuntur corpore, & armis.	642
*Armæque deposuere humeris.	707
* — Postquam arma Dei ad Vulcania ventum est.	739
*Olli sublimes armis, animisque resecti.	788
*Iuturnamque parat fratris dimittere ab armis.	844
*Non cursu sæuis certandum est cominus armis.	890
* — Stetit acer in armis	938
AEncas voluens oculos, dextramque repressit.	

ASTRUM.

Ecl. 9. v. 46.

* **D**Aphni, quid antiquos signorum suspicis ortus?
 Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum;
 Astrum, quo segetes gauderent frugibus, & quo
 Duceret apricis in collibus vva colorem.

1. Geor. v. 5.

* — Vos ô clarissima mundi
 Lumina labentem cælo quæducitis annum.

137 * Nauitatum stellis numeros, & nomina fecit
 Pleiadas, Hyadas, claramque Lycaonis Arcton.

231 * Idcirco certis dimensum partibus orbem
 Per duodena regit mundi sol aureus astra.

230 * Obliquus qua se signorum verteret ordo.

257 * Nec frustra signorum oblitus speculamur, & ortus,
 Temporibusque parem diuersis quattuor annum.

276 * Ipsa dies alios alio dedit ordine Luna
 Felices operum. —

335 * Hoc metuens, cæli menses, & sydera serua:
 Frigida Saturni sese duo stella receptet.

353 * Ipse pater statuit, quid menstrua Luna moueret.

395 * Nam neque tum stellis acies obtusa videtur,
 Nec fratris radijs obnoxia surgere Luna.

427 * Luna reuertentes quum primum colligit ignes,
 Si nigrum obscuro comprehenderit aëra cornu.

431 * — Vento semper rubet aurea Phæbe.

438 * Sol quoque & exoriens, & quum se condet in vndas
 Signa dabit: solem certissima signa sequentur,
 Et quæ mane refert, & quæ surgentibus astris.

2. *Ae. v. 9.* * — Suadentque cadentia sydera somnos.

488 * — ferit aurea sydera clamor.

700 * — Et sanctum sydus adorat.

3. *Aen. v. 515* * Sydera cuncta notat tacito labentia cælo:
 Arcturum, pluuiasque Hyadas, geminosque Triones,
 Armatumque auro circumspicit Oriona.

567 * Ter spumam elisam, & rorantia vidimus astra

574 * Attollitque globos flammaram, & sydera lambit.

4. *Ae. v. 519* * Testatur moitura deos, & conscia fati
 Sidera. —

524 * — Cum medio voluuntur sidera lapsu.

*Qui Libyco nuper cursu, dum sidera seruat,
Exciderat puppi.

6. *Ac.* v. 338

*Principio cælum, ac terras, campósque liquentes,
Lucentemque globum lunæ, Titaníaque astra
Spiritus intus alit: totamque infusa per artus
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.

724

*Nec sidus regione viæ, litrusve fefellit.

7. *Ac.* v. 215.

*Qualis, vbi Oceani perfusus Lucifer vnda,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cælo, tenebrasque resoluit.

8. *Ac.* v. 589.

Plura huc spectantia infra videre poteris di-
tione COMETA.

ASTROLOGIA.

* —Et quis fuit alter
Descripsit radio totum qui gentibus orbem?

Ecl. 3. v. 40.

*Præterea tam sunt Arcturi sidera nobis,
Hædorumque dies seruandi, & lucidus anguis.

1. *Ge.* v. 204

*Libra diei somni que pares vbi fecerit horas.
Et medium luci, atque vmbri iam diuidet orbem.

208

*Ideirco certis dimensum partibus orbem
Per duodena regit mundi sol aureus astra.

231

Quinque tenent cælum Zonæ: quarum vna corusco
Semper sole rubens, & torrida semper ab igni:

Quam circum extremæ dextra, læuaque trahuntur
Cærulea glacie concretæ, atque imbribus atris.

Has inter, mediâque, duæ mortalibus ægris
Munere concessæ diuûm: via secta per ambas,

Obliquus qua se signorum verteret ordo:

Mundo vt ad Scythiam, Riphæasque arduus arces
Consurgit, premitur Libyæ deuexus in austros.

Hic vertex nobis semper sublimis, at illum

Sub pedibus Styx atra videt, manesque profundi.

Maximus hic flexu sinuoso elabitur anguis

Circum, perque duas in morem fluminis Arctos:

Arctos, Oceani metuentes æquore tingi.

Illic (vt perhibent) aut intempesta silet nox

Semper & obtenta densantur nocte tenebræ:

Aut redit à nobis aurora, diémque reducit:
 Nòsque vbi primus equis oriens afflauit anhelis,
 Illico fera rubens accendit lumina Vesper,
 Hinc tempestates dubio prædicere cælo
 Possumus: hinc messisque diem, tempusque serendi,
 Et quando infidum remis impellere marmor
 Conueniat, quando armatas deducere classes,
 Aut tempestiuam syluis euertere pinum.
 Nec frustra signorum obitus speculamur, & ortus,
 Temporibusque parem diuetsis quatuor annum.

335 * Hoc metuens, cæli menses & sidera serua:

Frigida Saturni sese quò stella receptet,
 Quos ignis cæli Cyllenius erret in orbes.

351 * Atque hæc vt certis possimus discere signis,
 AEstusque, pluuiasque, & agentes frigora ventos:
 Ipse Pater statuit, quid menstrua Luna moueret,
 Quo signo caderent austri. —

1. *Ae. v. 746* * Hic canit errantem Lunam, solisque labores:
 Vnde hominū genus, & pecudes, vnde imber & ignes
 Arcturum, pluuiasque Hyadas, geminosq; Triones:
 Quid tantum Oceano properent se tingere soles
 Hyberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet.

3. *Ae. v. 513* * Haud segnis strato surgit Palinurus, & omnes
 Explorat ventos, atque auribus aëra captat:
 Sidera cuncta notat tacito labentia cælo;
 Arcturum, pluuiasque Hyadas, geminosq; Triones,
 Armatumque auro circumspicit Oriona.

4. *Ae. v. 480* * Oceani finem iuxta, solemque cadentem,
 Vltimus Aethiopum locus est: vbi maximus Atlas
 Axem humero torquet, stellis ardentibus aptum.

5. *Ae. v. 23* * — Nec littora longè
 Fida reor fraterna Erycis, portusque Sicanos
 Si modo ritè memor seruata remotior astra.

6. *Ae. v. 796* * — Iacet extra sidera tellus,
 Extra anni, solisque vias, vbi cælifer Atlas
 Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.

850 * — Cælique meatus
 Describent radio, & surgentia sidera dicent.

10. *Ae. v. 175* * Tertius ille hominum, diuūmque interpres Asylas,
 Cui pecudum fibræ, cæli cui sidera parent.

ATTENDERE.

- * **S**ensibus hæc imis (res est non parua) reponas. *Ecl. 3. v. 54.*
- * Tum pietate grauē, ac meritis si fortè virū quem *1. Ae. v. 155*
 Conspectere, silent, arrectisq̃ue auribus astant.
- * Conticuere omnes, intentiq̃ue ora tenebant. *2. Ae. v. 1*
- * — Atque arrectis auribus asto. *303*
- * Vos famuli, quæ dicam, animis aduertite vestris. *712*
- * Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta:
 Quæ Phœbo pater omnipotēs, mihi Phœbus Apollo *3. Ae. v. 250*
 Prædixit. — *7*
- * Signa tibi dicam, tu condita mente teneto. *10. Ae. v. 104*
- * Iliacosq̃ue iterum demens audire labores *388*
 Exposcit: pendetq̃ue iterum narrantes ab ore. *4. Ae. v. 78*
- * Aeneas quibus in medijs sic deinde loquutus:
 Accipite hæc animis, lætasq̃ue aduertite mentes. *5. Ae. v. 303.*
- * — Ea vox audita laborum *7. Ae. v. 117.*
 Prima tulit finem: primamq̃ue loquentis ab ore
 Eripuit pater, ac stupefactus numine pressit.
- * Aetnæi Cyclopes, & huc aduertite mentem. *8. Ae. v. 440*
- * Vix ea fatus erat, defixiq̃ue ora tenebant *320*
 Aeneas Anchisiades, & fidus Achates.
- * Tunc sic Hyrtacides, Audite ô mentibus æquis *9. Ae. v. 234*
 Aeneadæ: neue hæc nostris spectentur ab annis;
 Quæ ferimus —
- * Nunc adeò quæ sit dubiæ sententia menti *11. Ae. v. 314*
 Expediam, & paucis (animos adhibere) docebo.
- * — Sine me hæc haud mollia fatu *12. Ae. v. 25*
 Sublatis aperire dolis: simul hæc animo hauri.

AVARITIA.

- * **C**ondit opes alius, defossoq̃ue incubat auro. *2. Ge. v. 507*
- * Sed regna Tyri germanus habebat *2. Ae. v. 350*
 Pygmalion scelere ante alios immanior omnes.
 Quos inter medius venit furor: ille Sichæum
 Impius ante aras, atque auri cæcus amore
 Clam ferro incautum superat. —
- * Rex Agamemnonias, victriciâque arma sequutos *3. Ae. v. 54*

Fas omne abrumpit: Polydorum obtruncat, & auro
Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames. —

6 *Ae. v.* 610 * Aut qui diuitijs soli incubuere repertis.

621 * Vendidit hic auro patriam, dominumque potentē
Imposuit: fixit leges pretio, atque refixit.

624 * Ausi omnes immane nefas, ausoque potiti.

8 *Ae. v.* 326 * Deterior donec paulatim, ac decolor ætas,
Et belli rabies, & amor successit habendi.

A V D I R E.

4 *Ge. v.* 349 * — Iterum maternas iupulit aures
Luctus Aristæi. —

1 *Ae. v.* 377 * Et vacet aures nostrorum audire laborum.

279 * — Si vestras forte per aures
Troia nomen ijt. —

2 *Aen. v.* 10. * Sed si tantus amor casus cognoscere nostros,
Et breuiter Troia supremum audire laborem.

81 * Fando aliquid si forte tuas peruenit ad aures.

119 * — Vulgi quæ vox ut venit ad aures.

731 * — Subitò cum creber ad aures
Visus adesse pedum sonitus. —

3 *Ae. v.* 39 * Eloquar an fileam? gemitus lacrymabilis imo
Auditur tumulto: & vox reddita fertur ad aures.

39 * Submissi petimus terram, & vox fertur ad aures.

514 * Explorat ventos, atque auribus aëra captat.

4 *Aen. v.* 359 * — Vocemque his auribus hausi.

387 * Audiam, & hæc manes veniet mihi fama sub imos.

428 * Cur mea dicta negat duras dimittere in aures?

438 * — Sed nullis ille mouetur
Fletibus, aut voces vllas tractabilis audit.

6 *Ae. v.* 557 * Hinc exaudiri gemitus, & sæua sonare
Verbera: tum stridor ferri, tractæque catenæ.
Constitit Aeneas, strepitumque exterritus hausit.

561 * — Quis tantus plangor ad aures?

7 *Ae. v.* 166 * Tum prouectus equo longæui regis ad aures
Nuntius ingentes ignota in veste reportat
Aduenisse viros. —

437 * Non, ut rere, meas effugit nuntius aures.

— Grauior

- * — Grauior ne nuncius aures
Vulneret. — 8. *Ae.* v. 582.
- * Audit equos, audit strepitus, & signa sequentum. 9. *Ae.* v. 394
- * Nuntia fama ruit, matrisque adlabitur aures. 477
- * Accipite ergo animis, atque hæc mea figita dicta. 10. *Ae.* v. 104
- * Audiit, & voti Phœbus succedere partem 11. *Ae.* v. 794
- Mente dedit, partem volucres disperfit in auras.
- * — Inque Notos vocem vertere procellæ. 798
- * — Simul hæc animo hauri. 12. *Ae.* v. 26.
- * Accepit vocem lachrymis Lauinia matris. 64
- * Quam cladem miseræ postquam accepere Latinæ. 604
- Attulit hunc illi cæcis terroribus aura
Commistum clamorem, arrectasque impulit aures,
Confusæ sonus urbis, & illætabile murmur.

AVGVRIVM siue AVSPICIUM.

Vide infra PRODIGIA.

AVRORA.

Vide infra DIEI ORTVM.

A V R V M.

- * **H**A Ecceadem argenti riuos, ærisque metalla 2. *Geo.* v. 163
- Ostendit venis, atque auro plurima fluxit.
- * Condit opes alius defossoque incubat auro. 507
- * Impius ante aras atque auri cæcus amore. 1. *Ae.* v. 353.
- * — Veteres tellure reclusit 362
- Thesauros, ignotum argenti pondus & auri.
- * — Naues, quæ fortè, paratæ, 366
- Corripiunt, onerantque auro —
- * Quale manus addunt ebori decus, aut vbi flauo 597
- Argentum. Pariusve lapis circundatur auro.
- * Ingens argentum mensis, cælatæque in auro 644
- Fortia facta Patrum: series longissima rerum,
Per tot ducta viros, antiquæ ab origine gentis.
- * Hic regina grauem gemmis, auroque poposcit, 732
- Impleuitque inero pateram.
- * — Ille impiger hausit 742
- Spumantem pateram, & pleno se proluit auro.
- * — Polydorum obtruncat, & auro 3. *Aen.* v. 55.

Vi potitur.—

8. *Æt.* v. 32 * Bis conatus erat casus effingere iure in auro,

621 * Vendidit hic auro patriam.—

10. *Æt.* v. 138 * Accipit & molli subnectit circulus auro.

141 * —Vbi pingua culta

Exercentque viri, Pactolusque irrigat auro.

242 * —Et clypeum cape, quem dedit ipse

Inuictum ignipotens, atque oras ambiit auro.

499 * Quæ Clonus Eurytides multo cæla uerat auro.

526 * —Iacent penitus defossa talenta

Cælati argenti: sunt auri pondera facti,

Infectique mihi.—

531 * Argenti atque auri memoras quæ multa talenta.

818 * Et tunicam molli mater quam neuerat auro.

12. *Æt.* v. 23 * —Nec non aurumque, animusque Latino est.

87 * Ipse dehinc auro squalentem, alboque oricalco

Circumdat loricam humeris—

A V T V M N V S.

1. *Geor.* v. 311 * Quid tempestates autumnæ & sidera dicam?

2. *Geo.* v. 321 * —Prima vel autûni sub frigora, quû rapidus sol
Nondum hyemem cõtîngit equis iam præterit æstas.

521 * Et varios ponit foetus Autumnus, & altè

Mitis in apricis coquitur vindemia saxi.

6. *Æt.* v. 309 * Quam multa in syluis Autumnæ frigore primo

Lapsa cadunt folia.—

A V X I L I V M.

9. *Ecl.* v. 65. * C Antantes ut eamus, ego hoc te fasce leuabo.

2. *Ge.* v. 130 * Auxilium venit, ac membris agit atra venena.

2. *Æt.* v. 575 * Auxilio tutos dimittam, opibusque iuuabo.

634 * Non ignara mali, miseris succurrere disco.

2. *Æt.* v. 216 * Post ipsum auxilio subeuntem, ac tela ferentem,

Corripiunt—

44 * Et gener auxilium Priamo, Phrygibusque ferebat.

451 * Instaurati animi, Regis succurrere rectis,
Auxilioque leuare viros, vimque addere victis.

521 * Non tali auxilio, nec defensoribus istis

Tempus

Tempus eget, non si ipse meus nunc afforet Hector.

*Iupiter omnipotens precibus si fleeteris vllis, 689

Aspice nos: hoc tantum, & si pietate meremur,
Da deinde auxilium pater, atque hæc omnia firma.

*Quem fessis finem rebus ferat, vnde laborum 3. *Ae. v. 145.*

Tentare auxilium iubeat, quò vertere cursus.

*Auxilium imploret, videatq; indigna suorum 4. *Ae. v. 617*

Funera. —

* — Frustraque vocantem 5. *Ae. v. 221*

Auxilia, & fractis discentem currere remis.

*Tandem lætus: dii nostra incepta secudent, 7. *Ae. v. 259*

Auguriumque suum. —

* — Nec non & Troia pubes 521

Ascanio auxilium castris effundit apertis.

*Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbem, 8. *Ae. v. 9*

Qui petata auxilium, & Latio consistere Teucros.

*Auxilio lætos dimittam, opibuſque iuuabo. 171

*Attulit & nobis aliquando optantibus ætas 200

Auxilium, aduentumque Dei. —

*Dum bello Argolici vastabant Pergama reges 374

Debita, casurasque inimicis ignibus arces:

Non vllum auxilium miseris: non arma rogaui

Artis opisque tuæ: nec te, carissime coniux,

Incessumve tuos volui exercere labores.

*Nobis ad belli auxilium pro nomine tanto 472

Exiguæ vires. —

* — his Iupiter ipse 9. *Ae. v. 128.*

Auxilium solitum eripuit. —

B.

BACCHVS.

* **L** IBER & alma Ceres vestro si munere tellus 1. *Ge. v. 7*
Chaoniam pingui glandem mutauit arista,
Poculâque iuuentis Acheloia miscuit vuis.

*Huc pater ô Lenæe (tuis hic omnia plena 2. *Geo. v. 4*
Muneribus, tibi pampineo grauidus Autumno

Floret ager: spumat plenis vindemia labris.)
 Huc pater ô Lenæe veni, nudataque musto
 Tinge nouo mecum direptis crura cothurnis.

312 *

—Denique apertos

Bacchus amat colles, aquilonem & frigora taxi.

143 *

—Et Bacchi Massicus humor

Impleuere. —

275 *

—In denso non segnior vberè Bacchus

1380 *

*Non aliam ob culpam Baccho caper omnibus aris

Cæditur, & veteres ineunt proscenia ludi:

Præmiâque ingentes pagos, & compita circum

Theseidæ posuere: atque inter pocula læti

Mollibus in pratis vnctos saliere per vtres.

Necnon Auzonij, Troia gens missa, coloni

Versibus incomptis ludunt, risuque soluto:

Oraque corticibus sumunt horrenda cauatis.

Et te, Bacche vocant per carmina læta, tibi que

Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.

Hinc omnis largo pubescit vinea foetu:

Complentur valleque cauæ, saltusque profundi,

Et quocumque Deus circum caput egit honestum.

Ergo ritè suum Baccho dicemus honorem

Carminibus patrijs, lancésque & liba feremus,

Et ductus cornu stabit sacer hircus ad aram;

Pinguiâque in veribus torrebimus exta columnis.

454 *

*Quid memorandum æquè Baccheia Dona tulerunt?

Bacchus & ad culpam causas dedit: ille furentes

Centaurus letho domuit, Rhœcumque, Pholûmque

Et magno Hylæum Lapithis crathere minantem,

733

*Adsis lætitiæ Bacchus dator. —

4. Ae. v. 301.

* —Qualis commotis excita sacris!

Thyias, vbi audito stimulant Trieterica Baccho

Orgia, nocturnusque vocat clamore Citheron.

10 Ae. v. 805

*Nec qui pampineis victor iuga flectit habenis

Liber, agens Celso Nysæ de vertice tigres.

11 Ae. v. 737

*Aut, vbi curua choros indixit tibia Bacchi,

Expectare dapes, & plenæ pocula mensæ.

B E L L V M.

Ecl. 6. v. 6.

*

—Namque super tibi erunt qui dicere laudes

Vare

Vare tuas cupiant, & tristitia condere bella.

† —Sed carmina tantum

Ecl. 9. v. 11.

Nostra valent; Lycida, tela inter Martia, quantum
Chaonias dicunt aquila veniente columbas.

† —Tua cura Lycoris

Ecl. 10. v. 22

Pérque niues alium, pérq; horrida castra sequuta est.

† —Ille etiam cæcos instare tumultus

1. Ge. v. 464

Sæpè monet, faudémque & aperta tumescere bella.

† Ergo inter sese paribus concurrere telis

489

Romanas acies iterum videre Philippi;

† Quippe vbi fas versum, atque nefas, tot bella per or- 505
bem.

Tam multæ scelerum facies: non vllus aratro

Dignus honos, squalent abductis arua colonis,

Et curvæ rigidum falces conflantur in ensen.

Hinc mouet Euphrates, illinc Germania bellum:

Vicinæ ruptis inter se legibus vrbes

Arma ferunt: sæuit toto Mars impius orbe.

* Hinc bellator equus campo sese arduus infert.

2. Ge. v. 145

* —Hæc Decios, Marios, magnosque Camillos,

169

Scipiadas duos bello, & te maxime Cæsar.

* Vt sæpe ingenti bello quum longa cohortes

279

Explicuit legio, & campo stetit agmen aperto,

Directæque acies, ac latè fluctuat omnis

Aëre renidenti tellus: nec dum horrida miscent

Prælia, sed dubius medijs Mars errat in armis.

* Sin ad bella magis studium, turmasque feroces,

3. Geo. v. 179

Aue Alphea rotis prælabi flumina Pisæ,

Et Iouis in luco currus agitare volantes:

Primus equi labor est animos, atque arma videre

Bellantium, lituosque pati, tractuque gementem

Ferre rotam, & stabulo frænos audire sonantes.

* —Nec funera vulgo

246

Tam multa informes vrsi, stragemque dedere.

* Sin autem ad pugnam exierint (nam sæpè duobus

4. Ge. v. 67.

Regibus incessit magno discordia motu)

Continuoque animos vulgi, & trepidantia bello

Corda licet longè præsciscere, namque morantes

Martius ille æris rauci canos increpat: & vox

Auditur, fractos sonitus imitata tubarum.

78 *Erumpunt portis, concurritur: ætherē in alto
Fit sonitus, magnum mistæ glomerantur in orbem,
Præcipitesque cadunt. —

86 *Hi motus animorum, atque hæc certamina tanta
Pulueris exigui iactu compressa quiescent.

245 *Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis.

313 * — Aut vt neruo pulsante sagittæ.

Prima leues ineunt si quando prælia Parthi.

560 * — Cæsar dum magnus ad altum
Fulminat Euphratem bello victorque volentes
Per populos dat iura, viamque affectat olympo.

Æn. v. 9 *Multa quoque bello passus, dum conderet urbem.

18 * — Diues opum, studiisque asperrima belli

25 *Hinc populum latè regem, belloque superbum
Venturum excidio Libyæ. —

27 *Id metuens, veterisque memor Saturnia belli.

50 *Ast ego, quæ diuū incedo regina, Iouisque
Et soror, & coniux, vna cum gente tot annos
Bella gero. —

152 *Ac, veluti magno in populo cū sæpè coorta est
Seditio, sæuitque animis ignobile vulgus,
Iamque faces & saxa volant; furor arma ministrat.

267 *Bellum ingens geret Italia, populosque feroces
Contundet, morésque viris & mœnia ponet.

295 *Aspera tum positis mitescant secula bellis.

297 * — Diræ ferro, & compagibus arctis
Claudentur belli portæ. furor impius intus
Sæua sedens super arma, & centum vinctus ahenis
Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento.

343 *Sed fines Lybici, genus intractabile bello.

448 * — Sic nam fore bello
Egregiam, & facilem victu per secula gentem.

460 * — Videt Iliacas ex ordine pugnas,
Bellaque iam fama totum vulgata per orbem.

470 *Namque videbat, vti bellantes Pergama circum
Hæc fugerent Graii, premeret Troiana iuuentus:
Hæc Phryges, instaret curru cristatus Achilles.

479 *Infelix puer, atque impar congressus Achilli.

535 *Terra antiqua, potens armis, atque vberè glebæ.

545 *Bella cient, primaque vetant consistere terra.

- *Rex erat Aeneas nobis, quo iustior alter
Nec pietate fuit, nec bello maior & armis.
- *Virtutesque, virosque, aut tanti incendia belli?
* — Fracti bello, fatisque repulsi
Ductores Danaum. —
- *Hic Dolopum manus, hic saevus tendebat Achilles: 29
Classibus hic locus, hic acies certare solebant.
- *Vltro Asiam magno Pelopeia ad moenia bello 193
Venturam, & nostros ea fata manere nepotes.
- *O patria, ô diuûm domus Ilidum, & inclyta bello 241
Moenia Dardanidûm.
- *Et iam Argiua phalanx instructa nauibus ibat 254
A Tenedo. —
- *Clarescunt sonitus, armorumque ingruit horror. 301
- *In segetem veluti quum flamma furentibus austris 304
Incidit, aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas: stupet incius alto
Accipiens sonitum saxi de vertice pastor.
Tum verò manifesta fides, Danaumque patefcunt
Insidiæ.
- *Exoritur clamorque virûm, clangorque tubarum. 313
Arma amens capio, nec sat rationis in armis:
Sed glomerare manum bello, & concurrere in arcem
Cum socijs ardent animi: furor, ira que mentem
Præcipitant: pulchrumque mori succurrit in armis,
- *Obsedere alij telis angusta viarum 332
Oppositi. stat ferri acies mucrone corusco
Stricta, parata neci: vix primi prælia tentant
Portarum vigiles, & cæco Marte resistunt.
- *In flammæ, & in arma feror; quò tristis Erinny, 337
Quò fremitu vocat, & sublatus ad æthera clamor.
- *Quos vbi confertos audere in prælia vidi. 347
- * — Moriamur & in media arma ruamus. 353
Vna salus victis nullam sperare salutem
- *Irruimus, densis & circumfundimur armis, 383
Ignarósque loci passim & formidine captos
Sternimus: aspirat primo fortuna labori.
- *Vadimus immisti Danaïs, haud numine nostro, 396
Multaque per cæcam congressi prælia noctem

Conferimus multos Danaum dimittimus orco.

408 *Et sese medium iniecit moriturus in agmen.

Consequimur cuncti, & densis incurrimus armis.

Hic primum ex alto delubri culmine telis

Nostrorum obruimur: oriturque miserrima cædes.

Armorum facie, & Graiarum errore iubarum.

Dum Danaï gemitu, atque ereptæ virginis ira,

Vndique collecti inuadunt: acerrimus Ajax,

Et gemini Atridæ, Dolopumque exercitus omnis

Aduersi rupto ceu quodam turbine venti

Confligunt, Zephyrusque, Notusque, & lætus Eois

Eurus equis: stridunt sylvæ, sæuitque tridenti

Spumeus, atque imo Nereus ciet æquora fundo.

438 *Hic verò ingentem pugnam, ceu cetera nusquam

Bella forent, nulli tota morentur in vrbe:

Sic Martem indomitum. Danaosque ad tecta ruentes

Cernimus, obsessumque acta testudine limen.

491 *Instat vi patria Pyrrhus: nec claustra, nec ipsi

Custodes sufferre valent: labat ariete crebro

Ianua, & emoti procumbunt cardine postes.

Fit via vi: rumpunt aditus, primosque trucidant

Immissi Danaï, & latè loca milite complent.

Non sic aggeribus ruptis quum spumeus amnis

Exijt, oppositasque euicit gurgite moles,

Fertur in arua furens cumulo, camposque per omnes

Cum stabilis armenta trahit: vide ipse furem

Cæde Neoptolemum, geminus in limine Atridas,

668 *Arma, viri, ferte arma: vocat lux vltima victos.

Reddite me Danais, sinite instaurata reuisam

Prælia: nunquam omnes hodie moriemur inulti.

3 Ae. v. 234 * — Socijs tunc, arma capebant

Edico, & dira bellum cum gente gerendum.

248 *Bellum etiam pro cæde bouum, stratisque iuuenicis,

Laomedontiadæ, bellumne inferre paratis?

Et patrio infantes Harpyas pellere regno?

539 *Et pater Anchises; Bellum ô terra hospita portas:

Bello armantur equi: bellum hæc armenta minatur.

4 Ae. v. 14 * — Quæ bella exhausta canebat!

40 *Hinc Gætulæ vrbes genus insuperabile bello.

43 * — Quid bella Tyro surgentia dicam,

Germa-

Germanique minas. —

*Sed quis erit modus? aut quò nunc certamine tanto? 98

Quin potius pacem æternam, pactosque hymeneos
Exercemus? —

* — Quis talia demens

107

Abnuat, aut tecum malit contendere bello?

*Sed fore, qui grauidam imperijs, belloque frementē 229

Italiam regeret genus alto à sanguine Teucris
Proderet, ac totum sub leges mitteret orbem.

*At bello audacis populi vexatus, & armis,
Finibus extorris. —

615

*Prima citæ Teucris ponam certamina classis.

5. *Æt. v. 66*

Quique pedem cursu valet, & qui viribus audax,
Aut iaculo incedit melios, leuibusque sagittis,
Seu crudo fidit pugnam committere cæstu:

Cuncti adsint, meritæque expectent præmia palmæ.

*Nati dea si nemo audet se credere pugnae,

385

Quæ finis standi? quò me decet vsque teneri?

*Immiscentq; manus manibus, pugnamq; laceffunt. 429

*Multa viri nequicquam inter se vulnera iactant, 433

Multa cauo lateri ingeminant, & pectore vastos
Dant sonitus: erratque aures, & tempore circum
Crebra manus, dura crepitant sub vulnere malæ.

*Ille, velut celsam oppugnat qui molibus urbem,
Aut montana sedet circum castella sub armis:

439

Nunc hos nunc illos aditus, omnemque pererrat

Arte locum, & varijs assultibus irritus vrget.

Ostendit dextram insurgens Entellus, & altè

Extulit: ille ictum venientem à vertice velox

Præuidit, celerique elapsus corpore cessit.

*At non tardatus casu, neque territus heros.

53

Acrior ad pugnam redit, & vim suscitatur ira:

Tum pudor incendit vires & conscia virtus:

Præcipitemque Daren ardens agit æquore toto,

Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra.

Nec mora, nec requies. quam multa grandine nimbi

Culminibus crepitant, sic densis ictibus heros

Creber vtraque manu pulsat, versatque Dareta.

Tum pater Aeneas procedere longius iras,

Et læuirc animis Entellum haud passus acerbis:

Sed

Sed finem imposuit pugnae, fessumque Daretæ
Eripuit. —

467 * —Dixitque, & praelia voce diremit.

729 * Lectos iuuenes, lectissima corda
Defer in Italiam, gens dura atque aspera cultu,
Debellanda tibi Latio est. —

6: *Æt.* v. 86 * —Bella, horrida bella,
Et Thybrim multo spumantem sanguine cerno.

171 * Sed tum, fortè caua dum personat æquora concha
Demens, & cantu vocat in certamina Diuos.

279 * —Mortiferumque aduerso in limine bellum:
Ferrei que Eumenidum thalami, & Discordia demēs,
Viperium crinem vittis innexa cruentis.

477 * —Iamque arua tenebant
Ultima, quæ bello clari secreta frequentant:
Hic illi occurrit Tydeus, hic inclytus armis
Parthenopæus, & Adrausti pallentis imago.
Hic multum fleti ad superos, belloque caduci
Dardanidæ. —

489 * At Danaum procures, Agamemnoniæq; phalanges,
Vt videre virum, fulgentiaque arma per umbras,
Ingenti trepidare metu. —

821 * —Natosque pater, noua bella mouentes,
Ad poenam pulchra pro libertate vocabit.

829 * Heu quantum inter se bellum, si lumina vitæ
Attigerint, quantas acies, stragemque cieunt.

833 * Ne pueri, ne tanta animæ assuescite bella:
Neu patriæ validas in viscera vertite vires.

842 * Quis te magne Cato, tacitum, aut te Cossæ relinquat?
Quis Gracchi genus? aut geminos, duo fulmina belli,
Scipiadas, cladem Libyæ. —

858 * Hic rem Romanam, magno turbante tumultu,
Sistet eques: sternet Poenos, Gallumque rebellem.

879 * Heu pietas, heu prisca fides, inuicta que bello
Dextera. —

890 * Exiñ bella viro memorat quæ deinde gerenda.

Æt. v. 339. * Disijce compositam pacem, sere crimina belli;
Arma velit, poscatque simul, rapiatque iuuentus.

454 * Respice adhæc, adsum dirarum ab sede sororum:
Bella manu, lethumque gero. —

*Armā amens fremit, arma toro, testisq; requirit:
 Scuit amor ferri, & scelerata infania belli:
 Ira super: magna veluti quum flamma sonoro
 Virgea suggeritur costis vndantis aheni,
 Exultantque æstu latices: furit intus aquæ vis,
 Fumidus atque altè spumis exuberat amnis:
 Nec iam se capit vnda, volat vapor ater ad auras.
 Ergo iter ad regem, polluta pace, Latinum
 Indicit primis iuuenum, & iubet arma parari:
 Tutari patriam, detrudere finibus hostem.

*Certatim sese Rutuli exhortantur ad arma.

*Dum Turnus Rutulos animis audacibus implet.

*

—Quæ prima laborum

Causa fuit, belloque animos accendit agrestes.

*Tum verò ad vocem celeres, qua buccina signum

Dira dedit, raptis concurrunt vndique telis

In domiti agricolæ, nec non & Troia pubes:

Ascanio auxilium castris effundit apertis.

Direxere acies: non iam certamine agresti,

Stipitibus duris agitur, sudibusque præustis:

Sed ferro ancipiti decernunt: atraque latè

Horrescit strictis seges ensibus: æraque fulgent

Sole lacescita, & lucem sub nubila iactant.

Fluctus vti primo cœpit quum albescere vento,

Paulatim sese tollit mare, & altius vndas

Erigit, inde imo consurgit ad æthera fundo.

*En perfecta tibi bello discordia tristi.

*Finitimas in bella feram rumoribus vrbes:

Accendamque animos insani Martis amore,

Vndique vt auxilio veniāt, spargam arma per agros.

*Stant belli causæ: pugnatur cominus armis.

*Vndique collati cœunt, Martemque fatigant.

Illicet infandum cuncti contra omnia bellum,

Contra fata Deum, peruerso Numine poscunt.

*Mos erat Hesperio in Latio, quem protinus vrbes

Albanæ coluere sacrum, nunc maxima rerum

Roma colit, quum prima mouent in prælia Martem:

Siue Getis inferre manu lacrymabile bellum.

Hyrcanisve, Arabisve parant, seu tendere ad Indos,

Auroramque sequi, Parthosque reposcere signa.

Sunt

470

475

481

519

545

549

553

582

601

Sunt geminæ belli portæ (sic nomine dicunt)
 Relligione sacræ, & sæui formidine Martis:
 Centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri
 Robora: nec custos absistit limine Ianus:
 Has vbi certa sedet patribus sententia pugnæ,
 Ipse Quirinali trabea, cinctuque Gabino
 Insignis, reseat stridentia limina consul:
 Ipse vocat pugnas, sequitur tum cetera pubes,
 Aëreæque assensu conspirant cornua rauco.
 Hoc & tum Aeneadis indicere bella Latinus
 More iubebatur, tristēsque recludere portas.

621 *

—Et cardine versu

Belli ferratos rupit Saturnia postes.

637 *Classica iamque sonant; it bello tessera signum:

Hic galeam tectis trepidus rapit, ille frumentes
 Ad iuga cogit equos, clypeumque, aurōque trilicem:
 Loricam induitur, fidōque accingitur ense.

642 *Qui bello exciti reges, quæ quemque sequutæ
 Complerint campos acies, quibus Itala iam tum
 Floruerit terra alma viris, quibus arserit armis647 *Primus init bellum Tyrrenis asper ab oris
 Contemptor diuūm Mezentius, agmināque armat.

664 *Pila manu sæuosque gerunt in bella dolones.

781 *Filius ardentes haud secius æquore campi
 Exercebat equos, currūque in bella ruebat.793 *Insequitur nimbus peditum: clypeatāque totis
 Agmina densantur campis.—803 *Hos super aduenit Volica de gente Camilla,
 Agmen agens equitum, & florentes ære cateruas,
 Bellatrix: non illa colo, calathisve Mineruæ
 Fæmineas assueta manus, sed prælia virgo
 Dura pati, cursūque pedum præuerrere ventos.

Æ. v. i.

*Vt belli signum Laurenti Turnus ab arce
 Extulit, & rauco strepuerunt cornua cantu.146 *Gens eadem, qua te, crudeli Daunia bello
 Insequitur.—374 *Dum bello Argolici vastabunt Pergama Reges
 Debita, casurisque inimicis ignibus arces.385 *Aspice qui coeant populi, quæ mænia clausis
 Ferrum acuant portis in me, excidiumque meorum.

Nobis

- *Nobis ad belli auxilium pro nomine tanto
Exiguæ vires: hinc Tusco claudimur amni,
Hinc Rutulus premit, & murum circumsonat armis.
*Gens bello præelara, iugis in sedit Etruscis. 472
*Ergo omnis furijs surrexit Etruria iustis. 480
Regem ad supplicium præsentī Marte repossunt. 494
* — O Mæonia delecta iuventus, 499
Flos veterum, Virtusq; virum, quos iustus in hostem
Fert dolor, & merita accendit Mezentius ira.
* — Sub te tolerare magistro 515
Militem, & graue Martis opus, tuâ cernere facta
Assuescat, primis & te miretur ab annis.
*Si bellum ingrueret, Vulcaniâque arma per auras 535
Laturam auxilio. —
*Quorum de numero, qui sese in bella sequantur 547
Præstantes virtute legit. —
*Vota motu duplicant matres, propiusque periclo 556
It timor, & maior Martis iam apparet imago.
*Olli per dumos, quâ proxima meta viarum, 594
Armati tendunt: it clamor & agmine facto
Quadrupedante putrē sonitu quatit ungula campū.
* — Nec mox aut Laurentes, nate, superbos, 613
Aut acrem dubites in prælia poscere Turnum.
* — Illic genus omne futuræ 628
Stirpis ab Ascanio, pugnatâque in ordine bella
Fecerat & viridi foetam Mauortis in antro
Procubuisse Lupam. —
* — Subitoque nouum confurgere bellum 637
Romulidis, Tatioque senī, Curibusque seueris.
*AENEADÆ in ferrum pro libertate ruebant. 648
*In medio classes æratas, Actia bella. 675
Cornere erat: totumque instructo Marte videres
Feruere Leucaten, auroque effulgere fluctus.
Hinc Augustus agens Italos in prælia Cæsar.
*Parte alia, ventis & Dijs Agrippa secundis, 682
Arduus agmen agens: cui belli insigne superbum
Tempora nauali fulgent rostrata corona.
*Tanta mole viri rursus puppibus instant. 698
Stuppea flamma manu, relique volatile ferrum
Spargitur: arua noua Neptunia cæde rubescunt.

700 * —Sæuit medio in certamine Mauora,
 Cælatus ferro, tristesque ex æthere Diræ:
 Et scissa gaudens vadit discordia palla:
 Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello.

9 *Æ. v. 21*

* —Sequor omnia tanta,
 Quisquis in arma vocas. —

28 * —Medio dux agmine Turnus
 Vertitur, arma tenens, & toto vertice supra est.

51 * Et quis erit mecum, ô iuuenes, qui primus in hoste?
 En, ait, & iaculum intorquens emittit in auras,
 Principium pugnae: & campo sese arduus infert.

146 * Sed vos ô lecti, ferro quis scindere vallum
 Apparat, & mecum inuadit trepidantia castra?
 Non armis mihi Vulcani, non mille carinis
 Est opus in Teucros. —

186 * Aut pugnam, aut aliquid iamdudum inuadere ma-
 gnum

Mens agitat mihi, nec placida contenta quiete est.

201 * Non ita me genitor bellis affluet Opheltes,
 Argolicum terrorem inter Troiaëque labores
 Sublatum, erudit: nec tecum talia gessi,
 Magnanimum Aeneam & fata extrema sequutus.

462 * Turnus in arma viros, armis circumdatus ipse,
 Suscitaturatæque acies in prælia cogit:
 Quisque suas, variisque acuunt rumoribus iras.

503 * At tuba terribilem sonitum procul ære canoro
 Increpuit: sequitur clamor, cælumque remugit.
 Accelerant acta pariter testudine Volsci,
 Et fossas implere parant, ac vallere vallum:
 Quærent pars aditum, & scalis ascendere muros,
 Qua rara est acies, interlucetque corona
 Non tam spissa viris, telorum effundere contra
 Omne genus Teucris, ac duris detrudere contis
 Assueti longo muros defendere bello:
 Saxa quoque infesto voluebant pondere, si quæ
 Possent tecta aciem perumpere. —

528 * Et mecum ingentes oras euoluite belli.

551 * Ut fera, quæ densa venantum septa corona
 Contra tela furit, seseque haud nescia morti
 Iniecit, & saltu supra venabula fertur:

Haud

Haud aliter iuuenis medios moriturus in hostes
 Irruit, & quâ tela videt densissima, tendit.
 At pedibus longè melior Lycus, inter & hostes,
 Inter & arma fuga muros tenet, altâque certar
 Prendere tecta manu, sociumque attingere dextras.

*Cetera parce puer bello. —

656

*Intendunt acres arcus, amentâque torquent.

663

Sternitur omne solum telis: tum scuta cavaeque
 Dant sonitum flictu galeæ. pugna aspera surgit.
 Quantus ab occasu veniens pluuiialibus hædis
 Verberat imber humum: quâ multa grandine nimbi
 In vada præcipitant, quum Iuppiter horridis austris
 Torquet aquosam hyemē, & cælo caua nubila rûpit.

*Freti armis, vltroque inuitant mœnibus hostem.

670

*Tum magis increscunt animis discordibus iræ:

688

Et iam collecti Troës glomerantur eodem,

Et conferre manum & procurrere longius audent.

*Vndique conueniunt: quoniam data copia pugnae, 720

Bellatorque animo Deus incidit. —

* — Turnus paulatim excedere pugna, 789

Et fluium petere, ac partem quæ cingitur amni.

* Inuectis sic vndique telis

807

Obruitur. strepit assiduo caua tempora circum

Tinnitu galea, & saxis solida æra fatiscunt,

Discussæque iubæ capiti, nec sufficit umbo

Ictibus: ingeminant hastis & Troës, & ipse

Fulmineus Mnestheus. —

*Cernis vt insultent Rutuli, Turnusque feratur

10 AENE. 7. 20

Per medios in signis equis? tumidusque secundo

Marte ruat: —

*AENEAM hominum quisquam diuûmque subegit

65

Bella sequi, aut hostem Regi se inferre Latino?

*Num puero summam belli, non credere muros?

70

*Quid grauidam bellis urbem, & corda aspera tentas?

87

* — Quæ causa fuit consurgere in arma

90

Europamque, Asiamque. & fœdera soluere furto?

*Aut ego tela dedi, fouique cupidine bella?

93

*Quandoquidem Ausonios cōiungi fœdere Teucris

105

Haud licitum est, nec vestra capit discordia finem.

*Interea Rutuli portis circum omnibus instant

118

- Sternere cæde viros, & mœnia cingere flammis
 Ast legio AEueadum vallis obsessa tenetur:
 Nec spes vlla fugæ, miseri stant turribus altis
 Nequicquam, & rara muros cinxere corona.
- 146 * Illi inter sese duri certamina belli
 Contulerant. —
- 172 * Sexcentos illi dederat Populonia mater
 Expertos belli iuuenes. —
- 185 * Non ego te Ligurum ductor, fortissime bello
 Transierim, Cycne —
- 236 * At puer Ascanius muro fossisque tenetur
 Tela inter media, atque horrentes Marte Latinos.
- 308 * — Sed rapit acer
 Totam aciem in Teucros, & contra littore sistit
 Signa canunt: primus turmas inuasit agrestes
 Aeneas, omen pugnae. —
- 370 * Per ducis Euandri nomen, deuictaque bella.
 411 * — Sed bellis acer Alæsus
 Tendit in aduersos, seque in sua colligit arma.
- 441 * Ut vidit socios, Tempus desistere pugnae:
 Solus ego in Pallanta feror. —
- 455 * Stare procul campis meditantem praelia taurum.
 552 * — Belli commercia Turnus
 Sustulit ista prior. —
- 609 * — Non viuida bello
 Dextra viris, animusque ferox, patiensque pericli.
- 661 * Illum autem Aeneas absentem in praelia poscit.
- 689 * At Iouis interea monitis Mezentius ardens.
 Succedit pugnae, Teucrosque inuadit ouantes.
 Concurrent Iyrrhenæ acies, atque omnibus vni,
 Vni odijque viro, telisque frequentibus instant.
- 737 * Pars belli haud temnenda, viri, iacet altus Orodes.
- 755 * Iam grauis æquabat luctus & mutua Mauors
 Funera: cædebant pariter, pariterque ruebant
 Victores, victique: neque his fuga nota nec illis.
- 803 * Ac velut, effusa si quando grandine nimbi
 Præcipitant, omnis campis diffugit arator,
 Omnis & agricola, & tuta latet arce viator,
 Aut amnis ripis, aut alti fornice saxi,
 Dum pluit, in terris ut possint sole reducto

Exercere diem: sic obrutus vndique telis
Aeneas, nubem belli, dum detonet, omnis
Sustinet. —

*Inde vbi tot traxisse moras, tot spicula tædet. 288

Vellere, & vrgetur pugna congressus iniqua;
Multa mouens animo, iam tandem erumpit, & inter
Bellatoris equi caua tempora conijcit hastam,
Tollit se arrectum quadrupes, & calcibus auras
Verberat, effusumque equitem super ipse secutus
Implicat: eiectoque incumbit cernuus armo.

*Nullum in cæde nefas: nec sic ad prælia veni. 901

*Arma parate animis, & spe præsumite bellum. 11. *Ae.* v. 13

* — Metuensque moneret 47

Acres esse viros, cum dura prælia gente.

*Non alias hinc ad lacrymas, eadem horrida belli 96

Fata vocant. —

*Quænam vos tanto fortuna indigna Latini 108

Implicuit bello, qui nos fugiatis amicos?

*Nec bellum cum gente gero. — 113

*Si bellum finire manu, si pellere Teucros 116

Apparat, his decuit mecum concurrere telis.

*Primitiæ iuuenis miseræ, bellicque propinqui 156

Dura rudimenta. —

*Antiqui Ausonii, quæ vos fortuna quietos 253

Sollicitat, suadetque ignota laceffere bella?

*Ne verò, ne me ad tales impellite pugnas? 278

Nec mihi cum Teucris vllum post eruta bellum.

Pergama, nec veterum memini, lætorve malorum.

*Audisti, & quæ sit magno sententia bello. 295

*Bellum importunum, ciues cum gente Deorum, 305

Inuictisque viris gerimus: quos nulla fatigant

Prælia, nec victi possunt absistere ferro.

* — Sed frigida bello 338

Dextera consilijs habitus non futilis autor.

*Tunc cum bella manus poscunt: patribusque vocatis 379

Primus ades. —

*Nulla salus bello. — 399

*Præfodiunt alij portas, aut saxa, fudesque 473

Subuectant: bello dat signum rauca cruentum

Buccina. —

505 * Me sine prima manu tentare pericula belli:
Tu pedes ad muros subsiste, & mœnia serua.

535 * — Graditur bellum ad crudele Camilla,

541 * Infantem fugiens media inter prœlia belli
Sustulit exilio comitem. —

589 * Tristis vbi infausto committitur omine pugna.

605 * Aduersi campo apparent: hastasque reductis
Protendunt longè dextris, & spicula vibrant:
Aduentusque virum, fremitusque ardescit equorum,

610 * — Fundunt simul vndique tela
Crebra, niuis ritu: cælumque obtexitur vmbra.

631 * Tertia sed postquam congressi in prœlia, totas
Implicuere inter se acies, legitque virum vir.
Tum verò & gemitus morientū, & sanguine in alto
Armæque corporaque, & permisti cæde virorum
Semianimes voluntur equi: pugna aspera surgit.

702 * Isque vbi se nullo iam cursu euadere pugnae
Posse, neque instantem reginam auertere cernit:
Consilio versare dolos ingressus & astu,
Incipit hæc, Quid tam egregium, si femina forti
Fidis equo? dimitte fugam, & te cominus æquo
Mecum crede solo, pugnaque accinge pedestri.

780 * — Vnum ex omni certamine pugnae
Cæca sequebatur, totumque incauta per agmen
Femineo prædæ, & spoliolorum ardebat amore.

885 * — Oriturque miserrima cædes
Defendentum armis aditus, inque arma ruentum,
Exclusi ante oculos. lacrymantumque ora parentum
Pars in præcipites fossas, urgente ruina,
Voluitur: immixtis pars cæca, & concita frenis
Arietat in portas: & duros obice postes.

Ipsæ de muris summo certamine matres
(Monstrat amor verus patriæ) vt videre Camillam,
Tela manu trepidæ iaciunt, ac robore duro,
Stipitibus ferrum sudibusque imitantur obustis
Præcipites. primæque mori pro mœnibus audent,

912 * Continuo pugnas incant & prœlia tentent,

12. Æ. v. 32. * Ex illo, qui me casus, quæ Turne sequantur
Bella, vides quantos primus patiare labores

89 * Cur non incolumi potius certamina tollo?

*Vnum oro, desiste manum committere Teueris. 60

*Ardet in arma magis. — 71

* — Teucrum arma quiescant 78

Et Rutulum, nostro dirimatur sanguine bellum

*Campum ad certamen magnæ sub mœnibus vrbis 116

Dimensi, Rutulique viri, Teucrique parabant.

Procedit legio Ausonidum, pilatæque plenis

Agmina se fundent portis: Hinc Troius omnis,

Tyrrenusque ruit varijs exercitus armis:

Haud secus instructi ferro, quàm si aspera Martis

Pugna vocet, nec non medijs in millibus ipsi

Ductores auro volitant, ostroque decori.

*Utque dato signo spatia in sua quisque recessit, 129

Defigunt tellure hastas, & scuta reclinant.

*Iam melior, iam Diua, precor: tuq; inclyte Mauors, 179

Cuncta tuo qui bella pater sub numine torques.

*At verò Rutulis impar ea pugna videri 216

Iamdudum, & vario misceri pectora motu.

*Qui sibi iam requiem pugnae rebusque salutem 241

Sperabant, nunc arma volunt. —

* — Me me duce ferrum 260

Corripite ô Rutuli, quos improbus aduena bello

Territat, inualidas vt aues; & littora vestra

Vi populat. —

*At fratres, animosa phalanx, accensaque luctu, 277

Pars gladios stringunt manibus, pars missile ferrum

Corripiunt, cæci que ruunt, quos agmina contra

Procurrunt Laurentum: hinc densi rursus inundant

Troës, Agylinique, & piëtis Arcades armis.

Sic omnes amor vnus habet decernere ferro.

Diripere aras, it toto turbida cælo

Tempestat telorum, ac ferreus ingruit imber.

*Infrenant alij currus, aut corpora saltu 287

Subijciunt in equos, & strictis ensibus adsunt.

*Qualis apud gelidi quum flumina concitus Hebri 331

Sanguineos Mauors clypeo increpat, arque furentes.

Bella mouense mittit equos. —

*Parte alia media Eumedes in prælia fertur, 346

Antiqui proles bello præclara Dolonis,

*En agros, & quam bello Troiana petisti 359

Hesperiam metire iacens.—

- 389 *Ense secent lato vulnus, relique latebram
Rescindant penitus, seseque in bella remittant.
- 462 *Tollitur in cælum clamor: versique vicissim
Puluerulenta fuga Rutuli dant terga per agros.
- 497 *Iam tandem inuadit medios, & Marte secundo
Terribilis, sæuam nullo discrimine cædem
Suscitat, irarumque omnes effundit habenas.
- 517 *Et iuuenem exosum nequicquam bella Menæten.
- 525 * —Non segnius ambo
Aeneas Turnusque ruunt per prælia: nunc, nunc
Fluctuat ira intus: rumpuntur nescia vinci
Pectora: nunc totis in vulnera viribus itur.
- 552 *Pro se quisque viri, summa nituntur opum vi,
Nec mora, nec requies: vasto certamine tendunt.
- 555 *Iret ut ad muros, vrbique aduerteret agmen
Ocius, & subita turbaret clade Latinos.
- 558 *Huc atque huc acies circumtulit, aspicit urbem
Immunem tanti belli, atque impunè quietam.
Continuò pugnae accendit maioris imago.
- 570 *Scilicet expectem, libeat dum prælia Turno
Nostra pati? rursusque velit concurrere victus?
Hoc caput, ô ciues, hæc belli summa nefandi.
- 576 *Scalæ improuiso, subitusque apparuit ignis,
Discurrunt alij ad portas, primosque trucidant:
Ferrum alij torquent, & obumbrant æthera telis.
- 581 *Testaturque Deos, se inuitum ad prælia cogi.
- 628 *Ingruit Aeneas Italiam, & prælia miscet
Et nos sæua manu mittamus funera Teucris,
Nec numero inferior, pugnae nec honore recedes.
- 661 *Soli pro portis Messapus & acer Atinas
Sustentant aciem: circum hos vtrunque phalanges
Stant densæ, strictisque seges mucronibus horret
Ferreæ.—
- 681 *Dixit, & è curru saltum dedit ocus aruis,
Perque hostes, per tela ruit: mæstamque sororem
Deserit, ac rapido cursu media agmina rumpit.
Ac veluti montis saxum de vertice præceps
Quum ruit auulsum vento: seu turbidus imber
Proluit, aut amnis soluit sublapsa vetustas:

Fertur in abruptum magno mons improbus actu,
Exultatque solo, sylvas, armenta, virosque.
Inuoluens secum: disiecta per agnima Turnus
Sic urbis ruit ad muros, ubi plurima fuso
Sanguine terra madet, stridentque hastilibus auræ.

* Atque illi, ut vacuo patuerunt æquore campi.

710

Procurfu rapido coniectis eminus hastis,
Inuadunt Martem clypeis, atque ere sonoro:
Dat gemitum tellus! tum crebros ensibus ictus
Congeminant. fors & virtus miscentur in vnum.
Ac velut ingenti Sylva, summove Taburno,
Quum duo conuersis inimica in prælia tauri,
Frontibus incurrunt, pauidi cessere magistri:
Stat pecus omne metu mutum, mussantque iuuenæ,
Quis pecori imperitet, quem tota armenta sequatur:
Illi inter sese multa vi vulnera miscent,
Cornuæque obnixi infigunt: & sanguine largo
Colla armosque lauant: gemitu nemus omne remugit:
Haud aliter Tros Aeneas & Daunius heros
Concurrunt clypeis: ingens fragor æthera complet.
* Insequitur, trepidique pedem pede feruidus urget.
* — Terris agitare vel undis
Troianos potuisti, infandum accendere bellum.
* — Meritas aut bello territat urbes.

748

803

852

Plura quæ ad bellum pertinere possent videre
poteris in dictionibus.

ARMA, TELVM, CLYPEVS, FVNDÆ,
CLASSICA.

B I B E R E.

* **L**iber & alma Ceres, vestro si munere tellus
Chaoniam pingui glandem mutauit arista,
Poculæque inuentis Acheloia miscuit vuis.
* Ad puteos, aut alta greges ad stagna iubeto
Currentem ilignis potare canalibus undam.
* Illæ continuo saltus, sylvasque peragrant,
Purpureosque metunt flores, & flumina libant
Summa leues. —

1. Ge. v. 7

3. Geor. v. 32. v

4. Geor. v. 53

1 Ae. v 740

* Dixit, & in mensa Laticum libauit honorem
 Primâque libato summo tenuis attigit ore.
 Tum Bitiæ dedit increpitans: ille impiger hausit
 Spumantem pateram, & pleno se prouit auro.

B I P E N N I S.

Vide infra SECVRIS.

B O N A P R E C A T I O.

Ecl. 3. v 88

* **Q**ui te pollio amat, veniat, quò te quoque gau-
 det:

Mella fluant illi, ferat & rubus asper amomum.

8. Ecl. v. 52

* Nunc & oues vltro fugiat lupus, aurea duræ

Mala ferant quercus, narcissus floreat alnus:

Pinguia corticibus sudant electra myricæ:

Certent & cyenis vlulæ sit Tytirus Orpheus

Orpheus in siluis, inter Delphinas Arion.

1 Ae. v. 608

* Di tibi (si qua pios respectant numina, si quid

Vsqum iustitiæ est, & mens sibi conscia recti)

Præmia digna ferant: quæ te tam læta tulerunt

Secula? qui tanti talem genuere parentes?

3 Ae. v 265

* Di prohibete minas, Di talem auertite casum.

620

* — Di talem terris auertite pestem.

7. Ae. v. 259

* Tandem lætus ait: Di nostra incepta secudent,
 Auguriumque suum. —

C.

C A E L A R E.

3 Ae. v. 464

* **D**ONA dehinc auro grauina, sectoque ele-
 phanto.

10 Ae. v. 499

* Quæ bonus Eurithion multo celauerat auro.

526

* — lacent penitus defossa talenta

Cælati argenti: sunt auri pondera facti,

Infectique mihi, —

CAELATVRA.

- * — Pocula ponam 3. Ecl. v. 36.
- Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis:
Lenta quibus torno facili super addita vitis,
Diffusos hædera vestit palente corymbos.
In medio duo signa, Conon &c.
- * Et nobis idem Alcimedon duo pocula fecit: 44
Et molli circum est anfas amplexus acantho.
Orpheaque in medio posuit, filuasque sequentes.
- * Quale manus addunt ebori decus, aut vbi flauo 1. Ae. v. 597
Argentum, Patriusve lapis circundatur auro
- * Ingens argentum mensis, cælatæque in auro 644
Fortia facta patrum, series longissima rerum.
- * Cymbiæque argento perfecta, atque aspera signis. 5. Ae. v. 267
* Cnossia bina dabo leuato lucida ferro 306
Spicula, cælatamque argento ferre bipennum.
- * Cratera impressum signis: — 526
- * Præterea sceptrum Ilione quod gesserat olim 1. Ae. v. 657.
Maxima natarum Priami: colloque monile
Baccatum, & duplicem gemmisque auroque coro-
nam.
- * Excudent alij spirantia mollius æra, 6. Ae. v. 848
Credo equidem, viuos ducent de mormore vultus.
- * Quinetiam veterum effigies ex ordine auorum 7. Ae. v. 177
Antiqua ex cedro, Italusque paterque Sabinus
Visitator curuam seruans sub imagine falcem,
Saturnusque senex Iani que bifrontis imago
Vestibulo astant —
- * — Sæuit medio in certamine Mauors 8. Ae. v. 700
Cælarus ferro: —
- * Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis 9. Ae. v. 263
Pocula. —
- * — Humero simul exuit enssem 303
Auratum, mita quem fecerat arte Lycaon
Cnossius, atque habilem vagina aptarat eburna.
- * Ipse dehinc auro squalentem, alboque orichalco 12. Ae. v. 87
Circundat loricam humeros. —

C A L O R.

2. *Ecl.* v. 13. * **S**ole sub ardenti resonant arbuſta cicadis.
 7. *Ecl.* v. 58. * Liber pampineas inuidit collibus umbras.
 10. *Ecl.* v. 67 * Nec ſi, cū moriens alta liberaret in vlmō,
 Aethiopum verſemus oues ſub ſidere Cancrī.
 1. *Geo.* v. 107 * Et quū exuſtus ager morientibus æſtuat herbis.
 2. *Ge.* v. 270 * Vt quō quæque modo ſteterit, qua parte calores
 Auſtrinos tulerit, qua terga obuerterit axi,
 Reſtituant. —
 353 * Hoc, vbi hiulca ſiti findit Canis æſtifer arua
 3. *Ge.* v. 432. * Poſtquam exauſta palus, terræque ardore dehīſcūt,
 Exilit in ſiccum, & flammantia lumina torquens
 Sæuit agris, aſperque ſiti, atque exterritus æſtu.
 4. *Ge.* v. 425 * Iam rapidus torrens ſitientes Sirius Indos
 Ardebat cælo, & medium ſol igneus orbem
 Hauſerat: arebant herbæ, & caua flumina ſiccis
 Faucibus ad limum radij tepefaſta coquebant.
 5. *Æc.* v. 199 * — Tum creber anhelitus artus:
 Aridæque ora quatit: ſudor fluit vndique riuīs.
 9. *Æc.* v. 812 * — Tum toto corpore ſudor
 Liquitur, & piceum (nec reſpirare poteſtas)
 Flumen agit: feſſos quatit æger anhelitus artus.

CANERE ſeu CANTARE.

- Ecl.* 1. v. 2 * **S**ilueſtrem tenui muſam meditaris auena.
 5 * Formoſam reſonare doces Amyllida ſyluas.
 10 * Ludere, quæ vellem, calamo permiſit agreſti
Ecl. 2. v. 23 * Canto, quæ ſolitus, ſi quando armenta vocabat
 Amphion Dirceus in Actæo Aracyntho.
 31 * Mecum vna in ſyluis imitabere Pana canendo.
 Pan primus calamos cera coniungere plures
 Inſtituit: Pan curat oues, ouiumque magiſtros.
 Nec te pœniteat calamo triuiſſe labellum:
 Hæc eadem vt ſciret, quid non faciebat Amyntas?
 3. *Ecl.* v. 58 * Incipe Damæta, tu deinde ſequere Menalca:
 Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ.
 4. *Ecl.* v. 1 * Sicelides muſæ paulò maiora canamus.

- *Si canimus silvas, silvæ sunt Consule dignæ. 3
- *Quid, si idem certet Phœbum superare canendo? 5. Ecl. v. 9
- *Tale tuum carmen nobis diuine poëta, 45
- Quale sopor fectis in gramine, quale per æstum
Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo.
Nec calamis solum æquiparas, sed voce magistrum.
- *Nos tamen hæc quocunq; modo tibi nostra vicissim
Dicemus, Daphnimque tuum tollemus ad astra.
- *Et puer ipse fuit cantari dignus, & ista 54
- Iampridem Stimichon laudavit carmina nobis.
- *Cantabunt mihi Damœtas, & Lyctius Aegon: 72
- Saltantes Satyros imitabitur Alpheubæus.
- *Quum canerem reges, & prælia. — 6. Ecl. v. 3
- *Non iniussa capio: si quis tamen hæc quoque, si quis 9
- Captus amore leget, te nostræ Vare, myricæ,
Te nemus omne canet. —
- * — Simul incipit ipse. 26
- Tum verò in numerum Faunosque, ferasque videres
Ludere, tum rigidas motare cacumina quercus.
- * — Quibus ille solebat 70
- Cantando rigidas deducere montibus ornos.
- *Omnia quæ, Phœbo quondam meditante, beatus 82
- Audiit Eurotas, iussitque ediscere lauros,
Ille canit, pulsæ referunt ad sidera valles.
- * — Arcades ambo, 7. Ecl. v. 4
- Et cantare pares, & respondere parati.
- *Mœnalus argutumque nemus, pinosque loquentes 3. Ecl. v. 22
- Semper habet, semper pastorum ille audit amores
Panæque, qui primus calamos non passus inertes.
- *Quis caneret Nymphas? quis humû florētibus herbis 9. Ecl. v. 19
- Spargeret? —
- *Imo hæc, quæ Varo necdum perfecta canebat, 26
- Vare tuum nomen, superet modò Mantua nobis,
Cantantes sublime ferent ad sidera Cycni.
- *Quid, quæ te pura solum sub nocte canentem 44
- Audieram? numeros memini, si verba tenerem.
- * — Sæpe ego longos 51
- Cantando puerum memini me condere soles
Nunc oblita mihi tot carmina: vox quoque Mærim
Iam fugit ipsa: lupi Mærim videre priores.

- 60 * — Hinc vbi densas
Agricolæ stringunt frondes, hic Mœri canamus.
- 64 * Cantantes licet vsque (minus via lædet) eamus.
Cantantes vt eamus, ego hoc te fasce leuabo
- 67 * Carminatum melius, quum venerit ipse, canemus
10. Ecl. v. 8 * Non canimus surdis, respondent omnia siluæ.
- 31 * Tristis at ille tamen, Cantabitis Arcades, inquit,
Montibus hæc vestris: soli cantare periti
Arcades. —
- 50 * Ibo, & Chalcidico quæ sunt mihi condita versu
Carmina, pastoris siculi modulabor auena.
- 70 * Hæc sat erit Diuæ vestrum cecinisse poëtam,
Dum sedet, & gracili fiscellam textit hibisco.
- 75 * — Solet esse grauis cantantibus herba.
100. v. 11 * Ferte simul Fauniquæ pedem, Dryadesque puellæ
Munera vestra cano. —
- 378 * Et veterem in limo ranæ cecinere querelam.
- 403 * Nequicquam feros exercet noctua cantus.
- 410 * Tum liquidas corui presso ter gutture voces,
Aut quater ingemiant. —
- 412 * — Hinc ille auium concentus in agris:
Et lætæ pecudes, & ouantes gutture cerui.
4. Ge. v. 150 * — Pro qua mercede canoro?
Curetum sonitus, crepetantiaque æra sequutæ:
- 466 * Te veniente die, te discedente canebat
- 471 * At cantu commotæ Erebi de sedibus imis
Vmbrae ibant tenues. —
- 1 Aen. v. 401 * Vt reduces illi ludunt stridentibus alis,
Et coetu cinxere polum cantusque dedere.
- Ecl. v. 744 * — Cithara crinitus Iopas
Personat aurata, docuit quæ maximus Atlas.
Hic canit errantem lunam, solisque labores,
Vnde hominū genus, & pecudes, vnde imber & ignes
- 6 Ae. v. 645 * Necnon Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum:
Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.
- 7 Ae. v. 32 * — Variæ circumque, supraque
Assuetæ ripis volucres, & fluminis alueo
Aetherea mulcebant cantu. lucóque volabant.
- 628 * Ibant æquati numero, regemque canebant:

Ceu quondam niuei liquida inter nubila cygni
Quum sese è pastu referunt, & longa canoros
Dant percolla modos, sonat amnis, & Asia longè
Pulsa palus. —

Nec quisquam æratas acies ex agmine tanto
Misceri putet, aëriam sed gurgite ab alto
Virgeri volucrium raucarum ad littora nubem.

*Spargere qui somnos cantuque, manuque solebat, 754
Mulcebaturque iras, & morsus arte leuabat.

Sed non Dardanice medicari cuspidis ictum
Eualuit: neque cum iuuere in vulnera cantus
Somniferi. —

*Et Clytium AEoliden, & amicum Cretea Musis 9 Ae. v. 774
Cretea Musarum comitem, cui carmina semper
Et citharæ cordi, numerosque intendere nervis:
Semper equos, atque arma virum, pugnasque canebar,

C A P E L L A E.

*Ite meæ (quondam felix pecus) ite capellæ, Ecl. 1. v. 75

Non ego vos posthac viridi proiectus in antro
Dumosa pendere procul de rupe videbo.

Carmina nulla canam: non, me pascente capellæ
Florentem cythisum, & salices carpetis amaras.

*Torua læna lupum sequitur, lupus ipse capellam: Ecl. 2. v. 63
Florentem cythisum sequitur lasciua capella.

*Tityre pascentes à flumine reiice capellas, Ecl. 3. v. 96
Ipse ubi tempus erit omnes in fonte lauabo.

*Ipsæ lacte domum referent distenta capellæ Ecl. 4. v. 21
Vbera: nec magnos metuent armenta leones.

*Compulerantque greges Corydon & Thyrsis in unum: Ecl. 7. v. 2
Thyrsis oues, Corydon distentas lacte capellas.

*Tityre, dum redeo (brevis est via) pasce capellas: Ecl. 9. v. 23
Et potum pastas age Tityre, & inter agendum

Occursare capro (cornu ferit ille) caueto.

*Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. Ecl. 10. v. 7

*Nec cythiso saturantur apes, nec sion de capellæ. 30

*Ite domum saturæ, venit hesperus, ite capellæ. 77

*Aut foetus ouium aut vientes cuncta capellas. 2. Ge. v. 196

*Sylvestres uti assidue, capræque sequaces 374

Illudunt:

Illudunt: pascuntur oues, auidæque iuuentæ.

3. *Geo. v.* 286 * Hoc satis armentis, superat pars altera curæ.
Lanigeros agitare greges, hirtasque capellas.

C A P I T U L U M

4. *Ge. v.* 337 * C A Esariam effusæ nitidam per candida colla.
416 * — At illi

Dulcis compositis spirauit crinibus aura.

1. *Ae. v.* 322 * Namque humeris de more habilẽ suspenderat arcũ
Venatrix, dederatque comam diffundere ventis.

406 * Dixit: & auertens rosea ceruice refulsit,
Ambrosiæque comæ diuinum vertice odorem
Spirauere. —

481 * — Huic ceruixque, comæque trahuntur
Per terram. —

483 * Interea ad templum non æquæ Palladis ibant
Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant.

594 * — Namque ipsa decoram
Cæsariam nato genitrix, lumenque iuuentæ
Purpureum, & lætos oculis afflarat honores.

2. *Ae. v.* 277 * Squalentem barbam, & concretos sanguine crines,
552 * Implicuitque comam læua, dextræque coruscantem
Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit ensem.

4. *Ae. v.* 138. * Cui pharetra ex auro, crines nodantur in aurum,
147 * — Mollique fluentem
Eronde premit crinem fingens, atque implicat auro.

509 * Stant aræ circum, & crines effusa sacerdos
Tercentum tonatore deos, Erebumque, Chaósque.

589 * Térque, quaterque manu pectus percussa decorum.
Fluentesque abscissa comas.

6. *Ae. v.* 47 * Non comptæ mansere comæ: sed pectus anhelum.
280 * — Et discordia demens.
Vipereum crinem vittis innexa cruentis.

7. *Ae. v.* 346 * Hinc Dea cæruleis vnum de crinibus anguem
Coniicit. —

391 * Te lustrare choros, sacrum tibi pascere crinem.

394 * Ventis dant colla, comasque.

403 * Soluite crinales vittas, capite orgia mecum.

417 * Et frontem obsænam rugis arat, induit albos

Cum vitta crines. —	
* —Fufos ceruix cui lactea crines	10. <i>Ac. v. 137</i>
Accepit, & molli subnectit circulus auro.	
*Sanguine turpantem comptos de more capillos.	831
* —Fufus propexam in pectore barbam.	838
*Caniciem immundo deformat puluere. —	844
*Et mœstæ Iliades crinem de more solutæ.	11 <i>Ac. v. 35</i>
* —Arfurâsque comas obnubit amictu.	77
* —Et fœdare in puluere crines	12. <i>Ac. v. 99</i>
Vibratos calido ferro, mirrhâque madentes.	
* —Super ipse sequutus	301
Cæsariem læua turbari corripit hostis.	
*Filia prima manu flauos Lauinia crines,	605
Et roseas laniata genas. —	
*Caniciem immundo perfusam puluere turpans	611

C A R M E N.

* C Armina nulla canam. —	<i>Ecl. 1. v. 78</i>
* O crudelis Alexi, nihil mea carmina curas.	<i>Ecl. 2. v. 6.</i>
* —Non tu in triuijs indocte solebas	<i>Ecl. 5. v. 26</i>
Stridenti miserum stipula disperdere carmen?	
Ille colit terras, illi mea carmina curæ	61
*Pollio amat nostram, quamuis sit rustica, musam.	84
*Pollio & ipse facit noua carmina. —	86
*Vltima Cumæi venit iam carminas ætas.	<i>Ecl. 4. v. 4</i>
*Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus,	55
Nec Linus: huic mater quamuis, atq; huic pater adsit:	
Orphei Calliopera. Lino formosus Apollo.	
* —Boni quoniam conuenimus ambo,	<i>Ecl. 5. v. 8</i>
Tu calamos inflare leues, ego dicere versus.	
*Immo hæc, in viridi nuper quæ cortice fagi	14
Carmina descripsi, & modulans alterna notauì,	
Experiar tu deinde iubeto certet Amyntas.	
*Et tumultum facite, & tumulto super addite carmen.	42
*Tale tuum carmen nobis diuine poëta,	45
Quale sopor fessis in gramine, quale per æstum	
Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo	81
*Quæ tibi, quæ tali reddam pro carmine dona?	<i>Ecl. 6. v. 1</i>
*Prima Syracusio dignata est ludere versu	

Nostre, nec erubuit siluas habitare Thalia.

4 * — Pastorem, Tityre, pingues
Pascere oportet oves, deductum dicere carmen.

26 * Carmina, quæ vultis cognoscite: carmina vobis,
Huic aliud mercedis erit. —

7. Ecl. v. 18 * Alternis igitur contendere versibus ambo
Cœpêre, alternos Musæ meminisse volebant.
Hos Corydon, illos referebat in ordine Thyrsis.

21 * Nymphæ, noster amor Libethrides, aut mihi carmen
Quale meo Codro, concedite: proxima Phœbi
Versibus ille facit. —

8. Ecl. v. 10 * Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno
A te principium, tibi desinet. accipe iussis
Carmina cepta tuis, atque hanc sine tempore circum
Inter victrices hederam tibi serpere lauros,

21 * Incipe Mænalios mecum mea tibia versus.

61 * Desine Mænalios, iam desine tibia versus.

68 * Ducite ab vrbe domum mea carmina, ducite Daph-
nim.

Carmina vel cælo possunt deducere lunam:

Carminibus Circe socios mutauit Vlyssæi.

103 * — Nihil ille deos, nil carmina curat.

109 * Parcite ab vrbe venit, iâ parcite carmina, Daphnis.

9. Ecl. v. 10 * Omnia carminibus vestrum seruasse Menalcam
Audieras, & fama fuit: sed carmina tantum
Nostre valent, Lycida, tela inter Martia, quantum
Chaonias dicunt aquila veniente columbas.

21 * Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper.

33 * — Sunt & mihi carmina: me quoque dicunt
Vatem pastores. —

10. Ecl. v. 1 * Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem.
Pauca meo Gallo, sed quæ legat ipsa Lycoris,
Carmina sunt dicenda, neget quis carmina Gallo?

50 * Ibo, & Chalcidico quæ sunt mihi condita versu
Carmina, pastoris Siculi modulabor auena.

62 * — Nec carmina nobis
Ipsa placent. —

2. Ge. v. 42 * Non ego cuncta meis amplecti versibus opto:
Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferreæ vox. —

— Non

- * — Non hic te, carmine ficto,
Atque per ambages, & longa exorsa tenebo.
- * — Erquo te carmine dicam
Rhætica? —
- * Ingredior, sanctos ausus recludere fontes:
Ascræumque, cano Romana per oppida carmen.
- * Nec non Ausonij, Troia gens missa, coloni
Versibus incomptis ludunt, risuque soluto.
- * Et te Bacche vocant per carmina læta. —
- * Ergo rite suum Baccho dicemus honorem
Carminibus patrijs. —
- * Cetera, quæ vacuas tenuissent carmina mentes
- * Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus.
- * Flet noctem, ramoque sedens miserabile carmen
Integrat, & mœstis late loca questibus inplet.
- * Hæc super aruorum cultu, pecorumque canebam,
Et super arboribus. —
- * Solaque culminibus ferali carmine bubo
Sæpe queri, & longas in fletum ducere voces.
- * Hæc se carminibus promittit soluere mentes
Quas velit, ast alijs duras immittere curas:
Sistere aquam fluuijs, & vertere sidera retro.
- * — Folijs tantum ne carmina manda:
Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.
Ipse canas, oro. —
- * Necti carminibus nostris in dictis abibis.
- * Fortunati ambo, si quid mea carmina possunt,
Nulla dies vnquam memori vos eximet æuo.
Dum Domus Aeneæ Capitoli immobile saxum
Accolet, imperiumque pater Romanus habebit.

C AE D E S.

- * — Semperque recenti
Cæde tepebat humus. —
- * — Arua noua Neptunia cede rubescunt.
- * Hic Curibus fidens primæuo corpore, Clausus
Aduenit, & rigida Dryopen ferit eminus hasta,
Sub mentum grauius pressa, pariterque loquentis
Vocem animamque rapit, traiecto gutture? at ille

Fronte ferit terram, & crassum vomit ore cruorem.

486 * Ille rapit calidum frustra de vulnere telum,
Vna eademque via sanguisque animusque sequuntur,

590 * Excussas curru moribundus voluitur aruis.

601 Tum, latebras animæ, pectus mucrone recludit.

730 * Sternitur infelix Acron, & calcibus atram
Tundit humum expirans, infractaque tela cruentat.

815 * — Velidum namque exigit ensem
Per medium Aeneas iuuenem, totumque recondit:

Transijt & parmam mucro, leuia arma, minacis,

Et tunicam, molli mater quam neuerata auro:

Impleuitque sinum sanguis: tum vita per auras

Concessit mœsta ad manes, corpusque reliquit.

11. Aen. v. 644 * — Latos hinc hasta per armos

Acta tremit, duplicatque, virum transfixa, dolorem:

Funditur ater vbiq̃ue cruor, dant funera ferro

Certantes, pulchrâque petunt per vulnera morem.

Vide supra BELLVM.

12. Aen. v. 357 * — Et pede collo

Impresso, dextræ mucronem extorquet, & alto

Fulgentem tinxit iugulo. —

380 * — Turnusque secutus

Imam inter galeam, summi thoracis & oras,

Abstulit ense caput, truncumque reliquit arena.

458 * — Ferit ense grauem Thymbræus Osirim,

Archetium Mnestheus. Epulonem obtruncat Achates,

Vfentemque Gyas, cadit ipse Tolumnius augur.

Et v. 505. Et 948 Et 7. Aen. v. 531.

Vide infra MORS.

CELERITAS.

Vide VELOCITAS.

CERES.

— Neque illum

1. Geor. v. 95 * Flaua Ceres alto nequicquam spectat Olympo.

Vide AETAS FERREA.

* Ad

*At rubicunda Ceres medio succiditur æstu.

297

*In primis venerare Deos atque annua magnæ

338

Sacra refer Cereri, lætus operatus in herbis,

Extremæ sub casum hiemis, iam vere sereno.

Tunc agni pingues, & tunc mollißima vina:

Tunc somni dulces, densæque in montibus ymbrae.

Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret:

Cui tu lacte fauos & miti dilue Baccho:

Térque novas circum felix eat Hostia fruges.

Omnesquam chorus, & socij comitantur ouantes:

Et Cererem clamore vocent in recta: neque ante

Falcem maturis quisquam supponat Aristis,

Quam Cereri torta redimitus tempora quercu,

Det motus incompósitos & carmina dicat.

*Est virbe egressis tumultus, templumque vetustum

2. Ae. v. 713

Desente Cereris:—

CERTARE.

* **A**Cvelut ille canum morfu de montibus altis
Actus Aper (multos Vesulus quē pinifer annos

10. Ae. v. 707

Defendit, multosque palus Laurentia) silua

Pastus arundinea postquam inter retia ventum est,

Substitit, infremuitque serox, & inhorruit animos,

Nec cuiquam irasci, propiusve accedere virtus,

Sed iaculis, tutisque procul clamoribus instant:

Haud aliter, iustæ quibus est Mezentius iræ,

Non ulli est animus stricto concurrere ferro:

Missilibus longè & vasto clamore lacerant.

Ille autem impavidus partes cunctatur in omnes,

Dentibus infrendens, & tergo decutit hasta:

Venerat antiquis Coritide finibus Acron,

Gravius homo, infectos linquēs profugus Hymenæos:

Hunc vbi miscentem longè media agmina vidit

Purpureum pennis & pactæ coniugis ostro:

Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans

(Suadet enim vesana fames) si fortè fugacem

Conspexit capream, aut surgentē in cornua ceruum,

Gaudet hians immanè, comasque arrexit, & haret

Visceribus super accumbens: lauit improba teter

Ora cruor:

Sic ruit in densos alacer Mezentius hostes.

750 *Iam grauis æquabat luctus, & mutua Mauora
Funera, cædebant pariter, pariterque ruebant
Victores victique: neque his fuga nota nec illis.

768 *Talis se vastis infert Mezentius armis,
Huic contra Aeneas speculatus in agmine longo,
Obuius ire parat: manet imperterritus ille.

II Aen. v. 466 *Pars aditus vrbis firment, turesque capebant:
Cetera, qua iusso, mecum manus inferat arma.

416 *Ille mihi ante alios fortunâsque laborum,
Egregiusque animi, qui, ne quid tale videret,
Procubuit moriens & humum semel ore momordit.

438 *Ibo animis contra: vel magnum præstet Achillem
Factaque Vulcani manibus paria induat arma
Ille licet: vobis animam hanc, soceroque Latino,
Turnus ego haud vlli veterum virtute secundus,
Deuoueo. Solum Aeneas vocat: & vocet, oro.

446 * — Castra Aeneas aciemque mouebat,

449 *Instructos acie Tyberino à flumine Teucros,
Tyrrenamque manum totis descendere campis.

502 *Turne, sui merito si qua est fiducia forti,
Audeo, & Aeneædum promitto occurrere turmæ,
Solâque Tyrrenos equites ire obuia contra,
Me sine prima manu tentare pericula belli:
Tu pedes ad muros subsiste, & moenia serua.

517 *Tu Tyrrenum equitem collatis excipe signis.

522 *Est curuo anfractu vallēs, accommoda fraudi
Armorumque dolis: quam densis frondibus atrum
Vrget vtrinque latus: tenuis quo semita ducit,
Angustæque ferunt fauces, aditusque maligni
Hanc super in speculis summoque in vertice montis
Planities ignota iacet, tutique receptus:
Seu dextra læuâque velis occurrere pugnae,
Siue instare iugis, & grandia voluerè saxa.
Huc iuuenis nota fertur regione viarum,
Arripuitque locum, & siluis iucedit iniquis.

608 *Iamque inter iactum teli progressus vterque
Substiterat: subito erumpunt clamore, frementes.

Exhortantur equos: fundunt simul vndique tela
 Crebra, niuis ritu, cælumque obtexitur umbra.
 Continuo aduersis Tyrrenus & acer Aconteus
 Connixi incurrunt hastis, primi que ruinam
 Dant sonitu ingenti: præfractaque quatrupedan-
 tum

Pectora pectoribus rumpunt. Excussus Aconteus
 Fulminis in morem aut tormento ponderis acti,
 Præcipitat longè & vitam dispergit in auras.

620

*Troes agunt, princeps turmas inducit Asylas
 Iamque propinquabant portis: rursusque Latini
 Clamorem tollunt & mollia colla reflectunt:
 Hi fugiunt penitusque datis referuntur habenis.
 Qualis vbi alterno procurrens gurgite pontus
 Nunc ruit ad terras, scopulosque superiacit vndam
 Spumeus, extremamque sinu perfundit arenam:
 Nunc rapidus retro atque æstu reuoluta resorbens
 Saxa, fugit, litusque vado labente relinquit.

Vide II. Aen. v. 631.

*Orsilochns Remuli, (quando ipsum horrebat adi-
 re)

Hastam intorsit equo ferrumque sub aure reliquit,
 Quo sonipes ictu furit arduus, altaque iactat
 Vulneris impatiens, arrecto pectore crura:
 Voluitur ille excussus humi. Catillus lolam,
 Ingentemque animis, ingentem corpore & armis,
 Deiecit Herminium: nudo cui vertice fulua
 Cæsaries nudique humeri: nec vulnera terrent:
 Tantus in arma patet. latos huic hasta per armos
 Acta tremit, duplicatque virum transfixa dolorem.
 Funditur ater vbi que cruor: dant funera ferro
 Certantes, pulchramque petunt per vulnera mor-
 tem.

*At medias inter cædes exultat Amazon,
 Vnum exserta latus pugnae pharetrata Camilla:
 Et nunc lenta manu spargens hastilia densat,
 Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem.

648

* — Et pietis bellantur Amazones armis, 660

* — Magnoque vlulante tumultu 663

Femineæ exultant lunatis agmina peltis.

Quem telo primum, quem postremum aspera virgo
Deiicis? aut quot humi morientia corpora fundis?
Eunæum Clytio primum patre, cuius apertum
Aduersi longa transfuerberat abiete pectus.

682 *

— Ipse cateruis

Vertitur in medijs, & toto vertice supra est.
Hunc illa exceptum (neq; enim labor agmine verso)
Traiecit, & super hæc inimico pectore fatur:
Siluis te Tyrrhene feras agitare putasti?
Aduenit qui vestra dies muliebribus armis
Verba redargueret: Nomen tamen haud leue partum
Manibus, hoc referes, telo cecidisse Camillæ,
Protinus Orsilocho & Buten, duo maxima Teucrū
Corpora: sed Butan aduersum cuspide figit
Loricam, galeamque inter, qua colla seductis
Lucent, & læuo dependet parma lacerto:
Orsilocho fugiens magnumque agitata per orbem,
Eludit gyro interior, sequiturque sequentem.
Tum validam perque arma viro, perq; ossa securim,
Altior insurgens oranti & multa precanti
Congeminat: vulnus calido rigat ora cerebro.

51. *Ac. v. 485*

* Protinus A Eneas celeri certare sagitta
Inuitat, qui forte velint, & præmia ponit:
Ingentiq; manu malum de naue Sereiti
Erigit: & volucrum traiecto in fune columbam,
Quo tendunt ferrum malo suspendit ab alto:
Conuenere viri: deiectamque ærea sortem
Accepit galea: & primus clamore secundo
Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis.

500

* Tum validis flexos incuruant viribus arcus
Pro se quisque viri, & depromunt tela pharetris:
Primæque per cælum, neruo stridente, sagitta
Hyrtacidæ iuuenis volucres diuerberat auras:
Et venit, aduersique infigitur arbore mali:
Intremuit maius, timuitque exterrita pennis
Ales, & ingenti sonuerunt omnia plausu.

513

* Tum rapidus iam dudum arcu contenta parato
Tela tenens, fratrem Eurytion in vota vocauit.
Iam vacuo lætam cælo speculatus, & alis
Pendentem nigra figit sub nube columbam.

Decidit

Decidit exanimis, vitamque reliquit in aëtris
 Aërijs: fixamque refert delapsa sagittam.
 Amissa solus palma superabat Aestes.
 Qui tamen æthereas telum contorsit in auras
 Ostentans artem pariter, arcumque sonantem.
 *Vade age: & Alcanio si iam puerile paratum
 Agmen habet secum, cursusque instruxit equorum:
 Ducat auro turmas & sese ostendat in armis,
 Dic, ait ipse omnem longo decedere circo
 Infusum populum & campos iubet esse parentes.
 Incedunt pueri, pariterque ante ora parentum
 Frænatis lucent in equis: quos omnis euntes
 Trinacriæ mirata fremit, Troiæque iuventus.
 Omnibus in morem tonsa coma pressa corona:
 Corvæa bina ferunt præfixa hastilia ferro,
 Pars leues humero pharetras, it pectore summo
 Flexilis obtorti per collum circulus auri.
 *Postquam omnem læti confessum, oculosque suorum
 Lustrare in equis: signum clamore paratis
 Epyrides longè dedit, insonuitque flagello.
 Olli discurrere pares, atque agmina terni
 Diductis solvere choris: rursusque vocati
 Convertere viis, infestaque tela tulere
 Inde alios ineunt cursus, aliosque recursus
 Aduersis spatijs, alternosque orbibus orbes
 Impediunt: pugnaeque cient simulacra sub armis,
 Et nunc terga fugæ nudant, nunc spicula vertunt
 Infensi: facta pariter nunc pace feruntur
 Vt quondam Creta fertur labyrinthus in alta
 Parietibus textum cæcis iter, ancipitemque
 Mille vijs habuisse dolum, quæ signa sequendi
 Falleret indeprensus, & irremediabilis error:
 Haud aliter Teucerum nati vestigia cursu
 Impediunt, texuntque fugas & prælia ludo
 Delphinum similes, qui per maria humida nando
 Carpathium Licumque secant, luduntque per undas:
 Hunc morem, hos cursus atque hæc certamina primus
 Ascanius, longam muris cum cingeret Albam
 Rettulit, & præcos docuit celebrare Latinos:
 Quo puer ipse modo secum quo Troia pubes.

734 Albani docuere suos. hinc maxima porro
 Accepit Roma, & patrium seruauit honorem,
 Troiaque nunc, pueri, Troianum dicitur agmen.
 Hac celebrata tenus Sancto certamina patri.

Vide BELLVM.

- 3 *Ac. v. 642* * Pars in gramineis exercent membra palestris.
 Contendunt ludo & fulua luctantur arena.
7. *Ac. v. 162* * Ante urbem pueri & primæuo flore iuuentus
 Exercentur equis, domitantque in puluere currus:
 Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis
 Spicula contorquent, cursuque ictuque laceffunt.
 Quum prouectus equo longæuus regis ad aures
 Nuntius ingentes ignota in veste reportat
 Aduenisse viros. —
- 10 *Ac. v. 50* * Hunc tegere, & diræ valeam subducere pugna.
 81 * Tu potes Aeneam manibus subducere Graium,
 Proque viro nebulam & ventos obtendere inanes.
- 236 * At puer Ascanius muro fossisque tenetur
 Tela inter media, atque horrentes Marte Latinos.
 Iam loca iussa tenet forti permissus Etrusco
 Arcas eques, medias illis opponere turmas,
 Ne castris iungant, certa est sententia Turno.
 Surge age, & aurora socios veniente vocari
 Primus in arma iube: & clypeum cape quæ dedit ipse
 Inuictum ignipotens, atque oras ambiit auro.
- 258 * Principio socijs edicit, signa sequantur,
 Atque animos aptent armis pugnaeque parent se.
 Iamque in conspectu Teucros habet, & sua castra
 Stant celsa in puppi, clypeum tum deinde sinistra
 Extulit ardentem, clamorem ad sidera tollunt
 Dardanidæ è muris, spes addita suscitât iras,
 Tela manu iaciunt: quales sub nubibus atris
 Strimonidæ dant signa grues, atque æthera tranant
 Cum sonitu, fugiuntque Notos clamore secundo.
- 310 * Signa canunt: primus turmas inuasit agrestes
 Aeneas omen pugnae: strauitque Latinos
 Occiso Therone: virum qui maximus vltro
 Aeneam petit, huic gladio, perque ærea scuta,
 Per tunicam squallentem auro, latus haurit apertum:

Inde Lycam ferit exsectum iam matre perempta,
 Et tibi Phœbe sacrum: casus euadere ferri
 Cui licuit paruo. Nec longè Cissea durum,
 Immanemque Gyam sternentes agmina claua,
 Deiecit letho: nihil illos Herculis arma,
 Nil validæ iuuere manus. —

*Intorquens iaculum clamantis sistit in ore.

323

* — Septem numero, septenâque tela

329

Conijciunt, partim galea clypeoque resultant
 Irrita, deflexit partim stringentia corpus
 Alma Venus. —

*Suggere tela mihi (non vllum dextera frustra
 Torserit in Rutulos) steterant quæ in corpore Gra-
 ium

333

Iliacis campis tum magnam corripit hastam
 Et iacit. illa volans clypei transuerberat æra
 Mæonis, & thoraca simul cum pectore rumpit.

*Protinus hasta fugit, seruâtque cruenta tenorem:
 Dexterâque ex humero neruis moribunda pependit.

340

* — Iaculo fratris de corpore rapto,

342

Aeneam petijt: sed non & figere contra
 Est licitum, magnique femur perstrinxit Achatæ.

* — Expellere tendunt

355

Nunchi, hunc illi: certatur limine in ipso
 Ausoniæ. magno discordes æthere venti,
 Prælia ceu tollunt, animis & viribus æquis:
 Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedit:
 Anceps pugna diu: stant obnixi omnia contra:
 Haud aliter Troianæ acies, aciesque Latinæ
 Concurrent: hæret pede pes, densusque viro vir.

*Agmina concurrunt ducibusque & viribus æquis:

431

Extremi addensent acies: nec turba moueri
 Tela manusque sinit. Hinc Pallas instat & vrget,
 Hinc contra Lausus; nec multum discrepat ætas:
 Egregij forma, sed queis fortuna negarat
 In patriam reditus. —

*Arcadas infuetos acies inferre pedestres.

364

*Instaurant acies, Vulcani stirpe creatus,

543

Cæculus, & veniens Marforum montibus Vmbro.

*Sic ruit in densos alacer Mezentius hostes.

729

Obuius

743 *Obuius aduersoque occurrit, seque viro vir
Contulit, haud furto melior, sed fortibus armis:
Tum super abiectum posito pede nixus & hasta,
Pars belli haud temnenda, viri, iacet altus Orodes.

3. Ecl. v. 28. *Vis ergo inter nos quid possit vterque, vicissim
Experiamur: Ego hanc vitulam (ne forte recuses,
Bis veni ad mulatram, binos alit vbera foetus)
Depono: tu dic, mecum quo pignore certes,

32 *De grege non ausim quicquam deponere tecum,

35 *Verum id quod multo tute ipse fatebere maius,
(Infamire libet quoniam tibi) pocula ponam
Fagina. —

4. Ecl. v. 59. *Pan etiam Arcadia dicat se indice victum.

5. Ecl. v. 8. *Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas.

Quid si idem certet Phoebum superare canendo?

7. Ecl. v. 69. *Hac memini, & victum frustra contendere Thyrsi

2. Geo. v. 525 * — Pinguesque in gramine læto

Inter se aduersis luctantur cornibus Hædi.

529 * — Pecorisque magistris

Velocis iaculi certamina ponit in vlmo:

Corporaque agresti nudat prædura palestra.

3. Geo. v. 17. *Illi victor ego & Tyrio conspectus in ostro,

Centum quadrijugos agitabo ad flumina currus:

20 *Cursibus & crudo decernet Græcia cæstu.

103 *Nonne vides: quum præcipiti certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcer e currus.

106 * — Illi instant verberare torto.

Et proni dant lora: volat vi feruidus axis.

Iamque humiles, iamque clare sublimē videntur

Aëia per vacuum ferri, atque assurgere in auras.

Nec mora, nec requies: at fuluæ nimbus arenæ

Tollitur: humescunt spumis, flatuque sequentum:

Tam us amor laudum, tantæ est victoria curæ.

Primus Erichthonius currus & quatuor ausus

Iungere equos, rapidisque totis insistere victor.

CLYPEVS.

7. Ae. v. 632 *Tegmina tuta canant capitū, flectuntq; salignas
Vmbonum crates: alij thoracas ahenos.

Tegmi-

- *Tegmina queis capitum raptus de subere cortex
Aerataque micant peltæ, micat æreus ensis. 742
- *Ægidâque hortiferam, turbatæ Palladis arma 8. *Æc.* v. 435
Certatim squamis serpentum, auroque polibant,
Connexosque angueis, ipsamque in pectore diuæ
Gorgona, defecto vertentem lumina collo.
- * —Nec sufficit umbo. 9. *Æc.* v. 810
10. *Æc.* v. 270
- *Ardet apex capiti, cristisquæ ac vertice flamma
Funditur, & vastos umbo vomit aureus ignes:
Non secus in liquida si quando nocte cometæ
Sanguinei lugubre rubent. —
- *Tum prius Æneas hastam iacit, illa per orbem 783
A Ere cauum triplici, per lineæ terga, tribusque
Transijt intextum tauris opus —
- * —Clypeoque inimicum hastile trahebat. 795
800
- *Dum genitor pati parma protectus abiret. 817
11. *Æc.* v. 693
- *Transijt & parmam mucto leuia arma minacis. 711
12. *Æc.* v. 924
- * —Læuo dependet parma lacerto,
*Ense pedes nudo, puraque interrita parma.
*Exitium dirum hasta ferens, orasque recludit
Loricæ, & clypei extremos septemplex orbis
Per medium stridens transit femur. —

Vide SCVTVM.

COGITARE

- *ID quid ego, & tacitus Lycidâ mecum ipse voluto, 9. *Ecl.* v. 37
Si valeam meminisse. —
- * —Numeros memini, si verba tenerem. 45
1. *Æc.* v. 309
- *At pius Æneas per noctem plurima voluens. 4. *Æc.* v. 285
*Atq; animum nunc huc celerem, nunc diuidit illuc,
In partesque rapit varias, perque omnia versat.
Hæc alternanti potior sententia visa est.
- *Multa viri virtus animo, multusque recursat 3
Gentis honos. —
- *Sic adeo insistit, secumque ita corde volutat: 533
En quid ago? —
- *Taliam flammato secum Dea corde volutans. 1. *Æc.* v. 45
4. *Æc.* v. 563
- *Illa dolos, dirumque nefas in pectore versat;

*Hæc

- 630 *Hæc ait: & partes animum versabat in omnes,
Inuisam quærens quam primum abrumpere lucem.
9. *Ae.* v. 608 *Multa mouens, nec dum antiquum saturata dolo-
rem.
- 1 *Aen.* v. 651 *At Cytheree nouas artes, noua pectora versat.
5. *Ae.* v. 700 *At pater Aeneas casu concussus acerbo
Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas
Mutabat, versans Siculisne resideret aruis.
6. *Ae.* v. 105 *Omnia percepi, atque animo mecum ante peregi.
156 *Aeneas moesto defixus lumina vultu
Ingreditur linquens antrum; cæcosque volutat
Euentus animo secum: cui fidus Achates
It comes & paribus curis vestigia figit,
Multa inter sese vario sermone ferebant.
- 185 *Atque hæc ipse suo, tristi cum corde volutat,
Aspectans siluam immensam, & sic ore precatur.
- 332 *Multa putans sortemque animo miseratus iniquam.
690 *Sic equidem ducebam animo, rebæque futurum
Tempora dinumerans, nec me mea cura fefellit.
8. *Ae.* v. 18 *Talia per Latium, quæ Laomedontius heros
Cuncta videns, magno curarum fluctuat æstu,
Atq; animum nunc huc celerem, nunc diuidit illuc:
In partesque rapit varias perque omnia versat.
Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis
Sole percussum, aut radiantis imagine lunæ,
Omnia peruolitat latè loca: iamque sub auras
Erigitur, summi que ferit laquearia testi.
- 522 *Multaque dura suo tristi cum corde putabant,
10. *Ae.* v. 159 *Hic magnus sedet Aeneas, secumque volutat
Euentus belli varios: —
- 104 *Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta.
680 *Hæc memorans animo nunc huc, nunc fluctuat il-
luc:
An sese mucrone ob tantum dedecus amens
Induat, & crudum per costas exigat enssem,
Fluctibus an iaciat medijs, & littora nando
Curua petat, Teucrumque iterum se reddat in arma.
Ter conatus vtramque viam: ter maxima luno
Continuit, iuuenemque animo miserata repressit.
- 824 *Et mentem patriæ subiit pietatis imago.

* Multa mouens animo:—

890

* —Omnia secum

11. *Ae.* v. 550

Versanti subito, vix hæc sententia cedit.

* Consilio versare dolos ingressus, & astu.

704

* —Sic exhortata reliquit

12. *Ae.* v. 159

Incertam, & tristi turbatam vulnere mentis.

* Sis memor, & te animo reperientem exempla tuorum.

439

Et pater Aeneas, & auunculus excitet Hector

* —fluctuat æstu,

486

Diversæque vocant animum in contraria curæ.

* Hic mentem Aeneæ genitrix pulcherrima misit,

554

Iret ut ad muros, vrbique aduerteret agmen.

* Obstupuit varia confusus imagine rerum

665

Turnus, & obtutu tacito stetit. æstuat ingens

Imo in corde pudor, mistoque infania iuctu

Et furijs agitatus amor, & conscia virtus

Ut primum discussæ ymbrae, & lux reddita mentis est.

C O L O R.

* Capreoli sparsis etiam nunc pellibus albo.

2. *Ecl.* v. 41

* Quamuis ille niger, quamuis tu candidus esses

16

O formose puer, nimium nec crede colori:

Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

* —Quid tum si fuscus Amyntas?

10. *Ecl.* v. 38

Et nigrae violæ sunt, & vaccinia nigra.

* —Elucent aliæ & fulgore coruscant

4. *Geor.* v. 98

Ardentes auro & paribus lita corpora guttis.

* Ante nouis rubeant quam prata coloribus. —

306

* Continuoque greges villis lege mollibus albos.

3. *Geo.* v. 388

Illum autem, (quamuis aries sit candidus ipse)

Nigra subest vdo tantum cui lingua palato,

Reiice, ne maculis infuscer vellera pullis:

Nascentem plenoque alium circumspice campo.

* Tondentes campum latè candore niuali.

3. *Ae.* v. 538

* Ergo Iris croceis per cælum roscida pennis

4. *Ae.* v. 700

Mille trahens varios aduerso sole colores,

* Caruleæ qui terga notæ maculosus, & auro

5. *Ae.* v. 87

Squammam incendebat fulgor: ceu nubibus arcus

Mille trahens varios aduerso sole colores.

—Quem

565 * —Quem Thracius albis
 Portat equus bicolor maculis vestigia primi
 Alba pedis, frontemque ostentans arduus albam,
 609 *Illa viam celerans per mille coloribus arcum
 Nulli visa cito decurrit tramite virgo.

6 *Æt. v. 249* * —Ipse atri velleris agnum
 Aeneas matri Eumenidum, magnæque sorori
 Ense ferit. —

246 * —Nigrantes terga iuuenços.

8. *Æt. v. 82* * Candida per siluam cum foetu concolor albo
 Procubuit. —.

70 *Illam inter cædes pallentem morte futura
 Fecerat ignipotens vndis & Iapyge ferri.

12 *Æt. v. 65* * —Cui plurimus ignem
 Subiecit rubor, & calefacta per ora cucurrit.
 Indum sanguineo veluti violauerit ostro
 Si quis ebur vel mista rubent ubi lilia multa
 Alba rosa, tales virgo dabat ore colores.

84 *Qui candore niues anteirent, cursibus auras.

9 *Æt. v. 250* *Victori chlamydem auratam, quam plurima circum
 Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit:
 Intextusque puer frondosa regibus Ida
 Veloces iaculo ceruos, cursuque fatigat
 Acer anhelanti similis:quem præpes ab Ida
 Sablimem pedibus rapuit Iouis armiger vncis.
 Longæui palmas nequicquam ad sydera tendunt
 Custodes, sæuitque canum latratus in auras
 At qui deinde locum tenuit virtute secundum
 Leuibz huic hamis consertam, auroque trilicem
 Loricam, quam Demoleo detraxerat ipse
 Victor —

267 *Cymbiâque argento perfecta atque aspera signis.

306 *Gnoſſia bina dabo leuato lucida ferro
 Spicula, cælatamque argento ferre bipennem.

311 *Alter Amazoniam pharetram, plenamque sagittis
 Threicijs, lato quam circum amplectitur auro
 Baltheus, & tereti subnectit fibula gemma.

609 *Illa viam celerans permille coloribus arcum.

1. *Æt. v. 650* *Munera præterea, Iliacis erepta ruinis,
 Ferre iubet, pallam signis auroque rigentem,

Et cir-

Et circumtextum croceo velamen achanto,
 Ornatus Argivæ Helenæ: quos illa Mycenis,
 Pergama cum peteret, inconcessosque Hymeneos
 Extulerat, matris Lædæ mirabile donum:
 Præterea sceptrum, Ilio ne quod gesserat olim,
 Maxima natarum Priami: colloque monile
 Baccatum, & duplicem gemmis auroque coronam.

* — It pectore summo 5 *Æt. v. 558*

Flexilis obtorti per collum circulus auri.

* — Tu quoque magnam 6. *Æt. v. 30*

Partem opere in tanto (sinet et dolor) Icare haberes.

Bis conatus erat casus effingere in auro:

Bis patriæ cecidere manus. —

* Excudent alij spirantia mollius æra: 848

Credo equidem viuos ducent de marmore vultus.

* Quinetiam veterum effigies ex ordine auorum 7. *Æt. v. 177*

Antiqua ex cedro, Italusque, paterque Sabinus,

Vitifator curvam servans sub imagine falcem,

Saturnusque senex, Iani que bifrontis imago,

Vestibulo astabant —

* Candida per siluam cum foetu concolor albo 8. *Æt. v. 82*

Procubuit, viridique in litore conspicitur sus.

* — Chlamydemque auro dedit intertextam. 167

* Illic res Italas, Romanorumque triumphos 626

Haud vatum ignarus, venturique inscius æui

Fecerat ignipotens. —

* Illum indignanti similem, similemque minanti 649

Aspiceres, pontem auderet quod vellere Cocles.

* — Pelago credas innare reuulsas 691

Cycladas, aut montes concurrere montibus altos.

* Ipsa videbatur ventis regina vocatis, 707

Vela dare, & laxos iam iamque immittere funes.

Illam inter cædes pallentem morte futura

Fecerat ignipotens, undis & Iapyge ferri.

* Bina dabo, argento perfecta, atque aspera signis 9. *Æt. v. 263*

Pocula. —

* — Humero simul exuit enssem 303

Auratum, mira quem fecerat arte Lycaon

Gnossius atque habilem vagina aptaret eburna.

* Accepit vocem lacrymis Lauinia matris, 12. *Æt. v. 64*

Flagrantes perfusa genas: cui plurimus ignem
 Subiecit rubor, & calefacta per ora cucurrit,
 Indum sanguineo veluti violauerit ostro
 Siquis ebur: vel mista rubent vbi lilia multa
 Alba rosa: tales virgo dabat ore colores

C L A M O R.

2. *Ac.* v. 222 * **C**lamores simul horrendos ad sidera tollit.
 Quales mugitus, fugit cum satius aram
 Taurus, & incertam excussit ceruice securim.
- 487 * — penitusque cauae plangoribus aedes
 Femineis ululant; ferit aurea sidera clamor.
- 768 * Ausus quinetiam voces iactare per umbram,
 Impleuit clamore vias, maestusque Creusam
 Nequicquam ingeminans, iterumque iterumque vocauit
- 731 * — Subito cum creber ad aures
 Visus adesse pedum sonitus, genitorque per umbram
 Prospiciens: Nate, exclamat, fuge nate, propinquant.
3. *Ac.* v. 128 * Nauticus exoritur vario certamine clamor,
 Hortantur socij, &c.
- 523 * Italiam primus conclamat Achates:
 Italiam laeto socij clamore salutant.
1. *Aen.* v. 91 * Insequitur clamorque virum, stridorque rudentum.
2. *Ac.* v. 313 * Exoritur clamorque virum, clangorque tubarum.
- 337 * In flammis & in arma feror, quò tristis Erynnis,
 Quò fremitus vocat, & sublatus ad aethera clamor.
3. *Ac.* v. 555 * Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
 Audimus longè, fractasque ad littora voces.
- 584 * — Nec, quæ sonitum det causa videmus.
- 566 * Ter scopuli clamorem inter caua saxa dedere:
- 647 * — Vastos ab rupe Cyclopas
 Prospicio, sonitumque pedum, vocemque tremisco.
- 669 * Sensit, & ad sonitum vocis vestigia torfit.
 Verum vbi nulla datur dextram affectare potestas,
 Nec potis lonios: fluctus æquare sequendo,
 Clamorem immensum tollit, quò pontus ad omnes
 Intremuere undæ, penitusque exterrita tellus
 Italiae, curuisque immugijt Aetnae cauernis.
 At genus, & filius Cyclopum, & montibus altis

Excitum

- Excitum ruit ad portus, & littora complent
 * — totumque videres 4. *Æt.* v. 410
- Misceri ante oculos tantis clamoribus æquor.
 * Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus 2. *Æt.* v. 128
- Composito rumpit vocem. —
 * Aut spumantis apri cursum clamore prementem. 1. *Æt.* v. 328
 * — it clamor ad alta 4. *Æt.* v. 663
- Atria, concussam baccatur fama per urbem,
 Lamentis, gemituque, & femineo vlulatu
 Tecta fremunt, resonat magnis clamoribus æther.
 Non aliter, quam si immixtis ruat hostibus omnis
 Carthago, aut antiqua Tyros, flammæque furentes
 Culmina perque hominum voluantur, perque decorum
 * — Ferit æthera clamor 5. *Æt.* v. 140
- Nauticus, &c.
 * Tum plausu fremituque virum, studiisque fauentium 148
 Consonat omne nemus, vocemque inclusa volutant
 Littora, pulsati colles clamore resultant.
 * Quò diuersus abis? iterum pete saxa Menæte, 166
 Cum clamore Gyas reuocabat: —
 * Consurgunt nautæ, & magno clamore morantur. 207
 * Tum verò ingeminat clamor, cunctique sequentem 227
 Instigant studiis, resonat clamoribus æther.
 * Hic totum caueæ confessum ingentis, & ora 340
 Prima patrum magnis Salius clamoribus implet.
 * It clamor cælo. — 451
 * — Ingenti sonuerunt omnia plausu. 506
 * Ergo omnes magno circum clamore fremebant, 6. *Æt.* v. 173
 Præcipuè pius Aeneas. —
 * Ecce autem primi sub lumina solis, & ortus, 255
 Sub pedibus mugire solum, & iuga cœpta moueri
 Siluarum. visæque canes vlulare per umbram.
 Aduentante dea Procul ô procul este profani.
 Conclamat vates, totoque absistite luco.
 * Continuò auditæ voces, vagitus & ingens, 426
 Infantumque animæ flentes in limine primo.
 * — Pars tollere vocem 492
 Exiguam, incepsus clamor frustratur hiantes,
 * Hinc exaudiri gemitus, & sæua sonare 557
 Verbera, tum stridor ferri, tractæque catenæ.

628 * —Phlegiásque miserrimus omnes
Admonet, & magna testatur voce per umbras.

703 * Interea videt Aeneas in valla reducta
Seclusum nemus, & virgulta sonantia silvis.

709 * —Strepit omnis murmure campus.

7. *Ae. v. 395* * Astaliæ tremulis ululatus æthera complent.

462 * —Magno veluti cum flamma sonore
Virgea suggeritur costis undantis aheni.

500 * Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit,
Successitque gemens stabulis, quæstusque cruentus,
Atque imploranti similis, tectum omne repleuit.

513 * Pastorale canit signum, cornuque recurvo
Tartaream intendit vocem, qua protinus omne
Contremuit nemus, & silvæ intonare profundæ.
Audiit & Triuiæ longè lacus, audiit amnis
Sulfurea Nar albus aqua, fontesque Velini:
Et trepide matres pressere ad pectora natos:
Tum verò ad vocem celeres, qua buccina signum
Dira dedit, raptis concurrunt undique telis
Indomiti agricolæ &c.

676 * —Cursu rapido dat cunctibus ingens
Silva locum, & magno cedunt virgulta fragore.

722 * Scuta sonant, pulsuque pedum tremit excita tellus.

8. *Ae. v. 213* * Interea, cum iam stabulis saturata moueret
Amphitryoniades armenta, abitumque pararet:
Discessu mugire boues, atque omne querelis
Impleri nemus, & colles clamore relinqui.
Reddidit vnabouum vocem, vastoque sub antro
Mugijt, & caci spem custodita fefellit.

238 * —Inde repente
Impulit, impulsu quo maximus intonat æther,
Dissultant ripæ, refluitque exterritus amnis

305 * Consonat omne nemus strepitu, collesque resultant.

9. *Ae. v. 54* * Clamore excipiunt focij, fremituque sequuntur
Horrissono:—

112 * —Tum vox horrenda per auras
Excidit, & Troum, Rutulorumque agmina complet.

394 * Audite quos, audit strepitus, & signa sequentum
Nec longum in medio tempus, cum clamor ad aures
Peruenit:—

—Tunc

- * — Tunc verò exterritus, amens
 Conclamat Nisus, nec se celare tenebris
 Amplius, aut tantum potuit perferre dolorem.
 * — æratháque acies in prælia cogit;
 Quisque suos, varijsque acuunt clamoribus iras.
 * In hastis
 Præfigunt capita, & multo clamore sequuntur,
 Euryali & Nisi.
 * Excussi manibus radij, reuolutaque pensa,
 Euolat infelix, & femineo vlulatu
 Scissa comam, muros amens, atque agmina cursu
 Prima petit: non illa virum, non illa pericli
 Telorumq; memor: cælum dehinc questibus implet.
 * Attuba terribilem sonitum procul ære canoro
 Increpuit, sequitur clamor, cælúmque remugit.
 * — & cælum tonat omne fragore.
 * — Vndique clamor
 Tollitur. —
 * Ibat, & ingenti sese clamore ferebat.
 * Hæc tantum Ascanius: Teucrí clamore sequuntur,
 Latitiáque fremunt, animosque ad sidera tollunt.
 * Is primam ante aciem digna, atque indigna relatu
 Vociferans. —
 * It clamor totis per propugnacula muris
 * — Collapsa ruunt immania membra:
 Dat tellus gemitum, & clypeum super intonat ingēs,
 Qualis in Euboico Baiarum littore quondam
 Saxea pila cadit, magnis quam molibus antè
 Constructam iaciunt ponto; sic illa ruinam
 Prona trahit, penitusque vadis illisa recumbit.
 Miscent se maria, & nigræ attolluntur arenæ.
 Tum sonitu Prochyta alta tremit. —
 * Continuo noua lux oculis effulsit, & arma
 Horrendum sonuere; tremunt in vertice cristæ
 Sanguineæ, clypeoque micantia fulgura mittit.
 * Fit sonus, ingenti concussa est pondere tellus.
 Collapsos artus, atque arma cruenta cerebro
 Sternit humi moriens. —
 * Acrius hoc Teucrí clamore incumbere magno,
 Et glomerare manum. —

60 *Ac. v. 262*

*

—Clamorem ad sidera tollunt

Dardaniæ è muris.—

265

*

trymonæ dant signa grues, atque æthera tranant
Cum sonitu, fugiuntque notos clamore secundo.

322

*

—Pharo voces dum iactat inanes
Intorquens iaculum clamantis sistit in ore.

346

*

—Et rigida Dryopen ferit eminus hasta,
Sub mentum grauitè pressa, pariterque loquentis
Vocem, an manumque rapit traiecto gutture.—

488

*

Corruit in vulnus sonitum super arma dedere,
Et terram hostilem moriens petit ore cruento.

716

*

Messilibus longè, & vasto clamore lacessunt.

738

*

Conclamant socij lætum Pæana sequuti.

799

*

—Socij magno clamore sequuntur.

873

*

Atque hîc Aeneam magna ter voce vocauit.

895

*

Clamore incendunt cælum Troësque, Latiniq̃ue.

11 *Ac. v. 37*

*

Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt
Pectoribus, mœstoque immugit regia luctu

95

*

Substitit Aeneas, gemituque hæc addidit alto.

145

*

Contra turba Phrygum veniens plangentia iungit
Agmina, quæ postquam matres succedere tectis
Viderunt, mæstam incendunt clamoribus urbem.

189

*

—ter mæstum funeris ignem
Lustrare in equis, vlulatusque ore dedere:
Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma;
It cælo clamorque virum, clangorque tubarum.

274

*

—Et scopulos lacrymosis vocibus implent.

296

*

Vix ea legati, variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata timor: Ceu saxa morantur
Cum rapidos amnes, clauso sit gurgite murmur,
Vicinaque fremunt ripæ crepitantibus undis.

332

*

—Vnoque omnes eadem ore fremebant.

10. *Ac. v. 96*

*

Talibus orabat Iuno, cunctique fremebant
Cælicolæ assensu vario: ceu flamina prima
Cum deprenta fremunt siluis, & cæca volutant
Marmura, venturos nautis prodentia ventos.11 *Ac. v. 377*

*

—Dat gemitum, rumpitque has imo pectore voces

424

*

—Cur ante tubam tremor occupat artus?

453

*

Arma manu trepidi poscunt, fremit arma iuuentus:
Flent mæsti, mussantque patres, hic undique clamor

Dissensu

- Dissensu magnus vario se attollit in auras:
 Haud secus atque alto in luo cum fortè cateruæ
 Confedere aurum, piscesqve amne Padusæ
 Dant sonitum rauci per stagna loquacia cycni.
 *Succedunt matres & templum thure vaporant. 481
 Et mæstas alto fundunt de limine voces.
 * — Bello dat signum rauca cruentum 474
 Buccina. —
 * — Et adducto contortum hastile lacerto 561
 Immittit; sonuere vndæ, rapidum super amnem
 Infelix fugit in iaculo stridente Camilla.
 *Dixit: at illa leues cæli dimissa per auras 595
 Insonuit, nigro circumdata turbine corpus.
 *Aduentusque virum, fremitusq; ardescit equorum. 607
 * — primique ruinam 613
 Dant sonitu ingenti præfractaque quadrupedantum
 Pectora pectoribus rumpunt &c.
 * Subito erumpunt clamore, frementesque 609
 Exhortantur equos. —
 * — rursusque Latini 621
 Clamorem tollunt, & mollia colla reflectunt.
 * — Magnoque vlulante tumultu, 662
 Feminea exultant lunatis agmina peltis.
 *Tollitur in cælum clamor, cunctique Latini 745
 Conuertere oculos. —
 *Aureus ex humeris sonat arcus & aurea vati 774
 Cassida, tum croceam chlamydemque, sinusque cre-
 pantes
 Carbascos, fuluo in nodum collegerat auro.
 *Ergo ut missa manus sonitum dedit hasta per auras, 799
 Conuertere animos acres, oculosque tulere
 Cuncti ad reginam Volsci. —
 *Tunc verò immensus surgens ferit aurea clamor 832
 Sidera: —
 *Utque procul medio iuuenum in clamore furentū 838
 Prospexit tristi multatam morte Camillam,
 Ingemuitque, deditque has imo pectore voces.
 *Exemplò teli stridorem, aurâsque sonantes 863
 Audijt vnâ Aruns, hæsitque in corpore ferrum
 *Femineum clamorem ad cæli sidera tollunt. 878

11. *Ae. v. 93*

*

—Validam vi corripit hastam,

Aëtoris Arunci spoliū, quassatque tementem
Vociferans: Nunc, ô nunquam frustrata vocatus
Hasta meos, nunc tempus adest. —

103

*Mugitus veluti cum prima in prælia Taurus
Terrificos ciet. —

238

*Talibus incensa est iuuenum sententia dictis,
Iâ magis, atque magis, serpitq; per agmina murmur.

251

* —Cunctæque volucres
Conuertunt clamore fugam. —

257

*Tum verò augurium Rutuli clamore salutant.

266

*Dixit; & aduersus telum contorsit in hostes
Procurrrens, sonitum dat stridula cornus, & auras
Certa secatur: simul hoc, simul ingēs clamor, & omnes
Turbati cunei, calefactaque corda tumultu.

311

*At pius Aeneas dextram tendebat inermem
Nudato capite, atque suos clamore vocabat:
Quo ruitis? quæue ista repens discordia surgit?
O cohibete iras: &c.

318

*Has inter voces, media inter talia verba,
Ecce viro stridens alis allapsa sagitta est:
Incertum qua pulsa manu, quo turbine adacta.

365

*Ac velut Edoni Boreæ, cum spiritus alto
Insonat Aegæo, sequiturque ad littora fluctus.
Qua venti incubuere, fugam dant nubila cælo.

409

* —It tristis ad æthera clamor
Bellantium iuuenum, & duro sub Marte cadentum.

425

*Arma citi properate viro. Quid statis? Iapis
Conclamat, primusque animos accendit in hostes.

449

*Audiit, agnouitque sonum, & tremefacta refugit:
Ille vocat, campoque atrum rapit agmen aperto.

455

*Antè volant, sonitumque ferunt ad littora venti.

462

*Tollitur in cælum clamor, versique vicissim
Puluerulenta fuga Rutuli dant terga per agros.

12. *Ae. v. 481*

*Haud minus Aeneas tortos legit obuius orbes,
Vestigatque virum, & disiecta per agmina magna
Voce vocat. —

521

*Ac veluti immissi diuersis partibus ignes
Arentem in siluam, & virgulta sonantia lauro:
Aut vbi decursu rapido, de montibus altis

Dant

Dant sonitum spumosi amnes, & in æquora currunt
Quisque suum populatus iter. &c.

* — Magnaque incusat voce Latinum. 580

* — Tum murmure cæco 591

Intus saxa sonant, vacuas it fumus ad auras.

* — Et subito mentem turbata dolore 599

Se caussam clamat, crimenque, caputque malorum;

Multaque per mœstum demens effata furorem.

* — Tum cætera circum 606

Turba furit, resonant latè plangoribus ædes.

* Attulit hunc illi cæcis terroribus aura 617

Commistum clamorem, arrectasque impulit aures

Confusæ sonus urbis, & illætabile murmur:

Hei mihi, quid tanto turbantur mœnia luctu?

Quisve ruit tantus diuersa clamor ab urbe?

* — Stridentque hastilibus auræ. 691

Significatque manu, & magno simul incipit ore,

* — Horrendumque intonat armis. 700

* Inuadunt Martem clypeis, atque ære sonoro. 712

Dat gemitum tellus, tum crebros ensibus ictus

Congeminant. —

* — gemitu nemus omne remugit. 722

* Concurrunt clypeis, ingens fragor æthera complet. 724

* — Exclamant Troës, trepidique Latini. 730

* Tum verò exoritur clamor, ripæque, lacusque 756

Responfant circa, & cælum tonat omne tumultu.

* Cunctanti telum AEnæas fatale coruscat, 919

Sortitus fortunam oculis, & corpore telo

Eminus intorquet. Murali concita nunquam

Tormento sic saxa fremunt, nec fulmine tanti

Dissultant crepitus. —

* Consurgunt gemitu Rutuli, totusque remugit 928

Mons circum, & vocem latè nemora alta remittunt.

* Vitæque cum gemitu fugit indignata sub umbras. v. 952. & 15

Æt. v. 831.

COMMVNITAS.

* **O**Mnibus vna quies operū, labor omnibus vnus. 4. Ge v. 18.

* Solæ communes natos, consortia tecta 153

Vrbis habent, magnisque agitant sub legibus æuum:

Et patriam solæ, & certos nouere penates:
Venturæque hyemis memores, æstare laborem
Experiuntur & in medium quæsitæ reponunt.

212 * — rege incolumi, mens omnibus vna est.

3 *Æt. v. 709* * Quò res cumq; cadent, vnum & commune periclū:
Vna salus ambobus erit. —

3 *Æt. v. 60* * Omnibus idem animus scelerata excedere terra.

4 *Æt. v. 102* * Communē hunc ergo populum, paribúsq; rogamus
Auspicijs: —

110 * — Si Iupiter vnā

Esse velit Tyrijs urbem, Troiáque profectis,
Miscerive probet populos, aut fœdera iungi.

1 *Æt. v. 570* * Urbem quam statuo, vestra est subducite classem:
Tros, Tyriusque mihi nullo discrimine agetur.

5 *Æt. v. 616.* * — Vox omnibus vna.

6 *Æt. v. 472* * Tandem proripuit sese, atque inimica refugit
In nemus umbriferum, coniunx vbi pristinus illi
Respondet curis, æquatque Sichæus amorem,

9 *Æt. v. 276* * — Venerande puer, iam pectore toto
Accipio, & comitem casus complector in omnes.
Nulla meis sine te quæretur gloria rebus,
Seu pacem, seu bella geram: tibi maxima rerum,
Verborumque fides. —

2 *Æt. v. 673* * Ecce autem complexa pedes in limine coniunx
Hærebat, paruumque patri tendebat lulum:
Si periturus abis, & nos rape in omnia tecum:
Sin aliquam expertus sumptis spem ponis in armis,
Hanc primum tutare domum, cui parvus lulus,
Cui pater, & coniunx quondam tua dicta relinquitur?

12 *Æt. v. 56* * Turne, per has ego te lacrymas, per si quis Amatae
Tangit honos animum (spes tu nunc vna tenectæ,
Tu requies miseræ, decus, imperiumque Latini.
Te penes: in te omnis domus inclinata recumbit)
Vnum oro, desiste manum committere Teucris:
Qui te cumque manent isto certamine casus.
Et me Turne manent: simul hæc inuisa relinquam
Lumina. —

13 *Æt. v. 321* * — & fœderis æquas

Dicamus leges, sociósque in regna vocemus.

C O N S O L A T I O.

* — Dictis mœrentia pectora mulcet:
 O socij (neque enim ignari sumus ante malorum)
 Opassi grauiora: dabit Deus his quoque finem.
 Vos & Scyllæam rabiem, penitusque sonanteis
 Accetis scopulos, vos & Cyclopea saxa
 Experti: reuocate animos, mæstumque timorem
 Mittite, forsân & hæc olim meminisse iuuabit.
 Per varios casus, per tot discrimina rerum
 Tendimus in Latium, sedes vbi fata quietas
 Ostendunt, illic fas regna resurgere Troiæ,
 Durate, & vosmet rebus seruate secundis.

1 Aë. v. 201

* Hoc equidem occasum Troiæ, tristeisque ruinas
 Solabar, satis contraria fata rependens,

242

* — Dictisque ita fatur amicis:
 Quisquis es, amissos hinc iam obliuiscere Graios,
 Noster eris, mihi que hæc edissere vera roganti.

2 Aë. v. 147

* Tum breuiter Dido, vultum demissa profatur.
 Soluite corde metum Teuceri, secludite curas,
 Res dura, & regni nouitas me talia cogunt
 Moliri, & latè hinc custode tueri.

1 Aë. v. 568

Quis genus Aeneadum, quis Troiæ nesciat urbem?
 Virtutesque, virosque aut tanti incendia belli?
 Non obtusa adco gestamus pectora Pœni,
 Nec tam auersus equos Tyria sol iungit ab vrbe.
 Seu vos Hesperiam magnam, Saturniaque arua,
 Siue Ericis fines, regemque optastis Aceltem,
 Auxilio tutos dimittam, opibusque iuuabo.
 Vultis & his mecum pariter considere regnis?
 Urbem quam statuo, vestra est: subducite classem.
 Tros, Tyriusque mihi nullo discriminè agetur.
 Atque utinam rex ipse noto compulsus eodem
 Afforet Aeneas: equidem per littora certos
 Dimittam, & Libiæ lustrare extrema iubebo:
 Si quibus electus filius, aut urbibus errat.

260

* Oicula Libauit natæ, dehinc talia fatur:
 Parce metu Cytherea, manent immota tuorum
 Fata tibi: cernes urbem, & promissa Lauini
 Mœnia; &c.

— atque

- 1 *Ac. v. 373.* * — Atque vltro verbis compellat amicis:
Festinate viri, nam quæ tam sera moratur
Segnicies? alij rapiunt incensa, feruntque
Pergama, vos celsis nunc primum à nauibus itis.
- 775 * Tum sic affari, & curas his demere dictis:
Quid tantum infano iuuat indulgere labori.
O dulcis coniunx; Non hæc sine numine Diuum
Eueniunt: —
- 781 * Ad terram Hesperiam venies, vbi Lydius arua
Inter opima virum, leni fluit agmine, Tybris:
Illic res letæ, regnumque & regia coniunx
Parta tibi: lachrymas dilectæ pelle Creusæ.
Non ego Myrmidonum sedes, Dolopumue superbas
Aspiciam aut Graijs seruitum matribus ibo
Dardanis, & diuæ Veneris nurus.
Sed me magna Deum genitrix his detinet oris.
Iamque vale, & nati serua communis amorem.
- 3 *Ac. v. 608* * — Quis sit, fati, quo sanguine cretus
Hortamur: quæ deinde agitet fortuna, fateri.
Ipse pater dextram Anchises, haud multa moratus.
Dat iuueni, atque animum præsentis pignore firmat.
Ille hæc deposita tandem formidine, fatur:
Sum patria ex Ithaca &c.
- 660 * — ea sola voluptas,
Solamenque mali, de collo fistula pendet
- 4 *Ac. v. 393.* * At pius Aeneas, quamquam lenire dolentem
Solando cupit, & dictis auertere cutas.
- 655 * Urbem præclaram statui, mea moenia vidi,
Vltæ virum, poenas inimico à fratre recepi.
Felix, heu nimium felix, si littora tantum
Nunquam Dardaniæ tetigissent nostra carinæ.
- 5 *Ac. v. 39.* * — veterum non immemor ille parentum,
Gratatur reduces, & gaza lætus agresti
Excipit, ac fessos opibus solatur amicis.
- 463 * Sed finem imposuit pugnae, fessumque Dareta
Eripuit, mulcens dictis, ac talia fatur;
Infelix, quæ tanta animum dementia cœpit?
Non vires alias conuersaque numina sentis?
- 708 * Isque his Aeneam solatus vocibus inquit:
Nate dea, quò fata trahunt, retrahuntque sequamur:
Quicquid

Quicquid erit, S V P E R A N D A omnis fortuna ferendo est.

- * His vbi læta Deæ permulsi pectora dictis. 816
- * Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis. 770
- * Sed cape dicta memor duri solatia casus, 6 *Ac. v. 377*
- * His dictis curæ emotæ, pulsusque parum per 382
- Corde dolor tristi, gaudet cognomine terra.
- * Talibus Aeneas ardentem, & torua tuentem 467
- Lenibat dictis animum, lacrymâsque ciebat:
- * Tum sic affari, & curas his demere dictis:
- O fate gente Deûm, Troianam ex hostibus urbem
- Qui reuehis nobis, æternâque Pergama seruas. 8. *Ac. v. 31*
- Expectate solo Laurenti, aruisque Latinis,
- Hic tibi certa domus, certi (ne absiste) Penates.
- Neu belli terrere minis, timor omnis, & iræ,
- Concessere Deûm.
- * Tum pater æternô fatur deuinctus amore; 394
- Quid causas petis ex alto? fiducia cessit
- Quo tibi diua mei? similis si curâ fuisset:
- Tum quoque fas nobis Teucros armare fuisset,
- Nec pater omnipotens Troiam, nec fata vetabant
- Stare, decemque alios Priamum superesse per annos.
- Et nunc si bellare paras, atque hæc tibi mens est:
- Quicquid in arte mea possum promittere curæ,
- Quod fieri ferro, liquidôve potest electro,
- Quantum ignes, animæque valent: absiste precando
- Viribus indubitare tuis. —
- * — quod nequeam lacrymas perferre parentis. 9. *Ac. v. 219*
- At tu, oro, solare inopem, & succurre relictæ.
- * Hunc ego te Euryale aspicio? tunc ille senectæ 481
- Sera meæ requies? potuisti linquere solam
- Crudelis? nec te, sub tanta pericula missum,
- Affari extremum miseræ data copia matri?
- * — tibi quam noctes festina, diesque 488
- Urgebam, & tela curas solabar aniles. &c.

C O N S I L I V M.

- * — Quæ te genitor sententia vertit? 1 *Ac. v. 24*
- neque

264

*

— neque me sententia vertit.

285

*

* Consilia in melius referet:

2 *Ae. v. 35*

*

* At Capys, & quorum melior sententia menti,
Aut pelago Danaum insidias, suspectaque dona
Præcipitare iubent, &c.4 *Ae. v. 287*

*

* Hæc alternanti potior sententia, visa est:
Mnesthea, Sergestumque vocat, fortemq; Cloanthū,
Classem aptent taciti, &c.1. *Ae. v. 586*

*

* Nate Dea, quæ nunc animo sententia surgit?

2. *Ae. v. 656*

*

* Nam quod cōsiliū, aut quæ iam fortuna dabatur?

5 *Ae. v. 704*

*

* Tum senior Nautes, vnum Tritonia Pallas
Quem docuit, multaque insignem reddidit arte,
Hæc responsa dabat, vel quæ portenderet ira
Magna Deūm, vel quæ fatorum posceret ordo,1 *Ae. v. 677*

*

* Quocirca capere antè dolis, & cingere flamma
Reginam meditor, ne quo se numine mutet.

680

*

* Quæ facere id possis, nostram nunc accipe mentem:

9. *Ae. v. 812*

*

* Nunc quoque mens eadem perstat mihi: —

7. *Ae. v. 216*

*

* Consilio hanc omnes, animisque volentibus urbem
Afferimus pulsi regnis: —

391

*

* Verūm vbi nulla datur cæcum exuperare potestas
Consiliū, & sæuæ nutu Iunonis eunt res.

611

*

— Vbi certa sedet patribus sententia pugnae:

9 *Ae. v. 227*

*

* Consiliū summis regni de rebus habebant,
Quid facerent, quisve Aeneæ iam nuncius esset.
Stant longis adnixa hastis, & scuta tenentes
Castrorum & campi medio. —11 *Ae. v. 222*

*

* Multa simul contra varijs sententia dictis:

231

*

* Deficit ingenti luctu rex ipse Latinus &c.
Ergo consiliū magnum, primosque suorum
Imperio accitos, alta intra limina cogit.
Olli conueniēre, fluuntque ad regia plenis
Tecta vijs, sedet in medijs & maximus æuo,
Et primus sceptris, haud læta fronte Latinus:
At hic legatos Aetola ex vire remissos,
Quæ referant, sati iubet. & responsa reposcit
Ordine cuncta suo. tunc facta silentia linguis;
Et Venulus dicto parens, ita fatier inquit:
Vidimus o ciues Diomedem, &c.

301

*

* Præfatus Diuos, solio rex inquit ab alto:

Antèequidem summa de re statuisse, Latini,
Et vellem, & fuerat melius non tempore tali
Cogere concilium, cùm muros obsidet hostis.

* Consulite in medium, & rebus succurrite fessis. 335

* Largus opus, & lingua melior, sed frigida bello 338

Dextera, consilijs habitus non futilis autor

* Imò, ait, ô ciues, ariepro tempore, Turnus, 459

Cogite concilium, &c.

* Concilium ipse pater, & magna incepta Latinus 469

Deserit, ac tristi turbatus tempore differt.

* Conciliumq; vocat Diuum pater, atq; hominũ rex 10 Aë. v. 2

Sideream in sedem:

CONSTANTIA.

* Talibus orabat, talèsq; miserrima fletus 4 Aë. v. 437

Fertque refertque foror, sed nullis ille mouetur

Fletibus, aut voces vllas tractabilis audit.

Fata obstant, placidàsque viri Deus obstruit aures,

Ac veluti annosam valido cum robore quercum

Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc

Eruere inter se certant: it stridor, & altè

Consternunt terram, concusso stipite frondes;

Ipsa hæret scopulis, & quantum vertice ad auras

Æthereas, tantum radice in tartara tendit.

Haud secus assiduis hinc, atque hinc vocibus Heros

Tunditur, & magno perferit pectore curas.

Mens immota manet, lacrymæ voluuntur inanes.

* Abnegat excisa vitam producere Troia, 2. Aë. v. 637

* Talia perstabat memorans, fixusque manebat: 650

Nos contra effusi lacrymis, coniunxque Creusa,

Ascaniùsque, omnisque domus, ne vertere se cum

Cuncta pater, fatòque vrgenti incumbere vellet.

Abnegat, inceptoque, & sedibus hæret in iisdem.

* His vbi nequicquam dictis experto, Latinum 7. Aë. v. 373

Contra stare videt, &c.

* Certatim regis circumstant recta Latini. 585

Ille velut pelagi rupes immota resistit:

Vt pelagi rupes magno veniente fragore,

Quæ sese, multis circum latrantibus yndis,

Mole

Mole tenet: Scopuli nequicquam, spumea circum
Saxa fremunt, laterique illisa refunditur alga.

91. *Ac. v. 219* * Ille autem: Causas nequicquam nectis inanes:
Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
Acceleremus ait: &c.

281 * — Me nulla dies tam fortibus ausis
Dissimilem arguerit: tantum fortuna secunda,
Aut aduersa cadat &c.

10. *Ac. v. 693* * Ille, velut rupes, vastum quæ prodit in æquor
Obuia ventorum furijs, expositaque ponto,
Vim cunctam, atque minas perfert, cælique marisque,
Ipsa immota manens. —

6. *Ac. v. 469* * Illa solo fixos oculos auersa tenebat.
Nec magis incepto vultum sermone mouetur,
Quàm si dura silex, aut stet Marpesia cautes.

CONVIVIUM.

1. *Geo. v. 301* * **M** Vt utraque inter se læti conuiuia curant.
5. *Ecl. v. 69* * Et multo in primis hilarans conuiuia Baccho.

3. *Geo. v. 526* * — Atqui non Massica Bacchi
Munera, non illis epulæ nocuere repostæ.
Frondebuz, & victu pascuntur simplicis herbæ,
Pocula sunt fontes liquidi. —

4. *Ge. v. 132* * — Seraque reuertens
Nocte domum, dapibus mensas onerabat inemptis:

376 * — Manibus liquidos dant ordine fontes
Germanæ, tonsisque ferunt mantilia villis:
Pars epulis onerant mensas: & plena reponunt
Pocula, Panchæis adulescunt ignibus aræ:
Et mater; Cape Mœoni; Carchesia Bacchi,
Oceano libemus, ait; simul ipsa precatur
Oceanumque patrem rerum, Nymphasque sorores,
Centum quæ siluas, centum quæ flumina seruant &c.

1. *Ac. v. 83* * — Tu das epulis accumbere Diuum.

214 * Illi se prædæ accingunt, dapibusque futuris
Tergora diripiunt costis, & viscera nudant,
Pars in frustra secant, verubusque trementia figunt:
Littore athena locant alij, flammisque ministrant.
Tum victu reuocant vires, fusique per herbam;

Implentur

Implentur veteris Bacchi, pinguisque farinae.
Postquam exemptam fames epulis, mensæque remotæ,
Amisos longo socios sermone requirunt.

* At domus interior regali splendida luxu
Instruitur, mediisque parant conuiuia testis.

641

Arte laboratæ vestes, ostrisque superbo;
Ingens argentum mensis, cæ lataque in auro
Fortia facta patrum, series longissima rerum.

* — Auleis iam se regina superbis
Aurea composuit sponda, mediâque locauit.

701

Iam pater Aeneas, & iam Troiana iuuentus
Conueniunt, stratoque super discumbitur ostro.
Dant famuli manibus lymphas, Cereremque canistris
Expediunt, tonsisque ferunt mantilia villis.

Quinquaginta intus famulae, quibus ordine longo
Cura pene struere, & flammis adolere penates.

Centum aliae, totidemque pares ætate ministri,
Qui dapibus mensas onerent, & pocula ponant.

Nec non & Tyrij per limina læta frequentes
Conuenerunt, toris iussi discumbere pictis.

* Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ:

727

Crateras magnos statuunt, & vina coronant,
Fit strepitus testis, vocemque per ampla volutant

Atria, dependent lychni laquearibus aureis
Incensi, & noctem flammis funalia vincunt.

Hic regina grauem gemmis, auroque poposcit,
Impleuitque mero pateram, quam Belus, & omnes
A Belo soliti. tum facta silentia testis.

Iupiter (hospitibus nam te dare iura loquuntur)
Hunc lætum Tyrijque diem, Troiâque profectis
Esse velis, &c.

* Dixit, & in mensa Laticum libauit honorem,

740

Primâque libato summo tenuis attigit ore;
Tum Bitiæ dedit increpitans, ille impiger hausit

Spumantem pateram, & pleno se prouit auro.

Post alij procures. Cithara crinitus Iopas
Personat aurata, docuit quæ maximus Atlas, &c.

* — Tunc littore curuo

3 Ae. v. 223

Extruimusque toros, dapibusque epulamur opimis.

* Arboribus clausi circum, atque horrentibus umbris, 230

H

Instrui

Instruimus mensas, arisque reponimus ignem.

4. *Ae.* v. 77 * Nunc eadem labenti die conuiuia quaerit.

601

* — Non ipsum absumere ferro

Ascanium, patriisque epulandum apponere mensis?

6. *Ae.* v. 601 * Quid memorem Lapithas, Ixiona, Pirithoumque?

Quos super atra silex iam iam lapsura, cadentique

Imminet assimilis, lucent genialibus altis

Aurea fulcra totis, epulaeque ante ora paratae

Regifico luxu. Furiarum maxima iuxta

Accubat, & manibus prohibet contingere mensas;

Exurgique facem attollens, atque intonat ore.

7. *Ae.* v. 107 * Aeneas, primique duces, & pulcher Iulus

Corpora sub ramis deponunt arboris altae,

Instituuntque dapes, & adorea liba per herbas

Subijciunt epulis (Sic Iuppiter ipse monebat)

Et Cereale solum pomis agrestibus augent.

Consumptis hic fottè alijs, vt vertere morsus

Exiguam in Cererem penuria adegit edendi,

Et violare manu, malisque audacibus orbem

Fatalis crusti, patulis nec parcere quadris,

Heus etiam mensas consumimus, inquit Iulus

133 * Nunc pateras libate Ioui, precibusque vocatae

Anchisem genitorem, & vina reponite mensis.

146 * Certatim instaurant epulas, atque omine magno

Crateras laeti statuunt, & vina coronant.

175 * Hæ sacris sedes epulis, hîc ariete cæso

Perpetuis soliti patres considerare mensis.

3. *Ae.* v. 353 * Illos porticibus rex accipiebat in amplis,

Aulai in medio libabant pocula Bacchi,

Impositis auro dapibus, paterasque tenebant.

5. *Ae.* v. 762 * Iamque dies epulata nouem gens omnis, & aris

Factus honos: —

8. *Ae.* v. 283 * Instaurant epulas, & mensæ grata secundæ

Dona ferunt, cumulanteque oneratis lancibus aras.

174 * — Et iam nunc sociorum assuescite mensis.

Hæc vbi dicta dapes iubet, & sublata reponi

Pocula, gramineoque viros locat ipse sedili,

Præcipuumque toro, & vilosi pelle leonis

Accipit Aeneam, solioque inuitat acerno.

Tum lecti iuuenes certatim, aræque sacerdos

Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris
 Dona laboratae Cereris, Bacchumque ministrant.
 Vescitur Aeneas, simul & Troiana iuventus
 Perpetui tergo bouis, & lustralibus extis
 Postquam exempta fames, & amor comprehensus edendi
 Rex Euandrus ait. &c.

C R V D E L I T A S.

- * — Et infidos agitans discordia fratres, 2 Ge. v. 496
- * — Gaudent perfusi sanguine fratrum. 510
- * Tempore non alio catulorum oblita leæna 3 Ge. v. 245
 Sæuior errauit campis: nec funera vulgo
 Tam multa informes vrsi, stragemque dedere,
 Per siluas tum sæuus aper, tum pessima tygris.
 Heu, male tum Lybiæ solis erratur in agris.
- * Ipse ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus, 255
 Et pedibus subigit terram; fricat arbore costas
 Atque hinc, atque illinc humeros ad vulnera durat.
- * — Et te crudelem nomine dicit. 4 Ge v. 356
- * Nesciâque humanis precibus mansuescere corda 470
- * Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere Manes. 489
- * — Ibi omnis 491
 Effusus labor, atque immitis rupta Tyranni
 Fœdera, &c.
- * — En iterum crudelia retrò 495
 Fata vocant. —
- * Quo fletu Manes, qua numina voce mouerët? 505
- * Nunc morere. hæc dicens altaria ad ipsa tementem 2 Ae. v. 550
 Traxit, & in multò lapsantem sanguine nati,
 Implicuitque comam læua dextraque coruscum
 Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit ensem.
- * Occiderit ferro Priamus? Troia arserit igni? 581
 Dardanum toties sudarit sanguine litus?
- * Aut quid in euerfa vidi crudelius vrbe? 746
- * — Diuum, inclementia diuum 602
 Has euertit opes, sternitque à culmine Troiam,
 * Et medium ferro gemina inter tempora frontem 5 Ae. v. 750
 Diuidit, impubesque immani vulnere malas.
- * Collapsos artus, atque arma cruenta cerebro 753

Sternit humi moriens: atque illi partibus æquis
Hûc caput, atque illûc humero ex vtroque pependit,

8. *Æt. v. 44* *Heu fuge crudeles terras, fuge littus auarum
Nam Polidorus ego, hîc confixum ferrea texit
Telorum seges, & iaculis iniecit acutis.

55 *Fas omne abrumpit, Polydorum abtruncat, & auro
Vi potitur:—

616 *Hic me, dum trepidi crudelia limina linquunt,
Immemores socij vasto Cyclopi in antro
Deferuere, domus sanie, dapibusque cruentis
Intus opaca, ingens: ipse arduus, altaque pulsat
Sidera, (Dijtalem terris auertite pestem.)
Nec visu facilis, nec dictu affabilis ulli;
Visceribus miserorum, & sanguine vescitur atro.
Vidi egomet, duo de numero cùm corpora nostro,
Prensa manu magna, medio resupinus in antro,
Frangeret ad saxum, sanieque aspersa nutarent
Limina: vidi, atro cùm membra fluentia tabo
Manderet, & tepidi tremarent sub dentibus artus.

630 *Nam simul expletus dapibus, vinoque sepultus
Cervicem inflexam posuit, iacuitque per antrum
Immensum, saniem eructans, ac frustra cruento
Per somnum commista mero. &c.

9. *Æt. v. 760* *Sed furor ardentem, cædisque insana cupido
Egit in aduersos.

4. *Æt. v. 365* *Nec tibi diua parens, generis nec Dardanus autor,
Perfide. sed duris genuit te cautibus horrens
Caucasus, Hyrcanæque admorunt vbera tigres.

8. *Ecl. v. 43* *Nunc scio quid scit amor: duris in cotibus illum
Ismarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes,
Nec nostri generis puerum, nec sanguinis edunt.

47 *Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem
Commaculare manus. crudelis tu quoque mater:
Crudelis mater magis, an puer improbus ille?
Improbus ille puer: crudelis tu quoque mater.

4. *Æt. v. 369* *Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?
Nû lacrymas victus dedit: aut miseratus amante est?

438 * — Sed nullis ille mouetur
Fletibus, aut voces ullas tractabilis audit.

600 *Non potui abreptum diuellere corpus, & vndis

Sparge.

Spargere? non socios, non ipsum absumere ferro
Ascanium? patrijsque epulandum apponere mensis?

*Iunonis grauis ira, & inexsaturabile pectus,

5 *Ae. v. 782*

Cogunt me Neptune, preces descendere in omnes:

Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla,

Nec Iouis imperio, fasque infraeta quiescit

Non media de gente Phrygum exedisse nefandis

Vrbem odijs satis est, &c.

*Atque hic Priamidem laniatum corpore toto

6 *Ae. v. 494*

Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora,

Ora manúsque ambas, populatáque tempora, raptis

Auribus, & truncas inhonesto vulnere nares.

Vix adeò agnouit pauitantem, & dira tegentem

Supplicia: &c.

Quis tum crudeles optauit sumere poenas?

Cui tantum de te licuit? &c.

*Necnon & Tytyon Terræ omniparentis alumnus 595

Cernere erat; per tota nouem cui iugera corpus

Porrigitur, rostroque immanis vultur adunco

Immortale iecur tundens, fecundáque poenis

Viscera, rimaturque epulis, habitatque sub alto

Pectore, nec fibris requies datur vlla renatis.

*Vidi & crudeles dantem Salmonæ poenas.

585

* — Semperque recenti

8. *Ae. v. 195*

Cæde tepebat humus, foribusque affixa superbis

Ora virum tristi pendebant pallida tabo.

*Quid memorem infandas cædes, quid facta tyranni 483

Effera? dii capiti ipsius, generique reseruent.

Mortua quinetiam iungebat corpora viuis,

Componens manibusque manus, atque oribus ora,

(Tormenti genus) & sanie, taboque fluentes

Complexu in misero, longa sic morte necabat.

*Solus ego in Pallanta feror: soli mihi Pallas

10 *Ae. v. 442*

Debetur; cuperem ipse parens spectator adesset.

* — Utque leo, specula cum vidit in alta 454

Stare procul campis meditantem prælia taurum

Aduolat: haud alia est Turni venientis imago.

* — vna sub nocte iugali

497

Cæsa manus iuuenum fœde, thalami que cruenti,

*Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans

723

(Quadet enim vesana fames) si fortè fugacem
 Conspexit capream: aut surgentem in cornua ceruū:
 Gaudet hians immanè, comasque arrexit, & hæret
 Visceribus super accumbens, lauit improba teter
 Ora cruor.

- Sic ruit in densos alacer Mezentius hostes
 12. *Æt.* v. 35 * —recalent nostro Tyberina fluenta
 Sanguine adhuc, campique ingentes ossibus albent.
 511 * Hunc mucrone ferit: currūque abscissa duorum
 Suspendit capita, & rotantia sanguine portat.
 1. *Æt.* v. 225 * Nunc Amici casum gemit, & crudelia secum
 Fata Lyci. —
 351 * Pygmalion, scelere ante alios immanior omneis,
 Quos inter medius venit furor: ille Sichæum
 Impius ante aras, atque auri cæcus amore
 Clam ferro incautum superat.
 359 * Crudeleis aras, traiectaque pectora ferro
 Nudauit, cæcumque domus scelus omne retexit.
-

CORONARE.

1. *Ge.* v. 28 * —Cingens materna tempora myrto.
 6. *Ecl.* v. 16 * Serta procul tantum capiti delapsa iacebat.
 10. *Ecl.* v. 24 * Verit & agresti capitis Siluanus honore
 Florentes ferulas, & grandia lilia quassans.
 7. *Ecl.* v. 25 * Pastores hedera crescentem ornate poetam
 Arcades. —
 1. *Ge.* v. 304 * Puppibus & læti nautæ imposuere coronas.
 349 * Quàm Cereri torta redimitus tempora quercu.
 2. *Ge.* v. 392 * Et quocunque Deus circum caput egit honestum.
 3. *Ge.* v. 21 * Ipse caput tonsæ folijs ornatus oliuæ
 Dona feram. —
 24 * Vel scena ut versis discedat frontibus: utque
 Purpurea intexti tollant aulæa Britanni.
 4. *Ge.* v. 276 * Sæpe Deum nexis ornatae torquibus aræ.
 2. *Æt.* v. 248 * Nos delubra Deum miseri, quibus vltimus esset
 Ille dies festa velamus fronde per urbem.
 3. *Æt.* v. 80 * Rex Anus, rex idem hominum, Phœbiq; Sacerdos,
 Vittis, & sacra redimitus tempora lauro.
 405 * Purpureo velare comas adopertus amictu.
 —vittasque

- * — vittasque resoluit 370
- u: Sacra⁷ti capitis. —
- * — Mollique fluentem 4 *Ae. v. 147*
- Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro.
- * Velleribus niueis, & festa fronde reuinctum. 459
- * — Tuque ipsa pia tege tempora vitta. 637
- * Ore faucte omnes, & cingite tempora ramis. 5. *Ae. v. 71*
- Sic fatus, velat materna tempora myrto:
Hoc Helymus facit, hoc æui matutus Acestes,
Hoc puer Ascanius: sequitur quos cetera pubes.
- * Cetera populea velatur fronde inuentus. 134
- * Tum satus Anchisa, cunctis ex more vocatis,
Victorem magna præconis voce Cloanthum
Declarat viridique aduelat tempora lauro.
- * Puniceis ibant euincti tempora ramijs 269
- * — Flauaque caput nectentur oliua. 309
- * Sic fatus, cingit viridanti tempora lauro, 539
Et primum ante omnes victorem appellat Acesten.
- * Quem modò nauali Mnestheus certamine victor 493
Consequitur: viridi Mnestheus euinctus oliua.
- * Omnibus in morem tonsa coma pressa corona. 556
- * Omnibus his niuea cinguntur tempora vitta. 6. *Ae. v. 665*
- * Atque umbrata gerunt ciuili tempora quercu. 772
- * Sic deinde effatus, frondenti tempora ramo 7. *Ae. v. 135*
Implicat —
- * Centum Oratores augusta ad moenia regis 153
Ire iubet, ramis velatos palladis omnes.
- * — Induit albos 417
Cum vitta crines, tum ramum innectit oliuæ.
- * Mollibus intexens ornabat coram fertis. 488
- * Fronde super galeam, & felici comptus oliua. 751
- * — Eum tenuis, velabat amictu 8. *Ae. v. 33*
Carbasus, & crines umbrata tegebat arundo.
- * Quare agite ô iuuenes tantarum in munere laudum 273
Cingite fronde comas, & pocula porgite dextris.
- * Dixerat: Herculea bicolor cum populus umbra 276
Velauitque comas, folijsq; innexa pependit.
- * Tum Salij ad cantus, incensa altaria circum, 285
Populeis adsunt euincti tempora ramis.
- * — Geminas cui tempora flammæ 680

Læta vomunt, patriumque aperitur vertice sidus.

683 * Arduus agmen agens: cui belli insigne superbum
Tempora nauali fulgent rostrata corona.

10. *Ae. v.* 121 * — Stant turribus altis

Nequicquam & rara muros cinxere corona,

538 * Infula cui sacra redimebat tempora vitta.

12. *Ae. v.* 101 * Velati ramis oleæ. —

C R I S T A.

2. *Ae. v.* 391 * — Deinde comantem

Androgei galeam, clypeique insigne decorum
Induitur. —

6. *Ae. v.* 780 * — Viden' vt geminæ stant vertice cristæ?

9. *Ae. v.* 50 * — Cristaque tegit galea aurea rubra.

10. *Ae. v.* 869 * A Ete caput fulgens, cristaque hirsutus equina.

270 * Ardet apex capiti, cristisque ac vertice flamma
Funditur, & vastos ymbo vomit aureus ignes.

12. *Ae. v.* 88 * — Simul aptat habendo

Ensemque, clypeumque, & rubræ cornua cristæ.

370 * Et cristam aduerso curru quatit aura volantem.

9. *Ae. v.* 732 * — Sanguineæque tremunt in vertice cristæ.

Vide G A L E A , & I V B A .

C V R A.

Ecl. i. v. 33 * **N** Ec spes libertatis erat, nec cura peculi.

1. *Ge. v.* 123 * — Curis acuent mortalia corda:

177 * Ni refugis, tenuesque piget cognoscere curas.

302 * Inuitat genialis hyems, curasque resoluit.

405 * Iam tum acer curas venientem extendit in annum
Rusticus. —

415 * — Inculti que exercet cura salicti.

2. *Ge. v.* 433 * Et dubitant homines serere, atque impendere curā?

439 * Non rastris hominum, non vlli obnoxia curæ.

Geo. v. 305 * Hæc quoque non cura nobis leuiore tuenda:

Nec minor usus erit. —

384 * Si tibi Lanicium curæ; primum aspera sylua. &c.

530 * — Nec somnos abrumpit cura salubres.

— Acrior

—Acrior illum

538

Cura domat:—

*Inter quas curam Clymene narrabat inanem
Vulcani.&c.

4. Ge. v. 345

* —Ipse tibi tua maxima cura

354

Tristis Aristæus &c. stat:—

*Nate licet tristeis animo deponere curas.

531

*Talia voce refert, curisque ingentibus æger
Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

1. Ae. v. 212.

*Atque illum taleis iactantem pectore curas.

231

* —Fabor enim quando hæc tua cura remordet.

265

*Solvite corde metum Teucris, secludite curas.

566

*Omnis in Ascanio cari stat cura parentis.

649

*Vrit atrox Iuno, & sub noctem cura recursat.

666

*Sidoniam puer ire parat, mea maxima cura.

682

*Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine longo

707

Cura penum struere, &c.

*Quid furis? aut quonam nostri tibi cura recessit?

2. Ae. v. 591.

*Circum errant acies, & in mea cura resistat,
Iam flammæ tulerint &c.

599

*Tum sic affari, & curas his demere dictis.

775

3. Aen. v. 153. 8. Aen. v. 35.

*Ecquæ iam puero est amissæ cura parentis?

3. Ae. v. 341

*Conugio Anchisa Veneris dignate superbo,
Cura Deum, bis Pergameis crepte ruinis.

475

* —Maneat nostros ea cura nepotes.

505

*At regina graui iam dudum saucia cura,

4. Ae. v. 1

* —Nec placidam membris dat cura quietem.

5

* Ille Iouis monitis immota tenebat

331

Lumina, & obnixus curam sub corde premebat,

Tandem pauca refert:&c.

*Me si fata meis paterentur ducere vitam

340

Auspicijs, & sponte mea componere curas.

*scilicet is superis labor est, ea cura quietos

379

Sollicitat:&c.

*At pius Aeneas, quanquam lenire dolentem

93

Solando cupit; & dictis auertere curas.

*Haud secus assiduus hinc. atque hinc vocibus Heros

447

Tunditur, & magno persentit pectore curas.

*Hæc se carminibus promitti solvere mentes

487

Quis velut, aſt alijs duras immittere curas.

4. *Æt.* v. 526

* — quæque aſpera dumis

Rura tenent, ſomno poſitæ ſub nocte ſilenti

Lenibant curas, & corda oblita laborum

529 * At non infelix animi Phœniſſa, nec vnquam

Soluitur in ſomnos, oculiſve aut pectore noctem

Accipit, ingeminant curæ: rurfusque reſurgens

Sæuit amor: &c.

639 * Perficere eſt animus, finemque imponere curis.

652 * Accipite hanc animam, meque his exoluite curis.

5. *Æt.* v. 700

* At pater Aeneas caſu concuſſus acerbo

Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas

Mutabat, verſans Siculiſne reſideret armis.

720 * Tum verò in curas animus deducitur omnes.

779 * At Venus interea Neptunum exercita curis

Alloquitur: &c.

803 * Nec minor in terris (Xanthum Simoëntaque teſtor)

Aeneæ mihi cura tui. —

6. *Æt.* v. 81

* — in regna Lauini

Dardanidæ venient: (mitte hanc de pectore curam:)

273 * Veſtibulum ante ipſum, primisque in faucibus Orei

Luſtus, & vltices poſuere cubilia curæ.

382 * His dictis curæ emotæ, pulſusque parumper

Corde dolor triſti: &c.

520 * Tum me, conſectum curis, ſomnoque grauatum

Infelix habuit thalamus. —

691 * — Nec me, mea cura feſellit.

7. *Æt.* v. 345

* Feminæ ardentem curæque, iræque coquebant.

365 * Quid tua Sancta fides? Quid cura antiqua tuorum?

402 * — Si iuris materni cura remordet.

441 * O mater curis nequicquam exercet —

443 * Cura tibi Diuûm effigies, & templa tueri.

8. *Æt.* v. 19

* Cuncta videns, magno curarum fluctu at æſtu,

Atque animum nunc huc celerem nunc diuidit illuc,

In partesque rapit varias, perque omnia verſat,

9. *Æt.* v. 224

* Cetera per terras omnes animalia ſomno

Laxabant curas, & corda oblita laborum.

310 * — Nec non & pulcher Iulus

Ante annos animumque gerens, curamque virilem

Multa patri pordanda dabat mandata. —

— & te.

- * — & tela cura solabar aniles: 489
- * — quamquam socijs dare tempus humandis 11 *Ae. v. 2*
- Præcipitant curæ, &c.
- * — ducis & tu concipe curam. 519
- * — fida antè alias quæ sola Camillæ 821
- Quicum partiri curas. —
- * Olli sedato respondet corde Latinus: 12 *Ae. v. 18*
- O præstans animi iuuenis, quantum ipse feroci
Virtute exuperas, tanto me impensius æquum est
Confulere, atq; omneis metuentem expendere casus.
- * Quam pro me curam geris, hanc precor optime pro 48
me
- Deponas, lethumque sinas pro laude pacisci:
- * Heu, quid agat? vario nequicquam fluctuat æstu, 486
- Diuersæque vocant animum in contraria curæ.

D.

DESPICERE.

- * **D**ESPECTVS tibi sum, nec qui sim, quæris 2 *Ecl. v. 19*
Alexi.
- * Nonne fuit farius, tristeis Amaryllidis iras, 14
Atque superba pati fastidia —
- * Inuenies alium si te hic fastidit Alexis. 73
- * — Ipse Neæram 3. *Ecl. v. 3*
- Dum fouet, ac, ne me sibi præferat illa, veretur.
- * Quid prodest, quod me ipse animo non spernis A. 74
mynta,
- Si dum tu sectaris apros, ego retia seruo?
- * O digno coniuncta viro dum despicias omnes. 8. *Ecl. v. 32*
- * Si genus humanum & mortalia temnitis arma. 1. *Ae. v. 546*
- * Cui vix attollens Palinurus lumina fatur: 5 *Ae. v. 847*
- Mene salis placidi vultum, fluctusque quietos
Ignorare iubes? —

D E V S.

- Ecl. 1. v. 7* * **N**amque erit ille mihi semper Deus.—
42 * Nec tam præsentibus alibi cognoscere Diuos.
Ecl. 8. v. 25. * Nec curare Deum credis mortalia quæquam,
1. Ge. v. 10 * Et vos agrestum præsentia numina Fauni.
29 * An Deus immensi venias maris, ac tua nautæ
 Numina sola colant, tibi seruiat vltima Thule.
Ecl. 4. v. 15 * Ille Deum vitam accipiet. Diuisque videbit
 Permixtos heroas, & ipse videbitur illis.
2. Geo. v. 493 * Fortunatus & ille, Deos qui nouit agrestes.
1. Ge. v. 338 * In primis venerare Deos: atque annua magnæ
 Sacra refert Cereri.—
4. Geo. v. 221 * —Deum namque ire per omnes
 Terrasque, tractusque maris, cælumque profundum:
 Hinc pecudes, armenta, viros, genus omne ferarum,
 Quemque sibi tenuis nascentem arcessere vitas.
1. Ae. v. 15 * —tantæne animis cælestibus iræ?
547 * At sperate Deos memores, fandi atque nefandi,
50 * Ast ego quæ Diuum incendo regina, Iouisque
 Et soror & coniunx.—
233 * Alloquitur Venus: O qui res hominumque Deumque
 Aeternis regis imperijs, & fulmine terres.
248 * Olli subridens hominum sator, atque Deorum,
 Vultu quo cælum, tempestatesque serenat.
390 * Quisquis es, haud credo inuisus cælestibus auras
 Vitales carpis.—
593 * Restitit Aeneas, claraque in luce refulsit
 Os, humerosque Deo similis, namque ipse decoram
 Cæsariem nato genitrix, lumenque iuuentæ
 Purpureum, & lætos oculis afflarat honores.
636 * —Simul Diuum templis indicit honorem.
2. Ae. v. 141 * Quod te, per superos, & conscia numina veri.
178 * Omina ni repetant Argis, numenque reducant.
232 * —orandaque Diuæ
 Numina conclamant.—
246 * Tunc etiam satis aperit Cassandra futuris
 Ora, Dei iussu.
257 * —fatigæ Deum defensus iniquis.

- *Arma Deósque parant comites. 181
- *Heu nihil inuitis fas quenquam fidere Diuis. 402
- *Dij saliter visum— 428
- * —Diuûm amplexæ simulachra tenebant. 517
- *Dii, si qua est cælo pietas, quæ talia curet, 536
- Perfoluant grates dignas, & præmia reddant
Debita.—
- *Apparent diræ facies, inimicæque Troiæ 622
- Numina magna Deûm
- *Descendo, ac ducente Deo flammam inter, & hostes 632
- Expeditior.—
- *Me si Cælicolæ voluissent ducere vitam, 641
- Has mihi seruassent sedes.—
- *Dii patrij seruate domum, seruate nepotem: 702
- Vestrum hoc auguriû, vestroq; in numine Troia est.
- * —Diuûm, inclementia Diuûm 602
- Has euertit opes, sternitque à culmine Troiam.
- * —Non hæc sine numine Diuûm 777
- Eueniunt.
- Postquàm res Asiæ, Priami que euertere gentem 3. *Æc.* v. 1
- Immeritam visum Superis.—
- *Numina magna vocat, meritósque indicit honores, 264
- Dij prohibere minas, Diî talem auertite casum.
- * —Namque omnes cursum mihi prospera dixit 362
- Relligio, & cuncti sua serunt numina Diui.
- * —Diuósque vocauit 526
- Stans celsa in puppi.
- Diî maris, & terræ, tempestatumque potentes
- Ferte viam vento facilem, & spirate secundi.
- * —Diî talem terris auertite pestem. 620
- *Hinc me digressum vestris Deus appulit oris. 715
- *Fata renarrabat Diuûm, cursusque docebat, 717
- * —Pelagîne venis erroribus actus, 6 *Æc.* v. 532
- An monitu Diuûm?
- * —Non ipsi exscindere ferro 553
- Cæliculæ valeant.—
- *Flectere si nequeo Superos, Acheronta mouebo. 7. *Æc.* v. 312
- *Nec dextræ erranti Deus abfuit.— 498
- * —Votisque Deos venerabere seris:] 597
- *Si quis in aduersum rapiat casusve, Deusve. 9. *Æc.* v. 218

- 659 *Agnouere Deum procures, diuinâque tela
Dardanidæ. —
- 10 *Æt. v. 100* *Tum pater omnipotens, rerum cui summa potestas
Infit, eo dicente Deum domus alta filescit.
- 621 *Cui rex ætherei breuiter sic fatur Olympi.
- 743 * — Ast de me Diuûm pater, atque hominum rex
Viderit. —
- 875 *Sic pater ille Deûm faciat, sic altus Apollo.
- 11 *Æt. v. 725* *At non hæc nullis hominum fator, atque Deorum
Obseruans oculis, summo sedet altus Olympo.
- 12 *Æt. v. 140* * — hunc illi rex ætheris altus honorem
Iupiter, erepta pro virginitate sacrauit.
- 179 * — tuque inclyte Mauors
Cuncta tuo qui bella pater sub numine torques.
- 188 * — & potius Diî numine firment.
- 200 *Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine sancit.
- 260 *Accipio agnoscoque Deos. —
- 427 *Non hæc humanis opibus, non arte magistra
Proueniunt, neque te AEnca mea dextera seruat:
Maior agit Deus atque opera ad maiora remittit.
- 780 *Dixit, opemque Dei non cassa in vota vocauit.
- 829 *Olli subridens hominum, rerumque repertor.
-

D I A N A.

- Ecl. 7. v. 29* * **S**Etosi caput hoc, cerui tibi Delia paruus,
Etramosa Mycon viuacis cornua cerui,
Si proprium hoc fuerit, leni de murmure tota
Puniceo stabis suras euincta Cothurno,
- Ecl. 3. v. 67* *Notior ut iam sit campus non Delia nostris.
- 1. Æt. v. 331* * — namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem sonat, ô dea certè,
An Phœbi soror, an Nympharum sanguinis vnâ?
- 302 *Qualis in Eurotæ ripis, aut per iuga Cynthi,
Exercet Diana choros, quam mille sequutæ
Hinc atque hinc glomerantur Oreades, illa phareô
tram
Fert humero, grandiensq; Deas supereminet omnes.
- 11 *Æt. v. 483* *Armipotens belli præses Tritonia virgo,
Frange manu telum Phrygi prædonis, & ipsum
Pronum

Pronum sterne solo, portisque effunde sub altis,
 *O virgo, & nostris nequicquam cingitur armis,
 Cara mihi ante alias, neque enim nouus iste Dianæ
 Venit amor, subitæque animum dulcedine mouit.

536

*Alma tibi hanc nemorum cultrix Latonia virgo
 Ipse pater famulam voueo, tua prima per auras
 Tela tenens supplex hostem fugit, accipe testor
 Diua tuam, quæ nunc dubijs committitur auris.

557

*Multæ illam frustra Tyrrhena per oppida matres
 Optauere nulum: sola contenta Diana
 Aeternum telorum, & virginitatis amorem
 Intemerata colit: vellem haud correpta fuisset
 Militia tali, conata laceffere Teucros

584

* — Atque hastam cum virgine victor
 Gramineo donum Triuiæ de cespite vellit

565

*Aureus ex humero sonat arcus, & arma Dianæ,

652

*At Triuiæ custos iamdudum in montibus Opis

836

Alta sedet summis, spectatque interrita pugnas.

*Nec tibi desertæ in dumis coluisse Dianam

843

Profuit, aut nostras humeros gessisse pharetras,

*Hic Dea se primum rapido pulcerrima nisu
 Sistit, & Aruntem tumulo speculatur ab alto.

852

*Huc periture veni, capias vt digna Camillæ
 Præmia: tunc etiam telis moriere Dianæ?

856

Dixit: & aurata volucrum Threissa sagittam
 Deprompsit pharetra, cornuque infensa tetendit,
 Et duxit longè, donec curuata coirent

Inter se capita, & manibus iam tangeret æquis,

Læua aciem ferri, dextra neruoque pupillam:

Exemplò teli stridorem, auræque sonantes

Audiit vna Aruns, hæsitque in corpore ferrum,

DESIDERIVM.

* — ipsæ te Tytire pinus,

1. Ecl. v. 39

Ipsi te fontes, ipsa hæc arbuſta vocabant.

*Flumina amem, filuâsq; inglorius: ô vbi campi, &c.

2 Ge. v. 486

* — ingenti percussus amore

476

*Cecropias innatus apes amor yrget habendi.

4. Ge. v. 177

*Tantus

- 205 *Tantus amor florum, & gerandi gloria mellis.
1. Ae. v. 100 * —ô Danaum fortissime gentis
 Tytide, mène Iliacis occumbere campis
 Non potuisse?
- 221 *Amissos longo socios sermone requirunt.
 523 *Lætitiâque, metûque auidi coniungere dextras
 Ardebant. —
- 412 * —.Cur dextræ iungere dextram
 Non datur? ac veras audire, & reddere voces?
- 584 * —iamdudum erumpere nubem
 Ardebant: prior AEneam compellat Achates.
 Nate Dea, quæ nunc animo sententia surgit
2. Ae. v. 10 *Sed, si tantus amor casus cognoscere nostros,
 Et breuiter Troiæ supremum audire laborem:
 Incipiam. —
- 63 *Undique visendi studio Troiana iuventus
 Circumfusa ruit, certantque illudere capto.
- 105 *Tum verò at demus scitari, & quærere causas,
 Ignari scelerum tantorum. —
- 281 *O lux Dardaniæ, spes ô fidissima Teucrûm,
 Quæ tantæ tenuère moræ? quibus Hector ab oris
 Expectare venis? —
- 349 * —Si vobis audentem extrema cupido
 Certa sequi —
- 3. Ae. v. 298* *Obstupui: miròque incensum pectus amore
 Compellare virum, & casus cognoscere tantos.
- 489 *O mihi sola mei super Astyanactis imago.
 Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat,
 Et nunc æquali tecum pubesceret æuo.
- 4. Ae. v. 100* * —habes, tota quod mente petisti.
 Ardet amans Dido, &c.
- 113 *Tu coniunx, tibi fas animum tentare precando.
 125 * —Adero, & tua si mihi certa voluntas,
 Connubio iungam stabili, ptopriâque dicabo.
- 318 * —Et istam
 Oro (si quis adhuc precibus locus) exue mentem.
- 5. Ae. v. 719* *Talibus incensus dictis senioris amici.
- 742 *Quem fugis? aut quis te nostris complexibus arcet?
- 778 * —Cari præcepta parentis
 Edocet, & quæ nunc animo sententia constet.

*Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est,
Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre
Tartara, & insano iuuat indulgere labori.

* — Sed vos (Si fert ita corde voluntas) 675
Hoc superate iugum. — Vide A M O R.

*Isque ubi tendentem aduersum per gramina vidit 684
Aenean, alacris palmas utraq; tetendit:
Effusæque genis lacrymæ & vox excidit ore:
Venisti tandem, tuæque expectata parenti
Vicit iter durum pietas, &c.

* — Da iungere dextram, 697
Da genitor, teque aspectu ne subtrahe nostro:
Sic memorans, largo fletu simul ora rigabat.
Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
Ter frustra comprehensa manus effugit imago.

* — Quæ lucis miseris tam dira cupido? 721

* — Nostri si tanta cupido est. 7. Ae. v. 263

*Consilio hanc omnes, animisque volentibus urbem 216
Afferimus, pulsi regnis. —

*Et reor, &, si quid veri mens augurat, opto. 273

* — Sed cunctis altior ibat 8. Ae. v. 162

Anchises, mihi mens iuuenili ardebat amore
Compellare virum, & dextræ coniungere dextram

* Nilus ait: Dijne hunc ardorem mentibus addunt 9 Ae. v. 180

Euryale, an sua cuique deus sit dera cupido?
Aut pugnam, aut aliquid iam dudum inuadere magnū
Mens agitat mihi, nec placida contenta quiete est.

* — percipe porro, 190

Quid dubitem, & quæ nunc animo sententia surgat.

* — mens omnibus vna sequendi. 10. Ae. v. 182

* — certa est sententia Turno. 240

*Tantane me tenuit viuendi nate voluptas, 846

Ut pro me hostili pateret succedere dextræ,
Quem genui?

† Confidant, si tantus amor, & moenia condant. 11. Ae. v. 323

Sin alios fines, aliâque capeffere gentem
Est animus, possuntque solo decedere nostro: &c.

† — Et si adeo dotalis regia cordi est. 369

† — Totumque incensa per agmen 781

Femineo prædæ, & ipoliorum ardebat amore.

- 12 *Æt. v. 282* † Sic omnes amor vnus habet decernere ferro.
 290 † — Auidus confundere fœdus.
 574 † — atque animis pariter certantibus omnes.
 241 † Qui sibi iam requiem pugnae, rebusque salutem
 Sperabant: nunc arma volunt, fœdusque precantur
 Infectum. —
 238 † Talibus incensa est iuuenum sententia dictis.
 325 † — Subida spe feruidus ardet.
 259 † Hoc erat, hoc votis, inquit, quod sæpe petiui.
 554 † Hic mentem Aeneæ genitrix pulcerrima misit,
 Iret ut ad muros, &c.
-

D I C E R E

1. *Ecl. v. 19* † Sed tamen iste Deus qui sit, da Tytire nobis.
 2. *Ecl. v. 4* † — Ibi hæc incondita solus
 Montibus & siluis studio iactabat inani.
 4 *Gr. v. 443* † — Victus
 In sese redit, atque hominis tandem ore locutus.
 450 † Tantum effatus: ad hæc vates vi denique multa
 Ardentes oculos intorsit lumine glauco,
 Et grauitè frendens, sic fatis ora resoluit.
 530 † namque vltro affata timentem.
 2. *Æt. v. 68* † Ad quem tum Iuno supplex his vocibus vsa est.
 201 † — Et dictis mœrentia pectora mulcet.
 260 † Oscula libauit natæ, dehinc talia fatur:
 265 † — (Fabor enim quando hæc tua cura remordet,
 Longius & voluens factorum arcana mouebo)
 301 † Hæc ait: & Maia genitum demisit ab alto.
 329 † Sic Venus. At Veneris contrà sic filius orsus:
 Nulla tuarum audita mihi, neque visa sororum,
 O, quàm te memorem, virgo! —
 339 † Tum Venus, haud equidem tali me dignor honore.
 524 † Postquam introgressi, & coram data copia fandi:
 Maximus Ilioneus placido sic pectore cœpit.
 563 † Talibus Ilioneus, cuncti simul ore fremebant
 Dardanidæ.
 Tum breuiter Dido, vultum demissa profatur:
 Soluite corde metum Teucri, secludite curas.

*His animum arrecti dictis, &c.

583

*Vix ea fatus erat, cum circumfusa repente

591

Scindit se nubes. —

*Tum sic Reginam alloquitur, cunctisque repente

599

Improuisus, ait: coram, quem quæritis, adsum,

Troius Aeneas, Lybicus ereptus ab undis

O sola infandos Troiæ miserata labores,

Quæ nos, reliquias Danaûm, terræque marisque,

Omnibus exhaustos iam casibus, omnium egenos,

Urbe, domo socias. —

* — Sic fatus, amicum

615

Ilionea petit dextra, læuaque Serestum: &c.

Obstupuit primo aspectu Sidonia Dido,

Casu deinde viri tanto, & sic ore locuta est.

*Sic memorat, simul Aenean in regia ducit

635

Testa. —

*Ergo his alligerum dictis affatus Amorem

667

Nate meæ vires, mea magna potentia solus. &c.

*Multa super Priamo rogitans, super Hectore mul-

754

ta:

Nunc, quibus auroræ venisset filus armis:

Nunc, quales Diomedis equi, nunc quantus Achilles.

* — Hortamur fari: quo sanguine cretus, 2. Ae. v. 74

Quidue ferat, memoret: quæ sit fiducia capto

Ille hæc, deposita tandem formidine, fatur.

* Haud ignota loquor. —

91

* — Hinc spargere voces

98

In vulgum ambiguas, & quærere conscius arma.

* — Tectusque recusat

126

Prodere voce sua quenquam, aut opponere morti.

* Composito rumpit vocem, & me destinat aræ.

129

* — Dictisque ita fatur amicis:

147

Quisquis es, amissos hinc iam obliuiscere Graios.

* — Si vera feram, si magna rependam:

161

* Ita digerit omnia Calchas.

182

* Talia perstabat memorans, fixusque manebat.

650

* Tantumque nefas patrio excidit ore?

658

* Quæ postquam vates sic ore effatus amico est.

3. Ae. v. 463

* Eripater Anchises: bellum o terra hospita portas,

539

* Confidunt tectis bipatentibus: Incipit ipse.

10 Ae. v. 5

16 † Iuppiter hæc paucis, at non Venus aurea contra
 Pauca refert:
 O pater, ô hominum Diuûmq; æterna potestas, &c.

62 † — Tum regia Iuno
 Acta furore graui: Quid me alta silentia cogis
 Rumpere & obductum verbis vulgare dolorem?

96 † Talibus orabat Iuno. —

100 † Tum pater omnipotens, rerum cui summa potestas
 Infit: eo dicente. Deûm domus alta filescit.

116 † Hic finis fandi. —

U. *Ae.* v. 123 † — Sic ore vicissim

Orsa refert: —

4. *Ae.* v. 54 † His dictis incensum animum inflammavit amore,
 Spemque dedit dubiæ menti, soluitque pudorem.

76 † Incipit effari, mediâque in voce resistit.

195 † Hæc passim Dea foeda virum diffundit in ora.

189 † Hæc tum multipl: ei populos sermone replebat.

220 † Audiit omnipotens, oculosque ad moenia torfit
 Regia, & oblitos famæ melioris amantes.

226 † Tum sic Mercurium alloquitur, ac talia mandat:
 Vade age nate, voca zephyros, & labere pennis,
 Dardaniumque ducem, Tyria Carthagine qui nunc
 Expectat, fatisque datas non respicit vrbes.

Alloquere, & celereis defer mea dicta per auras.

237 † Nauiget; hæc summa est. Hic nostri nuntius esto.
 Dixerat: ille patris magni parere parabat
 Imperio. &c.

259 † Vt primum allatis tetigit magalia plantis
 A Eneam fundantem arces &c.

Continuò inuadit: Tu nunc Carthaginis alta
 Fundamenta locas &c.

268 † Ipse Deûm tibi me claro dimittit olympos
 Regnator, cælum & terras qui numine torquet:
 Ipse hæc ferre iubet celeres mandata per auras.

276 † — Tali Cyllenius ore locutus
 Mortales visus medio sermone reliquit.

283 † Heu quid agat! quo nunc reginam ambire furentem
 Audeat affatu? & quæ prima exordia sumat?

424 † I soror, atque hostem supplex affare superbum.

632 † Tum breuiter Barcen nutricem affata Sichei.

† Tum

- *Tum læua taurum cornu tenet, atque ita fatur: 5. *Æc.* v. 382
 Nate dea si nemo audet se credere pugnae.
- *Ille sub hæc: Non laudis amor, nec gloria cessit. 394
 *Tum senior tales referebat pectore voces. 409
 *Ille super tales effudit pectore voces: 482
 Hanc tibi Eryx meliorem animam pro morte Daretis
 Perfoluo. —
- *Custodem ad sese, comitemque impubis Iuli 546
 Xepitiden vocat, & fidam sic fatur ad aurem.
- *Hæc memorans, prima infensum vi corripit ignem. 641
 *Talibus incensum dictis senioris amici. 719
 *Visa dehinc subito taleis effundere voces, 723
 Nate, mihi vita quondam, dum vita manebat,
 Care magis, nate Iliacis exercite fati.
- *Phorbanti similis fuditque has ore loquelas: 843
 Iaside Palinure, ferunt ipsa æquora classem; &c.
 Cui vix attollens Palinurus lumina fatur.
- * — Et talia fata 6. *Æc.* v. 53
 Conticuit, gelidus Teucris per dura cucurrit
 Ossa tremo, fuditque preces rex pectore ab imo.
- * — Finem dedit ore loquendi. 76
 *Ut primum cessit furor, & rabida ora quierunt: 102
 Incipit Aeneas heros: Non vlla laborum, &c.
- *Multa inter sese vario sermone ferebant. 160
 *Olli sic breuiter fata est longæua Sacerdos. 321
 *Sic prior alloquitur: Quis te Palinure deorum, &c. 341
 *Ille autem: neque te Phœbi cortina fefellit. 347
 *Talia fatus erat, coepit cum talia vates: 372
 Vnde hæc ô Palinure tibi tam dira cupido?
- *Sic prior aggreditur dictis, atque increpat vltro. 387
 *Quæ contra breuiter fata est Amphrysia vates: 398
 Nullæ hic insidiæ taleis, absiste moueri:
 Nec vim tela ferunt: —
- *Nec plura his. Ille admirans venerabile donum &c. 408
 *Hac vice sermonum roscis aurora quadrigis, 535
 Iam medium ætherio cursu traiecerat axem,
 Et fors omne datum traherent per talia tempus:
 Sed comes admonuit, breuiterque affata Sybilla est.
- *Deiphobus contra: Ne sæui magna sacerdos 544
 Discedam, explebo numerum, reddatque tenebris: 203

Tantum effatus, & in verbo vestigia torfit.

560 *Quæ scelerum facies? ô virgo, effare: quibusve
Vrgentur pœnis? quis tantus plangor ad auras?
Tum vates sic orsa loqui. —

601 *Quid memorem Lapithas? —

607 *Exurgitque facem attollens, atque intonat ore.

625 *Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferreæ vox, omnes scelerum comprehendere formas,
Omnia pœnarum percurrere nomina possem.
Hæc ubi dicta dedit Phœbi longæua sacerdos:
Sed iam age carpe viam, & susceptum perfice munus;
Acceleremus, ait. —

644 * — Et carmina dicunt.

646 *Obloquitur numeris septem discrimina vocum.

662 *Quique pij vates, & Phœbo digna locuti.

666 *Quos circumfusus sic est affata Sybilla:
Mufæum ante omnes. —

669 *Dicite felices animæ, tûque optime vates
Quæ regio Anchisen, quis habet locus: —

672 *Atque hic responsum paucis ita reddidit heros.

686 *Effusæque genis lacrymæ, & vox excidit ore:
Venisti tandem, tuæque expectata parenti
Vicit iter durum pietas: datur ora tueri
Nate tua, & notas audire, & reddere voces.

695 *Ille autem: Tua me, genitor, tua tristis imago,
Sæpius occurrens, hæc limina tendere adegit.

898 *His ubi tum natum Anchises, vnâque Sybillam
Prosequitur dictis, portaque emittit eburna.

7. *Æt v. 90* *Et varias audit voces, fruiturque Deorum
Colloquio, atque imis Acheronta affatur Auernis.

135 *Sic deinde effatus, frondenti tempora ramo
Implicat: —

193 * — Teucros ad sese in tecta vocauit,

Atque hæc ingressis placido prior edidit ore:
Dicite Dardanidæ (neque enim nescimus & urbem,
Et genus, auditique aduertitis æquore cursus)
Quid petitis? —

212 *Dixerat, & dicta Ilioneus sic voce secutus.
Rex genus egregium Fauni. —

639 *Tandem lætus ait: Dij nostra incepta secudent.

— Stetit

- * — Stetit acri fixa dolore,
Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta:
Heu stirpem inuisam, & fatis contraria nostris
Fata Phrygum. —
- * Necdum animus toto percepit pectore flammam, 356
Mollius, & solito matrum de more locuta est,
Multa super nata lacrymans, Phrygijsque hymenæis:
Exulibusne datur ducenda Lavinia Teucris,
O genitor? nec te miseret natæque, tuique?
- * His vbi nequicquam dictis experta, Latinum 373
Contrà stare videt. —
- * Et iuueni ante oculos his se cum vocibus offert: 420
Turne, tot incassum fusos patiere labores?
- * Ipsa palàm fari omnipotens Saturnia iussit. 428
* Hic iuuenis vatem irridens, sic orsa vicissim 435
Ore refert. —
- * Talibus Alecto dictis exarsit in iras. 445
* Verberaque insonuit, rabidoque hæc addidit ore 451
* — Et quærentem dicere plura 449
Reppulit. —
- * Sic effata facem iuueni coniecit. — 456
* Iunonem victrix affatur voce superba: 543
En perfecta tibi bello discordia tristi,
Dic in amicitiam coëant, & fœdera iungant.
- * Tum contrà iuno: Terrorum & fraudis abundè est. 552
* — Taleis dederat Saturnia voces. 560
* — Nec plura locutus 599
Sep sit se tectis, rerumque reliquit habenas.
- * Nec tu carminibus nostris indictus abibis 733
Oebale. —
- * Tum sic affari, & curas his demere dictis: 8 Ae. v. 35
O sate gente Deum. —
- * Dixit, deinde lacu fluuius se condidit alto. 66
* Sic memorat. geminâsque legit de classe biremes. 79
* — raptoque volat telo obuius ipse, 111
Et procul è tumulto: Iuuenes, quæ causa subegit
Ignotas tentare vias? quò tenditis? inquit.
Qui genus? vnde domo? pacemne hûc fertis, an arma?
Tum pater Aeneas puppi sic fatur ab alta,
Paciferæque manu ramum prætendit oliuæ:

- Troiugenas, ac tela vides inimica Latinis
Quos illi bello profugos egere superbo.
- 122 *Egredere o quicumque es, ait, coramq; parentem
Alloquere, & nostris succede penatibus hospes.
- 126 *Tum regem Aeneas dictis affatur amicis:
Optime Graiugenum. —
- 152 *Dixerat Aeneas: ille os, oculosque loquentis,
Iamdudum, & totum lustrabat lumine corpus.
Tum sic pauca refert: Vt te fortissime Teucrum
Accipio, agnoscoque libens! vt verba parentis,
Et vocem Anchisæ magni, vultumque recordor!
- 175 *Hæc vbi dicta, dapes iubet, & sublata reponi
Pocula, gramineoque viros locat ipse sedili.
- 185 *Rex Euandrus ait. —
- 176 *Dixerat; Herculea bicolor cum populus vmbra
Velauitque comas, folijsque innexa pependit.
- 309 * — Varioque viam sermone leuabat.
- 337 *Vix ea dicta: dehinc progressus monstrat & aram.
- 359 *Talibus inter se dictis, ad tecta subibant
Pauperis Euandri —
- 372 *Vulcanum alloquitur, thalamoque hæc cōiugis aurco
Incipit, & dictis diuinum aspirat amorem.
- 394 *Tum pater æterno fatur deuinctus amore;
Quid causas petis ex alto? —
- 404 * — Ea verba locutus,
Optatos dedit amplexus —
- 439 *Tollite cuncta, inquit, captosque auferte labores.
- 443 *Præcipitate moras: Nec plura effatus: at illi
Ocyus incubuere omnes. —
- 467 *Congressi iungunt dextras, medijsque residunt
A Edibus, & licito tandem sermone fruuntur.
Rex prius hæc:
Maxime Teucrorum ductor qui sospite nunquam
Res equidem Troiæ victas, aut regna fatebor: &c.
Vix ea fatus erat, defixique ora tenebant
Aeneas Anchisiades, & fidus Achates.
- 532 *Tum memorat, Ne verò hospes, ne quære profectò,
Quem casum portenta ferant: ego poscor Olympo.
- 611 *Talibus affata est dictis, seque obtulit vltro:
En perfecta mea promissa coniugis arte

Munera—

*Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est;
Turne, quod optanti Diūum promittere nemo
Auderet, voluenda dies en attulit vltro.

9. *Ac. v. 5*

* — Duplicēsque ad sidera palmas
Sustulit, ac tali fugientem est voce secutus.

16

* — Et sic effatus, ad vndam
Processit, summōque hausit de gurgite lymphas.

22

*Ecquis erit mecum ō iuuenes, qui primus in hostē?
En, ait, & iaculum intorquens emittit in auras.

51

*Ipsa Deum fertur genitrix Berecynthia magnum
Vocibus his affata Iouem.—

82

*Filius huic contra: torquet qui sidera mundi;
O genitrix, quō fata vocās? aut quid petis istis?

93

*Vltro animos tollit dictis, atque increpat vltro.

127

¶ *Io Aen. v. 278.*

* — Simul his ardentem affatur amicum:
Mēne igitur socium summis adiungere rebus
Nise fugis? —

198

*Nisus ad hæc: Equidem de te nil tale verebat.

207

*Ille autem: Causas nequicquam nectis inanes.

219

* — ac Nisum dicere iussit.

233

Tum sic Hyrtacides: audite ō mentibus æquis
A Encadæ, ne ve hæc nostris spectentur ab annis,
Quæ ferimus.—

* — Sic memorans humeros, dextrāsque tenebat
Amborum, & vultum lacrymis, atque ora rigabat,

250

* — Contra quem talia fatur

280

Euryalus: Me nulla diēs tam fortibus ausis
Dissimilem arguerit.—

* Tum sic effatur:

295

Spondeo digna tuis ingentibus omnia, cœptis.

* Sic ait illacrymans, humero simul exiit ensem
Abratem.—

303

* — Prior Hyrtacides sic ore locutus:

319

Euryale: audendum dextra, nunc ipsa vocat res:

Hac iter est: tu, ne qua manus se attollere nobis

Atergo possit, custodi: & consule longè.

Hæc ego vasta dabo & lato te limite ducam,

Sic memorat, vocemque premit.—

353 * — Breuiter cum talia Nisus.

(Sensit enim nimia cæde, atque cupidine ferri)
Absistamus, ait; nam lux inimica propinquat.

375 * — Conclamat ab agmine Volscens:

State viri, quæ causa viæ? quiue estis in armis?

Quove tenetis iter? nihil illi tendere contra,

Sed celerare fugam in siluas & fidere nocti.

560 * Increpat his victor; Nostrasne euadere demens

Sperasti te posse manus? —

621 * Talia iactantem dictis, ac dira canentem

Non tulit Afcanius. —

634 * — I, verbis virtutem illude superbis,

Bis capti Phryges hæc Rutulis responsa remittunt.

640 * — His victorem affatur Iulum:

Macte noua virtute puer, sic itur ad astra.

644 * — Simul hæc effatus, ab alto

A Ethere se mittit. —

652 * Atque his ardentem dictis affatur Iulum.

656 * — Sic orsus Apollo

Mortales, medio aspectus sermone reliquit,

736 * Emicat, & mortis fraternæ feruidus ira

Effatur: Non hæc dotalis regia Amatae.

740 * Olli subridens sedato pectore Turnus:

Incipe, si qua animo virtus, & consere dextram:

Hic etiam inuentum Priamo narrabis Achillem.

Dixerat; ille rudem nodis, & cortice crudo

Intorquet summis adnixus viribus hastam.

749 * Sic ait, & sublatum altè confurgit in ensem.

781 * Et Mnestheus: quò deinde fugâ, quo tenditis, inquit:

Quos altos muros, quæ iam vltra mœnia habetis?

788 * Talibus accensi firmanantur. —

10. Ae. v. 149 * Regem adit, & regi memorat nomenque, genusque.

225 * Quarum quæfandi doctissima Cymodocea.

Pone sequens dextra puppim tenet, ipsaque dorso

Eminet, ac læua tacitis subremigat vndis,

Tum sic ignarum alloquitur: Vigilasne Deum gens

A Enca? vigila, & velis immitte rudentes.

256 * Tantum effatus, & interea reuoluta ruebat

Matura iam luce dies, noctemque fugarat:

Principio socijs edicit, signa sequantur.

* Hæc

- * Hæc ait, & secum versat. — 285
- * — Quæ talia postquam 298
- Effatus Tarchon. —
- * — Fidum Aeneas affatur Achatem. 332
- * — Pariterque loquentis 347
- Vocem, animamque rapit traiecto gutture. —
- * Nunc prece, nunc dictis virtutem accendit amaris. 368
- * Hæc ait, & medius densos prorumpit in hostes. 379
- * Talibus & dictis it contra dicta Tyranni: 448
- Aut spolijs ego iam raptis laudabor opimis:
- Aut leto insigni: —
- * — Magnumque ita ad æthera fatur: 459
- Per patris hospitium, & mensas quas aduena adisti,
- Te precor Alcide, coeptis ingentibus adsis.
- * Tum genitor natum dictis affatur amicis 466
- Stat sua cuique dies. —
- * In Pallanta diu librans iacit, atque ita fatur: 480
- Aspice num mage sit nostrum penetrabile telum.
- Dixerat. &c.
- * Quem Turnus super assistens, 490
- Arcades hæc, inquit, memores mea dicta referte
- Euandro: qualem meruit, Pallanta remitto.
- * Et genua amplectens effatur talia supplex: 523
- Per patrios manes, & spes surgentis Iuli,
- Te precor, hanc animam serues, natoque patrique.
- * Dixerat: Aeneas contra cui talia reddit. 530
- * Sic fatus, Galeam læua tenet. — 535
- * Dixerat ille aliquid magnum, vimque affore verbo 547
- Crediderat, cæloque animum fortasse ferebat.
- * Tum caput orantis nequicquam, & multa paran- 554
- tis
- Dicere, deturbat terræ: truncumque repente
- Prouoluens, super hæc inimico pectore fatur:
- Illic nunc metuende iace: —
- * Cui Liger: 580
- Non Diomedis equos, non currus cernis Achillis.
- * — Vesano talia late 583
- Dicta volant Ligeri: sed non & Troius heros
- Dicta parat contra —
- * Quem pius Aeneas dictis affatur amaris. 591
- hæc

- 594 * —hæc ita fatus,
 Arripuit bijugos.—
- 597 * Per te, per qui te talem genuere parentes,
 Vir Troiane, sine hanc animā, & misere precantis.
 Pluribus oranti Aeneas. Haud talia dudum
 Dicta dabas:—
- 606 * Iunonem interea compellat Iuppiter ultro:
 611 * Cui Iuno submissa: Quid o pulcerrime coniunx
 Sollicitas ægram, & tua tristia dicta timentem?
- 621 * Cui rex ætherei breuiter sic fatur Olympi.
 633 * Hæc ubi dicta dedit, cælo se protinus alto
 Misit.—
- 647 * Tum verò Aenean auersum ut cedere Turnus
 Credidit, atque animo spem turbidus hausit inanem:
 Quo fugis Aenea? thalamos ne desere pactos.
- 742 * Ad quem subridens mista Mezentius ira:
 Nunc morere: ast de me Diuum pater atque hominum
 rex
 Viderit. hoc dicens eduxit corpore telum.
- 810 * —& Lausum increpitat, Lausoque minatur:
 Quò moriture ruis? maioraque viribus audes?
 Fallit te incautum pietas tua.—
- 856 * —Simul hæc dicens attollit in ægrum
 Se femur.—
- 860 * —Alloquitur incoerentem & talibus infit:
 Phœbe diu (res si qua diu mortalibus vlla est.)
 Viximus.—
- 877 * Tantum effatis, & infesta subit obuius hasta,
 Ille autem Quid me crepto sæuissime nato
 Terres? hæc via sola fuit, qua perdere posses.
- 897 * Et super hæc: Vbi nunc Mezentius acer? & illa
 Effera vis animi? Contra Thyrrenus: ut auras
 Suspiciens hausit cælum, mentemque recepit:
 Hostis amare, quid increpitas? mortemque minaris?
- 906 * Et me consortem nati concede sepulcro.
 Hæc loquitur: iuguloque haud inscius accipit enssem.
1. Ac. v. 13 * —Sic incipiens hortatur ouanteis:
 Maxima res effecta viri, timor omnis abesto.
- 98 * —Nec plura effatus, ad altos
 Tendebat muros.—

- *Prosequitur venia, & verbis hæc insuper addit. 107
- *Dixerat Aeneas: olli obstupere silentes. 120
- *Dixerat hæc: vnoque omnes eadem ore fremebant. 132
- *Legati responsa ferunt nihil omnibus actum
Tantum impensis operum. — 227
- *Postquam introgressi, & coram data copia fandi,
Munera præferimus, nomen, patriamque docemus, 248
- *Auditis ille hæc placido sic reddidit ore:
O fortunatæ gentes, Saturnia regna. 251
- *Vix ea legati, variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor: — 296
- *Vt primum placati animi, & trepida ora quierunt, 300
Præfatus Diuos, folio rex insit ab alto:
Ante quidem summa de re statuisset, Latini,
Et vellem, & fuerat melius: &c. 314
- *Nunc adeo quæ sit dubiæ sententia menti,
Expeditam, & paucis (animos adhibite) docebo. 330
- *Præterea, qui dicta ferant, & fœdera firment,
Centum oratores prima de gente Latinos
Ire placet, pacisque manu prætere ramis. 342
- *Surgit: & his onerat dictis, atque aggerat iras:
Rem nulli obscuram, nostræ nec vocis egentem,
Consulis o bone Rex: cuncti se scire fatentur.
Quid fortuna ferat populi, sed dicere mussant:
Det libertatem fandi, flatusque remittat, 376
- *Dicam equidẽ, licet arma mihi, mortemque minetur. 248
- *Talibus exarsit dictis violentia Turni:
Dat gemitum: rumpitque has imo pectore voces:
Larga quidem semper Drance tibi copia fandi &c. 380
- * — Sed non replenda est curia verbis. 461
- * — Nec plura locutus
Corripuit sese, & tectis citus extulit altis. 501
- * — tum talia fatur:
Turne, sui merito si qua est fiducia forti. 507
- *Turnus adhæc, oculos horrenda in virgine fixus:
O decus Italiæ virgo quas dicere grates
Quasve referre parem? — 520
- *Sic ait: & paribus Messapum in prælia dictis
Hortatur, sociosque duces, & pergit in hostem, 546
- *Quam dextra ingenti librans, ita ad æthera fatur:
† Traiecit,

- 685 * Traiecit, & super hæc inimico pectore fatur.
 705 * Incipit hæc: Quid tam egregium, si femina fortis
 Fides equo? —
 718 * Hæc fatur virgo, & pernicibus ignea plantis
 Transit equum cursu. —
 741 * Hæc effatus, equum in medios moriturus & ipse
 Concitat. —
 820 * Tum sic expirans Accam ex æqualibus vnam
 Alloquitur, fida ante alias quæ sola Camillæ,
 Qui cum partiri curas, atque hæc ita fatur.
 827 * Iamque vale: Simul his dictis linquebat habenas.
 12. Ac. v. 10 * Tum sic affatur regem, atque ita turbidus infit:
 Nulla mora in Turno, nihil est quod dicta retractent
 Ignavi Aeneadæ. —
 38 * Olli sedato respondit corde Latinus:
 O præstans animi iuuenis. —
 45 * — Haudquaquam dictis violentia Turni
 Flectitur: exuperat magis, ægrescitque medendo:
 Ut primum fari potuit, sic incipit ore:
 71 * — Paucisque affatur Amatam,
 Ne quæso, ne me lacrymis, néve omine tanto
 Prosequere in duri certamina Martis euntem.
 75 * Nuntius hæc Idmon Phrygio mea dicta Tyranno
 Haud placitura refer. —
 81 * Hæc vbi dicta dedit, rapidusque in tecta recessit.
 138 * Extemplò Turni sic est affata sororem.
 195 * Sic prior Aeneas, sequitur sic deinde Latinus.
 212 * Talibus inter se firmabant foedera dictis.
 228 * Rumoresque ferit varios, ac talia fatur
 Non pudet ô Rutuli cunctis pro talibus vnam
 Obiectare animam: numerone, an viribus æqui
 Non sumus? —
 238 * Talibus incensa est iuuenum sententia dictis.
 Iam magis, atque magis, serpitque per agmina mur,
 mur.
 295 * — grauter ferit, atque ita fatur:
 Hoc habet, hæc melior magnis data victima Diuis.
 311 * At pius Aeneas dextram tendebat inermem
 Nudato capite, atque suos clamore vocabat:
 Quo ruitis? quæve ista repens discordia surgit?

- * Has inter voces, media inter talia verba. 318
- * Nec sese A Eneæ iactavit vulnere quisquam. 323
- * Fulgentem tinxit iugulo, arque hæc insuper addit: 358
- En agros, & quam bello Troiane petisti
Hesperiam metire iaccens: &c.
- * Hæc vbi dicta dedit, portis sese extulit ingens, 441
- * —celso medius stans aggere fatur: 564
- Ne qua meis esto dictis mora, Iuppiter hæc stat.
- * Talibus occurrit dictis: hæc Turne sequamur 625
- Troiugas. —
- * Vix ea fatus erat: medios volat ecce per hostes. 650
- * Significatque manu, & magno simul incipit ore: 692
- Parcite iam Rutuli, & vos tela inhibete Latini.
- * Iunonem interea rex omnipotentis Olympi 791
- Alloquitur, fulua pugnæ de nube tuentem,
Quæ iam finis erit coniunx? Quid denique restat?
- † Vltius tentare veto: Sic Iuppiter orsus, 808
- Sic Dea. Submisso contra Saturnia vultu
- † Aut vocem mutare viros, aut vertere vestes, 825
- † Sermonem Ausonii patrum, moresque tenebunt. 834
- † —Et sæuo sic pectore fatur: 888
- Quæ nunc deinde mora est? aut quid iam Turne retractas?
- † Ille caput quassans: Non me tua feruida terrent 894
- Dicta ferox; Dij me terrent, & Iuppiter hostis.
- Nec plura effatus. —
- † Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur. 912

D I E S

- † S mihi non hæc lux toto iam longior anno est. 7. Ecl. v 43
- † Libra diæi, somnique pares vbi fecerit horas, 1. Ge. v 208
- Et medium luci, atque umbris iam diuidet orbem.
- † Quippe etiam festis quædam exercere diebus 268
- Fas & iura sinunt, riuos deducere nulla
Religio vetuit. —
- † Ipsa dies alios, alio dedit ordine luna 276
- Felices operum. —
- † Atque vbi iam breuiorque dies, & mollior æstas, 312
- † Totus & ille dies & qui nascentur ab illo, 434
- Exactum ad mensem pluuio, ventisque carebunt.
- * Ipse

2. *Ge. v. 527* *Ipse dies agitat festos, fususque per herbam.
3. *Geo. v. 357* *Tum sol pallentes haud vnquam discutit umbras,
Nec cum inuectus equis altum petit æthera, nec cum
Præcipitem Oceani rubro lauit æquore currum.
4. *Ge. v. 544* *Post, vbi nona suos Aurora ostenderit ortus
1. *Ae. v. 147* *Collectasque fugat nubes, Solemque reducit.
- 310 *Vt primum lux alma data est, exire, lucosque
Explorare novos. —
- 393 *Restitit Aeneas, claraque in luce refulsit.
- 736 *Hunc lætum Tyrijsque diem, Troiæque profectis
Esse velis, nostrosque huius meminisse minores.
2. *Ae. v. 248* * — quibus vltimus esset
Ille dies, festa velamus fronde per urbem.
- 324 *Venit summa dies, & ineluctabile tempus.
- 668 * — Vocat lux vltima victos.
3. *Ae. v. 117* *Tertia lux classem Creteis sistet in oris.
- 198 *Inuoluere diem nimbi. —
- 201 *Ipse diem, noctemque negat discernere cælo.
- 203 *Treis adeo incertos cæca caligine Soles
Erramus pelago, totidem sine sidere noctes.
Quarto terra die primum se attollere tandem
Visa. —
4. *Ae. v. 77* *Nunc eadem, labente die, conuiuia quærit.
- 169 *Ille dies primus lethi, primusque malorum
Causa fuit. —
1. *Ae. v. 64* *Præterea si nona diem mortalibus alium
Aurora extulerit, radijsque retexerit orbem.
- 104 *Expectata dies aderat, nonamque serena
Auroram Phaëtonis equi iam iam luce vehebant,
- 49 *Iamque dies (ni fallor) adest, quem semper acerbum,
Semper honoratum (sic dii voluistis) habebo.
6. *Ae. v. 70* *Instituam festosque dies de nomine Phœbi.
- 255 *Ecce autem primi sub lumina solis, & ortus.
- 355 *Treis notus hybernas immensa per æquora noctes
Vexit me violentus aqua, vix lumine quarto
Prospexi Italiam, summa sublimis in vnda.
- 534 *Vt tristeis sine Sole domos, loca turbida adires?
Hac vice sermonum roseis aurora quadrigis
Iam medium æthereo cursu traiecerat axem.
- 745 *Donec longa dies profecto temporis orbe

Concretam exemit labem. —

*Et, lux cūm primum terris se craftina reddet
Auxilio lætos dimittam, opibusque iuuabo.

8. *Æt. v.* 170

*Ex illo celebratus honos, lætique minores
Seruauere diem: Primusque Potitius auctor.

268

*Ergo aderat promissa dies, & tempora Parcæ
Debita complerant —

9. *Æt. v.* 107

*Hic primum noua lux oculis effulsit. —

110

*Surge age, & Aurora locios veniente vocari
Primus in arma iube. —

10. *Æt. v.* 241

*Craftina lux, mea si non irrita verba putatis,
Ingentes Rutulæ spectabit cædis aceruos.

244

* — & interea reuoluta ruebat

256

Matura iam luce dies, noctemque fugabat.

*Hæc te prima dies bello dedit, hæc eadem aufert.

308

*Dum pluit, in terris vt possint, Sole reducto

807

Exercere diem. —

*Tertia lux gelidam cælo dimouerat vmbra.

11. *Æt. v.* 210

*Multa dies, variusque labor mutabilis æui,

425

Rettulit in melius. —

*Aduenit, qui vestra dies muliebribus armis.

687

Verba redargueret.

DISSIDIUM & DISCORDIA.

* — En quò discordia ciues

1. *Ecl. v.* 72

Perduxit miseros: —

* et certamen erat, Corydon cum Thyrside, magnum.

7. *Ecl. v.* 16

* — (Nam sæpe duobus

4. *Ge. v.* 67

Regibus incessit magno discordia motu)

*Amisso, (rege *Apes*) rupere fidem, constructaq; mella

213

Diripere ipsæ, & crates soluere fauorum.

*Ac veluti magno in populo cum sæpe coorta est
Seditio, sæuitque animis ignobile vulgus.

1. *Æt. v.* 152

*Illæ autem paribus quas fulgere cernis in armis,
Concordes animæ nunc, & dum nocte preminuntur,

6. *Æt. v.* 827

Heu quantum inter se bellum, si lumina vitæ

Attigerint, quantas acies, stragemque ciebunt?

*En perfecta tibi bello discordia tristi.

7. *Æt. v.* 545

* — Belli commercia Turnus

10. *Æt. v.* 532

Sustulit ista prior, iam tum Pallanto perempto.

Æc. v. 158 * Aut tu bella cie, conceptumque excute foedus.

242 * — Nunc arma volunt, foedusque precantur
Infectum, & Turni sortem miserantur iniquam.

313 * Quò ruitis? quæve ista repens discordia surgit?
O cohibete iras: ietum iam foedus, & omnes
Compositæ leges:—

383 * Exoritur trepidos inter discordia ciues;
Vrbem alij referare iubent, & pandere portas
Dardanidis, ipsumque trahunt in mœnia regem.
Arma serunt alij, & pergunt descendere muros.

D O L O R.

3. *Ecl.* v. 27 * **D**aphni tuum Pœnos etiam ingemuissæ leones
Interitum, montesque feri, siluæq; loquantur.

3. *Ge.* v. 520 * Non vmbrae aliorum nemorum, nō mollia possunt
Prata mouere animum: non qui per saxa volutus
Purior electro campum petit amnis. —

457 * Quin etiam ima dolor balantum lapsus ad ossa
Cum furit. —

1. *Æc.* v. 213 * Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

390 * — Venus medio sic interfata dolore est.

673 * — Et nostro doluisti sæpè dolore,

2. *Æc.* v. 3 * Infandum regina iubes renouare dolorem.

594 * Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras?

4. *Æc.* v. 419 * Hunc ego si potui tantum sperare dolorem,
Et perferre soror potero. —

693 * Tum Iuno omnipotens longum miserata dolorem
Difficilesque obitus, Irim demisit Olympo,
Quæ luctantem animam, nexosque resolveret artus.

5. *Æc.* v. 5 * — Duri magno sed amore dolores
Polluto. —

172 * Tum verò exarsit iuueni dolor ossibus ingens,
Nec lacrymis caruere genæ. —

608 * Multa mouens, necdū antiquum exsaturata dolorē.

869 * Multa gemens, casuque animum concussus amici.

6. *Æc.* v. 382 * His dictis curæ emoræ, pulsusque parumper
Corde dolor tristi. —

— Stetit

- † — Stetit acri fixa dolore:
 Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta.
 † Flos veterum, virtusque virum quos iustus in hoste
 Fert dolor. — 7. *Ae. v. 291*
 † Ignescunt iræ, & duris dolor ossibus ardet. 8. *Ae. v. 500*
 † — Nec solos tangit Atreidas 9. *Ae. v. 66*
 Iste dolor. — 138
 † — Quid me alta silentia cogis 10. *Ae. v. 63*
 Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem?
 † Procumbit super, atque hæret lacrymansque, ge- 11. *Ae. v. 150*
 mensque,
 Et via vix tandem voci laxata dolore est.
 † Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem. 159
 † Dixit, at illa furens, acrique incensa dolore. 709
 † Hic Venus indigno nati concussa dolore. 12. *Ae. v. 411*
 † — Subitoque omnis de corpore fugit 421
 Quippe dolor —
 † Infelix pugnae iuvenem in certamine credit 598
 Extinctum, & subito mentem turbata dolore
 Se causam clamat, crimenque, caputque malorum:
 Multaque per moestum demens effata furorem.
 Purpureos moritura manu discindit amictus,
 Et nodum informis lethi trabe nequit ab alta:
 Quam cladem miseræ postquam accepere Latinæ:
 Filia prima manu flavos Lauinia crines,
 Et roseas laniata genas: tum cetera circum
 Turba furit, resonant latè plangoribus ædes:
 Hinc totam infelix vulgatur fama per urbem:
 Demittunt mentes. it scissa veste Latinus,
 Coniugis attonitus fati, urbisque ruina,
 Canitiem immundo perfusam pulvere turpans:
 Multaque se incusat, qui non acceperit antè
 Dardanum Aeneam, generumque adsciuerit ultro.

D O L V S.

- † **N**ec lupo insidias pecori, nec retia cervis 5. *Ecl. v. 60*
 Vlla dolum meditantur. —
 † Verum ubi nulla fugam reperit fallacia. — 47
 † Scis Proteu, scis ipse: neque est te fallere cuiquam. 447

1. *Ac. v.* 356 * Multa malus simulans, vana spe lusit amantem
 661 * At Cytherea nouas artes, noua pectore versat
 Consilia, vt faciem mutatus, & ora Cupido
 Pro dulci Ascanio veniat. —
- 677 * Quo circa capere antè dolis, & cingere flamma
 Reginam meditor. —
- 686 * Ne qua scire dolos, mediùsve occurrere possit.
 Tu faciem illius noctem non amplius vnā
 Falle dolo, & notos pueri puer indue vultus.
2. *Ac. v.* 34 * Siue dolo, seu iam Troiæ sic fata ferebant.
 43 * Creditis aduectos hostes? aut vlla putatis
 Dona carere dolis Danaum? sic notus Vlysses?
 61 * — Fidens animi, atque in vtrumque paratus,
 Seu versare dolos, seu certæ occumbere morti.
 65 * Accipe nunc Danaum infidas, & crimine ab vno
 Disce omneis.
- 106 * Ignari scelerum tantorum, arti sive Pelasgæ.
 Prosequitur pauitans, & ficto pectore fatur:
 152 * — Ille dolis instructus & arte Pelasga.
 195 * Talibus insidijs, periurique arte Simonis
 Credita res, captique dolis, lacrymisque coacti.
 251 * Inuoluens vmbra magna terramque, polumque,
 Myrmidonumque dolos: —
- 264 * — Et ipse doli fabricator Epeus.
 309 * Tum verò manifesta fides: Danaumque patescunt
 Infidiæ: —
- 389 * Mutemus clypeos, Danaumque insignia nobis
 Aptemus: dolus an virtus, quis in hoste requirat?
 Arma dabunt ipsi.
- 420 * Illi etiam, si quos obscura nocte per vmbra
 Fudimus insidijs, totaque agitauimus vrbe,
 Apparent; primi clypeos, mentitaque tela
 Agnoscunt, atque ora sono discordia signant.
4. *Ac. v.* 105 * Olli (sensit enim simulata mente locutam,
 Quò regnum Italiæ Lybicas auerteret oras)
 Sic contra est ingressa Venus: —
- 127 * — non aduersata petenti
 Annuit, atque dolis risit Cytherea repertis.
8. *Ac. v.* 567 * Castigatque, auditque dolos, subigitque fateri.
 4. *Ac. v.* 296 * At regina dolos (Quis fallere possit amantem?)

Præsensit: mutûsque excepit prima futuros,
Omnia tuta timens.—

* Illa dolos, dirûmque nefas in pectore versat. 563

* Ecce volat calcemque teritiam calce Diores,
Incumbens humeris, spatia & si plura supersunt. 5. *Ac. v.* 324

* Ereptumque dolo reddi sibi poscit honorem. 342

* Ut quondam Creta fertur Labyrinthus in alta 588

Parietibus textum cæcis iter, ancipitemque
Mille vijs habuisse dolum, qua signa sequendi
Falleret indeprensus, & irremeabilis error.

Haud aliter Teucrûm nati vestigia cursu
Impediunt, texuntque fugas, & prælia ludo.

* Hic labor ille domus; & inextricabilis error. 6 *Ac. v.* 27

Magnum reginæ sed enim miseratus amorem
Dedalus ipse dolos tecti, ambagesque resoluit,
Cæca regens filo vestigia:—

* Pulsatûve parens, & fraus innexa clienti. 609

* —Terrorum & fraudis abundè est. 7. *Ac. v.* 552

* At furijs Caci mens effera, ne quid inausum
Aut intentatum scelerisve dolive fuisset. 205

* Quæve sequar: rusum perplexum iter omne reuoluēs 9. *Ac. v.* 391
Fallacis siluæ, simul & vestigia retrò

Observatâ legit, dumisque silentibus errat.

* —Ac videt Euryalum quem iam manus omnis 396

Fraude loci, & noctis subito turbante tumultu

* At iuuenis vicisse dolo ratus, auolat ipse. 11. *Ac. v.* 112

Haud mora, conuectis que fugax aufertur habenis
Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat.

Vane Ligur, frustra que animis elate superbis,

Nequicquam patrias tentasti lubricus artes,

Nec fraus te incolumem fallaci perferet Auno.

Hæc fatur virgo, & pernicibus ignea plantis

Transit equum cursu, frenisque aduersa prehenfis

Congreditur, pœnâsque inimico à sanguine sumit.

* —Sine me hæc haud mollia fatu 12. *Ac. v.* 25

Sublatis aperire dolis, simul hæc animo hauri,

* —circumque atræ formidinis ora 335

Iræque, insidiæque Dei comitatus aguntur.

D O M V S.

3. *Ecl.* v. 33 * **E** St mihi namq; domi pater, est iniusta nouerca.
 7. *Ecl.* v. 15 * Depulsos à lacte domi; quæ clauderet agnos.
 2. *Ge.* v. 461 * Si non ingentem foribus domus alta superbis
 Mane salutatum totis vomit ædibus vndam:
 Nec varios inhiant pulcra testudine postes.
 511 * Exilioque domos, & dulcia limina mutant.
 524 * Casta pudicitiam seruat domus.—
 358 * Duc age, duc ad nos, fas illi limina diuûm
 Tangere, ait.—
 366 * Iamque domû mirans genitricis, & humida regna
 445 * Nam quis te iuuenum confidentissime nostras
 Iussit adire domos?—
 481 * Quin ipsæ obstupere domus, atque intima lethi
 Tartara.—
 1. *Æ.* v. 287 * Sic placitum: vehiet lustris labentibus ætas,
 Cum domis Assaraci Phthiam, clarasque Mycenæ
 Seruitio premet, & victis dominabitur Argis.
 631 * Quare agite, ô tectis iuuenes succedite nostris.
 641 * At domus interior regali splendida luxu
 Instruitur, medijsque parant conuiuia tectis.
 655 * Quippe domû timet ambiguum, Tyriosq; bilingues
 711 * Nec non & Tyrij per limina læta frequentes
 Conuenere.—
 729 * Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant
 Attia.—
 2. *Æ.* v. 241 * O patria, ô diuûm domus Ilium, & inclyta bello
 Mœnia Dardanidûm.—
 299 * Et magis atque magis (quamquam secreta parentis
 Anchisæ domus, arboribusq; obtecta recessit)
 Clarefcunt sonitus—
 310 * —Iam Deiphobi dedit ampla ruinam
 Vulcano superante domus, iam proximus ardet
 Vcalegon:—
 445 * Dardanidæ contrà turre, ac tecta domorum
 Culmina conuellunt.
 448 * Auratasque trabes, veterum decora alta parentum
 Deuoluunt.—

- * Apparet domus intus, & atria longa patefcunt: 483
 Apparent Priami, & veterum penetralia regum:
 Armatosque vident stantes in limine primo.
 At domus interior gemitu, miseroque tumultu
 Miscetur, penitusque cauae plangoribus aedes
 Femineis vlulant ferit aurea sidera clamor,
 Tum pauidæ tectis matres ingentibus errant,
 Amplexuque tenent postes, atque oscula figunt.
 * Barbarico postes auro, spolijsque superbi 504
 Procubuerunt:—
 * —subijt deserta Creusa 562
 Et direpta domus, & parui casus Iuli.
 * Coniugiumque, domumque, patres, natosque videbit? 579
 * Ast vbi iam patriæ peruentum ad limina sedis, 634
 Antiquasque domos.—
 * Hanc primum tutare domum, cui parvus Iulus, 677
 Cui pater, & coniunx quondam tua dicta relinquitur?
 Talia vociferans gemitu tectum omne replebat.
 * Dissipatij seruate domum, seruate nepotem. 702
 * Inde domum si forte pedem, si forte tulisset 756
 Me refero: irruerant Danaï, & tectum omne tenebāt.
 * Procedo ad Priami sedes, arcemque reuiso. 760
 * Iungimus hospitio dextras, & tecta subimus. 3. Ae. v. 83
 * Da propriam Tymbræe domum: da mœnia fessis, 85
 Et genus & mansuram urbem: serua altera Troiæ
 Pergama.—
 * Hic domus Aeneæ cunctis dominabitur oris, 97
 Et nati natorum, & qui nascentur ab illis
 * —Phineia postquam 212
 Clausa domus, mensasque metu liquere priores.
 * Illos porticibus rex accipiebat in amplis, 353
 Aulai in medio libabant pocula Bacchi.
 * Graiugenumque domos, suspectaque; linquimus arua. 550
 * Hic medium trepidi crudelia limina linquunt, 616
 Immemores socij vasto Cyclopi in antro
 Deseruerunt, domus sanie, dapibusque cruentis
 Intus opaca, ingens, ipse arduus, altaque pulsat
 Sidera:—
 * Cum vitam in siluis, inter deserta ferarum 640
 Lustra, domosque traho.—

4. *Ae.* v. 645 *Interiora domus irrumpit limina, & altos
Conscendit furibunda rogos —
- 665 * — it clamor ad alta
Atria: concussam baccatur fama per urbem;
Lamentis, gemituque & femineo vlulatu
Tecta fremunt: —
5. *Ae.* v. 637 * — Hic quaerite Troiam,
Hic domus est, inquit vobis. —
- 731 * — Ditis tamen ante
Infernas accede domos, & auerna per alta
Congressus pere nate meos. —
- 755 *Interea Aeneas urbem designat aratro,
Sortiturque domos: hoc Ilium, & haec loca Troiae
Esse iubet. —
6. *Ae.* v. 27 *Hic labor ille domus & inextricabilis error.
52 * — Nec enim ante dehiscunt
Attonitae magna ora domus —
- 81 *Ostia iamque domus patuere ingentia centum
Sponte sua, vatisque ferunt responsa sub auras.
- 268 *Ibant obscuri sola sub nocte per umbram
Perque domos Ditis vacuas & inania regna.
- 625 *Intra tecta vocat Menelaum, & limina pandit
Scilicet id magnum sperans fore munus amanti.
- 533 * — an quae te Fortuna fatigat.
Ut treisteis sine sole domos, loca turbida adires?
- 673 *Nulli certa domus: lucis habitamus opacis.
7. *Ae.* v. 52 *Sola domum, & tantas seruabat filia sedes.
- 121 *Hic domus, haec patria est: genitor mihi talia, namque
Nunc repeto, Anchises fatorum arcana reliquit:
Cum te nate fames ignota ad littora vectum
Accisis coget dapibus consumere mensas;
Tum sperare domos defessus ibique memento
Prima locare manu, moliri que aggere tecta.
- 170 *Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis
Urbe fuit summa, Laurentis regia Pici,
Horrendum silvis & religione parentum
Hinc sceptrum accipere, & primos attollere fuses
Regibus omen erat. &c.
- 183 *Multaque praeterea sacris in postibus arma,
Captiui pendent currus, curaque securus,

Et cristae

- Et tristæ capitum & portarum ingentia claustra,
 Spiculâque, clypei que, ereptâque rostra carinis.
- * Tali intus templo Diuûm, patriâque Latinus 192
 Sede sedens, Teucros ad sese intacta vocauit.
- * Dijs sedem exiguam patrijs, littusque rogamus 229
 Innocuum. —
- * Quo furibunda domum monstro permisceat omnē 348
- * Idem omnes simul ardor agit, noua quærere tecta: 393
 Deseruere domos, ventis dant colla, comasque.
- * Consiliumque, omnemque domum vertisse Latini 407
- * Errabat siluis, rursusque ad limina nota, 491
 Ipse domum sera quamuis se nocte ferebat.
- * Saucius at quadrupes nota intrâ tecta refugit, 500
 Successitque gemens, stabulis, quæstûque cruentus,
 Atque imploranti similis, tectum omne repleuit.
- * Qui genus? unde domo? pacemne hûc fertis, an ar. 8 *Ae. v. 114*
 ma?
- * Egredere ô quicumque es, ait, corâmque parentem 122
 Alloquere, ac nostris succede penatibus hospes
- * Hic tibi certa domus, certi (ne absiste) penates. 39
- * Hic mihi magna domus celsis caput viribus exit. 65
- * Cùm muros, arcemque procul, & rara domorum 98
 Tecta vident. —
- * Dirarum nidis domus opportuna volucrum. 235
- * At specus, & Caci detecta apparuit ingens 241
 Regiæ & vmbrosæ penitus patuere cauernæ.
- * Faucibus ingentem fumum (mirabile dictu) 252
 Euomit, inuoluitque domum caligine cæca.
- * Panditur ex templò foribus domus atra reuulsis: 262
- * Et domus Herculei custos Pinaria sacri, 270
- * Vulcani domus, & Vulcania nomine tellus. 422
- * Nulla dies vnquam memori vos eximet æuo; 9 *Ae. v. 447*
 Dum domus Aeneæ Capitoli immobile saxum
 Accolet, imperiumque pater Romanus habebit.
- * Panditur intereâ domus omnipotentis Olympi, 10 *Ae. v. 1*
- * Confidunt tectis bipatientibus. — 5
- * Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atque Cythera, 51
 Idaliæque domus. —
- * — Deum domus alta filescit. 101
- * Qui Cærere domo, qui sunt Minionis in aruis. 183

280

*

—nunc coniugis esto

Quisque suæ tectique memor: nunc magna referto
Facta patrum, laudes:—

526

*Est domus alta, iacent penitus defossa talenta
Cælati argenti:—

II. Ac. 7. 139

*Et iam fama volans tanti prænuncia luctus,
Euandrum, Euandrique domos, & mœnia complet.

163

*Atq; hæc pompa domum me, non Pallanta referret.

213

*Iam verò in tectis prædiuitis vrbe Latini,
Præcipuus fragor.—

234

*Ergo concilium magnum, primosque suorum
Imperio accitos alta intra limina cogit.

Olli conuenère, fluuntque ad regia plenis

Tecta vijs, sedet in medijs & maximus æuo,

Et primus sceptris, haud læta fronte, Latinus.

394

* —Et Euandri totam cum stirpe videbit
Procubuisse domum, atque exutos Arcades armis!

462

* —sefe & tectis citus extulit altis.

II. Ac. 7. 58

*Tu requies miseræ, decus imperiumque Latini
Te penes, in te omnis domus inclinata recumbit:

92

*Exin, quæ in medijs ingenti adnixa columnæ
Aedibus adstabat, validam vi corripit hastam.

473

*Nigra velut magnas domini cum diuitis ædes
Peruolat & pennis alta atria lustrat hirundo.

518

* —piscosæ cui circum flumina Lernæ
Ars fuerat, pauperque domus, nec nota potentum
Munera, conductaque pater tellure ferebat.

546

*Hic tibi mortis erant metæ, domus alta sub Ida,
Lyrnessi domus alta: solo Laurente sepulcrum.

607

*Turba furit: resonant latè plangoribus ædes:

643

*Excindine domos (id rebus defuit vnum)
Perpetiar?—

804

* —infandum accendere bellum,
Deformare domum, & luctu miscere hymenæos
Vlterius tentare veto.—

Draco, Vide SERPENS.

Dubitare, Vide COGITARE.

E.

EBRIETAS.

- * **E** T multo in primis hilarans conuiuia Baccho. 5. *Ecl.* v. 69
 * Inflatum externo venas, vt semper, laccho 6. *Ecl.* v. 15
 * — Atque inter pocula læti 2. *Ge.* v. 383
 Mollibus in pratis vnctos saliere per vtres.
 * Crateras magnos statuunt, & vina coronant. 1. *Ae.* v. 723
 * Tum Bitiæ dedit increpitans, ille impiger hausit 742
 Spumantem pateram, & pleno se prouit auro.
 * Inuadunt urbem somno, vinoque sepultam: 2. *Ae.* v. 265
 * Nam simul expletus dapibus, vinoque sepultus, 3. *Ae.* v. 630
 Cervicem inflexam posuit, iacuitque per antrum
 Immensum, saniem eructans, ac frustra cruento
 Per somnum commista mero. —
 * Namque vt supremam falsa inter gaudia noctem 6. *Ae.* v. 513
 Egerimus, nosti, & nimium meminisse necesse est
 * Euohe Bacche fremens, solum te virgine dignum 7. *Ae.* v. 389
 Vociferans; etenim molleis tibi sumere thyrsos,
 Te lustrare choros, sacrum tibi pascere carmen
 Fama volat. —
 * — Fusi que per herbam 9. *Ae.* v. 164
 Indulgent vino, & vertunt crateras ahenos.
 Collucet ignes: noctem custodia ducit
 Infomnem ludo.
 * Lumina rara micant, somno vinoque soluti 189
 Procubuerunt: silent late loca. —
 * — Rutuli somno, vinoque sepulti 236
 Conticuere: —
 * — Passim vino, somnoque per herbam 316
 Corpora fusa vident: arrectos littore currus,
 Inter lora, rotasque viros, simul arma iacere
 Vina simul: —
 * — Simul ense superbum 314
 Rhamnetem aggreditur: qui forte tapetibus altis
 Extructus, toto proflabat pectore somnum.
 * Et iuuenem Serranum, illa qui plurima nocte 335
 Luferat, insignis facie, multoque iacebat.

Membra deo victus: —

349 *Purpuream vomit ille animā, & cū sanguine mista
Vina refert moriens. —

E C H O.

1. Ecl. v. 5 *FOrmosam resonare doces Amaryllida siluas.

5. Ecl. v. 62 *Ipsi letitia voces ad sidera iactant
Intonsi montes, ipsæ iam carmina rupes
Ipsa sonant arbusta. —

6. Ecl. v. 10 *te nostræ Vare myricæ,

Te nemus omne canet: —

44 * — vt littus, hyla hyla, omne sonaret.

84 *Ille canit, pulsæ referunt ad sidera valles.

7. Ecl. v. 13 * — eque sacra resonant examina quercu.

10. Ecl. v. 8 *Non canimus surdis, respondent omnia siluæ.

3. Geo. v. 45 *Et vox assensu nemorum ingeminata remugit.

149 *Asper, acerba sonans: quo tota exterrita siluis
Diffugiunt armenta: furit mugitibus æther
Concussus, siluæque, & sicci ripa Tinagri.

221 * — Lauit ater corpora sanguis,

Versæque in obnixos vrgentur cornua, vasto

Cum gemitu; reboant siluæque, & magnus Olympus

260 * — quem super ingens

Porta tonat cæli: & scopulis illisa reclamant
Æquora, nec miseri possunt reuocare parentes.

5, 4 *Balatu pecorum, & crebris mugitibus amnes,
Arenesque sonant ripæ, collesque supini.

4 Ge. v. 49 * — Aut vbi concaua pulsu

Saxa sonant, vocisque offensa resultat imago.

364 *Speluncisque lacus clausos, lucosque sonantes.

527 *Eurydicen toto referebant flumine ripæ.

2 Ae. v. 52 † — stetit illa tremens, vteroque recusso
Insonuere cauæ, gemitumque dedere cauernæ.

3. Ae. v. 674 † — Curuisque immugijt A Etna cauernis.

5 Ae. v. 148 †Tum plausu fremituque virum, studijsq; fauentum
Consonat omne nemus, vocemque inclusa volutant
Littora, pulsari colles clamore resultant.

8 Ae. v. 180 † — sonat icta securibus ilex
Fraxinæque trabes. —

—Cornu-

- * — Cornuque recuruo 7. *Ac. v.* 513
- Tartaream intendit vocem: qua protinus omne
Contremuit nemus, & filuæ intonuere profundæ.
- * — sonat amnis, & Asia longè 701
- Pulsa palus.
- * Discessu mugire boues, atque omne querelis 8. *Ac. v.* 215
- Impleri nemus, & colles clamore relinqui.
- * — Impulsu quo maximus insonat æther 239
- Dissultant ripæ, refluitque exterritus amnis.
- * Consonat omne nemus strepitu, collesque resultant 305
- * Tum verò exoritur clamor, ripæque, lacusque 12. *Ac. v.* 756
- Responsant circa, & cælum tonat omne tumultu.
- * Confurgunt gemitu Rutuli, totusque remugit 928
- Mons circum, & vocem latè nemora alta remittunt.

E N S I S.

- * **E**T curuæ rigidum falces curuantur in ensem. 1. *Ge. v.* 508
- * — Stat ferri acies mucrone corusco 1. *Ac. v.* 333
- Stricta parata neci. —
- * — alij strictis mucronibus imas 2. *Ac. v.* 449
- Obsedere fores. —
- * Implicuitque comam læua, dextræque coruscum 552
- Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit ensem.
- * Prima tenet, sociumque furens à nauibus agmen 613
- Ferro accincta vocat.
- * Hic ferro accingor rursus, clypeoque sinistram 671
- Inferrabam aptans, meque extra tecta ferebam.
- * Irruimus ferro: diuos, ipsumque vocamus 3. *Ac. v.* 222
- In prædam partemque Iouem. —
- * Haud secus, ac iussi faciunt, tectosque per herbam 236
- Disponunt enses, & scuta latentia condent.
- * — inuadunt socij. & noua prælia tentant, 240
- Obscenas pelagi ferro fœdare volucres,
- * — atque illi stellatus Iaspide fulua 4. *Ac. v.* 267
- Enses erat —
- * Quin morere, vt merita es, ferroque auerte dolorem. 547
- * — Dixit, vaginæque eripit ensem 579
- Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro.
- * — ensemque recludit 646
- Darda.

Dardanium, non hos quæsitum munus in usus.

663 *Dixerat: atque illa media inter talia ferro
Collapsam aspiciunt comites, ensemque cruore
Spumantem, sparsasque manus:—

679 *Idem ambas ferro dolor, atque eadem hora tulisset.

Æ. v. 367 *Ensem, atque insignem galeam, solatia victo.

Æ. v. 260 *Tūque inuade viam vagināque eripe ferrum.

290 *Corripit hic subita trepidus formidine ferrum
AENEAS, strictamque aciem venientibus offert.

456 *Infelix Dido, verus mihi nuncius ergo
Venerat extinctam, ferroque extrema secutam.

523 *Egregia interea coniunx, arma omnia tectis
Emouet, & fidum capiti subduxerat ensen.

Æ. v. 535 *Sed ferro ancipiti decernunt, atraque late
Horrescit strictis seges ensibus, æraque fulgent
Sole lacessita, & lucem sub nubila iactant.

635 *Vomeris huc, & falcis honos, huc omnes aratri
Cessit amor: recoquunt patrios fornacibus enses.

639 * —Clypeumque, auroque trilicem
Loricam induitur, fidoque accingitur ense.

692 *Quem neque fas igni cuiquam, nec sternere ferro
Iam pridem resides populos, desuetaque bello
Agmina in arma vocat subito, ferrumque retractat.

732 *Læuas certa regit, falcati cominus enses.

743 †Erataeque micant peltæ, micat æreus ensis.

756 †Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum
Eualuit.—

Æ. v. 459 †Tum lateri; atque humeris Tegæum subligat ensen

569 † —Neque finitimus Mezentius unquam
Huic capiti insultans, tot ferro sæua dedisset
Funera, tam multis viduasset ciuibus urbem.

619 †Miraturque, interque manus, & brachia versat
Terribilem cristis galeam: flammāsque vomentem,
Fatiferumque ensen, loricam ex ære rigentem.

Æ. v. 303 †Sic ait illacrymans, humero simul exuit ensen
Auratum, mira quem fecerat arte Lycaon
Cnosius, atque habilem vagina aptarat eburna.

924 †Sic memorat, vocemque premit: simul ense super-
bum

Rhamnetem aggreditur.—

*Pectore

- *Pectore in aduerso totum cui cominus ensem
 Condidit assurgenti, & multa morte recepit.
 * — simul ense recluso 347
- ibat in Euryalum. — 423
- *Me, me: adsum qui feci: in me conuertite ferrum
 O Rutuli. — 427
- *Talia dicta dabat: sed viribus ensis adactus
 Transadigit costas, & candida pectora rupit.
 * — instat non segnius, ac rotat ensem 431
- Fulmineum, donec Rutili clamantis in ore
 Condidit aduerso, & moriens animam abstulit hosti.
 *Ense leuis nudo, parmâque inglorius alba. 548
- *Sic ait: & sublatum altè confurgit in ensem,
 Et mediam ferro gemina inter tempora frontem
 Diuidit, impubesque immani vulnere malas. 749
- *Lyncea tendentem contra, sociosque vocantem
 Vibranti gladio connixus ab aggere dexter
 Occupat: huic vno deiectum cominus ictu
 Cum galea longè iacuit caput: 768
- * — Huic gladio, perque ærea scuta
 Fer tunicam squallente auro. latus haurit apertum. 10 Ae. v. 38
- * — Atque ensem tumido in pulmone recondit. 387
- *Nam tibi Tymbre caput Euandrius abstulit ensis. 394
- *Strymonio dextram fulgenti deripit ense
 Elatam in iugulum: — 414
- *Vaginâque caua fulgentem deripit ensem, 475
- *Proxima quæque metit gladio, latumque per agmē
 Ardens limitem agit ferro: — 513
- *Sic fatus, galeam læua tenet, atque reflexa
 Ceruice orantis capulo tenus abdidit ensem. 535
- *Dardanides contra furit, Anxurus ense sinistram
 Et totum clypei ferro deiecerat orbem. 545
- * — Iouis cum fulmina contra 567
- Tot paribus streperet clypeis, tot stringeret enses.
- * — strictum rotat acer Lucagus ensem. 577
- *Tum, latebras animæ, pectus mucrone recludit. 601
- *Talia vociferans sequitur, strictumque coruscant
 Mucronem — 651
- *An sese mucrone ob tantum dedecus amens
 Induat, & crudum per costas eximat ensem. 681

- 715 † Non vlli est animus stricto concurrere ferro.
 786 † —Ocyùs ensem
 Aeneas, viso Thyrreni sanguine lætus
 Eripit à femore, & trepidanti feruidus instat.
 797 † —Plagámque ferentis
 Aeneæ subijt mucronem. —
 896 † Aduolat Aeneas, vagináque eripit ensem:
 907 † —Iuguloque haud infcius accipat ensem,
 Vndantique animam diffundit arma cruore.
 11 *Æ. v. 10* † —Clypeumque ex ære sinistrae
 Subligat, atque ensem collo suspendit eburnum.
 489 † Tempora nudus adhuc, laterique accinxerat ensem,
 691 † —Sed Buten aduersum cuspide figit,
 Loricam, galeamque inter. —
 711 † Ense pedes nudo, puraque interrita parma.
 12 *Æ. v. 88* † Circundat loricam humeris, simul aptat habendo
 Ensemque, clypeumque, & rubrae cornua cristæ:
 Ensem, quem Dauno ignipotens deus ipse parenti
 Fecerat, & Stygia candentem tinxerat vnda.
 175 † Tum pius Aeneas stricto sic ense precatur.
 278 † Pars gladios stringunt manibus, pars missile ferro
 Corripiunt, cæci que ruunt: —
 287 * —aut corpora saltu
 Subijciunt in equos, & strictis ensibus adsunt.
 303 * Impressoque genu nitens, terræ applicat ipsum,
 Sic rigido latus ense ferit. —
 306 † Ense sequens nudo superimminet: —
 356 † —& pede collo
 Impresso dextra mucronem extorquet, & alto
 Fulgentem tinxit iugulo. —
 378 † Ibat, & auxilium ducto mucrone petebat:
 382 † Abstulit ense caput, truncumque reliquit arena.
 389 † Ense secant lato vulnus, telique latebram
 Rescindunt penitus.
 458 † —Ferit ense grauem Thymbræus Ositim.
 507 † —& quæ fata celerrima, crudum
 Transadigit costas, & crates pectoris ensem.
 511 † Hinc mucrone ferit, curruque abscissa duorum
 Suspendit capita, & rorantia sanguine portat.
 662 † —Circum hos vtrinque phalanges

Stant densæ, strictisque seges mucronibus horret
Ferreæ.—

* —Tum crebros ensibus ictus 713
Congeminant: fors & virtus miscentur in vnum.

* —& corpore toto 728

Altè sublatum consurgit Turnus in ensẽm,
Et ferit, exclamant Troës trepedique Latini,
Arrectæque amborum acies, at perfidus ensis
Frangitur, in medioque ardentem deserit ictu.

* Nomine quemq; vocans, notumq; efflagitat ensẽm. 759

* —fratrique ensẽm Dea Daunia reddit. 785

* Hic gladio fidens, hic acer & arduus hasta. 789

* Aut ensẽm (quid enim sine te luturna valeret?) 798

Ereptum reddi Turno & vim crescere victis?

* —ferrum aduerso sub pectore condit 850

Feruidus.—

EQVVS & EQVITATIO.

De equo multa in 3. Georgicon.

* **C**ontinuò pecoris generosi pullus, in armis 3. Geo. v. 75
Altiùs ingreditur, & mollia crura reponit:

Primus & ire viam, & fluuios tentare minaces

Audet, & ignoto sese committere ponto.

Nec vanos horret strepitus (illi ardua ceruix

Argutumque caput, brevis aluus, obæsaque terga,

Luxuriâque toris animosum pectus, honesti

Spadices, glaucique color deterrimus albis,

Et giluo) tum si qua sonum procul arma dedere

Stare loco nescit: miteat auribus, & tremit artus,

Collectumque premens voluit sub naribus ignem;

Densa iuba, & dextro iactata recumbit in armo.

At duplex agitur per lumbos spina, cauâtque

Tellurem, & solido grauitè sonat ungula cornu.

Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis

Cyllarus, & quorum Graij meminere poëtæ,

Martis, qui bijuges, & magni currus Achillis.

Talis & ipse iubam ceruice effudit equina,

Coniugis aduentu pernix Saturnus, & altum

Pelion hinnitu fugiens impleuit acuto.

Hunc quoque, vbi aut morbo grauis, aut iam segnior
annis

Deficit, ab de domo, nec turpi ignosce senectæ.

180 * — Ergo animos, æuumque notabis
Præcipue: hinc alias artes, prolemque parentum,
Et quis cuique dolor victo, quæ gloria palmæ.
Nonne vides, cum præcipiti certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus,
Cum spes arrectæ iuuenum, exultantiæque haurit
Corda paucor pulsans: illi instant verbera torto,
Et proni dant lora: volat vi feruidus axis.
Iamque humiles, iamque elati sublimē videntur,
Aëra per vacuum ferri, atque assurgere in auras
Nec mora, nec requies: at fuluæ nimbus arenæ
Tollitur, humescunt spumis, flatuque sequentum.
Tantus amor laudum, tantæ est victoria curæ.
Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus
Iungere equos, rapidisque rotis insistere victor,
Frena Pelethronij Lapithæ gyròsque dedere
Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis
Insultare solo, & gressus glomerare superbos.
Æquus vterque labor, æquè iuuenemque magistri
Exquirunt, calidumque animis, & cursibus acrem.

182 * Primus equi labor est animos, atque arma videre
Bellantum. —

190 * At, tribus exactis, vbi quarta accesserit æstas.
Carpere mox gyrum incipiat, gradibusque sonare
Compositis, sinuetque alterna volumina crurum:
Sitque laboranti similis, tum cursibus auras
Prouocet: ac per aperta volans, ceu liber habenis,
Æquora vix summa vestigia ponat arena.

498 * Labitur infelix studiorum, atque immemor herbas
Victor equus, fontesque auertitur, & pede terram
Crebrà ferit, demissæ aures. —

Vide cetera de morte equi.

1. Æ. v. 320 * — Vel qualis equos Threïssa fatigat
Harpalice, volucrumque fuga peruertitur Hebrum.

447 * Effodere loco signum, quod regia Iuno
Monstrarat, caput acris equi: sic nam fore bello

Egre.

Egregiam, & facilem victis per secula gentem.

* Ardenteis auertit equos in castra prius, quàm
Pabula gustassent Troiæ, Xanthumque bibissent.

Parte alia fugiens amissis Troilus armis,

Infelix puer, atque impar congressus Achilli,

Fertur equis, currûque hæret resupinus in aui,

Lora tenens tamen. —

* Instar montis equum diuina Palladis arte

AEdificant, sectaque intexunt abihere costas.

* Pars stupet innuptæ donum exitiale Mineræ,

Et mole mirantur equi. —

* Aut hoc inclusi ligno occultantur Achiui,

Aut hæc in nostros fabricata est machina muros,

Inspectura domos, venturâque desuper vibri,

Aut aliquis later error. Equo ne fidete Teucri.

* — Validis ingentem viribus hastam

In latus, inque feri curuam compagibus aluum

Contorsit: —

* Præcipue cum iam hîc trabibus contextus acernis

Staret equus: —

* Quò molè hanc immanis equi statuère? quis auctor?

Quidve petunt? Quæ relligio? an quæ machina belli?

* Hanc pro Palladio moniti, pro numine læso

Effigiem statuère, nefas quæ tritte piaret.

Hanc tamen immensam Calchas attollere molem

Roboribus textis, cæloque educere iussit:

Ne recipi portis, aut duci in moenia possit &c.

* — Sacrum qui cuspidè robur

Læserit, & tergo sceleratam intorserit hastam

Ducendum ad sedes simulacrum —

* — Scandit fatalis machina muros

Fera armis. —

* Et monstrum infelix sacrata sistimus arce.

* Inclusos vtero Danaos, & pinea furtim

Laxat claustra Sinon, illos patefactus ad auras

Reddit equus, lætique cauo se robore promunt.

* Arduus armatos medijs in mœnibus astans

Fundit equus. —

* Vnâ ingens Periphas, & equorum agitator Achillis

Armiger Automedon. —

- 3 *Æt. v. 470* * Addit equos, additque duces.
- 537 * Quatuor hic, primum omen, equos in gramine vidi
Tondentes campum latè, candore niuali.
Et pater Anchises: Bellum ô terra hospita portas:
Bello armantur equi: bellum hæc armenta minantur.
Sed tamen iidem olim curru succedere sueti
Quadrupedes, & frena iugo concordia ferre,
Spes est pacis, ait. —
- 703 * Arduus inde Acragas ostentat maxima longè
Mœnia, magnanimum quondam generator equorū.
4. *Æt. v. 134* * — Ostroque insignis, & auro
Stat sonipes, ac frena ferox spumantia mandit.
- 156 * At puer Ascanius medijs in vallibus acri
Gaudet equo, iamque hos cursu, iam præterit illos:
- 515 * Quæritur & nascentis equi de fronte reuulsus,
Et matri præceptus amor.
5. *Æt. v. 349* * — Currusque instruxit equorum.
- 553 * Incedunt pueri: pariterque ante ora parentum
Frenatis lucent in equis. —
- 560 * Tres equitum numero turmæ, ternique vagantur
Ductores. —
- 565 * — Quem Thracius albis
Portat equus bicolor maculis, vestigia primi
Alba pedis, frontemque ostentans arduus albam.
- 570 * Extremus, formæque ante omnes pulcher Iulus
Sidonio est inuectus equo: quem candida Dido
Esse sui dederat monimentum, & pignus amoris.
Cetera Trinacrijs pubes senioris Acestæ
Fertur equis.
- 577 * Postquam omnem læti confectum, oculosque suorum
Lustrauiere in equis: signum clamore paratis
Epytides longè dedit, insonuitque flagello:
Olli discurrere pares, &c. *certainem equestre.*
- 667 * Primus & Ascanius, cursus ut lætus equestres
Ducebat: sic acer equo turbata petiuit
Castra, nec exanimis possunt retinere magistri.
- 739 * Et me læuus equis Oriens afflauit anhelis.
- 817 * Iungit equos curru genitor, spumantiæque addit
Frena feris, manibusque omnes effundit habenas.
Ceruleo per summa leuis volat æquora curru.

*Cum fatalis equus saltu super ardua venit 6 Ae. v. 513

Pergama, & armatum peditem grauis attulit aluo,
*Quattuor hic inuectus equis, & lampada quassans 587

Per Graium populos, mediaeque per Elidis urbem

Ibat ouans, Diuūmque sibi poscebat honorem

Demens; qui nimbos, & non imitabile fulmen

Aere, & cornipedum cursu simularat equorum.

* — Passimque soluti 651

Per campos pascuntur equi: quæ gratia currum,

Armorūque fuit viuis, quæ cura nitentes

Pascere equos, eadem sequitur tellure repostos.

* — Non illi quisquam se impunè tulisset 880

Obuius armato, seu cum pedes iret in hostem,

Seu spumantis equi foderet calcaribus armos.

*Antè urbem pueri, & primæuo flore iuuentus 7. Ae. v. 162

Exercentur equis, domitantque in puluere currus,

*Tum prouectus equo, longæui regis ad aures 166

Nuncius, ingenteis ignota in veste reportat,

Aduenisse viros. —

*Picus equum domitor, quem capta cupidine cōiunx 189

Aurea percussum virga, versumque venenis

Fecit autem Circe, sparsitque coloribus alas.

*Hæc cessatus, equos numero pater eligit omni, 273

Stabant tercentum nitidi in præsepibus altis.

Omnibus extemplò Teucris iubet ordine duci

Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis

Aurea pectoribus demissa monilia pendente

Tecti auro, fuluum mandunt sub dentibus aurum

Absenti Aeneæ currum, geminosque iugales

Semine ab ætherio, spiranteis naribus ignem.

Illorum de gente, patri quos Dædala Circe

Supposita de matre nothos furata creauit.

Talibus Aeneadæ donis, dictisque Latini,

Sublimes in equis redeunt, pacemque reportant,

* — Ille frementeis 638

Ad iuga cogit equos: —

*Pars pedes ire parat campis, pars arduus altis 724

Puluerulentus equis furit: omnes arma requirunt.

*Lausus, equum domitor, debellatorque ferarum, 651

*Post hos insignem palma per gramina currum, 655

Victorésque ostentat equos, satus Hercule pulcro
Pulcer Auentinus —

691 * At Messapus equum domitor, Neptunia proles,
8. Aen. v. 523 12 Aen. v. 128.

Quem neque fas igni cuiquam, nec sternere ferro,
Iampridem resides populos, desuetaque bello
Agmina in arma vocat subito, ferrumque retractat.

724 * Curru iungit Alcfus equos, Turnoque feroces
Mille rapit populos. —

778 * Vnde etiam Triuiæ templo, lucisque sacratæ
Cornipedes arcentur equi: quod littore currum
Et iuuenem monstis pauidi effudere marinis.
Filius ardenteis haud secius æquore campi
Exercebat equos, currumque in bella ruebat.

803 * Hos super aduenit Volscæ de gente Camilla.
Agmen agens equitum, & florentes ære cateruas
Bellatrix: —

8. Aen. v. 518 * Arcadas huic equites bis centum, robora pubis
Lectæ dabo, totidemque suo tibi nomine Pallas.

551 * Dantur equi Teucris Tyrrhena petentibus arua,

585 * Iamque adeo exierat portis equitatus apertis:
Aeneas inter primos, & fidus Achates.

595 * — It clamor & agmina facto
Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum

606 * Huc pater Aeneas, & bello lecta iuuentus
Succedunt, fessique & equos, & corpora curant.

642 * Haud procul inde, citæ Metium in diuersa quadrigæ
Distulerant, (at tu dictis Albane maneres)
Raptabatque viri mendacis viscera Tullus
Per siluam, & sparsi rorabant sanguine vepres.

9. Aen. v. 12 * Quid dubitas? nunc tempus equos, nunc poscere currus:
Rumpe moras omneis. —

25 * Iamque omnis campis exercitus ibat apertis,
Diues equum, diues pectus vestis, & auri.

47 * Turnus, ut ante volans tardum præcesserat agmen,
Viginti lectis equitum comitatus, & urbi
Improuisus adest maculis quem Thracicus albis
Portat equus, cristaque tegit galea aurea rubra.

57 * — Huc turbidus, atque huc
Lustrat equo muros, aditumque per aua quærit.

*Obstu-

*Obstupere animis Rutuli, conterritus ipse
Turbatis Messapus equis: cunctatur & amnis
Rauca sonans:—

* —cæsis summæ custodibus arcis,
Ne timeant: nec equi cæca condemur in aluo:

*Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis
Aureus:—

*Armigerumque Remi premit, aurigamque sub ipsis
Nactus equis, ferroque secat pendentia colla.

* —Et religatos ritè videbat

Carpere gramen equos:—

*Interea præmissi equites ex vrbe Latina.

Ibant —

*Obiiciunt equites fese ad diuortia nota,
Hinc atque hinc, omnemq; aditū custode coronant.

*Audit equos, audit strepitus, & signa sequentum.

*Venatu inuigilant pueri, siluâsque fatigant:

Flectere ludus equos, & spicula tendere cornu.

*Non tulit Ascanius, neruôque obuersus equino

Contendit telum:—

*Semper equos, atque arma virum, pugnasque cane-
bat.

*Cerois vt insultent Rutuli, Turnusque feratur
Per medios insignis equis, tumidusque secundo
Marte ruat:—

* —Sequitur pulcerrimus Astur,
Astur equo fidens, & versicoloribus armis.

*Iam loca iussa tenet forti permixtus Etrusco
Arcas eques:—

* —Subit & Neptunia proles
Insignis Messapus equis. —

*Arcadas insuetos acies inferre pedestres

Vt vidit Pallas Latio dare terga sequaci,

Aspera queis natura loci dimittere quando

Suasit equos, vnum quod rebus restat egenis.

Nunc prece, nunc dictis virtutem infundit amaris.

*Interea soror alma monit succurrere Lauso

Turnum; qui volucri curru medium secat agmen.

*Desiluit Turnus bijugis, pedes apparat ire

Cominus. —

570 *

—Quin ecce Nyphæi

Quadrijuges in equos, aduersaque pectora tendit:
 Atque illi longè gradientem, & dira frementem
 Ut vidère, metu versi, retróque ruentes,
 Effunduntque ducem, rapiuntque ad littora currus,
 Interea bijugis insert se Lucagus albis
 In medios: fraterque Liger: Sed frater habenis
 Flectit equos: strictum rotat acer Lucagus enssem.

180 * Cui Liger: —

Non diomedis equos, non currum cernis Achillis
 Aut Phrygiæ campos: —

592 * Lucage, nulla tuos currus fuga signis equorum
 Prodedit, aut vanæ vertère ex hostibus umbræ:
 Ipse rotis saliens iuba deferis. Hæc ita fatus
 Arripuit bijugos: —

857 * —Et, quamquam vis alto vulnere tardat,
 Haud deiectus equum duci iubet: hoc decus illi
 Hoc solamen erat: bellis hoc victor abibat
 Omnibus: —

869 * A Ere caput fulgens, cristáque hirsutus equina.

885 * Ter circum astantem læuos equitavit in orbes
 Tela manu iaciens: —

890 * Multa mouens animo iam tandem erumpit, & inter
 Bellatoris equi caua tempora coniicit hastam.
 Tollit se arrectum quadrupes, & calcibus auras
 Verberat, effusumque equitem super ipse secutus
 Implicat, eiectoque incumbit cernuus armo,

11 Ae. v. 80 * Addit equos, & tela, quibus spoliauerat hostem.

89 * Post bellator equus, positus insignibus, Aethon.
 It lacrymans, guttisque humectat grandibus ora.

189 * —Ter mæstum funeris ignem
 Lustrauere in equis, vlulatusque ore dedere;

492 * Qualis vbi abruptis fugit præsepia vinclis
 Tandem liber equus, campoque potitus aperto,
 Aut ille in pastus, armentaue tendit aquarum,
 Aut assuetus aqua perfundi flumine noto
 Emicat, arrectis que fremit ceruicibus altè
 Luxurians, luduntque iubæ per colla, per armos.
 Obuia cui, Volscorum acie comitante. Camilla
 Occurrit, portisque ab equo regina sub ipsis

Desiluit:

Defiluit: quam tota cohors imitata relictis,

Ad terram defluxit equis. —

*Solæque Tyrrenos equites ire obuia contrà,

504

*Aeneas, ut fama fidem, missique reportant

511

Exploratores, equitum leuia improbus arma

Præmisit, quaterent campos. —

*Tu Tyrrenum equitem collatis excipe signis.

517

*Hic natam in dumis, interque horrentia lustra

570

Armentalis equæ mammis, & lacte ferino

Nutribat. —

*At manus interea muris Troiana propinquat,

597

Etruscique duces, equitumque exercitus omnis,

Compositi numero in turmas: fremit æquore toto

Insultans sonipes, & pressis pugnat habenis

Huc obuersus, & huc: —

*Aduentusque virum, fremitusque ardescit equorum.

607

Iamque intra iactum teli progressus vterque,

Substiterat: subito erumpunt clamore, frementesque;

Exhortantur equos. —

*Continuo aduersis Tyrrenus, & acer Aconteus

612

Connixi incurrunt hastis, primique ruinam

Dant sonitu ingenti, præfractaque quadrupedantum

Iectora pectoribus rumpunt. —

*Exemplò turbatae acies, versique Latini

618

Reiiciunt parmas, & equos ad mœnia vertunt.

*Hi fugiunt, penitusque da is referuntur habenis.

513

*Semianimes voluntur equi, pugna aspera surgit.

635

*Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit.

637

Quo sonipes ictu furit arduus, aliaque iactat

Vulneris impatiens arrecto pectore crura.

*Tum Lyrin, Pacasumque, super: quorum alter habenas

670

Sulfuro reuolutus equo dum colligit, alter

Dum subit, ac dextram labenti tendit inertem,

Præcipites, pariterque ruunt: —

* — Etequo venator Iapyge fertur,

678

*Incipit hæc: Quid tam egregium si femina forti

705

Fidis equo? dimitte fugam, & te cominus æquo

Mecum crede solo, pugnaque accinge pedestri.

*Dixit: At illa furens acrique incensa dolore,

707

Tradit equum comiti, paribusque assistit in armis.

712 *At iuuenis viciffè dolo ratus, auolat ipfe,
(Haud mora) conuerfisq̃ fugax aufertur habenis,
Quadrupedemque citum ferrato calce fatigat.

718 *Hæc fatur virgo, & pernicipibus ignea plantis
Transit equum cursu, frenisq̃ aduersa prehenfis
Congreditur —

729 *Ergo inter cædes, cædentiâque agmina Tarchon
Fertur equo, varijsq̃ instigat vocibus alas.

741 *Hæc effatus, equum in medios moriturus & ipse
Concitat, & Venulo aduersum se turbidus infert.
Dereptumq̃ ab equo dextra complectitur hostem.

765 *Hæc iuuenis furtim celeres detorquet habenas.

770 *Spumantemq̃ agitabat equum, quem pellis aënis.
In plumam squammis, auro conferta tegebat.

870 *Disiectique duces, desolatique manipuli
Tuta petunt, & equis auersi ad mœnia tendunt.

875 *Quadrupedumq; putrem cursu quatit vngula cam-
pum.

911 *Aduentumq̃ pedum, flatuq̃ audiuit equorum.

913 *Ni roseus fessos iam iurgite Phœbus Ibero
Tingat equos. —

Æ. 7. 82 *Poscit equos (Turnus) gaudetque tuens ante ora fre-
mentes:

Pilumno quos ipsa decus dedit Orithyia:

Qui candore niues anteirent, cursibus auras.

Circumstant properi aurigæ, manibusq̃ laceffunt

Pectora plausa cauis, & colla comantia pectunt.

113 *Postera vix summos spargebat lumine montes

Orta dies, cùm primùm alto se gurgite tollunt

Solis equi, lucemq̃ elatis naribus efflant.

161 *Interea reges, ingenti mole Latinus

Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum

Aurati bis sex radij fulgentia cingunt,

Solis aui specimen, bigis it Turnus in albis.

287 *Infrenant alij currus, aut corpora saltu

Subijciunt in equos, & strictis ensibus adsunt.

291 *Aduerso proteret equo: ruit ille recedens.

295 *Desuper altus equo grauitè ferit —

326 *Poscit equos, atque arma simul, saltuq̃ superbus

Emicat in currum, & manibus molitur habenas:

Multa

Multa virum volitans dat fortia corpora letho:
Semineces voluit multos, aut agmina curru
Proterit: & c.

- * — Atque furentes 332
- Bella mouens immittit equos: illiæquore aperto
Ante notos, zephyrumque volant —
- * Talis equos alacer media inter praelia Turnus 337
Fumantes sudore quatit (miserabile) cæsis
Hostibus insultans, spargit rapida vngula rores
Sanguineos, mistaque cruor calcatur arena.
- * Vel conferre manum, vel equo præuerrere ventos. 345
- * — Nec equis aspirat Achillis. 352
- * Sistit equos bijuges, & curru defilit, atque 355
Semianimi, lapsoque superuenit: —
- * Et sternacis equi lapsum ceruice Thymeten. 364
- * Obiecit sese ad currum, & spumantia frenis 372
Ora citatorum dextra contorsit equorum.
- * — Iam puluere cælum 407
Stare vident, subeunt equites, & spicula castris
Densa cadunt medijs: —
- * Nec pede congressos, nec equo, nec tela ferentes 465
Insequitur: —
- * Hoc concussa metu mentem Iuturna virago 468
Aurigam Turni media inter lora Methyscum
Excudit, & longè lapsum temone relinquit.
Ipsa subit, manibusque vndanteis flectit habenas.
- * — Similis medios Iuturna per hostes 477
Fertur equis, rapidoque volans obit omnia curru.
- * Alipedumque fugam cursu tentauit equorum, 484
Auersos toties currus Iuturna retorfit.
- * Tum verò assurgunt iræ, insidijsque subactus 494
Diuersos vbi sensit equos, currumque referri.
- * Turnus equo deiectum Amycum, fratremque Dioren 509
Congressus pedes, hunc venientem cuspidelonga,
Hunc mucrone ferit, currumque abscissa duorum
Suspendit capita. —
- * — Hunc lora & iuga subter 532
Prouoluere rotæ crebrò super vngula pulsu
Incita, nec domini memorum proculcat equorum,
- * At Messapus equum domitor, & fortis Asylas. 550
- * Iam

- 616 *Iam minùs atque minùs successu lætus equorum.
 622 * — Adductisq̃ue amens subsistit habenis
 Atque huic, in faciem soror vt conuersa Methysci
 Aurigæ, currumq̃ue & equos & lora regebat.
 650 * Medios volat ecce per hostes
 Vectus equo spumante Sages. —
 664 * — Tu currum deserto in gramine versas.
 681 *Dixit, & è curru saltum dedit ocyus aruis:
 Perq̃ue hostes, per tela ruit. —
 735 *Fama est, præcipitem, cum prima in prælia iunctos
 Conscendebat equos, patrio mucrone relicto,
 Dum trepidat, ferrum aurigæ rapuisse Methysci.

Execratio, Vide IMPRECATIO.

Exequiæ, Vide HVMARE.

E X I L I V M.

2. Ecl. v. 3 * **N**Os patriæ fines, & dulcia linquimus arua.
 Nos patriam fugimus. —
 11 * — Vndique totis
 Vsque adeò turbatur agris: —
 65 * At nos hinc alij sitientes ibimus Afros:
 Pats Scythiam, & rapidum Cretæ veniemus Oaxem,
 Et penitus toto diuisos orbe Britannos.
 En vnquam patrios longo post tempore fines.
 Pauperis & tuguri congestum cespite culmen,
 Post aliquot, mea regna videns, mirabor aristas?
 2. Geo. v. 511 * Exilioque domos, & dulcia limina mutant,
 Atque alio patriam quærunt sub sole iacentem.
 3. Ge. v. 224 * — Sed alter
 Victus abit, longèq̃ue ignotis exulatis,
 Multa gemens, ignominiam plagasq̃ue superbi
 Victoris, tum quos amisit inultus amores,
 Et stabula aspectans regnis excessit auitis.
 1. Ae. v. 303 * — Ne fati nescia Dido
 Finibus arceret. —
 361 * Tum celerare fugam, patriæq̃ue excedere suadet,
 Auxiliumq̃ue viæ veteres tellure recludit
 Thesauros. —

*Ipse ignotus, egens, Libyæ deserta peragro,
Europa, atque Asia pulsus.—

*Abnegat excisa vitam producere Troia,
Exiliumque pati.—

2 Ac. v. 637

*Longa tibi exilia, & vastum maris æquor arandum 780
Ad terram Hesperiam venies. &c.

*Atque hîc ingentem comitum affluxisse nouorum 796
Inuenio, admirans numerum, matresque, virosque
Collectam exilio pubem; miserabile vulgus.

Vndique conueniunt animis, opibusque parati,
In quascunque velim pelago deducere terras.

*Diuersa exilia, & desertas quærere terras.
Augurijs agimur diuûm.—

3 Ac. v. 4

*Littora tum patriæ lacrymans, portusque relinquo, 15
Et campos vbi Troia fuit: feror exul in altum
Cum socijs, natoque, penatibus, & magnis dijs.

*Fama volat, pulsum regnis cecidisse paternis
Idomeneæ ducem, desertaque littora Cretæ.

121

*Femina, quæ nostris errans in finibus, urbem
Exiguam pretio posuit. &c.

4 Ac. v. 211

*Ardet abire fuga, dulcesque relinquere terras.

281

*Crudelis: quid si non arua aliena, domosque
Ignotas peteres? & Troia antiqua maneret?

311

*Nusquam tuta fides: eiec tum littore, egentem
Excepi, & regni demens in parte locauî:

373

Amissem classem, sociosque à morte reduxi.

*1, sequere Italiam ventis, pete regna per undas.

381

*Finibus extorris, complexu auulsus Iuli,
Auxilium imploret.—

616

*Septima post Troiæ excidium iam vertitur æstas

5 Ac. v. 626

Cum freta, cum terras omnes, tot inhospita saxa,
Sideraque emensæ ferimur. dum per mare magnum
Italiam sequitur fugientem, & volumur vndis

* —da (non indebita posco
Regna meis fatis) Latio considere Teucros,

6 Ac. v. 66

Errantesque Deos, agitataque numina Troiæ.

*Ille meum comitatus iter, maria omnia mecum,

112

Atque omnes pelagi que minas, cælique ferebat
Inualidus, vires ultra, sortemque senectæ.

*Sed te qui viuum casus, agè, fare vicissim,

531

Attule.

Attulerint: pelagine venis erroribus actus?

An monitu diuum? an quæ te fortuna fatigat?

692 *Quas ego te terras, & quanta per æquora vectum
Accipio: quantis iactatum nate periclis!

7 Ae. v. 216 *Consilio hanc omnes, animisque volentibus urbem
Afferimur, pulsi regnis:—

228 *Diluvio ex illo tot vasta per æquora vecti
Dis sedem exigua patrijs, litrusque rogamus
Innocuum, & cunctis vndamque, auramque patentē.

299 *Quinetiam patria excussos infesta per vndas
Ausâ sequi, & profugus toto me opponere ponto.

359 *Exulibusne datur ducenda Lauinia Teucris,
O genitor?—

367 *Si gener externa petitur de gente Latinis,
Idque sedet, Faunisque premunt te iussa parentis:
Omne em equidem sceptris terram, quæ libera nostris
Dissidet, externam reor, —

424 * —externusque in regnum quæritur hæres.

775 * —nemori que relegat:

Solus vbi in silvis Italis, ignobilis ævum
Exigeret. —

8. Ae. v. 118 *Quos illi bello profugos egere superbo.

10 Ae. v. 48 *Aeneas sanè ignotis iacterur in vndis,
Et quamcunque viam dederit fortuna, sequatur.

11 Ae. v. 541 *Infantem fugiens media inter prælia belli
Sustulit exilio comitem: —

567 *Non illum tectis vllæ, non moenibus vrbes
Accepere, neque ipse manus feritate dedisset:
Pastorum & solis exegit montibus ævum

12. Ae. v. 236 *Nos, patria amissa, dominis parere superbis
Cogemur, qui nunc lenti consedimus arvis.

261 * —quos improbus advena bello
Territat, inualidas vt aues. —

F.

F A M A.

- * **D**APHNIS ego in silvis, hinc vsq; ad sidera 5. *Ecl.* v. 43
notus.
- * Audieras, & fama fuit:— 9. *Ecl.* v. 11
- * —Tentanda via est, qua me quoque possim 3. *Ge.* v. 8
Tollere humo, victorq; virum volitare per ora.
- * Mox tamen ardenteis accingar dicere pugnas 46
Cæsaris, & nomen fama tot ferre per annos,
Tithoni prima quot abest ab origine Cæsar.
- * —altiùs omnem 4 *Ge.* v. 285
Expediam prima repetens ab origine famam.
- * Imperium Oceano, famam qui terminet astris. 1. *Ae.* v. 291
- * —Fama super æthera notus 383
- * Bellaque iam fama totum vulgata per orbem. 461
- * Solue metus, feret hæc aliquam tibi fama salutem. 467
- * Quis genus Aeneadum, quis Troiæ nesciat urbem? 569
Virtutemque, virósque, aut tanti incendia belli?
- * Votum pro reditu simulant: ea fama vagatur. 2. *Ae.* v. 17
- * Est in conspectu Tenedos notissima fama 21
Insula, diues opum.—
- * Fando aliquid si fortè tuas peruénit ad aures, 81
Belidæ nomen Palamedis, & inclyta fama
Gloria.—
- * Dum stabat regno incolumis, regnumque vigeat 88
Consilijs, & nos aliquod nomenque; decusque
Gessimus.—
- * —Hinc spargere voces 98
In vulgum ambiguas.—
- * Fama volat, pulsum regais cecisse paternis 3 *Ae.* v. 120
Idomeneæ ducem,—
- * Hic incredibilis rerum fama occupat aures, 294
Priamidem Helenum Graias regnare per vrbes.
- * Hinc sinus Herculei (si vera est fama) Tarenti 551
Cernitur.—
- * Fama est Enceladi semiustum fulmine corpus 578
Virgeri mole hac, ingentemque insuper Aetnam
Impo-

Impositam, ruptis flammam expirare caminis:

9. *Ac. v.* 170 * — Neque enim specie, famâve mouetur.

173 * Extemplò Lybiæ magnas it fama per vrbes,
Fama malum, quo non aliud velocius ullum,
Mobilitate viget, viresque acquirit eundo:
Parua metu primo: mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit.
Illam Terra parens, ira irritata deorum.

Extremam (vt perhibent) Cœo, Enceladoque sorore,
Progeniuit, pedibus celerem, & pernicibus alis:
Monstrum horrendū, ingens, cui quot sunt corpore
plumæ,

Tot vigiles oculi subter, mirabile dictu,

Tot linguæ, totidem ora sonant, tot subrigit aures.

Nocte volat cæli medio, terræque per vmbra

Stridens, nec dulci declinat lumina somno.

Luce sedet custos, aut summi culmina recti,

Turribus aut altis, & magnas territat vrbes;

Tam ficti, prauique tenax, quam nuntia veri.

Hæc tum multiplices populos sermone replebat

Gaudens, & pariter facta atque infecta canebat:

Venisse AEnæam Troiano à sanguine cretum,

Cui se pulchra viro dignetur iungere Dido:

Nunc hiemem inter se luxu, quam longa, fouere

Regnorum immemores, turpique cupidine captos.

Hæc passim Dea fœda virū diffundit in ora.

218 * — famamque fouemus inanem.

222 * — & oblitos famæ melioris amantes.

298 * — eadem impia fama furenti

Detulit, amari classem, cursumque parari.

321 * — te propter eundem

Extinctus pudor, &, qua sola sidera adibam,

Fama prior. —

387 * Audiam, & hæc manes veniet mihi fama sub imos.

665 * — it clamor ad alta

Atria: concussam bacehatur fama per urbem,

5. *Ac. v.* 106 * Famâque finitimos & clari nomen Aestæ

Excierat: —

302 * Multi præterea, quos fama obscura recondit.

392 * — vbi fama per omnem

Trinacriam? & spolia illa tuis pendentia tectis?

* — mihi fama suprema

6 Ae. v. 592

Nocte tulit, fessum vasta te cæde Pelasgum

Procubuisse super confusæ stragis aceruum.

* Et famam extingui veterum sic posse malorum.

527

* Incenditque animum famæ venientis amore.

890

* Tu quoque littoribus nostris AENEÏA nutrix

7. Ae. v. 1

AETERNAM moriens famam Caieta dedisti.

Et nunc servat honos sedem tuus, ossaque nomen

Hesperia in magna, si qua est ea gloria, signat.

* Namque fore illustrem fama, farisque canebant

79

Ipsam, sed populo magnum protendere bellum.

* Sed circum late volitans iam fama per vrbes

104

Ausonias tulerat: —

* Deditur hic subitò Troiana per agmina rumor,

144

Aduenisse diem, quo debita mœnia condant.

* Atque equidem memini (fama est obscurior annis)

205

Aruncos ita ferrosenes —

* Non erimus regno indecores: nec vestra feretur

231

Fama levis, tantique abolefcet gratia facti.

* Hoc Latio restare canunt: qui sanguine nostrum

271

Nomen in astra ferunt. —

* — Ne noster honos, infractâve cedat

332

Fama loco: —

* Est locus Italiæ in medio sub montibus altis

563

Nobilis, & fama multis nemoratus in oris.

* Fama volat parvam subitò vulgata per urbem,

8 Ae. v. 554

Ocyus ire equites Tyrrheni ad littora regis.

* Intercâ pauidam volitans pennata per urbem

9 Ae. v. 473

Nuncia fama ruit, matrisque adlabitur aures

Euriali. —

* — Sed famam extendere factis

10 Ae. v. 468

Hoc virtutis opus. —

* Nec iam fama mali tanti, sed certior auctor

510

Aduolat AENEÏ, tenui discrimine lethi

Esse suos. —

* Ferte ratem, sævisque vadis immittite Syrtis:

67

Quò neque me Rutuli, neque conscia fama sequatur.

* — O fama ingens, ingentior armis

11. Ae. v. 124

Vir Troiane: quibus cælo te laudibus æquem?

- 139 *Et iam fama volans tanti prænuntia luctus,
Quæ modò victorem latio Pallanta ferebat.
- 224 *Multa virum meritis sustentat fama trophæis.
- 368 *Aut, si fama mouet, si tantum pectore robur
Concipis, & si adeò dotalis regia cordi est:
Aude, atq; aduersum fidens fer pectus in hostem.
- 511 * — (vt fama fidem, missique reportant
Exploratores.) —
- 688 * — nomen tamen haud leue partum
Manibus hoc referes, telo cecidisse Camillæ.
- 846 * — neque hoc sine nomine lethum
Per gentes erit, aut famam patieris inultæ:
Nam quicunque tuum violarit vulnere corpus,
Morte luet merita —
- 896 *Interea Turnum in siluis seuissimus implet
Nuntius, & Iuueni ingentem fert Acca tumultum:
Deletas Volscorum acies, cecidisse Camillam:
Ingruere infensos hostes, & Marte secundo
Omnia corripuisse, metum iam ad mœnia ferri.
- 12 *Æt. v. 222* *Quem simul ac Iuturna soror crebrescere vidit
Sermonem, & vulgi variare labantia corda:
In medias acies, formam assimulata Camerti
Cui genus à proauis ingens, clarumque paternæ
Nomen erat virtutis, & ipse acerrimus armis,
In medias dat sese acies, haud nescia rerum.
Rumoresque ferit varios, ac talia fatur.
Non pudet ô Rutuli. —
- 234 *Ille quidem ad superos, quorum se deuouet aris,
Succedet fama. viuusque per ora feretur.
- 239 *Iam magis, atq; magis, serpitq; per agmina murmur.
- 608 *Hinc totam infelix vulgatur fama per urbem.

F A M E S.

1. *Ge. v. 159* * **C**oncussa que famem in siluis solabere quercu.
4. *Ge. v. 259* * **I**gnaua que fame, & contracto frigore pigra.
- 318 *Amisilis (vt fama) apibus morboque, fameque.
1. *Æt. v. 218* *Tum victu reuocant vires, fusi que per herbam
Implentur veteris bacchi, pinguisque farinae,
Postquam exempta fames epulis, mensæque remotæ

* est.

- † Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ. 726
 † Virginei volucrum vultus, fœdissima ventris 3. *Ac.* v. 216
 Proluies, vncæque manus, & pallida semper
 Ora fame.
- † — Quid non mortalia pectora cogis 56
 Auri sacra fames. —
- † Sed non antè datam cingetis mœnibus urbem, 255
 Quàm vos dira fames, nostræque iniuria cædis
 Ambefas subigat malis absumere mensas.
- † Sic animis iuuenum furor additus inde, lupi ceu 2. *Ac.* v. 355
 Raptores atra in nebula, quos improba ventris
 Exegit cæcos rabies, caculi que relictī
 Faucibus expectant siccis —
- † Solæ nouum, dictuque nefas Harpya Cæleno 3. *Ac.* v. 365
 Prodigium canit, & tristeis denunciat iras,
 Obscenamque famem. —
- † Nectumensarum morsus horresce futuros. 394
 † Cum subito è siluis, macie confecta suprema, 390
 Ignoti noua forma viri, miserandaque cultu
 Proccedit, supplexque manus ad sidera tendit.
 Respicimus: dira illuies dimissaque barba. &c.
- † Victum infelicem baccas, lapidosaque corna 649
 Dant rami, & vulsis pascunt radicibus herbæ.
- † Et metus, & malesuada fames, & turpis egestas. 6. *Ac.* v. 276
 † Cui vates horrere videns iam colla colubris, 419
 Melle soporata, & medicatis frugibus offam
 Obijcit: ille, fame rabida tria guttura pandens,
 Corripit obiectam, atque immania terga resoluit
 Fusus humi, totoque ingens extenditur antro:
 Occupat Aeneas aditum custode sepulto.
- † — Lucent genialibus altis. 603
 Aurea fulcra toris, epulæque antè ora paratæ
 Regifico luxu: Furiarum maxima iuxta
 Accubat, & manibus prohibet contingere mensas.
- † Consumptis hîc fortè alijs, vt vertere morsus 7. *Ac.* v. 116
 Exiguam in Cererem penuria adegit edendi,
 Et violare manu, malisque audacibus orbem
 Fatalis crusti, patulis nec parcere quadris:
 Heus etiam mensas consumimus, inquit, Iulius.
- † — Genitor mihi talia, namque 122

Nunc repeto, Anchises fatorum arcana reliquis
 Cùm te nate fames ignota ad littora vectum
 Accisis coget dapibus consumere menfas
 Tum sperare domos, &c.

128 * Hæc erat illa fames: hæc nos suprema manebat
 Exitijs positura modum.

8. *Ae.* v. 184 * Postquam exempta fames, & amor cōpressus edēdi.

9. *Ae.* v. 63 * Sæuit (*Lupus*) in absentes (*agnos*) collecta fatigat edēdi
 Ex longo rabies, & sicca sanguine fauces.

339 * Impastus ceu pleno leo per ouilia turbans
 (Suadet enim vesana fames) manditque, trahitque
 Molle pecus, murumque metu: fremit ore cruento.

10 *Ae.* v. 723 * Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans
 (Suadet enim vesana fames) si forte fugacem
 Conspectit capream, aut surgentem in cornua ceruū:
 Gaudet hians immanè, comasque arrexit, & hæret
 Vilceribus super accumbens: lauit improba teter
 Ora cruor.

F A T V M.

4. *Ae.* v. 46 * **T** Alia secla suis dixerunt currite fusis
 Concordes stabili fatorum numine Parcæ.

9. *Ecl.* v. 5 * — (Quoniam fors omnia versat.)

1. *Ge.* v. 199 * — Sic omnia fatis

In peius ruere, ac retrò sublapso referri.

2 *Geo.* v. 490 * Felix, qui potuit rerum cognoscere causas:
 Atque metus omneis, & inexorabile fatum
 Subiecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

4 *Ge.* v. 165 * Sunt quibus ad portas cecidit custodia forti.

1. *Ae.* v. 22 * Si qua fata sinant —

26 * — Sic voluere Parcas.

225 * Nunc Amyci casum gemit, & crudelia secum
 Fata Lyci, fortémq; Gyan, fortémq; Cloanthum.

242 * Hoc equidem occasum Troiæ, tristeisque ruinas
 Solabor, fatis contraria fata rependens.

261 * Parce metu Cytherea: manent immota tuorum
 Fata tibi: —

266 * Longius & voluens fatorum arcana mouebo.

303 * — Ne fati nescia Dido

Finibus arceret —

* — Fracti bello, fatisque repulsi 2 Ae. v. 13

Ductores Danaum, tot iam labentibus annis.

* Siue dolo, seu iam Troiae sic fata ferebant. 34

* Et, si fata Deum, si mens non laeva fuisset. 54

* — Cui fata parent, quem poscat Apollo. 121

* Fatale aggressi sacro aellere templo 165

Palladium —

* — Et nostros ea fata manere nepotes. 195

* Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris 246

Ora, Dei iussu —

* — Fatisque Deum defensus iniquis. 257

* Hos cape fatorum comites: his moenia quære. 294

* — Et, si fata fuissent 433

Vt caderem, meruisse manu: —

* Forsitan & Priami fuerint quæ fata, requiras. 506

* Hic finis Priami fatorum: hic exitus illum 554

Sorte tulit: Troiam incensam, & prolapsa videntem

Pergama. —

* — Ne vertere secum 632

Cuncta pater, fatoque virginti incumbere vellet.

* Auguriis agimur Divum, classemque sub ipsa 3 Ae. v. 5

Antandro, & Phrygiae molimur montibus Idæ,

Incerti quò fata ferant, ubi sistere detur.

* Et pater Anchises dare fatis vela iubebat. 9

* Moenia prima loco, fatis ingressus iniquis. 17

* Sed tibi, qui cursum venti; quæ fata dedere. 337

* — Sic fata deum rex 375

Sortitur, voluitque vices: is vertitur ordo.

* Fata viam inuenient, aderitque vocatus Apollo. 395

* — Nos alia ex alijs in fata vocamur. 494

* Sic pater Aeneas intentis omnibus vnus 716

Fata renarrabat divum, cursusque docebat.

* — Heu, quibus ille. 4 Ae. v. 13

Iactatus fatis! quæ bella exhausta canebat!

* — Factum fortuna sequatur: 109

Sed fatis incerta feror. —

* — Fatisque datas non respicit vrbes. 225

* Me si fata meis paterentur ducere vitam 340

Auspicijs, & sponte mea componere curas.

355 *Quem regno Hesperiae fraudo, & fatalibus aruis.

440 *Fata obstant, placidasque viri Deus obstruit aures.

450 *Tum verò infelix fatis exterrita Dido,
Mortem orat:—

677 * —Comitemne sororem
Spreuisti moriens? eadem me ad fata vocasses,

696 *Nam, quia nec fato, merita nec morte peribat,
Sed misera ante diem, subitoque accensa furore,

5. Aeneid. v. 654 *At matres primo ancipites, oculisque malignis
Ambiguae spectare rates, miserum inter amorem
Præsentis terræ, fatisque vocantia regna.

706 *Hæc responsa dabat, vel quæ protenderet ira
Magna Deum, vel quæ fatorum posceret ordo,
Isque his Aeneam solatus vocibus inquit:
Nate dea, quo fata trahunt, retrahuntque, sequamur.
Quidquid erit, Superanda omnis fortuna ferendo est.

725 * —Nate Iliacis exercite fatis.

783 *Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla,
Nec Iouis imperio, fatisve infracta quiescit.

798 *Si concessa peto, si dant ea moenia Parcae.

6. Aeneid. v. 66 * —Da (non indebita posco
Regna meis fatis) Latio considere Teucros.

72 *Hic ego namque tuas sortes, arcanaque fata
Dicta meæ genti ponam.—

146 * —Namque ipse volens facilisque sequetur,
Si te fata vocant.—

376 *Desine fata Deum flecti sperare precando.

438 *Fata obstant, tristisque palus innabilis unda.

449 *Rursus & in veterem fato reuoluta figuram.

466 *Quem fugis? extremum fato quo te alloquor, hoc est.

511 *Sed me fata mea, & scelus exitiale Lænae
His mersere malis.—

515 *Cum fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama.—

546 *I, decus, i, nostrum; melioribus utere fatis.

682 *Fortè recensebat numerum, carosque nepotes,
Fataque, fortunâsque virum, moresque, manusque.

713 * —Animæ quibus altera fato
Corpora debentur.—

758 *Illustris animas, nostrumque in nomen ituras.

Expeditam

Expediam dictis, & te tua fata docebo.

* — Vt cumque ferent ea fata minores. 82 5

* Ostendant terris hunc tantum fata, neque ultra
Esse sinent. — 869

* Heu miserande puer, si quæ fata aspera rumpas,
Tu Marcellus eris. — 885

* Filius huic fato diuûm, prolesque virilis
Nulla fuit. — 7. *Æt. v. 50*

* Namque fore illustrem, fama, fatisque canebant. 79

* — Oracula Fauni 81

Fatidici genitoris adit

* Et violare manu, malisque audacibus orbem 114

Fatalis crustis. —

* — salve fati mihi debita tellus. 120

* — Genitor mihi talia, namque 122

Nunc repeto, Anchises fatorum arcana reliquit.

* — Quibus actus vterque 223

Europæ, atque Asiæ fati concurrerit orbis.

* Fata per Aeneæ iuro, dextramque potentem. 234

* Sed nos fata deum vestras exquirere terras 239

Imperijs egere suis: huic Dardanus ortus

Huc repetit, iussisque ingentibus vrget Apollo

Tyrrhenum ad Thybrim. —

* Et veteris Fauni voluit sub pectore sortem. 254

Hunc illum fati externa à sede profectum

Portendi generum, paribusque in regna vocari

Auspicijs. —

* Non patrio ex adyto sortes, non plurima cælo 269

Monstra sinunt: generos externis affore ab oris;

Hoc Latio restare canunt: qui sanguine nostrum

Nomen in astra ferant, hinc illum poscere fata,

Et reor, & si quid veri mens augurat, opto.

* Heu stirpem inuisam, & fati contraria nostris 293

Fata Phrygum. —

* Frangimur heu fati, inquit, ferimurque procella. 594

* — Et fati regem se dicere posci, 8. *Æt. v. 12*

Edoceat: —

* Coniungere tibi, & fati egere volentem. 133

* — Vt duros mille labores 291

Rege sub Euristheo, fati Iunonis iniquæ

Pertulerit —

334 *Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum
His posuere locis. —

398 *Nec pater omnipotens Troiam, nec fata vetabant
Stare, decemque alios Priamum superesse per annos.

476 * — Quam fors inopina salutem
Ostentat, fatis huc te poscentibus offers.

498 * — Retinet longæuus aruspex
Fata canens. —

511 * — Tu, cuius & annis,
Et generi fatum indulget quem numina poscunt,
Ingredere. ô Teucrûm, atq; Italûm fortissime ductor.

575 *Incolumen Pallanta mihi, si fata reseruant.

621 *Fatiferûmque enssem, loricam ex ære rigentem.

731 *Attollens humero famamque, & fata nepotum.

9. *Æt.* v. 94 *O genitrix, quò fata vocas? aut quid petis istis?

133 * — Nil me fatalia terrent,

Si qua Phryges præ se iactant responsa deorum,
Sat fatis, Venerique datum est, retigere quòd arua
Fertilis Ausoniae Troës, sunt & mea contra

Fata mihi: —

204 *Magnanimum Aenean, & fata extrema secutus.

10. *Æt.* v. 34 * — Cur nunc tua quisquam

Flectere iussa potest? aut cur noua condere fata:

39 * Hæc intentata manebat

Sors rerum. —

67 *Italiam petijt fatis auctoribus, esto;

Cassandrae impulsus furij. —

109 *Seu fatis statum castra obsidione tenentur.

113 *Fata viam inuenient. —

154 * — Tum libera fatis
Classem conscendit iussis gens Lydia diuûm.

417 *Fata canens siluis genitor celarat Alæsum.

438 *Mox illos sua fata manent maiore sub hoste.

471 * — Etiam sua Turnum

Fata vocant, metâsque dati peruénit ad æui.

501 *Nescia mens hominum fati, sortisque futuræ.

624 *Tolle fuga Turnum, atque instantibus eripe fatis.

749 * — Te quoque fata

Prospectant paria, atque eadem mox arua tenebis.

— Sed

* —Sed non felicibus æquè 11 *Æ. v. 32*

Tum comes auspicijs.—

*Nos alias hinc ad lacrymas eadem horrida belli 96
Fata vocant.—

*Nec veni, nisi fata locum, sedemque dedissent. 112

*Quin & fatales murorum attollere moles, 130

Saxaque subuectare humeris Troiana iuuabit.

*Contra ego viuendo vici mea fata, superstes 160
Restarem vt genitor:—

* —Sors ista senectæ 165

Debita erat nostræ:—

*Fatalem A Eneam manifesto numine ferri 232

Admonet ira Deum.—

* —Et versis lugeret Græcia fati. 287

*Verum age, quandoquidem fati vrgetur acerbis, 587

*Haud Ligurum extremus, dum fallere fata sinebant. 701

* —Tum fati debitus Aruns 759

Velocem iaculo, & multa prior arte Camillam
Circuit.—

* —Neque enim Turno mora libera mortis. 12. *Æ. v. 74*

*Tum socios, mæstique metum solatur Iuli 110

Fata docens:—

*Quà visa est fortuna pati. Parcæque sinebant 147

Cedere res Latio, Turnum, & iua mœnia texi.

Nunc iuuenem imparibus video concurrere fati:

Parcarumque dies & vis inimica propinquat.

*Fatalisque manus, infensa Hetruria Turno, 232

* —Et, quà fata celerrima, crudo 507

Transadigit costas, & crates pectoris ense.

* —It scissa veste Latinus, 609

Coniugis attonitus fati, vrbisque ruina.

* —Quorum superis auersa voluntas. 647

*Iam iam fata soror superant: absiste morari: 676

Quo Deus, & quò dura vocat fortuna, sequamur.

*Iuppiter ipse duas æquato examine lances 725

Sustinet, & fata imponit diuersa duorum.

*Indigetem A Eneam scis ipsa, & scire fateris 794

Deberi cælo, fatisque ad sidera tolli.

*Illud te, nulla fati quod lege tenetur, 819

Pro latio obtestor.—

290 *Cunctanti telum Aeneos fatale coruscat.

Fallacia, Fraus; Vide DOLVS.

F E B R I S,

*Ge. v. 457 ***Q**Vin etiam ima dolor balantum lapsus ad ossa
Cum furit, atque artus depascitur arida febris.

Fœdus, Vide P A X.

FIDES & FIDV CIA & FIDERE.

1 Ae. v. 136 ***T**Antane vos generis tenuit fiducia vestri?
296 * Cana Fides, & Vesta, Remo cū fratre Quirinus
Iura dabunt. —

456 * Ausus & afflictis melius confidere rebus.

2. Ae. v. 61 * — Fidens animi atq; in vtrumq; paratus.

75 * Quid ve ferat memoret, quæ sit fiducia capto:
Ille hæc deposita tandem formidine fatur.

142 * Per, si qua est, quas restat adhuc mortalibus vsquam
Intemerata fides, oro miserere laborum
Tantum, miserere animi non digna ferentis.

160 * Tu modò promissis manecas, seruataque serues
Troia fidem. —

309 * Tum verò manifesta fides, Danaumque patefcunt
Infidiæ. —

402 * Heu nihil inuitis fas quemquam fidere diuis.

540 * At non ille, fatum quo te mentiris, Achilles
Talis in hoste fuit Priamo: sed iura, fidemque
Supplicis erubuit: —

3 Ae. v. 51 * — Cum iam diffideret armis
Dardaniæ, cingique urbem obsidione videret.

374 * Nate dea (Nam te maioribus ire per altum
Auspicijs manifesta fides) sic fata Deum rex
Sortitur. —

434 * Si qua fides, animum si veris implet Apollo.

610 * Ipse pater dextram Anchises, haud multa moratus,
Dat iuueni: atque animum præsentis pignore firmat.

4. Ae. v. 12 * Credo equidem (nec vana fides) genus esse decorum.

—Nec

- * —Nec te data dextera quondam,
Nec moritura tenet crudeli funere Dido? 307
- *Nusquam tuta fides, ciectum littore egentem 373
Excepi, & regni demens in parte locavi.
- *Non seruata fides cineri promissa Sichæo? 552
- * —En dextra, fidesque, 597
Quem secum patrios, aiunt portare penates.
Quem subiisse humeris confectum ætate parentem.
- *Magnanime AEnca, non si mihi Iuppiter auctor 5. *Æe. v.* 7
Spondeat, hoc sperem Italiam contingere cælo.
- *Hic primum fortuna fidem mutata nouauit, 604
Dum varijs tumulo referunt solennia ludis.
- *Fas omne est Cytherea meis te fidere regnis, 800
Vnde genus ducis—
- *Mene salis placidi vultum, fluctusque quietos 848
Ignorare iubes? mène huic confidere monstro?
AEneam credam quid enim fallacibus Austris,
Et cæli toties deceptus fraude sereni?
- *Dic age, namque mihi fallax haud antè repensus, 6. *Æe. v.* 343
Hoc vno responso animum delusit Apollo;
Qui fore te ponto incolumem, finesque canebat
Venturum Ausonios. En hæc promissa fides est?
Ille autem: Neque te Phœbi cortina fefellit:
- *Funeris heu tibi causa fui: per sidera iuro, 458
Per superos, & si qua fides tellure sub ima est,
Inuitus regina tuo de littore cessi.
- * —Quique arma secuti 612
Impia, nec veriti dominorum fallere dextras,
Inclusi pœnam expectant —
- *Heu pietas, heu prisca fides, inuictaque bello 879
Dextera.—
- *Fata per AEnææ iuro, dextramque potentem, 7. *Æe. v.* 234
Siue fide, seu quis bello est expertus, & armis.
- *Pars mihi pacis erit dextram tetigisse Tyranni. 266
- *Quid tua sancta fides, quid cura antiqua tuorum, 365
Et consanguineo toties data dextera Turno:
- *Accipe, dàque fidem, sunt nobis fortia bello 8. *Æe. v.* 150
Pectora, sunt animi, & rebus spectata iuuentus.
- * —Mihi mens iuuenili ardebat amore 163
Compellare virum, & dextræ coniungere dextram.

- 169 *Ergo, & quam petitis, iuncta est mihi fœdere dextra.
 394 *Tum pater æterno fatur deuinctus amore;
 Quid causas petis ex alto? fiducia cessit
 Quo tibi diua mei?—
- 9 *Ac. v. 77* *Quis Deus, ô Musæ, tam sæua incendia Teucris
 Auertit? tantos ratibus quis depulit ignes?
 Dicite: prisca fides facta, sed fama perennis,
 126 *At non audaci cessit fiducia Turno.
 141 * —penitus modò non genus omne perosos
 Feminæ: quibus hæc mediæ fiducia valli,
 Fossarumque moræ, lethi discrimina parua
 Dant animos.—
- 187 *Cernis quæ Rutulos habeat fiducia rerum?
 260 * —Quæcunque mihi fortuna, fidelque est,
 In vestris pono gremijs: reuocare parentem.
 279 * —Tibi maxima rerum
 Verborumque fides.—
- 296 *Spondeo digna tuis ingentibus omnia cæptis.
 10. *Ac. v. 71* *Thyrenamve fidem, aut gentes agitare quietas?
 Quis Deus in fraudem? quæ dura potentia nostra
 Egit?—
- 172 * —Humanis quæ sit fiducia rebus,
 Admonet.—
- 181 *Astur cquo fidens, & versicoloribus armis.
 276 *Haud tamen audaci Turno fiducia cessit
 Littora præripere, & venientes pellere terra.
 370 *Per ducis Euandri nomen, deuictaque bella
 Spemque meam, patriæ quæ nunc subit æmula laudi.
 Fidite ne pedibus: ferro rumpenda per hostes
 Est via.—
- 791 *Hic mortis duræ casum, tuæque optima facta.
 Si qua fidem tanto est operi latura vetustas.
 11. *Ac. v. 55* *Hæc mea magna fides. At non Euandre pudendis
 Vulneribus pulsum aspicias:—
- 164 *Nec vos arguerim Teucris, nec fœdera, nec quas
 Iunximus hospitio dextras.—
- 502 *Turne, sui merito si qua est fiducia forti,
 Audeo, & Aeneadum promitto occurrere turmæ.

FINIS & FINIRE.

- * **C**laudite iam riuos pueri, sat prata biberunt.
 * Desine plura puer, & q̄ nunc instat, agamus. 3. Ecl. v. 112
 * Sed nos immensum spacijs confecimus æquor, 9. Ecl. v. 66
 Et iam tempus equūm fumantria soluere colla. 2. Ge. v. 541
 * Atque equidem, extremo ni iam sub fine laborum 4. Ge. v. 116
 Vela traham, & terris festinem aduertere proram
 * Verum hæc ipse equidem spacijs exclusus iniquis 147
 Prætereo, atque alijs post com memoranda relinquo.
 * — Rursus, easdem 185
 Vesper vbi è pastu tandem decedere campis
 Admonuit, tum tecta petunt. —
 * O passi grauiora; dabit Deus his quoque finem. 1. Ae. v. 203
 * Et iam finis erat: cum Iuppiter æthere summo 227
 Despiciens mare veliuolum, terrâsque iacentes,
 Constitit, —
 * Nunc eadem fortuna viros tot casibus actos 244
 Insequitur: quem das finem rex magne laborum?
 * Res dura, & regni nouitas me talia cogunt 567
 Moliri, & latè fines custode tueri.
 * Siue Erycis fines, regemque optatis Acestem. 574
 * Finibus expulsum patrijs. — 624
 * Nos delubra deūm miseri, quibus vltimus esset 2. Ae. v. 248
 Ille dies, festa velamus fronde per urbem.
 * Quo res summa loco Pantheu? quā prendimus arcē? 322
 Vix ea fatus eram, gemitu cū talia reddit:
 Venit summa dies, & ineluctabile tempus
 Dardaniæ; fuimus Troës, fuit Ilium & ingens
 Gloria Teucrorum: —
 * Hic finis Priami fatorum: hic exitus illum 554
 Sorte tulit: —
 * Quærenti, & tectis vrbis sine fine furenti, 771
 Infelix simulacrum, atque ipsius vmbra Creüsæ
 Visa mihi ante oculos, & nota maior imago.
 * Perficere est animus, finemque imponere curis, 4. Ae. v. 639
 * Inde vbi clara dedit sonitum tuba: finibus omneis 5. Ae. v. 139
 Haud mora profiluere suis: —
 * Solus iamque ipso superest in fine Cloanthus. 225
 * lam-

- 327 *Iamque ferè spatio extremo, fessique sub ipsam
Finem aduentabant. —
- 463 *Sed finem imposuit pugnae, fessumque Dareta
Eripuit, mulcens dictis. —
- 545 *At pater Aeneas nondum certamine misso.
- 630 *Hic Erycis fines fraterni, atque hospes Acestes,
6. *Ae. v. 62* *Hac Troiana tenus fuerit fortuna sequuta.
- 76 * — finem dedit ore loquendi.
- 155 * — Dixit, pressoque obmutuit ore.
- 637 *His demum exactis, perfecto munere diuæ
Deuenere locos lætos. —
7. *Ae. v. 117* * — ca vox audita laborum
Prima tolit finem. —
- 572 *Nec minus interea extremam Saturnia bello
Imponit regina manum: ruit omnis in urbem
Pastorum ex acie numerus. —
- 599 * — Nec plura locutus
Sepsit se tectis, rerumque reliquit habenas.
9. *Ae. v. 653* *Sit satis Aeneide, telis impune Numanum
Oppetisse tuis. —
- 759 *Ultimus ille dies bello, gentique fuisset.
10. *Ae. v. 106* † — Nec vestra capit discordia finem.
- 116 † Hic finis fandi, solio tum Iuppiter aureo
Surgit. —
- 582 † — Nunc belli finis, & æui
His dabitur terris. —
11. *Ae. v. 116* † Si bellum finire manu, si pellere Teucros
Apparat, hic decuit mecum concurrere telis.
12. *Ae. v. 793* † Quæ iam finis erit coniunx? quid denique restat?
- 803 † Ventum ad supremum est: terris agitare vel vndis
Troianos potuisti, infandum accendere bellum, &c.
Vlterius tentare veto. —
- 876 † Quo vitam dedit æternam? cur mortis adempta est
Conditio? possem tantos finire dolores.
Nunc certè, & misero fratri comes ire per umbras.

F I S T V L A.

1. *Ecl. v. 2* † Siluestrem tenui musam meditaris auena.
- 10 † Ludere, quæ vellem, calamo permisit aggreffi.
2. *Ecl. v. 3 23* † Pan primus calamos, cera coniungere plures

Instituit.—

- *Est mihi disparibus septem compacta cicutis 36
 Fistula, Damoetas dono mihi quàm dedit olim.
 * —cum Daphnidis arcum 3. Ecl. v. 12
 Fregisti, & calamos:—
 *Quem mea carminibus meruisset fistula caprum? 22
 * —aut vnquam tibi fistula cera 25
 Iuncta fuit? non tu in triuijs indocte solebas
 Stridenti miserum stipula disperdere carmen?
 *Tucalamos inflare leues, ego dicere versus, 5. Ecl. v. 3
 *Nec calamis solum æquiparas. sed voce magistrum. 48
 *Hac te nos fragili donabimus antè cicutà. 85
 *Agrestem tenui meditabor arundine musam. 6. Ecl. v. 8
 * —Hos tibi dant calamos (en accipe) Musæ, 69
 Ascrao quos antè seni, quibus ille solebat
 Cantando rigidas deducere montibus ornos.
 * —aut si non possumus omnes; 7. Ecl. v. 23
 Hic arguta sacra pendeat fistula pinu.
 *Panæque, qui primus calamos non passus inertes. 8. Ecl. v. 24
 *Dumque tibi est odio mea fistula, dumque capellæ. 33
 *Incipe Mœnaliis mecum mea tibia versus. 21
 Et v. 25. 31. 35. 42. 46. 51. 57.
 *Desine Mœnaliis, iam desine tibia versus. 61
 * —ô mihi tum quàm molliter ossa quiescant, 10. Ecl. v. 33
 Vestra meos olim si fistula dicat amores.
 *Lanigeræ comitantur oues; ea sola voluptas, 3. Ae. v. 660
 Solamenque mali, de collo fistula pendet.

FRIGVS.

- *Nunc etiam pecudes umbras, & frigora captant. 2. Ecl. v. 8
 *Lac mihi nō æstate nouum, non frigore deficit. 22
 *Ante focum, si frigus erit, si metlis, in umbra. 5. Ecl. v. 70
 *Hic focus, & tedæ pingues: hinc plurimus ignis 7. Ecl. v. 49
 Semper, & assidua postes fuligine nigri.
 Hic tantum Boreæ curamus frigora. quantum
 Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas.
 *Tu procul à patria (nec sit mihi credere) tantum 10. Ecl. v. 46
 Alpinas ah dura niues, & frigora Rhēni
 Me sine sola vides, ah te ne frigora lædant.
 Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas.

- 65 * — non me vlla vetabunt
Frigora, Parthenios canibus circumdare saltus.
- 65 * Nec, si frigoribus medijs, Hebrumque bibamus,
Sithoniâsque niues hiemis subeamus aquoîæ.
1. Ge. v. 93 * — Aut boreæ penetrabile frigus adurat.
- 300 * Frigoribus parto agricolæ plerunque fruuntur:
- 352 * A Estusque, pluuiâsque, & agentes frigora ventos.
2. Ge. v. 256 * — sceleratum exquirere frigus
Difficile est. —
- 343 * Nec res hunc teneræ possent perferre laborem:
Si non tanta quies iret, frigusque caloremque
Inter, & exciperet cæli indulgentia terras.
- 376 * Frigora nec tantum cana concreta pruina,
3. Geo. v. 278 * In Boream, Caurumque, aut vnde nigerrimus Auster
Nascitur, & pluuio contristat frigore cælum.
- 357 * Semper hiems, semper spirantes frigora Cauri.
Tum sol pallentes haud vnquam discutit umbras:
Nec cum inuectus equis, altum petit æthera, nec cum
Præcipitem Oceani rubro lauit æquore currum.
Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ,
Vndaque iam tergo ferratos sustinet orbes:
Puppibus illa prius patulis, nunc hospita plaustris:
A Erâque dissiliunt: vulgò, vestesque rigescunt
Indutæ, cæduntque securibus humida vina,
Et totæ solidam in glaciem vertère lacunæ:
Stiriâque impexis induruit horrida barbis.
4. Ge. v. 135 * Et cum tristis hiems etiam nunc frigora saxa
Rumperet: & glacie cursus frenaret aquarum,
- 259 * Ignauâque fame, & contracto frigore pigræ.
- 317 * Solus Hiperboreas glacies, Tanaimque niualem,
Aruâque Riphæis nunquam viduata pruinis
Lustrabat: —
1. Ae. v. 96 * Extemplò A Eneæ soluuntur frigore membra.
6. Ae. v. 309 * Quàm multa in siluis Autumni frigore primo
Lapla cadunt folia, aut ad terram gurgite ab alto
Quàm multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus
Trans pontum fugat, & terris immittit apricis.
9. Ae. v. 603 * — natos ad flumina primum
Deferimus, sæuoque gelu duramus, & vndis:
12. Ae. v. 905 * Genua labant; gelidus concreuit frigore sanguis.

† — Ast illi soluuntur frigore membra.

Vide infrà HIEMS.

Formido, Vide TIMOR.

F O R T V N A.

† — Neque me Argolica de gente negabo, 2. Ac. v. 78
Hoc primum: nec si miserum fortuna Sinonem
Finxit, vanum etiam, mendacemque improba finget.

† Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent 139
Effugia. —

† — quæ sit rebus fortuna, videtis. 359

† Ignarosque loci passim, & formidine captos 384

Sternimus, aspirat primo fortuna labori.

† O socij, quâ prima, inquit, fortuna salutis 387

Monstrat iter, quâque ostendit se dextra, sequamur:

Mutemus clypeos. —

† Nam quod cōsiliū, aut quæ iam fortuna dabatur? 466

† Ille, ut opes fractæ Teucrūm, & fortuna recessit. 3. Ac. v. 53

† Heu, quis te casus deiectam coniuge tanto 317

Excipit? aut quæ digna satis fortuna reuisit?

† Viuite felices, quibus est fortuna peracta 493

Iam sua; nos alia ex alijs in fata vocamur.

† — Quis sit fari, quo sanguine cretus 608

Hortamur: quæ deinde agitet fortuna fateri.

† Sum patria ex Ithaca, comes infelicis Vlissei, 613

Nomine Achæmenides, Troiam genitore Adamasto.

Paupere (mansissetque utinam fortuna) profectus.

* Si modo, quod memoras factum, fortuna sequatur. 4. Ac. v. 109

† Verum anceps pugnae fuerat fortuna: fuisset. 603

† Vixi, & quem dederat cursum fortuna, peregi. 653

† — Superat quoniam fortuna, sequamur, 5. Ac. v. 22

Quoque vocat, vertamus iter. —

† Ni me, quæ Salium, fortuna inimica tulisset. 356

* Hic primum fortuna fidem mutata nouauit. 604

† — ô gens 624

Infelix, cui te exitio fortuna reseruat?

* Quidquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est. 710

† — Stat ductis fortibus vrna, 6. Ac. v. 22

62 *Hac Troiana tenus fuerit fortuna secuta.

96 †Quà tua te fortuna sinet, via prima salutis,
Quod minimè reris, Graia pandetur ab urbe.

531 †Sed te qui viuum casus, agè fare vicissim,
Attulerint: pelagine venis erroribus actus?
An monitu diuùm? an quæ te fortuna fatigat.
Vt tristes sine sole domos loca turbida adires?

614 † — ne quære doceri
Quam pœnam, aut quæ forma viros, fortunæ ve mer-
sit.

638 †Deuenerè locos lætos, & amœna vireta
Fortunatorum nemorum, sedesque beatas.

681 * — omnemque suorum
Fortè recensebat numerum, carosque nepotes.
Fataque, fortunâsque virûm, moresque, manusque

7. Æ. v. 243 *Dat tibi prætereà fortuna parua prioris
Munera, reliquias Troia ex ardente receptas.

413 *Sed fortuna fuit: tectis hîc Turnus in altis
Iam mediam nigra carpebat nocte quietem.

559 *Cede locis: ego, si qua super fortuna laborum est,
Ipsa regam. —

8. Æ. v. 35 †Quid struit his cœpris, quem si fortuna sequatur,
Euentum pugnae cupiat, manifestius ipsi
Quàm Turno regi, aut regi apparere Latino.

223 †Me pulsum patria, pelagique extrema sequentem
Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum
His posuere locis. —

579 †Sin aliquem infandum casum fortuna minaris:
Nunc, ô nunc liceat crudelem abrumperè vitam.

9. Æ. v. 214 † — aut, si qua id fortuna vetabit,
Absentì ferat inferias, decoretque sepulcro.

240 † — Si fortuna permittitis vti
Quæsitum AEneam ad mœnia Pallantea.

267 *Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, & prædæ ducere sortem.

270 † — ipsum illum clypeum, cristâsque rubenteis
Excipiam forti, &c.

281 † — Me nulla dies tam fortibus ausis
Dissimilem arguerit: tantum fortuna secunda
Aut aduersa cadat. —

*Et quo

- † Et quo sit fortuna loco, qui casus agat res. 723
- * Nil super imperio moueor, sperauimus ista, 42
- Dum fortuna fuit: vincant quos vincere mauis.
- * Et, quacunque viam dederit fortuna, sequatur. 10 Ae. v. 49
- † Quæ cuique est fortuna hodie, quā quisq; secat spēs; 107
- Tros, Rutulūve fuit, nullo discrimine habebō.
- † —sua cuique exorsa laborem, 111
- Fortunāque ferent.—
- * Audentes fortuna iuuat.— 234
- * Da nunc Tybri pater ferro, quod missile libro, 421
- Fortunam: atque viam duri per pectus Alæsi,
- * Egregij forma, sed queis fortuna negarat 435
- In patriam reditus:—
- † —Sorti pater æquus vtrique est. 450
- † Ire prior Pallas, si quā fors adiuuet ausum 458
- Viribus imparibus.—
- † Nescia mens hominum fari, fortisq; futuræ, 501
- Et seruare modum rebus sublata secundis.
- Tene, inquit, miserande puer, cū læta veniret, 11. Ae. v. 42
- Inuidit fortuna mihi, ne regna videres
- Nostra, neque ad sedes victor ycherere paternas?
- * Quænam vos tanto fortuna indigna Latini 108
- Implicuit bello, qui nos fugiatis amicos?
- * Et te, si qua viam dederit fortuna, Latino 128
- Iungemus regi.—
- * —Sors ista senectæ 165
- Debita erat nostræ:—
- * —meriris vacat hic tibi solus, 179
- Fortunæque locus:—
- * O fortunatæ gentes, Saturnia regna, 252
- Antiqui Ausonij, quæ vos fortuna quietos
- Sollicitat: suadetque ignota laceßere bella?
- * —cuncti se scire fatentur, 344
- Quid fortuna ferat populi: sed dicere mussant.
- * —nec habet fortuna regressum. 413
- † Multa dies, variusque labor mutabilis æui 425
- Rettulit in melius, multos alterna reuifens
- Lusit, & in solido rursus fortuna locauit.
- * —& multa prior arte Camillam 760
- Circuit. & quæ sit fortuna facillima, tentat,

- 12 *Ac. v. 32* * Ex illo qui me casus, quæ Turne sequantur!
Bella, vides:—
- 41 * —Ad mortem si te (fors dicta refutet)
Prodiderim, natam, & connubia nostra petentem?
- 61 * Qui tecumque manent isto certamine casus,
Et me Turne manent.—
- 147 * Qua visa est fortuna pati, Parcæque sinebant
Cederes Latio, Turnum, & tua moenia texi.
- 153 * —Fortan miseros meliora sequentur.
- 183 * Cesserit Ausonio si fors victoria Turno.
Conuenit Euandri victos discedere ad urbem.
- 243 * —Et Turni sortem miserantur iniquam,
- 321 * Qui tantam Rutulis laudem, caususve, Deusve
Attulerit; pressa est insignis gloria facti.
- 435 * Disce puer virtutem ex me, verumque laborem,
Fortunam ex alijs:—
- 637 * Nam quid ago? aut quæ iam spondet fortuna salutem!
- 677 * Quò Deus, & quò dura vocat fortuna, sequamur.
- 693 * Parcite iam Rutuli, & vos tela inhibere Latini:
Quæcunque est fortuna, mea est: me verius vnum
Pro vobis fœdus luere, & decernere ferro.
- 714 * —Fors, & virtus miscentur in vnum.
- 919 * Cunctanti telum Aeneas fatale coruscat,
Sortitus fortunam oculis, & corpore toto
Eminus intorquet.—
- 931 * —Equidem merui, nec deprecor, inquit
Vtere sorte tua —

FUGA & FUGERE.

1. *Ecl. v. 4* * **N**Os patriam fugimus:—
2. *Ecl. v. 60* * Quem fugis? ah demens, habitarunt dii quoque,
filias.
3. *Ecl. v. 49* * Numquam hodie effugies; veniā quocumque vocaris.
- 53 * Nec quenquam fugio.—
- 65 * Et fugit ad salices, & se cupit antè videri.
- 93 * Frigidus, o pueri fugite hinc, latet anguis in herba.
9. *Ecl. v. 30* * Sic tua Cyrenæas fugiant ex amina taxos.
3. *Ge. v. 120* * Quamuis sæpe fuga versos ille egerit hostes.
- 141 * —Et acri

Carpere

- Carpere prata fuga. —
- * Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus. 284
- * Vtique adeò obnixi non cedere, dum grauis aut hos, 4 Ge. 7. 84
Aut hos versa fuga victor dare terga coegit.
- * Maturate fugam, regi que hæc dicite vestro. 1. Ae. v. 141
- * — Vel qualis equos Threïssa fatigat 320
Harpalyce, volucrumque fuga præuertitur Hebrum.
- * Tum celerare fugam, patriaque excedere suadet: 356
Auxiliumque viæ, veteres tellure recludit
Thesaurus, ignorum argenti pondus, & auri,
His commota fugam Dido, sociosque parabat.
- * Namque videbat, vti bellantes Pergama circum 470
Hæc fugerent Graij, premeret Troiana iuuentus.
- * Parte alia fugiens amissis Troilus armis. 478
- * Sæpe fugam Danaï Troia cupiere relictâ 2. Ae. v. 108
Moliri, & longo fessi discedere bello.
- * Eripui (fateor) letho me, & vincula rupi, 134
Limosoque lacu per noctem obscurus in vluâ
Delitui: —
- * Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent 139
Effugia, & culpam hanc miserorum morte piabunt.
- * — Vos aræ, ensesque nefandi, 155
Quos fugi —
- * Extemplo tentanda fuga canit æquora Calchas. 176
- * Quales mugitus, fugit cum saucius aram 223
Taurus, & incertum excussit ceruice securim:
At gemini lapsu delubra ad summa dracones
Effugiunt, sæuæque petunt Tritonidis arcem.
- * Diffugiunt alij ad naues, & littora cursu 399
Fida petunt: pars ingentem formidine turpi
Scandunt rursus equum, & nota conduntur in aluo.
- * Eripe nate fugam: finemque impone labori: 619
Nusquam abero, —
- * — Vos ô quibus integer æui 638
Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires,
Vos agitate fugam.
- * Mene efferre pedem genitor te posse relicto 656
Sperasti?
- * Iamque propinquabam portis, omnemque videbar 730
Euasisse viam: subitò cum creber adjaures

Visus adesse pedum sonitus, genitorque per umbram
Prospiciens: Nate exclamat, fuge nate, propinquant.

3 *Ac. v. 459* * Et quo quenque modo fugiasque, ferasque laborem,
Expediet, cursusque dabit venerata secundos.

616 * Hic me, dum trepidi crudelia limina linquunt
Immemores socij vasto Cyclopi in antro
Deferuere. —

639 * Sed fugite ô miseri, fugite, atque ab littore funem
Rumpite

666 * Nos procul inde fugam trepidi celerare recepto
Supplice, sic merito, tacitique incidere funem,
Verrimus & proni certantibus æquora remis.

4 *Ac. v. 72* * — Illa fuga siluas, saltusque peragrat.
Dictæos. —

152 * Ecce feræ saxi deiectæ vertice captæ
Decurrere iugis; alia de parte patent
Transmittunt cursu campos, atque agmina cerui
Puluerulenta fuga glomerant, montesq; relinquunt.

305 * Dissimulare etiam sperasti perfide tantum
Possene fas tacitusque mea decedere terra?

314 * Mene fugis? Per ego has lacrymas, &c.

327 * Saltem, si qua mihi de re suscepta fuisset
Ante fugam soboles —

337 * — Nec ego hanc abscondere furto
Speraui, ne finge, fugam —

388 * — Et auras
Ægra fugit, seque ex oculis auertit, & aufert.

399 * Frondentesque ferunt remos, & robora silvis
In fabricata, fugæ studio.

430 * Expectet facilemque fugam, ventosque ferentes.

472 * Armatam facibus matrem, & serpentibus atris
Cum fugit, vtricesque sedent in limine Diræ.

565 * Non fugis hinc præceps, dum præcipitare potestas?

569 * Eia age rumpe moras. —

571 * Tum verò Aeneas subitis exterritus umbris,
Corripit è somno corpus, sociosque fatigat:
Præcipientes vigilate viri, & confidite transtris,
Solvite vela citi. Deus æthere missus ab alto
Festinare fugam, torulosque incidere funes
Ecce iterum stimulat. —

— Dixit,

- * — Dixit, vaginâque eripit ensem
Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro. 579
- * Illa Notos, atque atra volans in nubila fugit. 5¹ Ae. v. 512
- * Et nunc terga fugæ nudant, nunc spicula vertunt 586
- Infensi, facta pariter nunc pace feruntur.
- * Haud aliter Teucrûm nati vestigia cursu 592
- Impediunt, texuntque fugas, & prælia ludo
Delphinum similes. —
- * Italiam sequimur fugientem, & voluimus vndis. 629
- * Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum. 658
- * Ast illæ diuersa metu per litora passim 676
- Diffugiunt, siluâsque, & sicubi concaua furtim
Saxa petunt, piget incepti. —
- * Dixerat, & tenuis fugit, ceu fumus, in auras. 740
- Aeneas, quo deinde ruis? quò proripis? inquit.
Quem fugis? aut quis te nostris complexibus arcet?
- * Ipsæ iam matres, ipsi quibus aspera quondam 767
- Visa maris facies, & non tolerabile numen,
Ire volunt, omnemque fugæ perferre laborem.
- * Dædalus (vt fama est) fugiens Minoia regna 6. Ae. v. 14
- Præpetibus pennis ausus se credere cælo.
- * Quam multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus 311
- Trans pontum fugat, & terris immittit apricis.
- * Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro: 465
- Quem fugis? —
- * Tandem proripuit sese, atque inimica refugit 472
- In nemus umbriferum. —
- * At Danaûm procures, Agamemnoniæq; phalanges, 489
- Vt videre virum, fulgentiâque arma per umbras,
Ingenti trepidare metu pars vertere terga,
Ceu quondam petiere rates. —
- * Neptunus ventis impleuit vela secundis, 7. Ae. v. 23
- Atque fugam dedit, & præter vada feruida vexit,
- * Ne fugite hospitium, né ve ignorare Latinos. 202
- † Protinus hinc fuscis tristis dea tollitur alis. 408
- * Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit. 500
- † — Fugit illicet ocyor Euro, 8 Ae. v. 223
- Speluncamque petit: pedibus timor addidit alas.
- † — Neque enim fuga iam super vlla pericli est. 251
- † Primus ab ætherio venit Saturnus Olympo. 319

Arma Iouis fugiens, & regnis exul ademptis.

706 *Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabæi.

9 *Æt. v. 13* *Rumpe moras omnes, & turbata arripe castra.
Dixit; & in cælum paribus se sustulit alis,
Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum.

130 * — Ergo maria omnia Teucris,
Nec spes vlla fugæ: rerum pars altera adempta est.

199 *Mene igitur socium summis adiungere rebus
Nise fugis? —

378 *Sed celerare fugam in silvas, & fidere nocti.

538 *Turbari trepidare intus, frustra que malorum
Velle fugam, dum se glomerant, retroque residunt
In partem, quæ peste caret. —

556 *At pedibus longè melior Lycus, inter & hostes,
Inter & arma fuga muros tenet, altaque certat
Prendere tecta manu, sociumque attingere dextras.
Quem Turnus pariter cursu, teloque secutus
Increpat his victor: Nostrasne euadere demens
Sperasti te posse manus? —

686 *Agminibus totis aut versi terga dedere.

719 *Immisitque fugam Teucris, atrumque timorem.

756 *Diffugiunt versi trepida formidine Troës.

781 *Et Mnestheus: quò deinde fugam? quò tenditis? inquit.

800 *Bis conuersa fuga per muros agmina vertit.

10 *Æt. v. 340* *Protinus hasta fugit, seruâtque cruenta tenorem.

365 *Vt vidit Pallas Latio dare terga sequaci,
Nunc prece, nunc dictis virtutem accendit amaris:
Quò fugitis socij per vos, & fortia lacta,
Per ducis Euandri nomen &c.

Fidite ne pedibus: ferro rumpenda per hostes
Est via, qua globus ille virum densissimus urget. &c.
Deest iam terra fugæ: pelago Troiamne petemus?

399 *Tum Pallas bijugis fugientem Rhetea præter
Traiecit: —

402 *Quam medius Rhoetus incercipit, optime Teuthra
Te fugiens. —

592 *Lucage, nulla tuos currus fuga segnis equorum
Prodidit, aut vanæ vertere ex hostibus umbræ:
Ipse rotis saliens iuga deferis. —

624 *Tolle fuga Turnum, atque instantibus eripe fatis.

— Illa

- * — Illa dato vertit vestigia tergo. 646
- * Quò fugis Aenea? Thalamos ne desere pactos. 649
- * Atque illi longè gradientem, & dira frementem 572
- Vt videre: metu versi, retroque ruentes,
Effunduntque ducem, rapiuntque ad littora currus.
- * Húc sese trepidæ Aeneæ fugientis imago 656
- Coniicit in latebras: nec Turnus segnior instat,
Exuperatque moras, & pontes transilit altos.
Vix proram attigerat, rumpit Saturnia funem,
Auulsamque rapit reuoluta per æquora nauem.
- * Quò feror? vnde abij? quæ me fuga? quemve reducet? 670
- * Sternit humi: cum quo Latagum, Palmumque fuga- 697
- cem.
- * — Cedebant pariter, pariterque ruebant 756
- Victores, victique: neque his fuga nota, nec illis.
- * Ac velut, effusa si quando grandine nimbi 803
- Præcipitant, omnis campis diffugit arator,
Omnis & agricola, & tuta latet arce viator.
- * — An tibi Mauors 11. Æ. v. 389
- Ventosa in lingua, pedibusque fugacibus istis
Semper erit?
Pulsus ego? aut quisquam meritò foediſſime pulsum
Arguet? —
- * Non adeò has exosa manus victoria fugit, 436
- * Qualis vbi abruptis fugit præsepia vinclis 492
- Tandem liber equus, campoque potitur aperto.
- * — Tela vndique sæua premebant, 545
- Et circumfuso volitabant milite Volsci.
Ecce fugæ medio summis Amasenus abundans
Spumabat ripis: tantus se nubibus imber
Ruperat. —
- * Alma tibi hanc nemorum cultrix Latonia virgo 557
- Ipse pater famulam voueo: tua prima per auras
Tela tenens, supplex hostem fugit; accipe testor
Diua tuam, quæ nunc dubijs committitur auris.
- * Dixit: & adducto contortum hastile lacerto 561
- Immittit: sonuere vndæ rapidum super amnem
Infelix fugit in iaculo stridente Camilla.
At Metabus, magna propius iam virgente caterua
Dat sese fluuiò. —

- 618 * Extemplò turbatae acies, versique Latini
Reijciunt parmas, & equos ad mœnia vertunt:
Troës agunt. —
- 623 * Hi fugiunt, penitusque datis referuntur habenis.
Qualis vbi alterno procurrens gurgite Pontus
Nunc ruit ad terras, scopulosque superiacit vndam
Spumeus, extremamque sinu perfundit arenam.
Nunc rapidus retrò, atque æstu reuoluta resorbens
Saxa, fugit, litusque vado labente relinquit,
Bis Tusci Rutulos egere ad mœnia versos:
Bis reiecti armis respectant terga regentes.
- 653 * Illa etiam, si quando in tergum pulsa recessit.
Spicula conuerso fugientia dirigit arcu.
- 694 * Orsilocho fugiens, magnumq; agitata per orbem
Eludit gyro interior, sequiturque sequentem.
- 705 * — Quid tam egregiam, si femina forti
Fidis equo? dimitte fugam, & te cominus æquo.
Mecum crede solo. —
- 712 * At iuuenis vicisse dolo ratus, auolat ipse,
(Haud mora) conuersisque fugax aufertur habenis,
Quadrupedemque citum ferrato calce fatigat.
- 718 * — Et pernicibus ignea plantis
Transit equum cursu, frenisque aduersa prehen sis
Congreditur, pœnasque inimico à sanguine sumit.
- 806 * — Fugit ante omnes exterritus Aruns,
Lætitia, mistoque metu, nec iam amplius hastæ
Credere, nec telis occurrere virginis audet.
At velut ille, priusquam tela inimica sequantur,
Continuò in montes sese auis abdidit altos
Occiso pastore lupus, manoque iuuenco,
Conscius audacis facti, caudamque remulcens
Subiecit pauitantem vtero, siluasque petiuit:
Haud secus ex oculis se turbidus abstulit Aruns,
Contentusque fuga, medijs se immiscuit armis.
- 848 * Prima fugit, domina amissa, leuis ala Camillæ,
Turbati fugiunt Rutuli, fugit acer Atinas,
Disiectique duces, desolatique manipuli
Tuta petunt, & equis auersi ad mœnia tendunt.
Nec quisquam instantes Teucros, lethumque ferentes
Sustentare valet telis, aut sistere contra:

Sed laxos referunt humeris languentibus arcus,
 Quadrupedumq; putrem cursu quatit vngula campū.

* Qui cursu portas primi irrupere patentes, 879

Hos inimica super misto premit agmina turba:
 Nec miseram effugiunt mortem. —

* Longè illi deæ mater erit, quæ nube fugacem 12. Æc. v. 52
 Feminea tegat, & vanis sese occulat ymbriis.

* — Cunctæque volucres 250

Conuertunt clamore fugam, mirabile visu.

Ætheraque obscurant pennis. —

* Proiecit fluuio, penitusque in nubila fugit. 256

* — Petet ille fugam, penitusque profundo 263

Vela dabit. —

* — Fugit ipse Latinus, 285

Pulsatos referens infecto fœdere diuos.

* Ac veluti Edoni Boreæ, cum spiritus alto 363

Insonat Ægæo, sequiturque ad littora fluctus.

Quæ venti incubuere, fugam dant nubila cælo:

Sic Turno quacunque viam secat, agmina cedunt,

Conuersæque ruunt acies: fert imperus ipsum,

Et cristam aduerso curru quatit aura volantem.

* — Subitòque omnis de corpore fugit 421

Quippe dolor. —

* — Prima ante omnes Iuturna Latinos 448

Audijt, agnouitque sonum, & tremefacta refugit.

Ille volat, campoque atrum rapit agmen aperto.

* Tollitur in cælum clamor, versique vicissim 462

Puluerulenta fuga Rutuli dant terga per agros.

* — Quoties oculos coniecit in hostem, 483

Alipedumque fugam cursu tentauit equorum,

Auersos toties currus Iuturna retorfit.

* — Dextra nec Drancis dicta refellam? 644

Terga dabo: & Turnum fugientem terra videbit?

* Præterea regina, tui fidissima, dextra 659

Occidit ipsa sua, lucemque exterrita fugit.

* Ni fuga subsidio subeat: fugit ocyor Euro, 733

* — Dum terga dabant pallantia Teuceri, 738

* Ergo amens diuersa fuga petit æquora Turnus: 742

Et nunc hûc, inde hûc incertos implicat orbes.

Vndique enim densa Teuceri inclusere corona:

Atque

- Atque hinc vasta palus, hinc ardua mœnia cingunt:
 Nec minùs Aeneas (quanquam tardante sagitta
 Interdum genua impediunt, cursumque recusant)
 Insequitur, trepidique pedem, pede feruidus urget.
 Inclusum veluti si quando in flumine nactus
 Ceruum, aut puniceæ septum formidine pennæ,
 Venator cursu canis, & latratibus instat:
 Ille autem insidijs, & ripa territus alta,
 Mille fugit, refugitque vias: at viuidus Vmber
 Hæret hians, iam iamque tenet, similisque tenenti
 Increpuit malis, morsuqueclusus inani est.
- 758 * Ille simul fugiens, Rutulos simul increpat omneis,
 Nomine quenque vocans, notumq; efflagitat ensen
- 763 * Quinque orbes explent cursu, totidemque retexunt,
 Huc, illuc, nec enim leuia, aut ludrica petuntur
 Præmia; sed Turni de vita, & sanguine certant.
- 917 * Nec quò se eripiat, nec qua vi tendat in hostem.
- 952 * Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.

FVRORE & FVREERE.

3. Ecl. v. 36 * I N sanire libet quoniam tibi, pocula ponam.
1. Ae. v. 297 * — Diræ ferro, & compagibus arctis
 Claudentur belli portæ: furor impius intus
 Sæua sedens super arma, & centum victus aënis
 Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento.
2. Ae. v. 244 * Instamus tamen immemores, cæci que furore.
- 314 * Arma amens capio, nec sat rationis in armis:
 Sed glomerare manum bello, & concurrere in arcem
 Cum socijs ardent animi, furor, iraque mentem
 Præcipitant: —
- 355 † Sic animis iuuenum furor additus; indè, lupi ceu
 Raptores atra in nebula, quos improba ventris
 Exegit cæcos rabies, catulique relict
 Faucibus expectant siccis, —
- 407 * Non tulit hanc speciem furiata mente Chorcæbus,
 Et sese medium iniecit moriturus in agmen.
- 499 * — Vidi ipse furem
 Cæde Neoptolemum, geminosque in limine Atridas.
- 735 † Hic mihi nescio quod trepido malè numen amicū

Confusam eripuit mentem:—

*Quem non incusavi amens hominumq; deorumq;? 745

*Insanam vatem aspiciens, quæ rupe sub ima 3 Ae. v. 442

Fata canit.—

*Heu yatum ignaræ mentes; quid vota furentem, 4. Ae. v. 65

Quid delubra iuuant?

*Vritur infelix Dido, totaque vagatur 68

Urbe furens:—

*Isque amens animi, & rumore accensus amaro. 203

*Sævit inops animi, totamque incensa per urbem 300

Bacchatur: qualis commotis excita sacris

Thyas, vbi audito stimulant Trieterica Baccho

Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron.

*Heu furis incensa feror.— 378

*Tempus inane peto, requiem spatiumque furori. 433

*Aut Agamemnonius scenis agitated Orestes,] 471

Armatam facibus matrem, & serpentibus atris

Cum fugit, vlticesque sedent in limine Diræ.

Ergo vbi concepit furias, cuncta dolore

Decreuitque mori: tempus secum ipsa, modumque

Exigit.—

* —Nec tantos mente furores 501

Concipit, aut grauiora timet, quam morte Sichæi.

*Quid loquor? aut vbi sum? q̄ mentem insania mutat? 595

*At trepida, & cœptis immanibus effera Dido 642

Sanguineam voluens aciem, maculisque tremantes

Interfusa genas, & pallida morte futura.

Interiora domus irrumpit limina, & altos

Conscendit furibunda rogos, ensēque recludit

Dardaniam: non hos quæsitum munus in usus,

*Nam quia nec fato, merita nec morte peribat, 696

Sed misera ante diem, subitōque accensa furore.

*Infelix, quæ tanta animum dementia cœpit? 5 Ae. v. 4

*Tum verò attonitæ monstris, actæque furore 659

Conclamant, rapiuntque focis penetralibus ignem.

*Quis furor iste nouus? quò nūc, quò tenditis, inquit, 670

Heu miseræ ciues?—

*Vnde genus ducis, merui quoque, sæpe furores 801

Compressi, & rabiem tantam cælique marisque.

*Ante fores subito non vultus, non color vnus, 6. Ae. v.

Non

Non comptæ mansere comæ; sed pectus anhelum,
 Et rabie fera corda tument, maiorque videri,
 Nec mortale sonans: afflata est numinae quando
 Iam propiore Dei. —

77 † At Phœbi nondum patiens immanis in antro
 Bacchatur vates, magnum si pectore possit
 Excussisse deum: tantò magis ille fatigat
 Os rabidum, fera corda domans; fingitq; premendo.

100 * — Ea frena furenti
 Concutit, & stimulos sub pectore vertit Apollo,
 Vt primum cessit furor, & rabida ora quierunt:
 Incipit Aeneas heros. —

135 * — Et insano iuuat indulgere labori.

570 * Continuò fonteis vltix accincta flagello
 Tisiphone quatit insultans, toruosque sinistra
 Intentans angueis, vocat agmina sæua sororum.
 555 * Tisiphoneque sedens pallia succincta cruenta,
 Vestibulum in somnis seruat noctesque diésque.

605 * — Furiarum maxima iuxta
 Accubat, & manibus prohibet contingere mensas.

7. Ae. v. 324 * Luctificam Alectò Dirarum ab sede sororum,
 Infernisque ciet tenebris: cui tristia bella,
 Iræque, insidiæque, & crimina noxia cordi,
 Odit & ipse patet Pluton, odère sorores
 Tartaræ monstrum: tot sese vertit in ora,
 Tam sæua facies, tot pullulat atra colubris:
 Quam Iuno his acuit verbis, ac talia fatur:
 Hunc mihi da proprium, virgo sata Nocte, laborem.
 Hanc operam, ne noster honos, infractave cedat
 Fama loco, neu connubijs ambire Latinum
 Aeneadæ possint, Italosve obsidere fines.
 Tu potes vnanimis armare in prælia fratres,
 Atque odijs versare domos: tu verbera rectis,
 Funereasque inferre faces: tibi nomina mille,
 Mille nocendi artes, foecundum concute pectus,
 Disijce compositam pacem, sere crimina belli:
 Arma velit, poscâtque simul, rapiâtque iuuentus.
 Ex in Gorgonijs Alectò infecta venenis
 Principiò Latium, & Laurentis testa Tyranni
 Celsa petit, tacitumque obsedit limen Amatæ:

Quam

Quam super aduentu Teucrûm, Turnique hymenæis,
Femineæ ardentem curæque, iræque coquebant.

Tum verò infelix ingentibus excita monstribus,
Immensam sine more furit lymphata per urbem.

376

* — non cursu segnior illo,

383

Per medias vrbeis agitur, populosque feroces.

Quin etiam in siluas, simulato numine Bacchi,

Maius adorta nefas, maioremque orsa furorem,

Euolat, & natam frondosis montibus abdit:

Quò thalamum eripiat Teucris, tedâsque moratur,

Euohæ Bacche fremens, solum te virgine dignum

Vociferans: etenim molleis tibi sumere thyrsos,

Telustrare choros, sacrum tibi pascere crinem

Fama volat, furiisque accensas pectore matres.

Idem omnes simul ardor agit, noua quærere tecta:

Deseruere domos, ventis dant colla, comâsque.

Ast aliæ tremulis vlulatibus æthera complent,

Pampineâsque gerunt incinctæ pellibus hastas.

Ipsa inter medias flagrantem feruida pinum

Sustinet, ac natæ, Turnique canit Hymenæos,

Sanguineam torquens aciem, toruûmque repente

Clamat: tò matres audite vbi quæque Latinæ.

† Soluite crinales vittas, capite Orgia mecum.

403

Talem inter siluas, inter deserta ferarum

Reginam Alecto stimulis agit vndique Bacchi:

Postquam visa satis primos acuisse furores, &c.

* Alecto toruam faciem, & furialia membra

415

Exiit, in vultus sese transformat aniles,

Et frontem obscenam rugis arat: —

* Talibus Alecto dictis exarsit in iras.

445

At iuueni oranti subitus tremor occupat artus:

Diriguere oculi, tot Erinnyes sibilat hydrys,

Tantâque se facies aperit, tam flammea torquens

Lumina, cunctantem, & quærentem dicere plura

Reppulit, & geminos erexit crinibus angueis,

Verberâque insonuit, rabidôque hæc addidit ore;

En ego victa si tu, quàm veri effeta senectus

Arma inter regum falsa formidine ludit:

Respice ad hæc; adsum dirarum ab sede fororum,

Bella manu, lethumque gero.

Sic ef.

Sic effata, facem iuueni coniecit, & atro
Lumine fumanteis fixit sub pectore tedas.

624 * — pars arduus altis

Puluerulentus equis furit. omnes arma requirunt.

8. *Ac. v. 105* * At furijs Caci mens effera, nequid in ausum,
Aut intentatum scelerisve, dolive fuisset.

219 * Hic verò Alcidae furijs exarserat atro
Felle dolor, rapit arma manu. —

228 * Ecce furens armis aderat Tirynthius, omnemque
Accessum lustrans, huc ora ferebat, & illuc,
Dentibus infrendens: ter totum feruidus ira
Lustrat Auentini montem. —

9 *Ac. v. 420* * Saxit atrox Volscens: nec teli conspicit usquam
Auctorem, nec quò se ardens immittere possit.

551 † Ut fera, quæ densa venantum septa corona
Contra tela furit, seseque haud nescia morti
Iniicit, & saltu supra venabula fertur:
Haud aliter iuuenis medios moriturus in hostes
Irruit, & qua tela videt densissima, tendit.

691 * Ductori Turno, diuersa in parte furenti,
Turbantique viros, perfertur nuncius, hostem
Feruere cæde noua. —

670 * Sed furor ardentem, cædisque insana Cupido
Egit in aduersos.

10 *Ac. v. 62* † — Tum regia Iuno
Acta furore graui: Quid me alta silentia cogis
Rumpere? & obductum verbis vulgare dolorem?

67 * Italiam petijt fatis auctoribus: esto,
Cassandræ impulsus furijs. —

545 * Dardanides contra furit: —

870. *Ac. v. 12.* * — æstuat ingens

Ac. v. 666. Imo in corde pudor, mistoque insania luctu:
Et furijs agitatus amor & conscia virtus.

897 * — Vbi nunc Mezentius acer? & illa
Effera vis animi? —

11. *Ac. v. 376* † Talibus exarsit dictis violentia Turni:
Dat gemitum, rumpitque has imo pectore voces,

901 † Ille furens (nam sæua Iouis sic numina poscunt)
Deserit obsessos colles, nemora aspera linoquit.

12 *Ac. v. 45* † — haud quaquam dictis violentia Turni

Flectitur.

Flectitur, exuperat magis, accrescitque medendo.

Vt primum fari potuit, sic incipit ore.

* His agitur furijs, totoque ardentis ab ore

101

Scintillæ absistunt: oculis micat acribus ignis

Mugitus veluti cùm prima in prælia Taurus

Terrificos ciet, atque irasci in cornua tentat.

* Multaque per mœstum demens effata furorem

601

Purpureos moritura manu discindit amictus,

Et nodum informis lethi trabe nectit ab alta.

†

—hunc, oro, sine me furore antè furorem,

680

* Ille oculis postquàm sæui monumenta doloris,

945

Exuviâsque hausit: furijs accensus, & ira,

Terribilis: Tûne hinc spolijs indute meorum

Eripiare mihi?—

F V R, F V R A R I.

* Quid domini facient, audent cùm talia fures?

3. Ecl. v. 16

Non ego te vidi Damônis, pessime, caprum

Excipere insidijs, multum latrante Lycisca?

Et cùm clamarem: Quò nunc se se proripit ille?

Tytire coge pecus, tu post carecta latebras.

* Non nos aut ferro Lybicos popolare penates

1. Ae. v. 531

Venimus, aut raptas ad littora vertere prædas:

Non ea vis animo, nec tanta superbia victis.

* Custodes lecti Phœnix, & dirus Vlysses

2. Ae. v. 762

Prædam adseruabant. huc vndique Trœia gaza,

Incensæ erepta adytis, mensæque deorum,

Crateresque auro solidi, captivâque vestis

Congeritur.—

† Fas omne abrumpit, Polydorum obruncat, & auro

3. Ae. v. 55

Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis

Auri sacra fames?—

* Castigâtque, auditque dolos, subigitque fateri,

6. Ae. v. 567

Quæ quis apud superos, furto lætatus inani,

Distulit in seram commissa piacula mortem,

* Armati terram exercent, semperque recentes

7. Ge. r. 748

Conuectare iuvat prædas, & vivere rapto.

* At furijs Caci mense effera, ne quid inausum,

8. Ae. v. 205

Aut intentatum, scelerisve, doli ve fuisset:

Quatuor à stabulis præstanti corpore tauros

Auertit: totidem forma superante iuuenças.

Atque hos, ne qua forent pedibus vestigia rectis,

Cauda in speluncam tractos, versisque viarum

Indicijs raptos, saxo occultabat opaco.

263 * Abstractæque boues, abiurataeque rapinae

Cælo ostenduntur.—

635 * Nec procul hinc Romã, & raptas sine more Sabinas

Confessu caueæ, magnis Circensibus actis

Addiderat:—

9 *Æt. v. 363* * Post mortem bello Rutuli, prædæque potiti

Hæc rapit, atque humeris nequicquã fortibus aptat.

612 * Caniciem galea premimus, semperque recentes

Conuectare iuuat prædas, & viuere rapto.

10. *Æt. v. 14* * Tum certare odijs, tum res rapuisse licebit.

90 * —quæ causa fuit consurgere in arma

Europamque, Asiamque, & fœdera soluere furto?

496 * —rapiens immania pondera baltei,

500 * Quo nunc Turnus ouat spolio, gaudetque potitus.

735 * —haud furto melior, sed fortibus armis.

12 *Æt. v. 297* * Concurrunt Itali, spoliantque calentia membra.

247 * —Tunc hinc spolijs indute meorum

Eripiare mihi:—

FLVMEN, FLVVIVS.

1. *Ecl. v. 63* * **A** Ut Arar in Parthus bibet, aut Germania Tigrim

3 *Ecl. v. 111* * Claudite iam riuos pueri, sat prata biberunt.

5. *Ecl. v. 24* * Non vlli pastos illis egere diebus

Frigida Daphni boues ad flumina: nulla neque am-
nem

Libauit quadrupes.—

46 * —quale per æstum

Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo.

83 * Nec percussa iuuant fluctu tam littora, nec, quæ

Saxosas inter decurrunt flumina valles.

8 *Ecl. v. 87* * Propter aquæ riuum viridi procumbit in vlua:

9. *Ecl. v. 20* * —Aut viridi fontes induceret vmbra?

40 † —Varios hic flumina circum

Fundit humus flores:—

—infani

- * — infani feriant, sine littora fluctus. 43
- * Deinde satis fluuium inducit, riuosque sequentes, 1. Ge. v. 106
- Et, cum exustus ager morientibus æstuat herbis,
Ecce supercilio cliuosi tramidis vndam
Elicit, illa cadens raucum per leuia murmur
Saxa ciet, scatebrisque arentia temperat arua.
- * — Riuos deducere nulla 269
- Religio vetuit. —
- * — implentur fossæ, & caua flumina crescunt 326
- Cum sonitu, feruetque fretis spirantibus æquor.
- * Sol quoque & exoriens, & cum se condet in vndas. 438
- * (Infandum) sistunt amnes, terræque dehiscunt 479
- * Proluit insano conotrquens vertice siluas, 481
- Fluuiorum rex Eridanus, camposque per omnes
Cum stabulis armenta tulit: —
- * Fluminibus salices, crassisque paludibus alui 2. Ge. v. 110
- Nascuntur. —
- * Nec pulcer Ganges, atque auro turbidus Hermes, 137
- Laudibus Italiæ certent. —
- * Fluminæque antiquos subter labentia muros. 157
- * Hæc eadem argenti riuos, ærisque metalla 165
- Ostendit venis, atque auro plurima fluxit.
- * — huc summis liquuntur rupibus amnes 187
- Felicemque trahunt limum. —
- * Pascentem niueos herboso flumine cygnos. 199
- Non liquidi gregibus fontes, non gramina defunt.
- * Rura mihi, & rigui placeant in vallibus amnes, 485
- Flumina amem, siluasque inglorius —
- * Et viridi in campo templum de marmore ponam 3. Ge. v. 13
- Propter aquam, tardis ingens vbi flexibus errat
Mincius, & tenera prætexit arundine ripas.
- * Centum quadrijugos agitabo ad flumina currus, 18
- * Atque hic vndantem bello, magnumq; fluentem 28
- Nilum. —
- * Primus & ire viam, & fluuios tentare minaces 77
- Audet, & ignoro sese committere ponti.
- * — Fluuosque innare rapaces: 143
- Saltibus in vacuis pascant, & plena secundum
Flumina, muscus vbi, & viridissima gramine ri-
pa.

- 212 * —atque in sola relegant
 Pascua, post montē oppositum, & trans flumina læta
- 253 * Non scopuli, rupēsque cauæ, atq; obiecta retardant
 Flumina, correptosque vnda torquentia montes.
- 270 * —superant (*eque amore captæ*) montes & flumina
 tranant
- 301 * —& fluuios præbere recentes, pecori
- 349 * At non, quæ Scythiæ gentes, Meoticæque vnda,
 Turbidus, & torquens flauentes Ister arenas.
- 445 * Dulcibus idcirco fluuijs pecus omne magistri
 Perfundunt, vdisque aries in gurgite villis
 Mersatur, missusque secundo defluit amni.
- 521 * —non qui per saxa volutus
 Purior electro campum petit amnis. —
- 529 * Pocula sunt fontes liquidi, atque exercita cursu
 Flumina, nec somnos abrumpit cura salubres.
4. Ge. v. 18 * At liquidi fontes, & stagna virentia musco
 Adsint, & tenuis fugiens per gramina riuus.
- 23 * Vicina inuitet decedere ripa calori.
- 29 * —aut præceps Neptuno immerferit Eurus.
- 32 * —irriguumque bibant violaria fontem.
- 54 * Purpureosque metunt flores, & flumina libant
 Summa leues: —
- 120 * Quoque modo potis gauderent intubariuis,
 Et virides apio ripæ. —
- 126 * Quæ piger humectat flauentia culta Galefus.
- 233 * —Et Oceani spretos pede reppulit amnes
- 277 * Asper in ore sapor, tonsis in vallibus illum
 Pastores, & curua legunt prope flumina Mellæ.
- 287 * Nam quæ Pellæi gens fortunata Canopi
 Accolit effuso stagnantem flumine Nilum,
 Et circum pictis vehitur sua rura phaselis.
 Quæque pharetrataë vicinia Persidis vrget,
 Et viridem Aegyptum nigra fecundat arena,
 Et diuersa ruens septem discurrit in ora,
 Vsq; coloratis amnis deuexus ab Indis.
- 333 * At mater sonitum thalamo sub fluminis alti
 Sensit. —
- 359 † —Simul alta iubet discedere latè
 Flumina, quæ iuuenis gressus inferret: at illum

Curvata in montis faciem circumstetit vnda,
 Accepitque sinu vasto, misitque sub amnem.
 Iamque domum mirans genitricis, & humida regna,
 Speluncisque lacus clausos, lucosque sonantes,
 Ibat, & ingenti motu stupefactus aquarum,
 Omnia sub magna labentia flumina terra.

Spectabat diuersa locis, Phasimque, Lycumque,
 Et caput, vnde altus primum se erumpit Enipeus,
 Vnde pater Tyberinus, & vnde Aniena fluenta
 Saxosumque sonans Hypanis, Mysusque Caicus,
 Et gemina auratus taurino cornua vultu

Eridanus: quo non alius perpinguia culta
 In mare purpureum violentior induit amnis

†Centum quæ siluas, centum quæ flumina seruant. 383

* — Ardebant herbæ, & caua flumina siccis 427

Faucibus ad limum radij tepesacta coquebant.

†Omnia transformat sese in miracula rerum, 441

Ignemque, horribilemque feram, fluuiumque liquentem.

*Solus hyperboreas glacies, Tanaimque niualem, 517

Aruaque Riphæis nunquam viduata pruinis

Lustrabat —

*Tum quoque marmorea caput à ceruice reuulsum, 523

Gurgite cum medio portans Oëagrius Hebrus

Volueret. —

*Eurydicen toto referebant flumine ripæ. 527

* — Cæsar dum magnus ad altum 560

Fulminat Euphraten bello. —

Antenor potuit: —

* — Et fontem superare Timaui, 1 Ae. v. 248

Vnde per ora nouem vasto cum murmure montis

It mare præruptum, & pelago premit arua sonanti.

*In freta dum fluuij current. — 612

†In segetem veluti cum flamma furentibus Austris 2. Ae. v. 304

Incidit, aut rapidus montano flumine torrens

Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores,

Præcipientesque trahit siluas: stupet inscius alto

Accipiens sonitum saxi de vertice pastor.

*Non sic, aggeribus ruptis cum spumeus amnis 496

Exit, oppositasque euicit gurgite moles,

Fertur in arua furens cumulo, camposque per omneis

Cum stabulis armenta trahit:

719 *Attrectare(*Penates*) nefas, donec me flumine viuo
Abluero:

781 *Ad terram Hesperiam venies; vbi Lydius, arua
Inter opima virum, leni fluit agmine Tybris.

3. *Ac.* v. 500 *Si quando Tybrim, vicinaque Tybridis arua
Intraro. —

694 * — Alpheum fama est huc Elidis amnem
Occultas egisse vias subter mare, qui nunc
Ore Arethusa tuo Siculis confunditur vndis

4. *Ac.* v. 164 † — Ruunt de montibus amnes.

250 *Nix humeros infusa tegit, tum flumina mento
Præcipitant senis. —

5. *Ac.* v. 633 † — Nusquam
Hæcoreos amnes, Xanthum & Simoënta videbo?

797 * — Liceat Laurentem attingere Tybrim:

803 * — Xanthum, Simoëntaque testor.

806 *Millia multa daret letho, gemerentque repleti
Amnes: nec reperire viam, atque euoluere posset
In mare se Xanthus. —

6. *Ac.* v. 86 † — Bella, horrida bella,
Et Tybrim multo spumantem sanguine cerno.
Non Simois tibi, nec Xanthus, nec Dorica castra
Defuerint. —

132 †Cocytusque sinu labens circumfluit atro.

295 *Hinc via, tartarei quæ fert Acherontis ad vndas,
Turbidus hic cœno, vastaque voragine gurges
Aestuat, atque omnem Cocyto eructat arenam.
Portitor has horrendus aquas, & flumina seruat
Terribili squalore Charon. —

323 *Cocyti stagna alta vides, Stygiámque paludem.

327 *Nec ripas datur horrendas, nec rauca fluenta
Transportare. —

368 * — Neque enim credo sine numine diuûm
Flumina tanta paras, Stygiámque innare Paludem.

374 *Tu Stygias inhumatus aquas, amnemque seuerum
Eumenidum aspicias? ripámve iniussus abibis?

384 *Ergo iter inceptum peragunt, fluuióq; propinquât.
Nauita quos iam inde vt Stigia prospexit ab vnda
Per tacitum nemus ire, pedemque aduertere ripæ;
Sic prior

Sic prior aggreditur dictis, atque increpat ultro:

Quisquis es, armatus qui nostra ad flumina tendis

Fare age quid venias:—

† —Gemit sub pondere cimba 413

Sutiles, & multam accepit rimosa paludem.

Tandem trans fluuium incolumes, vatemq; virumq;

Informi limo, glaucâque exponit in vlua.

*Euaditque celer ripam irremcabilis vndæ. 425

*Fata obstant, tristisque palis innabilis vnda 438

Alligat, & nouies Styx interfusa coërcet.

†Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis 550

Tartareus Phlegethon, torquetque sonantia saxa.

† —Vnde supernè 658

Plurimus Erideani per siluam voluitur amnis.

* —Illius (*Anchisæ*) ergo 670

Venimus, & magnos Erebi tranauimus amnes.

† —Lucis habitamus opacis, 673

Riparumque toros, & prata recentia riuis

Incolimus —

*Lethæumque domos placidas qui prænatat, amnē. 705

Hunc circum innumeræ gentes, populiq; volabant.

†Horrescit visu subitò, caussamque requirit 710

Inscius Aeneas, quæ sint ea flumina porrò.

Qui ve viri tanto complerint agmine ripas.

Tum pater Anchises: Animæ quibus altera fato

Corpora debentur, Lethæi ad fluminis vndam

Securos latices, & longa obliuia potant.

*Et septem gemini turbant trepida ostia Nili. 801

* —Vel quæ Tyberine videbis 874

Funera, cum tumulum præter labère recentem.

* —Et adhuc ignota precatur 7. *Act. v.* 137

Flumina. —

*Fluminis intrastis ripas, portuque sedetis: 201

* —Optato conduntur Tybridis aluco. 303

* —Classes inuectas Tybridis vndam. 436

†Atque hic Aeneas ingentem ex æquore lucum 29

Prospicit: hunc inter fluuiio Tyberinus amœno,

Vorticibus rapidis, & multa flauus arena

In mare prorumpit: variæ circumque, supràque

Affuctæ ripis volucres, & fluminis aluco,

AEthera mulcebant cantu, lucóque volabant,
Flectere iter socijs, terræque aduertere proras
Imperat, & lætus fluuió succedit opaco.

489 *Pectebátque serum, puróque in fonte lauabat.

494 * —Fluuió cùm fortè secundo

Deflueret, ripaque æstus viridante leuaret.

516 *Audiit & Triuiæ longè lacus:audiit amnis

Sulfurea Nar albus aqua, fontesque Velini.

663 *Tyrrhenóque boues in flumine lauit Iberas.

683 * —Gelidumque Anienem; & roscida riuis

Hernica saxa colunt, —

701 * —Sonat amnis, & Asia longè.

714 * —Forulósque & flumen Himella:

Qui Tyberum, Fabarimq; bibunt: quos frigida misit

Nursia, & Hortinæ classes, populique Latini:

Quosque secans infaustum interluit Allia nomen:

Quam multi Lybico vuluuntur marmore fluctus,

Sæuus vbi Orion hibernis conditur vndis.

727 * —Sidicináque iuxtà

A Equora, quique Cales relinquunt, amnisque vadosi

Accola Vulturni. —

759 *Te nemus Augitiæ, vitrea te Fucinus vnda,

Te liquidi fleuere lacus.

797 †Qui saltus Tyberine tuos, sacrumque Numici

Littus arant. —

801 *Quà Saturæ iacet atra palus, gelidúsque per imas

Quærit iter valles, atque in mare conditur V fens.

8 *Ae. v. 31* *Huic Deus ipse loci, fluuió Tyberinus amœno

Populeas inter senior se attollere frondes

Visus: eum tenuis glauco velabat amictu

Carbasus, & crines vmbrosa tegebat arundo.

Tum sic affari & curas his demere dictis.

O fate gente Deum: &c.

57 †Ipse ego te ripis, & recto flumine ducam,

Aduersum remis superes subuectus vt amnem.

62 * —Ego sum pleno quem flumine cernis

Stringentem ripas, & pingua culta secantem,

Cærulæus Tybtis, cælo gratissimus amnis.

Hic mihi magna domus celsis caput vrbibus exit.

Dixit, deinde lacu fluuius se condidit alto,

Ima petens, nox Aeneam, somnusque reliquit,

Surgit, & ætherei spectans orientia Solis

Lumina, ritè cauis vndam de flumine palmis

Sustulit, ac taleis effudit ad ætherea voces:

Nymphæ, Laurètes Nymphæ, genus amnib' vnde est,

Tuque ô Tybri, tuo genitor cum flumine sancto

Accipite Aeneam, & tandem arcete periclis.

† Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum, 77

Adsis ô tandem, & propius tua numina firmes.

* Thybris ea fluuium, quàm longa est nocte tumentè 86

Lenijt, & tacita refluens ita substitit vnda,

Mitis vt in morem stagni, placidæque paludis

Sterneret æquor aquis, remo vt luctamen abesset.

* Progressi subeunt luo, fluuiumque relinquunt. 125

* — Vallemque boues, amnemque tenebant. 204

† A quo post Itali fluuium cognomine Tybrim 331

Diximus; amisit verum vetus Albula nomen.

* — quàm multa sub vndas

Scura virum, galeasque, & fortia corpora volues

Tybri pater? —

* — Pars cetera prona 548

Fertur aqua, segnisque secundo defluit amni. 8

† Vt procul è gelido secretum flumine vidit. 610

* Et fluuium vinclis innaret Clœlia ruptis. 651

† — Totumque instructo Marte videres 676

Feruere Leucatem, auròque effulgere fluctus.

* Contra autem magno mœrentem corpora Nilum, 711

Pendentemque sinus & tota veste vocantem

Cœuleum in gremium, latebrosaque flumina victos.

* — Euphrates ibat iam mollior vndis, 726

Extremique hominum morini, Rhenusque bicornis,

Indomitiq'ue Dacæ, & pontem indignatus Araxes.

* Ceu septem surgens sedatis amnibus altus 9. Ac. v. 30

Pertacitum Ganges, aut pingui flumine Nilus

Cum refluit campis, & iam se condidit alueo.

* — Cunctatur & amnis 124

Rauca sonans, reuocatque pedem Tyberinus ab alto.

* — Et totum cognouimus amnem 245

* — Tepidumque recenti 455

Cæde locum, & plenos spumanti sanguine riuos.

- 603 † —Natos ad flumina primùm
Deferimus, sæuóque gelu duramus, & vndis.
679 *Quales aeris liquentia flumina circum
Sive Padi ripis, Athesin seu propter amœnum,
Consurgunt geminæ quercus, —
790 *Et fluuium petere, ac partem quæ cingitur amni.
811 * —Tum toto corpore sudor
Liquitur, & piceum (nec respirare potestas)
Flumen agit: fessos quatit æger anhelitus artus.
Tum demum præcepit saltu sese omnibus armis
In fluuium dedit: ille suo cum gurgite flauo
Accepit venientem, ac mollibus extulit vndis
Et lætum focijs abluta cæde remisit.

10. *Ac. v. 141* † —Vbi pingua culta
Exercentque viri, Pactolusque irrigat auro.

199 †Fatidica Mantus, & Thusci filius amnis.

362 *At parte ex alia, quæ saxa rotantia latè
Intulerat torrens, arbuta que diruta ripis.

602 *Talia per campos edebat funera ductor
Dardanius, torrentis aquæ, vel turbinis atri
More furens. —

805 * —Et tuta latet arce viator,
Aut amnis ripis, aut alti fornice saxi.

833 *Interea genitor, Tiberini ad fluminis vnda m
Vulnera siccat lymphis, corpusque leuabat
Arboris accliuus trunco —

11. *Ac. v. 273* *Fluminibusque vagantur auës. —

296 *Vix ea legati: variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor Ceu, saxa morantur
Cum rapidos amnes, clauso fit gurgite murmur,
Vicinaeque fremunt ripæ creptiantibus vndis.

393 *—Iliaco tumidum qui crescere Thybrim
Sanguine &c. videbit.

456 *Haud secus, atque alto in luco cum fortè cateruæ
Consedere auium, pisco sove amne Padusæ
Dant sonitum rauci per stagna loquacia cycni.

547 †Ecce fugæ medio summis Amasenus abundans
Spumabat ripis; tantus se nubibus imber
Ruperat. —

562 † —Sonuere vndæ: rapidum super amnem

Infelix fugit in iaculo stridente Camilla.

At Metabus, magna propius iam virgente ceterua,
Dat sese fluuiio, atque hastam cum virgine victor
Gramineo donum Triuiæ de cespite vellit.

* — excussis Aconteus 615

Fluminis in morem, aut tormento ponderis acti,
Præcipitat longè, & vitam dispergit in auras.

* — Recalent nostro Tyberina fluenta 12 Ae. v. 39

Sanguine adhuc, campique ingentes ossibus alben.

† Extemplo Turni sic est affata sororem: 138

Diua deam stagnis quæ, fluminibusque sonoris

Præsider. —

† Qualis apud gelidi cum flumina concitus Hebri 338

Sanguineus Mauors clypeo increpat. —

* Hoc fuscum labris splendentibus amnem 417

Inficit. —

* — piscosæ cui circum flumina Lernæ 518

Ars fuerat. —

* Aut ubi decursu rapido de montibus altis 523

Dant sonitum spumosi amnes, & in æquora currunt,

Quisque suum populatus iter. —

† Inclusum veluti si quando flumine nactus 749

Ceruum, aut puniceæ septum formidine penæ,

Venator cursu canis, & latratibus instat.

† Tum verò exoritur clamor, ripæque, lacusque 750

Respondant circà, & cælum tonat omne tumultu,

* Multa gemens, & se fluuiio Dea condidit alta. 886

F L V C T V S

† FLuctus ut in medio cœpit cùm albescere ponto 3 Ge. v. 237

Longius, ex altoque sinum trahit, utque volutus

Ad terras, immanè sonat per saxa, nec ipso

Monte minor procumbit: at ima exæstuat vnda

Verricibus, nigramque altè subiectat arenam.

† — et vastos voluunt ad littora fluctus, 1. Ae. v. 90

† — Stridens Aquilone procella. 106

Velum aduersa ferit, fluctusque ad sidera tollit.

Franguntur remittunt prora auertit, & vndis

Dat la-

Dat latus insequitur cumulo præruptus aquæ mons.

Hi summo in fluctu pendent: his vnda dehiscens

Terram inter fluctus aperit: furit æstus arenis.

Treis Notus abreptas in saxa latentia torquet.

Saxa vocant Itali medijs quæ in fluctibus Aras:

Dorsum immane mari summo. tres Euris ab alto

In Breuia, & Syrres vrget, miserabile visu,

Illiditque vadis, atque aggere cingit arenæ.

Vnam, quæ Lycios, fidumque vehebat Orontem,

Ipsius ante oculos ingens à vertice pontus

In puppim ferit: excutitur, pronusque magister

Voluitur in caput: ast illam ter fluctus ibidem

Torquet agens circū, & rapidus vorat æquore vortex.

132 † Dissiectā Aeneæ toto vides (Neptunum) æquore classem
Fluctibus oppressos Troas, calique ruina.

138 † — Et tantas audetis tollere moles?
Quos ego: sed motos præstat componere fluctus.

146 * Sic ait, & dicto citius tumida æquora placat.

337 * Erramus, vento hūc, & vastis fluctibus acti.

539 * Cum subito fluctu affurgens nimbosus Orion
In vada cæca tulit, penitusque procacibus Austriis
Perque vndas, superante salo, perque inuia saxa
Dispulit, hūc pauci vestris ad nauimus oris.

589 * Vnus abest, medio in fluctu quem vidimus ipsi
Submersum. —

759 * — Te iam septima portat
Omnibus errantem terris, & fluctibus æstas.

2. *Æt. v.* 206 † Pectora quorum inter fluctus arrecta, iubæque
Sanguineæ exuperant vndas: —

3. *Æt. v.* 421 † — Atque imo Barathri ter gurgite vastos
Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras
Erigit alternos, & sidera verberat vnda.

554 * Tum procul è fluctu Trinacria cernitur A Etna,
Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
Audimus longè, fractasque ad littora voces;
Exultantque vada, atque æstu miscentur arenæ.

564 † Tollimur in cælum curuato gurgite, & iidem
Subducta ad manes imos descendimus vnda.
Ter scopuli clamorem inter caua saxa dedere
Ter spumam elisum, & rorantia vidimus astra.

Pro quo

- *Pro quo, si sceleris tanta est iniuria nostri
Spargite me in fluctus, vastoque immittite ponto.
- *Postquam altos tetigit (*Poliphemus*) fluctus, & ad æ- 662
quora venit:
Luminis effossi fluidum lauit indè cruorem,
Dentibus infrendens gemitu, graditurque per æquor
Iam medium, necdum fluctus latera ardua tinxit.
- *Nec potis Ionios fluctus æquare sequendo, 671
Clamorem immensum tollit: quo Pontus, & omnes
Intremuere vndæ.—
- *Littora littoribus contraria, fluctibus vndas 4. *Ac. v. 623*
Imprecor.—
- *Est procul in pelago saxum, spumantia contra 5. *Ac. v. 12*
Littora, quod tumidis submersum tunditur olim
Fluctibus, hiberni condunt vbi frigora Cori.
- *Et falsos rident reuomentem pectore fluctus. 182
* —Extæque falsos 237
- Porriciam in fluctus, & vina liquentia fundam.
Dixit; cumque imis sub fluctibus audiit omnis
Nereidum, Phorciæque chorus, Panopeæque virgo.
- *Inter saxa virum spumosa immerserat vnda. 6. *Ac. v. 171*
*Tres notus hybernas immensa per æquora noctes 355
Vexit me violentus aqua.—
- *Nunc me fluctus habet, versantque in littore venti. 362
* —Aeræque fulgent 7. *Ac. v. 328*
- Sole lacescita, & lucem sub nubila iactant:
Fluctus vti primo cœpit cum albescere vento,
Paulatim sese tollit mare, & altius vndas
Erigit, inde imo consurgit ad æthera fundo.
- * —Medioque fragorus 566
Dat sonitum saxi, & torto vortice torrens.
- *Vt pelagi rupes, magno veniente fragore, 587
Quæ sese multis circum latrantibus vndis,
Mole tenet: scopuli nequicquam, & spumea circum
Saxa fremunt, laterique illisa refunditur alga
- *Quam multi lybico voluntur marmore fluctus. 718
*Hæc inter tumidi latè maris ibat imago 8. *Ac. v. 573*
Aurea, sed fluctu spumabant cæcula cano.
- * —Innabant pariter, fluctusque secabant. 10. *Ac. v.*
*Namque inflata vadis dorso dum pendet iniquo, 303
Anceps

Anceps sustentata diu, fluctusque fatigat.

683 *Fluctibus an iaciāt medijs, & littora nando
Curua petat. —

82 Ae. v. 365 †Ac velut Edoni Boreæ, cum spiritus alto
Insonat AEgeo, sequiturque ad littora fluctus.

831 †Irarum tantos voluis sub pectore fluctus.

Fulmen. Vide TONITRVA.

G.

G A L E A.

1 Ae. v. 403 * **S**CILICET & tempus veniet, cū finibus illis,
Agricola in curuo terram molitus aratro,
Exesa inueniet scabra rubigine pila:

Aut grauib. rastris galeas pulsabit inanes.

1 Ae. v. 104 * — Vbi tot Simois correpta sub vndis
Scuta virum, galeasque, & fortia corpora voluit.

3 Ae. v. 468 *Et conum insignis galeæ, cristasque comantes
Arma Neoptolemi. —

5 Ae. v. 314 *Tertius Argolica hac galea contentus, abito.

498 *Extremus, galeaque ima subsedit Acestes.

673 †Ascanius, galeam ante pedes proiecit inanem,
Qua ludo indutus belli simulachra ciebat.

7 Ae. v. 638 *Hic galeam tectis trepidus rapit. —

785 *Cui triplici crinita iuba galea alta Chimæram
Sustinet, Aetnaeos efflantem faucibus ignes.

8 Ae. v. 679 *Miraturque interque manus & brachia versat
Terribilem cristis galeam, —

9 Ae. v. 365 *Tum galeam Mæläpi habilem, cristisque decoram
Induit: excedunt castris & tata capeffunt.

457 *Agnoscent spolia inter se, galeamque nitentem
Mæläpi, & multo phaleras iudore receptas.

612 *Caniciem galea premimus, semperque recentes
Conuectare iuuat prædas, & viuere rapto.

667 *Dant sonitum flictu galeæ, pugna aspera surgit.

—Huis

- † — Huic vno deiectum cominus ictu,
Cum galea longè iacuit caput. — 772
- * — Strepit assiduo caua tempora circum
Tinnitu galea, & faxis solida æra fatiscunt. 808
- * — Septem numero septenâque tela
Coniiciunt, partim galea clypeoque resultant
Irrita: — 10 A. v. 329
- * Arboris accliuus trunco. procul ærea ramis 835
Dependet galea, & prato graua arma quiescunt.
- * Hastam alij, galeamque ferunt; nam cætera Turnus 11. A. v. 91
Victor habet. —
- * — Sed Butem aduersum cuspide figit 691
Loricam, galeamque inter. —
- * Imam inter galeam, summi thoracis & oras, 12. A. v. 381
Abstulit ense caput, truncumque reliquit arena.
- * Summâque per galeam delibans oscula fatur. 434

Gaudium. Vide LAETITIA.

Gemitus. Vide LACHRYMAE.

Generare. Vide PARERE.

GENS, GENVS.

- * Descripsit radio totum qui gentibus orbem. 2. Ecl. v. 41
— Et antè 2. Ge. v. 53
- * Bisque triumphatas vtroque ab littore gentes. 3. Geo. v. 31
Impia quàm cæsis est epulata iuuençis.
- * Assaraci proles, demissæque ab Ioue gentis 35
Nomina. Trósq; parens, & Troiæ Cinthius autor.
- * At non quâ Scythiæ gentes, Mæoticâque vnda 349
- * Talis Hyperboreo septem subiecta trioni 382
Gens effræna virum Riphæo tunditur Euro,
Et pecudum fuluis velantur corpora setis.
- * Aut impacatos à tergo horrebis Iberos 403
- * Gens inimica mihi Tyrrenum nauigat æquor. 1. A. v. 71
- * Tantæ molis erat Romanam condere gentem 37
- * Teucrorum & genti nomen dedit. — 252
- * Hic iam trecentum totos regnabitur annos 276
Gente sub Hectorea. —

* Romu.

- 280 *Romulus excipiet gentem & Mauortia condet
Moënia Romanosque suo de nomine dicet.
- 285 † —Mecumque fouebit
Romanos rerum dominos gentemque potentem.
- 448 *Monstrarat caput acris equi: sic nam fore bello
Egregiam & facilem victu per secula gentem.
- 530 *Parce pio generi, & propius res aspice nostras.
- 543 *Quod genus hoc hominum? quæve hunc tam barba-
ra morem
Permittit patria? hospitio prohibemur arenæ
- 569 *Quis genus Aeneadum, quis Troiæ nesciat urbem?
- 606 * —Nec quicquid ubique est
Gentis Dardaniæ, magnum quæ sparsa per orbem.
- 630 *Seque ortum antiqua Teucrorum à stirpe volebat.
- 644 * —Cælatâque in auro
Fortia facta patrum, series longissima rerum,
Per tot ducta viros, antiquæ ab origine gentis.
- 736 †Hunc lætum Tyrijsque diem, Troiâque profectis
Esse velis, nostrosque huius meminisse minores.
- 746 *Hic canit errantem lunam, solisque labores,
Vnde hominū genus, & pecudes, vnde imber & ignes
8. Ac. v. 78 * —Neque me Argolica de gente negabo.
- 540 †At non ille, fatum quo te mentiris, Achilles
Talis in hoste fuit Priamo. —
- 547 * —Referes ergo hæc & nuncius ibis
Peleidæ genitori, illi mea tristia facta,
Degeneremque Neoptoleum narrare memento.
3. Ac. v. 1 *Postquam res Asiæ, Priami que euertere gentem
Immeritam visum superis. —
- 94 *Dardanidæ dari, quæ vos à stirpe parentum
Prima tulit tellus, eadem vos vbere læto
Accipiet reduces, antiquam exquirite matrem,
Hic domus Aeneæ cunctis dominabitur oris:
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.
- 105 *Mons Idæus vbi, & gentis cunabula nostræ. &c.
- 133 *Pergameamque voco. & lætam cognomine gentem
- 166 †Italiam dixisse ducis de nomine, gentem,
Hæ nobis propriæ sedes: hinc Dardanus ortus,
Iasiusque pater, genus à quo principe nostrum.
- 602 * —Scio me Danais è classibus vnum.

- * —Satis est gentem effugisse nefandam. 653
- * Argenus è siluis Cyclosum, & montibus altis 675
Excitum, ruit ad portus, & littora complent.
- * Multa viri virtus animo, multusque recurſat 4. Ac. v. 3
Gentis honos, &c.
- * Credo equidem (nec vana fides) genus eſſe deorum. 12
Degeneres animos timor arguit. —
- * Hinc getulæ vrbes, genus inſuperabile bello 40
Et Numidæ infræni cingunt, & in hoſpita Syrtis,
- * —genus alto à ſanguine Teucris 230
Proderet, &c.
- * Quid ſtruit? aut qua ſpe inimica in gente moratur? 235
Nec prolem Auſoniam, & Lauinia reſpicit arua?
- * Aſcanium ſurgentem, & ſpes hæredis Iuli 274
Reſpice —
- * Te propter lybicæ gentes, Nomadumq; Tyranni 320
Odere, inſenſi Tyrij, &c.
- * Nec tibi diua parens, generis, nec Dardanus autor. 365
- * Non ego cum Danaïs Troianum excinere gentem 425
Aulide iuraui, &c.
- * Hinc mihi Maſſyliæ gentis monſtrata Sacerdos. 483
* —necdum 541
- Laomedontææ ſentis periuria gentis?
- * Tum vos ô Tyrij, ſtirpem, & genus omne futurum 622
Exercete odijs: —
- * Munera, nullus amor populis nec fœdera ſunto. 624
* —Scyllaque Cloanthus 5. Ac. v. 122
- Cærulea, genus vnde tibi Romane Cluenti.
- * Cui genus, & quondam nomen, nati que fuiſſent. 621
* —ô gens 624
- Infelix, cui te exitio fortuna reſeruat?
- * Eſt tibi Dardanius diuinæ ſtirpis Aceſtes: 711
* —gens dura atque aſpera cultu 730
- Debellanda tibi Latio eſt. &c.
- * Iamque dies epulata nouem gens omnis. — 762
- * Non media de gente Phrygum excediſſe nefandis 785
Vrbem odijs ſatis eſt —
- * Tot maria intraui duce te penitusque repoſtas 6. Ac. v. 59
Maſſylum gentes, prætentaque Syrtibus arua.
- * Vos quoque Pergamæ iam fas eſt parcere genti. 63

Dijque deæque omnes. —

72 * Hic ego namque tuas fortes, arcanæque fata
Dicta meæ genti ponam, lectosque sacrabo
Alma viros, &c.

92 * Quas gentes Italûm, aut quas non oraueris vrbes?

358 * Paulatim adnabam terræ, iam tuta tenebam:
Ni gens crudelis madida cum veste grauatum, &c. in-
uasisset.

648 * Hic genus antiquum Teucris, pulcherrima proles,
Magnanimi heroës, nati melioribus annis.

706 * Hunc circum innumeræ gentes, populique vblabāt.

767 * Proximus ille Procas Troianæ gloria gentis,

789 * — hanc aspice gentem,

Romanosque tuos: hic Cæsar, & omnis Iulii

Progenies, magnum cæli ventura sub axem.

Hic vir, hic est, tibi quem promitti sæpius audis,

Augustus Cæsar, diuûm genus &c.

835 * Tuque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo
Proijcet tela manu, sanguis meus. —

840 * Ipsumque A Eacidem, genus armipotentis Achilli
&c. eruet.

843 * Quis Gracchi genus? —

7. Ac. v. 131 * Quæ loca, quæ habeant homines, vbi mania gen-
tis

Vestigemus, & à portu diuersa petamus.

149 * — Urbem, & fines, & littora gentis
Diuersi explorant: &c.

167 * Nuncius, ingenteis ignota in veste reportat
Aduenisse viros, &c.

195 * Dicite Dardanidæ (neque enim nescimus & urbem,
Et genus, auditique aduertitis æquore cursum)
Quid petitis? &c.

213 * Rex genusegregium Fauni, &c.

219 * Ab Ioue principium generis, Ioue Dardana pubes
Gaudet auo: rex ipse Iouis de gente suprema
Troius Aeneas, tua nos ad limina misit.

236 * Multi nos populi, multæ (ne temne quod vltro
Præferimus manibus, vittas, ac verba precantum)
Et petiere sibi, & voluere adiungere gentes.

268 * Est mihi nata, viro gentis quam iungere nostræ,

Non

Non patrio ex adyto fortes, non plurima cælo
Monstra sinunt, &c.

† Heu stirpem inuisam, & fatis contraria nostris 293
Fata Phrygum, &c.

† At licet amborum populos excindere regum. 316

† Talia connubia, & tales celebrent hymenæos 355

Egregium Veneris genus, & rex ipse Latinus.

† Terrorem ingeminat, Teucrosque in regna vocari 578
Stirpem admisceri Phrygiam: se limine pelli.

† Tum gemini fratres Tyburtia mænia linquunt, 670
Fratri Tyburti dictam cognomine gentem.

† Horrida præcipuè cui gens assuetaque multo. 746

Venatu nemorum, duris A Equicola glebis,

† Quin & Marrubia venit de genere Sacerdos, 750

† Hos super aduenit Volsca de gente Camilla. 803

† — multasque viro se adiungere gentes 8 *Æt. v. 13*

Dardanio, & latè Latio increbrescere nomen.

† Arcades his oris genus à Pallante profectum, &c. de- 51
legere locum.

† Hi bellum assiduè ducunt cum gente Latina: 55

† Nymphæ laurètes, Nymphæ genus amnib' unde est. 71

† Quodque à stirpe fores geminis coniunctus Attridis: 130

† Sic genus amborum scindit se sanguine ab vno. 142

† Gens eadem quæ te, crudeli Daunia bello 146

Insequitur:

Vide AETAS AVREA.

† Tum manus Ausoniæ, & gentes venere Sicaniæ: 328

Sæpius & nomen posuit Saturnia tellus.

† Sed tibi ego ingentes populos opulentæque regnis 475

Iungere castra paro. —

† — Vbi Lydia quondam 479

Gens bello præclara, iugis insedit Hetruscis.

Hanc multos florentem annos, rex deinde superbo

Imperio, & sævis tenuit Mezentius armis.

† Nulli fas Italo tantam subiungere gentem: 527

Externos optate duces. —

† — Illic genus omne futuræ 626

Stirpis ab Ascanio, pugnataque in ordine bella

Fecerat. —

- 685 * — Varijsque Antonius armis
Victor, ab Auroræ populis, & littore rubro.
- 705 * — omnis eo terrore A Egyptus, & Indi,
Omnis Arabs, omnes, vertebant terga, Sabæi.
- 721 * Dona recognoscit populorum, aptatque superbis
Postibus, incedunt victæ longo ordine gentes,
Quam variæ linguis, habitu tam vestis, & armis.
Hic Nomadum genus, & discinctos, Mulciber Afros,
Hic Lelegas, Carasque, sagittiferosque Gelonos
Finxerat. —
- 9 *Æt. v.* 132 * Terra autem in manibus nostris, tot milia gentis
Arma ferunt Italæ. —
- 137 * — ferro sceleratam excindere gentem.
- 284 * Vnum oro, genitrix Priami de gente vetusta
Est mihi. —
- 603 * Durum à stirpe genus, natos ad flumina primum
Deferimus, sæuoque gelu, duramus, & vndis.
- 642 * Dijs genite, & geniture deos, iure omnia bella
Gente sub Assaraci fato ventura residunt.
Nec te Troia capit. —
- 759 * Ultimus ille dies bello, gentique fuisset:
10. *Æt. v.* 4 * Castraque Dardanidum aspectat, populosque Latinos
- 71 * Tyrrhenamve fidem, aut gentes agitare quietas?
- 139 * Te quoque magnanimæ viderunt Ismare gentes
Vulnera derigere. &c.
- 149 * Regem adit, & regi memorat, nomenque genusque;
- 154 * — tum libera fati
Classem conscendit iussis gens Lydia Diuum
Externo commissa duci. —
- 201 * Mantua diues avis, sed non genus omnibus vnum.
Gens illi triplex, populi sub gente quaterni:
Ipsa caput populis, Tusco de sanguine vires.
- 228 * — Vigilasne deum gens
Aenea? vigila, & velis immitte rudentes.
- 350 * Tres quoque Threicios Boreæ de gente suprema,
- 388 * Hinc Helenum petit, & Rhœti de gente vetusta
Anchemolum. —
- 11 *Æt. v.* 47 * — metuensque moneret
Acreis esse viros, cum dura proelia gente.
- 113 * Nec bellum cum gente gero. —

- * Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis 246
 Victor Gargani condebat Iapigis agris.
 * O fortunatæ gentes, Saturnia regna 252
 Antiqui Ausonij, quæ vos fortuna quietos
 Sollicitat?
 † Sin alios fines, aliâmq; capeffere gentem 324
 Est animus, possuntque solo decedere nostro:
 * Centum Oratores prima de gente Latina 331
 Ire placet, &c.
 * — Et Euandri totam cum stirpe videbit 394
 Procubuisse domum? —
 * — Proinde omnia magno 400
 Necessa turbare metu, atque extollere vires
 Gentis bis victæ, &c.
 * Auxilioque urbes Italæ, populi que supersunt. 420
 * Tot populi misère duces, 430
 * Est & Volscorum egregia de gente Camilla. 432
 * Hinc pater Aeneas Romanæ stirpis origo. 12 *Æc.* v. 166
 * — paribus se legibus ambæ 190
 Inuictæ gentes æterna in fœdera mittent.
 † — tantum placuit concurrere motu 503
 Iuppiter æterna gentes in pace futuras?
 * Murranum hic atavos, & auorum antiqua sonantē 529
 Nomina, per regesque actū genus omne Latinos &c.
 excutit.
 * Hinc genus, Ausonio mistum quod sanguine surget 838
 Supra homines, supra ire Deos pietate videbis:
 Nec gens vlla tuos æquè celebrabit honores.

Gloria, Vide HONOS & LAVS.

G R A E C I.

- * — pro charis gesserat Argis. 1 *Æc.* v. 28
 * — Pallásne exurere classē 43
 Argiuū. —
 * — O Danaū fortissime gentis. 100
 * — medijs elapsus Achiuis. 246
 * — Videt Iliacas ex ordine pugnās. 460
 * Hac fugerent Graij. — 471

- 628 * —Regesque Pelasgi.
2. Ae. v. 7 * Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyssi
 13 * —Fracti bello, fatisque repulsi
 Ductores Danaum.—
 27 * Panduntur portæ: iuuat ire & Dorica castra
 Desertosque videre locos, littusque relictum.
 43 * Creditis auctos hostes, aut vlla putatis
 Dona carere dolis Danaum? sic notus Vlysses?
 49 * Quidquid id est, timeo Danaos & dona ferentes.
 55 * Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras.
 78 * —neque me Argolica de gente negabo.
 151 * —Ille dolis instructus & arte Pelasga.
 177 * Nec Posse Argolicis excindi Pergama telis.
 254 * Et iam Argiua phalanx instructis nauibus ibat.
 309 * Tum verò manifesta fides, Danaumque patefcunt
 Infidiæ.—
 326 * —ferus omnia Iuppiter Argos
 Transtulit. incensa Danai dominantur in vrbe.
 331 * Millia quod magnis nunquam venere Mycenis.
 414 * —acerrimus Ajax.
 Et gemini Atridæ, Dolopumque exercitus omnis.
 461 * —vnde omnis Troia videri.
 Et Danaum solitæ naues, & Achaia castra.
 528 * —quos omnes vndique Graiæ
 Circum errant acies.
 785 † Non ego Myrmidonum sedes, Dolopumve superbas
 Aspiciam, aut Graijs seruitum matribus ibo.
3. Ae. v. 550 * Graiugenumq; domos, suspectaq; linquimus arua.
 594 * —at cætera Graius.
6. Ae. v. 489 * At Danaum procures, Agamemnoniæq; phalanges
 Vt videre virum, &c.
10. Ae. v. 782 * Dulceis moriens reminiscitur Argos.

Gramen; Vide HERBA.

Gubernare; Vide REGERE.

HABI-

H.

H A B I T A R E.

* **O** T A N T V M libeat mecū tibi sordida rura, 2. *Ecl. v. 28*
Atque humileis habitare casas, & figere cer-
uos.

*Centum alij curua hæc habitant ad littora vulgò 3 *Ae. v. 643*
Infandi Cyclopes, & altis montibus errant.

†Et quicquid tecum inualidum metuensq; pericli est 5 *Ae. v. 716*
Delige; & his habeant terris sine mœnia fessi:

Vrbem appellabunt permissio nomine Acestam.

*Dicite felices animæ, tuque optime vates 669

Quæ regio Anchisen, quis habet locus?—

*Nulli certa domus, lucis habitamus opacis, 673

Riparumque toros, & prata recentia riuus

Incolimus.—

†Quare agite, & prima læti cum lumine solis 7. *Ae. v. 130*

Quæ loca, quive habeant homines: vbi mœnia gentis

Vestigemus, —

* — Hæc fontis stagna Numici, 150

Hunc Tybrim fluuium, hinc fortes habitare Latinos.

*Arcades his oris, genus à Pallante profectum; 8. *Ae. v. 51*

Qui regem Euandrum comites, qui signa secuti.

Delegere locum, & posuere in montibus urbem.

*Hæc nemora indigenæ Fauni, Nymphæq; tenebant. 314

H A S T A.

* **S** Ic fatus, validis ingentem viribus hastam 2 *Ae. v. 50*

In latus, inque feri curuam compagibus aluum

Contorsit.—

* — Sacrum qui cuspide robur 230

Læserit, & tergo sceleratam intorserit hastam.

† — Illum ardens infesto vulnere Pyrrhus 529

Insequitur, iam iamque manu tenet, & premit hasta.

*Dixerat: & toto connixus corpore ferrum 9 *Ae. v. 11*

Conijcit: hasta volans noctis diuerberat ymbas,

Et venit aduersi in tergum Sulmonis, ibique
Frangitur, ac fixo transit præcordia ligno.

9. *Ae. v.* 418 * — It hasta Tago per tempus vtrumque?
Stridens, traiectaque hæsit tepefacta cerebro.

Sæuit atrox Volscens, nec teli conspicit vsquam
Authorem, nec quo se ardens immittere possit.

465 * Quin ipsa arectis (visu miserabile) in hastis
Præfigunt capita, & multò clamore sequuntur
Euriali, & Nisi —

576 * — Hunc primo levis hasta Themillæ
Strinxerat, ille manum proiecto tegmine demens
Ad vulnus tulit: ergo alias allapsa sagitta.

609 † Omne æuum ferro teritur, versaque iuuenicum
Terga fatigamus hasta. —

743 † — Ille rudem nodis, & cortice crudo
Intorquet summis adnexus viribus hastam.
Excepere auræ vulnus: Saturnia Iuno
Detorquet veniens, portæque infigitur hasta.

763 * — Hinc raptas fugientibus ingerit hastas
In tergum. Iuno vires animumque ministrat.
Addit Halym comitem, & confixum Phegea parma:

811 * — Ingeminant hastis & Troës, & ipse
Fulmineus Mnestheus. —

10. *Ae. v.* 178 † Mille rapit demios acie atque horrentibus hastis.
Hos parere iubent Alphææ ab origine Pisæ
— Tum magnam corripit hastam.

335 * Et iacit. illa volans clypei transuerberat æra.
Mæonis, & thoraca simul cum pectore rumpit.
Hic frater subit Alcanor fratremque ruentem
Sustentat dexira, traiecto missa lacerto
Protinus hasta fugit, seruâtque cruenta tenorem:
Dexterâque ex humero neruis moribunda pependit.

383 * — Hastamque recepat
Ossibus hærentem: quem non super occupat Hisbon
Ille quidem hoc sperans: nam Pallas ante ruentem
Dum furit, incautum crudeli morte sodalis
Excipit, atque ensen tumido in pulmone recondit.

401 † Illo namque procul validam direxerat hastam.
Quam medius Rhœtus intercipit optime Thetura,
Te fugiens, fratremque Thyrem, currumque volutus

Cædit

- Cædit semianimis Rutulorum calcibus arua.
† At Pallas magnis emittit viribus hastam. 474
* Inde Mago procul infensam cum tenderet hastam, 528
Ille astu subit, ac tremebunda superuolat hasta.
* — Ille reducta 552
Loricam clypei que ingens onus impedit hasta.
* Irruit, aduersaque ingens apparuit hasta. 579
* — Proiecto dum pede læuo 587
Aptat se pugnae, subit horas hasta per imas
Fulgentis clypei: tum læuum perforat inguen,
* Instat cui Turnus stridentem que eminus hastam 645
Coniicit, illa dato vertit vestigia tergo.
* Dentibus infrendens, & tergo decutit hastas. 718
* Tum super abiectum posito pede nixus, & hasta, 736
Pars belli haud temnenda, viri, iacet altus Orodes.
* At verò ingentem quatiens Mezentius hastam, 10. Ae. v. 762
Turbidus ingreditur campo. —
* Tantum effatus, & infesta subit obuius hasta, 877
* Et inter 890
Bellatores equi caua tempora coniicit hastam.
* Hastam alij, galeamque ferunt: nam cætera Turnus 11. Ae. v. 91
Victor habet. —
* In clypeum assurgat, quo turbine torqueat hastam. 284
† — Tum latè ferreus hastis 601
Horret ager, campique armis sublimibus ardent.
† Hastasque reductis 605
Protendunt longè dextris, & spicula vibrant.
* Continuò aduersis Tyrrhenus, & acer Aconteus 612
Connixi incurrunt hastis. —
* Orsiloehus Remuli (quando ipsum horrebat adire) 636
Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit.
* — Latos huic hasta per artus 644
Acta tremit, duplicatque, virum transfixa, dolorem.
* — Sequiturque incumbens eminus hasta. 674
* — Tum summa ipsius ab hasta 747
Defringit ferrum, & partes rimatur apertas.
* — Et certam quatit improbus hastam. 767
* Ergo, vt missa manu sonitum dedit hasta per auras, 899
Conuertere animos acres, oculosque tulere
Cuncti ad reginam Volci. —

807

†

—Nec iam amplius hastæ

Credere, nec telis occurrere virginis audet.

12 Ae. v. 92

* Exin, quæ in medijs ingenti adnixa columnæ
 AEdibus adstabat, validam vi corripit hastam,
 Actoris Arunci spolium, quassatque tementem
 Vociferans, Nunc ô nunquam frustrata vocatus
 Hasta meos, nunc tempus adest: te maximus Actor,]
 Te Turni nunc dextra gerit: da sternere corpus.

130

* Defigunt tellure hastas, & scuta reclinant.

150

* Hasta volans, vt fortè nouem pulcherrima fratrum
 Corpora constiterant contra, &c.

Horum vnum ad medium, teritur qua sutilis aluo
 Baltheus, & latherum iuncturas fibula mordet.

293

* — At feruidus aduolat hasta.

330

* — Aut raptas fugientibus ingerit hastas.

374

* Dum trahitur, pendetque iugis: hunc lata reiectum
 Lancea consequitur, rumpitque infixam bilicem
 Loricam, & summum degustat vulnere corpus.

398

* Stabat acerba fremens, ingentem nixus in hastas

431

* Hinc atque hinc, oditque moras; hastamq; coruscant.

492

* — Apicem tamen inscissa summum
 Hasta tulit summamque excussit vertice cristas.

711

* Pro cursu rapido coniectis eminus hastis
 Inuadunt Martem clypeis, atque ære sonoro.

772

* Hic hasta Aeneæ stabat: huc impetus illam
 Detulerat fixam, & lenta in radice tenebat.

789

* Hic gladio fidens, hic acer, & arduus hasta.
 Insistunt contra certamine Martis anhelant.

H A S T I L E.

1 Ae. v. 317 et

* B Ina manu lato crispans hastilia ferro.

12 Ae. v. 165

* Ocyus adducto torquens hastile lacerto,

9. Ae. v. 402

Suspiciens altam lunam sic voce precatur.

10. Ae. v. 795

* — Clypeoque inimicum hastile trahebat

11. Ae. v. 561

† — Et adducto contortum hastile lacerto

Immittit: sonuere undæ, rapidum super amnem
 Infelix fugit iaculo stridente Camilla.

650

† Et tunc lenta manu spargens hastilia densat:
 Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem.

* Huic

† Huic Messapus, vti læua duo forte gerebat

Lenta leuis cussu præfixa hastilia ferro:

Horum vnum certo contorquens dirigit ictu.

* — Apicem tamen incita summum

Hasta tulit; summâque excussit vertice cristas.

* Sanguine terra madet, stridentque hastilibus auræ: 691

Significatque manu, & magno simul incipit ore.

H E R B A.

* **D**icite quandoquidē in molli confedimus herba. 3. Ecl. v. 53
 * — Nulla neque amnem 5. Ecl. v. 25

Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam.

* Illice sub nigra pallentes ruminat herbas. 6. Ecl. v. 54

* Aut herba captum viridi. — 59

* Imò ego Sardois videar tibi amarior herbis, 7. Ecl. v. 41

† Muscosi fontes & somno mollior herba. 45

* Aret ager: vitio moriens sitit aëris herba: 57

† Cum ros in tenera, pecori gratissimus, herba est: 8. Ecl. v. 15

† Quis caneret Nymphas? quis humū florētibus herbis 9. Ecl. v. 19

Spargeret? aut viridi fontes induceret vmbra?

* Illic, officiant lætis ne frugibus herbæ. 1. Ge. v. 69

† — Et cæca relaxat 89

Spiramenta, nouas veniat quæ succus in herbas

* Et, cum exustus ager morientibus æstuat herbis, 107

* Luxuriem segetum tenera depascit in herba, 112

† Paulatim, & fulcis frumenti quæreret herbam. 134

* Quæque suo viridi semper se gramine vestit. 2. Geo. v. 219

† Humida maiores herbas alit. — 251

* Bis segetem densis obducunt sentibus herbæ: 411

* Ipse dies agitat festos, fususque per herbâ, & c. vocat. 527

* — Muscus ibi, & viridissima gramine ripa. 3. Ge. v. 144

* Cætera pascuntur virides armenta per herbas. 1631

* Interea pubi indomita, non gramine tantum 175

Nec yescas salicum frondes, vluamque palustrem.

* Carpit enim vires paulatim, vritque videndo 216

Femina, nec nemorum patitur meminisse, nec herbæ

* — Stabulis edico in mollibus herbam 295

Carpere oueis, dum mox frondosa reducitur æstas.

- 322 *At verò Zephyrus cùm læta vocantibus æstas,
In saltus vtrumque gregem, atque in pascua mittes.
Luciferi primo cum sydere frigida rura
Carpamus, dum manè nouum, dum gramina canent
Et ros in tenera pecori gratissimus herba est.
- 332 *Illic clausa tenent stabulis armenta, neque vllæ
Aut herbæ campo apparent, aut arbore frondes:
- 395 *At cui lactis amor cithisum, lotosque frequentes
Ipse manu, falsaque ferat præsepibus herbas.
- 436 *Neu dorso nemoris libeat iacuisse per herbas.
- 465 *Videris, aut summas carpentem ignauius herbas,
- 494 *Hinc lætis vituli vulgò moriuntur in herbis,
- 498 *Labitur infelix studiorum, atque immemor herbæ.
Victor equus. —
- 528 *Frondebis & victu pascuntur simplicis herbæ.
4. Ge. v. 10 * — Hædique petulci
Floribus insultent: aut errans bucula campo
Decutiat rorem, & surgentes atterat herbas: —
- 19 * Et tenuis fugiens per gramina riuus.
- 64 * — Huc tu iussos asperge saporis,
Trita Meliphilla, & Cerynithæ ignobile gramen.
- 121 *Et virides apto ripæ, tortusque per herbam
Cresceret in ventrem cucumis. —
- 271 *Est etiam flos in pratis, cui nomen Amello
Fecere agricolæ, facilis quærentibus herba.
Namque vno ingentem tollit de cespite siluam,
- 401 *Ipsa ego te medios cùm sol accenderit æstus,
Cum sitiunt herbæ, & pecori iam gratior vmbra est.
In secreta senis ducam. —
- 227 * — Arebant herbæ, & caua flumina siccis
Faucibus ad limum radij tepefacta coquebant.
- 459 *Seruantem ripas alta non vidit in herba,
1. Ae. v. 218 * — Fusique per herbam
Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ
- 697 *Idaliæ lucos, vbi mollis amaracus illum
Floribus, & dulci aspirans complectitur vmbra.
3. Ae. v. 537 *Quatuor hîc, primum omen, equos in gramine vidi
Tondentes campum latè, candore niuali
- 650 * — Et vulsis pascunt radicibus herbæ.
4. Ae. v. 513 *Falcibus & messæ ad lunam quærantur ahenis
Pubentes

Pubentes herbæ, nigri cum lacte veneni.

*Ordine athena locat alijs, fusi que per herbam,
Subijciunt verubus prunas, & viscera torrent.

5. *Æt.* v. 308

* — Leui cum sanguine Nifus

328

Labitur infelix, cæsis vt forte iuuençis

Fusus humum, viridesq; super madefecerat herbas.

*Proximus vt viridante toro confederat herbæ

388

†Conspicit ecce alios, dextra læuâque per herbam

6. *Æt.* v. 556

Vescentes, lætumque choro Pæana canentes,

*Isque vbi tendentem aduersum per gramina vidit

684

A Eneam, —

*Corpora sub ramis deponunt arboris altæ

7. *Æt.* v. 103

Instituuntque dapes, & adorea liba per herbas.

* — Neque cum iuvere in vulnera cantus

757

Somniferi, & Maris quæsitæ in montibus herbæ.

* — Et superas cæli venisse sub auras,

768

Pœonijs reuocatum herbis, & amore Dianæ:

* — Passim vino, somnoque per herbam

9. *Æt.* v. 371

Corpora fusa vident, —

*Ille vt depositi proferret fata parentis,

12. *Æt.* v. 395

Scire potestates herbarum, vsumque medendi

Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

* — Phœbi que potentibus herbis

402

Nequicquam trepidat. —

*Hic Venus indigno nati concussa dolore,

411

Dictamum genitrix Cretæa carpit ab Ida

Puberibus caulem folijs, & flore comantem

Purpureo, non illa feris incognita capris

Gramina, cum tergo volucres hæserè sagittæ.

* — Spargitque salubres

418

Ambrosiæ succos, & odoriferam Panaceam.

HERCVLES.

* — Magnum

6. *Æt.* v. 222

Quid memorem Alciden, & mi genus ab Ioue summo

*Nec verò Alcidem me sum lætatus euntem

392

Accepisse lacu, nec Thesea Pirithoumque:

Dijs quanquam geniti, atque inuisti viribus essent.

Tartarum ille manu custodem in vincla petiuit

Ipsius

Ipsius à folio Regis, traxitque trementem:

- 6 *Ac. v. 802* * Nec verò Alcides tantum telluris obiuit
Fixerit æripidem ceruam licet, aut Erymanthi
Placarit nemora, & Lernam tremefecerit arcu.
7. *Ac. v. 656* * Victoresque ostentat equos satus Hercule pulchro
Pulcher Auentinus, clypeoque insigne paternum.
8. *Ac. v. 102* * Fortè die solemnem illo rex Arcas honorem
Amphitryoniadæ magno, diuisque ferebat
Ante urbem in luco. —
- 200 * Attulit & nobis aliquando optantibus ætas
Auxilium, aduentumque Dei, nam maximus vltor,
Ter gemini nece Gerionis, spolijsque superbus
Alcides aderat, taurosque hac victor agebat
Ingentes. —
- 219 * Hic verò Alcidae furijs exarserat atro
Felle dolor: rapit arma manu, nodisque grauatum
Robur, —
- 228 * Ecce furens animis aderat Tirynthius, omnemque
Accessum lustrans, huc ora ferebat, & illuc.
- 268 * Ex illos celebratus honos, læti que minores
Seruauere diem, primusque Potitius author,
Et domus Herculei custos Pinaria sacri.
- 276 * Dixerat: Herculea bicolor cum populus vmbra
Velauitque comas, folijsque innixa pependit.
- 287 * Hic iuuenum chorus, ille senū, qui carmine laudes
Herculeas & facta ferunt. Vt prima nouerca
Monstra manu, geminosque premens eliserit angues;
Vt bello egregias idem disiecerit vrbes.
- 301 * Salue vera Iouis proles, decus addite Diuis:
Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo.
- 362 * Et ventum ad sedes, Hæc inquit limina victor
Alcides subiit; hæc illum regia cēpit.
- 342 * Et primum Herculeis sopitas ignibus aras
Excitat. —
- 10 *Ac. v. 318* * Immanemque Gyam, sternentes agmina claua
Deiecit letho, nihil illos Herculis arma
Nil validæ iuuere manus, genitorque Melampus,
Alcidæ comes, —
- 460 * Per patris hospitium, & mensas, quas aduena adisti,
Te precor Alcide, cœptis ingentibus adsit.

* Egregium Authorem latus inter & ilia figit:
Herculis Authorem comitem qui missus ab Argis
Hæserat Euandro. —

778

H O M O.

- * — Quo tempore primùm 1 Ge. v. 62
Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem:
Vnde homines nati durum genus. —
- * Has inter, mediamque, duæ mortalibus ægris 237
Munere concessæ diuum. —
- * Optima quæque dies miseris mortalibus æui 3. Ge. v. 66
Prima fugit, subeunt morbi, —
- * Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumq; 243
Et genus æquoreum & c. ruunt. —
- * Olli subridens hominum sator atque deorum. 1. Ae. v. 253
- * Qui teneant (nam inculta vider) hominésne, ferene, 312
Quærere constituit, & c. Aeneas
- * — Namque haud tibi vultus 331
Mortalis: nec vox hominem sonat: —
- * — Ignari hominumque locorum 336
Erramus, —
- * Sunt lacrymæ rerum: & mentem mortalia tangunt. 465
- * Quod genus hoc hominum? quæve hunc tam barba- 543
ra morem
- Permittit patria? —
- * Si genus hominum, & mortalia temnitis arma 546
At sperata deos. — (gnes.
- * Vnde huminum genus, & pecudes, vnde imber & i- 747
- * Per, si qua est quæ restat adhuc mortalibus vsquam, 2 Ae. v. 142
Intemerata fides, —
- * — Post varios hominumque vrbisque labores 284
Defessi aspicimus?
- * Quæ non incusaui amens hominumque, deorūque? 745
- * Inde hominum, pecudumq; genus vitæq; volantū, 6 Ae. v. 728
Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore Pontus
- Igneus est ollis vigor, & cælestis origo
Seminibus; quantum non noxia corpora tardant,
Terrenique hebetant artus, moribundaque membra.
Hinc metuūt, capiuntq;, dolent, gaudētque, nec auras
Respi-

Respiciunt, clausæ tenebris & carcere cæco.

Quin, & supremo cum lumine vita reliquit:

Non tamen omne malū miseris, nec funditus omnes

Corporeæ excedunt pestes, penitusque necesse est

Multa diu concreta modis inolescere miris.

7. *Æt. v. 19* * Quos hominum ex facie dea sæua potentibus herbis
Induerat Circe in vultus, ac terga ferarum.

131 * Quæ loca, quive habeant homines: vbi mœnia gentis,
Vestigemus.—

770 * Tum pater omnipotēs, aliquē indignatus ab vmbribus
Mortalem infernis, ad lumina surgere vitæ,

8. *Æt. v. 485* † Mortua quinetiam iungebat corpora viuis,
Componens manibusque manus, atque oribus ora.

9. *Æt. v. 315* * — Multis tamen ante futuri
Exitio; passim vino, somnoque per herbam
Corpora fusa vident.—

783 * Vnus homo, & vestris, ô ciues, vndique septus
Aggeribus, tantas strages impune per urbem
Ediderit? Iuenum primos tot miserit Orco?

10. *Æt. v. 2* * Conciliumq; vocat diuūm pater, atq; hominū rex,
Sydeream in sedem:—

18 * O pater, ô hominum, diuūnque æterna potestas

152 * Edocet humanis quæ sit fiducia rebus.

175 * Tertius, ille hominum, diuūnque interpres A syllas.

211 * Frons hominem præfert, in Pristin definit alius:

375 * — Mortali vrgenur ab hoste
Mortales: totidem nobis, animæque manulque.

501 * Nescia mens hominum fati, sortisque futuræ,
Et seruare modum rebus sublata secundis.

719 * Venerat antiquis Coriti de finibus Acton,
Graius homo, infectos linquens profugus hymenæos

743 * Nūc morere: ast de me diuūm pater atq; hominū rex
Viderit.—

758 * Dij Iouis in tectis iram miserantur inanem
Amborum, & tantos mortalibus esse labores.

861 * Phœbe diu (res si qua diu mortalibus vlla est)
Viximus.—

11. *Æt. v. 182* * Aurora intereā miseris mortalibus, almam
Extulerat lucem, referens opera atque labores.

725 * At non hæc nullis hominum sator, atque deorum

Obseruans

Obseruans oculis, summo sedet altus Olympo.

*—Idque omnes, Diuique, hominesq; canebant: 2. *Æt.* v. 28

*Non hæc humanis opibus, non arte magistra 427

Proueniunt.—

*Mortalin' decuit violari vulnere diuū? 797

*Olli subridens hominum, rerumque repertor. 829

*Supra homines, supra ire deos pietate videbis 839

* —Acuuntque metum mortalibus ægris: 850

*Hix illud lecti bis sex ceruice subirent, 899

Qualia nunc hominum producit corpora tellus.

H O N O R.

* **A**ggredere ô magnos (aderit iâ tempus) honores 4. *Ecl.* v. 48

* Tu maior, tibi me est æquum parere Menalca. 5. *Ecl.* v. 4

*Semper honos nomenq; tuum laudesq; manebunt. 78

*Venit & agresti capitis Sylvanus honore, 10. *Ecl.* v. 24

*Si te digna manet diuini gloria ruris. 1. *Ge.* v. 106

* —non vllus aratro 507

Dignus honos.—

*Ergo ritè suum Baccho dicemus honorem 2. *Ge.* v. 393

Carminibus patrijs.—

*Mane salutantum totis vomit ædibus undam 462

* —& angustis hunc addere rebus honorem. 3. *Ge.* v. 290

* —aut supplex aris imponat honorem. 1. *Æt.* v. 53

*Hic pietatis honos? Sic nos in scepra reponis? 257

*Tum Venus: haud equidem tali me dignor honore: 239

* —& lætos oculis adflaret honores. 596

*Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt 614

* —Simul diuū templis indicit honorem. 636

*Dixit: & immensa laticum libauit honorem: 740

* —fuit Ilium, & ingens 2. *Æt.* v. 325

Gloria Teucrorum:—

*Auratasque trabes, veterum decora alia parentum. 448

Deuoluunt.—

*Sic fatus, meritos aris mactauit honores. 3. *Æt.* v. 19

*Numina magna vocat, meritosque indicit honores. 264

*Ne qua inter sanctos ignes in honore deorum 406

Hostilis facies occurrat, & omnia turbet.

*Quem Phœbi interpres multo compellat honore. 474

- 547 *Iunoni Argiux iustos adolemus honores.
 4 *Ac. v. 49* *Punica sequantis attollet gloria rebus?
 206 *Iuppiter omnipotens, cui nunc Marusia pictis
 Gense epulata toris; Lenæum libat honorem,
 232 *Si nulla accendit tantarum gloria rerum
 Nec super ipse sua molitur laude laborem,
 Ascanione pater Romanas inuidet arces?
 272 *Si te nulla mouet tantarum gloria rerum
 Nec super ipse tua moliris laude laborem;
 Ascanium surgentem, & spes hæredis iuli
 Respice:—
 457 *Prætereà fuit in tectis de marmore templum
 Coniugis antiqui, miro quod honore colebat.
 5. *Ac. v. 49* *Iamque dies (ni fallor) adest, quem semper acerbum
 Semper honoratum (sic dii voluistis) habebo.
 58 *Ergo agite, & cuncti lætum celebremus honorem:
 49 *Hoc magis inceptos genitori instaurat honores:
 137 * — exultantiæque haurit
 Corda pauor pulsans, laudumque arrecta cupido.
 201 *Attulit ipse viris optatum casus honorem:
 229 *Hi proprium decus, & partum indigatur honorem,
 Ni teneant, vitamque volunt pro laude pacisci.
 249 *Ipsis præcipuos ductoribus addit honores.
 272 *Irrisam siæ honore ratem Sergestus agebat.
 Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens.
 308 *Omnibus hic erit vnus honos: tres præmia primi
 Accipient, flauæque caput nectentur oliua.
 342 *Ereptumque dolo reddi sibi poscit honorem.
 346 *Qui subiit palmæ, frustræque ad præmia venit
 Vltima si primi Salio reddantur honores.
 365 *Sic ait, & geminum pugnæ proponit horem,
 Victori, velatum auro, vittisque iuuen cum.
 394 * — Non laudis amor, nec gloria cessit
 Pulsa metu: sed enim gelidus tardante senecta
 Sanguis hebet.—
 533 * — Nam te voluit rex magnus olympi
 Talibus auspicijs exortem ducere honorem.
 541 *Nec bonus Eurytion prælato inuidit honori.
 600 * — hinc maxima porro
 Accepit Roma, & patrium seruauit honorem.

- *A Egram indignantem, tali quòd sola careret
Munere, nec meritos Anchisæ inferret honores. 651
- *Iamque dies epulata nouem gens omnis & aris 762
Factus honos, placidi strauerunt æquora venti.
- *Per Graium populos mediæque per Elidis urbem 6. *Æe.* v. 588
Ibat ouans, diuûmque sibi, poscebat honorem.
- *Nunc age, Dardaniæ prolem quæ deinde sequatur 756
Gloria, qui maneat Itala de gente nepotes.
- *Proximus ille Procas Troianæ gloria gentis. 767
- *Et pater ipse suo, superûm iam signat honore? 781
En huius, nate, auspicijs illa inclyta Roma
Imperium terris, animos æquabit Olympo.
- *Vincet amor patriæ, laudumque immensa cupido, 824
- *Et nunc seruat honos sedem tuus, ossaque nomen 7. *Æe.* v. 3
Hesperia in magna (si qua est ea gloria) signat.
- *Ipse etiam eximiae laudis succensus amore 496
Ascanius, curuo direxit spicula cornu:
- *Vomeris huc, & falcis honos, huc omnis aratri 635
Cessit amor:—
- * —Mihi victor honorem 8 *Æe.* v. 61
Perfolues, &c. *Tyberinus Aeneæ.*
- *Semper honore meo, semper celebrabere donis. 76
- *Fortè die solennem illo rex Arcas honorem 102
Amphytrioniadæ magno, diuisque ferebat,
Ante urbem in luco.—
- *Seruati facimus meritosque nouamus honores? 180
- *Ex illo celebratus honos, læti que minores 268
Seruauere diem,—
- *Quā memorant Nymphæ priscū Carmentis honorē 339
Vatis fatidicæ:—
- *Est hic, est animus lucis contemptor: & istum 9. *Æe.* v. 205
Qui vita, bene credit emi, quò tendis, honorem.
- *Nulla meis sine te quæretur gloria rebus 278
Seu pacem, seu bella geram, &c. *Ascanium Euriælo.*
- *Astrorum decus, & nemorum Latonia custos. 495
- *Affuit & Mnestheus, quem pulsi pristina Turni 10 *Æe.* v. 143
Aggere murorum sublimem gloria tollit.
- *Talibus & dictis it contrà dicta Tyranni 648
Aut spolijs ego iam raptis laudabor opimis,
Aut letho insigni,—

492 *Quisquis honos tumuli, quidq̃ d̃solamē humani est
Largior: &c. *Turnus de Pallante.*

11. *Ae. v. 51* *Nos iuuenem exanimum, & nil iam cælestibus vllis
Debentem, vano mæsti comitamur honore.

60 * — & toto lectos ex agmine mittit
Mille viros, qui supremum comitentur honorem.

76 *Harum vnā iuueni supremum mæstus honorem.
Induit, arsurasque comas obnubit amictu:

124 * — O fama ingens, ingentior armis
Vir Troiane, quibus cælo te laudibus æquem?

154 *Haud ignarus eram quantum noua gloria in armis,
Et prædulce decus primo certamine posset.

207 *Cætera, confusæque ingentem cædis aceruum,
Nec numero, nec honore cremant: —

218 *Ipsum armis, ipsumque iubent decernere ferro,
Qui regnum Italiæ, & primos sibi poscat honores.
Ingrauat hæc sæuus Drances. —

336 *Tum Drances idem infensus, quem gloria Turni
Obliqua inuidia stimulisque agitabat amaris.

421 *Sin & Troianis cum multo gloria venit
Sanguine, suntque illis sua funera, parque per omneis
Tempestas, cur indecores in limine primo
Deficimus? —

430 * — Nec parua sequetur
Gloria, delectos Latio & laurentibus agris.

443 *Nec Drances potius siue est hæc ira Deorum,
Morte luat: siue est virtus & gloria, tollat.

708 *Iam nosces ventola ferat cui gloria laudem.

789 *Da pater hoc nostris aboleri dedecus armis.

793 * — Patriam remeabo in gloriis urbem.

845 *Non tamen indecorem tua te regina relinquet
Extrema iam in morte, nec hoc sine nomine lætum
Per gentes erit —

12. *Ae. v. 56* *Turne per has ego te lachrymas, per si quis Amatae
Tangit honos animum: spes tu nunc vna senectæ
Tu requies miseræ, decus, imperiumque Latini
Te penes: in te omnis domus inclinata recumbit
Vnum oro, desiste manum committere Teucris.

135 *Tum neq; nomen erat, neq; honos, aut gloria mōti.

139 *Diuā deam: stagnis quæ, fluminibusque sonoris

Præsides,

Præsidet, hunc illi rex ætheris altus honorem

Iuppiter, erepta pro virginitate sacrauit.

Nympha decus fluuiorum. —

* Quis tantum Rurulis laudem, casusve deusve 321

Attulerit pressa est insignis gloria facti,

Nec sese AENEÆ ic̃tauit vulnere quisquam.

* — vsunque medendi 396

Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

* Nec numero inferior, pugnae nec honore recedes. 630

* Occidit infelix, ne nostrum dedecus Vfers 641

Aspiceret. —

* — nec me indecorem germana videbis 679

Amplius, &c. *Turnus Iturnæ.*

* — tuque optima ferrum 777

Terra tene, colui vestros si semper honores

Quos contra AENEADÆ bello fecere profanos,

* Nec gens vlla tuos æquè celebrabit honores. *Iuppiter* 840

Iunoni.

H O R T A R I.

* **Q**uin age si quid habes, in me mora nō erit vlla. 3. *Ecl.* v. 521

* Aggredere o magnos aderit iā tēpus, honores. 4. *Ecl.* v. 4

* Nunc age, naturas apibus quas Iuppiter ipse 4. *Ge.* v. 14⁹

Addidit, expediam: —

* Duc age, duc ad nos, fac illi limina Diuūm 358

Tangere ait: —

* Incute vim ventis, submersasque obrue puppes 1. *Ae.* v. 73

Aut age diuersas, aut disijce corpora ponto.

* O socij (neque enim ignari sumus antè malorum) 202

O passi grauiora: dabit Deus his quoque finem

* — reuocate animos, moestumque timorem 206

Mittite. —

* Durate, & vosmet rebus seruate secundis. 211

* Perge modo, & qua te ducit via, dirige gressum. 405

* Quare agite o tectis iuuenes succedite nostris. 631

* Imò age, & à prima dic hospes origine nobis 755

Insidias, inquit, Danaum. —

* — primusque Timætes 2. *Ae.* v. 33

Duci intra muros hortatur, & arce locari:

- 74 † — Hortamur fari, quo sanguine cretus.
 336 † Talibus Otriadæ dictis, & numine Diuum
 In flammis, & in arma feror: —
 348 † Incipio super his: Iuvenes fortissima frustra
 Pectora, si vobis audentem extrema cupido
 Certa sequi, —
 355 † Sic animis iuuenum furor additus, inde lupi cœ
 Raptores atra in nebula. —
 372 † — Atque vltro verbis compellat amicis,
 Festinate viri, nam quæ tam sera moratur
 Segnities: alij rapiunt incensa, —
 387 † O socij, quâ prima, inquit, fortuna salutis
 Monstrat iter, quæque ostendit se dextra sequamur.
 Mutemus clypeos. —
 612 † — Hic Iuno Scæas sæuissima portas
 Prima tenet, sociumque furens à nauibus agmen
 Ferro accincta vocat. —
 617 † Ipse pater Danaïs animos viresque secundas
 Sufficit, ipse deos in Dardana suscitât arma.
 Eripe nate fugam, finemque impone labori
 Nusquam abero, —
 638 * — Vos ô quibus integer æui
 Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires,
 Vos agitate fugam. *Anchises suis.*
 707 † Ergo age chare pater ceruici imponere nostræ:
 Ipse subibo humeris, nec me labor iste grauabit:
 732 † — genitorque per vmbra
 Prospiciens: Nate exclamat, fuge, nate propinquant.
 3. *Ac. v. 114* † Ergo agite, & diuûm ducunt, quâ iussa, sequamur.
 134 † Hortor amare focos, arcemque attollere tectis.
 143 † Rursus ad oraclum Ortygiæ, Phœbumque remenso
 Hortatur pater ire mari, veniamque precari.
 169 † Surge age, & hæc lætus longæuo dista parenti
 Haud dubitanda refer: —
 342 † Ecquid in antiquam virtutem, animosque viriles,
 Et pater Aeneas, & auunculus excitat Hector?
 362 † Fare, age, &c. — quæ prima pericula vito,
 Quidve sequens tantos possim superare labores.
 461 † Hæc sunt quæ nostra liceat te voce moneti.
 Vade age, & ingentem factis fer ad æthera Troiam.
 — Qui

- † — Qui sit, fari, quo sanguine cretus 608
 Hortamur, quæ deinde agitet fortuna, fateri.
- † Sed fugite o miseri, fugite, atque ab littore funem 639
 Rumpite. —
- † Tum sic Mercurium alloquitur. ac talia mandat, 4 *Ae. v. 222*
 Vade agè, Nate voca zephyros, & labere pennis.
- † Eia age rumpe moras: — 569
- † Ergò agite, & cuncti lætum celebremus honorem: 5 *Ae. v. 58*
- † Ipse gubernaclo rector subit, ipse magister 176
 Hortaturque viros, clauumque ad littora torquet.
- † At media socios incedens naue per ipsos 188
 Hortatur Mnestheus. Nunc nunc insurgite remis
 Hectorci socij, Troiæ quos sorte suprema
 Delegi comites: nuuc illas promitte vires.
 Nunc animos, quibus in Getulis Syrtibus vfi.
- † — Olli certamine summo 197
 Procumbunt: vastis tremunt ictibus ærea puppis
- † Quin agite, & mecum infauftas exurite puppes. 635
- † Tu ne cede malis, sed contra audentior ito, 6 *Ae. v. 95*
 Quâ tua te fortuna sinet: —
- † — Procul o procul este profani 258
 Conclamat vates, totoque absistite luco.
- † Quid moror? irrumpunt thalamo, comes additur vnâ 528
 Hortator scelerum AEolides: —
- † — Phlegiasque miserrimus omnes 618
 Admonet, & magna testatur voce per umbras:
 Discite iustitiam moniti, & non temnere Diuos
- † Incenditque animum famæ venientis amore. 890
- † Quare agite, & primo læti cum lumine solis, 7 *Ae. v. 130*
 Quæ loca, quive habeant homines: vbi mœnia gētis,
 Vestigemus. —
- † Quam luno his acuit verbis, ac talia fatur: 330
 Hunc mihi da proprium virgo fata Nocte, laborem,
 Hanc operam: ne noster honos, infracta ve cedat
 Fama loco. —
- † Tu potes vnanimis armare in prælia fratres, 335
 Atque odijs versare domos: —
- † Sanguineam torquens aciem, toruumque repente 399
 Clamat: Iò matres audite vbi quæque Latinæ.
 Si qua pijs animis manet infelicis Amatæ

Gratia, si iuris materni cura remordet:

Soluite crinales vittas. capite Orgia mecum.

420 *Et iuueni ante oculos his se cum vocibus offert:

Turne, tot incassum fusos patiêre labores?

Et tua Dardanijs transcribi sceptrâ colonis?

Rex! tibi coniugium, & quæsitâ sanguine dotes

Abnegat, externusque in regnum quæritur hæres.

Înunc, ingratis offer te irrisse periclis:

Tyrrhenas, i, sterne acies, rege pace Latinos.

429 *Quare age, & armari pubem, portisque moueri

Lætus in arma para. —

432 *Cælestum vis magna iubet. —

472 *Certatim sese Rutuli exhortantur in arma.

Hunc decus egregium formæ mouet, atque iuuentæ:

Hunc atâui reges, hunc clâris dextera factis.

Dum Turnus Rutulos animis audacibus implet.

8 *Æ. v. 499* * — ô Mæoniæ delecta iuuentus

Flos veterum, virtusque virum, quos iustus in hostem

Fert dolor, & merita accendit Mezentius ira:

Nulli fas Italo tantam subiungere gentem,

Externos optate duces: tum Hetrusca resedit

Hoc acies campo monitis exterrita diuum.

Ipsæ oratores ad me, regni que coronam

Cum sceptro misit, mandatque insignia Tarchon,

Succedam castris, Tyrrhenaque regna capeſſam:

Sed mihi tarda gelu, seclisque effeta senectus

Inuidet imperium. —

510 *Gnatum exhortarer: ni mistus matre Sabella

Hinc partem patriæ traheret. tu, cuius & annis,

Et generi fatum indulget: quem numina poscunt,

Ingredere ô Teucrum, atq; Italum fortissime ductor.

Hunc tibi præterea, spes, & solatia nostri,

Pallanta adiungam: —

611 *Talibus affata est dictus, seque obtulit ultro:

En perfecta mei promissa coniugis arte

Munera: ne mox, aut laurentes nate, superbos,

Aut acrem dubites in prælia poscere Turnum.

Dixit: & amplexus nati Cytherea petiuit:

9 *Æ. v. 12* *Quid dubitas? nunc tēpus equos, nūc poscere currus.

Rumpe moras omneis, & turbata arripe castra.

37 *Ferte citi ferrum, date tela, & scandite muros:

Hostis adest: —

* At non audaci cessit fiducia Turno;
Vltro animos tollit dictis, atque increpat vltro:
Troianos hæc monstra petunt: his Iuppiter ipse
Auxilium solitum eripuit: non tela, nec ignes
Expectant Rutulos. —

* Sed vos ô lecti, ferro quis scindere vallum
Apparat? & mecum inuadit trepidantia castra?
Non armis mihi Vulcani, non mille carinis
Est opus in Teucros: addant se protinus omnes
Hetrusci socios. —

* Nunc adeò, melior quoniam pars acta dici
Quod superest, læti bene gestis corpora rebus
Procurate viri, & pugnam sperate parati.

* Nube sedens, atque his victoreni affatur Iulium:
Maeste noua virtute puer, sic itur ad astra,
Dijs genite, & geniture deos:

* — Incipit ipse:
Cœlicolæ magni, quanam sententia vobis
Versa retro? —

* Adueniet iustum pugnae (ne accersite) tempus,

* Nunc sinite, & placidum læti componite fœdus:

* Vltro animos tollit dictis, atque increpat vltro:
Quod votis optastis, adest, perfringere dextra,
In manibus Mars ipse viri: nunc coniugis esto
Quisque suæ tectique memor: nunc magna referto
Facta patrum, laudes: vltro occurramus ad vndam,
Dum trepidi, egressisque labant vestigia prima.
Audentes fortuna iuuat. —

* Aduertit subito proras, sociosque precatur
Nunc, ô lecta manus, validis incubite remis,
Tollite, ferte rates: inimicam findite rostris
Hanc terram, sulcumque sibi premat ipsa carina,

* — Quæ talia postquam
Effatus Tarchon, socij consurgere tonsis,
Spumantesque rates, aruis inferre Latinis:

* Vt vidit Pallas Latio dare terga sequaci,
Aspera quæis natura loci dimittere quando
Suasit equos: vnum quod rebus restat egenis
Nunc prece nunc dictis virtutem accendit amaris.

162

146

156

640

10. Ae. v. 5

11

15

278

293

298

365

Quò fugitis socij? per vos, & fortia facta,
 Per ducis Euandri nomen, deuictaque bella,
 Spemq; meam, patriæ quæ nunc subit æmula laudis
 Fidite ne pedibus, ferro rumpenda per hostes
 Est via, quâ globus ille virum densissimus vrget:
 Hac vos, & Pallanta ducem patria alta reposcit.
 Numina nulla premunt: mortale vrgemur ab hoste
 Mortales, totidem nobis animæque manusque.
 Ecce maris magno claudit nos obice pontus:
 Deest iam terra fugæ, pelago Troiâ ne petemus?

II *Æt.* v. 12

* Tum socios (namque omnis eum stipata tegebat
 Turba ducum) sic incipiens hortatur ouanteis:
 Maxima res effecta viri, timor omnis abesto,
 Quod superest, hæc sunt spolia. —

368 * Aut si fama mouet, si tantum pectore robur
 Concupis, & si adeo dotalis regia cordi est,
 Audi, atque aduersum fidens fer pectus in hostem.

421 * Sin & Troianis cum multo gloria ve it
 Sanguine: suntque illis sua funera, parq; per omneis
 Tempestas, cur indecores in lumine primo
 Deficimus? cur ante tubam tremor occupat artus?
 Multa dies, variusque labor mutabilis æui
 Rettulit in melius: multus alterna reuifens
 Lufit, —

520 * Sic ait: & paribus Messapum in prælia dictis
 Hortatur sociosque duces, & pergit in hostem.

502 * Turne, sui merito, si qua est fiducia forti,
 Audeo, & Aeneadam promitto occurrere turmæ,
 Solaque Tyrrenos equites ire obuia contra.
 Me sine prima manu tentare pericula belli:
 Tu pedes ad muros subsiste, & mœnia serua.

729 * Ergo inter cædes, cedentiæque agmina Tarchon
 Fertur equo, varijsque instigat vocibus alas,
 Nomine quemq; vocans, reficitque in prælia pulsos.
 Quis metus ô numquam dolituri, ô semper inerteis
 Tyrreni, quæ tanta animis ignauia venit?
 Femina palantes agit, atque hæc agmina vertit?
 Quo ferrum, quid ve hæc geritis tela irrita dextris?
 At non in Venerem segnes, nocturnaque bella:
 Aut ybi curua choros induxit tibia Bacchi,

Expectare dapes, & plenæ pocula mensæ.

Hic amor, hoc studium, dum sacra secundus aruspex

Nunciet, ac lucos vocet hostia pinguis in altos.

Hæc effatus, equum in medios moriturus & ipse

Concitatur: —

* Extemplò Turni sic est affata sororem:

12. *Æt.* v. 138

Diua deam: stagnis quæ fluminibusque sonoris

Præsidet: —

* Nympha decus fluuiorum, animo gratissima nostro 142

Scis, ut te cunctis vnâ, quæcunque Latinæ

Magnanimi Iouis ingratum ascendere cubile,

Prætulero, cælique libens in parte locarim.

Dilectuum ne me incuses, Iuturna dolorem.

Tu pro germano, si quid prætentius audes

Perge, decet forsâ miseros meliora sequentur.

Vix ea, cum lacrymas oculis Iuturna profudit,

Non lacrymis hoc tempus, ait Saturnia Iuno.

Accelera, & fratrem, si quis modus, eripe morti.

Aut tu bella cie, conceptumque excute foetus:

Autor ego audendi. Sic exhortata reliquit

Incertam, & triste turbatam vulnere mentis.

* Rumoresque ferit varios, ac talia fatur.

228

Non pudet ô Rutuli cunctis pro talibus vnâ

Obiectare animam? Numerone an viribus æqui

Non sumus? an omnes, & Troës, & Arcades hîc sunt,

Fatalisque manus infensa Hetruria Turno:

Vix hostem alterni si congrediamur, habemus.

Ille quidem ad superos, quorum se deuouet aris

Succedet fama viuusque per ora feretur:

Nos patria missa dominis parère superbis

Cogemur: qui nunc lenti confedimus aruis.

Talibus incensa est iuuenum sententia dictis,

Iam magis, atque magis, serpitque per agmina murmur,

Ipsi Laurentes mutati, ipsique Latini.

Qui sibi iam requiem pugnae rebusque salutem

Sperabant, nunc arma volunt, foedusque precantur

Infectum. —

* Hoc erat, hoc votis, inquit, quod sæpe petiui.

259

Accipio agnoscoque deos: me me duce ferrum,

Corripite ô Rutuli, quos improbus aduena bello

Ter-

Territat inualidas vt aues, & littora vestra
 Vi populat: petet ille fugam, penitusque profundo
 Vela dabit: vos vnanimi densate cateruas,
 Et regem vobis pugna defendite raptum.
 Dixit: & aduersos telum contorsit in hostes
 Procurrens: —

- 311 * At pius Aeneas dextram tendebat inermem
 Nudato capite, atque suos clamore vocabat.
 Quo ruitis: quæve ista repens discordia surgit?
 O cohibete iras: ictum iam foedus & omnes
 Compositæ leges: mihi ius concurrere soli:
 Me sinete, atque auferte metus, ego foedera faxo
 Firma manu: Turnum iam debent hæc mihi sacra.
- 432 * Postquam habilis lateri clypeus, loricæque tergo est,
 Ascanium fusis circum complectitur armis,
 Summæque per galea deligans oscula, fatur:
 Disce puer virtutem ex me, verumque laborem,
 Fortunam ex alijs: nunc te mea dextera bello
 Defensum dabit, & magna inter præmia ducet.
 Tu facito mox, cum matura adoleuerit ætas
 Sis memor, & te animo repetentem exempla tuorum,
 Et pater Aeneas, & auunculus excitet Hector
- 564 * — Celso medius stans aggere fatur.
 Ne qua meis esto dictis mora, Iuppiter hæc stat:
 Neu quis ob inceptum subitum mihi segnior ito.
- 573 * Ferte faces properè, foedusque reposcite flammis.
 Dixerat; atque animis pariter certantibus omnes
 Dant cuneum, densaque ad muros mole feruntur
 Scalæ improviso, subitusque apparuit ignis.
- 625 * Talibus occurrit dictis: hæc Turne sequamur
 Troiugenas, quâ prima viam victoria pandit:
 Sunt alij qui tecta manu defendere possunt.
 Et nos sæua manu mittamus funera Teucris:
 Nec numero inferior, pugnae nec honore recedes.
- 676 * Iam iam fata soror superant: absiste morari:
 Quò Deus, & quò dura vocat fortuna, sequamur:
 Stat conferre manū Aeneæ: stat quidquid acerbū est
 Morte pati: nec me indecorem germana videbis
 Amplius, hinc oro, sine me furere ante furorem.
 Dixit: & è curru, —

*Significatque manu, & magno simul incipit ore: 692
 Parcite iam Rutuli, & vos tela inhibete Latini
 Quæcunque est fortuna mea est me verius vnum
 Pro vobis fœdus luere, & decernere ferro.

Discessere omnes medijs, spaciumque dedere.

*Ille simul fugiens, Rutulos simul increpat omneis, 758

Nomine quemque vocans, notumque efflagitat enssem:

Aeneas mortem contra, præsensque minatur

Exitium, si quisquam audeat. —

*Iunonem interea rex omnipotentis Olympi 791

Alloquitur, fulua pugnas de nube tuentem

Quæ iam finis erit coniunx? quid denique restat?

Desine iam tandem, precibusque inflectere nostris:

Nec te tantus edat tacitam dolor: —

H O S P I T I V M.

*Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte 1. Ecl. v. 80
 Fronde super viridi, sunt nobis mitia poma,

Castanæ molles, & pressi copia lactis.

*Ut terræ, utque novæ pateant Cartaginis arces

1. Ae. v. 232

Hospitio Teucris: ne fati nescia Dido

Finibus arceret: —

*Quod genus hoc hominum, quæve hunc tam barba- 543
 ra morem

Permittit patria? hospitio prohibemur arenæ:

Bella cient, primaque vetant consistere terra.

*Vultis & his mecum pariter considerare regnis?

576

Urbem quam statuo, vestra est: subducite classem.

Tros, Tyriusque mihi nullo discrimine agetur

*Omnibus exhaustos iam casibus omnium egenos

604

Urbe, domo socias. —

*Quare agite o tectis iuvenes succedite nostris.

631

*Sic memorat simul AEncam in regia ducit

635

Tecta: —

*Quippe domum timet ambigua, Tyriosque bilingues: 665

Vix atrox Iuno. —

*Iuppiter hospitibus, nam te dare iura loquuntur,

735

Hunc lætum Tyriisque diem Troiaque profectis

Esse velis, nostrosque huius meminisse minores.

*Rex

6 *Ac. v. 54*

*Rex Agamemnonias, victriciâque arma sequutus
Fas omne abruptit: Polydorum obtruncat & auro
Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra famēs? —

61 *Linquere pollutū hospitium & dare classibus Austros

78 *Huc feror: hæc fessos tuto placidissima portu
Accipit: egressi veneramur Apollinis urbem.
Rex Anius, rex idem hominum Phœbique sacerdos
Occurrit. —

83 *Iungimus hospitio dextras, & tecta subimus.
Templa Dei saxo venerabar structa vetusto.

352 *Nec non & Teuceri socia simul vrbe fruuntur.
Illos porticibus rex accipiebat in amplis.
Aulai in medio libabant pocula Bacchi
Impositis auro dapibus. paterasque tenebant.

4. *Ac. v. 10* *Quis nouus hic nostris successit sedibus hospes?
50 * — Sacrisque litatis

Indulge hospicio causasque innecte morandi
Dum pelago defæuit hyems —

5 *Ac. v. 35*

*At procul excelso miratus vertice montis
Aduentum. sociasque rateis occurrit Acestes.

40 *Gratatur reduces: & Gaza lætus agresti
Excipit, ac fessos opibus solatur amicis.

674 *Huc Phœnissa tenet Dido, blandisque moratur
Vocibus: & vereor quò se Iunonia vertant
Hospitia: haud tanto cessabit cardine rerum.

7 *Ac. v. 202*

*Ne fugite hospitium, neve ignorete Latinos
Saturni gentem, haud vinclo, nec legibus æquam,
Sponte sua veterisque Dei se more, tenentem

264 *Si iungi hospitio properat, sociusve vocari.

8. *Ac. v. 122*

*Vide DOMVS.

359 *Talibus inter se dictis ad tecta subibant
Pauperis Euandri passimque armenta videbant
Romanoque foro, & lautis mugire carinis.
Ut, ventum ad sedes, hæc inquit limina victor
Alcides subiit: hæc illum regia cœpit:

Aude hospes contemnere opes, & te quoque dignum
Finge, Deo, rebusque veni non asper egenis,
Dixit, & augusti subter fastigia tecti

Ingentem Aeneam duxit, stratisque locavit
Effultum folijs, & pelle Libyftidis vrsæ.

* Per patris hospitium, & mensas quas aduena adisti 10. *Ae.* v. 460

Teprecor Alcide cæptis ingentibus adsis:

* — Haud illi stabunt Aeneia paruo

494

Hospitia. —

* — In ipsis

515

Omnia sunt oculis: mensæ quas aduena primus

Tunc adiit dextræque datæ. —

* — Rex nostra reliquit

11. *Ae.* v. 115

Hospitia, & turni potius se credidit armis

* Nec vos arguerim Teucris, nec fœdera, nec quas

164

Iunximus hospitio dextras, —

* Non illum tectis vllæ non mœnibus vrbes

567

Accepere. —

H V M A R E.

* Terra tibi mando. —

8. *Ecl.* v. 93

* Donec humo tegere, ac fossis abscondere discat 3. *Ge.* v. 558

* — Tum corpora luce carentum

4. *Ge.* v. 255

Exportant tectis, & tristia funera ducunt,

* — Corpusque exangue sepulchro

2. *Ae.* v. 542

Reddidit Hectoreum. —

* Sic o sic positum affari discedite corpus

644

* — Facilis iactura sepulchri

646

* Sed me magna Deum genitrix his detinet oris.

788

Iamque vale. —

* Fama est Enceladi femiustum fulmine corpus

3. *Ae.* v. 578

Virgeri mole hac ingentemque insuper Aernam

Impositam ruptis flammam expirare caminis.

Et fessum quoties mutat latus, intremere omnem

Murmure Trinactiam. —

* At regina pyra penetrati in sede sub auras

4. *Ae.* v. 504

Erecta ingenti, tædis, atque ilice secta,

Intenditque locum fertis, & fronde coronat

Funerea: super exuias ensemque relictum.

Effigiemque toro locat. —

* Sed cadat ante diem, mediæque inhumatus arena. 620

* Namque suam patria antiqua cinis ater habebat. 633

* Et pa-

5. *Ac. v. 31* *Et patris Anchisæ gremio complectitur ossa.
 47 *Ex quo relliquias, diuinique ossa parentis,
 Condidimus terra mœstasque sacrauius aras.
 53 *Annua vota tamen, solemnesque ordine pompas
 Exequeret, strueremque suis altaria donis.
 Nunc vltro ad cineres ipsius & ossa parentis
 Adsumus.—
 75 *Ille è consilio multis cum millibus ibat
 Ad tumulum magna medius comitante caterua
 Hic duo rite mero libans carchesia Baccho
 Fundit humi duo lacte nouo, duo sanguine sacro,
 Purpureosque iacit flores ac talia fatur:
 Salue sancte parens, iterum saluete recepti
 Nequicquam cineres animæque vmbraeque paternæ.
 371 *Idemq; ad tumulum quo maximus occubat Hector.
 605 *Dum varijs tumulo referant solennia ludis
 871 *Nudus in ignota Palinure iacebis arena.
 6. *Ac. v. 149* *Præterea iacet exanimum tibi corpus amici.
 Heu nescis, totamque inestat funere classem,
 152 *Sedibus hunc refer ante suis, & conde sepulchro.
 Duc nigras pecudes: ea prima piacula sunt.
 Sic demum lucos Strygios, regna inuia viuis
 Aspicias.—
 161 *Quem fociū exanimū vates; quod corpus humanū
 Diceret, atque illi Misenum in littore sicco,
 Vt venere, vident, indigna morte peremptum.
 177 * —Arāmque sepulchri
 Congerere arboribus, cæloque educere certant
 212 *Nec minus interea Misenum in littore Teucris
 Flebant, & cinere ingrato suprema ferebant.
 Principio pinguem tædis, & robore secto
 Ingentem struxere pyram: cui frondibus atris
 Intexunt latera, & ferales ante cupressos
 Constituunt, decorantque super fulgentibus armis.
 Pars calidos latices, & athena vndantia flammis
 Expediunt: corpusque lauant frigentis, & vngunt.
 Fit gemitus, tum membra toro defleta reponunt.
 Purpureasque super vestes velamina nota
 Coniiciunt, pars ingenti subiere pheret
 Triste ministerium & subiectam more parentum

Auerſi tenuere facem: congeſta cremantur
 Thurea dona, dapes, fuſo crateres oliuo.
 Poſtquam collapſi cineres, & flamma quieuit,
 Reliquias vino, & bibulam lauere fauillam.
 Oſſa quæ lecta cado texit Chorineus ahenò.
 Idem ter ſocios pura circumtulit vnda,
 Spargens rore leui: & ramo felicis oliuæ:
 Luſtrauitque viros, dixitque nouiſſima verba.
 At pius Aeneas ingenti mole ſepulchrum
 Imponit. ſuaque arma viro, remumque, tubamque
 Monte ſub ærio qui nunc Miſenus ab illo
 Dicitur, æternumque tenet per ſecula nomen.
 *Cernit tibi mœſtos, & mortis honore carentes 333
 *Sedibus vt ſaltem placidis in morte quieſcam. 371
 *Tu ſtygias inhumatus aquas, annemque ſeuerum. 374
 Eumenidum adſpicias, ripamve iniuſſus abibis?
 *Sed cape dicta memor duri ſolatia caſus, 377
 Nam tua finitima longè, lateque per vrbes
 Prodigijs acti, cæleſtibus oſſa piabunt
 Et ſtatuent tumulum, & tumulo ſolemnia mittent,
 Aeternumque locus Palinuri nomen habebit
 *Tunc egomet tumulum Rhœteo in littore inanem. 305
 Conſtitui, & magna manes ter voce vocaui
 Nomen, & arma locum ſeruant: te amice nequi
 Conſpicere, & patria decedens ponere terra:
 Atque hic Priamides: Nihil ô tibi amice relictum eſt:
 Omnia Deiphobo ſoluiſti & funeris vmbriſ.
 * — Vel quæ Tyberine videbis 874
 Funera cum tumulum præterlabere recentem?
 *At pius exequijs Aeneas rite ſolutis, 7 Ae. v. 7
 Aggere compoſito tumuli, —
 *Sit qui me raptum pugna, pretio ve redemptum 213
 Mandet humo ſolita: aut ſi qua id fortuna vetabit
 Abſenti ferat inferias, decoretque ſepulchro:
 Neu matri miſeræ tanti ſim cauſa doloris:
 *Heu, terra ignota, canibus data præda Latinis, 485
 Alitibusque iaces: nec te tua funera mater
 Produxi, preſſive oculos, aut vulnera laui,
 Veſte tegens: tibi quem noctes feſtina, diesque
 Virgebam, —

Quo sequar? aut quæ nunc artus auulsaque membra
Et funus lacerum tellus habet? hoc mihi de te
Nate refers?—

10. *Ac. v. 491* *Arcades, hæc inquit memores mea dicta referte
Euandro: qualem meruit, Pallanta, remitto:
Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi
Largior.—

555 * —Deturbat terræ, truncumque repente
Prouoluens, super hæc inimico pectore fatur:
Istic nunc metuende iace: non te optima mater
Condet humi, patriove onerabit membra sepulchro:
Alitibus linquere feris: aut gurgite mersum
Vnda feret, piscesque impasti vulnera lambent.

827 * —teque parentum
Manibus, & cineri (si qua est ea cura) remitto.
833 * Interea genitor Tyberini ad fluminis undam
Vulnera siccabat lymphis, corpusque leuabat
Arboris accliuus trunco procul ærea ramis
Dependet galea, & prato graua arma quiescunt.
Stant lecti circum iuuenes: ipse æger, anhelans
Colla fouet, fusus propexam in pectore barbam:
Multa super Lauso rogitat, multosque remittit,
Qui reuocent, mœstique ferant mandata parentis.
At Lausum socij exanimus super arma ferebant
Flentes, ingentem, atque ingenti vulnere victum.

903 * Vnum hoc per (si qua est victus venia hostibus) oro
Corpus humo patiare tegi: scio acerba meorum
Circumstare odia: hunc oro defende furorem,
Et me consortem nati concede sepulchro.

11 *Ac. v. 2* * —Quamquam & socijs dare corpus humanis
Præcipitant curæ, turbataque funere mens est.

5 * Ingentem quercum decisis vndique ramis
Constituit tumulo.—

22 * Interea socios inhumataque corpora terræ
Mandemus: qui solus honos Acheronte sub imo est.
Ite, ait, egregias animas quæ sanguine nobis
Hanc patriam peperere suo, decorate supremis
Muneribus.—

34 * Circum omnes, famulumque manus, Troianaque turba
Et mœstæ Iliades crimen de more solutæ.

- *Nos iuuenem exanimum, & nil iam cælestibus vllis 51
 Debentem vano mœsti comitamur honore,
 *Hæc vbi defleuit, tolli miserabile corpus 59
 Imperat, & toto lectos ex agmine mittit
 Mille viros, qui supremum comitentur honorem,
 Interfintque patris lachrymis, solatia luctus.
 *Haud segnes alij crates, & molle pheretrum 64
 Arbuteis texunt virgis, & vimine querno,
 Extructosque toros obtentu frondis inumbrant.
 Hic iuuenem agresti sublinrem in stramine ponunt:
 *Harum vnam, iuueni supremum mœstus honorem 76
 Induit. arsurasque tomas obnubit amictu,
 Multaque præterea Laurentis præmia pugnae
 Aggerat, & longo prædam iubet ordine duci.
 Addit equos, & tela quibus spoliauerat hostem.
 Vinxerat & post terga manus quos mitteret vmbriis
 Inferias, cæso sparsuros sanguine flammis:
 *Post bellatore equus, positus insignibus, A Ethon 89
 It lachrymans guttisque humectat grandibus ora.
 Hastam alij, galeamque ferunt —
 * — tum mœsta phalanx, Teuerique sequuntur. 92
 *Corpora per campos ferro, quæ fusa iacebant 101
 Redderet, ac tumulo sineret succedere terræ:
 *Nunc ite, & miseris supponite ciuibus ignem. 119
 *Arcades ad portas ruere & de more vetusto 142
 Funereas rapuere faces, lucet via longo
 Ordine flammarum, —
 *Sed venit in medios: pheretro Pallanta reposito 149
 Procumbit super, atque hæret laerymansq; gemensq;
 Et via vix tandem voci laxata dolore est:
 Non hæc ô Palla, —
 *Atque hæc pompa domū me, non Pallanta, referret. 163
 *Quin ego non alio digner te funere Palla 169
 Quam pius Aeneas, —
 *Magna trophæa ferunt quos dat tua dextera letho 172
 *Constituere pyras: hūc corpora quisque suorum 185
 More tulere patrum, subiectisque ignibus atris
 Conditur in tenebras altum caligine cælum:
 Ter circum accensos cuncti fulgentibus armis
 Decurrere rogos: ter mœstum funeris ignem

Lustra uere in equis, vlulatusque ore dedere,
 Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma:
 It cælo, clamorque virum, clangorque tubarum.
 Hinc alij spolia occisis direpta Latinis,
 Conijciunt igni galeas, ensesque decoros,
 Frænaque, feruentesque rotas, pars munera nota,
 Ipsorum clypeos, & non felicia tela.
 Multa bouum circa maectantur corpora morti
 Setigerosque fues: raptasque ex omnibus agris
 In flammam iugulant pecudes: tum littore toto
 Ardentes spectant socios, semiusta que seruant
 Busta: nec auelli possunt, nox humida donec
 Inuertit cælum, —

204 *Innumeras struxere pyras & corpora partim
 Multa virum terræ infodiunt; aucta que partim
 Finitimos tollunt in agros, vrbique remittunt.
 Cætera, confusæque ingentem cædis aceruum,
 Nec numero, nec honore cremant: tunc vndiq; vasti
 Certatim crebris collucent ignibus agri.

211 *Mœrentes altum cinerem & confusa ruebant
 Ossa focis, tepidoque onerabant aggere terræ.
 Iam verò (in tectis) prædiuitis vrbe Latini
 Præcipuus fragor, & longè pars maxima luctus.
 Hic matres miseræque nurus, hic chara sororum
 Pectora mœrentum: puerique parentibus orbi
 Dirum execrantur bellum. —

372 *Nos, animæ viles, inhumatata infletaque turba
 Sternamus campis. —

593 *Post ego nube caua miserandæ corpus, & arua
 Inspoliata feram tumulo, patriæque reponam.

12 Ac. 7. 546 *Hic tibi mortis erant metæ, domus alta sub Ida,
 Lyrnessi domus alta: solo Laurente sepulchrum.

H Y E M S.

1. Ge. v. 100 * **H**umida solstitia, atque hyemes orate serenas
 Agricolaë, hyberno lætissima puluere farra,

259 * Frigidus agricolam si quando cōtinet ymbex

2. Ge. 7. 317 *Inuitat genialis hyems, curasque resoluit
 Rura gelu tum claudit hyems: nec semine iacto

Concretum patitur radicem affigere terræ,	
*Cui super indignas hyemes: solemque potentem.	373
*Frigidus & siluis Aquilo decussit honorem.	404
*Sed iacet aggeribus niueis informis & alta	3. Ge. v. 354
Terra gelu latè, septemque assurgit in vlnas:	
Semper hyems, semper spirantes frigora Cauri,	
*Et cum tristis hyems etiam nunc frigore saxa	4 Ae. v. 135
Rumperet, & glacie cursus frenaret aquarum,	
*Sin duram metues hyemem, parcéque futuro.	239
* — Sæpe illos aspera ponti	2. Ae. v. 110
Interclusit hyems, & terruit Auster euntes,	
*Et glacialis hyems Aquilonibus asperat vndas,	3 Ae. v. 285
*Nix humeros infusa regit, tum flumina mento	4. Ae. v. 250
Præcipitant senis, & glacie riget horrida barba.	
*Hæc ubi dicta dedit: cælo se protinus alto	10. Ae. v. 633
Misit, agens hyemem nimbo succincta per auras.	

I.

IACVLVM.

* — Hic confixum ferrea textit	3 Ae. v. 45
Telorum seges, & iaculis increuit acutis,	
*Horridus in iaculis, & pelle Libystidis vrsæ.	5 Ae. v. 37
*Aut iaculo incedit melior, leuibusque sagittis.	68
*En ait: & iaculum intorquens emittit in auras	9 Ae. v. 52
Principium pugnae, & campo sese arduus infert.	
*Hic iaculo bonus, hic longè fallente sagitta.	572
*Coniecto sternit iaculo: volat Itala cornus	698
Aera per tenuem: —	
*Non iaculo (neque enim iaculo vitam ille dedisset)	704
Sed magnum stridens contorta phalarica venit	
Fulminis acta modo; —	
*Hi iaculis, illi certant defendere saxis	10 Ae. v. 130
Moliri que ignem nervoque aptare sagittas.	
*Tum Numitor, iaculo fratris de corpore rapto	342
Aeneam petijt. —	
* — Iaculum nam torquet in hostem	585
R 3	*Insignis

- 754 *Insignis iaculo, & longè fallente sagitta.
 868 * —Manusque ambas iaculis oneravit acutis.
 II *Ae. v.* 574 * —Iaculo palmas oneravit acuto.
 760 *Velocem iaculo, & multa prior arte Camillam
 Circuit, & quæ sit fortuna facillima, tentat.
 12. *Ae. v.* 354 *Ante leui iaculo longum per inane secutus,
 Sistit equos bijuges, & curru defilit, atque
 Semianimi lapsoque superuenit. —

Vide plura in dictionibus. HASTILE.

Telum. SAGITTA.

Ignis. Vide INCENDIVM.

Imago. Vide SIMVLACHRVM.

Imber. Vide PLVUIA.

IMMORTALITAS.

- 2 *Ge. v.* 490 *Felix, qui potuit rerum cognoscere causas:
 Atque metus omnes, & inexorabile fatum
 Subiecit pedibus, strepitumque Acherontis auari.
 3 *Ge. v.* 8 * —Tentanda via est, qua me quoque possim
 Tollere humo, victorque virum volitare per ora.
 4 *Ge. v.* 208 *At genus immortale manet, multosque per annos
 Stat fortuna domus, & aui numerantur auorum.
 226 * —Nec morti esse locum: sed viua volare
 Syderis in numerum, atque alto succedere cælo,
 325 * —Quid me cælum sperare iubebas?
 En etiam hunc ipsum vitæ mortalis honorem.
 562 * —Viamque affectat Olympo.
 1 *Ae. v.* 328 *O, quam te memorè virgo? namq; haud tibi vultus
 Mortalis, nec vox hominem sonat: ô Dea certè,
 An Phœbi soror, an Nympharum sanguinis vnà:
 6 *Ae. v.* 235 * —A Eternumque tenet per secula nomen.
 9. *Ae. v.* 98 *Imo vbi defunctæ finem, portusque tenebunt:
 101 *Morralem eripiam formam, magnique iubebo
 AEquoris esse deas: qualis Nereia Clotho
 446 *Fortunati ambo: si quid mea carmina possunt,
 Nulla dies vnquam memori vos eximet æuo,

Dum

Dum domus AENEAE capitolii immobile saxum
Accolet, imperiumque pater Romanus habebit.

Vide APOTHEOSIS.

Imperator, Vide REX.

Imperium, Vide REGNUM.

I M P I E T A S.

- * **A** Tque Deos atque astra vocat crudelia mater 5 *Ecl. v. 23*
 * **A** Nunc scio quid sit amor: duris in cotibus illum 8 *Ecl. v. 43*
 Ismarus, aut Rhodope. —
 * Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem 47
 Commaculare manus, crudelis tu quoque mater
 * Imbrobus ille puer. — 50
 * Mater Cyrene, mater, quæ gurgitis huius 4 *Ge. v. 328*
 Ima tenes, quid me præclara stirpe Deorum, 356
 * — Ille Sichæum 1 *Ac. v. 352*
 Impius ante aras, atque auri cæcus amore
 Clam ferro incautum superat, securus amorum.
 * — Impius ex quo 2 *Ac. v. 163*
 Tyrides, sed enim scelerumque inuentor Vlysses,
 Fatale aggressi sacrato auellere templo
 Palladium, cæsis summæ custodibus arcis
 Corripuere sacram effigiem, manibusque cruentis
 Virgineas ausi diuæ contingere vittas:
 * — Ferus omnia Inppiter Argos 326
 Transtulit. —
 * Plurima, perque vias sternuntur inertia passim 364
 Corpora, perque domos, & religiosa deorum
 Limina. — 403
 * Ecce, trahebatur passis Priameïa virgo,
 Crinibus à templo Cassandra, adytisque Mineruæ,
 * Nunc morere: hoc dicens, altaria ad ipsa tementem 550
 Traxit, & in multo laxantem sanguine nati,
 Implicuitque comam læua. — 745
 * Quem non incusavi amens hominumq; deorumq;? 6 *Ac. v. 171*
 * Sed tum, fortè caua dum personat equora concha
 Demens, & cantu vocat in certamina diuos:

AEmulus exceptum Triton (si credere dignum est)

Inter saxa virum spumosa immerferat vnda.

608 *Hic quibus inuisi fratres, dum vita manebat,
Pulsatusve parens, & fraus innexa clienti:

612 *Quique arma sequuti. —

Impia, nec veriti dom norum fallere dextras,

Inclusi pœnam expectant. —

7 Ae. v. 648

*

—Contemptor diuûm.

12. Ae. v. 30

*Coniugis & mœstæ lacrymis vincla omnia rupi:

Promissam eripui genero, atque arma impia sumpsi.

Ex illo qui me casus, quæ Turne sequantur

Bella vides: quantos primus patiare labores.

Bis magna victi pugna, vix vrbe tuemur

Spes Italas. —

283 *Diripuêre aras: it toto turbida cælo

Tempestas telorum. —

285 *Craterasque; focosque ferunt: fugit ipse Latinus

Pulsatos referens infecto fœdere diuos.

Vide M O R S.

IMPOSSIBILIA.

1. Ecl. v. 60

*Anteleues ergo pascuntur in æthere cerui:

Et freta destituent nudos in littore pisces:

Ante pererratis amborum finibus: exul

Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim,

Quàm nostro illius labatur pectore vultus.

3. Ecl. v. 91

*Atque idem iungat vulpes & mulgeat hircos.

5. Ecl. v. 76

*Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit,

Dumque thymo pascuntur apes, dum rore cicadae,

Semper honos, nomenque tuum laudesque manebunt.

12 Ae. v. 205

*Nulla dies pacem hanc Italas, nec fœdera rumpet,

Quo res cumque cadent: nec me vis vlla volentem

Auertet: non si tellurem effundat in vndas

Diluuium miscens, cælumve in tartara soluat.

IMPRECATIO.

3. Ecl. v. 90

*

QVi Bauium non odit, amet tua carmina Meui.

Atque idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.

*Nunc

*Nunc & oues vltro fugiat lupo, aurea dura

8. Ecl. v. 52

Mala ferens quercus:—

*Talis amor Daphnin, qualis, cum fessa iuuenum

59

Per nemora, atque altos quærendo bucula lucos

Propter aquæ riuum viridi procumbit in vluæ

Perdita: nec seræ meminit decedere nocti;

Talis amor teneat: nec sit mihi cura mederi.

* — Quoniam fors omnia versat

9. Ecl. v. 5

Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus hœdos.

*(Dij meliora pijs, erroremque hostibus, illum)

3. Geo. v. 514

*Quin age, & ipsa manu felices erue siluas,

4. Ge. v. 329

Fer stabulis inimicum ignem, atque interfice messes

Vre sata, & validam in vites molire bipennem:

Tanta meæ si te cœperunt rædia laudis.

*Tum magnū exitiū, quod dij prius omen in ipsum

2. Ae. v. 190

Conuertant, Priami imperio Phrygibusque futurum.

*Non tamen abstinuit: nec voci iræque pepercit.

534

At tibi pro scelere exclamiat, pro talibus ausis,

Dij, si qua est cælo pietas, quæ talia curet

Perfoluant grates dignas, & præmia reddant

Debita. —

*Et terram altricem sæui execramur Vlyssis.

3. Ae. v. 273

*Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat,

4. Ae. v. 24

Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,

Ante pudor quàm te violem, aut tua iura resoluam.

*Sol qui terrarum flammis opera omnia lustras:

607

Tuque harum interpres curarum, & conscia Iuno

Nocturnisq̃ue hecate triuijs, vlulata per vrbes

Et diræ vltrices, & dij morientis Elisæ,

Accipite hæc, meritumque malis aduertite numen

* — Si tangere portus

612

Infandum caput ac terris adnare necesse est,

At bello audacis populi vexatus, & armis,

Finibus extorris complexu auulsus Iuli,

Auxilium imploret, videatque indigna suorum

Funera: nec, cum se sub leges pacis iniquæ

Tradiderit: regno, aut optata luce fruatur,

Sed cadat ante diem, mediâque inhumatus arena.

Hæc præcor: hanc vocem extremam cum sanguine
fundo.

- 628 *Littora littoribus contraria, fluctibus undas
Imprecor: arma armis, pugnent ipsique nepotes
8. *Ae. v. 483* *Quid memorem infandas cædes, quid facta tyranni
Effera? dii capiti ipsius generique referuent.
- 12 *Ae. v. 40* *Quid consanguinei Rutuli: quid cætera dicet
Italia? ad mortem si te (fors dicta refutet)
Prodiderim, —
-

I N C E N D I V M.

3. *Ge. v. 303* ***N**Am sæpe incautis pastoribus excidit ignis.
Qui furtim pingui primum sub cortice tectus
Robora comprehendit, frondesque elapsus in altas,
Ingentem cælo sonitum dedit: inde sequutus
Per ramos victor, perque alta cacumina regnat:
Et totum inuoluit flammis nemus, & ruit atram
Ad cælum picea crassus caligine nubem.
Præsertim si tempestas à vertice silvis
Incubuit, glomeratque ferens incendia ventus.
- 4 *Ge. v. 263* *AEstuat: ut clausis rapidus fornacibus ignis.
1. *Ae. v. 177* *Ac primum silici scintillam excudit Achates
Suscepitque ignem folijs, atque arida circum
Nutrimenta dedit, rapuitque in foemine flammam
- 529 * — Prohibe infandos à nauibus ignes
2. *Ae. v. 37* *Præcipitare iubent, subiectisque vrere flammis.
- 276 *Vel Danaum Phrygios iaculatus puppibus ignes.
- 310 * — Iam deiphobi dedit ampla ruinam
Vulcano superante, domus: iam proximus ardet
Valegon: Sigæa igni freta lata relucet.
- 304 *In segetem veluti cum flamma furentibus Austris
Incidit. —
- 319 * — Victorque Sinon incendia miscet
Insultans. —
- 478 *Succedunt tecto, & flammæ ad culmina iactant
- 569 * — Dant clara incendia lucem
Erranti, passimque oculos per cuncta ferenti
Iam flammæ tulerint, inimicus & hauserit ensis.
- 608 * — Auulsaque saxi,
Saxa vides, mistoque undantem puluere fumum.
- 624 *Tum verò omne mihi visum considerare in ignes
Ilium,

Ilium, & ex imo verti Neptunia Troia.

* Descendo, ac ducente Deo flammam inter & hostes 632

Expedior: dant tela locum, flammæque recedunt.

* Hoc erat alma parens, quòd me per tela, per ignes, 664
Eripis?

* Ecce levis summo de vertice visus Iuli 682

Fundere lumen apex, tactusque innoxia molli

Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.

Nos pauidi trepidare metu: crinemque flagrantem

Excutere, & sanctos restinguere fontibus ignes

* — Et latè circum loca sulphure fumant. 698

* Dixerat ille, & iam per mœnia clarior ignis 705

Auditur, propriusque æstus incendia voluunt.

* Ilicet ignis edax summa ad fastigia vento 758

Voluitur: exuperant flammæ, furit æstus ad auras:

* — Sed horrificis iuxta tonat Aetna ruinis: 3. *Ae. v. 571*

Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem

Turbine fumantem piceo, & candente fauilla:

Attollitque globos flammarum, & sydera lambit.

Interdum scopulos, auulsâque viscera montis

Erigit eructans, liquefactâque saxa sub auras

Cum gemitu glomerat, fondòque exæstuat imo.

* — Ruptis flammam expirare caminis. 580

* Tu secreta pyram tecto interiore sub auras 4 *Ae. v. 449*

Erige: & arma viri thalamo quæ fixa reliquit

Impius, exuuiâsque omnes, lectumque iugalem

Quo perij, superimponas, abolere nefandi,

Cuncta viri monumenta iubet, monstrâtq; sacerdos

* At regina pyra penetrali in sede sub auras 504

Erecta ingenti, tædis, atque ilice secta,

Intenditque locum fertis, & fronde coronat

Funerea: —

* Iam mare turbari trabibus: sæuâsque videbis 566

Collucere faces, iam feruere littora flammis.

* — Faces in castra tulissem. 604

Impleissemque foros flammis, natumque, patremque.

Cum genere extinxem, memet super ipsa dedissem.

* Non aliter resonat magnis plangoribus æther 669

— Quam si immissis ruat hostibus omnis

Carthago, aut antiqua Tyros flammæque furentes

Culmina

- Culmina perque hominum voluantur perque deorum
 5 *Ac. v. 3* *Mænia respiciens quæ iam infelicis Elisæ
 Collucent flammis: quæ tantum accenderit ignem
 Causa latet. —
- 635 *Quin agite, & mecum infaustas exurite puppes.
 Nam mihi Cassandræ per somnum vatis imago
 Ardentes dare visa faces: hic quærite Troiam.
 Nec tantis mora prodigijs. en quatuor aræ
 Neptuno, Deus ipse faces, animumque ministrat.
 Hæc memorans, prima infensum vi corripit ignem,
 Sublatâque procul dextra connixa coruscat,
 Et iacit, arctæ mentes, stupefactâque corda
 Iliadum, —
- 659 *Tum verò attonitæ monstribus, actæque furore
 Conclamant, rapiuntque focis penetralibus ignem:
 Pars spoliant aras, frondem, ac virgulta, facelque
 Conijciunt: furit immissis Vulcanus habenis
 Transtra per & remos: & pictas abiete puppes.
 666 * — Et ipsi
 Respiciunt atram in nimbo volitare fauillam.
- 680 *Sed non idcirco flammæ, atque incendia vires
 Indomitas poluere: vdo sub robore viuit.
 Stuppa vomens tardum fumum, lentusque carinæ,
 Est vapor, & toto descendit corpore pestis.
 Nec vires heroum, infusâque flumina profunt.
- 697 *Implenturque super puppes: semiusta madescunt
 Robora: restrictus donec vapor omnis, & omnes
 Quatuor amissis seruatae à peste carinæ.
- 743 *Hæc memorans cinerem, & sopitos, fuscitat ignes.
 Pergameumque latem, & canæpenetralia Vestæ.
 6 *Ac. v. 6* * — Quærit pars semina flammæ
 Abstrusa in venis filicis. —
- 7 *Ac. v. 73* *Visa (nefas) longis comprehendere crinibus ignem;
 Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari,
 Pegalésque accensa comas, accensa coronam
 Insignem gemmis: tum fumida lumine fuluo
 Inuolui, ac totis Vulcanum spargere tectis.
 Id verò horrendum: ac visu mirabile ferri.
- 295 * — Nûm incensa cremauit
 Troia viros? —

*Lumine fumantes fixit sub pectore tedas.

459

*Sævit amor ferri, & scelerata infania belli:

461

Ita super magno veluti cum flamma sonore

Virgea suggeritur costis undantis abeni:

Exultantque æstu latices: furit intus aquæ vis,

Fumidus atque alte spumis exuberat amnis:

Nec iam se capit unda: volat vapor ater ad auras

*Huic monstro Vulcanus erat pater: illius atros

8. Æc. v. 198

Ore vomens ignes, —

*Faucibus ingentem fumum (mirabile dictu)

252

Euomit inuoluitque domum caligine cæca,

Prospectum eripiens oculis, glomeratque sub antro

Fumiferam noctem, commistis igne tenebris.

Non tulit Alcides animis: seque ipse ignem

Præcipiti iecit saltu: qua plurimus undam

Fumus agit, nebulæque ingens specus æstuat atra.

Hic Cacum in tenebris incendia vana vomentem.

Corripit. —

*Casurasque inimicis ignibus arces

375

*Impositum cinerem & sopitos suscitât ignes

401

Quidquid in arte mea possum promittere curæ

Quid fieri ferro, liquido ve potest electro:

Quantum ignes animæque valent: absiste precando.

* — Fumantibus ardua saxis:

417

Quam subter specus, & Cyclopum exesa caminis

Antra Aetnæa tonant, Validique incudibus ictus

Auditi referunt gemitum, striduntque cauernis

Stricturæ Calybum, & fornacibus ignis anhelat:

Vulcani domus, & Vulcania nomine tellus.

Hoc tunc ignipotens cælo descendit ab alto

Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro

Brontesque, Steropésque, & nudus membra Pyracmon

* — Ignem ad fastigia iactant.

491

* — Geminas cui tempora flammæ

680

Lata vomunt. —

*Inuadit, sociosque incendia poscit ouantes,

9 Æc. v. 73

Atque manum pinu flagranti feruidus implet

Tum verò incumbunt: virget præsentia Turni:

Atque omnis facibus pubes accingitur atris.

Diripere focos, piccum fert fumida lumen

Teda.

Teda, & commistam Vulcanus ad astra fauillam.

Quis Deus O Musæ tam sæua incendia Teucris

Auertit? tantos ratibus quis depulit ignes?

Dicite:—

144 * —An non viderunt mœnia Troiæ

Neptuni fabricata manu considerare in ignes?

153 * Luce palam certum est igni circumdare muros.

160 * —Et mœnia cingere flammis

239 * Interrupti ignes, aterque ad lydera fumus

Erigitur.—

522 * —Et fumiferos infert Mezentius ignes.

535 * Princeps ardentem coniecit lampada Turnus,

Et flammam adfixit lateri: quæ plurima vento

Corripuit tabulas & postibus hæsit adesis.

Turbati trepidare intus, frustra que malorum

Velle fugam, dum se glomerant, retroque residunt

In partem quæ peste caret, tum pondere turris

Procubuit subito, & cælum tonat omne fragore,

568 * Ardentes tedas alij ad fastigia iactant.

10. *Ac. v. 45* * —Per euerfæ genitor fumantia Troiæ

Excidia obtestor:—

55 * —Quid pestem euadere belli?

Iuuit, & Argolicos medium fugisse per ignes?

Totque maris, vastæque exhaustæ pericula terræ?

59 * Non satius cineres patri insedisse supremos?

74 * Indignum est Italos Troiam circumdare flammis,

Nascentem:—

118 * Interea Rutuli portis circum omnibus instant

Sternere cæde viros, & mœnia cingere flammis.

130 * Hi iaculis, illi certant defendere saxis.

Moliri que ignem neruoque aptare sagittas.

270 * Ardent apex capiti, cristisque ac vertice flamma

Funditur, & vastos ymbo vomit aureus ignes

405 * Ac velut optato ventis æstate coortis,

Dispersa immittit siluis incendia pastor:

Correptus subito medijs extenditur vnâ

Horrida per latos acies Vulcania campos:

Ille sedens victor flammæ despectat occurrentis:

Non aliter socium virtus coit omnis in vnum

11. *Ac. v. 142* * Arcades ad portas ruerunt, & de more vetusto.

Funereas rapuere faces, lucet via longo
Ordine flammaram, & lae discriminat agros,

† Vide H V M A R E.

185

*Nec numero nec honore cremant, tunc vndiq; vasti
Certatim crebris collucent ignibus agri.

208

* — Cui pineus ardor aceruo

786

Pascitur: & medium freti pietate per ignem
Cultores multa premimus vestigia pruna.

*Obuius ambustum torrem Chorineus ab ara
Corripit: & venienti Ebuso plagamque ferenti
Occupat os flammis: illi lingens barba reluxit,
Nidoremque ambusta dedit: —

12. Aet. v. 298

*At velut immixti diuersis partibus ignes
Arentem in siluam, & virgulta sonantia lauro:

54

Aut vbi decursu rapido de montibus altis
Dant sonitum spumosi amnes, & in æquora currunt,
Quisque suum populatur iter: Non segnius ambo
Aenæas, Turnusque ruunt per prælia: nunc, nunc
Fluctuat ira intus. —

*Eruam, & æqua sono fumantia culmina ponam:

569

*Ferte faces properè: fœdusque reposcite flammis,

573

* — Densaque ad muros mole feruntur

576

Scalae improviso subitusque apparuit ignis.

*Inclusas ut cum latebroso in pumice pastor

587

Vestigauit apes, fumoque impleuit amaro:

Illæ intus trepidæ rerum per cerea castra

Discurrunt, magnisque acuunt stridoribus iras:

Voluitur ater odor tectis: tum murmure cæco

Intus saxa sonant, vacuas it fumus ad auras.

*Incendi muros, ignes, ad tecta volare:

596

*Deiecturum arces Italum, excidioque daturum:

655

lamque faces ad tecta volunt: —

*Ecce autem flammis inter tabulata volutus

672

Ad cælum vndabat vortex; turrimque tenebat:

Turrim compactis trabibus quam eduxerat ipse.

I N C I P E R E.

*

— Simul incipit ipse.

6. Ec. v. 26

— Atque

7 Ecl. v. 7

*

—Atque ego Daphnim

Aspicio: ille vbi me contrà videt Ocyus inquit
Huc ades ô Mœlibæe, (caper tibi saluus & hædi)

8 Ecl. v. 16

*Incumbens tereti damon, sic cœpit oliuæ.

25

*Incipe Menalios mecum mea tibia versus.

9. Ecl. v. 22

*Incipe si quid habes, & me fecere poëtam
Pierides.—

1 Geo. v. 5

*Hinc canere incipiam, —

2 Geo. v. 17

*

—Tibi res antiquæ laudis, & artis

Ingredior, sanctos ausus recludere fonteis
Ascræumque cano Romana per oppida carmen:

3 Geo. v. 42

*Te sine nil altum mens inchoat, en age segneis
Rumpe moras.—

46

*Mox tamen ardentes accingar dicere pugnas:

4 Ge. v. 149

*Nunc age, naturas apibus quas Iuppiter ipse
Addidit, expediam:—

283

*Tempus & Arcadij memoranda iuuenta magistri
Pandere:—

285

*

—Altius omnem

Expediam prima repetens ab origine famam

1. Ae. v. 525

*Maximus Ilione placido sic pectore cœpit.

2 Ae. v. 2

*Inde toro pater A Eneas sic orsus ab alto:
Infandum regina iubes renouare dolorem.

INFERNVS; Vide PARADISVS.

I N I V R I A.

3. Ecl. v. 7

*

*Arcius ista viris, tamen obijcienda memento.

51

*Efficiam posthac ne quenquam voce laceffas.

1. Ae. v. 345

*

—Longa est iniuria, longæ

Ambages.—

Ergo aderat promissa dies.—

9. Ae. v. 108

*

—Cùm Turni iniuria matrem

Admonuit, sacris ratibus depellere redas,

11. Ae. v. 421

*Sin & Troianis cum multo gloria venit
Sanguine: suntque illis sua funera, parque per omneis
Tempestas: cur indecores in limine primo
Deficimus? —

430

*

—Nec parua sequetur

Gloria delectos Latio. —

*Iam nosces, ventosa ferat cui gloria laudem.

11. *Ae. v.* 708

*Da pater hoc nostris aboleri dedecus armis

789

* — Patriam remeabo inglorius urbem

793

*Turne, per has ego te lachrymas, per si quis Amatae

12. *Ae. v.* 56

Tangit honos animum, spes tu nunc vna senectae

Tu requies miseræ decus imperiumque Latini

Tu penes in te omnis domus inclinata recumbit

Vnum oro. —

Vide FLVVIVS.

*Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

397

* Insidiæ Vide CERTARE.

11 *Ae. v.* 520

I N V I D I A.

* **F**registi & calamos: quæ tu peruerse Menalca

3 *Ecl. v.* 13

Et cum vidisti puero donata dolebas:

Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses.

* — Inuidia rumpantur utilia Codro.

7 *Ecl. v.* 26

*Inuidia infœlix furias, amnemque seuerum

3 *Geo. v.* 37

Cocytî metuet, tortosque Ixionis angues.

* — Manet alta mente repostum

1 *Ae. v.* 26

Iudicium Paridis —

His accensa super: —

*Conueniunt, quibus aut odium crudele tyranni,

365

Aut metus acerbior erat: —

*Diua solo fixos oculos auersa tenebat.

486

*Frater ut Aeneas pelago tuus omnia circum

666

Littora iactetur, odijs Iunonis iniquæ.

Nota tibi: —

*Promissi ultorem; & verbis odia aspera noui.

2 *Ae. v.* 96

*Ascanione pater Romanas inuidet arces?

4 *Ae. v.* 234

*Quæ tandem, Ausonia Teucros confidere terra,

349

Inuidia est. —

*Tum vos ô Tyrij, stirpem, & genus omne futurum

622

Exercete odijs. —

*Nec bonus Eurition prælato inuidit honori

5. *Ae. v.* 541

Quamuis solus aemulo deiecit ab alto.

- 5 *Ac. v. 785* *Non media de gente Phrygum exedisse nefandis
Vrbem odijs satis est. —
7. *Ac. v. 298* * — Odijs aut exaturata quicui.
- 327 *Odit & ipse pater Pluton, odere sorores,
Tartareæ monstrum: —
- 335 *Tu potes vnanimis armare in prælia fratres,
Atque odijs versare domos. —
10. *Ac. v. 6* *Coelicolæ magni quia nam sententia vobis
Versa retro: tantumque animis certatis iniquis?
- 19 *Quæ contra vetitum discordia? quis metus aut hos,
Aut hos arma sequi, ferrumque laceßere suavit?
- 14 *Tum certare odijs tum res rapuisse licebit.
11. *Ac. v. 122* *Tum senior, semperque odijs, & crimine Drances
Infensus iuueni Turno. —
- 336 *Tum Drances idem infensus, quem gloria Turni
Obliqua inuidia, stimulisque agitabat amaris,
- 340 *Seditione potens: genus huic materna superbum
Nobilitas dabat, —
- Surgit & his onerat dictis, atque aggerat iras.
- 539 *Pulsus ob inuidiam regno virisque superbas.

I N V O C A T I O.

3. *Ecl. v. 60* * **A**B foue principium Musæ, Iouis omnia plena.
4. *Ec. v. 1* * Sicelides musæ, paulo maiora canamus.
8. *Ecl. v. 63* * Dicite Pierides: Non omnia possumus omnes.
- 10 *Ecl. v. 1* *Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem.
- 1 *Geo. v. 5* * — Vos ô clarissima mundi
Lumina. —
- 10 *Et vos agrestum presentia numina Fauni,
Ferte simul, Faunisque pedem, Driadesque puellæ:
Munera vestra cano, —
- 18 *Adsis ô Tegeæ fauens. —
- 40 *Tu *Cæsar*. Da facilem cursum, atq; audacibus annue
cæptis.
- 2 *Geo. v. 7* *Huc pater ô Leneæ veni nudatæque musto
Tinge nouo necum direptis crura cothurnis.
- 39 *Tuque ades, inceptumque vna decurre laborem,
O decus, ô famæ merito pars maxima nostræ

Mœcenâs: pelagoque volans da vela patenti.

*Te quoque magna Pales, & te memorande canemus 3. Ge. v. 1
Pastor ab Amphryso: vos silvæ amnesque Lycæi.

* — Tua Mœcenâs laud mollia iussa. 14

Te sine nil altum mens inchoat, en age segneis.

Rumpe moras: vocat ingenti clamore Cithæron.

*Nunc veneranda Pales, magno nunc ore sonādum. 294

Incipiens. —

* — Hanc etiam Mœcenâs aspice partem. 4 Geo. v. 2

*Quis Deus hanc musæ, quis nobis extulit artem? 315

*Musa mihi causas memora, quo numine læso: 1. Ae. v. 12

Quidve dolens regina Deum tot voluere casus,

Insignem pietate virum, tot adire labores

Impulerit. —

*Sis felix, nostrumque leues quemcunque laborem. 334

*Iuppiter hospitibus, nam te dare iura loquuntur, 735

Hunc lætum, Tyrijsque diem Troiâque profectis

Esse velis, nostrosque huius meminisse minores:

Adsit lætitiæ Bacchus dator & bona Iuno,

Et vos ô cœtum Tyrij celebrate fauentes:

*Sustulit exutas vinctis ad sidera palmas: 2 Ae. v. 153

Vos æterni ignes & non violabile vestrum

Testor numen, ait: —

*Iliaci cineres, & flamma extrema meorum 431

Testor in occasu vestro, nec tela nec vllas

Vitavisse vices Danaûm & si fata fuissent

Vt caderem meruisse manu. —

*Huc ades ô Galatea: quis est nam ludis in vndis? 9 Ecl. v 39

Hic ver purpureum: varios hic flumina circum

Fundit humus flores: hic candida populus antro.

Huc ades: insani feriant, sine littora fluctus.

*Huc ades ô formose puer: tibi lilia plenis 2 Ecl. v. 45

Ecce ferunt Nymphæ calathis: —

*Testor chara Deos, & te germana, tuumque 4 Ae. v. 492

Dulce caput: —

*Testatur moritura Deos, & conscia fati 519

Sydera. tum si quod non æquo fœdere amantes

Curæ numen habet, iustumque memoriq; precatur.

* — Sequimur te sancte Deorum. 576

Quisquis es, imperioque iterum paremus omanes:

Adsis ô, placidusque iuues, & sydera cælo
Dextra feras, —

4. Ac. v. 607 *Sol qui terrarum flammis opera omnia lustras.
Tuque harum interpretes curarum, & conscia Iuno:
Nocturnisque Hecate triuij vlulata per vrbes,
Et diræ vltices, & die morientis Elisæ,
Accipite hæc, meritumque malis aduertite numen.
Et nostras audite preces. —

648 *Hic postquam Iliacas vestes, notumque cubile
Conspexit: paulum lachrymis, & mente morata
Incubuitque thoro, dixitque nouissima verba:
Dulceis exuiæ, dum fata Deusque sinebant.
Accipite hanc animam, —

5 Ac. v. 233 *Ni palmas ponto tendens vtrasque Cloanthus
Fudissetque preces, diuosque in vota vocasset:
Dij quibus imperium, pelagi quorum æquora curre,
Vobis lætus ego hoc candentem in littore taurum
Constituam. —

6 Ac. v. 264 *Dij, quibus imperiū est animarū, vmbraeq; silentes
Et Chaos, & Phlegethon, loca nocte silentia latè,
Sit mihi fas audita loqui: sit numine vestro
Pandere res alta terra, & caligine mersas.

363 *Quod te per cæli iucundum lumen & auras.
Per genitorem oro, per spem surgentis Iuli,
Eripe me his inuiete malis, aut tu mihi terram
Iniice (namque potes) portusque require velinos:

7. Ac. v. 37 *Nunc age, qui reges, Erato, quæ tempora rerum,
Quis Latio antiquo fuerit status, aduena classem
Cum primum Ausonijs exercitus appulit oris
Expediam: & primo reuocabo exordia pugnae.
Tu vatem, tu diua mone. dicam horrida bella,
Dicam acies, actosque animis in funera reges,
Tyrrhenamq; manum, totamque sub arma coactam
Hesperiam: —

593 *Multa deos aurasque pater testatus inanes,
Frangitur, heu fati, inquit, ferimurque procella.

597 * — Votisque deos venerabere seris.

641 *Pandite nunc Heliconæ deæ, cantusque mouete,
Qui bello exciti reges? quæ quemque secutæ
Complerint campos acies, quibus Itala iam tum

Floruerit terra, alma viris: quibus arserit armis.
 Et meministis enim Diuæ, & memorare potestis:
 Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura.
 Primus init bellum Tyrrhenis asper ab oris
 Contemptor diuum Mezentius. —

*Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum 8 *Ae. v. 77*

Adsis ô tandem, & propius tua numina firmes

*Nymphæ, Laurêtes Nymphæ, gen⁹ amnib⁹ vnde est 71

Tuq; ô Tybri, tuo genitor cum flumine sancto

Accipite AEnean, & tandem arcere periclis.

*Quis Deus, ô musæ, tam sæua incendia Teucris 9 *Ae. v. 77*

Auertit? tantos ratibus quis depulit ignes?

Dicite: prisca fides facta, sed fama perennis.

*Dij patrij quorum semper sub numine Troia est, 247

Non tamen omnino Teucros delere paratis,

Cum tales animos iuuenum, & tam certa tulistis

Pectora. —

*Ocyus adducto, torquens hastile lacerto, 402

Suspiciens altam Lunam, sic voce precatur:

Tu dea, tu præsens nostro succurre labori

Astrorum decus, & nemorum Latonia custos.

Si qua tuis vnquam pro me pater Hyrtacus aris

Dona tulit: si qua ipse meis venatibus auxi,

Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi,

Hunc sine me turbare globum & rege tela per auras.

*Vos ô Calliope precor aspirate canenti, 525

Quas ibi tum ferro strages, quæ funera Turnus

Ediderit: quem quisque virum demiserit Orco:

Et mecum ingentes oras euoluite belli.

Et meministis enim diuæ, memorare potestis.

*Pandite nunc Heliconæ Deæ, cantusq; mouete, 10. *Ae. v. 163*

Quæ manus interea Thuscis comiterur ab oris.

*Tum breuiter supera aspectans conuexa precatur. 251

Alma parens Idæa Deûm, cui Dyndima cordi,

Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rite propinques

Augurium, Phrygibusque adsis pede diua secundo

*Quis mihi nunc tot acerba Deus, quis carmine cædes 12. *Ae. v. 500*

Diuerfas, obitumque ducum, quos æquore toto,

Inque vicem nunc Turnus agit, nunc Troius Heros

Expediat? —

- 11 *Ac. v. 496* * Multa Iouem, & læsi testatus fœderis aras.
 580 * Aeneas, magnâque incusat voce Latinum,
 Testaturque Deos se inuitum ad prælia cogi
 646 * — Vos ô mihi manes,
 Este boni: quoniam superis auersa voluntas
 Sancta ad vos anima atque istius inſeia culpæ
 Descendam, magnorū haud vnquā indignus auorū.
 652 * Saucius ora, ruitque implorans nomine Turnum:
 Turne in te ſuprema ſalus, miſerere tuorum:
 Fulminat Aeneas armis. —
 656 * — In te ora Latini,
 In te oculos referunt. —
-

I R A.

3. *Ge. v. 152* * **H**oc quondam monſtro horribiles exercuit iras
 Inachiaꝝ Iuno peſtem meditata iuuencaꝝ,
 4 *Ge. v. 453* * Non te nullius exercent numinis iræ?
 536 * Namque dabunt veniam votis, irasque remittent,
 3. *Ac. v. 15* * — Tantæ ne animis cæleſtibus iræ?
 8 * Vi ſuperum ſæuæ memorem Iunonis ob iram
 19 * Nec dum etiam cauſſæ irarum, ſæuique dolores
 Exciderant animo: —
 61 * Sceptra tenens, mollitque animos, & temperat iras.
 130 * — grauitèr commotus, & alto
 Proſpiciens: ſumma placidum caput extulit vnda.
 134 * Nec latuere doli, fratrem Iunonis, & iræ.
 139 * Quos ego: ſed moros præſtat componere fluctus,
 153 * Seditio, ſæuitque animis ignobile vulgus,
 Iamque faces, & ſaxa volant, furor arma miniſtrat.
 2. *Ac. v. 316* * — Furor, iraque mentem
 Præcipitant. —
 533 * Hic Priamus, quanquam in media iam morte tene-
 tur,
 Non tamen abſtinuit, nec voci, iræque pepercit.
 At tibi pro ſcelere, exclamat: —
 576 * Exarſere ignes animo: ſubit ira cadentem
 Vlciſci patriam. —
 594 * Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras?
 Quid furis? —

—Nec

—Nec fœuior vlla

3. *Æc.* v. 214

Pestis, & ira Deum Stygijs sese extulit vndis.

*Prodigium canit, & tristeis denunciat iras

366

*Incenditque animum dictis, atque aggerat iras.

4. *Æc.* v. 197

*Isque amens animi, & rumore accensus amaro

203

*Talia dicentem iamdudum auersa tuctur,

362

Huc illuc voluens oculos, totumque pererrat

Luminibus tacitis: & sic accensa profatur:

Perfide —

*Sæuit amor: magnæque irarum fluctuat æstu.

532

*Certa mori, varioque irarum fluctuat æstu

564

*Actior ad pugnam redit, ac vim suscitât ira.

5. *Æc.* v. 454

*Tum pater Aeneas producere longius iras,

461

Et sæuire animis Entellum haud passus acerbis.

*Iunonis grauis ira, & inexaturabile pectus

781

Cogunt me Neptune preces descendere in omnes

* — Tumida ex irâ tum corda residunt 6. *Æc.* v. 407

*Talibus Aeneas ardentem, & torua tuentem

467

Lenibat dictis animum lachrymâsque ciebat.

Illa solo fixos oculos aduersa tenebat,

Nec magis incepto vultum sermone mouetur

Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes.

* — Stetit acri fixa dolore:

7. *Æc.* v. 291

Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta.

Heu stirpem inuisam, & fatis contraria nostris

Fata Phrygum. nûm Sigæis occumbere campis,

Nûm capti potuere capi? num incensa cremauit

Troia viros? medias acies, mediosque per ignes

Inuenere viam? at, credo, mea numina tandem.

Fessæ iacent, odijs aut exsaturata quieui.

*At ego magna Iouis coniunx, nil linquere inausum 308

Quæ potui infelix, quæ memet in omnia verti,

Vincor ab Aenea. quod si mea numina non sunt

Magna satis: dubitem haud equidem implorare quod

vsquam est.

Flectere si nequeo superos, Acheronta, mouebo.

*Fœminæ ardentem curæque iræque coquebant.

345

*Talibus Alecto dictis exarsit in iras.

445

At iuueni oranti subitus tremor occupat artus:

Dirigere oculi, tot Erinnyes sibilathydri,

Tantâque se facies aperit, tam flammea torquens
Lumina, cunctantem, & quærentem dicere plura
Reppulit, & geminos erexit crinibus angues,
Verberâque insonuit, rabidoque hæc addidit ore,
En ego victa situ. —

Vide A R M A.

7 *Ac. v. 507* *Stipitis hic grauidi nodis, quod cuique repertum
Rimanti: telum ira facit. —

8 *Ac. v. 230* * — Ter totum feruidus ira
Lustrat Auentini montem: —

500 * — Quos iustus in hostem
Fert dolor, & merita accendit Mezentius ira.

9 *Ac. v. 58* *Lustrat equo muros, aditumque per aua quærit.
Ac veluti pleno lupo insidiatus ouili.
Cum frernit ad caulas, ventos perpeffus, & imbreis
Nocte super media, tuti sub matribus agni
Balatum exercent: ille asper, & improbus ira,
Sæuit in absentes, collecta fatigat edendi
Ex longo rabies, & sicca sanguine fauces:
Haud aliter Rutulo muros, & castra tuenti
Ignescunt iræ, & duris dolor ossibus ardet.

464 *Quisque suos, variisque acuunt rumoribus iras.

736 * — & mortis fraternæ feruidus ira,

688 *Tum magis increscunt animis discordibus iræ.

694 *Deferit inceptum, atque immani concitus ira
Dardaniam ruit ad portam. —

794 * — Et neque terga

Ira dare, aut virtus patitur: —

798 * — Et mens exæstuat ira.

10 *Ac. v. 263* * — Spes addita suscitât iras.

707 *Ac velut ille canum morfu de montibus altis
Actus aper: multos vesulus quem pinifer annos
Defendit, multosque palus Laurentia, silua
Pastus arundinea; postquam inter retia ventum est
Substitit: infremuitque ferox, & inhorruit armos:
Nec cuiquam irasci, propiusque accedere virtus:
Sed iaculis, tutisque procul clamoribus instant.
Haud aliter, iustæ quibus est Mezentius iræ,
Non ulli est animus stricto concurrere ferro:

Missilibus

Missilibus longè, & vasto clamore lacescunt.

Ille autem impavidus, partes cunctatur in omnes,
Dentibus infrendens, & tergo decutit hastas.

* Ad quem subridens mista Mezentius ira, 742
Nunc morere. —

* Dij Iouis in tectis iram miserantur inanem 758
Amborum, & tantos mortalibus esse labores.

* — Sæuæ iamque altius iræ, 813
Dardanio surgunt ductori, —

* Surgit, & his onerat dictis, atque aggerat iras. 11 *Æt. v. 342*

* Talibus exarsit dictis violentia Turni: 370

Dat gemitum, rumpitque has imo pectore voces
Larga quidem tibi Drance. —

* Extemplò turbati animi, concussæque vulgi 451
Pectora, & arrectæ stimulis haud mollibus iræ.

Arma manu trepidi poscunt: fremit arma iuuentus.

* Tyrrhenum genitor Tarchontem in proelia sæua 727

Suscitat, & stimulis haud mollibus incitat iras.

Ergo inter cædes. —

* — At illa furens acrique inensa dolore 709

Tradit equum comiti. —

* — Vltro implicabilis ardet. 12 *Æt. v. 3*

Attollitque animos, Pœnorum qualis in aruis

Saucius ille graui venantum vulnere pectus,

Tum demum mouet arma leo, gaudetque comanteis

Excutiens ceruice toros, fixumque latronis

Impavidus frangit telum, & fremit ore cruento.

Haud secus, accenso gliscit violentia Turno.

Tum sic affatur regem atque ita turbidus infit

Nulla mora in Turno. —

* — Haud quaquam dictis violentia Turni 45

Flectitur, exuperat magis ægrescitque medendo.

Vt primum fari potuit, sic incipit ore,

Quam pro me curam geris, hanc precor optime pro
me

Deponas, lætumque sinas pro laude pacisci.

* Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextra 50

Spargimus, & nostro sequitur de vulnere sanguis.

* Illum turbat amor, figitque in virgine vultus: 70

Ardet in arma magis, paucisque affatur Amatam:

Nè, quæso, ne me lacrymis, neve omine tanto
Prosequere. —

12. *Æt. v.* 101 * His agitur furijs, totóque ardentis ab ore
Scintillæ abstant: oculis micat acribus ignis.
Mugitus veluti cum prima in prælia taurus
Terrificos ciet, atque irasci in cornua tentat;
Arboris obnixus trunco: ventosque laceffit
Ictibus, & sparsa ad pugnam proludit arena.
Nec minus interea maternis sæuus in armis
Aeneas acuit Martem & se suscitât ira.
- 486 * Heu quid agat? vario ne quicquam fluctuat æstu:
Diuersæq; vocant animum in contraria curæ
- 494 * Tum verò assurgunt iræ. —
- 498 * Terribilis sæuam nullo discrimine cædem
Suscitât, irarumque omnes effundit habenas
- 526 * — Nunc, nunc
Fluctuat ira intus: rumpuntur nescia vinci
Pectora: nunc totis in vulnera viribus itur.
- 535 * Ille ruenti Hilo, animisque immane frementi
Occurrit: —
- 589 * Illæ intus trepidæ rerum per cerea castra
Discurrunt magnisque acnunt stridoribus iras.

I R E.

9. *Ecl. v.* 1 * **Q**uo te Mæri pedes, an quò via ducit in urbem?
- 3 *Ge. v.* 170 * **Q**uæge pares, & coge gradum conferre iuuen cos
1. *Æt. v.* 246 * Antenor potuit medijs elapsus Achiuis
Illiricos penetrare sinus, atque intima tutus
Regna Liburnorum, & fontem superare Tymæui
- 316 * — Ipse vno graditur comitatus Achate.
- 373 * Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris?
Quove tenetis iter?
- 393 * Perge modo, atque hinc te reginæ ad limina perfer:
- 405 * Perge modò, & quæ te ducit via, dirige gressum.
- 414 * Talibus incusat, gressumque ad mœnia tendit:
At Venus obscuro gradientes aëre sepsit:
- 422 * Corripuere viam interea, quæ semita monstrat.
Iamque ascendebant collem. —
- 443 * Infert se septus nebulâ, mirabile dictu,

Per medios, misce:que viris, neque cernitur vlli.

* Regina ad templum forma pulcherrima Dido 445

Incessit magna iuuenum stipante caterua:

Qualis in Europæ ripis, —

* Talis erat Dido, talem se læta ferebat 507

Per medios instans operi. —

* Cum subito Aeneas concursu accedere magno 513

Antea Sergestumque videt. —

* Quid veniam cuncti, nam lecti nauibus ibant 522

Orantes veniam, & templum clamore petebant.

* Postquam introgressi, & coram data copia fandi. 524

* Ne quâ scire dolos, mediisque occurrere possit. 685

* — Egressu gaudens incedit Iuli. 694

* Si patrios vnquam remeassem victor ad Argos. 2. Ae. v. 95

* Quod pelago, & curuis secum aduexere carinis 179

Et nunc, quod patrias vento patiere Mycenae.

* — Pelagoque remenso 181

Improuisi aderunt. —

* Sin manibus vestris vestram ascendisset in urbem: 192

* At gemini lapsu delubra ad summa dracones 225

Effugiunt, sæuæq; petunt Tritonidis arcem:

* Illa subit, mediæq; minans illabitur vrbi. 240

* Et iam argiua phalanx instructis nauibus ibat 25

Littora nota petens. —

* — Cursuq; amens ad littora tendit. 321

* — Per tela, per hostes, 358

Vadimus haud dubiam in mortem mediæq; tenemus

Vrbis iter. —

* — Mæque extra tecta ferebam. 672

* Cedo equidem: nec nate tibi comes ire recuso. 704

* — Mihi parvus Iulus 711

Sit comes, & longè seruet vestigia coniunx

* — Dextræ se parvus Iulus 723

Implicuit, sequiturque patrem non passibus æquis:

* Pone subit coniunx ferimur per opaca locorum: 725

* — Namque auia cursu 736

Dum sequor, & nota excedo regione viarum,

* — Stat, omnemque reuerti 750

Per Troiam, & rursus caput obiectare periclis.

Principio muros, obscuraque limina portæ,

Quâ

Quà gressum extuleram repeto, & vestigia retrò
 Obseruata sequor per noctem, & lumine lustro
 Inde domum si fortè pedem, si fortè tulisset.
 Me refero. —

- 2 *Ae. v.* 760 *Procedo ad Priami sedes, arcemque reuiso.
 778 * —Nec te hinc comitem asportare Creüsam
 Fas, —
 795 *Sic demum socios consumpta nocte reuiso;
 Atque hic ingentem comitum affluxisse nouorum.
 Inuenio. —
 713 *Est vrbe egressis tumulus. —
 716 *Hanc ex diuerso sedem veniemus in vnam.
 799 * —Animis opibusque parati
 In quascunque velim pelago deducere terras.
 804 *Cessi, & sublato montem genitore petiui.
 3 *Ae. v.* 146 * —Quo verte cursus.
 253 *Italiam cursu petitis ventisque vocatis:
 Ibitis Italiam, portusque intrare licebit.
 276 *Hunc petimus fessi, & paruae succedimus vrbi.
 337 *Sed tibi, qui cursum venti, quæ fata dedere?
 Aut qui te ignarum nostris Deus appulit oris?
 506 *Prouchimur pelago vicina Ceraunia iuxta.
 519 * —Nos castra mouemus
 Tentamusque viam, & velorum pandimus alas.
 569 *Interea festos ventus cum sole reliquit:
 Ignarique viæ, Cyclopum allabimur oris.
 684 *Contra iussa mouent Heleni, Syllā, atq; Charybdin
 Inter vtramque viam lethi discrimine paruo,
 Ni teneant cursus: —
 4 *Ae. v.* 45 *Dijs quidem auspiciibus reor, & Iunone secunda
 Huc cursum Iliacas vento tenuisse carinas.
 196 *Protinus ad regem cursus detorquet Iarbam,
 5 *Ae. v.* 1 *Interea medium Aeneas iam classe tenebat
 Certus iter, —
 6 *Ae. v.* 194 *Este duces, ô si qua via est, cursumque per auras
 Dirigite in lucos. —
 260 *Tuque inuade viam. —
 263 *Ille ducem haud timidis vadentem passibus æquat.
 298 *Obseruans quæ signa ferant, quo tendere pergant
 384 *Ergo iter inceptum peragunt, fluuiosque propinquante
 *Per

† Per tacitum nemus ire, pedemque aduertere ripæ.	386
† Constitit Anchisa satus, & vestigia pressit.	133
† Fare age quid venias, iam istinc & cōprime gressum	389
† Quisquis armatus qui nostra ad flumina tendis	465
Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro.	
Quem fugis?	
† Tandem proripuit sese, atque inimica refugit	472
In nemus umbriferum. —	
† Prosequitur lacrymans lōgè, & miseratus eūtem est.	476
Inde datum molitur iter, iamque arua tenebant	
Ultima, quæ bello clari secreta frequentant	
† Hic illi occurrit Tydeus. —	479
† Et conferre gradum, & veniendi discere causas.	488
† Tantum effatus, & in verbo vestigia torlit.	547
† Sed iam age carpe viam, & susceptum perfice munus	628
Acceleremus ait: —	
† Dixerat & pariter gressi per opaca viarum.	633
Corripiunt spacium medium foribusque propinquant	
Occupat Aeneas aditum. —	
† Inde datum molitur iter, iamque arua tenebant.	477
† Hic locus est, parteis vbi se via findit in ambas:	540
Dextera quæ Ditis magni sub mœnia tendit.	
Hac iter Elysium nobis: at læua malorum	
Exercet pœnas, & ad impia tartara mittit.	
† Dixit, & ante tulit gressum, camposque nitentis	677
Desuper ostentat: —	
† Nec verò Alcides tantum telluris obiuit:	802
Fixerit æripedem ceruam licet, —	
† — Sic tota passim regione vagantur	887
Aëris in campis latis, atque omnia lustrant.	
† — Porta que emittit eburna:	899
Ille viam secat ad naues, sociosque reuifit.	
Tum se ad Cageta recto fert littore portum.	
† Flectere iter locijs, terræque aduertere proras	7 Ae. v. 35
Imperat, & lætus fluuio succedit opaco.	
† Haud mora, festinant iussi rapidisque feruntur	156
Passibus: —	
† Dardanus, Idæas Pbrygiæ penetrauit ad vrbes.	207
† — Medias acies, mediosque per ignes	296
Inuenere viam: —	

7 *Æt. v. 420* * Et iuueni ante oculos his se cum vocibus offert.

8. *Æt. v. 90* * Ergo iter inceptum celerant rumore secundo :
Labitur vnctâ vadis abies. —

112 * — Iuuenes, quæ causa subegit
Ignotas tentare vias? —

397 * — Ibat rex obstitis æuo,
Et comitem A Eneam iuxta, natumque tenebat
Ingrediens, varioque viam sermone leuabat

9 *Æt. v. 376* * State viri: quæ causa viæ? quive estis in armis?
Quove tenetis iter?

391 * Quave sequar? rursus perplexum iter omne reuoluēs:
Fallacis siluæ, simul & vestigia retro
Observata legit, dumisque silentibus errat:

10 *Æt. v. 440* * — Qui volucri curru medium secat agmen

453 * Desiluit Turnus bijugis pedes apparat ire
Comminus. —

640 * — Gressusque effingit euntis.

770 * Obuius ire parat. —

11. *Æt. v. 17* * Nunc iter ad regem nobis, murosque Latinos
Arma parate animis. —

20 * Sic ait illacrymans, recipitque ad limina gressum

36 * Vt verò A Eneas foribus sese intulit altis.

94 * Postquam omnis longè comitum processerat ordo:

98 * — Nec plura effatus ad altos
Tendebat muros, gressumque in castra ferebat.

461 * — Nec plura locutus

Corripuit sese, & tectis citus extulit altis.

513 * — Ipse ardua montis

Per deserta iugo properans adueniat ad urbem.

477 * Nec non ad templum, summâsque ad Palladis arces
Subuehitur magna matrum regina caterua
Dona ferens. —

763 * Hæc Aruns subit, & tacitus vestigia lustrat:

Quâ victrix redit illa, pedemque ex hoste reportat

Hæc iuuenis furtim celeres detorquet habenas,

Hos aditus, iamque hos aditus, omnemque pererrat

Vndique circuitum, & certam quatit improbus ha-
stam,

787 * — Et medium freti pietate per ignem
Cultores multa premimus vestigia pruna.

- † Ne, quæso, ne me lacrymis neve omine tanto
Prosequere, in duri certamina Martis euntem,
- † Procedit legio Ausonidum, pilæque plenæ
Agmina se fundunt portis: hinc Troius omnis
Tyrrhenusque ruit varijs exercitus armis.
- † Utque dato signo spatia in sua quisque recessit.
- † Procedunt castris. —
- † Convenit Euandri victos discedere ad urbem
Cedet Iulus agris —
- † — Circumque atræ formidinis ora
ræque, insidiæque Dei comitatus aguntur.
- † Sic Turno, quacunque viam secat, ægmina cedunt.
- † Conuersæque ruunt acies, fert impetus ipsum.
- † Ascaniusque comes castris statuere cruentum,
Alternos longa nitentem cuspide gressus.
- † Hæc ubi dicta dedit, portis sese extulit ingens.
- † — Simul agmine denso
- Anteus, Mnestheusque ruunt, omnisque relictis
Turba fluit castris: tum cæco pulvere campus
Misketur, pulsuque pedum tremit excita tellus.
- † Ille volat, campoque atrum rapit agmen aperto.
- Qualis ubi ad terras abrupto sydere nimbus
It mare per medium. —
- Talis in aduersos ductor Rhæteius hostes
Agmen agit: —
- † Nec pede congressos, nec equo, nec tela ferentes
- Insequitur: solum densa in caligine Turnum
Vestigat. —
- † Ipsa subit, manibusque vndanteis flectit habenas,
Cuncta gerens, vicemque & corpus & arma Metisci.
- Nigra velut magnas domini cum diuitis ædes
Peruolat, & pennæ alta atria lustrat hirundo,
Pabula parua legens, midisque loquacibus escas:
- † — Similis medios luturna per hostes
- ferur equis, rapidoque volans obit omnia curru.
- † — Volat auia longè,
- Haud minus Aeneas tortos legit obuius orbes
Vestigatque virum. —
- † Aut ubi decursu rapido de montibus altis
- Dant sonitum spumosi amnes, & in equora currunt,
- Quisque

121

129

169

184

335

368

369

385

441

442

450

465

471

477

480

523

Quisque suum populatus iter. Non segnius ambo
Aeneas Turnusque ruunt per proelia. —

21 *Ac. v. 554* * Hic mentem Aeneae genitrix pulcherrima misit,
Iret ut ad muros, ubique aduerteret agmen.

575 * — Densaque ad muros mole feruntur.
Discurrent alij ad portas: primosque trucidant:
Ipse inter primos dextram sub moenia tendit
Aeneas. —

585 * — Ipsumque trahunt ad moenia regem.

I T A L I A.

3. *Ac. v. 163* * **E**ST locus, Hesperiam Graij cognomine dicunt;
Terra antiqua, potens armis, atq; vbere glebae.

O Enotij coluere viri: nunc fama minores
Italiam dixisse, ducis de nomine gentem,

185 * Et saepe Hesperiam, saepe Italia regna vocare.
Sed quis ad Hesperiae venturos littora Tncros
Crederet?

378 * — Et Ausonio possis considerare portum.
Expediam dictis. —

440 * Trinacria fines Italos mittere relicta.

496 * Arua nec Ausoniae, semper cedentia retro,
Quaerenda. —

560 * Prouehimur pelago vicina Ceraunia iuxta:
Vnde iter Italiam, cursusque breuissimus undis.

522 * Cum procul obscuros colles humilemque videmus
Italiam: Italiam primus conclamat Achates:
Italiam laeto socij clamore salutant.

4. *Ac. v. 229* * Sed fore qui grauidam imperijs, belloq; frementem
Italiam regeret, genus alto à sanguine Teucris
Proderet. —

236 * Nec prolem Ausoniam, & Lauinia respicit arua?
Nauiget. —

345 * Sed nunc Italiam magnam Grynæus Apollo,
Italiam Lyciae iussere capeffere sortes.
Hic amor, hic patria est:

432 * Nec pulchro ut Latio careat, regnumque relinquat.

5. *Ac. v. 629* * Italiam sequimur fugientem, & volumus undis.

703 * Oblitus fatorum, Italasne capefferet oras.

- *Oblitus fatorum, Italásne capefceret oras. 703
 * — Lectos iuuenes, fortiffima corda 729
 Defer in Italiam: gens dura atque aspera cultu
 Debellanda tibi Latio est. —
 *Iam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. 6 *Ae. v. 61*
 * — In regna Lauini 84
 Dardanidæ venient: —
 * — Alius Latio iam partus Achilles, 89
 Natus & ipse deæ,
 *Non dabitur regnis(esto)prohibere Latinis, 7. *Ae. v. 313*
 Arque immota manet satis Lauinia coniunx,
 * — Neu connubijs ambire Latinum 333
 Aeneadæ possint: Italósve obsidere fines.
 *Moserat Hesperio in Latio, quem protinus vrbes 601
 Albanæ coluere sacrum: —
 * — Quibus Itala iam tum 643
 Floruerit terra alma viris: —
 *Quo magis Italia tandem lætere reperta. 718
 *Compofuit, legesque dedit. Latiumque vocari 8. *Ae. v. 322*
 Maluit: —
 *Tum manus Aufoniæ, & gentes venêre Sicanæ, 328
 Sæpius & nomen posuit Saturnia tellus.
 * — Tetigere quod arua 9. *Ae. v. 135*
 Fertilis Aufoniæ Troes:
 *Vide AETAS AVREA. 11. *Ae. v. 232*
 *Sit Latium: sint Albani per sæcula reges: 12 *Ae. v. 826*
 Sit Romana potens Itala virtute propago.

I V B A.

- * — Oriturque miserrima cædes 2. *Ae. v. 411*
 Armorum facie & Graiarum errore iubarum,
 *Cui triplici crinita iuba; galea alta Chimœram 7 *Ae. v. 785*
 Sustinet, Aetneos efflantem faucibus ignes.
 * — Strepit assiduo caua tempora circum 9. *Ae. v. 808*
 Tinnitu galea, & saxis solida æra fatiscunt;
 Discussæque iubæ capiti: nec sufficit ymbo
 Ictibus: —
 *Emicat, arrectisque fremit ceruicibus altè, 11 *Ae. v. 496*
 Luxurians, luduntq iubæ per colla, per armos.

I V P P I T E R.

3. *Ecl.* v. 60 * **A**B Ioue principium Musæ: Iouis omnia plena:
Ille colit terras, illi mea carmina curæ.
2. *Ge.* v. 325 * Tum pater omnipotens fecundis imbris æther
Coniugis in gremium lætæ descendit, —
1. *Ae.* v. 64 * Sed pater omnipotens speluncis abdidit atris,
69 * A Eole (namque tibi diuum pater, atque hominum
rex,
Et mulcere dedit fluctus, & tollere vento.)
- 82 * — Tu sceptræ Iouemque
Conciliæ, tu das epulis accumbere Diuum.
- 227 * Et iam finis erat. cum Iuppiter æthere summo
Despiciens mare veliuolum, terræque iacenteis,
Littoræque, & latos populos, sic vertice cæli
Constitit, & Lybiæ defixit lumina regnis.
Atque illum taleis iactantem pectore curas
Tristior & lacrymis oculos suffusa nitenteis
Alloquitur Venus: O qui res hominumque Deumque
Æternis regis imperijs, & fulmine terres.
- 241 * — Quæ te genitor sententia vertit?
- 245 * — Quem das finem rex magne laborum.
- 258 * Olli subridens, hominum fator, atque deorum,
Vultu, quo cælum, tempestatesque serenat,
Oscula libauit natæ: dehinc talia fatur:
Parce metu Cytherea: —
- 326 * O regina, nouam cui condere Iuppiter urbem,
Iustitiæque dedit gentes frænare superbas,
- 735 * Iuppiter (hospitibus nam te dare iura loquuntur)
Hunc lætum, Tyriisque diem, Troiæque profectis
Esse velis. —
2. *Ae.* v. 617 * Ipse pater Danaïs animos virisque secundas
Sufficit, ipse deos in Dardana suscitât arma.
- 648 * — Ex quo me Diuum pater, atque hominum rex,
Fulminis afflauit ventis, & contigit igni.
- 779 * Fas: haud ille finit superi regnator Olympi.
3. *Ae.* v. 116 * Nec longo distant cursu: (modò Iuppiter adsit)
Tertia lux classem Cretæis sistet in oris.
- 205 * Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta:

Quæ

Quæ Phœbo pater omnipotēs, mihi Phœbus Apollo
Prædixit:—

* —Sic fata Deūm rex 375

Sortitur, voluitque vices: is vertitur ordo.

* Ipse deūm tibi me claro demittit Olympo 4 Ae. v. 268

Regnator, cælum, & terras qui numine torquet:

* Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis. 372

* Summe pater: nam te voluit rex magnus Olympi. 5 Ae. v. 533

* Iuppiter omnipotens, si nondum exosus ad vnum 687

Troianos, si quid pietas antiqua labores

Respicit humanos, da flammam euadere classi.

* Imperio Iouis huc venio, qui classibus ignem 726

Depulit, & cælo tandem miseratus ab alto est.

* Nate patris summi qui tela Typhoëa temnis. 6 Ae. v. 664

* Te super ætheras errare licentius auras, 7 Ae. v. 557

Haud pater ille velit summi regnator Olympi,

* O mihi præteritos referat si Iuppiter annos. 560

* At vos ô superi, & diuūm tu maxime rector 8 Ae. v. 572

Iuppiter: Arcadij quæso miserescite regis.

* Filius huic contrà: torquet qui sydera mundi: 9 Ae. v. 93

O genitrix:—

* Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. 106

* Aut tu magne pater diuūm miserere, tuoque 495

Inuisum hoc detrude caput sub tartara telo:

* Conciliumque vocat diuūm pater atq; hominū rex. 10 Ae. v. 2

* O pater ô hominum, diuūmque æterna potestas, 18

Namq; aliud quid sit quod iam implorare queamus?

* Tum pater omnipotens, rerum cui summa potestas 100

Insit: co dicente, Deūm domus alta silescit:

Et tremefacta solo tellus, silet arduus æther:

Tum Zephyri posuere premit placida æquora pōtus.

* —Rex Iuppiter omnibus idem. 112

* —Iuppiter ipse 115

Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum,

Hic finis fandi. solio tum Iuppiter aureo

Surgit: cælicolæ medium quem ad limina ducunt.

* Haud tamen inter se magni regnator Olympi. 437

* —Sorti pater æquus utrique est. 450

* Cui Iuno submissa: Quid ô pulcherrime coniunx, 611

Sollicitas ægram, & tua tristia dicta timentem?

Si mihi quæ quondam fuerat quàmque esse decebat,
Vis in amore foret: non hæc mihi namque negares
Omnipotens, —

10 *Ae. v. 621* * Cui rex ætherei breuiter sic fatur Olympi:

743 * Nunc morere: ast de diuūm pater atque hominū
rex

Viderit: —

11 *Ae. v. 725* * At non hæc nullis hominum fator, atque deorum
Obseruans oculis; summo sedet altus Olympo.
Tyrrenum genitor Tarchonem in prælia sæua
Suscitat & stimulis haud mollibus incitat iras.

12 *Ae. v. 140* * — Hunc illi rex ætheris altus honorem
Iuppiter, erepta pro virginitate sacrauit.

143 * Scis vt te cunctis vnā, quæcunque Latinæ
Magnanimi Iouis ingratum ascendere cubile
Prætulerim. —

178 * Et pater omnipotens, & tu Saturna Iuno.

200 * Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine sancit:

725 * Iuppiter ipse duas æquato examine lances
Sustinet, & fata imponit diuersa duorum.

791 * Iunonem interea rex omnipotentis Olympi
Alloquitur. —

829 * Olli subridens hominum, rerumque repertor.

843 * His actis, aliud genitor secum ipse volutat.

851 * Si quando lethum horrificum, morbosque Deūm rex
Molitur, meritas aut bello territat vrbes

877 * — Nec fallunt iussa superba
Magnanimi Iouis. —

I V N O.

1 *Ae. v. 8* * **V**I superum, sæuæ memorem Iunonis ob iram.

13 * Quidve dolens regina Deūm:

50 * Ast ego quæ diuūm incedo regina, Iouisque.
Et soror & coniunx. —

52 * — Et quisquam numen Iunonis adoret
Præterea? aut supplex aris imponat honorem?

283 * — Quin aspera Iuno
Quæ mare nunc, terrasque metu cælumque fatigat,
Consilia in melius referet, —

— Hic

* — Hic Iuno Scæas sæuissima portas
Prima tenet sociumque furens à nauibus agmen
Ferro accincta vocat—

2. *Ae. v. 611*

*Iunonis magnæ primum prece numen adora:
Iunoni cane vota libens, dominamque potentem
Supplicibus supera donis: sic denique victor
Trinacria fines Italos mittere relicta.

3. *Ae. v. 457*

* — Ritè

546

Iunoni Argiæ iussos adolemus honores.

*Iunoni antè omnes, cui vincla iugalia curæ.

4. *Ae. v. 59*

*Chara Iouis Coniunx persensit peste teneri.

91

*Tu coniunx, tibi fas animum tentare precando

113

Perge, sequar. tum sic excepit regia Iuno:

*Tuque harum interpretes curarum: & conscia Iuno

608

*Tum Iuno omnipotens longū miserata dolorē est.

693

* — Nec Teucris addita Iuno

6. *Ae. v. 90*

Vsq̃uam aberit.—

*Ecce autem Inachijs sese referebat ab Argis.

7. *Ae. v. 286*

Sæua Iouis coniunx, aurāsque inuecta tenebat.

Vide I R A.

*Ipsa palam fari omnipotens Saturnia iussit.

428

* — Tum Regia Iuno

10. *Ae. v. 62*

Acta furore graui: quid me alta silentia cogis

Rumpere: & obductum verbis vulgare dolorem?

*O germana mihi, atque eadem gratissima coniunx,

607

*Hæc vbi dicta dedit: cælo se protinus alto

633

Misit, agens hyemem nimbo succincta per auras,

Iliacamque aciem, & Laurentia castra petiuit.

*Tu facito mox, cum matua adoleuerit ætas,

12. *Ae. v. 43*

Sis memor, & te animo repetentem exempla tuorum

Et pater Aeneas, & auunculus excitet Hector.

I V S T I T I A.

* Sacra Deum, sanctique patres, extrema per illos
Iustitia excedens terris vestigia fecit.

2. *Ge. v. 473*

*Iustitiaque dedit gentes frenare superbas

1. *Ae. v. 527*

* — Si quid.

608

Vsq̃uam iustitiæ est, & mens sibi conscia recti:

Præmia digna ferant.—

1 *Æt. v. 548* *Rex erat Aeneas: nobis quo iustior alter
Nec pietate fuit, nec bello maior & armis.

2 *Æt. v. 426* * —Cadit & Ripheus iustissimus vnus
Qui fuit in Teucris & seruantissimus æqui
Dijs aliter visum —

4 *Æt. v. 372* *Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis,

6 *Æt. v. 431* *Nec verò hæc sine sorte date, sine iudice sedes
Quæsitore Minos vinam mouet: ille silentum
Consiliumque vocat, vitasque & crimina discit.

566 *Cnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna,
Castigatque auditque dolos subigitque fateri,
Quæ quis apud Iuperos, furto lætatus inani
Distulit in seram commissa piacula mortem,
Continuò sortes vltix accincta flagello
Tisiphone quatit insultans, toruolque sinistra
Intentans angueis, vocat agmina sæua sororum.

618 *Infelix Theseus: Phlegiasque miserrimus omneis
Admonet: & magna testatur voce per umbras:
Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos.

10 *Æt. v. 630* *Nunc manet in fontem grauis exitus aut ego veri
Vana feror.—

I V V E N T V S.

2 *Ge. v. 472* * **E**T patiens operum: paruoque assueta iuuentus.

1 *Æt. v. 595* * —Lumenque iuuentæ
Purpureum, & lætos oculis adflarat honores.

2 *Æt. v. 348* *Incipio superis iuuenes fortissima frustra
Pectora.—

638 * —Vos ô quibus integer æui
Sanguis, ait: solidæque suo stant robore vires:
Vos agitate fugam.—

5 *Æt. v. 295* *Euryalus forma insignis, viridi que iuuenta.

397 *Si mihi quæ quondam fuerat, quaque improbus iste
Exultat fidens, si nunc foret illa iuuenta:
Haud equidem pretio inductus pulchroque iuuenco
Venissem.—

414 * —His ego fuetus
Dum melior vires sanguis dabat, æmula necdum

Tem-

Temporibus geminis canebat sparsa senectus.

* Ille pedum melior motu, fretusque iuuenta:

413

* — Lectos iuvenes fortissima corda

729

Defer in Italiam gens dura atque aspera cultu

Debellanda tibi Latio est. —

* — Iuenum manus emicat ardens.

6. *Ae.* v. 5

— Quærit pars semina flammæ.

* Atque urbem pueri, & primæuo flore iuventus

7. *Ae.* v. 162

Exercentur equis, domitantque in puluere currus

Aut acreis tendunt arcus. —

* Accipe daque fidem, sunt nobis fortia bello

8. *Ae.* v. 150

Pectora, sunt animi, & rebus spectata iuventus.

* Tum mihi prima genas vestibat flore iuventa.

160

* — Mihi mens iuuenili ardebat amore

163

Compellare virum, —

* — O Mæonia delecta iuventus

499

Flos veterum, virtusque virum quos iustus in hostem

Fert dolor, & merita accendit Mezentius ira.

* Arcadas huic equites bis centum, robora pubis

518

Lecta, dabo, —

* Huc pater Aeneas, & bello lecta iuventus

606

Succedunt, —

* Purpurei cristis iuvenes, auroque corusci,

9. *Ae.* v. 163

Discurrunt, variantque vices, fusi que per herbam

Indulgent vino, & vertunt crateras ahenos

Insomnem ludo noctem custodia ducit.

* — Troiana nec induit arma:

180

Ora puer prima signans intonsa iuventa,

* Cum tales animos iuenum, & tam certa tulistis

249

Pectora. —

* Te vero, mea quem spacijs propioribus ætas

275

Insequitur venerande puer, iam pectore toto

Accipio, —

* — Nec non & pulcher Iulius,

310

Ante annos animumque gerens, curamque virilem.

* — Natos ad flumina primum

603

Deferimus, sæuoque gelu duramus, & vndis.

Venatu inuigilant pueri, siluasque fatigant:

At patiens operum, paruoque assueta iuventus.

* Abietibus iuvenes patrijs, & montibus æquos.

9. *Ae.* v. 674

10 *Æt. v. 173* *Expertos belli iuuenes:—

324 *Tu quoque flauentem prima lanunige malas
Dum sequeris Clytium.—

L.

L A B O R.

1. *Ge. v. 145* * **T**V M variæ venere artes: labor omnia vincit
Improbis, & duris vrgens in rebus egestas.

150 *Mox & frumentis labor additus:—

2. *Ge. v. 61* *Scilicet omnibus est labor impendendus.

343 *Nec res hunc teneræ possent perferre laborem.

372 *Præcipuè dum frons tenera, imprudensq; laborum.

397 *Est etiam ille labor curandis vitibus alter
Cui nunquam exhausti satis est.—

401 * —Redit agricolis labor actus in orbem,

412 *Durus vterque labor,—

3. *Ge. v. 74* *Præcipuum iam inde à teneris impende laborem.

4. *Ge. v. 6* *In tenui labor, at tenuis non gloria, si quem
Numina læua sinunt, auditque vocatus Apollo,

106 *Nec magnus prohibere labor.—

114 *Ipse labore manum duro terat, ipse feraces
Figat humo plantas, & amicos irriget imbres.

Atque equidem extremo ni iam sub fine laborum
Vela trahant:—

156 *Venturæque hyemis memores æstate, laborem
Experiuntur.—

158 *Namque aliæ victu inuigilant, & fœdere pacto
Exercentur agris.—

1. *Æt. v. 7* * —Multum ille & terris iactatus & alto

13 * —Tot voluere casus

Insignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit.—

208 *Per varios casus, per tot discrimina rerum
Tendimus in Latium.—

202 * —Nec enim ignari sumus ante laborum

O Passi grauiora:—

*Nunc

- *Nunc eadem fortuna viros tot casibus actos 244
 Insequitur, quem das finem rex magne laborum?
 *Hoc equidem occasum Troiæ, tristesque ruinas 242
 Solabat. —
 *Sis felix, nostrumque leues quemcunque laborem. 334
 *Et vacet annales nostrorum audire laborum. 377
 *Qualis apes æstate noua per florea rura 434
 Exercet sub sole labor. —
 *Constitit, & lachrymans, quis iam locus, inquit, 433
 Achate,
 Quæ regio in terris nostri non plena laboris?
 En Priamus: —
 *Sunt lachrymæ rerum: & mētem mortalia tangunt. 466
 *O sola infandos Troiæ miserata labores, 602
 Quæ nos, reliquias Danaûm terræque marisque
 Omnibus exhaustos iam casibus, omnium egenos
 Vrbe, domo focias. —
 *Quis te nate Dea per tanta pericula casus 619
 Insequitur: quæ vis immanibus applicat oris?
 *Me quoque per multos similis fortuna labores 627
 Iactatam hac demum voluit consistere terra.
 Non ignara mali, miseris succurrere disco.
 *Infandum regina iubes renouare dolorem, 2 Ac. v. 3
 Troianas vt opes, & lamentabile regnum
 Eruerint Danaï: quæque ipse miserrima vidi:
 *Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, 10
 Et breuiter Troiæ supremum audire laborem,
 Quamquā animus meminisse horret luctuq; refugit,
 Incipiam, —
 * —aut possit lacrymis æquare labores. 362
 * —Aspirat primo fortuna labori. 385
 *Eripe nate fugam, finemque impone labori. 619
 *Stat casus renouare omnes, — 750
 —Et rursus caput obiectare periclis
 *Quid tantum infano iuuat indulgere labori, 776
 O dulcis coniunx? —
 * —Quæ prima pericula vito, 3 Ac. v. 367
 Quidve sequens tantos possum superare labores.
 *Is locus vrbis erit, requies ea certa laborum. 393
 *Hic labor extremus, longarum hæc meta viarum. 714

- 4 *Ae. v. 233* *Nec super ipse sua molitur laude laborem;
 379 *Scilicet is superis labor est, ea cura quietos
 Sollicitat. —
- 401 *Migrantes cernas, totaque ex vrbe ruentes,
 Ac veluti ingentem formicae farris aceruum,
 Cum populant, hyemis memores, tectoq; reponunt.
 It nigrum campis agmen, praedamque per herbas
 Conuectant calle angusto: pars grandia trudunt
 Obnix frumenta humeris: pars agmina cogunt,
 Castigantque moras: opere omnis semita feruet.
- 5 *Ae. v. 617* * — Tedet pelagi perferre laborem.
 688 * — Si quid pietas antiqua labores
 Respicit humanos: —
- 6 *Ae. v. 5* * — Iuenum manus emicat ardens
 Littus in Hesperium, quaerit pars semina flammæ
 Abstrusa in venis silicis, pars densa ferarum
 Tecta rapit siluas iuuenta que flumina monstrat.
- 56 *Phoebe graues Troiae semper miserate labores.
 83 *O tandem magnis pelagi defuncte periclis:
 Sed terra grauiora manent. —
- 103 *Incipit Aeneas heros. non vlla laborum,
 O virgo noua mi facies: inopinave surgit:
 Omnia percepi: atque animo mecum ante peregi.
- 112 *Ille meum comitatus iter, maria omnia mecum,
 Atque omnes pelagiq; minas, caelique ferebat
 Inualidus, vires vltra. —
- 126 *Tros Anchisiade: facilis descensus Auerni,
 Sed reuocare gradum, —
 Hoc opus hic labor est. —
- 436 * — Quam vellent aethere in alto,
 Nunc & pauperum, & duros perferre labores
 Fata obstant. —
- 463 * — Nec credere quini,
 Hunc tantum tibi me discessu ferre dolorem.
- 692 *Quas ego te terras, & quanta per aequora vectum
 Accipio: quantis iactatum nate, periclis;
- 893 *Et quo quemque modo fugiatque feratque laborem.
- 7 *Ae. v. 331* *Hunc mihi da proprium, virgo fata nocte, laborem,
 Hanc operam: ne noster honos infractave cedat
 Fama loco: —

- *Turne, tot incassum fusos patiere labores? 241
- * — nunc ingratis offer te irrise periclis, 425
- *Hic locus vrbis erit, requies, ea certa laborum. 8 *Ae. v. 46*
- *Accipite A Enean, & tandem arcete periclis, 73
- Quo te cumq; lacus miserantem incommoda nostra
Fonte tenet, —
- * — Sæuis hospes Troiane periclis 188
- Servati facimus, meritosq; nouamus honores.
- * — Vt duros mille labores, 291
- Rege sub Euristeo fatis Iunonis iniquæ.
- *Incassum ve tuos volui exercere labores. 378
- *Et durum A Eneæ fleuissim sæpe laborem. 380
- *Inde, vbi prima quies medio iam noctis abactæ 407
- Curriculo expulerat somnum: ceu foemina primum,
Cui tolerare colo vitam, tenuique Minerva,
Impositum cinerem, & sopitos suscitât ignes,
Noctem addens operi, famulasque ad lumina longo
Exercet penso: castum vt seruare cubile
Coniugis: & possit paruos educere natos.
Haud secus ignipotens, nec tempore segnior illo
Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit:
- *Tollite cuncta (inquit) coeptosq; aufer te labores 439
- A Enei Cyclopes. —
- *Præcipitate moras: Nec plura effatus. at illi 443
- Ocyus incubuere omnes. pariterque laborem
Sortiti. fluit æs riuus, auriq; metallum.
- * — Alij ventosis follibus auras 449
- Accipiunt, redduntque: alij stridentia tingunt
Aera lacu: gemit impositis incudibus antrum.
- * — Somno 9 *Ae. v. 224*
- Laxabat curas, & corda oblita laborum,
- * — Atque agmina cursu 478
- Prima petit: non illa virum, non illa pericli,
Telorumq; memor, cælum dehinc quæstibus implet.
- *Crudelis: nec te sub tanta pericula missum 483
- Affari extremum miseræ data copia matri?
- *Durum à stirpe genus: natos ad flumina primum 603
- Deferimus, sæuoque gelu duramus, & yndis.
Venatu inuigilant pueri, siluasque fatigant.
Flectere ludus equos, & spicula tendere cornu.

At patiens operum paruoque assueta iuuentus,
 Aut rastris terram domat, aut quatit oppida bello
 Omne æuum ferro teritur, versaque iuuentum
 Terga fatigamus hasta: —

10 *Æt. v. 320*

* — Genitorque Melampus,
 Alcidae comes, usque graueis dum terra labores
 Præbuit. —

758 * Diis Iouis in tectis iram miserantur inanem,
 Amborum, & tantos mortalibus esse labores.

11. *Æt. v. 416*

* Ille mihi ante alios, fortunatusque laborum
 Egregiusque animi: —

476 *

— Vocat labor vltimus omnes.

505 *

* Me sine prima manu tentare pericula belli.

510 *

— Mecum partire laborem.

12 *Æt. v. 33*

* Bella vides: quantos primus patiare labores.
 Bis magna victi pugna. —

176 *

* Esto nunc sol testis, & hæc mihi terra precanti,
 Quam propter tantos potui perferre labores.

435 *

* Disce puer virtutem ex me, verumque laborem,
 Fortunam ex alijs. —

634 *

— Sed quis Olympo

Demissam tantos voluit te ferre labores?
 An fratris miseri lethum vt crudele videres?

Laborare. Vide LABOR.

L A C.

2. *Ecl. v. 20*

* QVàm diues pecoris niuei, quàm lactis abundans
 Capreoli. —

22 *

* Fac mihi non æstate nouum, non frigore defit.

24 *

* Bina die siccant ouis vbera. —

3 *Ecl. v. 5*

* Hic alienis oueis custos bis mulget in hora,
 Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

30 †

† Bis venit ad mulctram, binos alit vbera fœtus.

98 *

* Cogite oves pueri, si lac præceperit æstus,
 Vt nuper, frustra præstabimus vbera palmis.

4 *Ecl. v. 21*

* Ipsa lacte domum referent distenta capellæ
 Vbera. —

7 *Ecl. v. 3*

*

— Distentas lacte capellas.

† Sinum

- † Sinum lactis, & hæc te liba, Priape, quotannis.
Expectare sat est. —
- † Sic cythiso pastæ distendent vbera vaccae.
† Cui tu lacte fauos, & mitti diluë Baccho.
— Vbera vaccae
Lactea demittunt. —
- † — Nec tibi foetæ.
More patrum. niuea implebunt mulctralia vaccae.
Sed tota in dulces consument vbera natos.
- † Densior hinc soboles, hinc largi copia lactis,
Quo magis exausto spumauerit vbere mulctra:
Lata magis pressis manabunt flumina mammis
† — Et grauido superant, vix vbere limen.
- † At cui lactis amor, cythisum, lotosque frequentes
Ipse manu, falsasque ferat præsepibus herbas,
Hinc & amant fluuios magis, & magis vbera tendunt,
Et satis occultum referunt in lacte saporem:
Multi iam excretos prohibent à matribus hœdos:
Primaque ferratis præfigunt ora capistris,
Quod surgente die mulsere, horisque diurnis,
Nocte premunt. —
- † Et lac concretum cum sanguine potat equino.
† — Hyrcanæque admorunt vbera tigres.
- † Hic natam in dumis, interque horrentia lustra
Armentalis aquo, mamis, & lacte ferino
Nutribat: teneris immulgens vbera labris.

L A C H R Y M A E.

- † — Et nati fletus cognouit inanes.
† Quo fletu manes, qua numina voce moueret?
† Flet noctem, ramoque sedens miserabile carmen
Integrat, & mcestis latè loca questibus implet.
- † Nunc Amyci casum gemit, & crudelia secum
Fata Lyci —
- † Atque illum tales iactantem pectore curas,
Tristior, & lacrymis oculos suffusa nitenteis
Alloquitur Venus, —
- † — Quærenti talibus ille
Suspirans, imoque trahens à pectore vocem:
O Dea. —

1. *Ae. v.* 466 † Sunt lacrymæ rerum, & mentem mortalia tangunt.
 469 † Multa gemens, largoque humectat lumine vultum.
 484 † Crinibus Iliades passim, peplumque ferebant
 Suppliciter tristes, & tonsæ pectora palmis.
 489 † Tum verò ingentem gemitum dat pectore ab imo
 Ut spolia, ut currus, utque ipsum corpus amici
 Conspexit, — *Aeneas.*

2. *Ae. v.* 6 † — Quis talia fando
 Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Ulyssi
 Temperet à lacrymis?
 26 † Ergo omnis longo soluit se Teucris luctu:
 73 † Quo gemitu conuersi animi, compressus & omnis
 Impetus: —
 85 † Demisere neci: nunc cassum lumine lugent.
 92 † Afflictus, vitam in tenebris, luctuque trahebam.
 145 † His lacrymis vitam damus, & miseresceamus ultro:
 196 † Credita res, captique dolis, lacrymisque coacti,
 Quos neque Tydides, nec Larissæus Achilles,
 Non anni domuere decem, non mille carinæ.
 271 † Visus adesse mihi largosque effundere fletus.
 279 † — Ultro flens ipse videbar
 Compellare virum, & mœstas exprimere voces:
 287 † Ille nihil: nec me quærentem vana moratur.
 Sed grauius gemitus, imo de pectore ducens:
 Heu fuge nate dea, —
 298 † Interea magno miscentur mœnia luctu.
 324 † Vix ea fatus eram: gemitu cùm talia reddit:
 361 † — Quis funera fando
 Explicet? aut possit lacrymis æquare labores?
 368 † — Crudelis ubique
 Luctus, ubique pavor, & plurima mortis imago.
 486 † At domus interior gemitu, miseroque tumultu
 Miscetur, penitusque cauæ plangoribus ædes
 Fœmineis ululant, ferit aurea sidera clamor.
 Tum pauidæ tectis matres ingentibus errant
 Amplexæque tenent postes, atque oscula figunt:
 515 † Hic Hecuba, & natæ nequicquam altaria circum,
 Præcipites, atra ceu tempestate columbæ,
 Condensæ, & diuûm amplexæ simulachra tenebant.
 651 † Nos contra effusi lacrymis coniunxque Creûsa

Ascaniusque, omnisque domus,—

*Ecce autem complexa pedes in limine coniunx 673

Hærebat, paruumque patri te debat lulum:

Si periturus abis, & nos rape in omnia tecum.

*Talia vociferans, gemitu rectum omne replebat. 679

* — Lacrymas dilectæ pelle Creiisæ. 784

* — Gemitus lacrymabilis imo, 3 *Æt. v. 39*

Auditur, tumulo.

*Hector ubi est: dixit: lachrymasque effudit, & omnem 312

Implevit clamore locum, vix pauca furenti

Subiicio,—

*Talia fundebat lachrymans, longosque ciebat 344

Incassum fletus:—

*Et multum lachrymas verba inter singula fundit. 348

* — Hic, pelagi tot tempestatibus actus, 708

Heu genitorem, omnis curæ, casusque leuamen

Amitto Achisen: hic me pater optime fessum

Deseris: heu, tantis nequicquam crepte periclis.

Nec vates Helenus, cum multa horrenda moueret,

Hos mihi prædixit luctus,—

*Sic effata, si num lachrymis implevit obortis. 4 *Æt. v. 30*

*Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit? 369

Num lachrymas victus dedit? aut miseratus aman-
tem est?

*Quis tibi tunc Dido cernenti talia sensus? 408

Quosve dabas gemitus: cum littora feruere latè

Prospiceres arce ex summa, totumque videres.

*Ire iterum in lachrymas, iterum tentare precando 413

Cogitur:—

*Talibus orabat, talesque miserrima fletus 437

Fertque refertque soror, sed nullis ille mouetur

Fletibus, aut voces vllas tractabilis audit.

*Mens immota manet, lachrymæ voluntur inanes 449

*Solæque culminibus ferali carmine bubo 462

Sæpè quæri, & longas in fletum ducere voces.

*Tantos, illa suo rumpebat pectore, questus. 553

*Terque, quaterque, manu pectus percussa decorum, 589

Flauentesque abscissa comas, Prò Iuppiter, ibit,

Hic ait.—

*Nec lachrymis caruere genæ.— 5 *Æt. v. 173*

—It

5. *Ae. v.* 665

*

— It clamor ad alta

Attria: concussam bacchatur fama per urbem
Lamentis, gemituque, & foemineo vlulatu.

Tecta fremunt: resonat magnis plangoribus æther.

Non aliter, quàm si immisiss ruat hostibus, omnis

Carthago, aut antiqua Tyros, flammæque furentes

Culmina perq; hominum voluantur, perq; deorum.

672 * Audiit ex animis, trepidoque exterrita cursu
Vnguibus ora foror foedans, & pectora pugnis.

677 * Quid primùm deserta querar? —

343 * Turatur fauor Euryalum, lachrymæque decoræ.

765 * Exoritur procurua ingens per littora fletus:
Complexi inter se noctemque diemq; morantur.

869 * Multa gemens, casuque animum concussus amici.

6. *Ae. v.* 220 * Fit gemitus, tum membra toro defleta reponunt,

426 * Continuo auditæ voces, vagitus & ingens.
Infantumque animæ flentes in limine primo.

455 * Demisit lacrymas, dulcique affatus amore est.

468 * Lenibat dictis animum, lacrymasque ciebat.

686 * Effusæque genis lacrymæ, & vox excidit ore
Venisti tandem: —

699 * Sic memorans, largo fletu simul ora rigabat.

868 * Tum pater Anchises lachrymis ingressus obortis.

869 * O nate, ingentem luctum ne quære tuorum.

873 * Quantos ille virum magnam Mauortis ad urbem
Campus, aget gemitus?

7. *Ae. v.* 759 * Te nemus Augutiæ, vitrea te Fucinus vnda,
Te liquidi fleuere lacus: —

8. *Ae. v.* 380 * Et durum Aeneæ fleuissimæ sæpe laborem

384 * Te potuit lacrymis Tithonia flectere coniunx.

9. *Ae. v.* 250 * — Sic memorans numeros dextraq; tenebat
Amborum, & vultum lacrymis, atque ora rigabat.

289 * — Quod nequeam lacrymas perferre parentis,
Artu, oro, solare inopem, & succurre relictæ.

292 * — Percussa mente dederunt
Dardanidæ lacrymas: —

303 * Sic ait illacrymans. —

480 * — Cælum dehinc quæstibus implet.

498 * Hoc fletu concussi animi, mœstusque per omnes
It gemitus: torpent infractæ ad prælia vires.

Illam

- Illam incendentes luctus Idæus, & Aëtor
 Ilionci monitu, & multum lacrymantis Iuli
 Corripiunt, interque manus sub tecta reponunt.
 * Audiit Alcides iuuenem, magnūque sub imo
 Corde premit gemitum, lacrymasque effudit inanes. 10 *Æt. v. 46*
 * — At socij multo gemitu, lacrymisque
 Impositum scuto referunt Pallanta frequentes. 505
 O dolor, atque decus magnum redire parenti:
 * — Lacrymæque per ora volutæ. 790
 * Et mœstæ Iliades crinem de more solutæ. 11. *Æt. v. 35*
 * Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt
 Pectoribus, mœstoque immugit regia luctu. 37
 * — Lacrymis ita fatur obortis: 41
 Tène inquit miserande puer, —
 * Hæc ubi defleuit, tolli miserabile corpus 59
 Imperat. —
 * Interfintque patris lacrymis, solatia luctus 62
 Exigua ingentis, —
 * Pectora nunc fœdans pugnis, nunc vnguibus ora. 86
 Sternitur, & toto proiectus corpore terræ.
 * Post bellator equus, positus insignibus Aethon 89
 It lacrymans, guttisque humectat grandibus ora.
 * — Gemitūque hæc addidit alto: 96
 Nos alias hinc ad lacrymas, eadem horrida belli
 Fata vocant. —
 * Procumbit super atq; hæret lacrymansq; gemensq; 150
 Et via, vix tandem voci laxata dolore est.
 Non hæc ô Palla. —
 * — Vlulatusque ore dedere. 190
 Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma.
 Iccælo clamorque virum, —
 * Iam verò in tectis, prædiuitis vrbe Latini 213
 Præcipuus fragor, & longe pars maxima luctus.
 Hic matres, miseræque nurus, hic chara sororum
 Pectora mærentum, puerique parentibus orbi,
 Dirum execrantur bellum. —
 * Deficit ingenti luctu rex ipse Latinus. 231
 * — Totamque videmus 349
 Consedisse urbem luctu, —
 * Flebat, & ardentem generum moritura tenebat. 12 *Æt. v. 55*

Turne per has ego te lachrymas, per si quis amatus
Tangit honos animum. —

12 *Ae. v. 64* * Accepit vocem, lachrymis Lauinia, matris,
Flagrantes perfusa genas, cur plurimus ignem
Subiecit rubor, & calefacta per ora cucurrit
Indum sanguineo veluti violauerit ostro
Si quis ebur, vel mista rubent vbi lilia multa
Alba rosa, tales virgo dabat ore colores.

72 * Ne quaeso, ne me lachrymis, néve omine tanto
Prosequere, —

154 * Vix ea, cum lachrymas oculis Iuturna profudit,
Terque, quaterque manu, pectus percussit honestum.
Non lachrymis hoc tempus, ait Saturnia Iuno.

593 * Accidit hæc fessis etiam fortuna Latinis,
Quæ totam luctu concussit funditus urbem.

601 * Multaque, per moestum demens effata furorem,
Purpureos, moritura manu, discindit amictus.
Quam cladem miseræ, postquam accepere Latinæ,
Filia prima manu flauos Lauinia crines,
Et roseas laniata genas, tum cætera circum
Turba furit, resonant latè plangoribus ædes.
Demittunt mentes: it scissa veste Latinus
Coniugis attonitus fatis, urbisque ruina,
Caniciem immundo perfusam puluere turpans:

620 * Hei mihi, quid tanto turbantur moenia luctu?
Quisve ruit tantus diuersa clamor ab urbe?

L A E T I T I A.

5. *Ecl. v. 58* * **E**Rgo alacris silvas, & cætera iura voluptas
Panæque, pastoresque tenet, Driadasque puellas.

62 * Ipsi lætitiæ voces ad sidera iactant
Intonsi montes. —

1. *Ae. v. 506* * Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus

738 * Adsis lætitia Bacchus dator. —

751 * Ingeminant plausum Tiri, Troesque sequuntur.

2. *Ae. v. 26* * Ergo omneis longo soluit se Teucra luctu.

386 * Atque huic exultans successu, animisque Choroæbus

3. *Ae. v. 99* * — Mistoque ingens exorta tumultu
Lætitia. —

* Hic

*Hic patris AEneæ suspensam blanda vicissim
Gaudia pertentant mentem:—

5. *Ae.* v. 827

*Namque ut supremam, falsa inter gaudia noctem
Egerimus nosti: & nimium meminisse necesse est:

6. *Ae.* v. 513

*Maxima tercentum totam delubra per urbem
Letitia, ludisq; viæ, plausuque fremebant:

8. *Ae.* v. 716

*At pater Aeneas, audito nomine Turni,
Letitia exultans, horrendumque intonat armis:

12. *Ae.* v. 697

Quantus Athos, aut quantus Erix aut ipse coruscis

* —Gaudetque niuali

702

Vertice se attollens pater Appenninus ad auras.

Laudare. Vide LAVS.

L A V S.

* **A** Ut si ultra placida laudarit,—

7. *Ecl.* v. 27

* Tantus amor laudum, tantæ victoria curæ.

3. *Ge.* v. 11

*Tum magis atque magis, blandis gaudere magistri
Laudibus & plausæ sonitum ceruicis amare,

185

*Hic labor, hinc laudem fortes sperare coloni,

188

Nec sum animi dubius; verbis ea vincere, magnum

Quam sit, & angustis hunc addere rebus honorem,

*In tenui labor, at tenuis non gloria, si quem

4. *Ge.* v. 6

Numina læua sinunt, auditque vocatus Apollo:

*Tanta meæ si te cœperunt tædia laudis.

332

*Et laudem positis velox Arethusa fuggittis.

344

*Semper honos, nomenq; tuū laudesque manebunt.

1. *Ae.* v. 614

*Ipse hostis Teucros insigni laude ferebat:

629

* —Subitusque priorem

5. *Ae.* v. 170

Præterit, & metis tenet æquora tuta relictis.

Tum verò exarsit iuueni dolor ossibus ingens.

Nec lachrymis caruere genæ, segnemque Meneætem

Oblitus, decorisq; sui, sociumque salutis,

In mare præcipitem puppi deturbat ab alta:

*Hi proprium decus, & partum indignantur, honorē 229

Niteneant, vitæque volunt pro laude pacisci.

Hos successus alit:

* —Primam merui qui laude coronam. 355

5 *Ae. v.* 390

*

— Non laudis amor, nec gloria cessit

Pulsa metu—

751

* Deponunt animos nil magne laudis agentes.

6. *Ae. v.* 817

* Nunc quoq; iam nimiū gaudens popularibus auribus

824

* Vincet amor patriæ. laudumque immensa cupido:

7 *Ae. v.* 496

* Ipse etiam eximiæ laudis succensus amore

Ascanius, curuo direxit spicula cornu;

9 *Ae. v.* 197

* Obstupuit magno laudum perculsus amore

Eurialus: simul his ardentem affatur amicum:

Mene igitur socium summis adiungere rebus

Nise fugis: solū te in tanta pericula mittam?

Non ita me genitor, bellis assuetus Opheltes

Argolicū terrorem inter Troiæque labores

Sublatum erudit, —

205

* Est hic, est animus lucis contemptor & istum

Qui vita bene credas emi: quo tendis honorem.

278

* Nulla meis sine te quæretur gloria rebus

Seu pacem, seu bella geram. —

11 *Ae. v.* 51

* Nos iuuenem exanimum, & nil iam cælestibus vllis

Debentem, vano mæsti comitamur honore.

123

* — Hic Drances ore vicissim

Orsa refert: ô fama ingens, ingentior armis

Vir Troianæ: quibus cælo te laudibus æquem?

Iustitiæne prius mirer, belline laborum?

L E C T V S.

1. *Ecl. v.* 80

* Hic tamen, hac mecū poteris requiescere nocte,

Fronde super viridi. —

3. *Ge. v.* 239

* Dura iacet pernix instrato saxa cubili,

Frondeb; hirsutis, & carice pastus acuta:

4. *Ge. v.* 189

* Post vbi iam thalamis se composuere, siletur

333

* At mater sonitum thalamo sub fluminis alti

Sensit, —

2 *Ae. v.* 503

* Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum.

3 *Ae. v.* 176

* Corripio, estratis corpus. —

509

* Sternitur optatæ gremio telluris ad vndam.

Sortiti remos: passimque in littore sicco

Corpora curamus: fessos sopor irrigat artus.

Necdum orbem medium nox horis acta subibat

Haud

Haud segnis strato surgit Palinurus, & omneis
Explorat ventos, —

* — Suscipiunt famulae, collapsaq; membra 4 Ae. v. 391
Marmoreo referunt thalamo, stratisque reponunt.

* — Lectumque iugalem, 496
Quo perij super imponas. —

* Hic postquam Iliacas vestes, notumque cubile 648
Conspexit, paullum lacrymis & mente morata.
Incubuitque toro. —

Tum me confectum curis, somnoque grauatum
Infelix habuit thalamus, pressitque iacentem.

* Dixit, & os impressa toro, — 659

* Dulcis & alta quies, placidaque simillima morti. 6 Ae. v. 522

* Quid moror? irrumpunt, thalamo: — 528

* Cum pater in ripa, gelidique sub ætheris axe 8 Ae. v. 28
Aeneas tristi turbatus pectora bello

Procubuit, seramque dedit per membra quietem.

* Vulcanum alloquitur, thalamoque hæc coniugis aureo 372
Incipit. —

* — Castum ut servare cubile 412
Coniugis, & possit paruos educere natos.

* — Nec tempore segnior illo 414
Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit.

L E X.

* C Oontinuò has leges, æternaq; fœdera certis 1 Ge. v. 60
Imposuit natura locis, quo tempore primum

Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem.

Vnde homines nati durum genus, —

* Quippè etiam festis quædam exercere diebus 268
Fas & iura sinunt. —

* Vicinæ ruptis inter se legibus vrbes. 509

* — Nec ferrea iura 2 Ge. v. 501
Insanumque forum, aut populi tabularia vidit.

* Magnisq; agitant sub legibus ævum: 4 Ge. v. 154

* Namque aliæ victu inuigilant, & fœdere pacto. 158
Exercentur agris. —

* Per populos dat iura: — 562

* — Regemque dedit qui fœdere certo 1 Ae. v. 66

- Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas
 1 *Ae. v. 267* * — Populosque feroces
 Contundet, moresque viris, & moenia ponet:
 296 * — Remo cum fratre Quirinus
 Iura dabant: —
 510 * — Solioque altè subnixa refedit,
 Iura dabat, legesque viris, operumque laborem
 Partibus æquabat iustis, aut sorte trahebat.
 2 *Ae. v. 157* * Fas mihi Graiorum sacrata resolvere iura:
 Fas odisse viros. —
 — Teneor patriæ nec legibus ullis.
 4 *Ae. v. 23* * — Ac totum sub leges mitteret orbem.
 27 * Ante pudor quàm te violem, aut tua iura resolvo.
 6 *Ae. v. 116* * Idem orans mandata dabat. —
 622 * — Fixit leges pretio, atque refixit.
 809 * Quis procul ille autem ramis insignis oliuæ
 Sacra ferens: nosco crines incanaque menta
 Regis Romani, primus qui legibus urbem
 Fundavit, Curibus parvis, & paupere terra
 Missus in imperium magnum. —
 7 *Ae. v. 246* * Hoc Priami gestamen erat, cum iura vocatis
 More daret populis: sceptrumque, sacerque Tiaras.
 8 *Ae. v. 321* * Is genus indocile, ac dispersum montibus altis,
 Composuit, legesque dedit, —
 12. *Ae. v. 111* * — Regique iubet responsa Latino
 Certa referre viros, & pacis dicere leges.
 1 *Ae. v. 578* * Tros, Tyriusque mihi, nullo discrimine agetur.
 2 *Ae. v. 190* * — Paribus se legibus ambæ
 Inuietæ gentes, æterna in fœdera mittent.

 L I B E R T A S.

- 1 *Ecl. v. 30* * **L**ibertas quæ sera, —
 Respexit tamen, & longo post tempore venit.
 6 *Ae. v. 821* * Ad poenam pulchra pro libertate vocabit
 Infelix. —
 8 *Ae. v. 648* * Aeneadæ in ferrum pro libertate, ruebant.
 11. *Ae. v. 346* * Det libertatem fandi, flatusque remittat.

Loqui. Vide DICERE.

Luctus. Vide LACHRYMAE.

Lucs. Vide PESTIS.

L V N A.

- * Ipse pater statuit quid menstrua luna moueret. 1 Geo. v. 353
- * Nec fratris radijs obnoxia surgere luna. 396
- * Si verò solem ad rapidum, lunasque sequentes
Ordine respicies. — 424
- * Luna reuertentes cùm primùm colligit ignes, 427
Si nigrum obscuro comprehenderit aëra cornu.
- * — vento super rubet aurea Phœbe. 431
- * Pura nec obtusis per cælum cornibus ibit. 433
- * — ibat, 2 Ae. v. 254
- A Tenedo tacitæ per amica silentia lunæ.
- * — multo manifesti lumine, quâ se 3 Ae. v. 151
Plena per incertas fundebat luna fenestras.
- * Ingens, quod torua solum sub fronte latebat, 636
Argolyei Clypei, aut Phœbeæ lampadis instar,
- * Tertia iam lunæ se cornua lumine complent. 645
Cùm vitam in siluis traho: —
- * — Obscuro sed nubila cælo, 586
Et lunam in nymbo nox intempesta tenebat.
- * — quam Troius Heros. 6 Ae. v. 451
- Vt primùm iuxta stetit, agnouitque per vmbra
Obscuram: qualem primo qui surgere mense,
Aut videt, aut vidisse putat per nubila lunam.
- * Lucentemque globum lunæ, Titaniâque astra. 725
Spiritus intus alit. —
- * Aspirant auræ in noctem: nec candida cursum 7 Ae. v. 8
Luna negat: splendet tremulo sub lumine pontus.
- * Suspiciens altam lunam, sic voce precatur. 9 Ae. v. 403
Tu Dea, tu præsens, nostro succurre labori,
Astrorum decus, & nemorum Latonia custos,
Si qua tuis vnquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit: si qua ipse meis venatibus auxi
Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi.
Hunc sine me turbare globum, & regetela per auras.

Lux & Lumen. Vide Dies.

L V X V R I A.

1. Ecl. v. 46 * **P** Ascite vt ante boues, pueri submitte tauros.
 6 Ecl. v. 40 * At non tam turpes pecudū tamen vlla secuta est.
 Concubitus. —
 2 Geo. v. 329 * Et Venerem certis repetunt armenta diebus.
 3. Ge. v. 61 * Desinit ante decem: post quatuor incipit annos.
 63 * Solue mares, mitte in venerem pecuaria primus,
 Atque aliam ex alia generando suffice prolem.
 73 * Tu modo quos in spem statuis submittere gentis.
 97 * Frigidus in Venerem senior, frustra que laborem
 Ingratum trahit, —
 130 * Atque vbi concubitus primus iam nota voluptas
 Sollicitat, frondesque negant,
 135 * Hoc faciunt nimio ne luxu obtusior vsus
 Sit genitali aruo, & sulcos oblimet inertes:
 Sed rapiat sitiens Venerem, interiusque recondat.
 159 * et quos aut pecori malant submittere habendo.
 209 * Sed non vlla magis vires industria firmat,
 Quam Venerem, & cæci stimulos auertere amoris,
 Siue bouum, siue est cui gratior vsus equorum.
 271 * Continuoque auidis vbi subdita flamma, medullis
 Vere magis (quia verere dicit calor ossibus) illæ,
 Vento concipiunt. —
 4 Geo. v. 197 * Illum adeo placuisse apibus mirabere morem
 Quod nec concubitu indulgent, nec corpora segnes,
 In Venerem soluunt, aut fætus nixibus edunt.
 194 * Regnorum immemores, turpiq; cupidine captos
 6 Ae. v. 24 * Hic crudelis amor tauri, suppositaque furto
 Pasiphae: mistumque genus prolesq; biformis.
 Minotaurus inest: Veneris monumenta nefandæ.
 612 * Quique ob adulterium cæsi, quique arma secuti
 Inclusi pœnam expectant. —
 661 * Quique sacerdotes casti: dum vita manebat.
 9. Ae. v. 614 * Vobis picta croco, & fulgenti murice vestis,
 Desidia cordi: iuuat indulgere choreis.
 tunicae manicas, & habent redimicula mitrae,
 Veræ Phrygiæ (neque enim Phryges) ite per alta
 Dindyma, vbi assuetis biforem dat tybia cantum:

Tympana vos, buxusq; vocat Berecynthia matris
Idcirco sinite arma viris, & cedite ferro.

*Hinc Helenum petit, & Rhœti de gente vetusta;
Anchemolum, thalamos ausum incestare nouerca.

10 *Æt.* v. 388

*At non in Venerem segnes, nocturnaque bella:

11 *Æt.* v. 736

Aut vbi curua choros induxit tybia Bacchi,

Expectare dapes, & plenæ pocula mensæ,

Hic amor, hoc studium:—

Luxus. Vide LVXVRIA.

M.

Magnanimitas. Vide CONSTANTIA.

MALVM, VICINVM.

*Nec mala vicini pecoris contagia lædent. 1 *Ecl.* v. 51

*Mantua, væ miseræ nemiū vicina Cremonæ. 9 *Ecl.* v. 28

*Continuo culpam ferro compesce, prius 3 *Ge.* v. 468
quam

Dira per incautum serpant contagia vulgus.

*—quid pestem euadere belli

10 *Æt.* v. 55

Iuuit, & Argolicas medium fugisse per ignes,

Totque maris vastæque exhausta pericula terræ?

*Quid miseros toties in aperta pericula ciues

11 *Æt.* v. 360

Proijcis: o latio caput horum & causa malorum.

*Qualis vbi alterno procurrens gurgite Pontus,

624

Nunc ruit ad terras, scopulosque superiacit vndam

Spumeus, extremamque sinu perfundit arenam:

Nunc rapidus retro, atque æstu reuoluta' resorbent

Saxa, fugit, litusque vado labente relinquit.

Bis Thulsci Rutulos egere ad mœnia versos:

Bis reiecti armis respectant terga tegentes.

M A R M O R.

- 1 Geo. v. 29 * — Ac nauali surgentes ære columnas.
 34 * Stabunt & Parij lapides, spirantia signa
 Aflaraci proles. —
 1 Ae. v. 597 * Quale manus addunt ebori decus: aut vbi flauo
 Argentum, Pariusque lapis circundatur auro.
 6 Ae. v. 552 * — Solidoque adamante columna,
 Vis vt nulla virum: non ipsi excindere ferro
 Cælicolæ valeant. —
 874 * Excudent alij spirantia mollius æra.
 Credo equidem, viuos ducent de marmore vultus.

M A R E.

- 2 Ecl. v. 25 * — Nuper me in littore vidi,
 Cùm placidum ventis staret mare —
 8 Ecl. v. 58 * Omnia vel medium fiant mare, viuite siluæ.
 9 Ecl. v. 57 * Et nunc omne tibi stratum silet æquor, & omnes,
 Aspice, ventrosi ceciderunt murmuris auræ.
 10 Ecl. v. 4 * Sic tibi cùm fluctus subter labere Sicanos
 Dotis amara suam non intermisceat vndam.
 1 Ge. v. 29 * An Deus immensi venias maris, —
 30 * Prædarique lupos iussit, pontumque moueri.
 50 * At prius ignotum ferro quàm scindimus æquor.
 206 * Quam quibus in patriam ventosa per equora vectis,
 Pontus & ostriferi fauces tentantur Abydi.
 327 * Cùm sonitu, feruetque fretis spirantibus æquor.
 360 * Iam sibi dum curuis malè temperat vnda carinis.
 356 * Continuò ventis surgentibus, aut freta ponti
 Incipiunt agitata tumescere; —
 2 Ge. v. 68 * Nascitur, & casus abies visura marinos,
 158 * An mare, quod suprà memorem? quodq; alluit infrà
 Atque indignatum magnis stridoribus æquor?
 Iulia quæ ponto longè sonat vnda refuso,
 Tyrrhenusq; fretis immittitur æstus auernis.
 479 * Vnde tremor terris: qua vi maria alta tumescant;
 Obicibus ruptis, rursusque, in se ipsa residant.
 Quid tantum Oceano properent se tingere soles
 Hyberni,

- † Sed nos immensum spatij confecimus æquor. 541
 † Fluctus vt in medio cœpit cū albescere ppnto 3 Ge. v. 237
 Longius, ex altoque sinum trahit, vtque volutus
 Ad terras immane sonat par saxa: —
 † — Quem super ingens 261
 Porta tonat cœli, & scopulis illisa reclamant
 A Equora, seu nempè abruptis turbata procellis
 Cæca nocte natat serus freta: —
 * Non tam creber, agens hyemem, ruit æquore turbo. 470
 † Vt mare sollicitum stridet refluentibus vndis 4 Ge. v. 262
Sic apes susurrant.
 † — Et se iactu dedit æquor in altum, 528
 Quaque dedit spumantem vndam, sub vertice torfit.
 † — Iactatos æquore toto, 1 Ae. v. 33
 † — Multosque per annos 35
 Errabant: acti fatis maria omnia circum.
 † Vela dabant læti, & spumas falis ære ruebant. 39
 † — Atque ipsos potuit submergere ponto. 44
 † Disiecitque rates, euertitque æquora ventis. 47
 † Et mulcere dedit fluctus, & tollere vento. 70
 † Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat equor. 71
 † Incute vim ventis, submersasque obrue puppes, 73
 † — Aut disijce corpora ponto. 74
 * Incubuerè mari, totumque à sedibus imis 88
 Vna Eurusque, Notusq; ruunt, creberque procellis.
 † Insequitur clamorq; virum, stridorq; rudentum. 91
 Eripiunt subito. nubes cælumque, diemque,
 Teucrorum ex oculis: ponto nox incubat atra.
 In tonuere poli, & crebris micat ignibus æther,
 Præsentemque viris intentant omnia mortem.
 † ipsius ante oculos ingens à vertice pontus 118
 In puppim ferit. —
 * Torquet agens circum, & rapibus vorat æquore 121
vortex.
 Apparent rari nautes in gurgite vasto:
 † Interea magno misceri murmure pontum 128
 Emissamque hyemem sensit Neptunus, —
 † Quos ego, sed motos præstat componere fluctus. 139
 † Non illi imperium pelagi, sæuumque Tridentem, 142
 Sed mihi sorte datum, —

1. Ae. v. 146

* Sic ait, & dicto citiùs tumida æquora placat.

152

* Ac veluti magno in populo cùm sæpe cohorta est
Seditio, sæuitque animis ignobile vulgus.

158

* Sic cunctus pelagi cecidit fragor, æquora postquam.

167

* — Quorum sub vertice latè

A Equora tuta silent: —

177

* Et sale tabentis artus in littore ponunt.

227

* — Cum Iuppiter æthere summo

Despiciens mare veliuolum, terrasque iacentis

249

* Vnde per ora nouem vasto cum murmure montis
It mare præruptum, & pelago premit arua sonanti.

515

* — Ater quos æquore turbo

Dispulerat, penitusque alias aduexerat oras.

528

* Troes te miseri, ventis maria omnia vecti

Oramus. —

538

* Cùm subitò assurgens, fluctu nimbosus Orion,
In vada cæca tulit, penitusque procacibus Austris,
Perque vndas superante salo, perque inuia saxa
Dispulit, huc pauci vestris ad nauimus oris.

2. Ae. v. 418

* — Stridunt sylæ, sæuitque tridenti

Spumeus, atque imo Nereus ciet æquora fundo.

3. Ae. v. 195

* Tum mihi cæruleus, supra caput astitit imber,
Noctem, hyememque ferens, & inhorruit vnda tene-
bris.

Continuò venti voluunt mare magna que surgunt

A Equora: dispersi iactamur gurgite vasto.

Inuoluere diem nimbi, & nox humida cælum

Abstulit, ingeminant abruptis nubibus ignes.

Excutimur cursu, & cæcis erramus in vndis,

Ipse diem, noctemque negat discernere cælo

Nec meminisse viæ, media Palinurus in vnda,

Treis adeò incertos cæca caligine soles

Erramus pelago, totidem sine sydere noctes.

397

* Proxima quæ nostri perfunditur æquoris æstu,

377

* Pauca tibi expediam, quò tutior hospita lustras

A Equora: —

417

* — Venit medio vi pontus & vndis

— Aruæque & vrbes

Littore diductas angusto interluit æstu.

421

* Obsidet, atque imo baratri ter gurgite vastos

Sorbet

Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras
Erigit alternos, & sidera verberat vnda.

* Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
Audimus longè, fractasque ad littora voces.

555

Exultantque vada, atque æstu miscentur arenæ.

Et pater Anchises: Nimirum hæc illa Charybdis,
Hos Helenus scopulos, hæc saxa horrenda canebat,
Eripite, ô socij, pariterque insurgit eremis.

Haud minus ac iussi faciunt: primusque rudentem
Contorsit lævas prioram Palinurus ad vndas.

Læuam cuncta cohors remis ventisque petiuit.

Tollitur in cælum curuato gurgite, & iidem
Subducta ad manes imos descendimus vnda.

Ter scopuli clamorem inter caua saxa dedere
Ter spumam elisam, & rorantia vidimus astra,

* — Totumque videres

4. Æ. v. 410

Misceri ante oculos tantis clamoribus æquor.

* — Et sæua quierant

523

Æquora: —

* Iam mare turbare trabibus: sæuâsque videbis

566

Collucere faces: iam feruere littora flammis.

* — Latet sub classibus æquor.

582

* Littorâque & vacuos sensit sine remige portus.

588

* — Tu testis in vndis

5. Æ. v. 789

Quam molem subitò excierit: maria omnia cœlo

Miscuit —

* Iungit equos curru genitor, spumantiâque addit

817

Fræna feris. manibusque omnes effundit habenas:

Cœruleo per summa leuis volat æquora curru.

Subsidunt vndæ, tumidumque sub axe tonanti,

Sternitur æquor aquis, fugiunt vasto æthere nimbi.

* Mene salis placidi vultum, fluctusque quietos

848

Ignorare iubes? mène huic confidere monstro?

Æneam credam. —

* Onimium cælo, & pelago, confise sereno,

870

* — Magnas obeuntia terras

6. Æ. v. 58

Tot maria intraui duce te. —

* Quos simul à Troia ventosa per æquora vectos,

335

Obruit Auster, aqua inuoluens, nauemque virosque.

* — Medioque sub æquore merfit

342

— Pala-

6. *Ae. v.* 532 * —Pelagine venis erroribus actus?
 729 * Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus.
 7. *Ae. v.* 6 * —Postquam alta quierunt
 AEquora, —
 8 * —Nec candida cursum
 Luna negat: splendet tremulo sub limine pontus
 27 * —Omniſque repente reſedit
 Flatus, & in lento luſtantur marmora tonſæ.
 197 * Quid petitis, quæ cauſſa rates, aut cuius egenteis
 Littus ad Auſonium per tot vada cæſula vexit?
 Siue errore viæ, ſeu tempeſtatibus acti,
 Qualia multa mari nauæ patiuntur in alto,
 Fluminis intraſtis ripas, portuque ſederis,
 213 * —Nec fluctibus actos
 Atra ſubegit hyems, veſtris ſuccedere terris.
 Nec ſidus regione viæ, littuſve ſefellit.
 9. *Ae. v.* 714 * Miſcent ſe maria. & nigræ attolluntur arenæ:
 10. *Ae. v.* 113 * Tū Zephiri poſuere, premit placida æquora pontus.
 Medicina, Vide APOLLO.

M E L L A.

9. *Ecl. v.* 89 * **M**ella fluant illi, ferat & rubus aſper amomum.
 4. *Ecl. v.* 130 * Et duræ quercus ſudabunt roſcida mella.
 4. *Ge. v.* 1 * Protinus aërij mellis cæleſtia dona
 Exequar. —
 35 * Anguſtos habeant aditus, nam frigore mella,
 Cogit hyems, eademque calor liquefacta remittit.
 56 * —Hinc arte recenteis
 Excudunt ceras & mella tenacia fingunt.
 100 * Hæc potior ſoboles: hinc cæli tempore certo,
 Dulcia mella premeſ: nec tantum dulcia quantum
 Et liquida, & durum Bacchi domitura ſaporem.
 139 * Ergo apibus foëtis idem, atque examine multo
 Primus abundare, & ſpumantia cogere preſſis
 Mella fauis: —
 139 * —Pars intra ſepta domorum
 Narcifci lachrymam, & lentum de cortice glutem,
 Prima fauis ponunt fundamina: deinde tenaceis
 Suspendunt ceras: —

—Alia

- * — Aliæ purissima mella 161
 Stipant, & liquido distendunt nectare cellas.
 * Feruet opus, redolentque thymo fragrantia mella. 169
 * — Grandævis oppida curæ, 178
 Et munire fauos, & Dedala fingere tecta.
 * — Aulæque, & cærea regna refingunt. 202
 * — Vltroque animam sub fasce dedere: 204
 Tantus amor florum, & generandi gloria mellis.
 * Amisso rupere fidem. constructaque mella 213
 Diripere ipsæ, & crates soluere fauorum.
 * Si quando sedem angustam, seruataque mella 228
 Thesauris relines: prius haustus sparsus aquarum
 Ore foue, fumosque manu prætende sequaces.
 * — Duo tempora missis. 231
 * Mellaque arundineis inferre canalibus vltro. 267
 Hortantem & fessas ad pabula nota vocantem.

M E M O R I A.

- * — Manet alta mente repositum 1 Ae. v. 30
 Iudicium Paridis. —
 * — Sæuique dolores 29
 Exciderant animo. —
 * Cum Iuno æternum seruans sub pectore vulnus. 40
 * — Neque enim ignari sumus ante malorum: 202
 * — Forsan & hæc olim meminisse iuuabit. 207
 * Quæquæ animus meminisse horret, luctuq; refugit: 2 Ae. v. 13
 * — Subijt chari genitoris imago, 560
 Vt regem æquæuum crudeli vulnere vidi
 * — Subijt deserta Creüsa, 562
 Et direpta domus, & parui casus Iuli.
 * Multa viri virtus animo, multusque recurſat 4 Ae. v. 3
 Gentis honos, hærent infixi pectore vultus.
 * Si mihi non animo fixum, immotumque sederet 13
 Necui me vinclo, vellem sociare iugali.
 * Nec venit in mentem, quorum consideris aruis. 39
 * — Nunquam regina negabo 334
 Promeritam, nec me meminisse pigebit Elisæ.
 Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus.
 * Mutatæ agnoscunt, excussa que pectore Iuno est: 5 Ae. v. 679
 * Baccha.

6. *Ac. v. 78* * Bacchatur vates, magnum si pectore possit
Excussisse Deum, tanto magis ille fatigat.
- 235 * — Aeternumque tenet per secula nomen.
7. *Ac. v. 231* * — Nec vestra feretur
Fama levis, tantique abolefcet gratia facti:
- 438 * — Nec regia Iuno
Immemor est nostri. —
8. *Ac. v. 155* * Accipio, agnoscoque libens, ut verba parentis
Et vocem Anchisæ magni, vultumque recordor,
Nam memini Hesiões visentem regna sororis
9. *Ac. v. 256* * Ascanius meriti tanti non immemor unquam:
10. *Ac. v. 439* * Sis memor, & te animo repetentem exempla tuorum.
Et pater Aeneas, & auunculus excitet Hector.

M E N T V M & B A R B A.

1. *Ecl. v. 28* * Candidior postquam tondenti barba cadebat.
8. *Ecl. v. 33* * Dúmque tibi est odio mea fistula, dúmque capelle
Hirsutumque supercilium, prolixaque barba
3. *Ge. v. 53* * Et crurum tenus à mento palearia pendent,
311 * Nec minus interea barbas, incanâque menta
Cinyphij tondent hirci, setasque comantes.
2. *Ac. v. 277* * Squallentem barbam, & concretos sanguine crines.
3. *Ac. v. 593* * Respiciamus, dira illuvies, immissaque barba.
4. *Ac. v. 250* * Nix humeros infusa tegit, tum flumina mento
Præcipitant senis, (*Atlantis*) & glacie riget horrida
barba,
6. *Ac. v. 299* * Terribili squallore Charon, cui plurima mento
Canities inculta iacet, stant lumina flamma
- 810 * Sacra ferens: Nosco crines incanâque menta
Regis Romani, primus qui legibus urbem,
10. *Ac. v. 324* * Tu quoque flauentem prima lanugine malas
Dum sequeris Clytium infelix noua gaudia Cydon,
- 346 * Aduenit, & rigida Dryopen ferit eminus hasta.
Sub mentum grauitè pressa, pariterque loquentis
Vocem animamque rapit traiecto gutture. —
- 838 * Colla fouet fusus propexam in pectore barbam.
12. *Ac. v. 300* * Occupat os flammis: Illi ingens barba reluxit
Nidoremque ambusta dedit.

M E R I D I E S.

*Nunc etiam pecudes umbras, & frigora captant 2. Ecl. v. 8
 Cum grauius rursus gemit arca frugibus, & cum 3. Ge. v. 133.
 Surgente, in ad Zephyrum paleae iactantur inanes.

*Inde ubi quarta sitim caeli collegerit hora 327.
 Et cantu quæulæ rumpent arbusta cicadæ,

*Ipsa ego te medios cum sol accenderit æstus 4. Ge. v. 401
 Cum sitiunt herbæ, & pecori iam gratiores umbra est.

In secreta senis ducam: quò fessus ab undis
 Se recipit, facile ut somno aggrediare iacentem.

*Iam rapidus torrens sitientes Sirius Indos 424
 Ardebat cælo, & medium sol igneus orbem

Hauferat: aiebant herbæ, & caua flumina siccis
 Faucibus ad limum radij tepesfacta coquebant.

Cum Proteus consueta petens fluctibus antra
 Ibat. —

*Hac vice sermonum roseis aurora quadrigis 6. Ae. v. 533
 Iam medium æthereo cursu traiecerat axem.

*Sol medium cæli conscenderat igneus orbem 8. Ae. v. 97
 Cum muros (vident)

M E R C V R I V S.

*Hæc ait & Maia genitum demisit ab alto, 1. Ae. v. 301
 Ut terræ, utque nouæ pateant Carthaginis arcēs

Hospitio Teucris: ne fati nescia Dido

Finibus arceret: volat ille per æra magnum

Remigio alarum, ac Lybiæ citus astitit oris.

*Et iam iussa facit. —

Audiit omnipotens. —

Tunc sic Mercurium alloquitur —

Vade age, nate voca Zephyros, & labere pennas.

Dardanumque ducem, Tyria Cartagine qui nunc

Expectat, fatisque datas non respicit vrbes,

Alloquere, & celereis defer mea dicta per auras.

Non illum nobis genitrix pulcherrima talem

Promisit, Graiumque ideo bis vindicat armis:

Sed fore, qui grauidam imperijs, belloque frementem

Italiam regeret. genus alto à sanguine Teucris
 Proderet: ac totum sub leges mitteret orbem.
 Si nulla accendit tantarum gloria rerum,
 Nec super ipse sua molitur laude laborem:
 Ascensione pater Romanas inuidet arces?

6. *Æt.* v. 238

*Dixêrat: ille patris magni parere parabat
 Imperio: & primùm pedibus talaria nectit
 Aurea: quæ sublimem alis siue æquora supra
 Seu terram rapido, pariter cum flamine portant:
 Tum virgam capit: hac animas ille euocat orco
 Pallenteis, alias sub tristitia tartara mittit:
 Dat somnos: adimirque & lumina morte resignat,
 Illa fretus agit ventos, & turbida tranat
 Nubila, iamque volans apicem, & latera ardua cernit
 Atlantis duri, cælum qui vertice fulcit:

252

*Hic primùm paribus nitens Cyllenius alis
 Constitit: hinc toto præceps se corpore ad vndas
 Misit, aui similis, quæ circum littora, circum
 Piscosos scopulos, humilis volat æquora iuxta.
 Haud aliter terras inter cælumque volabat,
 Littus arenosum Lybiæ, ventosque secabat,
 Vt primùm alatis tetigit magalia plantis:
 AENEAM fundantem arces, ac tecta nouantem
 Continuo inuadit. Tu nunc Cartaginis altæ
 Fundamenta locas.—

268

*Ipse deum tibi me claro demittit Olympo
 Regnator.—

Ipse hæc ferre iubet celeres mandata per auras.

276

* — Tali Cyllenius ore locutus,
 Mortales visus medio sermone reliquit,
 Et procul in tenuem ex oculis euauit auram.

356

*Nunc etiam interpres diuum Ioue missus ab ipso
 (Testor vtrumque caput) celeres mandata per auras
 Detulit, ipse deum manifesto in lumine vidi
 Intransentem muros, vocemque his auribus hausi.

377

*Nunc Liciæ sortes, nunc & Ioue missus ab ipso
 Interpres diuum, fert horrida iussa per auras.

356

*Huic se forma Dei vultu redeuntis eodem
 Obtulit in somnis: rursusque ita visa monere est:
 Omnia Mercurio similis, vocemque, coloremque,

Et cri-

Et crines flauos, & membra decora iuuentæ

Nate dea—

*Vobis Mercurius pater est, quem candida Maïa
Cyllenes gelido conceptum vertice fudit.

8. *Æt.* v. 138

METAMORPHOSIS.

*Cvui mater media sese tulit obuia silua;
Virginis os, habitumq; gerens, & virginis arma
Spartanæ vel qualis equos Threïssa fatigat
Harpalice, volucrumque fuga præuertitur Hebrum.

1. *Æt.* v. 318

Namque humeris de more habilem suspenderat arcū
Venatrix, dederátque comas diffundere ventis
Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes

*O quam te memorem virgo namq; haud tibi vultus 331

Mortalis: nec vox hominem sonat, ô dea certè

An Phœbi soror, an Nympharum sanguinis vna.

*At Cytherea novas arteis, noua pectore versat

661

Consilia vt faciem mutatus & ora Cupido

Pro dulci Ascanio veniat donisque furentem

Incendat reginam, atque ossibus implicet ignem:

*Paret amor dictis charæ genitricis, & alas

693

Exuit: & gressu gaudens incedit Iuli.

*Ergo inter medias sese haud ignara nocendi

5. *Æt.* v. 618

Conijcit, & faciemque deæ, vestemque reponit:

Fit Beroe Ismarij coniunx longæua Doricli.

*Ascaniumque petit forma, tum vertitur oris

9. *Æt.* v. 646

Antiquum in Buten: hic Dardanio Anchisæ

Armiger antè fuit, fidusque ad limina custos.

* —Ibat Apollo,

649

Omnia longæuo similis, vocemque, coloremque

Et crineis albos, & sæua sonoribus arma:

Atque his ardentem dictis affatur Iulum.

*Huic se forma Dei vultu redeuntis eodem

4. *Æt.* v. 556

Obtulit in somnis: rursusque ita visa monere est

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque,

Et crines flauos: & membra decora iuuentæ,

*Restitit Aeneas, claraque in luce refulsit.

1. *Æt.* v. 593

Os humerosque deo similis: namque ipsa decoram

Cæsariem nato genitrix. —

5. *Æt. v.* 835 *Iamque fere mediam cæli nox humida metam
Contigerat placida laxarant membra quiete.
Cum levis æthereis delapsus summus ab astris

841 * — Puppique Deus consedit in alta,
Phorbanti similis, fuditque has ore loquelas.

10. *Æt. v.* 83 *Et potes in totidem classes conuertere Nymphas,

234 * — Hanc genitrix faciem miserata refecit

Et dedit esse deas, æuumque agitare sub undis

12. *Æt. v.* 52 *Longè illi dea mater erit: quæ nube fugacem

Fœminea, tegat, & vanis sese occulat umbris.

224 *In medias acies formam assumulata Camerti:

Cui genus à proavis ingens, clarumque paternæ

Nomen erat virtutis, & ipse acerrimus armis:

In medias dat sese acies haud nescia rerum,

468 *Hoc concussa metu mentem Iuturna virago

Aurigam Turni media inter lora Metiscum

Excutit, & longè lapsam temone relinquit,

Ipsa subit, manibusque undanteis flectit habenas

Cuncta gerens, vocemque & corpus, & arma Metisci.

623 *Atque huic in faciem soror ut conuersa Metisci

Aurigæ, currumque & equos & lora regebat

632 *O soror, & dudum agnoui, cum prima per artem

Fœdera turbasti. —

Metus. Vide TIMOR.

M I L E S.

3. *Ge. v.* 346 * **N**on secus, ac patrijs acer Romanus in armis,
Iniusto sub fasce viam cum carpit, & hosti

Ante expectatum positus stat in agmine castris.

2. *Æt. v.* 18. *Huc delecta virum sortiti corpora furtim

Includunt cæco — armato milite complent.

8. *Æt. v.* 513 *Ingredere ô Teucrum atq; Italum fortissime ductor,

Hunc tibi præterea spes, & solatia nostri,

Pallanta adiungam, sub te tolerare magistro

Militiam, & graue Martis opus: tua cernere facta

Assuescat, primis & te miretur ab annis.

Arcadas huic equites bis centum robora pubis

Lecta dabo, totidemque suo tibi nomine Pallas.

*Tu

- *Tu quoque nunc stares immanis truncus in armis, 11. *Ae. v. 173*
 Esset par ætas, & idem si robur ab annis,
 *Quidquid apud duræ cessatum est mœnia Troiæ: 288
 Hectoris, A Eneæque manu victoria Graium
 Hæsit, & in decimum vestigia rettulit annum,
 Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis.
 *Quanquam ô si solitæ quicquam virtutis adesset, 415
 Ille mihi ante alios, fortunatusque laborum,
 Egregiusque animi, qui ne quid tale videret,
 Procubuit moriens, & humum semel ore momordit.
 *Non adeò has exosa manus victoria fugit, 436
 Ut tanta quicquam pro spe tentare reculem.
 Ibo animis contra: vel magnum præstet Achillem,
 Factaque Vulcani manibus paria induat arma
 Ille licet: vobis animam hanc soceroque Latino.
 Turnus ego, haud vlli veterum virtute secundus
 Deuouco: solum A Eneas vocat, & vocet oro.
 * — Vellem haud correpta fuisset 548
 Militia tali, conata laceßere Teucros.
 * — Catillus Iolam, 640
 Ingentemque animis, ingentem corpore & armis.
 Deiecit Herminium; nudo cui vertice fulua
 Cæsaries, nudique humeri, nec vulnera terrent,
 Tantus in arma patet. —
 *Funditur ater vbique cruor: dant funera ferro. 646
 Certantes, pulchramque petunt per vulnera mortem.
 At medias inter cædes exultat Amazon
 Vnum exerta latus pugnae, pharetrata Camilla.
 *Sanguinis ille vomens riuos cadit, atque cruentam 668
 Mandit humum, moriensque suo se in vulnere versat.
 *Bellum importunum ciues cum gente deorum 305
 Inuictisque viris gerimus: quos nulla fatigant
 Prælia: nec victi possunt absistere ferro.
 *Ante oculos, interque manus sunt omnia vestras. 311
 Nec quenquam incuso: potuit quæ plurima virtus
 Esse, fuit: toto certatum est corpore regni.
 *O præstans animi iuuenis, quantum ipse feroci 12 *Ae. v. 19*
 Virtute exuperas, tanto me impensius æquum est
 Consulere, atque omnes metuentem expendere casus
 * — Haud quaquam dictis violentia Turni 45

- Flectitur: exuperat magis, ægrescitque medendo.
 Ut primum fari potuit, sic incipit ore:
 Quam pro me curâ geris, hanc precor optime pro me
 Deponas, lethumque sinas pro laude pacisci.
 Et nos tela pater, ferrumque haud debile dextra
 Spargimus, & nostro sequitur de vulnere sanguis
 12 *Æt. v. 70* * Illum turbat amor, figitque in virgine vultus:
 Ardet in arma magis, paucisque affatur Amatam.
 Ne quæso, ne me lacrymis, neve omine tanto
 Prosequere, in duri certamina Martis euntem.
 O mater: neque enim Turno mora libera mortis.
 225 * Cui genus à proavis ingens, clarumque paternæ
 Nomen erat virtutis, & ipse acerrimus armis
 In medias dat sese acies haud nescia rerum.
 258 * — Primusque Tolumnius augur
 Hoc erat, hoc votis, inquit, quod sæpè petiui.
 Accipio, agnoscoque deos: me me duce ferrum
 Corripite o Rutuli quos improbus. —
 — fert impetus ipsum,
 344 * — Paribusque ornaucrat armis
 Vel conferre manum, vel equo præuertere ventos.
 369 * Et cristam aduerso curru quatit aura volentem.
 387 * Sæuit, & infracta luctatur arundine telum
 Eripere, auxilioque viam quæ proxima, poscit:
 Ense fecent lato vulnus: telique latebram
 Rescindant penitus, seseque in bella remittant.

M O N S.

- 1 *Ecl. v. 84* * **M** Aioresque cadunt altis de montibus umbræ.
 1 *Æt. v. 183* * **M** A Encas scopulum interea conscendit, & omnē
 Prospectum latè pelago petit, Anthea si quem
 Iactatum vento videat, Phrygiasque biremes.
 423 * Iamque ascendebant collem, qui plurimis vrbi
 Imminet, aduersasque aspectat de super arces.
 4 *Æt. v. 151* * Postquam altos ventum in montes, atq; inuia lustra
 Ecce feræ saxi deiectæ vertice capræ
 Decurrere iugis. —
 248 * Atlantis, cinctum assidue cui nubibus atris
 Pinniferum caput, & vento pulsatur & imbri;

Nix humeros infusa tegit, tum flumina mento
Precipitant senis, & glacie riget horrida barba.

* — Tonitruque tremiscunt 5 Ae. v. 694

Ardua terrarum, & campi: —

* Monte sub aërio qui nunc Misenus ab illo 6 Ae. v. 234

Dicitur, æternumque tenet per secula nomen.

* Iam primum saxi suspensam hanc aspice rupem: 8 Ae. v. 190

Disiectæ procul ut moles, desertaque montis

Stat domus, & scopuli ingentem traxere ruinam.

Hic spelunca fuit vasto submota recessu.

* — Et aëri cursu petit ardua montis, 221

* — Aut montes concurrere montibus altos 692

* — Ipse ardua montis 11. Ae. v. 513

Per deserta iugo properans aduentat ad vibem.

* At Iuno ex summo (qui nunc Albanus habetur 12. Ae. v. 134

Tum neque nomen erat, neq; honos aut gloria mōti)

Prospiciens tumulo, campum spectabat. —

M O N S T R V M.

* Hic verò subitum, ac dictu mirabile monstrum. 4 Geo. v. 554

* Cum subitū, dictuq; oritur mirabile monstrum, 2 Ae. v. 680

Namq; manus inter, mcestorumq; ora parentū,

Ecce levis summo de vertice visus Iuli,

Fundere lumen apex, —

* Horrendum & dictu video mirabile monstrum. 3 Ae. v. 26

* Tristius haud illis monstrum, nec sæuior vlla 214

Pestis, & ira Deū Stygijs sese extulit undis.

Virginei volucrum vultus fœdissima ventris

Proluuias, vncæque manus, & pallida semper

Ora fame. —

* At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris 424

Ora exertantem, & naueis in saxa trahentem.

Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo.

Pubes tenus: postrema immani corpore tristis

Delphinum caudas vtero commissa luporum.

* Præstat: — 430

— Longos & circumflectere cursus,

Quam semel informen vasto vidisse sub antro

Scyllam, & cæruleis canibus resonantia saxa.

3 *Ac. v. 583*

*Noctem illam tecti siluis, immania monstra
Perferimus. —

655

*Vix ea fatus erat: summo cum monte videmus,
Ipsum inter pecudes vasta se mole mouentem
Pastorem Polyphemum, & littora nota petentem.
Monstrum, horrendum, informe, ingens, cui lumen
ademptum:

Trunca manum pinus regit, & vestigia firma.

664

*Dentibus infrendens gemitu graditurq; per æquor:

677

*Cernimus astantes nequicquam lumine toruo
Aetnæos fratres, cælo capita alta ferentis;
Consilium horrendum: quales cum vertice celso,
Aëriæ quercus, aut coniferæ cyparissi,
Constiterant, sylua alta Iouis, lucusque Dianæ.

6 *Ac. v. 24*

*Hic crudelis amor tauri, suppositaque furto
Pasiphae, mistumque genus, prolesque biformis
Minotaurus inest. —

285

*Multaque præterea variarum monstra ferarum.
Centauri in foribus stabulant, Scyllæque biformes,
Et centum geminus Briareus, ac bellua Lænae
Horrendum stridens, flammisq; armata Chimæra,
Gorgones, Harpyiæq; forma tricorporis umbræ.
Corripit hic subita trepidus formidine ferrum
Aeneas, strictamque aciem venientibus offert.

298

*Portitor has horrendus aquas, & flumina seruat
Terribili squalore Charon: cui plurima mento
Canities inculta iacet, stant lumina flamma:
Sordibus ex humeris nodo dependet amictus,

400

* — licet ingens ianitor antro
Aeternum latrans exanguis terreat umbras.

417

*Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci
Personat, aduerso recubans immanis in antro,
Cui vates horrere videns iam colla colubris,
Melle soporata, & medicatis frugibus ossam
Obijcit: ille fame rabida tria guttura pandens
Corripit obiectam, atque immania terga resoluit
Fusus humi, totoque ingens extenditur antro,
Occupat Aeneas aditum custode sepulto,
Euaditque celer ripam irremediabilis undæ.

576

*Quinquaginta atris immanis hyatibus Hydra

Senior

Szuior intus habet sedem, tum Tartarus ipse

Bis patet in præceps tantum, —

*Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore Pontus. 729

*Quæ ne monstra pii paterentur talia Troes, 7. Ac. v. 28

Delati in portus. —

* — non plurima cælo 269

Monstra sinunt. —

*Odit & ipse pater Pluton, odere sorores 327

Tartareæ monstrum, tot sese vertit in ora,

Tam sæuæ facies, tot pullulat atra colubris.

*Tum verò infelix ingentibus excita monstribus. 376

*Alecto toruam faciem, & furialia membra 415

Exiit in vultus sese transformat aniles:

Et frontem obscœnam rugis arat: induit albos,

Cum vitta crines, tum ramum innectit oliuæ.

*Et iuuenem monstribus pauidi effudere marinis. 780

*Ecce autem subitum, atq; oculis mirabile monstrum: 8. Ac. v. 81

Candida per siluam cum foetu concolor albo.

Procubuit, viridique in littore conspicitur sus.

*Huic monstro Vulcanus erat pater, illius atros 198

Ore vomens ignes, magna se mole ferebat.

*Hic Cacum in tenebris incendia vana vomentem 218

Corripit in nodum complexus, & angit inhærens

Elisos oculos & siccum sanguine guttur.

* — pedibusque informe cadauer 264

Protrahitur, nequeunt expleri corda tuendo.

Terribiles oculos, vultum, villosaque setis

Pectora semiferi, atque extinctos faucibus ignes.

*Necdum etiam geminos à tergo respicit angueis. 697

Omnigenumque Deum monstra, & latrator Anubis

Contra Neptunum, & Venerem, contraq; Mineruam

Tela tenent. —

*Ima petunt: hinc virgineæ, mirabile monstrum, 9. Ac. v. 120,

Quot prius ærata steterant ad littora proræ,

Obstupuere animis Rutuli: —

Reddunt se totidem facies Pontoque feruntur.

*Hunc vehit immanis Triton, & cærulea concha 10. Ac. v. 209,

Exterrens freta: cui laterum tenuis Hispida nanti,

Frons hominem præfert, in pristina definit alius:

Spumæa semifero sub pectore murmurat vnda.

- 10 *Ae. v. 565* † A Egion qualis, centum cui brachia dicunt,
Centenasque manus, quinquaginta oribus ignem
Pectoribusque arsisse: Iouis cum fulmina contra
Tot paribus streperet clypeis, tot stringeret enses.
11 *Ae. v. 271* † Nunc etiam horribili visu portenta sequuntur.
Et socij amissis petierunt æthera pennis,
Fluminibusq; vagantur aues (heu dira meorum
Supplicia) & scopulos lacrymosis vocibus implent.
-

M O R A.

- 3 *Ecl. v. 52* * **Q**uin age si quid habes, in me mora non erit
vlla.
4 *Ecl. v. 28* † Molle paulatim flauescet campus arista,
10 *Ecl. v. 11* † Nam neque Parnassi vobis iuga, nam neque Pindi
Vlla moram fecere, —
2. *Ge. v. 201* † Et quantum longis carpent armenta diebus.
3 *Geo. v. 42* † — En age segnes,
Rumpe moras. —
252 † Ac neque eos iam fræna virum nec verbera sæua
— retardant.
4 *Ge. v. 185* † Mane ruunt portis, nusquam mora: —
548 † Haud mora continuo matris præcepta faceffit.
1 *Ae. v. 417* † — ne quis contingere posset,
Molirive moram, —
750 † — vel quæ tardis mora noctibus obstat.
2 *Ae. v. 261* † Ergo omnis longo soluit se Teuceria luctu.
109 † Moliri, & longo fessi discedere bello.
282 † Quæ tantæ tenuere moræ? quibus Hector ab oris
Expectate venis? —
287 † Ille nihil, nec me quærentem plura moratur.
373 † Festinate viri: nam quæ tam fera moratur
Segnities? alij rapiunt. —
524 † — recepit
Ad sese & sacra longæum in sede locavit.
480 † — quid ultra
Prouehor, & fando surgentes demoror Austros?
3 *Ae. v. 572* † Haud mora, continuo perfectis ordine votis,
548 † Interea classem velis aptare iubebat
Cornua velatarum obuertimus antennarum.

Anchises, fieret vento mora ne qua ferenti.

*Ipse pater dextram Anchises haud multa moratus 610

Dat iuueni, —

*Indulge hospitio, causasque innecte morandi: 4 Ae. v. 54

Dum pelago defæuit hyems, & aquosus Orion,

Quassatæque rates, & non tractabile cælum.

*Nec moritura tenet crudeli funere Dido. 308

*Si te his attigerit terris aurora morantem 568

Eia age, rumpe moras, —

*Nec mora continuo vastis cum viribus effert 5 Ae. v. 368

Ora dares. —

*Cunctantem & vatis portat sub tecta Sybillæ. 6 Ae. v. 211

*Paulatim adnabam terræ, iam tuta tenebam. 358

*Vnus qui nobis cunctando restituit rem. 847

*Hunc Phœnissa tenet Dido, blandisque moratur 1 Ae. v. 674

Vocibus. —

*Attrahere, atque moras tantis licet addere rebus: 7 Ae. v. 315

*Rumpe moras omneis, & turbata arripe castra. 9 Ae. v. 13

*Nec Turnum segnis retinet mora, sed rapit acer 10 Ae. v. 308

Totam aciem in Teucros. —

*Inde ubi tot traxisse moras — *tedet* — 888

*Ne qua mora ignaros, ubi primum vellere signa 11 Ae. v. 19

Annuerint superi, —

Impediat, segnesque metu sententia tardet.

*Nulla mora in Turno, nihil est quod dicta retractet 12 Ae. v. 11

Ignavi Aeneadæ —

* — neque enim Turno mora libera mortis. 74

Ille auidus pugnae furas incluserat auro.

*Hinc atque hinc, oditque moras, hastamq; coruscat. 430

* — haud multa moratus 506

Excipit in latus, —

* — Dedit obuia feror 540

Pectora, nec misero clypei mora profuit ærei.

*Ne qua meis esto dictis mora, Iuppiter hæc stat. 565

*Nec mora, nec requies, vasto certamine tendunt. 553

M O R B V S.

*H Vnc quoq; ubi aut morbo grauis, aut iam seg. 3 Ge. v. 95
Deficit, abde domo, — (nior annis

*Morbo.

- 3 Geo. v. 441 * Morborum quoque te causas & signa docebo:
Turpis oues tentat scabies, —
- 458 * Quin etiam ima dolor balantum lapsus ad ossa.
Cum furit, atque arte depascitur ardua febris.
- 464 * Quam procul, aut molli succedere sæpius umbræ
Videris, aut summas carpentem ignavius herbas,
Extremamque sequi, aut medio procumbere campo
Pascentem, & seræ solam decedere nocti:
- 471 * Quam multæ pecudum pestes, nec singula morbi
Corpora corripunt, —
- 482 * — Sed vbi ignea venis
Omnibus acta sitis miseros adduxerat artus,
Rursus abundabat fluidus liquor, omniaque in se
Ossa minutatim morbo collapsa trahebat.
- 496 * Hinc canibus blandis rabies venit, & quatit ægros
Thussis anhela sues, ac faucibus angit obesis.
- 504 * Sin in processu cœpit crudefcere morbus,
Tum verò ardentes oculi, atque attractus ab alto,
Spiritus, interdum gemitu grauis, imaque longo
Ilia singultu tendunt. —
- 4 Ge. v. 251 * Si verò tristi languebunt corpora morbo:
Quod iam non dubijs poteris cognoscere signis:
Continuò est ægris alius color, horrida vultum
Deformat macies: —
- 532 * Hæc omnis morbi causa: hinc miserabile Nymphæ
2 Ae. v. 436 * — & vulnere tardus Vlyssi.
- 6 Ae. v. 275 * Pallentesque habitant morbi, tristisque senectus.

M O R S.

- 5 Ecl. v. 21 * **E**xtinctum Nymphæ crudeli vulnere Daphnim
Flebant: —
- 34 * — Postquam te fata tulerunt.
- 8 Ecl. v. 29 * — Extrema moriens tamen alloquor hora.
- 60 * — Extremum hoc munus morientis habeto.
- 9 Ecl. v. 18 * Pene simul tecum solatia rapta Menalca?
- 10 Ecl. v. 33 * — O mihi tum quàm molliter ossa quiescant
- 2 Ge. v. 490 * Felix qui potuit rerum cognoscere causas,
Atque metus omnes, & inexorabile fatum.

subiecit pedibus, strepitumque Acherontis auari.	
*Optima quæque dies miseris mortalibus æui	3 Ge. v. 66
Prima fugit:—	
Et labor, & duræ rapit inclementia mortis.	
*Nec via mortis erat simplex. —	481
*Et dulces animas plena ad præsepia reddunt	495
*Hinc lætis vituli vulgo moriuntur in herbis.	499
* — Ea visa salus morientibus vna.	510
*Concidit, & mistum spūmis vomit ore cruorem:	517
Extremosque ciet gemitus, —	
*Ipsis est aer auibus non æquus, & illæ	546
Præcipites altæ. vitam sub nube relinquunt.	
*Iamq; cateruatim dat stragem: atque aggerat ipsis	556
In stabulis turpi dilapsa cadauera tabo:	
*Deterior qui visus, cum, ne prodigū oblit,	4. Ge. v. 89
Dede neci. —	
* — vltroque animam sub fasce dedere,	204
* — & corpora bello,	218
Obiectant, pulchrāmque petunt per vulnera mortem.	
* — animasque in vulnere ponunt.	238
* — huic geminæ nares, & spiritus oris.	300
Multa reluctanti obstruitur, plagisque perempto.	
* — Euridicem vox ipsa, & frigida lingua,	527
Ah, miseram Euridicen, animā fugiente vocabat,	
*Illum expirantem transfixo pectore flammæ	1. Ae. v. 48
Turbine corripuit, scopuloque infixit acuto	
* — O terque quaterque beati,	98
Queis ante ora patrum, Troiæ sub mœnibus altis	
Contigit oppeteré: ô Danaum fortissime gentis	
Tytide, me ne Iliacis occumbere campis	
Non potuisse: tuâque animam hanc effundere dextra?	
Sæuis vbi AEacidæ telo iacet Hector: —	
*Nunc Amici casum gemit, & crudelia secum	229
Fata Lyci. —	
*Quid Troes potuerē? quibus tot funera passis,	236
Cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis?	
* — Neque adhuc crudelibus occubat vmbriis:	551
* — Atque in vtrumque paratus,	2. Ae. v. 61
Seu versate dolos, seu certæ occumbere morti.	
*Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscunt.	72
*Inson.	

*Infontem, infando indicio, quia bella, vetabat,
Demiserunt, nunc cassum lumine lugent

90 * — Inuidia postquam pellacis Vlyssi
— Superis concessit ab oris.

103 * — Iamdudum sumite poenas
Hoc Ithacus velit, & magno mercentur Atridae.

126 * — Tectusque recusat
Prodere voce sua quemque, aut opponere morti.

134 * Eripui (Fateor) letho me, & vincula rupi

139 * Quos illi fors ad poenas ob nostra reposcent
Effugia, & culpam hanc miserorum morte piabunt:

317 * — Pulchrumque mori succurrit in armis.

361 * Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicit? —

364 * Plurima perque vias sternuntur inertia passim
Corpora, perque domos —

368 * Victoresque cadunt Danaï: crudelis vbiq̃ue
Luctus, vbiq̃ue pavor, & plurima mortis imago.

353 * — Moriamur, & in media arma ruamus,

384 * — Et formidine captos
Sternimus. —

398 * — Multos Danaum demittimus orco.

408 * Et sese medium iniecit moriturus in agmen.

410 * — Telis
Nostorum obruimur, oriturque miserrima cædes,
Armorum facie —

424 * — Primusque Choraebus
Penclei dextra: diuæ armipotentis ad aram
Procumbit, cadit & Ripheus iustissimus vnus,
Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui.
Dijs aliter visum, pereunt Hispanisque Dimasque
Confixi à socijs, nec te tua plurima Panthu
Labentem pietas, nec Apollinis infula texit.

433 * — Et si fata fuissent
Vt caderem meruisse manu —

447 * Extrema iam in morte parant defendere telis.

494 * Fit via vi, rumpunt aditus, primosque trucidant.

529 * — Illum ardens in festo vulnere Pyrrhus
Insequitur: iam iamque manu tenet, & premit hasta.

532 * Concidit, ac multo vitam cum sanguine fudit

Hic Priamus, quanquā in media iam morte tenetur.

* — Qui nati coram me cernere lethum 538

Fecisti, & patrios foedasti funere vultus.

* Vadimus haud dubiā in mortē, per tela, per hostes. 359

* — Dextrāque coruscum 552

Extulit, ac lateri capulo tenus abdedit ensē.

* Regnatorem Asiæ, iacet ingens littore truncus, 557

Auulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.

* Ut regem æquæuum crudeli vulnere vidi 561

Vitam exhalantem. —

* — Et nī mea cura resistat, 599

Iam flammæ tulerint, inimicus & hauserit ensis.

* Ipse manu mortem inueniam. — 645

* — Patet isti ianua letho. 661

Iamque aderit multo Priami de sanguine Pyrrhus,

Natum ante ora patris: patrem qui obtruncat ad aras.

* — Ut medijs hostem in penetralibus, utq; 665

Ascaniumque, patremque meum: iuxtaque Creusam

Alterum in alterius mactatos sanguine cernam?

* — Nunquam omnes hodie moriemur inulti, 679

* Si perituris abis, & nos rape in omnia tecum: 675

* Arboribusque, satisque lues, & lethifer annus. 3. Ac. v. 139

Linquebant dulces animas, aut ægra trahebant

Corpora, —

* Nate dea? viuī? aut si lux alma recessit. 311

* Hostilem ad tumulum Troiæ sub mœnibus altis 322

Iussa mori, —

* Spargite me in fluctus, vastoque immergite ponto, 605

Si pereō, manibus hominum perijsse iuuabit.

* — Satis est gentem effugisse nefandam. 653

Vos animam hanc potius quocunq; absumite letho.

* Sed mihi vel tellus opem prius ima dehiscat, 4. Ac. v. 24

Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,

Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam

Ante pudor, quā te violem —

* — Hac animas ille euocat orco 242

Pallanteis, alias sub tristia tartara mittit.

Dat somnos, adimitque & lumina morte resignat.

* Et cū frigida mors anima se duxerit artus, 385

Omnibus umbra locis adero, dabis improbe pœnas.

* Amis.

4 Ae. v. 375

3. * Amissam classem sociosque à morte reduxi.

386 * His medium dictis sermonem abrumpit, & auras
Aegra fugit, seque ex oculis auertit, & aufert.391 * — suscipiunt famulae, collapsaque membra
Marmoreo referunt thalamo, stratisque reponunt.451 * Mortem orat: tædet cœli conuexa tueri:
Quo magis incæptum peragat, lucemque relinquat.

499 * Hæc effata silet. pallor simul occupat ora,

547 * Quin morere, vt merita es, ferroque auerte dolorem.

617 * Auxilium imploret, videatque indigna suorum
Funera: —619 * — aut optata luce fruatur,
Sed cadat ante diem, mediâque inhumatus arena.630 * Hæc ait: & partes animum versabat in omneis
Inuisam quærens quàmprimum abrumpere lucem.648 * Hic postquam Iliacas vestes, notumque cubile
Conspexit, paulum lachrymis, & mentem morata,
Incubuitque toro: dixitque nouissima verba.
Dulceis exuuiæ, dum fata deusque sinebant
Accipite hanc animam: meque his exoluite curis.
Vixi, & quem dederat cursum fortunâ, peregi.
Et nunc magna mei sub terras ibit imago.

660 * Sed moriamur, ait, sic sic iuuat ire sub vmbras.

663 * Dixerat: atque illam media inter talia ferro
Collapsam aspiciunt comites, ensemque cruore
Spumantem, sparsasque manus —678 * — Eadem me ad fata vocasses.
Idem ambas ferro dolor, atque eadem hora tulisset.683 * — Date vulnera lymphis
Abluam, & extremus si quis super halitus errat.
Ore legam: Sic fata gradus euaserat altos,
Semianimemque sinu germanum amplexa fouebat
Cum gemitu atque atros siccabat veste cruores.
Illa graueis oculos conata attollere, rursus
Deficit, infixum stridet sub pectore vulnus.
Ter sese attollens, cubitoque innixa leuauit.
Ter reuoluta toro est, oculisque errantibus alto
Quæsiuit cælo lucem, ingemuitque reperia.693 * Tum Iuno omnipotens longum miserata dolorem,
Difficilesque obitus, Irim demisit Olympo:

Quæ luctantem animam, nexosque resolveret artus.

Nam quia nec fato, merita nec morte peribat.

Nondum illi flauum Proserpina vertice crinem

Abstulerat, Stygioque caput damnauerat orco.

* — Teque isto corpore soluo.

773

Sic ait: & dextra crinem secat, omnis & vna

Dilapsus calor, atque in ventos vita recessit.

* — Leui cum sanguine Nisus

5. *Æt.* v. 323

Labitur infelix, cæsis vt fortè iuuentis

Fusus humum, viridesque super madefecerat herbas.

* — Sed pronus in ipso

332

Concidit, immundaque fimo, sacroque cruore.

* Ille autem spissa iacuit reuolutus arena.

336

Perculit, & fulua moribundum extendit arena.

374

* Ast illum fidi æquales genua ægra trahentem,

468

Iactantemque vtroque caput, crassumque cruorem

Ore reiectantem: mistosque in sanguine dentes

Ducunt ad naues: —

* Et qua sequetis reuocatum à morte Dareta.

476

Dixit, & aduersi contra stetit ora iuuentis.

Qui donum astabat pugnae, duosque reducta

Librauit dextra media inter cornua cæstus

Arduus, effractoque illisit in ossa cerebro.

Sternitur, exanimisq; tremens procumbit humi bos.

* Plaudentem nigra figit sub nube columbam.

Decidit exanimis, vitamque reliquit in astris

516

Aërijs: —

* Amissum Anchisen flebant: —

614

* O miseræ quas non manus, inquit, Achaia bello

623

Traxerit ad lethum patriæ sub mænibus, ô gens

Infelix, cui te exitio fortuna reſeruat?

* Nunc pater & tenues Teucrum res eripe letho.

690

Vel tu quod superest, infesto fulmine morti,

Si mereor, demitte, tuæque hic obrue dextra.

* Millia multa daret letho, gemerentque repleti

806

Amnes: nec reperire viam, atque euoluere posset

In mare se Xantus, —

* Vnus erit tantum amissum quem gurgite quæret.

814

Vnum pro multis dabitur caput. —

* Vt venere, vident indigna morte peremptum

6. *Æt.* v. 163

Y

Misenum

Misenum A Eolidem—

- 6 *Ae. v. 168* *Postquam illum victor vita spoliauit Achilles.
 174 *Inter saxa virum spumosa immerferat vnda
 273 *Terribiles visu formæ, lethumque, laborque:
 277 * — Habitant in faucibus orci:
 302 *Ipse ratem conto subigit, velisque ministrat,
 Et ferruginea subuectat corpora cymba.
 305 *Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat,
 Matres, atque viri, deffunctaque corpora vita
 Magnanimùm heroum, pueri, innuptæque puellæ,
 Impositique rogis iuuenes ante ora parentum.
 Quam multa in syluis, autumnni frigore primo
 Lapsa cadunt folia, aut ad terram gurgite ab alto
 Quàm multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus
 Trans pontum fugat, & terris immittit apricis.
 Stabant orantes, primi transmittere cursum,
 Tendebantque manus, ripæ vltioris amore.
 Nauita sed tristis nunc hos: nunc accipit illos.
 Ast alios longè summos arcet arena.
 325 *Hæc omnis, quā cernis, inops, inhumatāq; turba est.
 Portitor ille Charon: hi quos vehit vnda sepulti,
 Nec ripas datur horrendas, nec rauca fluentia
 Transportare prius quam sedibus ossa quierunt.
 Centum erant annos, volitanque hæc littora circum
 Tum demum admissi stagna exoptata reuifunt.
 426 *Continuò audite voces, vagitus, & ingens,
 Infantumque animæ flentes in limine primo,
 Quos dulcis vitæ exortes, & ab vbere raptos
 Abstulit atra dies, & funere merfit acerbo.
 Hos iuxta falso damnati crimine mortis.
 434 *Proxima deinde tenent mœsti loca, qui sibi lethum
 Infantes peperere manu, lucemque perosi
 Proiecere animas quàm vellent æthere in alto
 Nunc & pauperiem, & duros perferre labores.
 Fata obstant, tristique palus innabilis vnda
 Alligat,—
 450 *Inter quas Phœnissa recensâ vulnere Dido
 Errabat sylua in magna:—
 502 * — Mihi fama suprema
 Nocte tulit fessum vasta de cæde Pelasgum
 Procubuisse super confusæ stragis acervum: *Quia

*Quin & supremo cum lumine vita reliquit: 735
Non tamen omne malū miseris: nec funditus omnes
Corporeæ excedunt pestes, penitusque necesse est
Multa diu concreta modis inolescere miris.

Ergo exercentur pœnis: —

*Dicam acies, actosque animis in funera reges. 7. Ae. v. 42

*Hic iuuenis primam ante aciem stridente sagitta 531

Natorum Tyrrii fuerat qui maximus, Almon
Sternitur: hæsit enim sub gutture vulnus, & vda

Vocis iter, tenuemque inclusit sanguine vitam.

Corpora multa virum circa: seniorque Galeus

Dum paci medium se offert: —

*Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum 756

Eualuit: neque cum iuvenere in vulnera cantus

Somniferi: & Maris quæsitæ in montibus herbæ.

Tenemus Angitiæ, vitrea te Fucinus vnda,

Teliquidi fleuere lacus: —

*Fulmine Phœbigenam Stygias detrusit ad vndas. 773

*Mortua quinetiam iungebat corpora viuis, 8. Ae. v. 484

Componens manibusque manus, atque oribus ora.

*Complexu in misero, longa sic morte necabat. 488

At fessi tandem ciues, infanda furentem

Armati circumstant, ipsūmq; domūque:

Obtruncant socios, ignem ad fastigia iactant.

*Heu quantæ miseris cædes Laurentibus instant! 537

Quas pœnas mihi Turne dabis! —

*Qualis eram, cum primam aciem Præneste sub ipsa 561

Straui, scutorūque incendi victor aceruos,

Et regem hac Herilum dextra sub tartara misi:

Nascenti cui tres animas Feronia mater,

— Dederat.

*Ter letho sternendus erat, cui tum tamen omnes 566

Abstulit hæc animas dextra, & totidem exuit armis.

*Sin aliquem infandum casum fortuna minaris: 578

Nunc o, nunc liceat crudelem abrumperé vitam.

* — Neque finitimus Mezentius vnquam 569

Huic capiti insultans, tot ferro sæua dedisset

Funera: tam multis viduasset ciuibus urbem.

* — Arua noua Neptunia cæde rubescunt. 695

*Illam inter cædes pallentem morte futura 709

- Fecerat ignipotens vndis, & lapige ferri
 9 *Ae. v. 137* *Fata mihi: ferro sceleratam excindere gentem.
 324 * —Vocemque premit: simul ense superbum
 Rhamnetem aggreditur.—
 332 *Tum caput ipsi aufert domino, truncumq; relinquit
 Sanguine singultantem: atro tepefacta cruore
 Terra, torique madent:—
 347 *Pectore in aduerso totum cui cominus ensem
 Condidit assurgenti, & multa morte recepit.
 Purpuream vomit ille animā, & cum sanguine mista
 Vina refert moriens:—
 400 * —An sese medios moriturus in hostes
 Inferat & pulchram properet per vulnera mortem.
 410 *Dixerat, & toto connixus corpore ferrum
 Conijcit: hasta volans noctis diuerberat umbras,
 Et venit aduersi in tergum Sulmonis: ibique
 Frangitur ac fixo transit præcordia ligno.
 Voluitur ille vomens calidum de pectore flumen
 Frigidus, & longis singultibus ilia pulsatur.
 431 *Taliam dicta dabat, sed viribus ensis adactus
 Transadigit costas, & candida pectora rumpit.
 Voluitur Eurialus letho, pulchrosque per artus
 It cruor, inque humeros ceruix collapsa recumbit,
 Purpureus veluti cum flos succisus aratro
 Languescit moriens: lassove papauera collo
 Demisere caput, pluuia cum fortè grauantur.
 At Nisus ruit in medios, solumque per omnes
 Volscentem petit, in solo Volscente moratur.
 Quem circum glomerati hostes, hinc cominus, atque
 hinc
 Proturbant: instat non segnius, ac rotat ensem
 Fulmineum: donec Rutuli clamantis in ore
 Condidit aduerso, & moriens animam abstulit hosti.
 Tum super exanimem sese proiecit amicum
 Confossus, placidaque ibi demum morte quieuit.
 453 * —Et primis vna tot cæde peremptis,
 Seranoque, Numaque ingens concursus ad ipsa
 Corpora, seminecesque viros, tepidumque recenti
 Cæde locum, & plenos spumantis sanguine riuos.
 471 *Stant mœsti: simul ora virum præfixa videbant.

Nota nimis miseris:atroque fluentia tabo,

*Figite me, si qua est pietas, in me omnia tela

Conijcite ô Rutuli: me primam absumite ferro:

Aut tu magne pater diuum miserere, tuoque

Inuisum hoc detrude caput sub tartara telo:

Quando aliter nequeo crudelem abrumperé vitam.

*Quas ibi tum ferro strages, quæ funera Turnus

Ediderit,quem quisque virum demiserit orco.

*Ipse ter adducta circum caput egit habena,

Et media aduersi liquefacto tempora plumbo

Diffidit,ac multa porrectum extendit arena.

*Aut ipso portæ posuere in limine vitam.

*

—Hostem

Feruere cæde noua, & portas præbere patentes.

*Coniecto sternit iaculo,volat Itala cornus

Aëra per tenuem, stomachoque infixâ sub altum

Pectus abit:reddit specus atri vulneris vndam

Spumantem,& fixo ferrum in pulmone tepescit.

*

—Sternit Aphydnum

Tum Bitiam ardentem oculis,animisq; frementem.

Non iaculo(neque enim iaculo vitam ille dedisset)

Sed magnum stridens contorta Phalarica venit

Fulminis acta modo:—

*

—Collapsa ruunt immania membra.

Dat tellus gemitum,& clypeum,superintonat inges.

Qualis in Euboico Baiarum littore quondam

Saxea pila capit:—

*Pandarus vt fuso germanum corpore cernit,

*Sic ait:& sublatum altè consurgit in ensem

Et mediam ferro gemina inter tempore frontem

Diuidit,impuerque immani vulnere malas.

Fit sonus:ingenti concussa est pondere tellus.

Collapsos artus,atque arma cruenta cerebro

Sternit humi moriens:atque illi partibus æquis

Huc caput atque illuc humero,ex vtro pependit.

*Tandem ductores audita cæde suorum.

Conueniunt Teucri:—

*Aggeribus,tantas strages impunè per urbem

Ediderit?iuuenum primos tot miserit Orco?

*

—Huic gladio perque ærea scuta,

10 Ae. v. 316 *

Per tunicam squalentem auro, latus haurit apertum.

—Casus euadere ferri

Cui licuit paruo: —

318 *

—Sternentes agmina claua

Deiecit letho, nihil illos Herculis arma,

Nil validæ iuuere manus: —

322 *

—Ecce, Pharo, voces dum iactat inertes,

Intorquens iaculum clamanti sistit in ore.

335 *

—Tum magnam corripit hastam

Et iacit, illa volans clypei transuerberat æra

Mæconis, & thoraca simul cum pectore rumpit.

346 *

—Et rigida Dryopen ferit eminus hasta,

Sub mentum grauitè pressa, pariterque loquentis

Vocem animamque rapit traiecto gutture at ille

Fronte ferit terram, & crassum vomit ore cruorem.

381 *

—Hunc, magno vellit dum pondere saxum

Intorto figit telo: discrimina costis

Per medium quâ spina dedit, hastamque receptat

Ossibus hærentem: —

385 *

—Nam pallas ante ruentem,

Dum furit incautum crudeli morte sodalis

Excipit, atq; ensẽm tumido in pulmone recondit.

394 *

*Nam tibi Tymbre caput Euandrius abstulit ensis,

413 *

*Hic mactat Ladona, Pheretæq;, Demodocumque:

Strymonio dextram fulgenti diripit ense

Elatam in iugulum. saxo ferit ora Thoantis,

Ossaque dispergit cerebro permista cruento.

426 *

*At non cæde viri tanta perterrita Lausus,

Pars ingens belli finit agmina: primus Abantem

Oppositum interimit, pugnae nodumque moramq;

Sternitur Archadiae proles, sternuntur Hetrusci.

419 *

*Iniecere manum Parca, telisque sacrarunt

Euandri: —

471 *

—Etiam sua Turnum

Fata vocant, metasque dati peruēnit ad æui.

486 *

*Ille rapit calidum frustra de vulnere telum,

Vna eademq; via sanguisque, animusq; sequuntur.

Corruit in vulnus: sonitum super arma dedere,

Et terram hostilem moriens petit ore cruento.

507 *

*O dolor, atque decus magnum rediture parenti.

Hæc

- Hæc te prima dies bello dedit, hæc eadem aufert,
 Cum tamen ingentes Rutulorum linqvis acervos.
 * Tum latebras animæ, pectus mucrone recludit. 601
 Talia per campos edebat funera ductor
 Dardanius, torrentis aquæ, vel turbinis atri
 More furens:—
 * — Subit oras hasta per imas 588
 Fulgentes clypei: tum læuum perforat ignem,
 Excussus curru, moribundus voluitur aruis.
 * — Teuerisq; pio det sanguine pœnas. 617
 * Morte obita, quales fama est volitare figuras. 641
 * Illum autem Aeneas absentem in prælia pœscit. 661
 Obuia multa virum demittit corpora morti.
 * Quosq; (nefas) omnes infanda in morte reliqui? 673
 * An sese mucrone ob tantum dedecus amens 681
 Induat, & crudum per costas exigat ensem.
 * Sternitur infelix Acron, & calcibus atram 730
 Tundit humum explans, infraetæque tela cruentat.
 * — Nec longum lætabere: te quoq; fata 740
 Prospectant paria atque eadem mox arua tenebis:
 * — Hoc dicens eduxit corpore telum. 744
 Olli dura quies oculos & ferreus vrget
 Somnus: in æternam clauduntur lumina noctem.
 * Iam grauis æquabat luctus, & mutua Mauors 755
 Funera: cædebant pariter, pariterque ruebant
 Victores, victique: neque his fuga nota, nec illis.
 * Sternitur infelix alieno vulnere, cælumque 781
 Aspicit, & dulces moriens reminiscitur Argos.
 * — Extremæque Laufo 814
 Parcæ fila legunt: validum namque exigit ensem
 Per medium Aeneas iuuenem, totumque recondit.
 Transijt & parmam mucro, leuia arma, minacis,
 Et tunicam molli mater quam neuerat auro;
 Impleuitq; ne sinum sanguis, tum vita per auras
 Concessit mœsta ad manes, corpusque reliquit.
 At verò vt vultum vidit morientis, & ora,
 Ora modis Anchisiades, pallentia miris:
 * Hoc tamen infelix miseram solabere mortem: 819
 Aeneæ magni dextra cadis. —
 * Tantæne me tenuit viuendi nate voluptas, 846

Vt pro me hostili paterer succedere dextræ,
 Quem genui: tuâne hæc genitor per vulnera seruator,
 Morte tua viuens?

10 *Æ. v. 853*

*Debueram: patriæ poenas, odijsque meorum:
 Omneis per mortes animam fontem ipse dedissem
 Nunc uiuo: neque adhuc homines, lucemq; relinquo:
 Sed linquam. —

11 *Æ. v. 27*

* — Quem non virtutis egentem
 Abstulit atra dies, & funere merfit acerbo.

110 *Pacemne exanimis, & Martis sorte peremptis
 Oratis? —

158

* — Tuque ô sanctissima coniunx
 Felix morte tua: neque in hunc seruata dolorem.

166

* — Quod si immatura manebat
 Mors natum, cæsis Volscorum millibus antè
 Ducentem in Latium Teucros cecidisse iuuabit.

172

*Magna trophœa ferunt, quos dat tua dextera letho.

197

*Multa bouum circa mactantur corpora morti.

207

* — Confusæq; ingentem cædis aceruum

366

* — Sat funera fusi

Vidimus ingentes, & desolauimus agros.

372

*Nos animæ viles, inhumata inflectaque turba
 Sternamur campis. —

384

* — Tot quando stragis aceruos
 Teucrorum tua dextera dedit: —

397

*Et quas mille die victor. sub tartara misi

408

*Nunquam animā talem dextera hac (absiste moueri)
 Amittes: habitet tecum & sit pectore in isto.

617

*Præcipitat longè, & vitam dispergit in auras.

654

* — Et permisti cæde viro-
 rum Semianimes voluuntur equi. —

647

*Certantes, pulchramq; petunt per vulnera mortem.

664

*Quem telo primum quem postremum aspera virgo
 Deiecit: aut quot humi morientia corpora fundis?

666

* — Cuius apertum

Aduersi longa transuerberat abiete pectus:

Sanguinis ille vomens riuos cadit, atq; cruentam

Mandit humum, moriensque suo se in vulnere versat.

676

*Quotque emissa manu contorsit spicula virgo,
 Tot Phrygij cecidere viri. —

- * —Perque arma viro perq; ossa securum 696
 Altior insurgens.—
 Congeminat, vulnus calido rigat ora cerebro.
- * —Tum summa ipsius ab hasta 748
 Defringit ferrum, & partes rimatur apertas
 Qua vulnus lethale ferat: contra ille repugnans
 Sustinet à iugulo dextram, & vim viribus exit.
- * Sterneret vt subita turbatam morte Camillam: 796
 Annuit oranti:—
- * Hasta sub exertam donec perlata papillam 803
 Hæsit, virgineumque alte bibit acta cruorem:
 Concurrent trepidæ comites, dominamq; ruentem
 Suscipiunt: —
- * Illa manu moriens telum trahit: ossa sed inter 816
 Ferreus ad costas alto stat vulnere mucro
 Labitur exanguis: labuntur frigida letho
 Lumina, purpureus quondam color ora reliquit.
 Tum sic expirans Accam ex æqualibus vnā
 Alloquitur, —
- * Hactenus Acca soror potui: nunc vulnus acerbum 823
 Conficit, & tenebris nigrescunt omnia circum
 Effuge: —
- * Iamque vale, simul his dictis linquebat habenas 827
 Ad terram non sponte fluens: tum frigida toto
 Paulatim exoluit se corpore, lentæque colla
 Et caput letho posuit caput, arma relinquens.
 Vitæque cum gemitu fugit indignata sub umbras.
- * Prospexit tristi mulctatam morte Camillam: 839
 * Non tamen indecorem tua te regina relinquet 845
 Extrema iam in morte: neq; hoc sine nomine lethum
 Per gentes erit. —
- * Nam quicunque tuum violauit vulnere corpus 848
 Morte luet merita: —
- * —Hæsitque in corpore ferrum. 864
 Illum expirantem socij, atque extrema gementem,
 Obliti linquunt. —
- * Nec miseram effugiunt mortem. — 881
 * Mœnibus in patrijs, atque inter tuta domorum 882
 Confixi expirant animas. —
- * —Oriturque miserrima cædes: 385

- 11 *Ae. v. 895* * — Primæque mori pro mœnibus audent.
 898 * Deletas Volscorum acies, cecidisse Camillam.
 12. *Ae. v. 157* * Accelera, & fratrem, si quis modus, eripe morti.
 Hasta volans: —
 273 * Horum vnum ad medium teritur quâ subtilis aluo
 Balteus, & laterum tecturas fibula mordet.
 276 * Transadigit costas, fuluaque extendit arena.
 291 * Aduerso proterret equo: ruit ille recedens,
 Et miser oppositis à tergo inuoluitur aris
 In caput, inq; humeros: ac feruidus aduolat hasta
 Messapus, teloque orantem multa trabali
 Desuper altus equo grauitè ferit, atque ita fatur:
 Hoc habet, hæc melior magnis data victima Diuis.
 Concurrunt Itali, spolianteque cadentia membra.
 Obuius ambustum torrem Chorineus ab ara
 Corripit, & venienti Ebuso, plagamque ferenti,
 Occupat os flammis: illi ingens barba reluxit,
 Nidoremque ambusta dedit. super ipse secutus
 Cæsariem læua turbati corripit hostis,
 Impressoque genu nitens, terræ applicat ipsum:
 Sic rigido latus ense ferit. Podalirius Alsum
 Pastorem, primæque acie per tela ruentem
 Ense sequens nudo superimminet: ille securi
 Aduersi frontem mediam mentumque reducta
 Disijcit, & sparso latè rigat arma cruore.
 Olli dura quies oculos, & ferreus vrget
 Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem.
 328 * Multa virum volitans dat fortia corpora letho:
 Semineces voluit multos, aut agmina curru
 Proterit, aut raptas fugientibus ingerit hastas.
 339 * Hostibus insultans, spargit rapida vngula rores
 Sanguineos, mistaque cruor calcatur arena.
 Iamque neci Sthenelumque dedit, Framyrimque, Po-
 lumque.
 Hunc congressus, & hunc, illū eminus, eminus ambo
 354 * Antè leui iaculo longum per inane secutus,
 Sistit equos bijuges, & curru defilit, atque
 Semianimi, laptoque superuenit, & pede collo
 Impresso, dextra mucrone extorquet, & alto.
 Fulgentem tingit iugulo, atq; hæc insuper addit:

In agros, & quam bello Troiane petisti,
Hesperiam metire iacens: hæc præmia, qui me
Ferro, ausi tentare, ferunt: sic mœnia condunt.

* — Turnusque secutus 380

Imam inter galeam, summi thoracis & oras,
Abstulit ense caput, truncumque reliquit arena.

Atque ea dum campis victor dat funera Turnus:

* — it tristis ad æthera clamor 409

Bellantum iuuenum, & duro sub Marte cadentum.

* — ferit ense grauem Tymbræus Ositim, 458

Archetium Mnestheus: Epulonem obtruncat Achates,

Vfentemq; Gyas: cadit ipse Tolumnius augur.

* Ipse neque aduersos dignatur sternere morti. 464

* Quis mihi nunc tot acerba deus, quis carmine cædes 500

Diuerfas, obitumque ducum, quos æquore toto,

Inque vicem nunc Turnus agit, nunc Troius heros

Expediat? —

* Excipit in latus, & quâ fata celerrima, crudo 507

Transadigit costas, & crates pictoris ense.

Turnus equo deiectum Amycum, fratremq; Diorem

Congressus pedes, hunc venientem cuspidelonga,

Hunc mucrone ferit, curruque abscissa duorum

Suspendit capita, & rorantia sanguine portat.

* Præcipitem scopulo, atque ingentis turbine saxi 531

Excudit, effunditq; solo: hunc lora, & iuga subter

Prouoluere rotæ: crebro super vngula pulsu

Incita, nec domini memorum proculcat equorum.

Ille ruenti — Hilo, animisque immane frementi

Occurrit, telumque aurata ad tempora torquet:

Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro.

* — dedit obuia ferro 540

Pectora, nec misero clypei mora profuit ærei

* Te quoque Laurentes viderunt A Eole campi, 542

Oppetere, & latè terram consternere tergo.

Occidis, Argivæ quem non potuere phalanges

Sternere, nec Priami regnorum euersor Achilles.

Hic tibi mortis erant metæ domus alta sub Ida,

— solo Laurente sepulcrum

* Iret ut ad muros, vrbique aduerteret agmen 555

Ocyus: & subita turbaret clade Latinos.

* Infe-

- 12 *Ae. v. 598* *Infelix pugnae iuuenem, in certamine credit
 Extinctum: & subito mentem turbata dolore,
 Se causam clamat, crimemque, caputque malorum:
- 602 *Purpureos moritura manu discindit amictus
 Et nodum informis lethi trabe nequit ab alta.
 Quam cladem miseræ postquam accepere latinæ:
- 628 *Ingruit Aeneas Italis & praelia miscet:
 Et nos sæua manu mittamus funera Teucris:
- 638 *Vidi oculos ante ipse meos: —
 Oppetere ingentem atque ingenti vulnere victum.
- 641 *Occidit infelix:
- 646 *Usque adeone mori miserum est; vos o mihi manes
 Este boni, quoniam superis auersa voluntas.
 Sancta ad vos anima atque istius inscia culpæ.
 Descendam, magnorū haud vnquam indignus aūorū
- 659 *Præterea regina, tui fidissima, dextra
 Occidit ipsa sua, lucemque exterrita fugit:
- 678 *Stat conferre manū Aeneæ: stat quidquid acerbū est
 Morte pati: —
- 690 *Sic urbis ruit ad muros: vbi plurima fuso
 Sanguine terra madet, stridentque hastilibus auræ.
- 727 * — Et quo vergat pondere lethum
 Emicat hic impune putans: —
- 760 *Aeneas mortem contra, præsensque minatur
 Exitium, si quisquam adeat: terretque tremantes
 Excisurum urbem minitans: —
- 873 * — Qua tibi lucem
 Arte morer?
- 935 *Et me, seu corpus spoliatum lumine mauiis,
 Redde meis: —
- 943 * — victum quem vulnere Turnus
 Strauerat: —
- 948 * — Pallas te hoc vulnere, Pallas
 Immolat, & poenam scelerato ex sanguine sumit.
 Hoc dicens: ferrum aduerso sub pectore condit.
 Feruidus: ast illi soluuntur frigore membra:
 Vitæque cum gemitu fugit indignata sub umbras,
- 464 *Ipse neque aduersos dignatur sternere morti.
- 362 *Hunc comitem Asonem coniecta cuspide mittit.
- 514 *Tres vno congressu, & moestum mittit Onyten.

*Iam tandem inuadit medios, & Marte secundo,
Terribilis sæuam nullo discrimine cædem
Suscitat:—

497

M V N E R A.

*NAmque erit ille mihi semper Deus, illius aram
Sæpe tenet nostris ab ouilibus imbuet agnus.

1. Ecl. v. 7.

Ille meas errare boues vt cernis, & ipsum
Ludere quæ vellem calamo permisit agresti.

*Ante leues ergo pascentur in æthere cerui
Et freta distituent nudos in litore pisces:

60

Quàm nostro illius labatur pectore vultus.

*Fistula Damoetas dono mihi quam dedit olim,

2. Ecl. v. 37

*—Quoniam sordent tibi munera nostra

44

*Rusticus es Corydon, nec munera curat Alexis.

56

Nec si muneribus certes, concedat Iolas:

*—Phœbo sua semper apud me

3 Ecl. v. 68

Munera sunt lauri, & suaue rubens Hyacinthus.

*Parta meæ Veneri sunt munera, namque notaui

67

Ipse locum aeris quo congersere palumbes.

Quod potui, puero syluestri ex arbore lecta

Aurea mala decem misi: cras altera mittam.

*Mella fluant illi, ferat & rubus asper amonum

89

*At tibi prima puer nullo munuscula cultu

4 Ecl. v. 18

Errantes hederas —

*An quicquam nobis tali sit munere maius?

5. Ecl. v. 53

*Quæ tibi, quæ tali reddam pro carmine dona

81

*At tu sume pedum: quod me cum sæpe rogaret

88

Non tulit Antigenes, & erat tum dignus amari,

Formosum paribus nodis, atque ære Menalce

*—Extremum hoc munus morientis habeto.

8. Ecl. v. 60.

*Protinus aerij mellis cælestia dona

4. Ge. v. 1

Exequar:—

*—Tu munera supplex

534

Tende petens pacem —

*Sunt mihi bis septem præstanti corpore Nymphæ,

1. Ae. v. 75

Quarum quæ forma pulcherrima, Deiceiam

Connubio iungam stabili:—

Omneis vt tecum, meritis pro talibus, annos

Exigat, & pulchra faciat te prole parentem:

—Gra

2 Ac. v. 605

* —Grates persolvere dignas
Non opus est nostræ, Dido, nec quidquid vbiq; est
Gentis Dardaniæ, magnum quæ sparsa per orbem:
Dij tibi, si qua pios respectant numina, —
Præmia digna ferant. —

612 * In freta dum fluuij current, dum montibus vmbra
Lustrabunt, conuexa polus dum sydera pascet:
Semper honos nomenq; tuum, —

651 * Munera prætereà Iliacis erepta ruinis
Ferre iubet: pallam signis auroque rigentem,
Et circum textum croceo velamen achanto,
Ornatus Argiæ Helenæ: —

656 * —Matris Ledaæ mirabile donum.

683 * Dona ferens pelago, & flammis restantia Troiæ:

713 * Miratur dona Aeneæ: —

2 Ac. v. 17 * Votum pro reditu simulant, —

31 * Pars stupet innuptæ donum exitiale Mineræ.

36 * Aut pelago Danaûm insidias, suspectaque dona
Præcipitare iubent, —

43 * —aut vlla putatis
Dona carere dolis Danaûm: —

49 * Quidquid id est, timeo Danaos & dona ferentes,

189 * Nam si vestra manus violasset dona Mineræ,

3 Ac. v. 438 * —dominamque potentem
Supplicibus supera donis: —

464 * Dona dehinc auro grauia, sectoq; elephanto
Imperat ad naues ferri: stipatque carinis
Ingens argentum, Dodonæosque lebetas,
Loricam confertam hamis, auroq; trilicem,
Et conum insignis galeæ: —

482 * Nec minus Andromache digressu mœsta supremo
Fert picturatas auri sub tegmine vestes,
Et Phrigiam Ascanio clamydem: nec cedit honori,
Textilibusq; onerat donis, ac talia fatur:
Accipe & hæc, manu tibi quæ monumenta mearû
Sint, puer, & longum Andromaches testentur amorē
Coniugis Hectoræ: cape dona extrema tuorum,

536 * Dij —

Persoluant grates dignas, & præmia reddant
Debita: —

—Tyrie

* —Tyrioque ardebat Murice lana
Demissa ex humeris: diues quæ munera Dido
Fecerat, & tenui telas discreuerat auro:

* —Ego te quæ plurima fando 333

Enumerate vales, nunquam regina negabo
Promeritam, nec me meminisse pigebit Elisæ,
Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus,
Pro re pauca loquar —

* Nusquam tuta fides, eiectum littore egentem 373

Excepi, & regni demens in parte locavi:
Amissam classem, sociosque à morte reduxi.

* Tertia dona fecit geminos ex ære lebetas. 5 Aene. v. 266

Cymbiâque argento perfecta, atque aspera signis.
Iamque adeò donati omnes, opibusque superbi
Ibant. —

* Sergestum Aeneas promisso munere donat 282

Servatam ob nauem lætus, sociosque reductos.
Olli serua datur operum haud ignara Mineræ,
Cressa genus Pholoe, —

* Inuitat (Aeneas) pretijs animos, & præmia ponit, 292

* Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit. 305

Cnosia bina dabo leuato lucida ferro
Spicula, cælatamque argento ferre bipennem.
Omnibus hic erit vnus honos: tres præmia primi
Accipient, flauaque caput nectentur oliua.
Primus equum phaleris insignem victor habeto:
Alter Amazoniam pharetram, plenamque sagittis
Threicijs, lato quam circum amplectitur auro
Balteus, & tereti subnectit fibula gemma.

Tertius Argolica hac galea contentus abito.

* Tum fatus Anchisa, cunctis ex more vocatis, 246

Victorem magna præconis voce Cloantum
Declarat. viridique aduelat tempora lauro,
Munerâque in naues ternos aptare iuuenços,
Vinâque, & argenti magnum dat ferre talentum:
Ipsis præcipuos ductoribus addit honores:
Victori Clamydem auratam, quam plurima circum
Purpura Mæandro duplici Mœlibea cucurrit:
Intextusque puer frondosa regius Ida.
Veloces iaculo ceruos, cursuque fatigat.

* At,

5. *Ac. v.* 258 * At qui deinde locum tenuit virtute secundum,
 Leuibus huic hamis confertam, auroque trilicem
 Loricam.—
 348 * Tum pater Aeneas vestra inquit munera vobis
 Certa manet pueri, & palmam mouet ordine nemo:
 Meliceat casum miseriari insontis amici.
 Sic fatus, tergum Getuli immane Leonis
 Dat salio villis onerosum atque vnguibus aureis.
 Hic Nisus. Si tanta, inquit, sunt praemia victis,
 Et te lapsorum miseret: quæ munera Niso
 Digna dabis? primam merui qui laude coronam
 359 * Et clypeum efferri iussit Didimaonis artes,
 Neptuni sacro Danaïs de poste refixum.
 Hoc iuuenem egregium praestanti munere donat:
 Post ubi confecti cursus, & dona peregit:
 365 * Sic ait, & geminum pugnae proponit honorem.
 Victori, velatum auro, vittisque iuuentum:
 Ensem atque insignem galeam, solatia, victo.
 478 * Qui donum astatat pugnae:—
 486 * Inuitat qui forte velint, & praemia ponit
 532 * Muneribus cumulat magnis, ac talia fatur.
 535 * Ipsius Anchisæ longæui hoc munus habebis
 Cratera impressum signis: quem Thracius olim
 Anchisæ genitori in magno munere Cyllæus
 Ferre sui dederat monumentum, & pignus amoris.
 543 * Proximus ingreditur donis qui vincula rupit:
 846 * Ipse ego paulisper pro te tua munera inibo.
 6. *Ac. v.* 408 * — Ille admirans venerabile donum
 Fatalis virgæ, longo post tempore visum,
 Cæruleam aduertit puppim, ripæque propinquat.
 525 * Intra tecta vocat Menelaum, & lumina pandit,
 Scilicet id magnum sperans fore munus amanti:
 884 * — Manibus date lilia plenis:
 Purpureos spargam flores, animamque nepotis
 His saltem accumulem donis, & fungar inani
 Munere.—
 7. *Ac. v.* 86 * — Huc dona sacerdos
 Cum tulit—
 229 * Dijs sedem exiguum patrijs, litusque rogamus
 Innocuum, & cunctis vndamq;, auramq; patentem.
 Non

Non erimus regno indecores: nec vestra feretur
Fama levis, tantique abolefcet gratia facti:
Nec Troiam Aufonios gremio excepiffe pigebit.

* Dat tibi præterea fortunæ parua prioris
Munera, reliquias Troia ex ardente receptas.
Hoc pater Anchifes auro libabat ad aras:
Hoc Priami gestamen erat, cùm iura vocatis
More daret populis; sceptrumque sacerque Tiaras,
Iliadumque labor, vestes:—

7 *Ae. v. 243*

* — Nec purpura regem.
Picta mouet, nec scripta mouent Priameia tantum.

251

* En perfecta mei promissa coniugis arte
Munera. —

8. *Ae. v. 612*

* Ille deæ donis, & tanto lætus honore,
Expleri nequit:—

617

* Quæ vobis, quæ digna viri pro talibus ausis
Præmia posse reat solui? pulcherrima primùm
Dij, moresque dabunt vestri, tum cætera reddet
Actutum pius Aeneas atque integer æui
Ascanius, meriti tanti non immemor vnquam,
Imo ego vos, —

9. *Ae. v. 254*

* Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis,
Pocula, deuicta genitor, quæ cepit, Arisba.
Et tripodas geminos; auri duo magna talenta,
Cratæra antiquum quem dat Sidonia Dido:
Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, & prædæ ducere sortem:
Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis
Aureus? ipsum illum clypeum, cristasque rubentis
Excipiam forti, iam nunc tua præmia Nise.
Præterea bis sex genitor lectissima matrum
Corpora, captiuosque dabit, suaque omnibus arma,
Insuper id campi quod rex habet ipse Latinus.

263

* — Sed te super omnia dona,
Vnum oro, genitrix Priami de gente vetusta
Est mihi: quam —

283

* Multa virum solido argento perfecta relinquunt,
Armæque, craterasque simul, pulchrosque tapetas.
Eurialus phaleras Rhamnetis, & aurea bullis
Cingula:—

357

10 *Æt.* v. 619

— Et tua larga
 Sæpe manu, multifque oneravit limina donis
 — Quid si, quod voce grauaris,

628

Mente dares? —

825

* Quid tibi nunc, miserandæ puer, pro laudibus istis,
 Quid pius Aeneas tanta dabit indole dignum?

11. *Æt.* v. 24

* Ite (ait) egregias animas, quæ sanguine nobis
 Hanc patriam perperere suo, decorate supremis
 Muneribus: —

227

* Legati responsa ferunt: nihil omnibus actum
 Tantorum impensis operum: nil dona, nec aurum,
 Nec magnas valuisse preces: alia arma Latinis
 Quærenda, —

249

* Munera præferimus, nomen, patriamque docemus;

352

* Vnum etiam donis istis, quæ plurima mitti
 Dardanidis, duci que iubes, vnum, optime regum,
 Adijcias: —

M V N D V S.

1. *Ge.* v. 81

* — Quo tempore primùm
 Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem,
 Vnde homines nati, durum genus, —

2. *Ge.* v. 336

* Non alios prima crescentis origine mundi,
 Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem
 Crediderim, —

339

* Cùm primùm lucem pecudes hausere:

1. *Æt.* v. 239

* — Quibus tot funera passis
 Cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis.

335

* Et quo sub cælo tandem, quibus orbis in oris
 Iactemur doceas: ignari hominumque, locorumque,
 Erramus, —

6. *Æt.* v. 723

* Suscipit Anchises, atque ordine singula pandit:
 Principio cælum ac terras, camposque liquentes,
 Lucentemque globum Lunæ, Titaniamque astra
 Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
 Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.
 Inde hominū, pecudumq; genus, vitæq; volantium.
 Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus,
 Ignem

Ignescit ollis vigor, & cælestis origo
Seminibus: —

N.

Narrare. Vide DICERE.

N A V I S.

- * — Procella L. Ae. v 106
Velum aduersa ferit, fluctusque ad sidera tollit
Franguntur remi: tum prora auertit & vndis
Dat latus, insequitur cumulo præruptus aquæ mons.
* Vnam quæ Lycios, fidumque vehabat Orontem. 113
* Ipsius ante oculos ingens à vertice pontus 118
In puppim ferit, excutitur, pronusque magister
Voluitur in caput, ast illam ter fluctus ibidem
Torquet agens circū, & rapidus vorat æquore vortex,
* Iam validam Ilionei nauem, — 124
Et qua vectus Abas. —
Vicit hyems: laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum hymbrem rimisque fatiscunt:
* — Hic fessas non vincula naucis 172
Vlla tenent, vnco non alligat anchora morfu.
Huc septem Aeneas collectis nauibus omni
Ex numero, —
* Iactatum vento videat, Phrygiâsque biremes. 186
* Bis denis Phrygium conscendi nauibus æquor, 385
* Vix septem conuulsæ vndis, Euroque supersunt. 387
* Namque tibi reduces socios, classemque relatam 394
Nuncio, & in tutum versis Aquilonibus actam.
* Quassatam ventis liceat subducere classem, 555
Et siluis aptare trabes, & stringere remos.
* Quod pelago & curuis secum aduexere carinis. 2. Ae. v. 179
* Non anni domuere decem, non mille carinæ, 198
* Deducunt socij naues, & littora complent. 3. Ae. v. 71
* Iamque ferè sicco subductæ littore puppes. 135
* Quia vbi transmissæ steterint trans æquora classes. 403

3. *Ae. v.* 472 *Interea classem velis aptare iubebat
 Anchises, fieret vento mora nequa ferenti.
4. *Ae. v.* 657 *Felix, heu nimium felix, si littora tantum
 Nunquam Dardaniæ tetigissent nostra carinae.
5. *Ae. v.* 29 *Quoque magis fessas optem dimittere naueis.
 187 *Parte prior, partem rostro premit æmula pristis.
 223 *Inde Gyan, ipsamque ingenti mole Chymeram
 Consequitur, cedit, quoniam spoliata magistro est.
- 176 *Ipse gubernaculo rector subit, ipse magister,
 Hortaturque viros, clauumque ad littora torquet.
- 276 *Cum sæuo è scopulo, multa vix arte reuulsus.
 Amissis remis atque ordine debilis vno,
 Irrisam sine honore ratem Sergestus agebat.
 Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens.
- 280 *Tali remigio navis se tarda mouebat:
 Vela facit tamen, & plenis subit ostia velis.
- 752 *Ipsi transtra nouant, flammisque ambesa reponunt
 Robora nauigijs: aptant remosque, rudentesque
6. *Ae. v.* 302 *Ipse ratem conto subigit, velisque ministrat,
 Et ferruginea subuectat corpora cymba
 Iam senior. —
- 349 *Namque gubernaculum multa vi fortè reuulsum
 Cui datus hærebam custos, cursusque regebam,
 Præcipitans traxi mecum, maria aspera iuro,
 Non vllum pro me tantum cœpisse timorem,
 Quàm tua ne spoliata armis, excussa magistro,
 Deficeret tantis navis surgentibus vndis.
- 391 *Corpora viua nefas Stigia vectare carina.
- 410 *Cœruleam aduertit puppim, ripæque propinquat.
 Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebant
 Deturbat, laxatque foros, simul accipit alueo
 Ingentem Aeneam: gemuit sub pondere cymba
 Sutilis & multam accepit rimosa paludem.
 Tandem trans fluuium incolumes vatemq;, virumq;
 In formi limo, glaucâque exponit in vlua.
- 901 *Tum se ad Caietæ recto fert littore portum:
 Anchora de prora iacitur: stant littore puppes
8. *Ae. v.* 79 *Sic memorat, geminasque legit de classe biremes,
 Remigioque aptat, socios simul instruit armis.
- 90 * — Rumore secundo
 Labitur

Labitur vnda vadis abies:

*Qua tentet ratione aditus, & quæ via clausos
Excutiat Teucros vallo, atque effundat in æquor
Classem, quæ lateri castrorum adiuncta latebat.

2. Ae. v. 67

* — Tantos artibus quis depulit ignes?

78

*Non cursu quassatæ vlllo neu turbine venti
Vincantur profit nostris in montibus ortas.

91

*Mortaline manu factæ, immortale carinæ
Fas habeant? certusque incerta pericula lustret
Aeneas? cui tanta deo permissa potestas?

95

Imò, vbi defunctæ finem, portusque tenebunt
Ausonios, olim quæcunque euaserit vndis,
Dardaniumque ducem Laurentia vexerit arua,
Mortalem eripiam formam, magnique iubebo
A Equoris esse deas: qualis Nereia Doto,
Et Galatea secant spumantem pectore pontum.

* — Cum Turni iniuria matrem

108

Admonuit, sacris ratibus depellere tedas.

*Quàm sacras dabitur pinus. vos ite solutæ,

116

Ite deæ pelagi, genitrix iubet: & sua quæque
Continuo puppes abrumpunt vincula ripis,
Delphinumque modo demersis æquora rostris,
Ima petunt hinc virgineæ (mirabile monstrum)
Reddunt se totidem facies, pontoque feruntur
Quot prius ærata steterant ad littora proræ.

*Externo commissa duci. Aeneia puppis

10 Ae. v. 156

Prima tenet, rostro Phrygios subiuncta Leones:
Imminet Ida super, profugis gratissima Teuchris:

*Hunc vehit immanis Triton, & cærulea concha

209

Exterrens freta: cui laterum tenuis hispida nanti
Frons hominem præfer, in Pristin desinit aluus:
Spumea semifero sub pectore murmurat vnda

*Ipse sedens, clauumque regit velisque ministrat.

218

*Donc rostra tenent siccum, & sedere carinæ

301

Omnes innocuæ, sed non puppis tua Tarchon.

Namque inflata vadis dorso dum pendet iniquo,

Anceps sustentata diu, fluctusque fatigat

Soluitur, atque viros medijs exponit in vndis:

Fragmina remorum quos, & fluitantia transtra

Impediunt, retrahitque pedes simul vnda relabens.

- 11 Ae. v. 325 *Est animus, possuntque solo decedere nostro;
 Bis denas Italo texamus robore naueis,
 Seu plures complere valent: iacet omnis ad vndam
 Materies: ipsi numerumque, modumque carinis
 Præcipiant: nos æra, manus, naualia demus.
- 3 Ae. v. 191 *Vela damus, vastumque caua trabe currimus æquor.
-

N A V I G A R E.

- 1 Geo. v. 201 * **N**on aliter, quam qui aduerso vix flumine lem-
 bum
 Remigijs subigit, si brachia fortè remisit,
 Atque illum in præceps pronò rapit alueus amni.
- 254 *Et quando infidum remis impellere marmor
 Conueniat, quando armatas deducere classes.
- 360 *Iam sibi tum curuis malè temperat vnda carinis:
 Cùm medio celeres reuolant ex æquore mergi.
 —Non est bonum nauigare.—
- 455 *Omnia tunc pariter vento, nimbisque videbis
 Feruere: non illa quisquam me nocte per altum
 Ire, neque à terra moneat conuellere funem.
- 2 Ge. v. 303. *Ceu pressæ cùm iam portum tetigere carinæ,
 Puppibus & læti nautæ imposuere coronas.
- 443 *Nauigijs pinos. —
- 445 * —Et pandas ratibus posuere carinas.
- 451 *Nec non & torrentem vndam leuis innatat aluus
 Missa Pado. —
- 503 *Sollicitant alij remis freta cæca, —
- 541 *Sed nos immensum spacijs confecimus æquor
- 3 Geo. v. 77 *Primus & ire viam, & fluuios tentare minaces
 Audet, & ignoto sese committere ponti.
- 141 * —Et acri
 Carpere prata fuga, fluuiosque innare rapaces,
- 1261 * —Et scopulis illisa reclamant
 AEquora: —
- 271 * —Superant montes, & flumina tranant
 —Nempè abruptis turbata procellis
 Cæca nocte natat serus freta: —
- 4 Geo. v. 117 *Vela traham, & terris festinem aduertere proram.
- 362 *Accepitque sinu vasto, misitque sub amnem.

Iámque

- Iamque domum mirans genitricis, & humida regna,
 *Ibat, & ingenti motu stupefactus aquarum: 365
 Omnia sub magna labentia flumina terra
 Spectabat diuersa locis:—
 *Illa quidem Strygia nabat iam frigida cymba. 506
 *Vix è conspectu Siculae telluris in altum 1 Ae. v.
 Vela dabant læti, & spumas salis ære ruebant.
 *Atque ratis summas leuibus perlabitur vndas. 151
 * —A Equora postquam 158
 Prospiciens genitor, cæloque inuectus aperto
 Flectit equos, curruque volans dat lora secundo.
 *Defessi Aeneadae, quæ proxima, littora cursu 161
 Contendunt petere, & Libya vertuntur ad oras.
 * —Ac magno telluris amore 175
 Egressi optata potiuntur Troës arena,
 Et sale tabentis artus in littore ponunt.
 * —Quas vento accesserit oras. 311
 * —Vento huc, & vastis fluctibus acti. 337
 * —Naucis, quæ fortè paratae, 366
 Corripiunt, onerantque auro: portantur auari
 Pygmalionis opes pelago: dux foemina facti.
 *Bis denis Phrygium conscendi nauibus æquor, 385
 Matre dea monstrante viam:—
 *Haud aliter puppesque tuæ, pubesque tuorum 403
 Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo.
 *Cum subito assurgens fluctu nimbosus Orion 539
 In vada cæca tulit:—
 * —Huc pauci vestris adnauimus oris 548
 *Bella cient, primaque vetant consistere terra. 545
 *Nos abiisse rati: & vento petisse Mycenæ. 2 Ae. v. 25
 *Ecce autem gemini à Tenedo tranquilla per alta 203
 (Horresco referens) immensis orbibus angues
 Incumbunt pelago, pariterque ad littora tendunt.
 *Et iam Argiua phalanx instructis nauibus ibat 254
 Littora nota petens:—
 *Magna pererrato statues quæ denique ponto. 295
 *Longa tibi exilia, & vastum maris æquor arandum. 780
 *Incerti quò fata ferant, vbi sistere detur: 3. Ae. v 17
 * —Ferox exul in altum 11
 Cum socijs,—

- 3 Ae. 7. 61 *Linquere pollutum hospitium, & dare classib. austror.
 69 *Inde ubi prima fides pelago, placataque venti
 Dant maria, & lenis crepitans vocat Auster in altum;
 Deducunt socij naues, & littora complent.
 Prouchimus portu: terræque vrbesque recedunt.
 116 *Nec longo distant cursu, (modo Iuppiter adsit)
 Tertia lux classem Cretæis sistet in oris.
 124 *Linquimus Ortygiæ portus, pelagoque volamus:
 128 *Nauticus exoritur vario certamine clamor,
 Hortantur socij, Cretam, proauosque petamus.
 Prosequitur surgens à puppi ventus euntes.
 Et tandem antiquis Curetum allabimur oris.
 157 *Nos tumidum sub te permensi classibus æquor
 191 *Vela damus, vastumque caua trabe currimus æquor.
 Postquam altum tenuere rates. nec iam amplius vllæ
 Apparent terræ, cælum vndique, & vndiq; pontus:
 205 *Quarto terra die primum se attollere tandem
 Visa, aperire procul montes, ac voluere fumum.
 Vela cadunt, remis insurgimus, haud mora, nautæ
 Adnixi torquent spumas, & cæcula verrunt.
 266 * — Tum littore funem
 Diripere, excussosque iubet laxare rudentes.
 Tendunt vela Noti: fugimus spumantibus vndis,
 Quâ cursum ventusque, gubernatorque vocabant.
 Iam medio apparet fluctu nemorosa zacynthos.
 77 *Anchora de prora iacitur, stant littore puppes.
 Ergo insperata tandem tellure potiti
 Lustramurque Ioui votisque incendimus aras,
 289 *Linquere tum portus iubeo, & considerare transtris.
 Certatim socij feriunt mare, & æquora verrunt.
 356 *Iamque dies, alterque dies processit: & auræ
 Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro.
 384 *Antè & Trinacria tentandus remus in vnda,
 Et salis Ausonij lustrandum nauibus æquor,
 Inferniq; lacus. —
 454 *Quamuis increpitent socij, & vi cursus in altum
 Vela vocet, possisque sinus implere secundos,
 471 *Remigium supplet: —
 472 *Interea classem velis aptare iubebat
 Anchises, fieret vento mora nequa ferenti.

- *Ecce tibi Ausoniae tellus hanc arripe velis 477
 Et tamen hanc pelago præterlabere necesse est,
 *Vobis parva quies, nullum maris æquor arandum. 495
 *Prouehimur pelago — 506
 *Nec dum orbem medium nox horis acta subibat: 512
 Haud segnis strato surgit Palinurus, & omneis
 Explorat ventos, atque auribus aëra captat.
 Sydera cuncta notat tacito labentia cælo.
 *Postquam cuncta videt cælo constare sereno, 518
 Dat clarum è puppi signum, nos castra mouemus,
 Tentamusque viam, & velorum pandimus alas.
 *Iamque rebescebat stellis aurora fugatis, 521
 Cum procul obscuros colles, humilemque videmus
 Italiam. Italiam primus conclamat Achates,
 Italiam læto socij clamore salutant.
 *Vela legunt socij, & proras ad littora torquent. 532
 *Cornua velatarum obuertimus antennarum. 549
 * — Tacitique incidere funem: 667
 Verrimus & proni certantibus æquora remis,
 *Quinetiam hyberno moliris fidere classem, 4 Ae. v. 309
 Et medijs properas Aquilonibus ire per altum.
 *Troia per vndosum peteretur classibus æquor. 513
 *I, sequere Italiam ventis: pete regna per vndas. 381
 *Tum verò Teuceri incumbunt, & littore celsas 397
 Deducunt toto naues: natat vncta carina:
 Frondentesque ferunt remos, & robora siluis,
 Infabricata, fugæ studio. —
 Migrantes cernas, totaque ex vrbe ruentes:
 Ac veluti ingentem formicæ farris aceruum
 Cum populant: —
 *Anna vides totum properari littore circum, 416
 Vndique conuenere, vocat, iam carbasus auras:
 Puppibus, & læti nautæ imposuere coronas.
 *Rursus agam pelago: & ventis dare vela iubebo? 546
 *Præcipientes vigilatè viri, & confidite transtris: 573
 Soluite vela citi. Deus æthere missus ab alto,
 Festinare fugam tortosque incidere funes:
 * — Dixit, vaginaq; eripit ensem 579
 Fulmineum, strictoque ferit retinaculo fero.
 Idem omnes simul ardor habet, rapiuntq;, ruuntque:
 Z 5 Littora

Littora deseruere: latet sub classibus æquor:
Adnixa torquent spumas, & cæcula verrunt.

4 *Æt. v. 597* * Vidit, & æquatis classẽ procedere velis,
Littorâque, & vacuos sensit sine remige portus.

593 * Diripientque rates alijs naualibus? ite,
Ferte citi flammâs, date vela, impellite remos.

5 *Æt. v. 8* * Ut pelagus tenuere rates: nec iam amplius vlla
Occurrit tellus: maria vndique, & vndiq; cælum:

15 * Colligere arma iubet, validis incumbere remis,
Obliquatque sinus in ventum: —

32 * Hæc vbi dicta, petunt portus, & vela secundi
Intendunt Zephyri, fertur cita gurgire classis.

26 * Tum pius Aeneas equidem sic poscete ventos
Iamdudum, & frustra cerno te tendere contrâ.
Flecte viam velis, an sit mihi gratior vlla
Quoque magis festas optem dimittere naucis.

20 * Consurgunt venti, —
Nec nos obniti contrâ, nec tendere tantum
Sufficiamus: —

119 * — Triplici pubes quam Dardana versa
Impellunt: terno consurgunt ordine remi.

141 * — Ferit æthera clamor
Nauticus, adductis spumant freta versa lacertis.
Infundunt pariter sulcos, totumque dehiscit
Conuulsum remis, rostrisque tridentibus æquor.

158 * — Et longæ sulcant vada salsa carinæ.

162 * — Huc dirige cursum:
Littus ama, & læuas stringat sine palmula cautes:
Altum alijs teneant, dixit: sed cæca Menœtes
Saxa timens, proram pelagi detorquet ad vndas.

169 * Ille inter nauemque Gyæ scopulosque sonanteis
Radit iter læuum inter: or, subitusque priorem
Præterit, & metis tenet æquora tuta relictis.

176 * Ipse gubernaclo rector subit, ipse magister,
Hortaturque viros, clauumque ad littora torquet.

181 * Interea medium Aeneas iam classe tenebat
Certus iter, fluctusque atros Aquilone secabat.

189 * — Nunc nunc insurgite remis
Hectorei socij, —

195 * — Olli certamine summo

Procumbunt. Vastis tremunt ictibus ærea puppis,
Subtrahiturque solum: —

* — Dum proram ad saxa suburget 202
* Infelix, saxis in procurrentibus hæsit. 204

Concussæ cautes, & acuto in murice remi
Obnixi crepuere, illisæque prora pependit.
Confurgunt nautæ, & magno clamore morantur,
Ferratasque sedes, & acuta cuspide contos
Expediunt, fractosque legunt in gurgite remos.

* Agmine remorum celeri, ventisque vocatis 211
Prona petit maria, & pelago decurrit aperto.

Qualis spelunca subito commota columba
Cui domus, & dulces latebroso in pumice nidi,
Fertur in arua volans, plausumque exterrita pennis
Dat tecto ingentem: mox aëre lapsa quieto
Radit iter liquidum, celeres neque commouet alas:
Sic Mnestheus, sic ipsa fuga secat vltima Pristis
Æquora: sic illam fert impetus ipse volantem.

* Dij quibus imperium pelagi, quorum æquora curro. 235

* Et pater ipse manu magna Portunus euntem, 241
Impulit: illa Noto citius, volucrique sagitta

— & portu se condidit alto.

* Delphinum similes, qui per maria humida nando 549
Carpathium, Libycumque; secant, luduntque; per vndas:

* — tedet pelagi perferre laborem. 617

* Cum freta, cum terras omnes, tot inhospita saxa, 627
Sydera que emensæ ferimur: dum per mare magnum
Italiam sequimur fugientem, & volumur vndis.

* — placidi strauerunt æquora venti. 763
Creber & aspirans rursus vocat Auster in altum;

* Prolequitur surgens à puppi ventus euntes, 777
Certatim socij feriunt mare, & æquora verrunt.

* Quod superest, oro, liceat date tuta per vndas 796
Vela tibi: —

* Tum Saturnius hæc domitor maris edidit alti: 799
Fas omne est Cythorea meis te fidere regnis.

* Gaudia pertentant mentem, iubet ocyus omnes 828
Attolli malos: intendi brachia velis.

Vna omnes fecere pedem, pariterque sinistros,
Nunc dextros soluere sinus: vna ardua torquent

Cornua, detorquentq; : ferunt sua flamina classem:

Princeps ante omnes densum Palinurus agebat.

5 Ae. v. 834 * Agmen: ad hunc alij cursum contendere iussi

843 * Iaside Palinure, ferunt ipsa æquora classem;
A Equatæ spirant auræ: datur hora quieti:

846 * Ipse ego paulisper pro te tua munera inibo.

Cui vix attollens Palinurus lumina fatur:

Mene salis placidi vultum, fluctusque quietos

Ignorare iubes? mene huic confidere monstro?

A Eneam credam, quid enim fallacibus Austris,

Et cæli toties deceptus fraude sereni?

862 * Currit iter tutum non secius æquore classis.

Promissisque patris Neptuni interrita fertur.

Iamque adeò scopulos Sirenum aduecta subibat

Difficiles quondam, multorumque ossibus albos.

Tum rauca assiduo longè sale saxa sonabant:

Cùm pater amisso fluitantem errare magistro

Sensit, & ipse ratem nocturnis rexit in undis.

870 * O nimium cælo & pelago confise sereno.

6 Ae. v. 1 * Sic fatur lacrymans, classiq; immittit habenas,

Et tandem Euboicis, Cumarum allabitur oris.

Obuertunt pelago proras: tum dente tenaci

Anchora fundabat naucis, & littora curvæ

Prætexunt puppes: —

670 * — Illius ergo

Venimus, & magnos Erebi tranauimus amnes

7 Ae. v. 6 * — Postquam alta quierant

A Equora, tendit iter velis, portumque relinquit.

Adspirant auræ in noctem nec candida cursum

Luna negat: splendet tremulo sub lumine pontus.

Proxima Circae raduntur littora terræ:

21 * Quæ ne monstra pij paterentur talia Troes,

Delati in portus, neu littora dira subirent:

Neptunis ventis impleuit vela secundis:

Atque fugam dedit, & præter vada feruida vexit.

Iamque dies aderat, —

Cùm venti posuere, omnisque repente resedit

Flatus, & in lento luctantur marmore tonsæ.

8 Ae. v. 57 * Ipse ego te ripis, & recto flumine ducam.

Aduersum remis superes subuectus vt amnem:

* Tybris

*Tybris ea fluuium, quam longa est, nocte tumentē 86

Leniit, & tacita refluens ita substitit vnda,
Mitis vt in morem stagni, placidæque paludis
Sternere æquor aquis, remo vt luctamen abesset.

Ergo iter inceptum celerant rumore secundo:

Labitur vnda vadis abies: mirantur & vndæ.

*Scuta virum fluuiio, pictasque innate carinas, 93

Olli remigio noctemque diemque fatigant;

Et longos superant flexus, variisque teguntur

Arboribus, vitidelque secant placido æquore syluās:

*Ocyus aduertunt proras, vrbi que ptopinquant. 101

*Vt celsas videre rates: atque inter opacum, 107

Allabi nemus, & tacitis incumbere remis:

*Et fluuium vinclis innaret Clælia ruptis: 651

*Hæc inter tumidi latè maris ibat imago 671

Aurea: sed fluctu spumabant cœrula cano,

Et circum argento clari Delphines in orbem

Æquora verrebant caudis, æstumque secabant.

In medio classēs æratas, Actia bella,

Cernere erat: totumque instructo Marte videres

Feruere Leucatem, auroque effulgere fluctus.

*Vnā omnes ruere, ac totum spumare reductis. 689

Conuulsum remis, rostrisque stridentibus æquor.

Alta petunt: pelago credas innare reuulsas

Cycladas, aut montes concurrere montibus altos.

*Ipsa videbatur ventis regina vocatis, 707

Vela dare, & laxos iam iamque immittere funes.

*Et Galatea secant spumantem pectore pontum: 9. Ac. v. 103

* — Vitam committere ventis 10. Ac. v. 69

* — freta nocte secabant. 147

*Quæ manus interea Thuscis comiterur ab oris 164

Ænean armetque rates, pelagique vehatur,

Massicus ærata princeps secat æquora Tygri:

* — ille 196

Instat aquæ, saxumque vndis immane minatur

Arduus, & longa sulcat maria alta carina:

*Quo a patre Benaco velatus arundine glauca 205

Mintius infesta ducebat in æquora pinu

It grauis Auletes, centenæque arbore fluctum

Verberat assurgens, spumant vada marmore verso.

Hunc

Hunc vehit immanis Triton, & cæcula concha
 Exterrens freta, cui laterum tenuis hispida nanti
 Frons hominem præfert, in Pristin definit alius.

10. Ge. v. 212 *Spumea semifero sub pectore murmurat vnda

220 * —Quas alma Cybele

Numen habere maris, nymphasque è nauibus esse
 Iusserat, innabant pariter, fluctusque secabant,
 Quot prius oratæ steterant ad littora proræ.

223 *Tot lecti procures ter denis nauibus ibant
 Subsidio Troiæ, & campos salis ære secabant.

226 *Pone sequens dextra puppim tenet ipsaque dorso
 Eminent, ac læua tacitis subremigat vndis.

246 *Dixerat, & dextra discedens impulit altam
 Haud ignara modi, puppim: fugit illa per vndas
 Ocyor & iaculo, & ventos æquante sagitta.

268 * —Donec verfas ad littora puppes
 Respiciunt, totumque allabi classibus æquor.

287 *Inter cæca Aeneas socios de puppibus altis
 Pontibus exponit, multi seruare recursus
 Languentis pelagi, & breuibus se credere saltu:
 Per remos alij:—

294 *Nunc ô lecta manus validis incumbite remis:
 Tollite, ferte rates: inimicam findite rostris
 Hanc terram, sulcumque sibi premat ipsa carina,
 Frangere nec tali puppes statione recuso,
 Arrepta tellure semel—

359 *Vix proram attigerat: rumpit Saturnia funem,
 Auulsamque rapit reuoluta per æquora nauem.

383 *Fluctibus an iaciat medijs, & littora nando
 Curua petat.—

376 *Vos ô potius miserescite venti:
 In rupes, in saxa, volens vos Turnus adoro,
 Ferte ratem, sæuisque vadis immittite Syrtis:
 Quò neque me Rutuli, neque conscia fama sequatur.

463 * —Quam magnus Orion,
 Cum pedes incedit medijs per maxima Nerei

Stagna viam scindens, humero supereminet vndas:

11. Id. v. 349 * —Ille innare parans infantis amore

Tardatur,—

565 *Dat sese fluuio:—

N E P T V N V S.

* —Tuque ô, cui prima frementem
Fudit equum magno tellus percussa tridenti,
Neptune:— 1. Ge. v. 12

* Interea magno misceri murmure pontum,
Emissamque hyemem sensit Neptunus, & imis
Stagna refusa vadis grauiter commotus, & alto
Prospiciens, summa placidum caput extulit vnda. 1. Ae. v. 128

* Non illi imperium pelagi, sæuumque tridentem. 142
Sed mihi sorte datum. tenet ille immania saxa,

Vide quæ sequuntur.

* —leuat ipse tridenti, 149
Et vastas aperit Syrteis, & temperat æquor,
Atque rotis summas leuibus perlabitur vndas.
Ac veluti—

* —Aequora postquam 158
Prospiciens genitor, cæloque inuectus a perto
Flectit equos, currûque volans dat lora secundo

* Neptunus muros, magnoque emota tridenti 2 Ae. v. 610
Fundamenta quatit, totamque à sedibus urbem
Eruit:—

* Tum Saturnius hæc domitor maris edidit alti. 5. Ae. v. 799
Nominare, Vide APPELLARE.

N O X.

* **E**T iam summa procul villarum culmina fumât, 1. Ecl. v. 83
Maioresque cadunt altis de montibus umbræ.

* Aspice: aratra iugo referunt suspensa iuuenti, 2. Ecl. v. 66
Et sol crescentes decedens duplicat umbras:

* Cogere oues donec stabulis, numerumque referre 6. Ecl. v. 85
Iussit, & inuito processit vesper Olympo.

* Cum primum pasti repetent præsepia tauri, 7. Ecl. v. 39
—Tibi deferit Hesperus Oetam. 8 Ecl. v. 30

* —Nec seræ meminit decedere nocti. 88
* Ite domum saturæ, venit Hesperus, ite capellæ 10 Ecl. v. 77

* Libra die sonnique vbi fecerit horas, 1. Ge. v. 208
Et medium luci, atque ymbris iam diuidet orbem

* Illic

1. Ge. v. 247 * Illic (vt perhibent) aut intempesta filet nox.
Semper, & obtenta densantur nocte tenebræ:
- 289 * Nocte leues melius stipulæ, nocte arida prata
Tondentur:—
- 426 * —Neque insidijs noctis capiere serenæ.
- 450 * Hoc etiam, immenso cum iam decedet Olympo,
- 458 * At si, cum referetque diem, condetque relatum,
- 467 * Cùm caput obscura nitidum ferrugine texit:
Impiæque æternam timuerunt secula noctem.
- 477 * —Simulachra modis pallentia miris
Visa sub obscurum noctis:—
- 202 * Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.
- 205 * —Non vlllo ex æquore cernes
Plura domum tardis decedere plaustra iuencis,
- 482 * —Vel quæ tardis mora noctibus obstet.
3. Ge. v. 156 * —Armenta que pascas
Sole recens orto, aut noctem ducentibus astris.
- 336 * Solis ad occasum, cum frigidus aëra vesper
Temperat, & saltus reficit iam rosida luna,
Littoraq; Alcyonem resonant, & Achantida dumi.
4. Ge. v. 183 * —Rursus easdem
Vesper vbi è pastis tandem decedere campis
Admonuit tum tecta petunt, tum corpora curant.
- 433 * Ipse velut stabuli custos in montibus olim
Vesper vbi è pastu vitulos ad tecta reducit
Auditisque lupos acuunt balatibus agni,
1. Ae. v. 92 * Eripiunt subito nubes, cælumque diemque
Teucrorum ex oculis: ponto nox incubat atra.
- 378 * Ante diem clauso componet vesper Olympo.
- 749 * Quid tantum Oceano properent se tingere soles
Hyberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet.
- 752 * Nec non & vario noctem sermone trahebat
Infelix Dido,—
- 2 Ae. v. 8 * —Et iam nox humida cælo
Præcipitat, suadentque cadentia sydera somnos,
- 250 * Vertitur interea cælum, & ruit Oceano nox,
Inuoluens vmbra magna terramque polumque,
Myrmidonumque dolos: fusi per mœnia Teucri
Conticuere: sopor fessos complectitur artus.
Et iam Argiua phalanx instructis naubus ibat

A Tenedo, tacitæ per amica silentia Lunæ,

*Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris
Incipit, & dono diuûm gratissima serpit.

268

In somnis, —

* — Nox atra caua circumuolat vmbra.

360

*Nox erat, & terris animalia somnus habebat.

3 Ae. v. 147

*Inuoluere diem nimbi, & nox humida cælum

198

Abstulit, —

*Ipse diem, noctemque negat discernere cælo.

201

*Sol ruit interea, & montes vmbrentur opaci.

508

Sternimur optatæ græmio telluris ad vndam,

Sortiti remos, passimque in littore sicco.

511

* — Fessos sopor irrigat artus,

Necdum orbem medium nox horis acta subibat.

Haud segnis strato surgit Palinurus, & omneis

Explorat ventos. —

Siderea cuncta notat tacito labentia cælo.

*Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthra 585

Siderea polus: obscuro sed nubila cælo

Et lunam in nimbo nox intempesta tenebat.

*Post, ubi digressi, lumenque obscura vicissim

4 Ae. v. 80

Luna premit, suadentque cadentia sidera somnos:

*Me patris Anchisæ, quoties humentibus vmbri s

351

Nox operit terras, quoties astra ignea surgunt,

Admonet in somnis. —

* — Nox cum terras obscura teneret:

461

*Nox erat, & placidum carpebant fessa soporem

522

Corpora per terras, syluæque, & sæua quierant

Æquora: cum medio voluuntur sydera lapsu:

Cum tacet omnis ager, pecudes, pictæque volucres,

Quæque lacus latè liquidos, quæque aspera dumis

Rura tenent, somno positæ sub nocte silenti

Lenibant curas, & corda oblita laborum.

* — Sic fatus, nocti se immiscuit atræ:

570

*Et nox atra polum bigis subuecta tenebat.

721

*Iamque vale: torquet medios nox humida cursus:

738

Et me sæuus equis oriens afflauit anhelis,

*Iamque ferè mediam cæli nox humida metam

835

Contigerat: placida laxarant membra quiete

Sub remis nauæ. —

6. *Æt.* v. 268 * Ibant obscuri sola sub nocte per vmbra,
 Perque domos Ditis vacuas, & inania regna:
 Quale per incertam lunam sub luce maligna
 Est iter in syluis: vbi cælum condidit vmbra
 Iuppiter, & rebus nox abstulit atra colorem.
- 461 * Sed me iussa deum, quæ nunc has ire per vmbas
 Per loca fenta situ cogunt, noctemque profundam,
 Imperijs egere suis: —
- 539 * Nox ruit Aenea, nos flendo ducimus horas.
- 828 * Concordes animæ nunc, & dum nocte premuntur.
- 867 * Sed nox atra caput tristi circumuolat vmbra.
8. *Æt.* v. 26 * Nox erat, & terras animalia fessa per omnes
 Alituum, pecudumque genus sopor altus habebat:
 Cum pater in ripa, gelidique sub ætheris axe
 Aeneas tristi turbatus pectora bello
 Procubuit, seramque dedit per membra quietem.
- 280 * Deuexo interea propior fit vesper Olympo:
- 369 * Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis
- 407 * Inde vbi prima quies medio iam noctis abactæ
 Curriculo expulerat somnum: —
- 411 * Noctem addens operi, famulasque ad lumina longo
 Exercet penso: —
- 457 * Galli per dumos aderant, arcemque tenebant
 Defensi tenebris, & dono noctis opacæ.
9. *Æt.* v. 166 * — Noctem custodia ducit
 Insomnem ludo. —
- 224 * Cætera per terras omnes animalia somno
 Laxabant curas, & corda oblita laborum.
- 335 * Et iuuenem Serranum: illa qui plurima nocte
 Luferat, insignis facie, multoque iacebat
 Membra deo victus: felix, si protinus illum
 AEquasset nocti ludum, in lucemque tulisset.
10. *Æt.* v. 215 * Iamque dies cælo concesserat, almaque curru
 Noctiuago Phœbe medium pulsabat Olympum.
- 272 * Non secus ac liquida si quando nocte cometæ
 Sanguinei lugubre rubent: —
11. *Æt.* v. 201 * — Nec auelli possunt, nox humida donec
 Inuertit cælum, stellis fulgentibus aptum.
- 912 * Continuoque ineant pugnas, & prælia tentent
 Ni roseus fessos iam gurgite Phœbus Ibero.

Tingat equos, noctemque die labente reducat.

*Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. 12. *Ae.* v. 310

Nubere, Vide NVPTIAE.

N V B E S.

- * **A**T Venus obscuro gradienteis aëre sepsit: 1. *Ae.* v. 415
 Et multo nebulæ circum Dea fudit amictu:
 Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset.
 * —Iamdudum erumpere nubem 584
 Ardebant:—
 *Vix ea farus erat, cum circumfusa repente 591
 Scindit se nubes, & in æthera purgat apertum.
 *Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem, 3. *Ae.* v. 572
 Turbine fumantem piceo, & candente fauilla:
 *Eripiunt subito nubes, cælumque, diemque, 1. *Ae.* v. 92
 Teucrum ex oculis: ponto nox incubat atra.
 *Collectasque fugat nubes, Solemque reducit. 147
 * —Et cælum subtexere fumo, 3. *Ae.* v. 582
 *Atlanti, cinctum assidue cui nubibus atris 4. *Ae.* v. 248
 Piniferum caput, & vento pulsatur, & hymbri:
 Nix humeros infusa tegit.—
 *Consurgunt venti, atque in nubem cogitur aër. 5. *Ae.* v. 20
 *Stant pauidæ in muris matris, oculisq; sequuntur 8. *Ae.* v. 592
 Pulveream nubem:—
 * —Loricam ex ære rigentem. 621
 —Qualis, cum cærulea nubes
 Solis inardescit radijs, longæque refulget.
 *Hic subitam nigro glomerati pulvere nubem 9. *Ae.* v. 33
 Prospiciunt Teucris, ac tenebras insurgere campis.
 Primus ab aduersa conclamat mole Caicus:
 Quis globus, o ciues, caligine voluitur atra?
 Ferte citi ferrum;—
 *Tu potes Aeneam manibus subducere Graiûm. 10. *Ae.* v. 81
 Proque viro nebulam, & ventos obtendere inaneis,
 *Longè illi dea mater erit, quæ nube fugacem 12. *Ae.* v. 52
 Fœminea tegat, & vanis sese occulat vmbri.
 *Hoc Venus obscuro faciem circumdata nimbo 416
 Detulit:—

1 Aen. v. 76

* **Q**Varum quæ forma pulcherrima, Deiopeiam
Connubio iungam stabili, propriamque dicabo

Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat, & pulchra faciat te prole parentem.

347

* Huic coniunx Sichæus erat. —

349

* Cui pater intactam dederat, primisque iugarat
Omnibus: —

3 Aen. v. 475

* Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo,
Cura Deum, —

4 Aen. v. 15

* Si mihi non animo fixum, immotumque sederet,
Ne cui me vincolo vellem sociare iugali,
Postquam primus amor deceptam morte fefellit.

28

* Ille meos, primus qui me sibi iunxit, amores
Abstulit, ille habeat secum, seruetque sepulchro.

39

* Iunone ante omnes, cui vincla iugalia curæ.

99

* Quin potius pacem æternam, pactosque hymenæos
Exercemus: —

125

* Deuenient: adero, & tua si mihi certa voluntas,
Connubio iungam stabili, propriamque dicabo,
Hic Hymenæus erit —

165

* Speluncam Dido, Dux & Troianus eandem
Deueniunt. prima & tellus, & pronuba Iuno
Dant signum: —

171

* Nec iam furtivum Dido meditatur amorem,
Coniugium vocat: hoc prætexit nomine culpam.

192

* Cui se pulchra viro dignetur iungere Dido,

213

* — connubia nostra
Reppulit: ac dominum Aenean in regna recepit.

338

* — Nec coniugis unquam
Prætendi tædas, aut hæc in fœdera veni.

431

* Non iam coniugium antiquum, quod prodidit, o-
ro:

534

* En quid ago? rursusne procos irrisa priores.
Experiar? Nomadumque petam connubia supplex?
Quos ego sum toties iam dedignata maritos?

550

* Non licuit thalami expertem sine crimine vitam
Degere, more feræ? —

- Ferre iuber, pallam signis auroque rigentem,
 Et circumtextum crocco velamen achanto,
 Ornatus Argivæ Helenæ: quos illa Mycenis,
 Pergama cum peteret, inconcessosque hymenæos,
 Extulerat, matris Ledaë mirabile donum:
 †Sola domum, & tantas servabat filia sedes,
 lam matura viro, iam plenis nubilis annis,
 Multi illam magno è Latio, totaque petebant
 Ausonia: petit ante alios pulcherrimus omnes
 Turnus avis, atavisque potens: quem regia coniunx
 Adiungi generum miro properabat amore.
 Sed varijs portenta deum terroribus obstant.
 † — Subita ex alto vox reddita luco est, 95
 Ne pete connubijs natam sociare Latinis
 O mea progenies: thalamis neu crede paratis.
 †Quantum in connubio natæ thalamoque moratur. 253
 †Est mihi gnata: viro gentis quam iungere nostræ 268
 Non patrio ex adyto sortes, non plurima cælo
 Monstra sinunt, generos externis affore ab oris.
 †Atque immota manet fatis Lauinia coniunx. 314
 †Sanguine Troiano, & Rutulo dotabere viro, 318
 Et Bellona manet te pronuba: nec face tantum
 Cisseis prægnans igneis enixa iugales.
 †Mollius, & solito matrum de more locuta est, 357
 Multa super nata lacrymans, Phrygijsque hymenæis:
 Exulibusne datur ducenda Lauinia Teucris.
 O genitor! nec te miseret natæque tuique?
 Nec matris miseret? quam primo Aquilone relinquet
 Perfidus, alta petens, abducta virgine prædo.
 †Si gener externa petitur de gente Latinis, 367
 Idque sedet, —
 †Vide FVROR. 386
 †Ipsa inter medias flagrantem feruida pinum 397
 Sustinet, ac natæ Turnique canit hymenæos.
 †Rex tibi coniugium, & quæsitæ sanguine dotes 423
 Abnegat, externusque in regnum quæritur hæres.
 †Ni dare coniugium, & dicto parere faretur. 433
 †Talia connubia, & tales celebrent hymenæos. 555
 † — Turnique minorem 94 e. v. 59 3
 Germanam, nuper thalamo sociatus habebat.

- 9 *Ae. v. 600* † En qui nostra sibi bello connubia poscunt.
 10 *Ae. v. 649* † Quò fugis AEnca? thalamos ne desere pactos.
 720 † Graius homo, infectos linquēs profugus hymenēos.
 722 † Purpureum pennis, & pactæ coniugis ostro.
 11 *Ae. v. 267* † Coniugis infandæ prima intra limina dextra
 Oppetit deuicta Asia subsedit adulter.
 270 † Coniugium optatū, & pulchram Calydona viderē?
 355 † Quin gnatam egregio genero, dignisq; hymenæis
 Des pater:—
 371 † Scilicet, vt Turno contingat regia coniunx:
 471 † —Qui non acceperit vltro
 Dardanium AEneam, generumque ascuerit vrbi,
 12 *Ae. v. 27* † Me natam nulli veterum sociare procorum
 Faserat: idq; omnes diuique, hominesq; canebant:
 Victus amore tui, cognato sanguine victus,
 Coniugis & mæstæ lacrymis, vincla omnia rupi:
 Promissam eripui genero, atque arma impia sumpsi.
 Ex illo qui me casus, quæ Turne sequantur
 Bella vides: quantos primus patiare labores.
 34 † Sunt aliæ innuptæ Latio, & Laurentibus agris,
 Nec genus indecores:—
 41 † —Ad mortem si te—
 Prodiderim, natam, & connubia nostra petentem?
 63 † —Nec generum AEneam captiua videbo.
 80 † Illo quæratu coniuix Lauinia campo.
 612 † Multaque se incusat, qui non acceperit antè
 Dardanium AEneam, generumque ascuerit vltro
 657 † —Mussat rex ipse Latinus,
 Quos generos vocet, aut quæ sese ad fœdera flectat.
 3 *Ecl. v. 26* † M pso Nisa datur, quid non speremus amantes?
 Iungentur iam gryphes equis, æuoque sequenti
 Cùm canibus timidi venient ad pocula damæ.
 Mopse nouas incide faces: tibi ducitur vxor
 Sparge marite nuces, tibi deserit hesperus Oetam.

N Y M P H A E.

- 3 *Ecl. v. 9* † **E**T quo, sed faciles Nymphæ risere, sacello.
 4 *Geo. v. 334* † —Eam circum Milesia vellera Nymphæ
 Carpebant, hyali saturo fucata colore.

*Ambæ auro, pictis incinctæ pellibus ambæ.

342

*Carminē quo captæ, dum fufis mollia penfa

348

Deuoluunt:—

* —Nymphasque sorores,

382

Centum quæ syluas, centum quæ flumina feruant,

*Vide N V P T I A E.

1 Ae. v. 71

*Nymphæ Laurentes, Nymphæ, genus amnibus vn-

8 Ae. v. 71

de est

Tuque ô Tybri,—

*Et potes in totidē classē conuertere Nymphas:

10 Ae. v. 83

*Exemplō Turni sic est affata sororem:

12 Ae. v. 138

Diuā deam, stagnis quæ fluminibusque sonoris

Præsidet; hunc illi rex ætheris altus honorem

Iuppiter, erepta pro virginitate, sacrauit

Nympha decus fluuiorum, animo gratissima nostro,

Scis, ut te cunctis vnā, quæcunque Latinae

Magnanimi Iouis ingrātum ascendere cubile,

Prætulerim, cælique libens in parte locarim:

Disce tuum, ne me incuses, Iuturna, dolorem.

O.

OBEDIENTIA & OBEDIRE.

* **H**AVD mora, continuo matris præcepta fa-

4 Ge. v. 548

cessit.

* —Tuus, ô regina, quid optes

1 Ae. v. 88

Explorare labor, mihi iussa capessere fas est.

*Et iam iussa facit:—

306

*Hæc celerans iter ad naueis tendebat Achates.

660

*Paret amor dictis charæ genitricis: & alas

693

Exiit:—

*Iamque ibat dicto parens, & dona Cupido

699

Regia portabat Tyrijs,—

* —Qui non sponsæ præcepta furentis

2 Ae. v. 345

Audierat.—

* —Tu ne qua parentis

607

Iussa time, neu præceptis parere recusa.

*Ergo agite, & diuim ducunt quâ iussa, sequamur:

3 Ae. v. 114

*Sic ait, & cuncti dictis paremus ouantes.

189

3. *Æc. v.* 546 *Præceptisquæ Heleni, dederat quæ maxima,
—Velamur.

560 *Eripite ô socij, pariterque insurgite remis.
Haud minus ac iussi faciunt: primusque rudentem
Contorsit lævas proram Palinurus ad vndas.
Læuam cuncta cohors remis, ventisque petiuit.

684 *Contrà, iussa monent Heleni:

4. *Æc. v.* 238 *Dixerat, ille patris magni parère parabat
Imperio: & primum pedibus talaria nectit,
295 * —Ocuis omnes
Imperio læti parent, ac iussa facessunt.

393 *At pius Aeneas quanquam lenire dolentem
Solando cupit: —

396 *Iussa tamen diuûm exequitur, classemque reuisit.

503 *Ergo iussa parat. —

377 * —Imperioque iterum paremus ouantes.

749 *Haud mora consilijs, nec iussa recusat Acestes:

6. *Æc. v.* 176 * —Tam iussa Sibyllæ,
Haud mora, festinant flentes, aramque sepulchri
Congerere arboribus, cæloque educere certant.

236 *His actis, properè exequitur præcepta Sibyllæ.

461 *Sed me iussa deûm, quæ nunc has ire per vmbas,
Per loca senta situ cogunt, noctemque profundam
Imperijs egère suis. —

7. *Æc. v.* 156 *Haud mora, festinant iussi, rapidisque feruntur
Passibus: —

239 *Sed nos fata deûm vestras exquirere terras
Imperijs egère suis: —

241 * —Iussisque ingentibus vrget Apollo.

368 *Idque sedet, Faunisque premunt te iussa parentis.

432 *Cælestum vis magna iubet: —

433 * —Et dicto parère fatemur:

428 *Ipsa palam fari omnipotens Saturnia iussit.

8. *Æc. v.* 333 *Me pulsum patria, pelagique extrema sequentem,
Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum
His posuère locis, matrisque egère tremenda
Carmentis nymphæ monita & deus autor Apollo.

443 *Præcipitate moras: Nec plura effatus: at illi
Ocyus incubuere omnes, pariterque laborem
Sortiti: fluit æs riuis, —

—Et

* —Et præcepta facessunt:

9 Ae. v. 45

* Itæ deæ pelagi, genitrix iubet: & sua quæque
Continuò puppes abrumpunt vincula ripis,
Delphinumque modo demersis æquora rostris
Ima petunt: —

117

* —Pulcher Iulus,

310

Ante annos, animumque gerens, curamque virilem,
Multa patri portanda dabat mandata: sed auræ
Omnia discerpunt, & nubibus irrita donant.

* —Aëriam cælo nam Iuppiter Irim

804

Dimisit, germanæ haud mollia iussa ferentem,
Ni Turnus cedat Teucrorum mœnibus altis.

* Effuge, & hæc Turno mandata nouissima perfer:

11 Ae. v. 825

Succedat pugnae, —

* Nos patria amissa, dominis parère superbis

12 Ae. v. 236

Cogemur, —

* Urbem hodie, causam belli, regna ipsa Latini,

567

Ni frænum accipere, & victi parère fatentur,

Eruam, & æqua solo fumantia culmina ponam.

Odium. Vide INVIDIA.

O D O R.

* **E**T vos ô Lauri carpam, & te proxima myrte,

2. Ecl. v. 54

Sic positæ quoniam suaues miscetis odores.

* Et si non alium latè iactaret odorem.

2. Ge. v. 132

* —Et olentia latè

3 Ge. v. 30

Serpilla, & grauitè spirantis copia thymbræ.

* Aut vbi odor cœni grauis, —

4 Ge. v. 49

* Hic iam Galbanæos suadebo incendere odores.

264

* Proderit & tunc sum gallæ admiscere saporem,

267,

Arentesque rosas, aut igni pingua multo

Defruta, vel Psythia passos de vite racemos,

Cecropiumque thymum, & graue olentia centaurea,

* Hæc ait, & liquidum Ambrosiæ diffudit odorem:

415

Quo totum nati corpus perduxit: at illi

Dulcis compositis spirauit crinibus aura.

* Ambrosiæque comæ diuinum vertice odorem

1 Ae. v. 407

Spirauere: —

1. *Ae. v. 420*

— Templum illi, centumq; Sabæo
Thure calent aræ, fertisque recentibus halant.

7 *Ae. v. 479*

* Hic subitam canibus rabiem Cocytia virgo,
Obijcit, & noto nares contingit odore,
Vt ceruum ardentem agerent: —

12 *Ae. v. 298*

* Obuius ambustum torrem Chorineus ab ara
Corripit: & venienti Ebuso, plagamque ferenti
Occupat os flammis: illi ingens barba reluxit,
Nidoremque ambusta dedit: —

587

* Inclusas vt cum latebroso in pumice pastor
Vestigauit apes, fumoque impleuit amaro.

591

* Voluitur ater odor tectis: tum murmure cæco
Intus saxa sonant: —

O P E S.

1 *Ecl. v. 47*

* **F**ortunate senex, ergo tua rura manebunt,
Et tibi magna satis: —

81

* — Sunt nobis mitia poma,
Castaneæ molles, & pressi copia lactis:

2. *Ecl. v. 20*

* Quàm diues pecoris, niuei quàm lactis abundans,
Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ:
Lac mihi non estate nouum, non frigore defit.

2 *Ge. v. 458*

* O fortunatos nimium, sua si bona norint,
Agricolas: Quibus ipsa, procul discordibus armis,
Fundit humo facilem victum iustissima tellus.
Si non ingentem foribus domus alta superbis
Mane salutantum totis vomit ædibus vndam.

468

* Diues opum variarum: at latis otia fundis. —

4 *Geo. v. 132*

* Regum æquabat opes animis: —

287

* Nam quâ Pellæi gens fortunata Canopi
Accolit effuso stagnantem flumine Nilum.

1 *Ae. v. 18*

* Et viridem Aegyptum nigra foecundat arena.

1123

* — Diues opum, studijsq; asperrima belli.

367

* Arma virum, tabulaeque, & Troia gaza per vndas,
Corripiunt, onerantque auro: portantur auari
Pygmalionis opes pelago, —

450

* Hic templum Iunoni ingens Sidonia Dido
Condebat donis opulentum, & numine Diuæ.

*Troia-

- *Troianas vt opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danaï: —
- * — Verum inclementia diuūm 602
Has euertit opes, sternitque à culmine Troiam.
- *Prædam afferuabant. Huc vndique Troia gaza 763
Incensis erepta adytis. mensæque Deorum,
Crateresque auro solidi, captiuaque vestis
Congeritur: —
- * — Vbi pinguem diues opacat 6 Ae. v. 199
Ramus humum, —
- *Fataque fortunaſque virūm, moresque manusque. 683
* — Von vobis rege Latino, 7 Ae. v. 261
Diuitis vber agri, Troiæve opulentia decrit.
- *Qui fuit, Aufonijsque olim ditissimus aruis: 537
Quinque greges illi balantum, quina redibant
Aimenta, & terram centum vertebat aratris.
- * — Quos diues Anagnia pascit. 684
*Aut componere opes norant, aut parcere parto. 8 Ae. v. 317
Sed Rami, atque asper victu venatus alebat.
- *Sed tibi ego ingentes populos, opulentæque regnis 475
Iungere castra paro, —
- *Diues equum, diues pictai vestis, & auri. 9 Ae. v. 26
*Expugnare Itali, summæque euertere opum vi 532
Certabant, —
- *Nosne tibi fluxas Phrygiæ res vertere fundo 10 Ae. v. 88
Conamur? —
- *Iungit opes, foedusque ferit. — 154
*Mantua diues auis, sed non genus omnibus vnum. 201
*Vt rebare, Venus, nec te sententia fallit, 608
Troianas sustentat opes, —
- *O, fortunatae gentes, Saturnia regna, 11 Ae. v. 252
Antiqui Aufonij, —
- *Largus opum, & lingua melior, — 338
*Nigra velut magnas domini cum diuitis ædes, 11 Ae. v. 473
Peruolat, & pennis alta atria lustrat hirundo.
- *Pro se quisque viri summa nituntur opum vi. 552

Vide VESTES, & CAELATVRA.

OPVS.

O P V S.

1 Ecl. v. 37

*

—Pocula ponam

Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis:

Vide illorum descriptionem.

O R A T I O.

1 Ae. v. 69

*

AD quem tum Iuno supplex his vocibus vfa est.
 AEole (namque tibi Diuum pater atque ho-
 minum Rex.

Et mulcere dedit fluctus, & tollere vento)

Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor,

Incute vim ventis, submersasque obrue puppes,

Sunt mihi bis septem præstanti corpore Nymphæ:

232 *Triftior, & lacrymis oculos suffusa nitentis

Alloquitur Venus:

233 *

—O qui res hominumq; deumque

AEternis regis imperijs, & fulmine terres,

Quid meus AEneas in te committere tantum,

Quid Troës potuere? —

483

*Interea ad templum non æquæ Palladis ibant

Crinibus Iliades passi, peplumque ferebant

Suppliciter triftes, & tunfæ pectora palmis.

Diua solo fixos oculos auerfa tenebat.

528

*Troës te miseri, ventis maria omnia vecti

Oramus prohibe infandos à nauibus ignes:

Parce pio generi, & propius res aspice nostras:

607

*Ad te confugio, & supplex tua numina posco.

2 Ae. v. 139

*Quod te, per superos, & conscia numina veri,

Per si qua est quæ restat adhuc mortalibus vsquam

Intemerata fides, oro, miserere laborum

Tantum, miserere animi non digna ferentis.

232 *

—Orandaque Diuæ

Numina conclamant.—

687

*At pater Anchises oculos ad sidera lætus

Extulit, & cælo palmas cum voce retendit.

Iuppiter omnipotens, precibus si fleeteris vllis,

Aspice nos: hoc tantum, & si pietate meremur.

Da dein-

Da deinde auxilium pater, atque hæc omnia firma
Vix ea fatus erat senior: subitoque fragore
Insonuit læuum, —

* Hic vero victus genitor se tollit ad aurās,
Affaturque Deos & sanctum sidus adorat:

2 Ae. v. 699

* Dij patrij seruate domum, seruate nepotem,
Vestrum hoc auguriū, vestroq; in numine Troia est:

702

* Templa Dei saxo venerabat structa vetusto:

3 Ae. v. 48

Da propriam Tymbræe domum, da mœnia fessis,
Et genus, & mansurim urbem: serua altera Troiæ
Pergama, reliquias Danaūm, atque immitis Achilli.
Quem sequimur? quove ire iubes? vbi ponere sedes?
Da pater auguriū, atque animis illabere nostris.
Vix ea fatus eram: tremere omnia visa repente.

* — tendoque supinas

167

Ad cælum cum voce manus & munera libo.

* Et pater Anchises passis de littore palmis,
Numina magna vocat, meritosque indicit honores.
Dij prohibete minas, dij talem auertite casum.

263

Et placidi seruate pios: tum littore funem

Diripuerē: —

* Iunonis magnæ primum prece numen adora.
Iunoni cane vota libens: dominamque potentem
Supplicibus supera donis: sic denique victor,

473

* Tum pater Anchises magnum cratera corona
Induit, impleuitque mero, diuosque vocauit
Stans celsa in puppi. —

525

Dij maris & terræ, tempestatumque potentes,

Ferte viam vento facilem, & spirate secundi.

Crebescunt optatæ auiæ, portusque patescit

Iam propior, templumque apparet. —

* Continuitque gradum, mox sese ad littora præceps

598

Cum fletu, precibusque tulit per sydera testor,

Per superos, atque hoc cæli spirabile lumen,

Tollite me Teucris, quascumque abducite terras.

Hoc fat erit: —

* Dixerat & genua amplexus, genibusque volutans

607

Hærebat. Qui sit fari: quo sanguine cretus

Hortamur: —

* Multa Iouem manibus supplex orasse supinis:

4 Ae. v. 205

Iuppi

Iuppiter omnipotens, cui nunc Maurusia pictis
Gens epulata toris, Lenæum libat honorem,
Aspicias hæc? an te genitor cum fulmina torques,
Nequicquam horremus? —

4. Ae. v. 417

* — Nos munera templis
Quippe tuis ferimus, famamque fouemus inanem,
Talibus orantem dictis, arasque tenentem.
Audiit omnipotens, oculosque ad mœnia tor sit
Regia. —

Tunc sic Mercurium alloquitur: —
Vade age nate. —

314 * — Per ego has lachrymas, dextramque tuam te,
(Quando aliud mihi iam misere nihil ipsa reliqui)
Per connubia nostra, per inceptos Hymenæos,
Si bene quid de te meiui, fuit aut tibi quicquam
Dulce meum: miserere domus labentis, & istam
Oro (si quis adhuc precibus locus) exue mentem.

413 * Ire iterum in lachrymas, iterum tentare precando
Cogitur: & supplex animos submittere amanti,

435 * Extremam hæc oro veniam (miserere sororis)
Quam mihi cum dederis, cumulatâ morte relinquâ.

611 * Accipite hæc, meritumque malis aduertite numen:
Et nostras audite preces. —

5. Ae. v. 232

* Et fors æquatis cepissent præmia rostris:
Ni palmas ponto tendens utraq; Cloanthus
Fudissetque preces, diuosque in vota vocasset:
Dij quibus imperium pelagi, quorum æquora curro,
Vobis lætus ego hoc candentem in littore taurum
Constituam: —

239 * Dixit: eumque imis sub fluctibus audiit omnis
Nereidum, Phorciq; echotus: —

685 * Tum pius Aeneas, humeris abscindere vestem,
Auxilioque vocare Deos, & tendere palmas:
Iuppiter omnipotens: si nondum exosus ad vnum
Traianos, si quid pietas antiqua labores
Respicit humanos, da flammam euadere classi
Nunc pater, & tenues Teucrum res eripe letho.
Vel tu quod superes, infesto fulmine morti
Si mereor, demitte, tuâque hic obrue dextra.
Vix hæc ediderat; cum effusis imbribus atra

- Tempestas sine more furit,—
- *At Venus interea Neptunum exercita curis 779
Alloquitur, talesque effundit pectore quæstus:
Iunonis grauis ira, & inexsaturabile pectus
Cogunt me Neptune preces descendere in omnes;
Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla,
*Quod superest, oro liceat dare tuta per vnda 796
Vela tibi.—
Si concessa peto,—
Tum Saturnius hæc domitor maris edidit alti:
* —cessas in vota, precesque 6 Ae. v. 51
Tros, ait, A Enea, cessas? —
Fas omne est Cytheræa meis te fidere regnis,
*Ossa tremor, fuditque preces rex pectore ab imo: 55
Phœbe graues Troiæ semper miserate labores,
Dardana qui Paridis direxti tela—
Tot maria intraui duce te:—
* —Tūque ô sanctissima vates 63
Præscia venturi, da, non indebita posco,
Regna meis fatis, Latio considere Teucros,
Errantesque Deos, agitataque numina Troiæ.
Tum Phœbo, & Triuiæ solido de marmore templū
Instituiam, festosque dies de nomine Phœbi.
* —lectosque sacrabo, 73
Alma viros.—
* —cum tu supplex in rebus egenis, 91
Quas gentes, talum aut quas non oraueris vrbes?
*Vnum oro (quando hic inferni ianua regis, 106
Iread conspectum chari genitoris & ora
Contingat: doceas iter)—
*Quin vti te supplex peterem: & tua limina adirem, 113
*Idem orans mandata dabat: gnatique, patrisque, 117
Alma precor miserere. potes namque omnia: nec te
Nequicquam lucis Hecate præfecit auernis.
Si potuit manes arcessere coniugis Orpheus
Threïcia fretus cithara, fidibusque canoris.
*Talibus orabat dictis, arâsque tenebat. 124
Tum sic orsa loqui vates: Sate sanguine Diuum.
*Aspectans syluam immensam, & sic ore precatur: 186
Sinunc se nobis:—

6. Ae. v. 190 *Vix ea fatus erat: geminae cum forte columbae
Ipsa sub ora viri caelo venere volantes,

—tum maximus Heros

Maternas agnoscit aues, laetusque precatur,
Este duces o si qua via est, cursumque per auras
Dirigite in lucos, ubi pinguem diues opacat
Ramus humum, tuque o dubijs ne defice rebus
Diua parens: sic effatus vestigia pressit.

363 *Quod te per caeli iucundum lumen, & auras,
Per genitorem oro, per spem surgentis Iuli,
Eripe me his inuicte malis, aut tu mihi terram
Iniice, (namque potes)
Aut tu si qua via est, si quam tibi Diua creatrix
Ostendit,—

Da dextram misero,—

7. Ae. v. 133

*

—Precibusque vocate

Anchisen—

139

*

—Phrygiamque ex ordine matrem

Inuocat:—

229 *Dijs sedem exiguum patrijs, litusque rogamus
Innocuum, & cunctis undamque, auramque parente.
Non erimus regno indecores, nec vestra feretur
Fama levis, tantique abolefcer gratia facti,
Nec Troiam Ausonios gremio excepisse pigebit.
Fata per Aeneae iuro, dextramque potentem,
Siue fide, seu quis bello est expertus, & armis:
Multi nos populi, multae (ne temne, quod ultro
Praeferimus manibus vittas, ac verba precantum)
Et petiere sibi, & voluere adiungere gentes.
Sed nos fata:—

471 *Haec ubi dicta dedit, diuosque in vota vocauit,

593 *Multa deos, auramque pater testatus inanes,
Frangimur heu fatis, inquit,—

597

* —votisque deos venerabere seris.

8. Ae. v. 59

*Surge age nate dea, primusque cadentibus astris
Iunoni fer rite preces: iramque, minasque
Supplicibus supera votis: mihi victor honorem
Perfolues:—

68

*Surgit, & aetherij spectans orientia solis
Lumina rite cauis undam de flumine palmis

Sustu-

Sustulit, ac taleis effudit ad æthera voces:

Nymphæ Laurêtes, Nymphæ, genus amnib' vnde est

Tuque ô Tybri, tu ô genitor cum flumine sancto

Accipite Aenean & tandem arcete periclis.

Quo te cunque lacus, —

Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum,

Adsis tandem, & propius tua numina firmes.

*Ergo eadem supplex venio, & sanctum mihi numen 382

Armarogo, genitrix nato: te filia Nerei,

Te potuit lacrymis Tithonia flectere coniunx.

*Quidquid in arte mea possum promittere curæ,

401

Quod fieri ferro, liquidove potest electro:

Quantum ignes, animæque valent absiste precando

Viribus indubitare tuis. —

*At vos ô superi, & diuûm tu maxime rector

572

Iuppiter, Arcadij quæso miserescite regis:

Et patrias audite preces: si numina vestra

Incolumem Pallanta mihi, si fata reseruant,

Si visurus eum viuo, & venturus in vnum:

Vitam oro: patiar quemuis durare laborum.

Sin aliquem infandum casum fortuna minaris,

Nunc ô nunc liceat crudelem abrumper vitam,

Dum curæ ambigæ, —

*Vota metu duplicant matres, propiusque periclo

556

It timor: —

*Agnouit iuuenis, duplicesque ad sidera palmas

9. Ae. v. 16

Sustulit, ac tali fugientem est voce secutus,

Iri, decus cæli, —

*Multa Deos orans, oneravitque æthera votis.

24

*Ipsa Deum fertur genitrix Berecynthia magnum

82

Vocibus his affata Iouem: da nate petenti,

Quod tua chara parens, domito te poscit Olympo,

*Solve metus, atque hoc precibus sine posse parente, 90

Neu cursu quassata villo, neu turbine venti

Vincantur: prosit nostris in montibus ortas.

*Protinus armati incedunt: quos omnis euntes

308

Timorum manus ad portas, iuuenumque senumque

Prosequitur votis: necnon & pulcher Iulus.

*Non tulit A scanius, neruoque obuersus equino

628

Contendit telum, diuersaque brachia ducens,

Constitit ante Iouem supplex per vota precatus:
Iuppiter omnipotens audacibus annue coeptis.
Ipse tibi ad tua templa feram solennia dona,

9. *Æt. v. 630* * Audiit, & cæli genitor de parte serena
Intonuit læuum:—

10. *Æt. v. 16* * —Venus aurea contra
Pauca refert. —

O pater, ô hominum diuumque æterna potestas,
Namq; aliud quid sit quod iam implorare queamus
Cernis vt insultent? —

160 * Atq; solum, quo Troia fuit. Xanthum, & Simoenta
Redde oro miseris: iterumque reuoluere casus
Da pater Iliacos Teucris. —

152 * —humanis quæ sit fiducia rebus

Admonet, immiscetque preces. —

420 * —Quem sic Pallas petit ante precatus:

Da nunc, Tybri pater, ferro quod missile libro,
Fortunam atque viam duri per pectus Alæsi
Hæc arma, exuuiasque viri tua quercus habebit.
Audiit illa Deum. dum texit Imaona Alæsus,
Arcadio infelix telo dat pectus inermum.

459 * —Magnumque ita ad æthera fatur:

Per patris hospitium, & mensas quas aduena adisti,
Te precor Alcide, coeptis ingentibus adsis:

Cernat femineci sibi me rabere arma cruenta,
Victoremque ferant morientia lumina Turni.

523 * Et genua amplectens effatur talia supplex:

Per patrios manes, & spes surgentis Iuli,

Te precor, hanc animam serues gnatoque, patrique.

—Non hic victoria Teucrum
Vertitur:—

667 * Et duplices cum voce manus ad sydera tendit:

Omnipotens genitor tanton' me crimine dignum
Duxisti, —

676 * —Vos ô potius miserescite venti:

In rupes, in saxa, volens vos Turnus adoro,

Ferre ratem. —

844 * Caniciem immundo deformat puluere: & ambas

Ad cælum tendit palmas, & corpore inhæret,

Tantane me tenuit viuendi nate voluptas?

—Et

—Et nulli exaudita deorum

11. *Æc.* v. 157

Vota, precesque meæ:—

—Nil dona, nec aurum,

223

Nec magnas valuisse preces:—

—Et superos Aruns sic voce precatur: 784

Summe deum, & sancti custos Soractis Apollo,

Quem primi colimus.—

*Da pater hoc nostris aboleri dedecus armis

789

Omnipotens: non exuias, pulsa ve trophæum

Virginis, aut spolia vlla peto. mihi cætera laudem

Facta ferant, hæc dira meo dum vulnere pestis,

Pulsa cadat, patriam remeabo inglorius urbem,

Audiit, & voti Phœbus succedere partem

Mente dedit, partem volucres dispersit in auras:

Sterneret vt subita turbatam morte Camillam,

Annuit oranti reducem vt patria alta videret,

Non dedit inque notos vocem vertere procellæ.

*Flebat, & ardentem generum moritura tenebat.

12 *Æc.* v. 55

Turne per has ego te lacrymas, per si quis Amatae

Tangit honos animum: spes tu nunc vna senectæ.

Turequies miseræ: decus imperiumque Latini

Tepenes. in te omnis domus inclinata recumbit:

Vnum oro, desiste manum committere Teucris.

*—Paterisque altaria libant

174

Tum pius Aeneas stricto sic ense precatur:

Esto nunc sol testis,—

*Sic prior Aeneas sequitur sic deinde Latinus,

195

Suspiciens cælum, tenditque ad sidera dextram.

Hæc eadem, A Enea, terram, mare sidera iuro

*Tango aras, mediosq; ignes, & numina testor:

201

*Adiuuat incessu tacito progressus, & aram

219

Suppliciter venerans demisso lumine Turnus.

O R P H E V S.

*Non me carminib; vincet, nec Thracius Orpheus 4 *Ec.* v. 55:

Orphei Calliopeia (mater)

57

—Sit Tityrus Orpheus:

8. *Ecl.* v. 55

Orpheus in silvis,—

- 4 Ge. v. 481 *Quin ipse stupuere domus, atque intima lethi
Tartara, cæruleosque implexæ crinibus angues,
Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora:
Atque Ixionei ventro rota constitit orbis.
Iamque pedem referens casus euaserat omnes
6. Ae. v. 119 *Si potuit manes arcessere coniugis Orpheus
Threicia fretus cithara fidibusque canoris.
- 644 *Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt:
Nec non Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum:
Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.
-

O R T V S D I E I.

- 8 Ec. v. 14. & *F Rigida vix cælo noctis decesserat vmbra,
3 Ge. v. 327 Cum ros in tenera pecori gratissimus herba est.
8. Ecl. v. 17 *Nascere, præque diem veniens age lucifer alnum.
1. Ge. v. 249 *Aut redit à nobis aurora, diemque reducit.
Nosque vbi primus equis oriens afflauit anhelis,
Illic fera rubens accendit lumina vesper.
- 446 * — Aut vbi pallida surget
Tithoni croceum linquens aurora cubile.
- 441 *Sol vbi nascentem maculis variauerit ortum.
- 458 *At si, cum referetque diem condetque relatum.
3. Ge. v. 156 * — Armentaque pasces
Sole recens orto, aut noctem ducentibus astris.
- 400 *Quod surgente die mulcere, horisque diurnis
- 2 Ae. v. 801 *Iamque iugis summæ surgebat lucifer Idæ
Ducebátque diem, —
3. Ae. v. 520 *Iamque rubescebat stellis aurora fugatis,
Cum procul obscuros colles, humilemque videmus
Italiam: —
- 588 *Postera iamque dies primo surgebat Eoo
Humentemque aurora polo dimouerat vmbra,
Cum subito è siluis, macie confecta suprema.
4. Ae. v. 6 *Postera Phœbea lustrabat lampade terras,
Humentemque aurota polo dimouerat vmbra.
- 118 * — Vbi primos crastinus ortus
Extulerit Titan, radiisque retexerit orbem.
His ego nigrantem commista grandine nimbum
Desuper

Desuper infundam: —

† Oceanum interea surgens aurora reliquit. 129

In portis iubare exorta delecta iuventus.

† Me patris Anchisæ, quoties humentibus umbris 351

Nox operit terras: quoties astra ignea surgunt.

† Et iam prima nouo spargebat lumine terras 584

Tithoni croceum linquens aurora cubile;

Regina, è speculis, ut primum albescere lucem,

Vidit, & æquatis classem procedere velis.

† Si te his attigerit terris aurora morantem. 4 *Ae. v. 568*

† Postera cum primo stellas oriente fugarat 5 *Ae. v. 42*

Clara dies: —

† Expectata dies aderat, nonamque serena. 104

Auroram Phaetontis equi iam luce vehebant.

† Et me sæuus equis oriens afflauit anhelis. 739

† Ecce autem primi sub lumina solis, & ortus, 6 *Ae. v. 255*

Sub pedibus mugire solum: —

† Iamque rubescebat radiis mare, & æthere ab alto. 7 *Ae. v. 25*

Aurora in roseis fulgebat lutea bigis:

Cum venti posuere, —

† Quare agite, & primo læti cum lumine solis. 130

Quæ loca; —

Vestigemus. —

† Postera cum prima lustrabat lampade terras. 148

Orta dies, vrbes, —

† Surge age nate dea, primisque cadentibus astris. 8 *Ae. v. 59*

Iunoni fer rite preces:

† — Nox Aeneam somnusque reliquit. 67.

Surgit & ætherij spectans orientia solis

Lumina, —

† Euandrum ex humili tecto lux suscitât alma, 455

Et matutini volucrum sub culmine cantus,

Consurgit senior, tunicaque inducitur artus.

† — Et pietis conspectus in armis 588

Qualis vbi Oceani perfusus Lucifer vnda,

Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,

Extulit os sacrum cælo, tenebrasque resoluit.

† Et iam prima nouo spargebat lumine terras 9 *Ae. v. 45*

Tithoni croceum linquens aurora cubile:

Iam sole infuso, iam rebus luce reiectis,

Turnus in arma viros:—

11 *Ae. v. 1*

† Oceanum interea surgens aurora reliquit.

4

† Vota deum primo victor soluebat Eo.

182

† Aurora interea miseris mortalibus almam.
Extulerat lucem, referens opera atque labores.

12 *Ae. v. 76*

† — Cum primum crastina caelo

Puniceis inuecta rotis aurora rubebit,

Non Teucros agat in Rutulos:—

113

† Postera vix summos spargebat lumine montes
Orta dies, &c.

Vide EQVVS.

OSCVLARI, ET OSCVLVM.
etiam AMPLECTI.

4 *Ae. v. 659*

1 *Ae. v. 258*

† Dixit (*Dido*) & os impressa toro,
† Vultu quo caelum, tempestatesque serenat,
Oscula libauit natae:—

2 *Ae. v. 490*

1 *Ae. v. 691*

615

† Amplexæque tenent postes, atque oscula figunt.

† Cum dabit amplexus, atque oscula dulcia figet:

— Sic fatus amicum

Ilionæa petit dextra, læuâque Serestum.

Post alios, fortemque Giam, fortemque Cloanthum.

2 *Ae. v. 673*

† Ecce autem complexa pedes in limine coniunx

Hærebat, paruumque patri tendebat fûlum:

Si periturus abis & nos rape in omnia tecum.

702

† Ter conatus ibi collo dare brachia circum.

Ter frustra comprehensa manus effugit imago:

Par leuibus ventis volucrique simillima somno,

5 *Ae. v. 765*

† Exoritur procurua ingens per littora fletus.

Complexi inter se noctemque diemque morantur.

Ipsæ iam matres, ipsi quibus aspera quondam

Visa maris facies, & non tolerabile numen,

Ire volunt, omnemque fugæ perferre laborem.

Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis:

Et consanguineo lachrymans commendat Acestræ.

6 *Ae. v. 697*

† — Da iungere dextram,

Da genitor, teque amplex ne subtrahere nostro.

Sic memorans, largo fletu simul ora rigabat.

Ter

Tu conatus ibi collo dare brachia circum.

*Tum pater Euandrus dextram complexus euntis 8 Ae. v. 558.

Hæret in expletum lacrymans, ac talia fatur:

O mihi præteritos referat si Iupiter annos,

Qualis eram, cum primam aciem Præneste sub ipsa

Straui, scutorumque incendi victor aceruos

*Non ego nunc dulci amplexu diuellerer usquam 568

Gnate tuo:—

*Ascanium fusis circum complectitur armis,

Summaque per galeam delibans oscula fatur:

Dilce puer virtutem ex me verumque laborem?

Fortunam ex alijs:—

O T I V M.

* —Tu Tityre lentus in vmbra. 1 Ecl. v. 4

*O Melibæe Deus nobis hæc otia fecit. 6

* —Amat bonus otia Daphnis. 5. Ecl. v. 61

*Ipsi in defossis specubus secura sub alta 3 Ge. v. 377

Otia agunt terra, —

*Quid struis? aut qua spe Lybicus teris otia terris? 4 Ae. v. 271

* —Cui deinde subibit, 6 Ae. v. 813

Otia qui rumpet patriæ, residesque mouebit

Tullus in arma viros, & iam desueta triumphis

Agmina:—

* —nihil est quod dicta retractent 12 Ae. v. 11

Ignavi Aeneadae: nec quæ pepigere recusent:

* —Sedeant spectentque Latini, 15

Et solus ferro crimen commune refellam:

*Nuntius hæc Idmon, Phrygio mea dicta tyranno, 75

Haud placitura refer:—

* —Da sternere corpus, 97

Semiuiui Phrygis, & fœdare in puluere crines

Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes.

O V E S.

* —Pan curat oues, ouiumque magistros. 2. Ecl. v. 33

*Cogite oues pueri:— 3 Ecl. v. 98

- 3 Ecl. v. 94 *Parcite oues nimium procedere, non bene ripæ
Creditur:—
- 10 Ecl. v. 16 *Stant & oues circum, nostri nec pœnitet illas.
18 *Et formosus oues ad flumina paut Adonis.
- 6 Ecl. v. 85 *Cogere donec oues stabulis, numerumque referre
Iussit, —
- 1 Geo. v. 272 *Balantumque gregem fluuiio mersare salubri
3 Ge. v. 445 *Dulcibus idcirco fluuijs pecus omne magistri
Perfundunt, vdisque aries in gurgite villis
Mersatur, missusque secundo defluit amni,
- 3 Ae. v. 641 *Nam qualis quantusque cauo Polyphemus in antro
Lanigeras claudit pecudes, atque vbera prestat,
660 *Lanigeræ comitantur oues:—
- 7 Ae. v. 537 *Qui fuit Ausonijsque olim ditissimus aruis,
Quinque greges illi balantum, quina redibant
Armenta, & terram centum vertebat aratris.

P.

P A B V L A.

- 1 Ecl. v. 49 * **L** Imosque palus obducat pascua iunco:
Non insueta graueis tentabunt pabula foetas.
1. Ge. v. 86 * — Et pabula terræ
Pinguia concipiunt:—
- 2 Geo. v. 200 *Non liquidi gregibus fontes: non gramina desunt:
1 Ae. v. 477 *Pabula gustassent Troiæ Xanthumque bibissent.

P A L L A S.

2. Ecl. v. 61 * — Pallas quas condidit arces
Ipsa colat:—
- 4 Ge. v. 247 * — Aut inuisa Mineræ
In foribus laxos suspendit aranea casses.
- 2 Ae. v. 162 *Omnis spes Danaum & cœpti fiducia belli
Palladis auxilijs semper stetit: impius ex quo
Tydides sed enim, scelerumque inuentor Vlysses
Fatale aggressi sacrato auellere templo
Palladium, cæsis summæ custodibus arcis,
Corripuere sacram effigiem, manibusq; ciuentis

Virgineas ausi Diuæ contingere vittas:
Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri
Spes Danaum fractæ vires: auersa deæ mens.
Nec dubijs ea signa dedit Tritonia monstris.

—Terque ipsa solo.—

Emicuit: parmamque ferens hastamque timentem:

*At gemini lapsu delubra ad summa dracones
Effugiunt, sæuæque petunt Tritonidis arcem,
Sub pedibusque Deæ clypei; sub orbe teguntur.

*Interea ad templum non æquæ Palladis ibant

Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant,

Suppliciter tristes, & tuniæ pectora palmis.

Diua solo fixos oculos auersa tenebat.

*Iam summas arces Tritonia (respice) Pallas

Insedit, nimbo effulgens, & Gorgone sæua.

*Spes est pacis, ait: tum numina sancta precamur

Palladis armisonæ, quæ prima accepit ouantes.

P A N.

***P**An primus calamos cera coniungere plures
Instituit: Pan curat oues, ouiumque magistros.

*Pan etiam Arcadia mecum si iudice certet,

Pan etiam Arcadia dicat se iudice victum.

*Panæque, pastoresque tenet, Dryadæque puellas.

*Panæque, qui primus calamos non passus inertes.

*Pan deus Arcadiæ venit: quem vidimus ipsi

Sanguineis ebuli baccis minioque rubentem.

*—Et cultor nemorum, cui pinguis Cææ

Tercentum niuei tondent dumeta iuuenti

Ipsæ nemus linquens patrium, saltusque Lycæi,

Pan ouium custos, tua si tibi Mœnala curæ;

Adsis o Tegeæ fauens:—

P A R E R E.

***H**ic inter densas corylos modo nanq; gemellos,
Spem gregis, ah, silice in nuda connixa reliquit.

*Nec nostri generis puerum, nec sanguinis.

*Densior huic soboles.—

225

1 Ac. v. 478

2 Ac. v. 615

3 Ac. v. 544

2. Ecl. v. 32

4 Ecl. v. 58

5. Ecl. v. 59

8. Ecl. v. 24

10. Ecl. v. 26

1. Ge. v. 14

1 Ecl. v. 14

8 Ecl. v. 45

3. Ge. v. 30

- 3 Ge. v. 122 *Neptuni quæ ipsa deducat origine gentem
 4 Ge. v. 261 * — Aliæ spem gentis adultos
 Educunt foetus: —
 199 *In Venerem soluunt, aut foetus nixibus edunt.
 200 *Verum ipsæ folijs natos, & suauibus herbis
 Ore legunt: —
 231 *bis grauidos cogunt foetus: —
 281 *Sed si quem proles subito defecerit omnis,
 Nec genus vnde nouæ stirpis reuocetur habebit.
 3 Geo. v. 62 *Cætera nec foeturæ habilis, nec fortis aratris.
 70 *Semper enim refice: ac ne post amissa requiras,
 Ante veni, & sobolem armento sortire quotannis
 Nec non & pecori est idem delectus equino.
 Tu modo, quos in spem statuis submittere gentis.
 4 Geo. v. 322 * — Quid me præclara stirpe deorum
 (Si modo, quæ perhibes, pater est Tymbræus Apollo)
 Inuisum fatis genuisti? aut quo tibi nostri
 Pulsus amor? —
 340 *Altera tum primos Lucinæ experta labores.
 1 Ae. v. 10 *Inferretque deos Latio genus vnde Latinum,
 Albanique patres, atque altæ mœnia Romæ.
 23 *Progeniem sed enim Toiano à sanguine duci
 Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.
 77 *Connubio iungam stabili, propriamq; dicabo:
 Omneis vt tecum meritis pro talibus annos
 Exigat, & pulchra faciat te prole parentem.
 239 *Hinc fore ductores, reuocato à sanguine Teucris.
 254 *Nos tua progenies, cæli quibus annuis arcem,
 277 * — Donec regina sacerdos,
 Marte grauis, geminam partu dabit Ilia prolem.
 290 *Nascetur pulchra Troianus origine Cæsar.
 384 *Italiam quæro patriam, & genus ab Ioue summo.
 600 * — Quæ te tam læta rulerunt
 Secula? qui tanti talem genuere parentes.
 630 *Sequæ ortum antiqua Teucrorum à stirpe volebas
 644 * — Cælatæque in auro
 Fortia facta patrum, series longissima rerum
 Per tot ducta viros, antiquæ ab origine gentis.
 2 Ae. v. 74 * — Quo sanguine cretus.
 Quid ve ferat, memoret:

†Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum,	503
†At non ille, satum quo te mentiris, Achilles	540
Talis in hoste fuit: —	
† — Hinc Dardanus ortus	3 <i>Æ. v. 167</i>
Infusque pater, genus à quo principe nostrum.	
† — Genus alto à sanguine Teucris	4 <i>Æ. v. 230</i>
Proderet: Aeneas —	
†Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset	326
Ante fugam soboles: si quis mihi paruulus aula	
Luderet Aeneas, qui te tantum ore referret:	
Non equidem omnino capta ac deserta viderer.	
†Nectibi diua parens generis, nec Dardanus author,	365
Perfide, sed duris genuit te cautibus horrens	
Caucasus, hircanæque admorunt vbera tigres.	
†Troia Criniso conceptum flumine mater	5 <i>Æ. v. 38</i>
Quem genuit: —	
†Dardanidæ magni, genus alto à sanguine diuûm.	45
†Bina boum vobis Troia generatus Acestes	61
Dat numero: —	
†Tum satus Anchisa Aeneas. —	244
†Regius egregia Priami de stirpe Diorea.	297
†Alter ab Arcadio Tegea de sanguine gentis.	299
†Nomen aui referens Priamus, tua clara Polyte	564
Progenies, auctura Italos: —	
†Alter Atys, genus vnde Atyi duxere Latini.	568
†Est tibi Dardanius diuinæ stirpis Acestes:	711
†Vnde genus ducis, —	801
†Hic crudelis amor tauri, suppositaque furto	6 <i>Æ. v. 24</i>
Pasiphae: mistumque genus prolesque biformis,	
Minotaurus inest: —	
† — Sate sanguine diuûm	125
Tros Anchisiade: —	
†Anchisa generate, deûm certissima proles.	322
†Dijs quanquam geniti, atque inuicti viribus essent.	394
†Deiphobe armipotēs, genus alto à sanguine Teucris,	500
Quis tam crudelis:	
†Hic genus antiquum Teucris pulcherrima proles,	648
Magnanimi Heroës nati melioribus annis.	
†Nunc age Dardaniam prolem quæ deinde sequatur	756
Gloria: qui mancant Itala de gente nepotes,	
Illustres	

Illustres animas, nostrumque in nomen ituras,
Expeditam dictis:—

6. *Æ. v.* 761 † —Primus ad auras
Aetherias Italo commistus sanguine surget
Siluius, Albanum nomen, tua posthuma proles,
Quem tibi longæuo serum Lauinia coniunx
Educat silvis regem, regumque parentem.
Vnde genus longa nostrum dominabitur Alba.
Proximus ille Procas: Troianæ gloria gentis.
- 776 † Quin & auo comitem sese Mauortius addet
Romulus: Assarici quem sanguinis Itala mater
Educat —
- 787 † Læta deum partu, centum complexa nepotes,
Omnes coelicolas, omnes supera alta tenentes.
- 790 † —Hic Cæsar, & omnis Iuli
Progenies magnum cæli ventura sub axem,
Hic vir, hic est, tibi quem promitti sæpius audis.
Augustus Cæsar diuum genus: aurea condet
Secula: —
- 835 † Tuque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Proiice tela manu, sanguis meus. —
- 865 † Filius anne aliquis magna de stirpe nepotum:
840 † Ipsumque Aëacidem genus armipotentis Achilli,
- 871 † —Nimium vobis Romana propago
Visa potens superi: —
- 876 † Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos
In tantum spe tollet auos: —
7. *Æ. v.* 48 † —Isque parentem
Te Saturne refert: tu sanguinis vltimus author:
Filius huic fato diuum prolesque virilis
Nulla fuit primæque oriens erepta iuuenta est.
- 35 † —Petit ante alios pulcherrimus omnes
Turnus quis atavisque potens: —
- 217 † —Quæ maxima quondam
Extremo veniens Sol aspiciebat Olympo.
Ab Ioue principium generis, Ioue Dardana pubes
Gaudet auo, rex ipse Iouis de gente suprema
Troius Aeneas. —
- 257 † —Hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, & totum quæ viribus occupet orbem.

† Collis

*Collis Auentini sylua quem Rheâ sacerdos

Furtiuum partu sub luminis edidit oras

Mista deo mulier:—

*O fate gente Deum:—

8 Ae. v. 36

*Littoreis ingens inuenta sub ilicibus suis,

43

Triginta capitem foetus enixa, iacebit

Alba solo recubans, albi circum vbera nati.

*Nymphæ Laurêtes, Nymphę genus amnibꝫ vnde est 71

Accipite A Eneam:—

*Quodque à stirpe fores geminis coniunctus Atridis, 130

*Dardanus:—

135

Electra, vt Graij perhibent, Alantide cretus,

* —Electram maximus Atlas

130

Edidit —

Vobis Mercurius pater est, quem candida Maia

Cyllenes gelido conceptum vertice fudit.

At Maiam (auditis si quicquam credimus) Atlas,

Idem Atlas generat, cæli qui sydera tollit.

Sic genus amborum scindit se sanguine ab vno.

*Gensque virum truncis, & duro robore nata.

315

* —Illic genus omne futuræ

628

Stirpis ab A scanio, pugnataque in ordine bella

Fecerat, & viridi foetam Mauortis in antro

Procubuisse lupam: geminos huic vbera circum

Ludere pendentes pueros, & lambere matrem

Impavidos: illam tereti ceruice reflexam

Mulcere alternos, & corpore fingere lingua

*Instaurant acies Vulcani stirpe creatus

10 Ae. v. 543

Cæculus, —

*Syluicolæ Fauno Dryope quem Nympha crearat.

55:

* —Vigilâsne deum gens

228

A Enea: vigila, —

* —Troia sub mœnibus altis

469

Tot nati cecidere deum. quin occidit vna

Sarpedon mea progenies:—

* —Genus huic materna superbum

11 Ae. v. 340

Nobilitas dabat: incertum de patre ferebat.

*Cui genus à proauis ingens, clarumque paternæ.

12 Ae. v. 225

Nomen erat virtutis. & ipse acerrimus armis.

*Hasta volans vt fortè nouem pulcherrima fratrum

270

Corpora

Corpora constiterant contrà, quos fida crearat
Vna tot Arcadio coniunx Tyrrhena Gylippo.

12 *Æt. v. 529* * Murranum hic atavos & auorum antiqua sonantē
Nomina, per regesque actum genus omne Latinos.

P A R A D I S V S.

* *Ecl. v. 56* * C Andidus insuetum miratur lumen Olympi
Sub pedibusque videt nubes, & sydera Daphnis

* *L. Ge. v. 95* * —neque illum
Flaua Ceres alto nequicquam spectat Olympo:

38 * Quamuis Elysios miretur Græcia campos.

282 * scilicet atque ostiæ frondosum inuoluere Olympum

* *Ge. v. 325* * —Quid me cælum sperare iubebas?

467 * —Atra ostia Ditis,

Et caligantem nigra formidine lucum,
Ingressus, manesque adiit, regemque tremendum,
Nesciâque humanis precibus mansuescere corda.
At cantu commotæ Erebi de sedibus imis,
Vmbrae ibant tenues, simulacrâque luce carentum.
Quam multa in syluis auium se millia condunt
Vesper vbi, aut hybernus agit de montibus hymber.
Matres atque viri, defunctâque corpora vita
Magnanimum Heroum, pueri innuptæque puellæ.
Quos circum limus niger, & deformis arundo
Cocyti, tardâque palus innabilis vnda
Alligat & nouies Styx interfusa coercet.

1 *Æt. v. 208* * Per varios casus, per tot discrimina rerum
Tendimus in Latium: sedes vbi fata quietas
Ostendunt: illic fas regna resurgere Troiæ.

254 * Nos tua progenies, cæli quibus annuis arcem.

293 * Hunc tu olim cælo spolijs orientis onustum
Accipies secuta. vocabitur hic quoque votis.

* *Æt. v. 731* * —Ditis tamen ante
Infernas accede domos: & auerna per alta
Congressus pere nate meos. non me impia namque
Tartara habent, tristesque vmbrae, sed amœna piorū
Concilia, Elysiumque colo, huc casta Sibylla
Nigrarum multo pecudum te sanguine ducet.

* Vnum

Vnum oro (quando hic inferni ianua regis
Dicitur & tenebrosa palus Acheronte refuso)
Ite ad conspectum chari genitoris, & ora
Contingat doceas iter, & sacra ostia pasta pandas.
— nec te

118

Nequicquam lucis Hecate praefecit auernis.
Si potuit manes arcessere coniugis Orpheus,
Threicia fretus cithara fidibusque canoris:
Si fratrem Pollux alterna morte redemit,
Ite reditque viam toties: quid Thesea magnum,
Quid memorem Alciden? & mi genus ab Ioue summo.

*Tunc sic orsa loqui vates: fate sanguine Divum
— facilis descensus auerni:

125

Noctes atque dies patet atri ianua Ditis:
Sed reuocare gradum, superasque euadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est: pauci quos æquus amaui
Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus,
Dijs geniti potuerunt tenent media omnia sylva,
Cocytusque sinu labens circumfluit atro.
Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est,
Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre
Tartara: —

Duc nigras pecudes: ea prima piacula sunt o

*Sic demum lucos stygios, regna inuisa viuis,

154

Aspicies: —

*Spelunca alta fuit vastoque immanis hiatu,
Scrupea, tuta lacu nigro nemorumque tenebris,
Quam super haud ullæ poterant impune volantes
Tendere iter pennis: talis sese halitus atris
Faucibus effundens supera ad conuexa ferebat:
Vnde locum Graij dixerunt nomine auernum.

237

*Hic locus est, partes ubi se via findit in ambas,

540

Dextera: quæ Ditis magni sub mœnia tendit,

Hæc iter Elysium nobis: at læua malorum

Exercet poenas, & ad impia tartara mitit.

*Deuenere locos lætos: & amœna vireta

640

Fortunatorum nemorum, sedesque beatas.

Largior hic campos æther, & lumine vestit

Purpureo: solemque suum sua sidera norunt.

Pars in gramineis exercent membra palæstris,

Conten.

Contendunt ludo, & fulua luctantur arena.
 Pars pedibus plaudunt choreas & carmina dicunt:
 Necnon Threicius longa cum veste sacerdos
 Obloquitur numeris septem discrimina vocum:
 Iamque eadem —
 Hic genus antiquum Teucris, pulcherrima proles,
 Magnanimi Heroës nati melioribus annis.
 Arma procul currusque vitum miratur inanes.
 — passimque soluti

- 6 Ac. v. 653 *Per campos pascuntur equi:
 Conspicit ecce alios dextra læuâque per herbam
 Vescentes, lætumque choro Pæana canentes
 Inter odoratum lauri nemus.
 Hic manus ob patriam pugnando vulnera passi:
 Quique sacerdotes casti, dum vita manebat:
 Quique pîj vates & Phœbo digna locuti:
 Inuentas aut qui vitam excoluere per artes:
 Quique sui memores alios fecere merendo.
- 683 *Omnibus his niuea cinguntur tempora vitta:
 Quos circum fusos sic est affata Sibylla:
 Musæum ante omnes:—
- 719 *O pater, anne aliquas ad cælum hinc ire putandū est
 Sublimes animas? iterumque ad tarda reuerti
 Corpora?—
- 743 *Quisque suos patimur manes. exinde per amplum
 Mittimur Elysium, & pauci læta arua tenemus,
 Donec longa dies perfecto temporis orbe
 Concretam exemit labem, purumque reliquit
 Aetherium sensum, atque aurai simplicis ignem.
 Has omnes vbi mille rotam voluere per annos,
 Scilicet immemores supera vt conuexa reuisant
 Rursus, & incipiant in corpora velle reuerti.
- 887 * — sic tota passim regione vagantur
 Aëris in campis latis atque omnia lustrant.
- 10 Ac. v. 1 *Panditur interea domus omnipotentis Olympi:
 Conciliumque vocat Diuum pater atq; hominū rex
 Sydeream in sedem: terras vnde arduus omnes,
 Castrâque Dardanidū aspectat:
- § *Confidunt tectis bipatentibus:
 Cæliculæ magni:—

*Infit. eo dicente Deum domus alta filefcit.

10 Ae. v. 101

*Dij Iouis in tectis iram miserantur inanem
Amborum, & tantos mortalibus esse labores:

758

*Opis ad ætherium pennis aufertur Olympum.

11. Ae. v. 867

P A R M A.

*Ense leuis nudo, parmaque inglorius alba,

9. Ae. v. 548

*Addit Halym comitē, & confixa Rhegea parma

765

*Dum genitor nati parma protectus abiret:

10 Ae. v. 800

* — & leuo dependet parma lacerto.

11. Ae. v. 693

*Ense pedes nudo, puraque interrita parma.

711

*Emicuit parmamque ferens, hastamque tementem.

2. Ae. v. 17

*Transijt & parmam mucro, leuia arma minacis.

10 Ae. v. 817

*Extemplo turbatae acies, versique Latini

11. Ae. v. 618

Reijciunt parmas, & equos ad moenia vertunt.

P A S C E R E.

* — en ipse capellas

1. Ecl. v. 12

Protenus æger ago, hanc etiam vix Tytire ducō.

*Pascite vt ante boues pueri, submittite tauros.

46

* — non me pascente capellæ

78

Florentem cythisum & salices carpetis amaras.

*Ille meas errare boues permisit.

9

*Hædorumque gregem viridi compellere hibiscō:

2 Ec. v. 39

* — si quando armenta vocabat,

23

Amphion Dirceus in Actæo Aracyntho-

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ.

21

* — Pastorem Tytire pingues

6 Ecl. v. 4

Pascere oportet oues: —

*Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ.

10. Ecl. v. 7

*Aethiopum versemus oues, sub sidere cancri.

68

*Ter centum niuei tondent dumeta iuueni.

1. Ge. v. 15

*Sin armenta magis studium vitulosque tueri,

2. Ge. v. 195

Aut foetus ouium aut vrenteis culta capellas.

*Pascentem niueos herbofo flumine cygnos.

199

*Non liquidi gregibus fontes, non gramina defunt:

200

Et quantum longis carpent armenta diebus.

* — armenta que pasces

1. Ge. v. 156

Sole recens orto, aut noctem ducentibus astris.

3. Ge. v. 162 *Cætera pascuntur virides armenta per herbas.

195 *Incipiens stabulis edico in mollibus herbam

Carpere oues:—

314 *Pascuntur verò sylvas, & summa Lycæi,
Horrentesque rubos, & amantes ardua dumos.

323 *In saltus vtrumque gregem, atque in pascua mittes.

329 *Ad puteos, aut alta greges ad stagna iubeto,
Currentem ilignis potare canalibus vndam.

335 *Tum tenues dare rursus aquas, & pascere rursus
Solis ad occasum:—

465 *Videris, summas carpentum ignauius herbas
—aut medio procumbere campo

Pascentem, —

4. Ge. v. 53 *Illæ continuò saltus, sylvasque peragrant,
Purpureosque metunt flores, & flumina libant
Summa leues:—

137 *Ille comam mollis iam tum tondebat acanthi:

1. Ae. v. 188 * —tres littore ceruos

Prospicit errantes: hos tota armenta sequuntur,
A tergo, & longum per valles pascitur agmen.

3. Ae. v. 220 *Læta bouum passim campis armenta videmus:
Caprigenumque pecus nullo custode per herbam.

537 *Quatuor hic primum omen equos in gramine vidi
Tendentes campum latè, candore niuali.

203 *Alcides aderat, taurosque hac victor agebat
Ingentes, vallemque boues amnemque tenebant.

At furijs Caci mens effera, ne quid inausum,
Aut intentatum sceleris que dolive fuisset:

Quatuor à stabulis præstanti corpore tauros
Auertit: totidem forma superante iuuenas.

Atque hos ne qua forent pedibus vestigia rectis,
Cauda in speluncam tractos, versisque viarum

Indicijs raptos, saxo occultabat opaco:

Quærentem nulla ad speluncam signa ferebant.

Interea cum iam stabulis saturata moueret

Amphytrionjades armenta, abiturumque pararet;

Discessu mugire boues atque omne querelis

Impleri nemus & colles clamore relinqui.

Reddidit vna bouum vocem, vastoque sub antro

Mugijt:

Magijt: & Caci spem custodia sefellit.

P A S T O R.

- * —Pan curat oues ouiumque magistros. 2 Ec. v. 33
 *Alienus oues custos bis mulget in hora, 3. Ecl. v. 5
 *Idem amor exitium est pecori, pecorisque magistro: 101.
 *Atque vtinam ex vobis vnus vestrique fuisset, 10. Ecl. v. 35
 Aut custos gregis aut maturæ vinitor vuæ.
 *Formosi pecoris custos formosior ipse, 5 Ecl. v. 44
 *Pan ouium custos:— 1. Ge. v. 17
 * —omnia secum 3 Ge. v. 344
 Armentarius Afer agit, tectumque, laremque,
 Armâq; Amicleumq; canem, Cressamq; phaletram:
 Non secus ac patrijs acer Romanus in armis
 Iniusto sub fasce viam cum carpit & hosti.
 *Nam qualis quantusq; cauo Polyphemus in antro 3. Ae. v. 641
 Lanigeras claudit pecudes atque vbera pressat.
 *Vix ea fatus erat summo cum monte videmus, 655
 Ipsum inter pecudes vasta se mole mouentem,
 Pastorem Polyphemum, & littora nota petentem:
 *Lanigeræ comitantur oues, ea sola voluptas 660
 Solamenque mali de collo fistula pender.

P A T R I A.

- * **N**Os patriæ fines & dulcia linquimus arua. 1. Ecl. v. 3.
 Nos patriam fugimus:—
 * —quæcunque fatebor 2 Ae. v. 78
 Vera, inquit: neque me Argolica de gente negabo.
 *Nec mihi iam patriam antiquam spes vlla videndi, 137
 Nec dulces natos:—
 *Amplexæque tenent postes, atque oscula figunt. 490
 *Littora tum patriæ lacrymans, portusque relinquo, 3. Ae. v. 10
 Et campos vbi Troia fuit:—
 *Agnosco, Cæque amplector limina portæ: 351
 *Sum patria ex Ithaca, comes infelicis Vlyssi, 613
 Nomen Achæmenides:—
 *Vendidit hic auro patriam, dominumque potentē 6 Ae. v. 621
 Imposuit: fixit leges pretio atque refixit.

6. *Æt.* v. 600 * Hic manus ob patriam pugnando vulnera passi:

833 * Ne pueri, ne tanta animis assuescite bella,
Neu patriæ validas in viscera vertite vires:
Túque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Proijce tela manu sanguis meus.

9. *Æt.* v. 882 * Mœnibus in patrijs, atque inter tuta domorum
Confixi expirant animas, pars claudere portas.

891 * Ipsæ de muris summo certamine matres,
Monstrat amor verus patriæ, vt videre Camillam:
Tela manu trepidæ iaciunt, ac robore duro
Stipibus ferrum, sudibusque imitantur obustis,
Præcipites: primæque mori pro mœnibus audent.

PAUPER TAS.

1. *Ecl.* v. 69 * **P**auperis & tuguri congestum cespite culmen,
Post aliquot, mea regna videns mirabor, aristæ

7. *Ecl.* v. 34 * — Custos es pauperis horti.

1. *Ge.* v. 45 * Tum variæ venêre artes: labor omnia vincit
Improbis, & duris vrgens in rebus egestas.

186 * — Atque inopi metuens formica senectæ.

2. *Ge.* v. 499 * Aut doluit miserans inopem, aut invidit habenti.

3. *Ge.* v. 319 * Quo minus est illis curæ mortalis egestas

2. *Æt.* v. 87 * Pauper in arma pater primis huc misit ab annis,
Dum stabat regno incolumis —

3. *Æt.* v. 613 * Sum patria ex Ithaca, comes infelicis Vlyssi
Nomine Achæmenides. Troiam genitore Adamasto
Paupere. —

4. *Æt.* v. 300 * Sævit inops animi. —

6. *Æt.* v. 275 * Pallentesque habitant morbi, tristisque senectus,
Et metus, & malesuada fames, & turpis egestas.

436 * Proiecere animas: quam vellent æthere in alto
Nunc & pauperiem, & duros perferre labores.

811 * Regis Romani, primus qui legibus urbem
Fundavit, Curibus parvis, & paupere terra
Missus in imperium magnum. —

8. *Æt.* v. 299 * — Non te rationis egentem
Lernæus turba capitem circumsteterit anguis

359 * — Ad tecta subibant
Pauperis Euandri, —

Vt ventum ad sedes; hæc, inquit, limina victor
 Alcides subiit, hæc illum Regia cepit.
 Aude hospes contemnere opes, & te quoq; dignum
 Finge Deo, rebusque veni non asper egenis.
 Dixit: & angusti subster fastigia tecti
 Ingentem Aeneam duxit, stratique locauit
 Effultum folijs & pelle libystidis ursæ.
 * At tu, oro, solare inopem, & succurre relictæ.
 * —Piscesque cui circum flumina Lernæ
 Ars fuerat, pauperque domus, nec nota potentum
 Munera, conductaque pater tellure serebat.

9. *Æt.* v. 20012. *Æt.* v. 518

P A X.

* **N**Ec lupus insidias pecori, nec retia ceruis
 Vlla dolū meditatur, amat bonæ otia Daphnis.

5. *Ecl.* v. 60

* —Nec magnos metuent armenta leones

4. *Ec.* v. 22

* Non lupus insidias explorat ouilia circum.

3. *Ge.* v. 537

Nec gregibus nocturnus obambulat actior illum

Cura domat, timidi damæ ceruique fugaces

Nunc interque canes, & circum tecta vagantur.

* Hi motus animorum, atque hæc certamina tanta,

86

Pulueris exigui iacta compressa quiescent

* —Sedes vbi fata quietas

1. *Æt.* v. 209

Ostendunt: —

* —Nunc placida compositus pace quiescit.

253

* —Diræ ferro, & compagibus arctis

297

Claudentur belli portæ: furor impius intus

Sæua sedens super arma, & centum vinctus ahenis

Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento.

* Orantes veniam, & templum clamore petebant.

523

* —Cecidere animi, nec iam amplius armis,

3. *Æt.* v. 260

Sed votis precibusque iubent exposcere pacem.

* Vobis parta quies, nullum maris æquor arandum

495

* Quadrupedes, & fræna iugo concordia ferre

542

Spes est pacis, ait, tum numina sancta precamur

Palladis armisonæ, —

* Hic Helenus cæsis primum de more iuuenicis,

569

Exorat pacem diuūm: vittasque resoluit

Sacrati capitis: —

- 4 *Ae. v. 50* † Tu modo posce deos veniam, sacrisque litatis
Indulge hospitio, causasque innecte morandi.
- 56 † Principio delubia adeunt, pacemque per aras
Exquirunt. —
- 99 † Quin potius pacem æternam pactosque hymenæos
Exercemus, —
- 618 † —Nec cum se sub leges pacis, iniquæ
Tradiderit, —
- 624 † —Nullus amor populis, nec fœdera sunt.
- 6 *Ae. v. 651* † Arma procul, currusque virum miratur inanes.
Stant terræ defixæ hastæ: passimque soluti
Per campos pascuntur equi: quæ gratia currum,
Armorumque fuit viuis: quæ cura nitentes
Parcere equos, eadem sequitur tellure repositos.
- 809 * Quis procul ille autem ramis, insignis oliuæ
Sacra ferens? nosco crines, incanæque menta.
- 7 *Ae. v. 45* † —Rex arua Latinus, & vrbes
Iam senior longa placidas in pace regebat:
- 152 † Tum satus Anchisa delectos ordine ab omni
Centum oratores augusta ad mœnia regis
Ire iubet, ramis velatos Palladis omnes;
Donaque ferre viro, pacemque exposcere Teucris,
Haud mora, festinant iussi, rapidisque feruntur
Passibus: —
- 236 † —Ne temne, quod vltro
Præferimus manibus vittas, ac verba precantum.
- 266 † Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni.
- 339 † Disijce compositam pacem: sere crimina belli.
Arma velit, poscatque simul, rapiatque iuventus.
- 426 † Tyrrhenas, i, sterne acies, tege pace Latinos.
- 467 † Ergo iter ad regem, polluta pace, Latinum
Indicit primus iuuenum, —
- 545 † En perfecta tibi bello discordia tristi:
Dic in amicitiam coëant, & fœdera iungant:
Quandoquidem Ausonio reperi sanguine Teucros.
- 598 † Nam mihi parta quies: —
- 8 *Ae. v. 56* † Hos castris adhibe socios, & fœdera iunge.
- 114 † Tum pater Aeneas puppi sic fatur ab alta
Paciferaque manu ramum prætendit oliuæ.
- 114 † —pacem ne huc fertis? an arma?

† Opti.

- †Optimè Graiugenum, cui me fortuna precari, 127
 Et vitta comptos voluit prætere ramos.
- †Accipe, daque fidem: sunt nobis fortia bello 150
 Pectora: sunt animi. & rebus spectata iuuentus.
- †Ergo, & quam petitis iuncta est mihi fœdere dextra. 169
 Et lux cùm primùm terris se crastina reddet
 Auxilio lætos dimittam, opibusque iuuabo.
- †Post iidem inter se posito certamine reges 639
 Armati Iouis ante aras, paterasque tenentes
 Stabant, & cæsa iungebant fœdera porca,
- †Adueniet iustum pugnae (ne accersite) tempus. 10 Ae. v. 11
 †Nunc finite & placidum læti componite fœdus. 15
 †Pacem orare manu: præfigere puppibus arma. 80
 — Fœdera soluere furto. 91
 — Mezentius arma. 150
- Quæ sibi conciliet, violentaque pectora Turni
 Edocet: —
- Haud fit mora: Tarchon
- Iungit opes, fœdusque ferit: —
- †Quandoquidem Aufonios cōiungi fœdere Teucris 105
 Haud licitum est: —
- †Nec tecum meus hæc pepigit mihi fœdera Lausus: 902
 †Iamque oratores aderant ex vrbe Latina 11 Ae. v. 100
 Velati ramis oleæ, veniamque rogantes.
- †Pacem ne exanimis, & Martis sorte peremptis 110
 Oratis: equidem & viuis concedere vellem.
- †Et te, si qua viam dederit fortuna, Latino 128
 Iungemus regi: quærat sibi fœdera Turnus.
- *Nullum cum victis certamen, & æthere cassis: 104
 Parceret hospitibus quondam, focerisque vocatis.
 Quos bonus Aeneas, haud aspernanda precantes,
 Prosequitur venia, —
- †Bis senos pepigere dies, & pace sequestra 133
 Per filuas Teucris, mistique impunè Latini
 Errauere iugis: —
- Alia arma Latinis 229
 Quærenda, aut pacem Troiano ab rege petendum.
- †Ambo auimis, ambo insignes præstantibus armis: 291
 Hic pietate prior, coeant in fœdera dextræ,
 Qua datur, ast armis concurrant arma, caute.

11. *Ac. v.* 320

† Hæc omnis regio, & celsi plaga pinea montis,
Cedat amicitiae Teucrorum, & foederis æquas
Dicamus leges, sociosque in regna vocemus.
Confidant, si tantus amor, & mœnia condant.

330 † Præterea, quidicta ferant, & foedera firment.
Centum oratores prima de gente Latinos
Ire placet: pacisque manu prætendere ramos,
Munera portantes, eborisque auriq; talenta,
Et sellam, regni, trabeamque, insignia nostri.

353 † — Vnum optime regum
Adjicias: nec te ullius violentia vincat,
Quin gnatam egregio genero, dignisq; hymenæis
Des pater: & pacem hanc æterno foedere iungas
Quod si tantus habet mentes, & pectora terror;
Ipsum obtestemur: veniamque oremus ab ipso:

362 † Nulla salus bello: pacem te poscimus omnes
Turne, simul pacis solum inuiolabile pignus

— En supplex venio, miserere tuorum:

Pone animos, & pulsus abi: sat funera fusi
Vidimus: ingentes & desolauimus agros.

360 † Quid miseros toties in aperta pericula ciues
Proijcis? —

412 † — Et semel agmine verso,
Funditus occidimus, nec habet fortuna regressum:
Oremus pacem, & dextras tendamus inermes.
Quanquam ô si solitæ quicquam virtutis adesset.
Ille mihi ante alios fortunatusque laborum,
Egregiusque animi, qui ne quid tale videret,
Procubuit moriens, & humū simul ore momordit. &c.

460 † Cogite consilium, & pacem laudate sedentes.

12. *Ac. v.* 11

† — Nihil est quod dicta retractent
Ignavi Aeneadæ: nec quæ pepigere recusent,
— Fer sacra pater, & concipe foedus.

Aut hac Dardanium dextra sub tartara mittam
Desertorem Asiae. —

151 † Non pugnam aspicere hanc oculis, nō. fœdera possū.

175 † Tum pius Aeneas stricto sic ense precatur.
Esto nunc sol testis, & hæc mihi terra precanti.

183 † Cesserit Ausonio si fors victoria Turno.
Conuenit Euandri victos discedere ad vibem:

Cedet

Cedet Iūlus agris: nec post arma vlla rebelles.
 Aeneadæ referent, ferro ve hæc regna laceffent.
 Sin nostrum annuerit nobis victoria martem;
 Non ego nec Teucris Italos parere iubebo.
 Nec mihi regna peto: paribus se legibus ambæ
 Inuictæ gentes æterna in fœdera mittent.
 Sacra deosque dabo: —

Sic prior Aeneas: sequitur sic deinde Latinus.
 Suspiciens cælum, tenditque ad sydera dextram:
 Hæc eadem, A Enea, terram, mare, sydera iuro,
 Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine sancit.
 Tango aras, mediosque ignes, & numina testor:
 Nulla dies pacem hanc Italis, nec fœdera rumpet.
 Quo res cunq; cadent; nec me vis vlla volente m
 Auertet. non si tellurem effundat in vndas
 Diluuiο miscens, cælumve in tartara soluat.

† Talibus inter se firmabant fœdera dictis
 Conspectu in medio procerum: tum ritè sacratas
 In flammam iugulant pecudes, & viscera viuis
 Eripiunt, cumulantque oneratis lancibus aras.

† Qui sibi iam requiem pugnae, rebusq; salutem
 Sperabant: nunc arma volunt, fœdusque precantur
 Infectum: —

† O cohibete iras: ictum iam fœdus, & omnes
 Compositæ leges: mihi ius concurrere soli.
 Me finite, atque auferte metus: ego fœdera faxo
 Firma manu: Turnum iam debent hæc mihi sacra.

† Multa louem, & læsi testatus fœderis aras.

† — Tanton placuit concurrere motu
 Iuppiter æterna gentes in pace futuras?

† Aeneas, magna que incusat voce Latinum:
 Testaturque deos, iterum se ad prœlia cogi:

Bis iam Italos hostes, hæc altera fœdera rumpi.
 Exoritur trepidos inter discordia ciues. —

† Turnus ad hæc: —

O soror, & dudum agnoui, cum prima per artem
 Fœdera turbasti, teque hæc in bella dedisti

† — Mussat rex ipse Latinus,
 Quos generos vocet, aut quæ sese ad fœdera flectat.

† Quæcunque est fortuna, mea est: me verius vnum

Pro vobis foedus luere, & decernere ferro.

12 Ae. v. 821 *Cum iam connubijs pacem felicibus (esto)
Component: cum iam leges, & foedera iungent.

39 *Cur non incolumis potius certamina tollo.

78 *Non Teucros agat in Rutulos: Teucrum arma quies
cant

Et Rutulum: nostro dirimatur sanguine bellum;

Illo quaeratur coniunx Lauinia campo.

109 *Oblato gaudens componi foedere bellum.

P E S T I S.

3. Ge. v. 419 * **P**estis acerba boum, pecoriq; aspergere virus,
Fouit humum: —

471 * Non tam creber, agens hyemē, ruit equore turbo
Quam multae pecudum pestes, nec singula morbi.

3 Ae. v. 137 * *Vide illic elegantissimam pestis descriptionem: si elegans
esse possit.*

— Subito cum tabida membris

Corrupto caeli tractu miserandaque venit

Arboribusque, satisque lues, & lactifer annus.

Linquebant dulces animas: aut agra trahebant

Conporatum steriles exurere Sirius agros.

Arcebant herbae, & victum seges agra negabat

620 * — (Dij talem terris auertite pestem)

214 * — Nec sauior vlla

Pestis & ira deum Stygijs sese extulit undis.

4 Ae. v. 90 * Quam simul ac tali persensit peste teneri
Cara Iouis coniunx: nec famam obstare furori.

5 Ae. v. 683 * Est vapor, & toto descendit corpore pestis.

699 * Quatuor amissis seruatae à peste carinae.

P H A R E T R A.

3 Geo. v. 125 * **E**T gens illa quidem sumptis non tarda pharetris.

4 Ae. v. 327 * Succincta pharetra, & maculose tegmine Lyncis

340 * Virginibus Tyrijs mos est gestare pharetram.

4 Ae. v. 311 * Alter Amazoniam pharetram, plenamque sagittis
Threicijs, lato quam circum amplectitur auro
Baltheus, & tereti subnectit fibula gemma,

* Ille

- * Ille mihi insignem pharetram, Lyciasque sagittas, 8 Ae. v. 166
 Discedens clamydemque auro dedit intertextam
 * Hæc cape & vlticem pharetra deprome sagittam. 11 Ae. v. 590
 * Nec tibi desertæ in dumis coluisse Dianam 843
 Profuit, aut nostras humero gessisse pharetras.

Vide SAGITTA, & TELVM.

P I C T V R A.

- * **A** Mbas auro, pictis incinctæ pellibus ambæ. 4 Ge. v. 342
 * Alter erit maculis auro squalentibus ardens. 91
 * — Elucent aliæ, & fulgore coruscant, 98
 Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis
 * Sic ait, atque animum pictura pascit inani. 1 Ae. v. 468
 * Fert picturatas auri sub tegmine vestes. 3 Ae. v. 483
 * Sanguineis frontem moris & tempora pingit: 6 Ecl. v. 22
 * Bis conatus erat casus effingere in auro: 6 Ae. v. 32
 Bis patriæ cecidere manus, quin protinus omnia
 Perlegerent oculis. —
 * Diues equum, diues pictai vestis & auri 9 Ae. v. 26
 Messapus. —
 * Stabat in egregijs Arcentis filius armis, 581
 Pictus acu clamydem, & ferugine clarus ibera.
 * Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis. 7 Ae. v. 277
 * Iliadumque labor vestes, nec purpura regem 248
 Picta mouet. —

Vide VESTIMENTVM & TINCTVRA.

P I E T A S.

- * **Q** Vidve dolens regina deum, tot voluere casus 1 Ae. v. 13
 Insignem pietate virum, —
 * Tum pietate grauem, ac meritis, si fortè virum quem 155
 Conspxere, silent, arrectisque auribus astant:
 Ille regit dictis animos, & pectora mulcet.
 * — Quo iustior alter, 548
 Nec pietate fuit, nec bello maior, & armis.

- 2 *Ae. v. 188* * Neu populum antiqua sub religione tueri.
 536 * Dij, si qua est cælo pietas, quæ talia curet,
 Persoluant grates dignas, —
 566 * Obstupui, subiit chari genitoris imago,
 Ut regem æquæuum crudeli vulnere vidi
 Vitam exhalantem: subiit deserta Creusa,
 Et direpta domus, & parui casus Iuli.
 595 * Quid furis? aut quonam nostri tibi cura recessit?
 Non prius aspicias vbi fessum ætate parentem
 Liqueris Anchisen? superet coniunxne Creusa,
 Ascaniusque puer? —
 635 * — Genitor quem tollere in altos
 Optabam primum montes, primumque petebam;
 Abnegat excisa vitam producere Troia
 Exiliumque pati —
 657 * Méne efferre pedem, genitor, te posse relicto
 Sperasti? tantumque nefas patrio excidit ore?
 707 * Ergo, age chare pater, ceruici imponere nostræ:
 Ipse subibo humeris: nec me labor iste grauabit:
 Quo res cumque cadet, vnum & commune periculum.
 Vna salus ambobus erit: —
 721 * Hæc fatus, latos humeros, subiectaque colla
 Veste super, fuluique insternor pelle Leonis:
 Succedoque oneri: dextræ se paruus Iulus
 Implicuit, —
 746 * Aut quid in euersa vidi crudelius vrbe?
 750 * Stat casus renouare omnes, omnemque reuerti
 Per Troiam, & rursus caput obiectare periclis.
 767 * Tu genitor cape sacra manu, patriosque Penates.
 Me bello è tanto digressum, & cæde recenti,
 Attrectare nefas: donec me flumine viuo
 Abluero, —
 3 *Ae. v. 79* * — Egressi venerantur Apollinis urbem.
 84 * Templâ dei saxo venerabar structa vetusto:
 Da propriam Thymbræe domum, da moenia fessis,
 Et genus, —
 4 *Ae. v. 592* * Quem subiisse humeris confectum ætate parentem
 5 *Ae. v. 688* * — Si quid pietas antiqua labores
 Respicit humanos da, —
 781 * Iunonis grauis ira, & inexaturabile pectus:

Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla,
 *Illum ego per flammās, & mille sequentia tela
 Eripui his humeris, medioque ex hoste recepi:
 Ille meum comitatus iter, maria omnia mecum.

6 Ae. v. 116

*Troius AEnēas pietate insignis, & armis,
 Ad genitorem, imas Erebi descendit ab umbras:
 Si te nulla mouet tantæ pietatis imago;

403

At ramum hunc, —

*Venisti tandem, tuâque expectata parenti
 Vicit iter durum pietas: datur ora tueri,
 Nate tua, —

687

*Iam tum relligio pauidos terrebat agrestes
 Dira loci: iam tum syluam, saxumque tremebant.

8 Ae. v. 349

* — Sed te, super omnia dona.

9 Ae. v. 283

Vnum oro; genitrix Priami de gente vetusta
 Est mihi, quam miseram tenuit non Iliæ tellus
 Tecum excedentem, non mænia regis Acestæ.
 Hanc ego nunc ignarâ huius, quodcunq; pericli est,
 Inque salutatam linquo (nox & tua testis
 Dextera) quod nequeam lacrymas perferre parentis.
 At tu, oro, solare inopem, & succurre relictæ:
 Hanc si ne me spem ferte tui: audentior ibo
 In casus omnes: —

Atque animum patriæ strinxit pietatis imago.

*Dum genitor nati parma protectus abiret.

10 Ae. v. 800

*Tantane me tenuit viuendi nate voluptas,
 Vt pro me hostili paterer succedere dextræ,
 Quem genui? —

846

* — Cui pineus ardor aceruo

11. Ae. v. 786

Pascitur; & medium freti pietate per ignem
 Cultores multa premimus vestigia pruna.

*Craterasque focosque ferunt: fugit ipse Latinus
 Pulsatos referens infecto fœdere diuos.

391

Iamque aderat Phœbo ante alios dilectus Iapis

Iasides, acri quondam cui captus amore

Ipse suas acres, sua munera lætus Apollo

Augurium citharamque dabat celeresque sagittas.

Ille, vt depositi proferret fata parentis,

Scite potestates herbarum, vsumque medendi

Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

P L V V I AE,

6. Ecl. v. 38 * **A**LTI V S atque cadant summotis nubibus im-
bres.

7. Ecl. v. 60 * Iuppiter, & læto descendet plurimus imbri.

9 Ecl. v. 63 * Aut si nox pluuiam ne colligat ante veremur.

1 Ge. v. 23 * Quique satis largum cælo demittitis imbrem.

92 * Ne tenues pluuiæ; adurant terram:

157 * —Votisque vocaueris imbrem.

236 * Cerulea glacie concretæ, atque imbribus atris.

322 * Sæpè etiam immensum cælo venit agmen aquarū,

Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris

Collectæ ex alto nubes: ruit arduus Aether,

Et pluuiæ ingenti fata læta, boumque labores

Diluit: implentur fossæ: & caua flumina crescunt,

Cum sonitu, feruetque fretis spirantibus æquor.

388 * Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce.

424 * Si nigrum obscuro compitenderit aëra cornu,

Maximus agricolis, pelagoque parabitur ymber,

435 * Exactum ad mensem; pluuiæ ventisque carebunt,

453 * Cæruleus pluuiam denunciat: igneus Euros.

459 * Lucidus orbis erit; frustra terre bere nimbis.

2. Ge. v. 325 * Tum pater omnipotens fœcundis imbribus æther,

Coniugis in gremium lætæ descendit, & omnes

Magnus alit, magno commistus corpore, fœtus.

333 * —Nec metuit surgentes pampinus Austros,

Aut actum cælum magnis Aquilonibus imbrem.

419 * Et iam maturis metuendus Iuppiter vuis.

3 Ge. v. 279 * —Aut vnde nigerrimus Auster

Nascitur, & pluuiæ contristat frigore cælum.

471 * Non tam creber, agens hyemem, ruit æquore turbo.

4. Ge. v. 114 * —Ipse feraces

Figat humo plantas, & amicos irriget imbres.

166 * Inque vicem speculantur aquas, & nubila cæli.

191 * Nec verò à stabulis pluuiæ impendente recedunt.

234 * Aut eadem sidus fugiens ubi piscis aquosi

Tristior hybernas cælo descendit in yndas.

* Iam

*Iam validam Ilionei nauem,—

1 Ae. v. 124

Vicit hyems: laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem: rimisque fatiscunt.

*Fluctibus oppressos Troas, caelique ruina.

133

*Emissamque hyemem sensit Neptunus:

129

*Tum mihi caeruleus supra caput astitit imber,
Noctem hyememque feret, & inhorruit vnda tenebris.

3 Ae. v. 194

*His ego nigrantem commissa grandine nimbum

4 Ae. v. 120

Dum trepidant alae,—

Desuper infundam,—

—Et nocte tegentur opaca.

*Olli caeruleus supra caput astitit imber

5 Ae. v. 10

Noctem hyememque ferēs, & inhorruit vnda tenebris.

Ipsē gubernator puppi Palinurus ab alta:

Heu quia nam tanti cinxerunt aethera nimbi

Quidve pater Neptune paras?—

*Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra:

457

Nec mora, nec requies: quam multa grandine nimbi

Culminibus crepitant:—

*Vix hæc ediderat; cum fufis imbribus atra

693

Tempestas sine more furit, tonitruque tremiscunt

Ardua terrarum, & campi. ruit æquore toto

Turbidus imber aqua, densisque nigerrimus austris:

Implentur super puppes: semiusta madescunt

Robora.—

* — & ingens

9 Ae. v. 110

Visus ab aurora cælum transcurrere nimbus.

* — pugna aspera surgit

667 Ae. v. 113

Quantus ab occasu veniens pluuias hœdis

Verberat imber humum: quā multa grandine nimbi

In vada præcipitant, cum Iuppiter horridus austris

Torquet aquosam hyemem, & cælo caua nubila rû-

pit

* — cælo se protinus alto

10 Ae. v. 633

Misit agens hyemem nimbo succincta per auras,

* Aut amnis ripis aut alti fornice saxi,

806

Dum pluit in terris, ut possit sole reducto

Exercere diem:—

* — tantus se nubibus imber

11 Ae. v. 548

Ruperat:—

*Qualis

12 *Ac. v. 451* *Qualis vbi ad terras abrupto sydere nimbus
It mare per medium: miseris heu prescia longe
Horrescunt corda agricolis: dabis ille ruinas
Arboribus, stragemque satis: ruet omnia latè,

P O E T A.

6. *Ecl. v. 64* ***T**Vum canit errantem Permessi ad flumina Gal-
lum:

Aonas in montes vt duxerit vna sororum;
Vtque viro Phœbi chorus assurrexerit omnis:
Vt Linus hæc illi diuino carmine pastor,
Floribus atque apio crines ornatus amaro,
Dixerit: hos tibi dant calamos (en accipe) musæ.

7 *Ecl. v. 25* *Pastores hedera crescentem ornate poetam
Arcades, inuidia rumpantur vt ilia Codro.

8. *Ecl. v. 1* *Pastorum musam Damonis & Alphesibœi:
Immemor herbarum quos est mirata iuuenca:
Certantes quorum stupefactæ carmine lynces,
Et mutata suos requierunt flumina cursus.

9 *Ecl. v. 27* *Vare tuum nomen. —

Cantantes sublime ferent ad sydera cynci.

32 *Incipe si quid habes & me fecere poetam
Pierides. sunt & mihi carmina: me quoque dicunt
Vatem pastores: sed non ego credulus illis.

35 *Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere Cinna
Digna, sed argutos interstrepere anser olores:

10 *Ecl. v. 17* *Nec te peniteat pecoris, diuine poeta:
Et formosus oues ad flumina paut Adonis.

2 *Ge. v. 475* *Me verò primum dulces ante omnia musæ,
Quarum sacra fero ingenti perculsus amore,
Accipiant, coelique vias ad sydera monstrent

3 *Ge. v. 10* *Primus ego in patriam mecum (modo vita super sit)
Aonio rediens deducam vertice musas:
Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas,
Et viridi in campo templum de marmore ponam.

90 * — quorum Graij meminere poetæ.

289 *Nec sum animi dubius verbis ea vincere magnum
Quam sit, & angustis hunc addere rebus honorem.
Sed me Parnassi deserta per ardua dulcis,

Raptas

Raptat amor, iuuat ire iugis, qua nulla priorum
Castaliam molli diuertitur orbita cliuo.

*Quique pij vares & Phæbo digna locuti.

6. *Æt.* v. 662

Inventas aut qui vitam excoluere per artes:

Quique sui memores alios fecere merendo,

Omnibus his niuea cinguntur tempora vitta.

*Quos circumfusus sic est affata Sibilla:

666

Musæum ante omnes: medium nam plurima turbâ

Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis.

Dicite felices animæ, tûque optime vates.

*Quin & Marrubia venit de gente sacerdos,

7. *Æt.* v. 750

Fronde super galeam & felici comptus oliua,

Archippi regis missu fortissimus Vmbro,

Vipereo generi & grauitè spirantibus hydris

Spargere qui somnos cantûque manûque solebat:

Mulcebâtque iras & morsus arte leuabat:

Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum

Eualuit, neque eum iuuere in vulnera cantus

Somniferi, & Maris quæsitæ in montibus herbæ.

Tenemus Angitiæ vitrea te Fucinus vnda,

Te liquidi fleuere lacus, —

* — & amicum Cretea musis:

9. *Æt.* v. 774

Cretea musarum comitem: cui carmina semper,

Et citharæ cordi, numerosque intendere neruis:

Semper equos atque arma virum pugnâsq; canebat,

*Tum senior Nautes, vnum Tritonia Pallas

3. *Æt.* v. 704

Quem docuit, multâque insignem reddidit arte,

Hæc responsa dabat. —

Pontus. Vide MARE.

Populus. Vide GENS.

P O R T V S.

*Inque sinus scindit sese vnda reductos:

4. *Ge.* v. 420

Reprensus olim statio tutissima nautis.

*Est in secessu longo locus: insula portum

1. *Æt.* v. 163

Efficit obiectu laterum, quibus omnis ab alto

Frangitur, inque sinus scindit sese vnda reductos.

Hinc atq; hinc vasto vastæ rupes, geminiq; minantur

Dd

In cæ-

In cælum scopuli: quorum sub vertice latè
A Equora tuta silent, —

1. *Ae. v.* 172 * — Hic fessas non vincula naueis

Villa tenent, vnco non alligat anchora morfu.

314 * Classē in conuexo nemorum sub rupe cauata
Arboribus clausam circum atque horrentibus vmbri
Occulit: —

403 * — Pubesque tuorum
Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo.

2. *Ae. v.* 23 * Nunc tantum sinus & statio malefida carinis.

3. *Ae. v.* 219 * Huc vbi delati, portus intrauimus: ecce,

254 * Portusque intrare licebit. —

289 * I. inquare tum portus iubeo, —

292 * Littorāque Epiri legimus, portūque subimus
Chaonio, —

300 * Progredior portu: —

377 * — Quo tutior hospita lustrēs,

A Equora, & Ausonio possis considerare portu.

382 * Vicinosque ignare paras inuadere portus.

530 * Crebrescunt optatae auræ, portusque patescit
Iam propior, templumque apparet in arce Minervæ
Vela legunt socij, & proras ad littora torquent.

533 * Portus ab Eoo fluctu curuatur in arcum:

Obiectæ salsa spumant aspergine cautes.

Ipsē latet, gemino demittunt brachia muro

Turriti scopuli, refugitque à littore templum.

570 * Portus ab accessu ventorum immotu: & ingens
Ipse, sed horrificis iuxta tonat Aetna ruinis.

707 * Hinc Drepani me portus, & illætabilis ora

Accipit. hic pelagi tot tempestatibus actus.

4. *Ae. v.* 612 * — si tangere portus

Infandum caput, ac terris adnare necesse est.

657 * Felix, heu nimium felix: si littora tantum
Nunquam Dardaniæ tetigissent nostra carinæ.

5. *Ae. v.* 57 * Adsumus & portus delati intramus amicos.

281 * Vela facit tamen & plenis subit ostia velis.

243 * Ad terram fugit & portu se condidit alto.

813 * Tutus, quos optas, portus accedet auerni.

6. *Ae. v.* 611 * Iam tandem Italiæ fugientis prendimus oras.

P O T A R E.

- A** Ut Ararim Parthus biber, aut Germania Ty- 1. Ecl. v. 63.
grim,
- * Nec dum illis labra admoui, sed condita seruo. 3. Ecl. v. 43
- * Claudite iam riuos pueri: sat prata biberunt. 111
- * Non vlli pastos illis egere diebus 5. Ecl. v. 24
- Frigida, Daphni, boues ad flumina: nulla neq; amnē
Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam.
- * Quale sopor fessis in gramine; quale per æstum 46
Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo.
- * Nec si frigoribus medijs Hebrumque bibamus. 10. Ecl. v. 65
- * Poculâque inuentis Acheloia miscuit vuis. 1. Ge. v. 9
- * — bibit ingens 380
- Arcus, —
- * Et bibit humorem & cum vult ex se ipsa remittit. 2. Ge. v. 218
- * Hic petit excidijs urbem, miserosque penates, 505
- Ut gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro.
- * Florentesque secant herbas fluuiosque ministrant, 3. Ge. v. 126
- * Et lac concretum cum sanguine potat equino. 463
- * Iamque ministrantem platanum potantibus vmbra 4. Ge. v. 146
- * Ardentes auertit equos in castra, priusquam 1. Ae. v. 476
- Pabula gustassent Troiæ, Xanthumque bibissent.
- * Infelix Dido longumque bibebat amorem. 753
- * — Lethæi ad fluminis vndam 6. Ae. v. 714:
- Securos latices & longa obliuia potant:
- Vide supra BIBERE, CONVIVIUM.
- EBRIETAS.

P R A E C I P I T A R E.

- * **P** Ræceps aëri specula de montis in vndas 8. v. 59
Deferat, —
- * — Ingens à vertice pontus 1. Ae. v. 118.
In puppim ferit. excutitur pronusque magister
Voluitur in caput, —
- * Aut pelago Danaum insidias, suspectâque dona, 2. Ae. v. 36.
Præcipitare iubent, —

- Ae. v. 605* *Spargite me fluctus, vastoque immergite ponto.
4. Ae. v. 250 * —tum flumina mento
 Præcipitant senis, —
 253 * —hinc toto præceps se corpore ad vndas
 Misit aui similis: —
 565 *Non fugis hinc præceps, dum præcipitare potestas?
5. Ae. v. 175 *In mare præcipitem puppi deturbat ab alta.
 178 *At grauis ut fundo vix tandem redditus imo est,
 Iam senior, madidaque fluens in veste Menætes
 Summa petit scopuli: siccaque in rupe resedit.
 Illum & labentem Teucris, & risere natantem,
 Et falsos rident reuomentem pectore fluctus.
 456 *Præcipitemque Daren ardens agit æquore toto.
 859 *Cumque gubernaculo liquidas proiecit in vndas
 Præcipitem, ac socios nequicquam sæpe vocantem
 Ipse volans tenues se fustulit ales in auras.
6. Ae. v. 335 *Quos simul à Troia ventosa per æquora vectos
 Obruit Auster aqua inuoluens naucmque virosque.
 Ecce gubernator sese Palinurus agebat,
 Qui Libico nuper cursu, dum sydera seruat,
 Exciderat puppi medijs effusus in vndis.
 342 * —Quis te Palinure deorum
 Eripuit nobis? medioque sub æquore merfit.
 558 *Paulatim adnabam terræ, iam tuta tenebam,
 Ni gens crudelis madida cum veste grauatam,
 Prensantemque vncis manibus capita aspera montis,
 Ferro inuasisset, prædâque ignara putasset.
 Nunc me fluctus habet, versantque in littore venti.
 593 * —Nec fumea tedis
 Lumina, præcipitemque immani turbine adegit.
 577 * —tum Tartarus ipse
 Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras,
 Quantus ad ætherium cæli suspectus Olympum
8. Ae. v. 685 *Et præceps animi Tmarus, —
 815 *Tum demum præceps saltu sese omnibus armis
 In fluuium dedit, ille suo cum gurgite flauo
 Accepit venientem, ac mollibus extulit vndis:
 Et lætum socijs abluta cæde remisit.
10 Ae. v. 683 *Fluctibus an iaciat medijs & littora nando
 Curua petat: —

—excussus Aconteus

11 Ae. v. 615

Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti,
Præcipitat longe, & vitam dispergit in auras.

—Alter

671

Dum subit, ac dextram labenti tendit inertem,
Præcipientes, pariterque ruunt:—

* Pars in præcipientes fossas, urgente ruina,
Voluitur: immixtis pars cæca & concita frænis
Arietat in portas, —

888

—Ruit ille recedens,

12 Ae. v. 291

Et miser oppositis à tergo in voluitur aris
In caput, inque humeros:—

* Quem rota præcipientem, & procursu concitus axis
Impulit, effuditque solo, —

379

* Aurigam Turni media inter lora Metiscum
Excutit & longè lapsum temone relinquit.

469

* Præcipientem scopulo atque ingentis turbine saxi
Excutit, effunditque solo hunc lora & iuga subter
Prouoluere rotæ: —

531

P R A E D I C E R E.

* SAEpe malum hoc nobis, si mens nō læua fuisset, 1 Ecl. v. 16
De cælo tactas memini prædicere quercus.

Sæpe sinistra caua prædixit ab ilice cornix.

* Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo)
Tres pateat cæli spacium non amplius vlnas.

3. Ecl. v. 104

* Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix.

9 Ecl. v. 15

* Obscœnique canes importunæque volucres.

1. Ge. v. 470

Signa dabant: —

* Cæruleus pluuiam denuntiat, igneus Euros.

453

* Signa dabit: solem certissima signa sequuntur,

439

* Quod iam non dubijs poteris cognoscere signis.

4. Ge. v. 253

* — nouit namque omnia vates,

392

Quæ sint, quæ fuerit, quæ mox ventura trahantur.

Quippè ita Neptuno visum est: —

* — Deum præcepta secuti

448

Venimus huc, lapsis quæsitum oracula rebus.

Tantum effatus: ad hæc vates vi denique multa

Ardentes oculos intorsit lumine glauco:

Et grauitè frendens sic fatis ora resoluit:

1 Ae. v. 365 *Nuncio, & in tutum versis Aquilonibus actam,
Ni frustra augurium vani docuere parentes;
Aspice bis senos letantes agmina cygnos,
Haud aliter puppesque tuæ: —

2 Ae. v. 124 * — & mihi iam multi crudele canebant
Artificis scelus, & taciti ventura videbant.

246 *Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
Ora Dei iussu non vnquam credita Teucris.

183 *Infelix qui non sponsæ præcepta furentis
Audierat. —

345 *Sola mihi tales casus Cassandra canebat:
Nunc repetito: hæc generi portendere debita nostro,
— aut quem tum vates Cassandra moueret?

245 *Vna in præcelsa consedit rupe Calæno
Infelix vates, rupitque hanc pectore vocem:
Bellum etiam pro cæde bouum, stratisque iuuençis.

250 *Accipite ergo animis, atq; hæc mea figite dicta:
Quæ Phæbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo
Prædixit: vobis furiarum ego maxima pando.

358 *His vatem aggredior dictis, ac talia quæso:
Troiuçena, interpretes diuûm, qui numina Phœbi,
Qui Tripodas Clarij lauros, qui sydera sentis,
Et volucrum linguas, & præpetis omina pennæ:
Fare age: —

365 *Sola nouum, dictuque nefas Harpyia Celæno
Prodigium canit, & tristes denuntiat iras,
Obscœnâque famem. —

369 *Hic Helenus, cæsis primum de more iuuençis,
Exorat pacem diuûm, vittasque resoluit
Sacrati capitis; meque ad tua limina Phœbe,
Ipse manu multo suspensum numine ducit.
Atque hæc deinde canit diuino ex ore sacerdos:
Nate Dea, —

379 *Expediam dictis. prohibent nam cætera Parcæ
Scire Helenum: farique vetat Saturnia Iuno.
Principio Italiam quam tu iam iere propinquam.

433 *Prætereà: si qua Helena prudentia vati,
Si qua fides, animum si veris implet Apollo:
Vnum illud tibi, nate dea, præque omnibus vnum

Prædi-

Prædicam, & repetens iterumque iterumq; monebo.

Innonis magnæ primùm prece numen adora.

*Huc vbi delatus Cumæam accesseris urbem,

441

Insanam vatem aspicias: quæ rupe sub ima

Fata canit, folijsque notas & nomina mandat.

Quæcunque in folijs descripsit carmina virgo,

Digerit in numerum, atq; anro seclufa relinquit.

Illæ manent immota locis, neq; ab ordine cedunt.

*Quin adeas vatem, precibusque oracula poscas,

456

Ipsa canat, vocemque volens atque ora resoluat.

Illæ tibi Italiæ populos, venturæque bella

Expediet—

Hæc sunt quæ nostra liceat te voce moneri,

Vade agè,—

*Quæ postquam vates sic ore effatus amico est,

463

Dona dehinc auro graua,—

*Quem Phœbi interpres multo compellat honore.

3 *Æt. v.* 474

*Nec vates Helenus. cùm multa horrenda moneret,

712

Hos mihi prædixit luctus:—

*Multæque præterea vatum prædicta priorum

4 *Æt. v.* 464

Terribili monitu horrificant.—

*Stant aræ circum, & crines effusa sacerdos

509

Tercentum tonat ore deos:—

* —Duri magno sed amore dolores

5 *Æt. v.* 5

Polluto, notumque furens quid scœmina possit,

Triste per augurium Teucrorum pectore ducunt.

* —Horrendæque procul secreta Sybillæ,

6 *Æt. v.* 10

Antrum immane petit: magnam cui mentem, ani-

mumque

Delius inspirat vates, aperitque futura.

Iam subeunt Triuiæ lucos, atque aurea tecta.

*Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum:

42

Quo lati ducunt aditus centum, ostia centum:

Vnde ruunt totidem voces, responsa Sibyllæ.

*Antefores subito non vultus, non color vnus,

47

Non comptæ mansere comæ: sed pectus anhelum;

Et rabie fera corda tument, maiorque videri,

Nec mortale sonans, afflata est numine quando

Iam propiore Dei: Cessas in vota, precesque,

Tros, ait Aeneas, cessas? nec enim ante dehiscunt

Attonitæ magna ora domus. Et talia fata
Conticuit, —

6 *Æt. v. 65*

†

— Tuquæ ô sanctissima vates,
Præscia venturi, da —

— Latio considerare Teucros.

76 † At Phœbi nondum patiens immanis in antro
Bacchatur vates: magnum si pectore possit
Excussisse deum. tantò magis ille fatigat
Os rabidum: fera cord domans, fingitq; premendo.
Ostia iamque domus patuere ingentia centum
Sponte sua, vatisque ferunt responsa per auras.
O tandem magnis pelagi defuncte periclis.
Sed terra grauiora manent. in regna Lauini
Dardanidæ venient (mitte hanc de pectore curam)

74

†

— Folijs tantum ne carmina manda:
Neu turbata volent rapidis ludibria ventis.
Ipsa canas, oro: —

98

†

Talibus ex adyto dictis Cumæa Sibylla
Horrendas canit ambages, antroque remugit,
Obscuris vera inuoluens. ea frena furenti
Concutit, & stimulos sub pectore vertit Apollo.
Ut primum cessit furor, & rabida ora quierunt;
Incipit Aeneas heros, —
Omnia præcepi: —

7 *Æt. v. 81*

†

At rex sollicitus monstribus, oracula Fauni
Fatidici genitoris adit, lucosque sub alta
Consulit Albunea; nemorum quæ maxima sacro
Fonte sonat, sæuamque exhalat opaca Mephitin.
Hinc Italæ gentes, omnisque Oenotria tellus
In dubijs responsa petunt, —

90

†

Et varias audit voces, fruiturque deorum
Colloquio, atque imis Acheronta affatur Auernis.
Hic & tum pater ipse petens responsa Latinus
Centum lanigeras mactabat rite bidentes,
Atque harum effultus tergo, stratisque iacebat
Velleribus: subita ex alto vox reddita luco est,
Ne pete connubijs: —

273

†

Et reor, & si quid veri mens augurat opto.

8 *Æt. v. 626*

†

Illic res Italas Romanorumque triumphos,
Haud vatum ignarus, venturique inscius æui

Fece-

Fecerat ignipotens: illic genus omne futuræ.

*Atque hic auratis volitans argenteus anser
Porticibus, Gallos in limine adesse canebat.

*Rex idem, & regi Turno gratissimus augur:
Sed non augurio potuit depellere pestem.

*Tertius ille, hominum diuūmque interpres, Afylas,
Cui pecudum fibræ, cæli cui sydera parent,
Et linguæ volucrum, & præfagi fulminis ignes:

*Nunc manet in fontem grauis exitus: aut ego veri
Vana feror: quod ut o potius formidine falsa
Ludar, & in melius tua, qui potes, orsa reflectas.

*Agnouit longe gemitum præfaga mali mens.

*Hic amor, hoc studium, dum sacra secundus aruspex
Nuntiet, ac lucos vocet hostia pinguis in altos.

*Me natam nulli veterum sociare procorum
Fas erat: idq; omnes, diuique hominesque canebant.

PRAESTIGIAE.

*Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos. 3. Ecl. v. 103

*Aut si vltra placitum laudarit, baccare frontem 7 Ecl. v. 27

Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro.

*Verbenasque adole pingues: & mascula thura, 8 Ecl. v. 65

Coniugis ut magicis sanos auertere sacris

Experiat sensus, —

*Has herbas, atque hæc Ponto mihi lecta venena, 95

Hic ego sæpè lupum fieri, & se condere syluis;

Mœrim: sæpè animas imas exire sepulchris,

Atque satas alio vidi traducere menses.

*felicis mali: quo non præsentius vllum

(Tocula si quando sæuæ infecere nouercæ

Miscueruntque herbas, & non innoxia verba)

Auxilium venit, ac membris agit atra venena.

* — Lentum distillat ab inguine virus, 3 Geo. v. 282

Hippomanes, quod sæpè malè legere nouercæ,

Miscueruntque herbas, & non innoxia verba.

*Verum ubi correptum manibus, vinclisque tenebis; 4 Ge. v. 405

Tum variæ illudent species, atque ora ferarum.

Fiet enim subito fusc horridus, atraque tigris,

Squamosusque draco, & fulua ceruice læna:

Aut acrem flammæ sonitum dabit, atque ira vinculis
Excidet:—

4 *Ge. v. 440* * —Ille suæ contrà non immemor artis,
Omnia transformat sese in miracula rerum:
Ignemq; horribilemq; feram, fluuiumque liquentem

4 *Ac. v. 483* * Hinc mihi Massylæ gentis monstrata sacerdos,
Hesperidum templi custos, epulasque draconi
Quæ dabat, & sacros seruabat in arbore ramos,
Spargens humida mella, soporiferumq; papauer.
Hæc se carminibus promittit soluere mentes,
Quas velit; ast alijs, duras immittere curas;
Sistere aquam fluuijs, & vertere sydera retrò:
Nocturnosque ciet manes: mugire videbis
Sub pedibus terram, & descendere montibus ornos.
Testor chara deos, & te, germana, tuumque
Dulce caput, magicas inuitam accingier artes.

509 * Stant aræ circum, & crines effusa sacerdos
Tercentum tonat ore deos: Erebumque, Chaosque.
Falcibus & messæ ad lunam quærentur ahenis
Pubentes herbæ, nigri cum lacte veneni.
Quæritur & nascentis equi de fronte reuulsus,
Et matri præreptus amor. —

7 *Ac. v. 10* * Proxima Circeæ raduntur littora terræ,
Diues inaccessos vbi solis filia lucos
Assiduo resonat cantu, tectisque superbis
Vrit odoratam nocturna in lumine cedrum,
Arguto tenues percurrens pectine telas.
Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum
Vincula reculantum, & sera sub nocte rudentum,
Setigerique fues, atque in præsepibus vrsi
Sæuire, ac formæ magnorum vlulare luporum:
Quos hominum ex facie Dea sæua potentibus herbis
Induerat Circe in vultus ac terga ferarum.
Quæ ne monstra pîpaterentur talia Troes
Delati intus portus:—

87 * —Et cæsarum ouium sub nocte silenti
Pellibus incubuit stratis, somnosque petiuit:
Multa modis simulacra videt volitantia miris,
Et varias audit voces, fruiturque deorum
Colloquio, atque imis Acheronta affatur Auernis.

Hic

Hic & tum pater ipse petens responsa Latinus
Centum lanigeras mactabat ritè bidentes,
Atque harum effultus tergo, stratisque iacebat
Velleribus subita ex alto vox reddita luco est,
Ne pete connubijs. —

*Picus equum domitor, quem capta cupidine con- 189
iunx

Aurea percussum virga, versumque venenis,
Fecit auem Circe, sparsitque coloribus alas.

*Dixerat ille aliquid magnum, vimque affore verbo 10 Ae. v. 547
Crediderat, caeloque animum fortasse ferebat:

Preces, Vide ORATIO.

P R E C A T I O B O N A.

*Q Vi te Pollio amat, veniat quo te quoque gaudet. 3. Ecl. v. 88
Mella fluant illi, ferat & rubus asper amomum.

*Nunc & oves vltro fugiat lupo: aurea duræ 8 Ecl. v. 52
Mala ferant quercus: Narcisso floreat alnus:

Pinea corticibus sudent electra myricæ:

Certent & cygnis vlulæ; sit Tityrus Orpheus,
Orpheus in sylvis; inter delphinas Arion.

*Iungentur iam gryphes equis, ævoque sequenti. 27
Cum canibus timidi venient ad pocula damæ.

*Dij tibi, si qua pios respectant numina: si quid 1 Ae. v. 608
Vsq̃uam iustitiæ est, & mens sibi conscia recti,
Præmia digna ferant. Quæ te tam læta tulerunt
Secula: —

* — (Dij talem terris auertite pestem) 3 Ae. v. 620

*Tandem lætus, ait, dij nostra incepta secudent, 7 Ae. v. 259
Auguriumque suum: —

P R O D I G I A.

*V Ox quoque per lucos vulgò exaudita silentes 1 Ge. v. 476
Ingens: & simulachra modis pallantia miris
Visa sub obscurum noctis: pecudesque locutæ
(Infandum) sistunt amnes, terræque dehiscunt.

1. Ge. v. 485

*

—Et altæ

Per noctem resonare lupis vlulantibus vrbes:
Non alias cælo ceciderunt plura sereno
Fulgura, nec diri toties arserere Cometæ.

3 Ge. v. 149

*Asper, acerba sonans: quo tota exterrita siluis
Diffugiunt armenta: furit mugitibus æther
Concussus, siluæque, & sicci ripa Tanagri.
Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras
Inachiæ Iuno pestem meditata iuuençæ,

1. Ae. v. 447

*Effodere loco signum, quod regia Iuno
Monstrarat, caput acris equi (sic nam fore bello
Egregiam & facilem victu per secula gentem.

2. Ae. v. 171

*Nec dubijs ea signa dedit Tritonia monstis.
Vix positum castris simulacrum, arsere coruscæ
Luminibus flammæ arrectis: falsusque per artus
Sudor ijt, terque ipsa solo (mirabile dictu)
Emicuit: parmamq; ferens, hastamq; tementem.

199

*Hic aliud maius miseris, multoq; tremendum
Obijcitur magis, atque improuida pectora turbat.
Laocoon ductus Neptuno sorte sacerdos.
Ecce autem gemini à Tenedo tranquilla per alta
(Horresco referens) immensis orbibus angues.

680

*Cum subitum, dictuq; oritur mirabile monstrum:
Namque manus inter, —

Ecce leuis summo de vertice visus Iuli
Fundere lumen apex, tactuque innoxia molli
Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.
Nos pauidi trepidare metu, crinemq; flagrantem
Excutere, & sanctos restinguere fontibus ignes.
At pater Anchises. —

3. Ae. v. 26

Vix ea fatus erat senior, subitoque fragore
Intonuit læuum, & de cælo lapsa per vmbras
Stella facem ducens, multa cum luce, cucurrit.
*Horrendum, & dictu video mirabile monstrum.
Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur sanguine guttæ,
Et terram tabo maculant: —

39

*Eloquar an fileam? gemitus lacrymabilis imo
Auditur tumulo, & vox reddita fertur ad aures:
Quid miserum, Aenea, laceras iam parce sepulto:

Parce

Parce pias scelerare manus:

*Da propriam Thymbræ domum: da mœnia fessis. 85

Vix ea fatus eram; tremere omnia visa repente.

Liminaque, laurusque dei, totusque moueri

Mons circum, & mugire adytis cortina reclusis:

Submissi petimus terram: & vox fertur ad auras:

Dardanidæ duri, quæ vos à stirpe parentum

Prima tulit tellus:—

*Sola nouum dictūque nefas harpya Celæno

365

Prodigium canit, ac tristes denuntiat iras.

*Vidit rhuricremis cum dona imponeret aris

4 Ae. v. 453

(Horrendum dictu) laties nigrescere sacros,

Fusaque in obscœnum se vertere vina cruorem.

*Hinc exaudiri voces, & verba vocantis

460

Visa viri, nox cum terras obscura teneret.

Solæque culminibus ferali carmine bubo

Sæpe quæri: & longas in fletum ducere voces.

Multaque præterea vatū prædicta piorum

Terribili monitu hortificant,—

*Eumenidum veluti demens videt agmina Pentheus,

469

Et solem geminum, & duplices se ostendere Thebas.

*Hic oculis sudito obijcitur, magnoque futurum

5 Ae. v. 528

Augurio monstrum, docuit post exitus ingens,

Seræque terrifici cecinerunt omina vates.

Namque volans liquidis in nubibus arsit arundo,

Signauitque viam flammis, tenuesque recessit

Consumpta in ventos: cælo ceu sæpe refixa

Transcurrunt, crinemque volantiæ sydera ducunt,

Attonitis hædere animis, superosque precati

Trinacrij Teucrique viri: nec maximus omen

Abnuat Aeneas:—

*Ecce autem primi sub lumina solis, & ortus,

6 Ae. v. 255

Sub pedibus mugire solum, & iuga cœpta moueri

Sylvarum, visæque canes vlulare per vmbra,

Aduentante dea:—

*Huius apes summum densæ (mirabile dictu)

7 Ae. v 62

Stridore ingente liquidum trans æthera vectæ

Obsedere apicem, & pedibus per mutua nexis.

Continuo vates externum cernimus, inquit,

Aduentare virum:—

*Sed

7. *Æt. v. 58* *Sed varijs portenta deum terroribus obstant.

71 *Præterea, castis adolet dum altaria tædis,
Et iuxta genitorem astat Lauinia virgo.
Visa (nefas) longis comprehendre crinibus ignem,
Atq; omnem ornatum flamma crepitante cremari;
Regalesque accensa comas, accensa coronam
Insignem gemmis: tum fumida lumine fuluo
Inuolui, —
Namque fore illustrem fama, fatisque canebant
Ipsam: sed populo magnum portendere bellum.
At rex sollicitus monstribus, oracula Fauni
Fatidici genitoris adit, —

8. *Æt. v. 528* *Arma inter nubem, cæli in regione serena,
Per sudum rutilare vident, & pulsa tonare.
Obstupuere animis alij: sed Troius heros
Agnouit sonitum, & diuæ promissa parentis.
Tum memorat: ne verò, hospes, ne quære profectò,
Quem casum portenta ferant: ego poscor Olympo.
Hoc signum cecinit missuram diua creatrix,
Si bellum ingrueret, Vulcaniâque arma per auras
Laturam auxilio. —

12. *Æt. v. 244* *His aliud maius Iuturna adiungit, & alto
Dat signum cælo quo non præstantius vllum
Turbauit mentes Italas monstroque fefellit.
Namque volans rubra fuluus Iouis ales in æthra
Littoreas agitabat aues, turbamque sonantem
Agminis aligeri: subitò cùm lapsus ad vndas
Cygnum excellentem pedibus rapit improbus vncis:
Arrexere animos Itali: cunctæque volucres
Conuertunt clamore fugam (mirabile visu)
Ætherâque obscurant pennis, hostemque per auras
Facta nube premunt: donec vi victus, & ipso
Pondere defecit, prædâque ex vnguibus ales
Proiecit fluuio, penitusque in nubila fugit.
Tum verò augurium Rutuli clamore salutant:
Expediuntque manus: primusq; Tolumnius augur;
Hoc erat, hoc votis, inquit, quod sæpe petiui,
Accipio, agnoscoque deos: —

Pugnare. Vide BELLYM.

Pulchritudo. Vide VENUSTAS.

Q.

Q V E R E L A.

* **A**C veluti magno in populo cū sæpe coorta *1 Ae. v. 152*
est

Seditio, sævitque animis ignobile vulgus:
Iamque faces, & saxa volant furor alma ministrat
Tum pietate grauem, ac meritis si fortè virum quem
Conspexere, silent, arrectisque auribus astant:
Ille regit dictis animos & pectora mulcet.

* — O qui res hominumque deūmque *233*

Quid meus Aeneas in te committere tantum,
Quid Troes potuere? quibus tot funera passis.

* Quos inter medius venit furor: — *352*

* Quid natum toties crudelis tu quoque falsis *411*
Ludis imaginibus? cur dextræ iungere dextram
Non darur? —

* — Poscant acies & fœdera rumpant. *8 Ae. v. 540*

* Et scissa gaudens vadit discordia palla, *702*

Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello:

* Interea pauidam volitans pennata per urbem *9. Ae. v. 473*

Nuncia fama ruit, matrisque adlabitur aures

Euryali, ac subitus miseræ calor ossa reliquit:

Excussi manibus radij, reuolutaque pensa.

Euolat infelix, & fœmineo vlulatu

Scissa comam, muros amens, atque agmina cursu

Prima petit: non illa virum, non illa pericli,

Telorumq; memor, cælum dehinc questibus implet:

Hunc ego te Euryale aspicio? tu ne ille senectæ

Sera meæ requies? potuisti linquere solam

Crudelis? nec te sub tanta pericula missum

Affari extremum miseræ data copia matri?

Heu, terra ignota canibus data præda Latinis,

Alitibusque iaces, nec te tua funera mater

Produxit, pressive oculos, aut vulnera laui,

Veste

Veste tegens: tibi quam noctes festina, diesque
Urgebam, & tela curas solabar aniles.

Quo sequar? aut quæ nunc artus auulsaq; membra,
Et funus lacerum tellus habet? Hoc mihi de te
Nate refers? hoc sum terraque marique secuta?

Figite me, si qua est pietas, in me omnia tela
Conijcite, ô Rutuli: me primum absumite ferro.

Aut tu, magne pater diuûm, miserere, tuoque
Inuisum hoc detrude caput sub tartara telo:

Quando aliter nequeo crudelem abrumperé vitam,

10. *Æt.* v. 94 *

—Nunc fera querelis

Haud iustis assurgis, & irrita iurgia iactas,

96 * Talibus orabat Iuno, cunctique fremebant

Cæliculæ, assensu vario: ceu flamina prima.

Cùm deprensa fremunt siluis, & cæca volutant

Murmura, venturos nautis prodentia ventos.

106 *

—Nec vestra capit discordia finem.

QVERIMONIA. ibidem.

Quies. Vide NAVIS.

R.

Rates. Vide NAVES.

Recordatio. Vide MEMORIA & FAMA.

R E G E R E.

4. *Ecl.* v. 17 * **P**ACATVMQVE reget patrijs virtutibus or-
bem.

1. *Æt.* v. 56 *

—Hic vasto rex AEolus antro,

Lucentes ventos tempestatesque sonoras

Imperio premit: ac vinclis & carcere frænat.

60 *

—Celsa sedet AEolus arce,

Sceptra tenens; mollitque animos, & temperat iras.

Ni faciat: maria, ac terras, cælumque profundum

Quippe ferant rapidi secum, verrantque per auras.

—Regemque dedit, qui fœdere certo

Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas.

*Ille

*Ille regit dictis animos, & pectora mulcet.

1 Ae. v. 157

—Regique hæc dicite vestro.

141

Non illi imperium pelagi, sæuūque Tridentem,

Sed mihi sorte datum: tenet ille immania saxa,

Vestras Eure domos: illa se iacet in aula

Æolus, & clauso ventorum carcere, regnet.

*Qui mare, qui terras omni ditione tenerent.

284

* —Veniet lustris labentibus ætas,

287

Cum domus Assaraci Phthiam, claræque Mycenæ

Servitio premet, ac victis dominabitur Argis.

*Vrbs antiqua ruit, multos dominata per annos.

2. Ae. v. 313

*Hic domus Æneæ cunctis dominabitur oris:

3. Ae. v. 7

Ernati natorum, & qui nascentur ab illis.

*Hic incredibilis rerum fama occupat aures

294

Priamiden Helenum Graias regnare per vrbes

—Sceptraque potitum

*Sed fore qui grauidam imperijs, belloque frementē

4 Ae. v. 229

Italiam regeret, genus alto à sanguine Teucris

Proderet: ac totum sub leges mitteret orbem.

*Tu regere imperio populos Romane memento,

6. Ae. v. 852

(Hæ tibi erunt artes) pacisque imponere morem:

Parcere subiectis, & debellare superbos.

* —Rex arua Latinus, & vrbes

7 Ae. v. 45

Iam senior, longa placidas in pace regebat.

* —Sic placida populos in pace regebat.

8 Ae. v. 325

R E G N V M.

* —Melior vacua sine regnet in aula.

4. Ge. v. 90

* —Hoc regnum dea gentibus esse,

1 Ae. v. 21

Siqua fata sinant, iam tum tenditque, fouetque,

* Illic fas regna resurgere Troiæ.

210

* —Sic nos in sceptris reponis?

257

*His ego nec metas rerum, nec tempora pono:

282

Imperium sine fine dedi:—

*Imperium Oceano, famam qui terminet astris.

291

*Imperium Dido Tyria regit vrbe profecta.

349

*Vultis, & his mecum pariter considerare regnis?

576

Vrbem quam statuo, vestra est:—

Ee

*Troia.

- 2 *Ae. v. 4* *Troianas vt opes & lamentabile regnum
Erucrint Danaï:—
22. & 455 *Insula diues opum, Priami dum regna manebant.
88 *Dum stabat regno incolumis, regnumque vigebat
Consilijs,—
- 351 *Excessere omnes adytis, arisque relictis
Dij, quibus imperium hoc steterat:—
3. *Ae. v. 121* *Fama volat, pulsum regnis cessisse paternis
Idomenca ducem,—
- 106 *Centum vrbes habitant magnas, yberrima regna,
259 *Imperiumque vrbi dabimus:—
- 259 *Et patrio in fonteis harpyias pellere regno.
4. *Ae. v. 47* *Quā tu urbem soror hanc cernes? quæ surgere regna
Coniugio tali?—
- 106 *Quo regnum Italiae Libycas auerteret oras.
275 * —Cui regnum Italiae Romanaque tellus
Debentur:—
- 6 *Ae. v. 583* *Qui manibus magnum rescindere cælum
Aggressi, superisque Iouem detrudere regnis.
566 *Cnosius hæc Rhadamanthus habet durissima re-
gna.
Castigatque auditque dolos, subigitque fateri,
Quæ quis apud superos, furto lætatus inani,
Distulit in teram commissa piacula mortem.
- 694 *Quem metui, ne quid Libyæ tibi regna nocerent.
782 * —Illa inclyta Roma
Imperium terris, animos æquabit Olympo.
- 795 * Super & Garamantas & Indos
Proferet imperium iacet extra sydera tellus,
Extra anni, Solisque vias: vbi cælifer Atlas
Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.
- 812 *Fundabit, Curibus paruis, & paupere terra
Missus in imperium magnum:—
- 7 *Ae. v. 98* *Externi veniunt generi: qui sanguine nostrum
Nomen in astra ferant: quorumque à stirpe nepotes,
Omnia sub pedibus, quæ sol vtrumque recurrens
Aspicit Oceanum, vertique regique videbunt:
- 313 *Non dabitur regnis (esto) prohibere Latinis,
421 *Turne tot incassum fusos patiére labores?
Et tua Dardanijs transcribi sceptrâ colonis?

*Ipse oratores ad me, regnique coronam
Cum sceptro misit: mandatque insignia Tarchon,
Succedam castris, Tyrrhenaque regna capeffam.
Sed mihi tarda gelu seclique effæta senectus
Inuidet imperium, seræque ad fortia vires.

*Ipsum armis, ipsumque iubent decernere ferro *11. Ae. v. 218*
Qui regnum Italiæ, & primos sibi poscat honores.

*Et primus sceptris haud læta fronte Latinus. *238*

*Pulsus ob inuidiam regno, viresque superbas. *539*

*Et sellam regni, trabeamque, insignia nostri *334*
Munera portantes:—

*Non ego nec Teucris Italos parere iubebo, *12. Ae. v. 189*

Nec mihi regna peto: paribus se legibus ambæ

Inuictæ gentes æterna in fœdera mittent.

* —focer arma Latinus habeto, *192*

Imperium solenne focer.—

*Vt sceptrum hoc (dextra sceptrū nam forte gerebat) *206*

Nunquam fronde leui fundet virgulta, nec vmbas:

Cum semel in siluis imo de stirpe recisum,

Matre caret, posuitque comas & brachia ferro:

Olim arbor: nunc artificis manus ære decoro,

Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis.

*Occidis: Argiæ quem non potuere phalanges *544*

Sternere, nec Priami regnorum euersor, Achilles.

R E S P O N D E O.

*Hic mihi responsum primus dedit: ille petenti: *1. Ecl. v. 45*

*AEolus hæc contra: tuus ô regina quid optes *80*

Explorare labor:—

*Sic Venus. At Veneris contra sic filius orsus, *1 Ae. v. 329*

*O Dea si prima repetens ab origine pergam, *376*

Et vacet Annales nostrorum audire laborum,

*Tum breuiter Dido, vultum demissa, profatur: *565*

Soluite corde metum,—

*Vix ea fatus eram: gemitu cum talia reddit: *2. Ae. v. 323*

Venit summa dies:—

* —neque enim responsa dabantur *376*

Fida satis,—

*Ille nihil, nec me quærentem vana moratur: *287*

- 6 *Ac. v. 672* *Atque hic responsum paucis ita reddidit Heros:
Nulli certa domus:—
- 7 *Ac. v. 95* * —subita ex alto vox reddita luco est:
Ne pete connubijs natam sociare Latinis
O mea progenies:—
- 102 *Hæc responsa patris Fauni, monitusque silenti
Nocte datos, non ipse suo premit ore Latinus.
- 10 *Ac. v. 448* *Talibus & dictis it contra dicta Tyranni.
Aut spolijs ego iam raptis laudabor opimis.
- 530 *Dixerat: Aeneas cui talia reddit:—
Argenti atque auri memoras quæ multa talenta,
Gnatis parce tuis:—
11. *Ac. v. 226* *Ecce super mœsti magni Diomedis ab vrbe
Legati responsa ferunt: nihil omnibus actum
Tantum impensis operum, nil dona, nec aurum,
Nec magnas valuisse preces. alia arma Latinis,
Quærenda, —
- 239 *Atque hic legatos Aetola ex vrbe remissos
Quæ referant: fari iubet, & responsa reposcit
Ordine cuncta suo. tunc facta silentia linguis.
Et Venulus dicto parens ita farier inquit:
Vidimus ô ciues, —
- 251 *Auditis ille hæc placido sic reddidit ore:
O fortunatæ gentes —
- 507 *Turnus ad hæc oculos horrenda in virgine fixus;
O decus Italia; virgo, —
12. *Ac. v. 18* *Olli sedato respondit corde Latinus;—
O præstans animi iuuenis, —
- 111 * Regique iubet responsa Latino
Certe referre viros, & pacis dicere leges.

Remuneratio. Vide MVNERA.

REX & REGINA.

1. *Ge. v. 35* * —Nam te nec sperent Tartara Regem:
Nec tibi regnandi veniat tam dira cupido.
- 26 *Terrarumque velis curam, & te maximus orbis
Auctorem frugum tempestatumque potentem
Accipiat:—

—Præte

- † Præterea Regem non sic Aegyptus, & ingens
Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes,
Obseruant, rege incolumi, mens omnibus vna est.
Amisso, rupere fidem: constructaque mella
Diripuerunt ipsæ & crates soluere fauorum.
Ille operum custos: illum admirantur, & omnes
Circumstant fremitu denso, stipantque frequentes:
Et sæpè attollunt humeris, & corpora bello
Obiectant. pulchramque petunt per vulnera mortem.
- † —quem das finem rex magne laborum? 1. Ae. v. 246
- † Septa armis, folioque altè subnixa resedit. 510
- Iura dabat, legesque viris, operumque laborem
Partibus æquabat iustis, aut sorte trahebat.
- † O Regina, nouam cui condere Iuppiter urbem, 526
Iustitiaque dedit gentes frænare superbas,
Troes te miseri, —
- † Rex erat Aeneas nobis, quo iustior alter, 548
Nec pietate fuit, nec bello maior & armis.
- † —Regemque petamus Acesten: 562
- † —Regemque optatis Acesten 574
- † —hic exitus illum 2. Ae. v. 554
- Sorte tulit, Troiam incensam & prolapsa videntem
Pergama; tot quondam populis terrisque, superbum
Regnatorem Asiae, iacet ingens littore truncus,
A uulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.
- † Reginam thalamo cunctantem ad limina primi 4. Ae. v. 133
Pœnorum expectant: ostroque insignis & auro
Stat, sonipes, ac fræna ferox spumantia mandit.
Tandem progreditur magna stipante caterua
Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo,
Cui pharetra ex humero, crines nodantur in aurum:
Aurea purpuream subnectit fibula vestem.
- † —ipse ante alios pulcherrimus omnes 141
Infert se socium Aeneas atque agmina iungit:
Qualis ubi hybernæ Lyciam, Xanthique fluentia
Deserit, ac Delum maternam inuisit Apollo.
- † —quo se multis cum millibus Heros, 5. Ae. v. 289
Confessu medium tulit, extructoque resedit,
† Regalesque accensa comas, accensa coronam 7. Ae. v. 75
Insignem gemmis: —

7 *Æt. v.* 168

† — ille intra tecta vocari
Imperat, & folio medius confedit auito.
Tectum angustum, ingens, cētum sublime columnis,
Urbe fuit summa, —
Hinc sceptrum accipere & primos attollere fasces
Regibus omen erat: —

192 † Tali intus templo diuūm, patriāque Latinus
Sede sedens, Teucros ad sese in tecta vocauit
Atque hæc ingressis placido prior edidit, ore:
Dicite Dardanidæ, —

246 † Hoc priami gestamen erat, cū iura vocatis
More daret populis: sceptrumque sacerq; Tiaras.

8 *Æt. v.* 475

† Confurgit senior, tunicāque inducitur artus,
Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis:
Tum lateri atq; humeris Tegeæum subligat ensē:
Demissa ab læua pantheræ terga retorquens.
Nec non & gemini custodes limine ab alto
Procedunt, gressumq; canes comitantur herilem.

541 † Hæc vbi dicta dedit, folio se tollit ab alto.

481 † Hanc multos florentem annos rex deinde superbo
Imperio, & sæuis tenuit Mezentius armis.

12 *Æt. v.* 161

† Interea reges, ingenti mole Latinus
Quadrijugo invehitur curru: cui tempora circum
Aurati bis sex radij fulgentia cingunt,
Solis aui specimen: bigit is Turnus in albis,
Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Hinc pater Aeneas, Romanæ stirpis origo.
Sydereo flagrans clypeo & cælestibus armis,
Et iuxta Ascanius, magnæ spes altera Romæ,
Procedunt castris puraque in veste sacerdos

2. *Æt. v.* 41

† At domus interior regali splendida luxu
Instruitur —

43 † Arte laboratæ vestes ostroque superbo:
Ingens argentum mensis, celatāque in auro
Fortia facta patrum, series longissima rerum,
Per tot ducta viros, antiquæ ab origine gentis.

657 † Præterea sceptrum, Ilione quod gesserat olim,
Maxima natarum Priami colloque monile
Baccatum & duplicem gemmis auroq; coronam.
Hæc celerans iter ad naueis tendebat Achates.

ROMA.

ROMA. ROMANI.

- * **V**rbem, quam dicunt Romā, Melibæe, putavi 1 Ecl. v. 16
 Stultus ego huic nostræ similem, —
 Sic canibus catulos similes, sic matribus hædos,
 Noram, sic parvis componere magna solebam
 Verum hæc tantum alias inter caput extulit vrbes,
 Quantum lenta solent inter viburna cupressi.
- * Dij patrij indigetes, & Romule, Vestaque mater, 1 Ge. v. 497
 Quæ Thuscum Tyberim, & Romana palatia seruas,
 * — Sæpè tuo perfusi flumine sacro 2 Ge. v. 147
 Romanos ad templa Deum duxere triumphos.
- * Qui nunc extremis Asiæ iam victor in oris 171
 Imbellem auertis Romanis arcibus Indum:
 Salve magna parens frugum, Saturnia tellus:
 Magna virum, tibi res antiquæ laudis & artis
 Ingredior, sanctos ausus recludere fontes,
 Ascæumque cano Romana per oppida carmen.
- * — sic fortis Etruria creuit, 533
 Scilicet, & rerum facta est pulcherrima Roma,
 Septem quæ vna sibi muro circumdedit arces:
 * — genus vnde Latinum, 1 Ae. v. 10
 Albanique patres atque altæ mœnia Romæ.
- * Progeniem sed enim Troiano à sanguine duci 23
 Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces:
 Hinc populum latè regem, belloque superbum
 Venturum excidio Libyæ, —
- * Tantæ molis erat Romanam condere gentem. 37
 * — mecumque fouebit 285
 Romanos rerum dominos, gentemque togatam,
- * Ascanione pater Romanus inuidet arces? 4 Ae. v. 234
 * — hinc maxima porro 5 Ae. v. 600
 Accepit Roma: & patrium seruauit honorem:
- * En huius, nate, auspicijs illa inclyta Roma 6 Ae. v. 782
 Imperium terris, animos æquabit Olympo,
 Septemque vna sibi muro circumdabit arces.
- * Excudent alij spirantia mollius æra, 848
 Credo equidem, viuos ducent de marmore vultus:
 Orabunt causas melius, cælique meatus

Describent radio, & surgentia sydera dicent:
Tu regere imperio populos, Romane, memento
(Hæ tibi erunt artes) pacisque imponere morem,
Parcere subiectis, & debellare superbos.

- 6 *Æt. v. 870* † —nimium vobis Romana propago
Visa potens, superi, propria hæc si dona fuissent.
7 *Æt. v. 602* † —nunc maxima rerum
Roma colit, cum prima mouent in prælia Martem.
8 *Æt. v. 626* † Illic res Italos Romanorumque triumphos
Fecerat ignipotens, illic genus omne futuræ
Stirpis ab Ascanio, pugnatæque in ordine bella.
729 † Talia per clypeum Vulcani dona parentis
Miratur, rerumque ignarus imagine gaudet,
Attollens humero famamque & fata nepotum.

Vide TROIANA.

S.

SACRIFICARE.

- 1 *Ecl. v. 7* † —illius aram
Sæpe tenet nostris ab ouilibus imbuet agnus.
43 † —Quod annis
Bis senos cui nostra dies altaria flumant.
34 † Quamuis multa meis exiret victima septis.
2 *Ecl. v. 77* † Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito.
3 *Ecl. v. 67* † —en quatuor aras:
Pocula bina nouo spumantia lacte quotannis,
Craterasque duos statuam tibi pinguis oliui:
Et multo in primis hilarans conuiuia Baccho
—& solennia vota
75 † Reddemus Nymphis: —
Vt Baccho Cererique, tibi sic vota quotannis
Agricolæ facient: damnabis tu quoque votis.
8 *Ecl. v. 65* † Verbenasque adole pingues: & mascula thura.
82 † Sparge molam & fragiles incende bitumine lauros.
105 † Aspice, corripuit tremulis altaria flammis
Sponte sua, —

Numina sola colant:—

*In primis venerare Deos, atque annua magnæ

338

Sacra refer Cereri, lætis operatus in herbis

*Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret;

343

Cui tu lacte fauos, & mitte dilue Baccho:

Terque novas circum felix eat hostia fruges;

Omnis quam chorus, & socij comitentur quantes,

Et Cererem clamore vocent in tecta:

*Votæque servati soluent in littore nautæ

436

Glauco, & Panopæ, & Inôo Melicertæ.

*Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus

2 Ge. v. 146

Victima, sæpè tuo perfusi flumine sacro

Romanos ad templa deum duxere triumphos,

*Hic laticis, qualem pateris libamus, & auro.

192

Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras,

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

*Non aliam ob culpam Baccho caper omnibus aris

380

Cæditur; & veteres incunt proscenia ludi:

—Atque inter pocula læti

Mollibus in pratis vnctos salière per vtres

Nec non Ausonij, Troia gens missa, coloni

Versibus incomptis ludunt risuque soluto,

Et te Bacche vocant per carmina læta, —

*Ergo rite suum Baccho dicemus honorem

393

Carminibus patrijs: lancesque, & liba feremus.

Et ductus cornu stabit sacer hircus ad aram;

Pinguiæque in veribus torrebimus exta columnis.

527

*Iple dies agitat festos, fususque per herbam,

Ignis ubi in medio, & socij cratera coronant

Te libans Lenæe vocat: pectorisque magistris

Velocis iaculi certamina ponit in vlmis:

Corporæque agresti nudat prædura palestra,

*Ipse caput tonsæ folijs ornatus oliuæ

3. Ge. v. 21

Dona feram, iam nunc solennes ducere pompas

Ad delubra iuuat, cæsosque videre iuuenços.

Et quos—

Aut aris servare sacris, aut scindere terram,

*Sæpè in honore deum medio stans hostia ad aram,

487

Lancæ dum nivea circumdatur infula vitta,

Inter cunctantes cecidit moribunda ministros:
 Aut si quam ferro mactauerat ante sacerdos,
 Inde neque impositis ardent altaria fibris:
 Nec responsa potest consultus reddere vates:
 Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri.
 Summâque ieiuna sanie infusatur arena.

4. Ge. v. 379 † — Panchæis adulescunt ignibus aræ.
 384 † Ter liquido ardentem perfudit nectare Vestam:
 Ter flamma ad summum recti subiecta reluxit.
 Omne quo firmans animum. —

334 † — Tu munera supplex
 Tende, petens pacem: & faciles venerare Napæas.
 Namque dabunt veniam votis, irasque remittent.
 Sed modus orandi qui sit, prius ordine dicam.
 Quatuor eximios præstanti corpore tauros,
 Qui tibi nunc viridis depascunt summa Lycæi,
 Delige, & intacta totidem ceruice iuuenças.
 Quatuor his aras alta ad delubra dearum
 Constitue, & sacrum iugulis demitte cruorem,
 Corporaque ipsa boum frondoso desere luco.

545 † Placatam Eurydicem vitula venerabere cæsa:
 Et nigram mactabis ouem, lucumque reuises.

549 † Ad delubra venit: monstratas excitat aras.

1 Ae. v. 32 † — Et quisquam numen Iunonis adoret
 Prætereâ? aut supplex aris imponat honorem?

338 † Multa tibi ante aras nostra cadet hostia dextra.

419 † Ipsa Paphum sublimis abit, sedesque reuisit
 Læta suas, vbi templum illi, centumque Sabæo
 Thure calent aræ fertisque recentibus halant.

636 † — Simul diuûm templis indicit honorem.
 Nec minus interea socijs ad littora mittit
 Viginti tauros: magnorum horrentia centum
 Terga suum, pingueis centum cum matribus agnos,
 Munera lætitiâque Dei. —

670 † Ad te confugio, & supplex tua numina posco.

739 † Et vos ô coetum Tyrij celebrate f. uentes.

740 † Dixit: & in mensa laticum libauit honorem:
 Primâque libato summo tenuis attigit ore.

2 Ae. v. 116 † Sanguine placastis ventos, & virgine cæsa,
 Cùm primùm Iliacas Danaï venistis ad oras,

Sanguine quærendi reditus, animaque litandum
Argolica: —

† Composito rumpit vocem, & me destinat aræ. 129

† Iamque dies infanda aderat, mihi sacra parari, 132
Et falsæ fruges, & circum tempora vittæ.

Eripui (fateor) læto me & vincula rupi.

† Vos æterni ignes, & non violabile vestrum 154

Testor numen, ait, vos aræ, ensesq; nefandi,

Quos fugi, vittæque deum quas hostia gessi.

† Hanc pro Palladio moniti, pro numine læso, 183

Effigiem statuere, nefas quæ triste piaret.

† Laocoon ductus Neptuno sorte sacerdos, 201

Solenneis taurum ingentem mactabat ad aras.

† Nos delubra Deum miseri, quibus ultimus esset 228

Ille dies, festa velamus fronde per urbem.

† Quales mugitus, fugit cum saucius aram 223

Taurus, & incertam excussit ceruice securim.

† — Circum pueri, innuptæque puellæ, 238

Sacra canunt, funemq; manu contingere gaudent.

† — Priamumque per aras 501

Sanguine foedantem, quos ipse sacrauerat, ignes.

† Aedibus in medijs, nudoque sub ætheris axe 512

Ingens ara fuit: iuxtaque veterrima Laurus

Incumbens aræ, atque umbra complexa penates.

Hic Hecuba, & natæ nequicquam altaria circum,

Condensæ, & diuum amplexæ simulachra tenebant.

† Huc tandem concede, hæc ara tuebitur omnis. 523

† — Diuisque ferebam 34c. v. 12

Auspiciis cæptorum operum, superoque nitentem

Cœlicolum regni mactabam in littore taurum.

† — Ramis tegerem ut frondentibus aras. 25

† Multa mouens animo, Nymphas venerabar agrestes 34

Graduumque patrem, Geticis qui præsidet aruis,

Ritè secundarent visus, omenque leuarent.

† — Stant manibus aræ 63

Cæruleis mæstæ vittis, atraque cupresso,

Et circum Iliades crinem de more solutæ,

Inferimus tepido spumantia cymbia lacte,

Sanguinis & sacri pateras, animamque sepulchro

Condimus, —

8 Ae. v. 116

- *Sic fatus, meritos aris mactauit honores:
Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher Apollo,
Nigram Hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam.
- 176 * — Tendoque supinas
Ad cælum cum voce manus, & munera libo
Intemerata focis. perfecto lætus honore
Anchisen facio certum, remque ordine pando.
- 223 * — Tunc littore curuo
Extruimusque toros, dapibusque epulamur opimis.
- 231 * — Arisque reponimus ignem
- 263 * Et pater Anchises passis de littore palmis
Numina magna vocat, meritosque indicit honores.
Dij prohibete minas, di talem auertite casum.
- 278 * Ergo insperata tandem tellure potiti,
Lustramurque Ioui, votisque incendimus aras,
Actiaque Iliacis celebramus littora ludis.
Exercent patrias oleo labente palæstras
Nudati socij: —
- 301 * Solenneis tum forte dapes, & tristia dona,
Ante urbem, in luco, falsi Simoëntis ad vndam,
Libabat cineri Andromache. manesque vocabat
Hectoreum ad tumulum: viridi quem cespite inanem
Et geminas, causam lacrymis, sacrauerat aras
- 354 * Aulai in medio libabant pocula Bacchi,
Impositis auro dapibus, paterasque tenebant.
- 369 * Hic Helenus, cæsis primum de more iuuenicis,
Exorat pacem diuûm: vittasque resoluit
Sacra ti capitis: —
- 404 * Et positis aris iam vote in littore solues,
Purpureo velare comas ad opertus amictu.
Ne qua inter sanctos ignes in honore deorum
Hostilis facies occurrat, & omnia turbet.
Hunc socij morem sacrorum, hunc ipse teneto
Hac casti maneant in religione nepotes.
- 437 * Iunonis magnæ primum prece numen adora:
Iunoni cane vota libens: dominamque potentem
Supplicibus supra donis: —
- 526 * Tum pater Anchises magnum cratera corona
Induit, impleuitque mero, diuosque vocauit
Stans celsa in puppi. —

Dij maris, & terræ, tempestatumque potentes,
Ferte viam vento facilem, & spirate secundi.

* — Ait tum numina sancta precatur
Palladis armisonæ, quæ prima accepit ouantes:
Et capita ante aras Phrygio velamur amictu,
Præceptisque Heleni, dederat quæ maxima, ritè
Iunoni Argivæ iussos adolemus honores.

Haud mora, continuò perfectis ordine votis.

* Tu modò polce deos veniam sacrisque litatis
Indulge hospitio: —

* Principio delubra adeunt, pacemque per aras
Exquirunt, mactant lectas de more bidentis
Legiferæ Cereri, Phœboque, patrique Lyæo,
Iunoni ante omnes, cui vincla iugalia curæ.

Ipsa tenens dextra pateram pulcherrima Dido
Candentis vaccæ media inter cornua fundit,
Aut ante ora deum pingues spatatur ad aras:
Instauratque diem donis, pecudumque reclusis
Pectoribus inhians, spirantia consulit exta.

* Heu vatum ignaræ mentes: quid vota furentem,
Quid delubra iuuant? —

* Templâ Ioui centum latis immania regnis.
Centum aras posuit, vigilemque sacrauerat ignem,
Excubias diuûm æternas: pecudumque cruore
Pingue solum, & varijs florentia limina fertis:
Isque amens animi, & rumore accensus amaro,
Dicitur ante aras, media inter numina diuûm,
Multa Iouem manibus supplex orasse supinis.
Iuppiter omnipotens, cui nunc Maurusia pictis
Gens epulata toris, —

* Vidit, thuricremis cum dona imponeret aris,
(Horrendum dictu) latices nigrescere sacros:
Fusæque in obscœnum se vertere vina cruorem.

* Dic corpus properet fluuiali spargere lympa:
Et pecudes secum, & monstrata piacula ducat.
Sic veniat: tûque ipsa pia tege tempora vitta,
Sacra Ioui Stygio, quæ ritè incepta parauit.

* Annua vota tamen, solenneisque ordine pompas
Exquerer: strueremque suis altaria donis.

* Ergo agite, & cuncti lætum celebremus honorem.

— Atque

344

4 Ae. v. 50

58

85

199

453

635

5. Ae. v. 53

58

5 Ae. v. 59

*

—Atque hæc me sacra quotannis

Urbe velit posita templis sibi ferre dicatis.

72

*Sic fatus, velat materna tempora myrto:

Hoc Helymus facit, hoc æui maturus Acestes.

77

*Hinc duo ritè mero libans carchesia Baccho

Fundit humi: duo lacte nouo, duo sanguine sacro.

Purpureosque iacit flores: ac talia fatur:

Salve sancte parens: iterum saluete recepti

Nequicquam cineres, animæque vmbraque paternæ.

94

*Hoc magis inceptos genitori instaurat honores:

—cædit quinas de more bidentes,

97

*Totque fues, totidem nigrantes terga iuuenkos:

Vinæque fundebar pateris, animamque vocabar

Anchisæ magni, manesque Acheronte remissos.

Necnon & socij, quæ cuique est copia, læti

Dona ferunt, onerantque aras, mactantque iuuenkos.

Ordine athena locant alij, fusi que per herbam,

Subiiciunt verubus prunas, & viscera torrent.

833

*Ni palmas ponto tendens vtrâsque Cloanthus,

Fudissetque preces, diuosque in vota vocasset:

Dij, quibus imperium pelagi, quorum æquora curro.

Vobis lætus ego hoc candentem in littore taurum

Constituam ante aras voti reus, extaque falsos

Porriciam in fluctus, & vina liquentia fundam.

Dixit: eumque imis sub fluctibus audiit omnis

Nereidum Phorci que chorus, Panopæaque virgo.

477

*Dixit, & aduersi contra stetit ora iuueni,

Qui Donum astabat pugnae: duosque reducta

Librauit dextra media inter cornua cæstus

Arduus, effractoque illisit in ossa cerebro.

Sternitur, exanimisq; tremens procumbit humi bos.

Ille super tales effudit pectore voces:

Hanc tibi Eryx meliorem animâ pro morte Daretis

Perfoluo:—

735

*

—Huc casta Sibylla

Nigrarum multo pecudum te sanguine ducet.

745

*Farte pio, & plena supplex veneratur acerra.

762

*Iamque dies epulata nouem gens omnis, & aris

Factus honos:—

772

*Treis Eryci vitulos, & tempestatibus agnam

Cædere

Cedere dein de iubet, soluique ex ordine funes.

Ipse caput tonsæ folijs euinctus oliuæ

Stans procul in prora pateram tener, extraque falsos

Porricit in fluctus, ac vina liquentia fundit

*Nunc grege de intacto septem mactare iuuenkos

6. *Æ. v. 38*

Præstiterit: totidem lectas de more bidentes.

*Quatuor hic primùm nigrantes terga iuuenkos,

243

Constituit, frontique inuergit vina sacerdos,

Et summas carpens media inter cornua seras,

Ignibus imponit sacris libamina prima:

Voce vocans Hecaten, cæloque, Ereboque potentem.

Supponunt alij cultros tepidumque cruorem

Suscipiunt pateris: ipse attri velleris agnam

Æneas matri Eumenidum, magnæque sorori

Ense ferit, sterilemque tibi Proserpina vaccam.

Tum Strygio regi nocturnas inchoataras,

Et solida imponit taurorum viscera flammis,

Pingue superque oleum fundens ardentibus extis.

*Præterea castis adolet dum altaria tædis.

7. *Æ. v. 72*

*Centum lanigeras mactabat ritè bidentes,

93

Atque harum effultus tergo, stratisque iacebat

Velleribus:—

*Hoc pater Anchises auro libabat ad aras.

245

*Quam pius Æneas, tibi enim, tibi maxima Iuno

8. *Æ. v. 84*

Mactat sacra ferens, & cum grege sistit ad aram.

*Fortè die solennem illo rex Arcas honorem

102

Amphitryoniadæ magno, diuisque ferebat

Ante urbem in luco. Pallas huic filius vnà,

Vnà omnes iuuenum primi, pauperque senatus

Thura dabant, tepidusque cruor fumabat ad aras.

*Terrentur visu subito, cunctique relictis

109

Confurgunt mensis: audax quos rumpere Pallas

Sacra vetat, raptoque volat telo obuius ipse,

Et procul è tumulto:—

*Interea sacra hæc (quando huc venistis amici)

172

Annua, quæ differre nefas, celebrate fauentes

Nobiscum: & iam nunc sociorum assuescite mensis.

*Tum lecti iuuenes certatim, aræque sacerdos

179

Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris;

Dona laboratæ Cereris, Bacchumque ministrant.

Vesci-

Vescitur Aeneas simul, & Troiana iuventus
 Perpetui tergo bouis, & lustralibus extis.
 Postquam exempta fames, & amor compressus edendi
 Rex Euandrus ait. Non hæc solennia nobis,
 Has ex more dapes, hanc tanti numinis aram,
 Vana superstitio, veterumque ignara decorum
 Imposuit, sævis hospes Troiane periclis
 Seruati facimus, meritosque nouamus honores,

8. Ae. v. 268

*Ex illo celebratus honos, lætique minores
 Seruauere diem: primusque Potitius author,
 Et domus Herculei custos Pinaria sacri,
 Hanc aram luco statuit: quæ maxima semper
 Dicetur nobis, & erit quæ maxima semper
 Quare agite, ô iuuenes, tantarum in munere laudum
 Cingite fronde comas, & pocula porcite dextris.
 Communemque vocate deum, & date vina volentes.
 Dixerat, Herculeæ bicolor cum populis vmbra
 Velauitque comas, folijsque innexa pependit,
 Et sacer impleuit dextram scyphus: ocius omnes
 In mensam læti libant, diuosque precantur.

Deuexo interea propior fit vesper Olympo:
 Iamque sacerdotes, primusque Potitius ibant

282

*Pellibus in morem cincti, flammâsque ferebant,
 Instaurant epulas & mensæ grata secundæ
 Dona ferunt, cumulantque oneratis lancibus aras.
 Tum Salij ad cantus incensa altaria circum
 Populeis adsunt cuncti tempora ramis.
 Hic iuuenum chorus, ille senum, qui carmine laudes
 Herculeas, & facta ferunt: vt prima nouerca
 Monstra manu geminosque premens eliserit anguis

301

*Salutem vera Iouis proles, decus addite diuis,
 Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo,
 Talia carminibus celebrant, super omnia Caci.

342

*Et primum Herculeis sopitas ignibus aras
 Excitat: hesternumque larem, paruosque penates
 Lætus adit: mactat lectas de more bidentes.
 Euandrus pariter, pariter Troiana iuuentus

646

*Armati Iouis ante aras, paterâsque tenentes
 Stabant, & cæsa iungebant fœdera porca:

715 *

— Dijs Italis, votum immortale sacrabat

Maxima

Maxima tercentum totam delubra per urbem!

Lætitia,

Omnibus in templis matrum chorus, omnibus aræ,

Ante aras terram cæsi strauere iuuenti,

Ipse sedens niueo candentis limine Phœbi.

Dona recognoscit populorum aptatque superbis

Postibus:—

* Constitit ante Iouem, suplex per vota precatus.

9 *Æt. v. 624*

Iuppiter omnipotens audacibus annue cœptis:

Ipse tibi ad tua templa feram solennia dona.

Et statuam ante aras aurata fronte iuuentum

Candentem, pariterque caput cum matre ferentem.

Iam cornu petat, & pedibus qui spargit arenam.

Audijt, & cæli genitor de parte serena

Intonuit læuum, —

* — Rapt, inferias quos immolet umbris: 10 *Æt. v. 519*

Captiuoque rogi præfundat sanguine flammæ:

* Nec procul Aemonides, Phœbi Triuiæque sacerdos. 537

Insula cui sacra redimibat tempora vitta:

Totus collucens veste, atque insignibus armis,

Quem congressus agit campo lapsumque superstans.

* Immolat, ingentique umbra regit. arma Serestus 541

Læta refert humeris: tibi rex Gradive trophæum.

* Et nunc ille quidem spe multum captus inani.

11 *Æt. v. 49*

Fors & vota facit, cumulâtque altaria donis.

* Multa boum circa mactantur corpora morti,

197

Setigerosque fues, raptasque ex omnibus agris.

In flammam iugulant pecudes —

* Succedunt matres, & templum thure vaporant.

481

* — Fer sacra pater & concipe fœdus.

12 *Æt. v. 13*

* Campum ad certamen, magnæ sub mœnibus urbis, 101

Dimensi Rutulique viri Teucrique parabant

In medioque focos, & dijs communibus aras

Gramineas: alij fontemque ignemque ferebant

Velati lino, & verbena tempora vincti.

* Talibus inter se firmabant fœdera dictis,

112

Conspectu in medio procerum: tum ritè sacratas

In flammam iugulant pecudes, & viscera viuis

Eripiunt, cumulantque oneratis lancibus aras.

* Procedunt castris, puraque in veste sacerdos

169

Setigeræ fœtum suis, in tonsamque bidentem
 Attulit, admouitque pecus flagrantibus aris.
 Illi adsurgentem conuersi lumina solem
 Dant fruges manibus salsas, & tempora ferro
 Summa notant pecudum, paterisque altaria libant,
 Tum pius Aeneas stricto sic ense precatur.
 Esto nunc sol testis, & hæc mihi terra precanti:

SACRIFICIUM. *ibid.*

S A G I T T A.

1. *Æt. v. 191* * **C**onstitit hic, arcumque manu', celeresq; sagittas
 Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achatas:
 Ductoresque ipsos primum, capita alta ferentes,
 Cornibus arboreis sternit. —
- 322 * Namq; humeris, de moreabilem suspenderat arcu
 Venatrix, dederatque comas diffundere ventis.
- 5 *Æt. v. 500* * Tum validis flaxos incuruant viribus arcus
 Prosequisque viri, & depromunt tela pharetris:
 Primaque per cælum neruo stridente sagitta
 Hyrtacydæ iuuenis volucres diuerberat auras.
 Et venit, aduersique infigitur arbore mali.
- 507 * Post acer Mnestheus adducto constitit arcu,
 Alta petens, pariterque oculos telumque tetendit, &c.
- 8 *Æt. v. 166* * Ille mihi insignem pharetram, Lyciasque sagittas
 Discedens, chlamydemque auro dedit intertextam,
 Frenaque bina, meus quæ nunc habet aurea Pallas.
9. *Æt. v. 577* * Strinxerat, ille manum, proiecto tegmine, demens
 Ad vulnus tulit, ergo alis alapsa sagitta,
 Et læuo infixæ est lateri manus, abditæque intus
 Spiramenta animi læthali vulnere rupit.
- 590 * Tum primum bello celerem intendisse sagittam
 Dicitur, ante feras solitus terrere fugaces.
- 622 * Non tulit Ascanius, neruoque obuersus equino
 Contendit telum, diuersaque brachia ducens.
- 632 * Et fugit horrendum stridens elapsa sagitta.
 Perque caput Remuli venit, & caua tempora ferro
 Traiecit. I verbis virtutem illude superbis.

—Queis tela sagittæ,

10 *Æt. v. 168*

Corytiq̃ue leues humeris, & letifer arcus.

*Hæc cape, & vlttricem pharetra deprome sagittam.

11. *Æt. v. 580*

*Dixit, & aurata volucrem, Treissa sagittam.

858

Deprompsit pharetra, corūq̃ue infensa tetendit,

Erduxit longe, donec curuata coirent

Inter se capita, & manibus iam tangeret æquis

Læua aciem ferri: dextra neruoq̃ue papiliam.

Exemplò teli stridorem, aurāsque sonantes

Audiit vna Aruns, hæsitque in corpore ferrum,

*Ecce viro stridens alis elapsa sagitta est.

12. *Æt. v. 319*

*Ipse suas artes, sua munera lætus Apollo.

393

Augurium, citharamque dabat celeresque sagittas.

* —Non illa feris incognita capris

414

Gramina, cūm tergo volucres hæsere sagittæ,

*Iamque secuta manum, nullo cogente, sagitta

423

Excidit, atque nouæ rediere in pristina vires.

* —Medios volat ecce per hostes

650

Vestus equo spumante Sages, aduersa sagitta

Saucius ora, ruitque implorans nomine Turnum,

*Nec minus A Eneas (quanquam tardante sagitta

740

Interdum genua impediunt, cursumque recusant)

Insequitur, —

*Non secus ac neruo per nubem impulsæ sagitta,

850

Armatus sæui Parthus quam felle veneni

Parthus siue Cydon, telum immedicabile torfit.

Stridens, & celeres incognita transilit umbras.

S C E L V S.

*Hæu cadit in quenquam tantum scelus?

9. *Ecl. v. 17*

*Quippe vbi fas versum, atque nefas tot bella per orbem

1. *Ge. v. 305*

Tam multæ scelerum facies, —

*Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes

1. *Æt. v. 346*

* —Cæcumque domus scelus omne retexit.

360

* —Et mihi iam multi crudele canebant

2. *Æt. v. 124*

Artificis scelus, —

* —Impius ex quo

163

Tydides sed enim, scelerumque inuentor Vlysses.

8. *Ae. v. 229*

* —Et scelus expendisse merentem
Laocoonta ferunt:—

535 * At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,
Dij—

Perfoluant grates dignas, —

658 * —Tantumque nefas patrio excidit ore

4 *Ae. v. 10* * Huic vni forsan potui succumbere culpæ.

563 * Illa dolos dirumque nefas in pectore versat.

6. *Ae. v. 511* * Sed me fata mea, & scelus exitiale Læænæ
His mersere malis: illa hæc monumenta reliquit.

528 * —Comes additur vnâ,

Hortator scelerum Aëolides. —

560 † Quæ scelerum facies ô virgo, effare? quibusve
Vrgentur pœnis?—

568 † Quæ quis apud superos, furto lætatus inani,
Distulit in seram commissa piacula mortem.

621 † Vendidit hic auro patriam:—

Hic thalamum inuasit, —

Ausi omnes immane nefas, ausoque potiti.

Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferreæ vox, omnes scelerum comprehendere formas,
Omnia pœnarum percurrere nomina possem.

745 † Donec longa dies, perfecto temporis orbe,
Concretam exemit labem; purumque reliquit
Ætherium sensum, atque aurai simplicis ignem.

739 † Ergo exercentur pœnis, veterumque malorum
Supplicia expendunt: aliæ panduntur inanes
Suspensæ ad ventos: alijs sub gurgite vasto
Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni,

8. *Ae. v. 205* † At furis Cacimens effera, ne quid inausum,
Aut intentatum, scelerisque dolive fuisset:

11. *Ae. v. 406* † Vel cum se pavidum contra mea iurgia fingit
Artificis scelus, & formidine crimen acerbat.

S C V T V M.

1. *Ae. v. 104* † —Vbi tot Simois correpta sub undis
Scuta virum, galeasque, & fortia corpora voluit.

2. *Ae. v. 422* † Primi clypeos, mentitaque tela—
Agnoscent, atque ora sono discordia signant.

—Cly-

- * —Clypeosque, ac tela sinistris 443
 Protecti obijciunt, prensant fastigia dextris.
- * Et summo clypei nec quicquam umbone pependit. 546
 * Hic ferro accingor rursus, clypeoque sinistram 671
 Insertabam aptans, meque extra dicta ferebam.
- * Ardentem clypeos, atque æra micantia cerno. 734
 * Spiculæque clypei que, ereptæque rostra carinis. 7 *Ae. v. 186*
 * Pars læues clypeos, & spicula lucida tergent 626
 Aruina pingui, subiguntque in cote secures.
- * —Clypeumque auroq; trilicem 639
 Loricam induitur fidoque accingitur ense.
- * —Clypeoque insigne paternum 657
 Centum angues, cinctamq; gerit serpentibus Hydram
- * —Non illis omnibus arma, 685
 Nec Clypei currusve sonant. —
- * Scuta sonant, pulsuque pedum tremit excita tellus 722
 * Læuas cetera tegit, falcati comminus enses. 732
 * At leuem clypeum sublatis cornibus Io 789
 Auro insignibat. —
- * Miratur nemus insuetum fulgentia longe 8 *Ae. v. 92*
 Scuta virum fluuio, pictasque innare carinas.
- * Vulnificusque calybs vasta fornace liquefcit. 446
 Ingentem clypeum informant, —
- * —Quam multa sub undas 538
 Scuta virum galeasq; & fortia corpora volues
 Tybri pater. —
- * Tum læues ocreas electro auroque recocto. 624
 Hastamque & clypei non enarrabile textum.
- * —Duo quisque Alpina coruscant 661
 Gæsa manu, scutis protecti corpora longis.
- * —Ipsam illum clypeum, cristasq; rubentes 9 *Ae. v. 270*
 Excipiam forti, iam nunc tua præmia, Nise.
- * —Tum scuta, cauæque 666
 Dant sonitum flictu galeæ: pugna aspera surgit.
- * —Tremunt in vertice cristæ 732
 Sanguineæ, clypeoque micantia fulgura mittit.
- * Ergo nec clypeo iuuenis subsistere tantum, 806
 Nec dextra valet. —
- * —Et clypeum cape, quem dedit ipse 10 *Ae. v. 242*
 Inuictum ignipotens, atque oras ambiit auro.
- Cly-

10 Ae. v. 261

† —Clypeum tum deinde sinistra
Extulit ardentem. —

329

† —Septem numero, septenâque tela
Conijciunt, partim galea, clypeoque resultant.

335

† —Tum magnam corripit hastam,
Et iacit, illa volans clypei transuerberat æra.

783

† Tum pius Aeneas hastam iacit: illa per orbem
Aere cauum triplici, per lineâ terga, tribusque
Transijt intextum taurus opus, imâque sedet
Inguine, —

482

† —ac clypeum tot ferti terga, tot æris,
Cum pellis toties obeat circumdata tauri.

546

† Et totum clypei ferro deiecerat orbem.

567

† —Iouis cum fulmina contra
Tot paribus streperet clypeis, tot stringeret enses

882

† —dixit, telumque intorsit in hostem,
Inde aliud super atque aliud, figitque volatque
Ingenti gyro, sed sustinet aureus umbo.

11 Ae. v. 10

† Telâque trunca viri & bis sex thoraca petitem
Perfossamque locis, Clypeumque ex ære sinistrae
Subligat: —

284

† —quantus
In clypeum affurgat, quo turbine torqueat hastam.

12 Ae. v. 88

† —simul aptat habendo
Ensemque clypeumque & rubrae cornua cristæ.

130

† Defigunt tellure hastas & scuta reclinant,

167

† Sydereo flagrans clypeo & cœlestibus armis.

332

† Sanguineus Mauors clypeo increpat, atque furentes
Bella mouens immittit equos, —

377

† Ille tamen clypeo obiecto conuersus in hostem
Ibat, & auxilium ducto mucrone petebat.

432

† Postquam habilis lateri clypeus loricaque tergo est
Ascanium fusis circum complectitur armis.

541

† —nec misero clypei mora profuit ærei.

563

† —nec scuta aut spicula densi
Deponunt, celso medius stans aggere fatur.

711

† Procursu rapido coniectis eminus hastis,
Inuadunt Martem clypeis atque ære sonoro.

723

† Haud aliter Tros Aeneas & Daunius heros
Concurrunt, clypeis ingens fragor æthera complet.

† Fert-

*Fœnque refertq; sonans, clypeumq; euerberat alis. 866

S E C V R I S.

*Tur in antiquam syluam, stabula alta ferarum: 6 Ae. v. 179

Procumbunt piceæ, sonat iæta securibus ilex,
Fraxinæque trabes, & fissile robur cuneis

Scinditur:—

*Consulis imperium hic primus, sæuasque secures 820

Accipiet, natosque pater noua bella mouentes.

*Scindebat, rapta spirans immane securi. 7 Ae. v. 510

* — ferro sonat alta bipenni 11 Ae. v. 135

Fraxinus: euertunt ætas ad sydera pinus.

*Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem. 651

* — A Eratam quatiens Tarpeia securim. 666

*Tum Validam perq; arma viro perq; ossa securim 696

Altior insurgens.—

* — ille securi 12 Ae. v. 306

A duersi frontem mediam mentumque reducta

Disiicit, & sparso latè rigat arma cruore.

S E G E S.

*Q Vid faciat lætas segetes, — 1 Ge. v. 1

Hinc canere incipiam, —

*Illa seges demum votis respondet auari 47

Agricolæ, bis, quæ solem, bis frigora sensit.

*Hic segetes, illic veniunt felicius vuae. 54

*Illic officiant lætis ne frugibus herbæ. 69

* — Nullo tantum se Mæsia cultu 102

Iactat, & ipsa suas mirantur Gargara messes.

*Luxuriam segetum tenera depascit in herba: 112

*Cum primùm sulcos æquant sata: 113

*Mox & frumentis labor additus, vt mala culmos 150

E ubigo, segnisque horreret in aruis

C :intereunt segetes, subit aspera sylua,

La, pæque, tribulique: interque nitentia culta

Infelix lolium, & steriles dominantur auennæ.

*At si triticeam in messẽm, robustaque farra, 219

Exercebis humum.—

—Sed illos

1 Ge. v. 225

†

Expectata seges vanis elusit auenis.

297

† At rubicunda Ceres medio succiditur æstu,
Et medio tostas æstu terit area fruges.

314

† Spicea iam campis cum messis inhorruit, & cum
Frumenta in viridi stipula lactentia turgent.Sæpe ego cum flauis messorum induceret aruis
Agricola, & fragili iam stringere hordea culmo.

319

† Quæ grauidam latè segetem ab radicibus imis
Sublime expulsam eruerent.—

2 Ge. v. 142

† Nec galeis densisque virum seges horruit hastis:
Sed grauidæ fruges & Bacchi Massicus humor,

250

† Halitus, atque animos tollent sata, —

411

† Bis segetem densis obducunt sentibus herbæ.

4 Ge. v. 128

† Iugera ruris erant: nec fertilis illa iuuentis,
Nec pecori opportuna seges, nec commoda Baccho.

330

† Fer stabulis inimicum ignem atq; interfice messes.

1 Ae. v. 181

† Tum Cererem corruptam vndis Cerealiaq; arma
Expediunt fessi rerum, frugesque receptas,

Et torrere parant flammis, & frangere saxo,

3 Ae. v. 142

†

— & victum seges ægra negabat

7 Ae. v. 525

†

—atque late

Horrescit strictis seges ensibus, —

1 Ecl. v. 71

† Impius hæc tam culta noualia miles habebit,
Barbarus has segetes? —

3 Ecl. v. 80

† Triste lupus stabulis, maturis frugibus hymbres.

5 Ecl. v. 38

† Pro molli viola, pro purpureo Narcisso,
Carduus & spinis surgit Paliurus acutis,
Grandia sæpè quibus mandauimus hordea sulcis,
Infelix lolium & steriles dominantur auenæ.

S E N E C T V S.

1 Ecl. v. 28

† **L**ibertas: quæ sera tamen respexit inertem,
Candidior postquã tondenti barba cadebat

3 Ge. v. 95

† Hunc quoque vbi aut morbo grauis, aut iam
segnior annis,

Deficit; abde domo, nec turpi ignosce senectæ.

2 Ae. v. 435

†

— quorum Iphitus æuo

Iam grauior, —

† Arma

- † Arma diu senior desueta trementibus æuo
Circundat nequicquam humeris, & inutile ferrum. 509
- † —recepit 524
- Ad sese, & sacra longæuum in sede locauit.
- † Non prius aspicias, vbi fessum ætate parentem 596
- Liqueris Anchisen? —
- † —Subijt chari genitoris imago, 560
- Vt Regem æquæuum crudeli vulnere vidi.
- † Quem subiisse humeris confectum ætate parentem. 4 *Ac. v. 599*
- † Hoc Helymus facit, hoc æui maturus Accstes. 5 *Ac. v. 73*
- † Ille sub hæc: non laudis amor, nec gloria cessit 394
- Pulsa metu: sed enim gelidus tardante senectæ.
- Sanguis habet, frigentque effœtæ in corpore vires.
- Si mihi quæ quondam fuerat, quaq; improbus iste
- Exultat fidens, si nunc foret ille iuuenta:
- Haud equidem pretio inductus, pulchroq; iuuenco
- Venissem: nec dona moror. Sic deinde locutus.
- † —His ego suctus, 414
- Dum melior vires sanguis dabat, æmula necdum
- Temporibus geminis canebat sparsa senectus.
- † Hic membris, & mole valens; sed tarda trementis, 431
- Genua labant: vastos quatit æger anhelitus artus.
- † Multa cauo lateri ingeminant, & pectore vastos 434
- Dant sonitus, —
- † Ast illum fidi æquales, genua ægra trahentem, 468
- lactantemque vtroq; caput, crassumque cruorem
- Ore reiectantem: mistosque in sanguine dentes:
- Ducunt ad naues: —
- † Longæuosque senes, ac fessas æquore matres: 815
- † Ille meum comitatus iter maria omnia mecum, 6 *Ac. v. 112*
- Atque omnes pelagique minas, cælique ferebat
- Inualidus vires ultra, sortemque senectæ.
- † Pallentesque habitant morbi tristisq; senectus. 275
- † —Cui, plurima mento 299
- Canities inculta iacet. —
- † Alecto toruam faciem, & furialia membra 7 *Ac. v. 415*
- Exuit, in vultus sese transformat aniles:
- Et frontem obsænam rugis arat: induit albos
- Cum vita crines, tum ramum innectit oliuæ:
- Fit Calybe Iunonis anus, templique sacerdos.

- 7 *Ae. v. 440* *Sed te victa situ, verique effoeta senectus.
 252 * — Ibat rex oblitus æuo,
 8 *Ae. v. 508* *Sed mihi tarda gelu, seclisque effoeta senectus
 Inuidet imperium, seræque ad fortia vires.
 558 *Tum pater Euandrus dextram cōplexus euntis
 Hæret in expletum lacrymans, ac talia fatur:
 O mihi præteritos referat si Iuppiter annos:
 Qualis eram, cum primam aciem præneste sub ipsa
 Straui, scutorumque incendi victor aceruos,
 Et regem hac Herilum dextra sub tartara misi;
 9 *Ae. v. 246* *Hic annis grauis, atque animi maturus Alethes:
 481 *Hunc ego te Euriale aspicio: tu ne ille senectæ
 Sera mea requies. —
 610 * — Nec tarda senectus
 Debilitat vires animi, mutatque vigorem
 Caniciem galea premimus, —
 10 *Ae. v. 549* *Caniciemque sibi & longos promiserat annos.
 192 *Caniciem molli pluma duxisse senectam.
 11 *Ae. v. 85* *Ducitur infelix æuo confectus Acætes.
 12 *Ae. v. 57* * — spes tu nunc vna senectæ,
 18 *Olli sedato respondit corde Latinus:

Sepelire, Vide HVMARE.
 SEPVLCHRVM. idem.

S E P E S.

- 1 *Ecl. v. 34* ***H**inc tibi quæ semper vicino ab limite sepes,
 Hyblæis apibus florem depasta salicti.
 Sæpe leui somnum suadebit inire susurro.
 7 *Ecl. v. 12* *Hic viridis tenera prætexit arundine ripas
 Mincius, æquæ sacra resonant examina quercu.
 2 *Ge. v. 371* *Texendæ sepes etiam & pecus omne tenendum.
 3 *Ge. v. 14* *Propter aquam, tardis ingens vbi flexibus errat
 Mincius, & tenera prætexit arundine ripas.

S E R E N I T A S.

- 1 *Ge. v. 393* ***N**ec minus ex hymbri soles & aperta' serena,
 Prospicere & certis poteris cognoscere signis.
 *Tay.

- † Taygete simul os terris ostendit honestum. 4 Ge. v. 233
 Pleias, & Oceani spretos pede repulit amnes.
 † — Et dicto citius tumida æquora placat, 1 Ae. v. 146
 Collectasq; fugat nubes, solemque reducit.
 † — Cæloque inuectus aperto. 159
 † Vultu, quo cælum tempestatesque serenat. 259
-

S E R E R E,

- † **G**randia sepe quib. mandauimus hordea sulcis, 5 Ecl. v. 36
 Infelix lolium, & steriles dominantur auenæ.
 † Exercete viri tauros, serite hordea campis 1 Ge. v. 210
 Usque sub extremum bruinæ intractabilis imbrem:
 Nec non & lini segetem, & cereale papauer
 Tempus humo regere, & iam dudū incumbere aratris
 Vere fabis satio: tunc te quoque medica putres
 Accipiunt sulci: —
 † Debita quam sulcis committas semina, quamque 223
 Inuitæ properes anni spem credere terræ.
 † Ausim vel te uni vitem committere fuleo. 2 Geo. v. 289
 † Neve inter vites corylum fere: — 299
 † — Neve oleæ sylvestres inferre truncos. 302
 † — Ipse feraces 4. Ge. v. 114
 Figat humo plantas, & amicos irriget imbres.
-

S E R P E N S,

- † **F**rigidus in pratis cantando rumpitur anguis. 8 Ecl. v. 71
 † Tollentemq; minas, & sibila colla tumentē, &c. 3 Ge. v. 422
 † Ecce autem gemini à Tenedo tranquilla per alta 2 Ae. v. 203
 (Horresco referens) immensis orbibus angues
 Incumbunt pelago, pariterque ad littora tendunt.
 Pectora quorum inter fluctus arrecta, iubæque
 Sanguineæ exuperant vndas: pars cætera pontum
 Pone legit, sinuantque immensa volumine terga.
 Fit sonitus, spumante salo, iamque arua tenebant:
 Ardenteisque oculos suffecti sanguine, & igni
 Sibila lambebant linguis vibrantibus ora.
 Diffugimus visu exangues; illi agmine certo
 Laocoonta petunt: & primum parua duorum

Corpora natorum serpens amplexus vterque
Implicat, & miseros morfu depascitur artus.

3 Ae. v. 217

† Corripiunt, spirisque ligant ingentibus: & iam
Bis medium amplexi, bis collo squamea circum
Terga dati: superant capite, & ceruicibus altis.
Ille simul manibus tendit diuellere nodos
Perfusus sanie vittas, —

378

† Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit,
Improuisum aspris veluti qui sentibus anguem
Pressit humi nitens, trepidusque repente refugit
Attollentem iras, & coerulea colla tumentem;
Haud secus Androgeos, —

471

† Qualis vbi in lucem coluber mala gramina pastus,
Frigida sub terra tumidum quem bruma tegebat:
Nunc positus nouus exuijs, nitidusque iuuenta,
Lubrica conuoluit sublato pectore terga
Arduus ad solem, & linguis micat ore trifulcis.

5 Ae. v. 84

† Dixerat hæc; adytis cum lubricus anguis ab imis
Septem ingens gyros, septena volumina traxit,
Amplexus placide tumulum, lapsusque per aras:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squammam incendebat fulgor, ceu nubibus arcus
Mille trahit varios aduerso sole colores.
Obstupuit visu Aeneas: ille agmine longo
Tandem inter pateras, & leuia pocula serpens
Libauitque dapes, rursusque innoxius imo
Successit tumulo, & depasta altaria liquit.

273

† Qualis sæpè viæ deprensus in aggere serpens,
A Erea quem obliquum rota transijt: aut grauis ictu
Seminecem liquit saxo, lacerumque viator:
Nequicquam longo fugiens dat corpore tortus,
Parte ferox, ardensque oculis, & sibila colla
Arduus attollens: pars vulnere clauda retentat
Nexantem nodis, seque in sua membra plicantem.
Tali remigio naus se tarda mouebat:

7 Ae. v. 346

† Huic dea cœruleis vnum de crinibus anguem
Conijcit, inque sinum præcordia ad intima subdit:
Quo furibunda domum monstro permisceat omnē.
Ille inter vestes, & leuia pectora lapsus
Voluitur attractu nullo, fallitque furem

Vipeream inspirans animam. fit tortile collo
Aurum ingens coluber, fit longæ tænia vittæ,
Innectitque comas, & membris lubricus errat.

* — Et geminos erexit crinibus angues: 450

* — Ut prima nouercæ 8 Ac. v. 288

Monstra manu, geminosque premens eliserit angues:

* — Non te rationis egentem 299

Lernæus turba capitum circumstetit anguis.

* A Egidâque horrificam, turbatæ Palladis arma, 435

Certatim squammis serpentum, auróque polibant:

Connexosque angues, ipsamque in pectora diuæ

Gorgona, defecto vertentem lumina collo.

* — Contra ille repugnans 11 Ac. v. 749

Sustinet à iugulo dextram, & vim viribus exit.

Utque volans altè raptum cum fulua draconem

Fert aquila, implicuitque pedes atq; vnguibus hæsit:

Saucius at serpens sinuosa volumina versat,

Arrectisque horret squammis, & sibilat ore,

Arduus insurgens, illa haud minus vrget adunco

Luctantem, rostro; simul aëra verberat alis.

Haud aliter prædam Tyburtum ex agmine Tarchon

Portant ouans, —

SERVITIUM.

* — Neque seruitio me exire licebat. 1. Ecl. v. 41

* Cum domus Assaraci Phthiam, clarâsque Mycenas 1. Ac. v. 288

Seruitio premet, ac victis dominabitur Argis.

* — Iuuenemque superbum 3. Ac. v. 326

Seruitio enixè tulimus,

SIMVLACHRUM.

* Ipsa sed in somnis inhumati venit imago 1. Ac. v. 352

Coniugis, ora modis attollens pallida miris:

Crudeles aras, traiectâque pectora ferro

Nudauit, cæcumque domus scelus omne rexit.

Tum celerare fugam, patriâque excedere suadet:

* In somnis ecce ante oculos mœstissimus Hector 2. Ac. v. 280

Visus adesse mihi, largosque effundere fletus,

Rapta.

Raptatus bigis ut quondam, aterque cruento
 Puluere, perque pedes traiectus lora tumentes.
 Hei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo
 Squallentem barbam, & concretos sanguine crines,
 Vulneraque illa gerens, —

3. *Æt.* v. 287 * Ille nihil, nec me quærentem vana moratur:
 Sed grauius gemitus imo de pectore ducens
 Heu: fuge nate dea: —

771 * Quærenti, & tectis urbis sine fine furenti
 Infelix simulachrum, atque ipsius umbra Creusæ
 Visa mihi ante oculos, & nota maior imago.
 Obstupui. steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit.
 Tum sic affari, & curas his demere dictis:
 Quid tantum insano iuuat indulgere labori
 O dulcis coniunx? non hæc sine numine diuûm
 Eueniunt: —

790 * Hæc ubi dicta dedit: lacrymantem & multa volentem

Dicere, deseruit, tenuesque recessit in auras.
 Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
 Ter frustra comprehensa manus effugit imago;
 Par leuibus ventis, volucrique simillima somno.

3. *Æt.* v. 147 * Nox erat, & terris animalia somnus habebat,
 Effigies sacræ diuûm Phrygiique Penates.
 Quos mecum à Troia, mediisque ex ignibus urbis
 Extuleram, visi ante oculos astare iacentis
 In somnis, multo manifesti lumine, qua se
 Plena per incertas fundebat luna fenestras.
 Tum sic affari, & curas his demere dictis:
 Quod tibi de lato: —

590 * Vix aurora aderat, —
 Cum subito è siluis macie confecta suprema
 Ignoti noua forma viri: miserandaque cultu
 Proccedit, supplexque manus ad littora tendit.
 Respicimus: dira illuies immissaque barba,
 Confertum tegmen spinis: at cætera Graius,
 Continuitque gradum: mox sese ad litora præcepit
 Cum fletu precibusque tulit. Per sidera testor,
 Per superos, atque hoc cæli spirabile lumen,
 Tollite me Teucri, —

* — Scio me Danais è classibus vnum,
— Tali Cyllenius ore locutus

Mortales visus medio sermone reliquit:

Et procul in tenuem ex oculis euantit auram:

At verò Aeneas aspectu obmutuit amens,

Arrectæque horrore comæ, —

* Me patris Anchisæ, quoties humentibus vmbriis 351

Nox operit terras, quoties astra ignea surgunt,

Admonet in somnis, & turbida terret imago.

* Et cum frigida mors anima seduxerit artus, 385

Omnibus vmbra locis adero: dabis improbe pœnas,

* Huic se forma dei vultu redeuntis eodem 356

Obtulit in somnis: rursusque ita visa monere est;

Omnia Mercurio similis vocemque coloremque

Et crines flauos, & membra decora iuuentæ

Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos.

* — Sic fatus, nocti se immiscuit atræ: 370

Tum verò Aeneas subitus exterritus vmbriis

Corripit è somno corpus, sociosque fatigat.

* Et nox atra polum bigis subuecta tenebat. 5 Ae. v. 721

Visa dehinc cælo facies delapsa parentis

Anchisæ, subito taleis effundere voces:

Chare magis nate Iliacis exercite fatis

Imperio Iouis huc venio, qui classibus ignem.

* Infernas accede domos, & auerna per alta 731

Congressus pete nate meos, non me impia namque

Tartara habent, tristesque vmbrae: sed amœna piorū

Concilia Elysiūque colo: —

* Dixerat, & tenuis fugit ceu fumus in auras, 740

Aeneas? Quo deinde ruis? quò proripis? inquit.

Quem fugis? aut quis te nostris complexibus arcet?

* Ille autem: Tua me genitor, tua tristis imago 6. Ae. v. 695

Sæpius occurrens, hæc limina tendere adegit.

— Da iungere dextram

Da genitor, teque amplexu ne subtrahe nostro.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum,

Ter frustra comprehensa manus effugit imago,

Pars leuibus ventis, volucrique simillima somno.

S O L.

6. Ecl. v. 37 * **I** Amque nouum terræ stupeant luceſcere ſolem.
 1 Ge. v. 66 * Puluerulenta coquat maturis ſolibus æſtaſ.
 92 * — Rapidiue potentia ſolis
 Acrior, aut Boreæ penetrabile friguiſ adurat.
 233 * Per duodena regit mundi ſol aureuſ aſtra.
 — Quatum vna coruſco
 Semper ſole rubenſ, —
 393 * Non tepidum ad ſolem pennas in littore pandunt
 424 * Si vero ſolem ad rapidum, lunâſque ſequentes
 Ordine reſpicias. —
 438 * Sol quoque & exorienſ & cum ſe condet in vndaſ,
 Signa dabit. ſolem certiffima ſigna ſequentur
 Et quæ mane refert, & quæ ſurgentibuſ aſtriſ.
 Ille vbi naſcentem maculiſ variauerit ortum,
 Condituſ in nubem, medioque reſugerit orbe:
 445 * Aut vbi ſub lucem denſa inter nubila ſeſe
 Diuerſi erumpent radij: —
 463 * Sol tibi ſigna dabit. ſolem quiſ dicere falſum
 Audeat? —
 451 * Nam ſæpe videmus
 Ipfuſ in vultu varioſ errare coloreſ.
 Cæruleuſ pluuiam denuntiat, igneuſ Euroſ
 Sin maculæ incipient rutilo immiſcerier igni.
 458 * At ſi cum referetque diem, condetque relatuſ,
 Luciduſ orbis erit. —
 466 * Ille etiam extincto miſeratuſ Cæſare Romam,
 Cum caput obſcura nitidum ferrugine textit:
 2. Ge. v. 298 * Neve tibi ad ſolem vergant vineta cadentem
 321 * Prima vel autumnuſ ſub frigora, cum rapiduſ ſol
 Nondū hyemem contingit equiſ, iā præteriſ A Eſtaſ,
 373 * Cui ſuper indignaſ hyemeſ, ſolemque potentem.
 Illudunt: —
 478 * Defectuſ ſoliſ varioſ, lunæque laboreſ.
 481 * Quid tantum Oceano properent ſe tingere ſoleſ
 Hyberni. —
 3. Ge. v. 357 * Tum ſol pallenteſ hauđ vnquam diſcūrit vmbraſ.
 Nec cum inuectuſ equiſ altum petit æthera, nec cum
 Præcipi-

Præcipitem Oceani rubro lauit æquore currum.

* — Vbi pulsam hyemem sol aureus egit 4. Ge. v. 51

Sub terras: —

— Et alas,

27

Pandere ad æstium solem: si fortè moranteis

Sparserit: —

* Ardebat cælo, & medium sol igneus orbem

426

Hauferat: —

* Nec tam auersus equos Tyria sol iungit ab vrbe.

1. Ae. v. 572

* Quid tantum Oceano properent se tingere soles.

749

* Interea magnum sol circumuoluitur annum.

3. Ae. v. 284

* Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras.

4. Ae. v. 607

* Esto nunc sol testis, & hæc mihi terra precanti.

12. Ae. v. 176

* Illi ad surgentem conuersi lumina solem.

172

* — Cui tempora circum

162

Aurati bis sex radij fulgentia cingunt,

Solis aui specimen: —

S O M N V S.

* **H**le tamen hac mecum poteris requiescere nocte 1. Ecl. v. 80
Fronde super viridi: —

— In antro

6 Ecl. v. 14

Silenum pueri somno videre iacentem

Inflatum hesterno venas, vt semper, Iaccho.

* Mugitusque bouum, mollesque sub arbore somni.

2. Ge. v. 470

* Nemihitum molles sub diuo carpere somnos,

3 Ge. v. 4, 6

Neu dorso, nemoris libeat iacuisse per herbas,

Cum positis nouus exuijs, nitidusque iuuenta

Voluitur, —

* — Nec somnos abrumpit cura salubres,

530

* Post vbi iam thalamis se composuere, siletur

4. Ge. v. 189

In noctem, fessosque sopor suus occupat artus.

* — Facile vt somno aggrediare iacentem.

404

Verum vbi correptum manibus, vinclisque tenebis,

Tum variæ illudent species, atque ora ferarum.

Fiet enim subito sus horridus. —

* Donec talis erit mutato corpore, qualem

413

Videris, incepto tegeter cum lumina somno.

* Sternunt se somno diuerso in litore phocæ.

432

4. Ge. v. 438 * Vix defessa senem passus componere membra.
 496 * — Conditque natantia lumina somnus.
 Iamque vale, feror ingenti circumdata nocte.
1. Ae. v. 684 * Hunc ego sopitum somno super alta Cythera.
 695 * At Venus Ascanio placidam per membra quietem
 Irrigat, & forum gremio dea tollit in altos
 Idaliæ lucos: vbi mollis amaracus illum
 Floribus, & dulci adspirans complectitur vmbra.
2. Ae. v. 8. & * — Et iam nox humida cælo
 4. Ae. v. 81 Præcipitat, suadentque cadentia sydera somnos.
 3. Ae. v. 252 * — Fusi per mœnia Teucri
 Conticuere: sopor fessos complectitur artus.
- 270 * In somnis ecce ante oculos mœstissimus Hector
 Visus adesse mihi:—
- 265 * Inuadunt urbem somno, vinoque sepultam:
 Cæduntur vigiles:—
- 268 * Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris
 Incipit, & dono diuûm gratissima serpit.
- 794 * Pars leuibus ventis, volucrique simillima somno,
 3. Ae. v. 147 * Nox erat, & terris animalia somnus habebat.
 510 * — In littore sicco
 Corpora curamus. fessos sopor irrigat artus
4. Ae. v. 5 * — Nec placidum membris dat cura quietem,
 185 * — Nec dulci declinat lumina somno.
- 522 * Nox erat: & placidum carpebant fessa soporem
 Corpora per terras,—
- 525 * Cum tacet omnis ager, pecudes, piæque volucres,
 Quæque lacus latè liquidos, quæque aspera dumis
 Rura tenent, somno positæ sub nocte silenti
 Lenibant curas, & corda oblita laborum.
- 534 * — Nec vnquam
 Soluitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
 Accipit, ingeminant curæ:—
- 554 * Aeneas celsa in puppi, iam certus eundi
 Carpebat somnos:—
- 560 * Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos?
 571 * Tum verò Aeneas subitis exterritus vmbri
 Corripit è somno corpus, sociosque fatigat:
 Præcipientes vigilate viri:—
5. Ae. v. 835 * Iamque ferè mediam cæli nox humida metam

Contigerat: placida laxabant membra quiete
Sub remis fusi per dura sedilia nauræ.

Cum læuis ætherijs delapsus somnus ab'astris?
Aëra dimouit tenebrosum & dispulit umbras,
Te Palinure, petens, tibi tristia somnia portans
Infonti, puppique Deus confedit in alta,
Phorbanti similis, fuditque has ore loquelas:
Iaside Palinure, ferunt ipsa æquora classem:

A Equatæ spirant auræ: datur hora quieti:
Pone caput, fessosque oculos furare labori.

*Talia dicta dabat, clauumque affixus, & hærens
Nusquam amittebat, oculosque sub astra tenebet,
Ecce deus ramum lethæo rore madentem,
Vique soporatum Strygia super vtraque quassat
Tempora, cinctantique natantia lumina soluit.
Vix primos inopina quies laxauerat artus,
Et super incumbens, cum puppis parte reuulsa.

*Tum consanguineus læti sopor. —

*In medio ramos, annosæque brachia pandit
Vlmus opaca, ingens: quam sedem Somnia vulgò
Vana tenere ferunt, folijsque sub omnibus hærent.

*Tum me confectum curis, somnoque grauatum
Infelix habuit thalamus, pressitque iacentem
Dulcis & alta quies, placidæque simillima morti,

*Sunt geminæ somni portæ, quarum altera fertur
Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris:
Altera candenti perfecta nitens elephanto,
Sed falsa ad cælum mittunt insomnia manes.

* — Et cæsarum ouium sub nocte silenti
Pellibus incubuit stratis, somnosque petiuit.
Multa modis simulachra videt volitantia miris.

*Iam mediam nigra carpebat nocte quietem,

*Hæc adeo tibi me placida cùm nocte iaceres,
Ipsa palam fari omnipotens Saturnia iussit.

*Spargere qui somnos cantuque, manuque solebat:

* — Neque cum iuuenere in vulnere cantus
Somniferi: —

*Nox erat, & terras animalia fessa per omnes.

Alituum pecudumque genus, sopor altut habebat:

Cùm pater in ripa, gelidique sub ætheris axe

852

G. Ac. v 278
282

520

894

7 Ac. v 87

414

427

754

757

S. Ac. v. 20

- Aeneas tristi turbatus pectora bello
 Procubuit, feramque dedit per membra quietem.
 8 *Ae. v. 42* *Iamque tibi (ne vana putes hæc fingere somnum)
 Littoreis ingens inuenta sub ilicibus sus.
 67 * — Nox Aeneam somnusque reliquit
 405 *Optatos dedit amplexus, placidumque petiuit
 Coniugis infusus gremio per membra soporem,
 Inde, ubi prima quies medio iam noctis abactæ
 Curriculo expulerat somnum:—
 9. *Ae. v. 224* *Cætera per terras omnes animalia somno
 Laxabant curas, & corda oblita laborum.
 316 * — Passim vino somnoque per herbam
 Corpora fusa vident:—
 329 *Ramnetem aggreditur: qui fortè tapetibus altis
 Extructus, toto proflabat pectore somnum.
 10 *Ae. v. 217* *Aeneas: neque enim membris dat cura quietem.
 642 *Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus.
 12 *Ae. v. 309* *Olli dura quies oculos, & ferreus vrget
 Somnus: in æternam clauduntur lumina noctem.
-

S P E S.

1. *Ecl. v. 33.* * **N**Ec spes libertatis erat, nec cura peculi.
 1 *Ae. v. 212* * — Curisque ingentibus æger
 Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem:
 222 *Spemque metumque inter dubijs, seu vivere credant,
 Siue extrema pati, —
 356 *Multa malus simulans vana spe lusit amantem.
 455 * — Hic primùm Aeneas sperare salutem
 Ausus, & afflictis melius confidere rebus.
 2. *Ae. v. 61* * — Fidens animi atque in vtrumque paratus
 Seu versare dolos, —
 75 * — Quæ sit fiducia capto.
 137 *Nec mihi iam patriam antiquam spes vlla videndi.
 162 *Omnis spes Danaum, & cœpti fiducia belli
 Palladis auxilijs semper stetit: impius ex quo.
 69 *Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri
 Spes Danaum: fractæ vires: auersa deæ mens.
 Nec dubijs ea signa dedit:—
 281 *O lux Dardaniæ, spes ô fidissima Teucrûm.

- *Sin aliquam expertus sumptis spem ponis in armis, 676
Hanc primum tutare domum:—
- * —Danaique obsessa tenebant 892
Limina portarum, nec spes opis vlla dabatur:
- *Spemque dedit dubiæ menti, soluitque pudorem. 4 *Ae. v. 55*
- *Quid struis: aut qua spe inimica in gente moraris. 235
- *Quid struis, aut qua spe Lybicis teris otia terris? 271
- *Consilium vultu tegit, ac spem fronte serenat: 477
- *Hic læta extremis spes est accensa duobus 5 *Ae. v. 183*
—Superare morantem.
- * —Vestras spes vritis? 672
- * —Bos; vastoque sub antro 8 *Ae. v. 217*
Mugijt, & Caci spem custodita fefellit.
- *Dum curæ ambigæ, dum spes incerta futuri. 580
- *At non audaci cessit fiducia Turno: 9 *Ae. v. 126*
Vtrò animos tollit dictis, atque increpat vtrò:
- * —Ergò maria inuia Teucris, 130
Nec spes vlla fugæ: rerum pars altera adempta est.
- *Cernis quæ Rutulos habeat fiducia rerum? 188
- *Figite me, si qua est pietas, in me omnia tela 493
Conijcite, ô Rutuli: me primum absumite ferro,
Aut tu magne pater diuûm miserere, tuoque
Inuisum hoc detrude caput sub tartara telo:
Quando aliter nequeo crudelem abrumpere vitam.
- * —Spes addita suscitât iras. 10 *Ae. v. 263*
- *Haud tamen audaci Turno fiducia cessit 276
Littora præripere, & venientes pellere terra.
- * —Atque animo spem turbidus hausit inancem. 684
- *Per patrios manes & spes surgentis Iuli. 524
- * —Spes pascis inanes, 627
- *Et nunc ille quidem spe multum captus inani 11 *Ae. v. 49*
Fors & vota facit:—
- *Arma parate animis, & spe præsumite bellum, 118
Ne qua mora ignaros, vbi primum vellere signa
Annuerint superi:—
- *Hæc adeo ex illo mihi iam speranda fuerunt 257
Tempore,—
- *Spem si quam accitis A Etolûm habuistis in armis, 308
Ponite spes sibi quisq; sed hæc quæ angusta, videtis.
- *Si nullam nostris vltra spem ponis in armis, 411

Si tam deserti sumus, & semel agmine verso.
 11 *Ae. v. 437* † Vt tanta quicquam pro spe tentare recusem
 502 † Turne, sui merito si qua est fiducia forti,
 Audeo, —

12 *Ae. v. 2* † Defecisse videt: sua nunc promissa reposci:
 Se signari oculis: vltro implacabilis ardet.
 34 † — Vix vrbe tuemur
 Spes Italas: —
 57 † — Spes tu nunc vna senectæ,
 Tu requies miseræ, decus imperiumque Latini
 Te penes: in te omnis domus inclinata recumbit:
 324 † Turnus vt A Eneam cedentem ex agmine vidit,
 Turbatosque duces: subita spe feruidus ardet:
 Poscit equos, —

S P I C V L V M.

10 *Ecl. v. 59* † — Libet Partho torquere Cydonia cornu
 Spicula, —
 5 *Ecl. v. 306* † Cnosia bina dabo læuato lucida ferro
 Spicula, cælatamque argento ferre bipennem.
 586 † Et nunc terga fugæ nudant: nunc spicula vertunt
 Infensi, facta pariter nunc pace feruntur.
 7 *Ae. v. 164* † Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis
 Spicula contorquent. —
 186 † Spiculâque, clypei que, creptâq; rostra carinis.
 687 † — Pars spicula gestant
 Bina manu, fuluosque lupi de pelle galeros,
 Tegmen habet capiti, —
 9 *Ae. v. 606* † Flectere ludus equos, & spicula tendere cornu
 10 *Ae. v. 883* † Inde vbi tot traxisse moras, tot spicula tædet
 Vellere, & vrgetur pugna congressus iniqua.
 11 *Ae. v. 605* † — Hastasque reductis
 Protendunt longè dextris, & spicula vibrant.
 575 † Spiculâq; ex humero parvæ suspendit. & arcum,
 Pro crinali auro, pro longæ tegmine pallæ
 Tigridis exuviae per dorsum à vertice pendent.
 652 † Aureus ex humero sonat arcus, & arma Dianæ,
 655 † Spicula conuerso fugientia dirigit arcu.
 676 † Quotque emissa manu contorsit spicula virgo,
 Tot Phrygij cecidere viri: —

- * Ipse peregrina ferrugine clarus & ostro
 Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu
 * — nequicquam spicula dextra 12 Aë. v. 403
 Sollicitat, prensatque tenaci forcipe ferrum.
 * — subeunt equites & spicula castris, 408
 Densa cadunt medijs, &c.
 * — nec scuta aut spicula densi 563
 Deponunt. —

Stella, Vide ASTRÆ, & ASTROLOGIA.

Stirps, Vide GENVS.

Sudor, Vide CALOR.

S V P E R E M I N E R E.

- * V Erum hæc tantum alias inter caput extulit 1 Ecl. v. 25
 vrbes,
 Quantum lenta solent inter viburna cupressi.
 * Lenta salix quantum pallenti cedit oliuæ, 5 Ecl. v. 16
 Puniceis humilis quantum saliunca rosetis,
 Iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.
 * Vitis vt arboribus decori est, vt vitibus vuæ. 32
 Vt gregibus tauri, segetes vt pinguibus aruis,
 Tu decus omne tuis. —
 * Gallo, cuius amor tantum mihi crescit in horas, 10 Ecl. v. 73
 Quantum vere nouo viridis se subiicit alnus.
 * Regina ad templum forma pulcherrima Dido 1 Aë. v. 500
 Incessit magna iuuenum stipante caterua,
 Qualis in Eurotæ ripis & per iuga Cynthi
 Exercet Diana choros: quam mille secutæ
 Hinc atq; hinc glomerantur Orcades. illa pharetram
 Fert humero, gradiensque Deas supereminet omnes.
 Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus.
 Talis erat Dido, talem se læta ferebant
 Per medios, instans operi, regnisque futuris.
 * Talis prima Dares caput altum in prælia tollit. 5 Aë. v. 375
 Ostenditque humeros latos alternaque iactat
 Brachia protendens & verberat ictibus auras.
 Quæritur huic alius, hoc quicquam ex agmine tanto
 Audet adire virum: —

- 6 *Ae. v. 667* * Musæum ante omnes: medium nā plurima turba
Hunc habet, atq; humeris extantem suspicit altis,
Virtute excelles. —
- 7 *Ae. v. 783* * Ipse inter primos præstanti corpore Turnus
Vertitur, arma tenens, & toto vertice suprâ est.
- 10 *Ae. v. 763* * At verò ingentem quatiens Mezentius hastam
Turbidus ingreditur campo, quam magnus Orion,
Cum pedes, incedit medijs per maxima Neici
Stagna, viam scindens, humero supereminet vndas,
Aut summis referens annosam montibus ornum
Ingrediturque solo & caput inter nubila condit.
Talis se vastis infert Mezentius armis.
- 11 *Ae. v. 19* * O præstans animi iuuenis, quantum ipse feroci
Virtute exuperas, tanto me, impensius æquum est
Consultare, atq; omnes metuentem expendere casus.
- in M. ph. 121* * — verum altior idem
Ingenti & clara Aeneas supereminet omnes.
- 419 * Namque omnes super excellens atque altior:

S Y L V A N V S.

10. *Ecl. v. 24* * **V**enit & agresti capitis Sylvanus honore,
Florentes ferulas & grandia lilia quassans.
- 1 *Ge. v. 20* * Et teneram ab radice ferens Sylvanæ cupressum
- 2 *Ge. v. 493* * Fortunatus & ille Deos qui novit agrestes.
Panâque Sylvanumq; senem Nymphasque sorores.
- 8 *Ae. v. 600* * Sylvano fama est veteres sacrasse Pelasgos
Arum pecorisque Deo lucumque diemque.

S Y L V A E.

- 8 *Ecl. v. 60* * **Q**uem fugis, ah demens; habitarunt Dij quoque
sylvas,
Dardaniusque Paris, Pallas quas condidit arces,
Ipsa colat: nobis placeant ante omnia sylvæ.
- 3 *Ecl. v. 57* * Nunc frondent sylvæ. —
- 46 * Orpheaque in medio posuit, sylvasque sequentes.
- 4 *Ecl. v. 3* * Si canimus sylvas, sylvæ sint Consulæ dignæ.
- 5 *Ecl. v. 5* * Ergo alacres sylvas & cætera rura voluptas.
- 64 * Ipsa sonant arbusta, Deus, Deus ille Menalca.

*Inci-

- *Incipiant syluæ cum primùm surgere: 6 Ecl. v. 39
- *Dictæ Nymphæ nemorum iam claudite saltus: 56
- *His tibi Grynæi nemoris dicatur origo. 72
- Nequis sit lucus quo se plus iactet Apollo.
- *Phyllidis aduentu nostræ nemus omne virebit. 7 Ecl. v. 59
- *Mænalus, argutumque nemus, pinosq; loquentes 8 Ecl. v. 224
- Semper habet: semper pastorum ille audit amores.
- *His ego sæpe lupum fieri, & se condere syluis 97
- Mœrim:—
- *Quæ nemora aut qui vos saltus habuere puellæ 10 Ecl. v. 9
- Naiades,—
- *Iam neq; Hamadryades rursus, nec carmina nobis 62
- Ipsa placent: ipsæ rursus concedite syluæ.
- *Et claro syluas cernes Aquilone moueri. 1 Ge. v. 460
- *Vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes 476
- Ingens,—
- *Proluit insano contorquens vortice syluas 481
- Fluuiorum rex Eridanus.—
- *Quid nemora Aethiopum molli canentia lana? 2 Ge. v. 120
- *Aut vnde iratus syluam deuexit arator: 207
- Et nemora euertit multos ignauia per annos,
- Antiquasque domos auium cum stirpibus imis
- Eruit. illæ altum nidis petiere relictis.
- *Frigidus & syluis Aquilo decussit honorem. 404
- *Nec minus interea foetu nemus omne grauescit. 429
- * —tædas sylua alta ministrat 431
- Pascunturque ignes nocturni & lumina fundunt
- Et dubitant homines serere atq; impendere curam?
- *Ipsæ Caucaseo steriles in vertice syluæ, 440
- Quas animosi Euri assiduè franguntq; feruntque
- Dant alios aliæ foetus, dant vtile lignum.
- *Interea Dryadum syluas saltusque sequamur 3 Ge. v. 40
- Intactos:—
- *Quin age, & ipsa manu felices erue syluas 4 Ge. v. 329
- * —tum syluis scæna coruscis 1 Ae. v. 168
- Desuper, horrentiq; atrum nemus imminet vmbra,
- * —& omnem 194
- Miscat agens telis nemora inter frondea turbam.
- *Lucus in vire fuit media lætissimus vmbra: 445
- * —pars densa ferarum 6 Ae. v. 7

- Teſta rapit ſyluas: inuentaq; flamina monſtrae.
 6 *At. v. 179* * Itur in antiquam ſyluam, ſtabula alta ferarum.
 Procumbunt piceæ, —
 186 * Aſpectans ſyluam immenſam & ſic ore precatur:
 Si nunc ſe nobis ille aureus arbore ramus
 Oſtendat nemore in tanto! quando omnia verè.
 472 * Tandem proripuit ſeſe atque inimica refugit
 In nemus umbriferum, —
 638 * Deueniẽre locos lætos & amæna vireta
 Fortunatorum nemorum, —
 657 * — lætumque choro Pæana canentes,
 Inter odoratum lauri nemus: vnde ſuperne
 Plurimus Eridani per ſyluam voluitur amnis.
 703 * Interea videt Aeneas in valle reduc̃ta,
 Secluſum nemus, & virgulta ſonantia ſyluis.
 7 *At. v. 565* * Amſancti valles denſis hunc frondibus atrum
 Urget vtrinque latus nemoris, medioque fragoſus
 Dat ſonitum ſaxis: —
 8 *At. v. 342* * Hinc lucum ingentẽ, quem Romulus acer Aſylum
 Rettulit: —
 351 * Hoc nemus hunc inquit frondoso vertice collem
 (Quis Deus incertum eſt) habitat Deus: Arcades
 ipſum
 Credunt ſe viſiſſe Iouem, —
 597 * Eſt ingens gelidum lucus prope Cæritis amnem
 Religionẽ patrum latè ſacer: vndique colles
 Incluſere caui, & nigra nemus abiere cingunt.
 Syluano fama eſt veteres ſacraſſe Pelafgos
 Aruorum pecorisque Deo luctumque diemque.
 9 *At. v. 58* * Pineæ ſylua mihi multos dilecta per annos.
 Lucus in arce fuit ſumma, quo ſacra ferebant:
 Nigranti picea trabibusque obſcurus aceruis.
 90 * — atque hoc precibus ſine poſſe parentem,
 Neu curſu quaſſatæ villo, neu turbine venti
 Vincantur: proſit noſtris in montibus ortas.
 381 * Sylua fuit latè dumis atque ilice nigra
 Horrida: quam denſi complerant vndique ſentes,
 Rara per occultos ducebat ſemita calles.
 10 *At. v. 96* * — cunctique fremebant
 Cœlicolæ aſſenſu vario, cœu flamina prima,

Cum deptensa fremunt syluis, & cæca volutant
Murmura, venturos nautis prodentia ventos.

T.

T A R T A R V S.

* V Estibulum ante ipsum, primisque, in faucibus 6. Ae. v. 273
Orci

Luctus & vltices posuere cubilia curæ:
Pallentesq; habitant morbi, tristisque senectus,
Et metus & malesuada fames & turpis egestas,
Terribiles visu formæ lætumque laborque:
Tum consanguineus læti sopor, & mala mentis
Gaudia, mortiferumque aduerso in limine bellum,
Ferreiq; Eumenidum thalami, & discordia demens
Vipercum crinem vittis innexa cruentis,
Multaque præterea variarum monstra ferarum,
Centauri in foribus stabulant, Scyllæque biformes,
* Hinc via tartarei quæ fert Acherontis ad undas: 295
Turbidus hic coeno vastaque voragine gurges
Aestuat, atque omnem Cocyto eructat arenam.
Portitor has horrendas aquas, & flumina seruat
Terribili squallore Charon: cui plurima mento
Canities inculta iacet: stant lumina flamma.
Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.
Ipse ratam conto subigit, velisque ministrat,
Et ferruginea subnectat corpora cymba;
Iam senior: sed cruda Deo, viridisque senectus.
Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat,
Matres atque viri: defunctaque corpora vita
Magnanimum Heroum, pueri, innuptæq; puellæ,
Impositique rogis iuuenes, ante ora parentum:
Quam multa in syluis autumnii frigore primo
Lapsa cadunt folia. —

* Cocyti stagna alta vides, Stygiamque paludem;
Dij cuius iurare timent, & fallere numen.

323

* Umbrarum hic locus est, somni, noctisq; soporæ.

390

Corpora viua nefas Stygia vectare carina.

Nec verò Alciden me sum lætatus cunctem

Accepisse lacu: —

* Fata

6. *Ac. v. 438* *Fata obstant, tristiciæ palus innabilis unda
 Alligat, & nouies Styx interfusa coercet.
 Nec procul hinc partem fusi monstrantur in omnem
 Lugentes campi: sic illos nomine dicunt.

533 * —an quæ te fortuna fatigat?
 Ut tristes sine sole domos, loca turbida adires:

548 *Respicit Aeneas subitò, & sub rupe sinistra
 Mœnia lata videt, triplici circumdata muro:
 Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis
 Tartareus Phlegethon, torquetque sonantia saxa.
 Porta aduersa, ingens: solidoq; adamante columnæ:
 Vis ut vlla virum, non ipsi excindere ferro
 Cælicolæ valeant. stat ferrea turris ad auras.
 Tisiphonæque sedens palla succincta cruenta
 Vestibulum insomnis seruat noctesque diesque:
 Hinc exaudiri gemitus, & sæua sonare
 Verbera: tum stridor ferri: tractæque catenæ.
 Constitit Aeneas, strepitumque exterritus hausit,
 Quæ scelerum facies? ô virgo, effare, quibusve
 Virgentur pœnis? quis tantus plangor ad auras?
 Tum vates sic orsa loqui: Dux inclyte Teucrum:
 Nulli fas casto sceleratum insistere limen:
 Sed me cum lucis Hecate præfecit Auernis,
 Ipsa Deum pœnas docuit, perque omnia duxit.
 Gnosius hæc Rhadamantus habet durissima regna,
 Castigatque auditque dolos, subigitque fateri,
 Quæ quis apud superos, furto lætatus inani,
 Distulit in seram commissa piacula mortem.
 Continuò fontes vltix accincta flagello
 Tisiphone quatit insultans, toruosque sinistra
 Intentans angueis, vocat agmina sæua sororum.
 576 *Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra
 Sæuior intus habet sedem. Tum Tartarus ipse
 Bis patet in præceptantùm, tenditque sub vmbra,
 Quantus ad ætherium cæli suspectus Olympum.
 Hic genus antiquum terræ, Titania pubes,
 614 *Inclusi pœnam expectant, ne quære doceri,
 Quam pœnam: aut quæ forma viros fortunæ mei sit
 Saxum ingens voluunt alij, radijsque rotarum
 Districti pendent. sedet, æternumque sedebit

Infelix Theseus: Phlegyasque miserrimus omnes
 Admonet, & magna testatur voce per umbras:
 Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos.
 Vendidit hic auro patriam. Dominumque potentem.
 Imposuit, fixit leges pretio, atque refixit:
 Hic thalamum inuasit natæ, vetitosque Hymenæos:
 Ausi omnes immane nefas: ausoque potiti.
 Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
 Ferrea vox, omnes scelerum comprehendere formas,
 Omnia pœnarum percurrere nomina possem.

* Am sancti valles, densis hunc frondibus atrum
 Urget utrinque latus nemoris, medioque fragosus
 Dat sonitum saxi, & torto vertice torrens.

7 *Ac. v. 563*

Hic specus horrendum, & sæui spiracula Ditis
 Monstrantur: ruptoque ingens Acheronte vorago
 Pestiferas aperit fauces, quis condita Erinny
 Inuisum numen, terras, cælumque leuabat.

8. *Ac. v. 241*

* At specus, & Caci detecta apparuit ingens
 Regia: & umbrosæ penitus patuere cauernæ,
 Non secus ac si qua penitus vi terra dehiscens
 Infernas referet sedes, & regna recludat
 Pallida, dijs inuisa: superque immane barathrum
 Cernatur, trepidentque immisso lumine manes.

663

* — Hinc procul addit
 Tartareas etiam sedes, alta ostia Ditis,
 Et scelerum pœnas, & te Catiliinæ minaci
 Pendentem scopulo, furiarumque ora tementem:
 Secretosque pios his dantem iura Catonem

* Fata viam inuenient: Stygi per flumina fratris
 Per pice torrentes, atraque voragine ripas.

10 *Ac. v. 113*

Vide supra PARADISVS.

T E L V M.

* **N** Ec posse Argolicis excindi pergama telis.
 — Per tela, per hostes
 Vadimus haud dubiam in mortem, —

2. *Ac. v. 177*

358

* — Primi clypeos mentitaque tela
 Agnoscunt, atque ora sono discordia signant.

422

* Tela

2. *Æt. v. 459* * Tela manum miseri iactabant irrita Teucri.
 467 † —Nec saxa, nec ullum
 Telorum interea cessat genus, —
 470 * Exultat telis, & luce coruscus athena.
 476 † —His se, quando vltima cernunt
 Extrema iam in morte parant defendere telis.
 544 * Sic fatus senior, telumque imbelle sine ictu
 Coniecit; rauco quod protinus ære repulsum
 Et summo clypei nequicquam vmbone pependit,
 726 † Et me, quem dudum non vlla iniecta mouebant
 Tela, —
 3. *Æt. v. 45* * —Hic confixum ferrea textit
 Telorum seges, & iaculis increuit acutis,
 4. *Æt. v. 149* † Tela sonant humeris: haud illo segnior ibat
 Aeneas —
 5. *Æt. v. 497* † In medios telum torsisti primus Achiuos.
 500 † Tum validis flexos incuruant viribus arcus
 Prosequisque viri, & depremunt tela pharetris
 Primaque per cælum neruo stridente sagitta
 320 † Acestes ætherias telum contorsit in auras
 Ostentans artem pariter, arcumque sonantem.
 513 † Tum rapidus iam dudum arcu contenta parato
 Tela tenens fratrem Eurytion in ora vocauit
 528 † Conuertere vias, infestaque tela tulere
 6. *Æt. v. 57* † Dardana, qui Paridis direxti tela manusque
 Corpus in AEacidæ. —
 7. *Æt. v. 507* † —Quod cuique repertum
 Rimanti, telum ira facit. —
 520 † —raptis concurrunt vndique telis
 Indomiti agricolæ, —
 730 † —Teretes sunt acclides illis
 Tela; sed hæc lento mos est aptare flagello.
 741 † Teutonico ritu soliti torquere Catæas.
 Tegmina queis capitem, raptus de subere cortex,
 8. *Æt. v. 117* † Troiugenas, ac tela vides inimica Latinis.
 194 † Stuppea flamma manu, telisque volatile ferrum
 Spargitur. —
 9. *Æt. v. 47* † Ecce aliud summa telum librabat ab aure.
 Dum trepidant: it hasta Tago per tempus vtrumque
 Stridens. —

- * — Telorum effundere contrà 509
 Omne genus Teucri, ac duris detrudere contis,
 Assueti longo muros defendere bello:
- * — In me omnia tela 493
 Conijcite, ô Rutuli, me primam absumite ferro.
- * — Troës contrà defendere saxis. 535
 Perque cauas densi tela intorquere fenestras.
- * Confixique suis telis, & pectora duro 543
 Transfossi ligno veniunt —
- * Et qua tela videt denissima, tendit. 555
 * Non tulit Ascanius, neruoque obuersus equino 622
 Contendit telum. —
- * Sit satis A Encide telis impunè Numanum 653
 Oppetisse tuis —
- * Sternitur omne solum telis, — 666
 * At non hoc telum, mea quod vi dextera versat, 747
 Effugies, —
- * — Quo non felicior alter 772
 Vngere tela manu, ferrumque armare veneno.
- * — Seu sæuum turba Leonem 792
 Cum telis premit infensis. —
- * — Iniectis sic vndique telis 807
 Obruitur, —
- * Tela manu iaciunt. 10 Ae. v. 264
 * — Septem numero, septenâque tela 329
 Conijciunt. —
- * Suggere tela mihi (non vllum dextera frustra 333
 Torserit in Rutulos) steterât quæ in corpora Graiûm
 Iliacis campis. tum magnam corripit hastam
- * — Magno vellit dum pondere saxum, 381
 Intorto figit telo —
- * — Dum textit Imaona Halæsus 424
 Arcadio infelix telo dat pectus inermum,
- * Hic Turnus ferro præfixum robur acuto 479
 In Pallanta diu librans iacit, atque ita fatur:
 Aspice num mage sit nostrum penetrabile telum
- * — Iaculum nam torquet in hostem, 585
 Lucagus vt pronus pendens in verbera telo
 Admonuit bijugos. —
- * Imitatque virum telis, & voce lacescit. 644

10. *Æ. v. 731* *Tundit humum expirans, infractaque tela cruentat,
 801 *Telaque conijciunt, proturbantque eminus hostem
 Missilibibus. —
- 808 * — Sic obrutus vndique telis
 Aeneas, nubem belli, dum detonet, omnem
 Sustinet. —
11. *Æ. v. 9* *Telaque trunca viri & his sex thoraca petunt.
 80 *Addit equos, & tela, quibus spoliauerat hostem.
 117 * — His decuit mecum concurrere telis.
 193 *Hinc alij spolia occisis direpta Latinis
 Conijciunt igni galeas, ensesque decoros,
 Frenaque feruentesque rotas, pars munera nota
 Ipsorum clypeos, & non felicia tela.
- 282 * — Sterimus tela aspera contra.
 545 * — Tela vndique saeva premebant.
 552 *Telum immane, manu valida quod forte gerebat
 Bellator, solidum nodis, & robore cocto.
 558 * — Qua prima per auras
 Tela tenens supplex hostem fugit.
- 578 *Tela manu iam tum tenera puerilia torfit,
 Et fundam tereti circum caput egit habena.
 610 * — Fundunt simul vndique tela
 Crebra, niuis ritu: caelumque obtexitur umbra.
 664 *Quem telo primum, quem postremum aspera virgo
 Deijcis? —
- 682 *Agrestisque manus armat sparus, —
 688 * — Nomen tamen haud leue partum
 Manibus hoc referes, telo cecidisse Camillae.
 735 *Quo ferrum, quidve haec geritis tela irrita dextris?
 783 *Telum ex insidijs cum tandem tempore capto
 Conijcit —. —
- 801 * — Nihil ipsa nec auras,
 Nec sonitus memor, aut venientis ab aethere reli.
 807 * — Nec iam amplius hastae
 Credere, nec telis occurrere virginis audeat.
 816 *Illa manu moriens telum trahit. ossa sed inter
 Ferreus ad costas alto stat vulnere mucro.
 857 *Tunc etiam telis moriere Dianae?
 872 *Nec quisquam instantes Teucros, letumque ferentes.
 Sustentare valet telis, —

*Tela manu trepidæ iaciunt, ac robore duro Supitibus ferrum.—	11 <i>Æ. v. 193</i>
* —Fixumque latron s lam pauidus frangit telum, fremit ore cruento.	12 <i>Æ. v. 7</i>
*Et nos tela pater, ferrumque haud debile dextra Spargimus, & nostro sequitur de vulnere sanguis.	50
* —Et aduersos telum contorsit in hostes Procurrrens.—	266
* —Pars missile ferrum Corripiunt, cæci que ruunt,—	278
* —It toto turbida cælo Tempestas telorum, ac ferreus ingruit imber.	283
* —Teloque orantem multa trabali Desuper altus equo grauitè ferit,—	294
* —Primæque acie per tela ruentem Ense sequens nudo super imminet.	305
*Sæuit, & infracta luctatur arundine telum.	387
* —Ingens Telum immane manu quatiens,—	441
*Primus in aduersos telum qui torserat hostes.	461
* —Nec equo, nec tela ferentes Insequitur,—	465
* —Telumque aurata ad tempora torquet.	536
*Ferrum alij torquent, & obumbrant æthera telis.	578
*Perque hostes, per tela ruit: mœstamque sororem Deferit.—	682
* —Et vos tela inhibete Latini.	693
* —Teloque sequi, quem prendere cursu Non poterat,—	775
* —Telumque alta ab radice reuellit.	787
*Non ut tela tamen, non ut contenderet arcum,	815
*Aeneas instat contrà, telumque coruscat	887
Ingens, arboreum, & sæuo sic pectore fatur:	
*Cunctaturque metu, telumque instare tremiscit.	916
*Cunctanti telum Aeneas fatale coruscat, Sortitus fortunam oculis, & corpore toto Eminus intorquet.—	919

T E M P E S T A S.

12. *Ac. v.* 451 *

QValis vbi ad terras abrupto sydere nimbus,
 It mare per medium. miseris, heu, præscia lōge
 Horrescunt corda agricolis dabit illeruinās
 Arboribus, stragemque satis. ruet omnia latè.
 Antè volant, sonitumque ferunt ad littora venti.
 Talis in aduersos ductor Rœtheius hostes
 Agmen agit:—

1. *Ge. v.* 27 *

—Tempestatumque potentem,
 Accipiat terra,—

311 *Quid tempestates Autumni, & sydera dicam.

323 *Et scædam glomerant tempestatem imbribus attris.

3. *Ge. v.* 478 *

*Hic quondam morbo cæli miseranda coorta est
 Tempesta, totoque Autumni incanduit æstu.

470 *

*Non tam creber, agens hyemem, ruit æquore turbo,

1. *Ac. v.* 84 *

*Incubuerè mari, totumque à sedibus imis
 Vnà Eurusque notusque ruunt:—

80 *

*Nimborumque facis, tempestatumque potentem.

57 *

*Luctantes ventos tempestatesque sonoras
 Imperio premit:—

106 *

*Talia iactanti stridens Aquilone procella,
 Velum aduersa ferit, fluctusque ad sydera tollit.
 Franguntur remi: tum prora auertit, & vndis
 Dat latus: insequitur cumulo præruptus aquæ mons,
 Hi summo in fluctu pendent, his vnda dehiscens
 Terram inter fluctus aperit: furit æstus arenis.

380 *

—Diuerfa per æquora vectos
 Forte sua libycis tempesta appulit oris.

515 *

—A ter quos æquore turbo
 Dispulerat, penitusque alias aduexerat oras

2. *Ac. v.* 110 *

—Sæpe illos aspera ponti
 Interclusit hyems, & terruit Auster euntes.

3. *Ac. v.* 194 *

*Tum mihi cæruleus supra caput astitit imber,
 Noctem hyememq; ferēs, & inhorruit vnda tenebris.
 Continuò venti voluunt mare, magna que surgunt
 A Equora: dispersi iactamur gurgite vasto.

560 *

*Eripite ô socij, pariterque insurgite remis.
 Haud minus ac iussi faciunt: primusque rudentem

Contor.

Contorsit læuos proram Palinurus ad vndas.
 Læuam cuncta cohors remis ventisque petiuit.
 Tollimur in cælum curuato gurgite. & iidem
 Subducta ad mancis imos descendimus vnda.
 Ter scopuli clamorem inter caua saxa dedere,
 Ter spumam elisam, & rorantia vidimus astra.

* — Et naui fragum Scylacæum.

353

Tum procul è fluctu Trinacria cernitur Aetna,
 Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
 Audimus longè, fractasque ad littora voces:
 Exultantque vada, atque æstu miscentur arenæ.

* Olli cæruleus supra caput astitit imber,
 Noctem hyememque ferēs, & inhorruit vnda tenebris.

5 Ae. v. 18

Ipse gubernator puppi Palinurus ab alta;
 Heu quia nam tanti cinxerunt æthera nimbi?
 Quid ve pater Neptune paras? Sic deinde locutus,

* Magnanime Aenea, non si mihi Iuppiter autor
 Spondeat, hoc sperem Italiam contingere cælo.

17

Mutati transuersa fremunt, & vespere ab atro
 Confurgunt venti, atque in nubem cogitur aër:
 Nec nos obniti contrà, nec tendere tantum
 Sufficimus. —

* Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra:
 Nec mora, nec requies, quam multa grandine nimbi
 Culminibus crepitant: sic densis ictibus heros
 Creber vtraque manu pulsat versatque Dareta.

457

* Vix hæc ediderat: cum effusis imbribus atra
 Tempestas sine more furit, tonitruque tremiscunt
 Ardua terrarum, & campi: ruit æthere toto

693

Turbidus imber aqua, densisque nigerrimus Austris.

* Ipse mihi nuper Libycis, tu testis, in vndis
 Quam molem subito excierit: maria omnia cælo
 Miscuit, Acolijs nequicquam freta procellis,
 In regnis hoc ausa tuis: —

789

* Quanta per Idæos, sæuis effusa Mycenis,
 Tempestas ierit campos, quibus actus vterque
 Europæ, atque Asiæ fatis concurrerit orbis:

7 Ae. v. 222

Audiit, & si quem tellus extrema refuso
 Submouet Oceano: & si quem extenta plagarum
 Quatuor in medio dirimit plaga solis iniqui.

- Diluuio ex illo tot vasta per æquora vecti.
 10 *Ac. v. 803* * Ac velut effusa si quando grandine nimbi
 Præcipitant, omnis campis diffugit arator,
 Omnis & agricola, & tuta latet arce viator,
 Aut amnis ripis, aut alti fornice saxi,
 Dum pluit in terris: vt possint sole reducto
 Exercere diem Sic obrutus vndique telis
 Aeneas, nubem belli, dum detonet.
-

T E M P L V M.

3. *Ecl. v. 9* * E T quo, sed faciles Nymphæ risere, sacello
 3. *Ge. v. 13* * Et viridi in campo templum de marmore ponā
 16 * In medio mihi Cæsar erat, templumque tenebit.
 1. *Ac. v. 420* * — Vbi templum illi, centumque Sabæo
 Thure calent aræ, fertisque recentibus halant.
 450 * Hic templum Iunoni ingens Sidonia Dido
 Condebat, donis opulentum, & numine Diuæ,
 203 Aërea cui gradibus surgebant limina, nexæque
 Aëre trabes: foribus cardo stridebat ahenis.
 2. *Ac. v. 225* * At gemini lapsu delubra ad summa dracones
 Effugiunt, sæuæque petunt Tritonidis arcem:
 248 * Nos delubra Deum miseri, quibus vltimus esset
 Ille dies, festa velamus fronde per urbem.
 365 * Corpora, perque domos, & religiosa deorum
 Limina, —
 713 * — Templumque vetustum
 Desertæ Cereris, iuxtaque antiqua cupressus
 Religione patrum multos seruata per annos.
 3. *Ac. v. 840* * Templa Dei saxo venerabar structa vetusto.
 Da propriam Thymbreæ domum: da mœnia fessis.
 4. *Ac. v. 457* * Præterea fuit in tectis de marmore templum
 Coniugis antiqui, miro quod honore colebat,
 Velleribus niueis, & festa fronde reuinctum:
 Hinc exaudiri voces, & verba vocantis
 Visa viri. —
 5. *Ac. v. 759* * Tum vicina astris Erycino in vertice sedes
 Fundatur veneri Idaliæ, —
 765 * — Tumuloque sacerdos,
 Et lucus latè sacer additur Anchisæo,

*At pius Aeneas arcēs, quibus altus Apollo
Præsidet, horrendæque procul secreta Sibyllæ,
Antrum immane petit:—

6 Ae. v. 9

* — Teucros vocat alta in templa sacerdos.

41

Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum:

Quo lati ducunt aditus centum, ostia centum,

Vnderuunt totidem voces, responsa Sibyllæ,

* — tibi Phœbe sacrauit,

18

Remigium alarum, posuitque immania templa.

*Tum Phœbo, & Triuiæ solido de marmore templa

69

Instituam, festosque dies de nomine Phœbi.

*Cura tibi diuūm effigies, & templa tueri,

7 Ae. v. 443

*Ipse sedens niueo candentis limine Phœbi,

8 Ae. v. 720

Dona recognoscit populorum, aptatque superbis

Postibus, —

T E M P V S.

*Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus

3 Ge. v. 284

Singula dum capti circumuectamur amore:

*Taygete simul os terris ostendit honestum

4. Ge. v. 232

Pleias, & Oceani spretos pede repulit amnes.

*Hæc loca vi quondam, & vasta conuulsa ruina,

3 Ae. v. 414

Tantum æui longinqua valet mutare vetustas,

Dissoluisse ferunt: —

*Quam multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus

6 Ae. v. 311

Trans pontum fugat, & terris immittit apricis.

*Et fors omne datum traherent per talia tempus.

537

*Attulit & nobis aliquando optantibus ætas

8 Ae. v. 200

Auxilium, aduentumque Dei: —

*Stat sua cuique dies: breue, & irreparabile tempus

10 Ae. v. 467

Omnibus est vitæ. —

* — metasque dati peruenit ad æui.

472

T E R R A.

* — Non omnis fert omnia tellus.

4 Ecl. v. 39

*Et quid quæque ferat regio, & quid quæque recuset.

1 Ge. v. 53

Hic segetes, illic veniunt felicius vixæ.

*At si non fuerit tellus foecunda, sub ipsum.

67

Hh 3

—Arida

1 Ge. v. 79

* — Arida tantum

Ne saturare fimo pingui pudeat sola,

127

* — Ipsaque tellus

Omnia liberius, nullo poscente, ferebat.

2 Ge. v. 109

* Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt.

217

* Quæ tenuem exhalat nebulam, fumosque volucres.

187

* Et bibit humorem, & cum vult ex se ipsa remittit:

Quæque suo viridi semper se gramine vestit:

Nec scabie, & salsa lædit rubigine ferrum:

Illa tibi lætis intexet vitibus vltimos:

Illa ferax oleæ est: illam experire colendo

Et facilem pecori: & patientem vomeris vinci.

229

* Densa magis Cereri, rarissima quæque Lyæo.

238

* Salsa autem tellus, & quæ perhibetur amara,

Frugibus infelix, ea nec mansuescit arando,

Nec Baccho genus, aut pomis sua nomina seruat,

Tale dabit specimen. —

251

* Humida maiores herbas alit, ipsaque iusto

Lætior, ah nimium ne sit mihi fertilis illa,

Neu se præualidam primis ostendat aristis:

Quæ grauis est, ipso tacitam se pondere prodit.

259

* — Terram multò antè memento

Excoquere: —

324

* Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt.

459

* — Quibus ipsa, procul discordibus armis,

Fundit humo facilem victum iustissima tellus.

3 Ge. v. 352

* — Neque vllæ

Aut herbæ campo apparent, aut arbore frondes:

Sed iacet aggeribus niueis informis, & alto

Terga gelu latè, septemque assurgit in vlna.

Semper hyems, semper spirantes frigora Cauri.

1 Ae. v. 535

* Terga antiqua, potens armis atque vbere glebæ:

3 Ae. v. 13

* Terra procul vastis colitur Mauortia campis,

Thraces arant, acri quondam regnata Lycurgo,

Hospitium antiquum Troiæ, —

73

* Sacra mari colitur medio, gratissima tellus

Nereidum matri, —

94

* Dardanidæ duri, quæ vos à stirpe parentum

Prima tulit tellus, eadem vos vbere læto

Accipiet reduces: antiquam exquirite matrem.

* Duæ.

- † Ductoresque alij, quos Aphrica terra triumphis
Diues alit: — 4 *Ae. v. 37*
- † Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat,
Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras. 24
- † — An sit mihi gratior vlla? 5 *Ae. v. 28*
- Quam quæ Dardanium tellus mihi seruat Acestem?
Et patris Anchisæ gremio complectitur ossa?
- † Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum. 6 *Ae. v. 595*
- † Hic genus antiquum terræ, Titania pubes,
Fulmine deiecti, fundo voluuntur in imo. 580
- † — nec Romula quondam 876
- Vllo se tantum tellus iactabit alumno,
† Continuò: Salue fati mihi debita tellus, 720
- Vosque ait, ô fidi Troiæ saluete penates,
Hic domus, hæc patria est: —
- † — Cursuque pedum tremuit excita tellus. 722
- † Et tremefacta solo tellus, filet: — 10 *Ae. v. 102*
- † Insula in exhaustis Chalybum generosa metallis. 174
- † Hac dabitur dextra tellus quæ sita per undas, 650
- † Non iam mater alit tellus, viresque ministrat. 11 *Ae. v. 71*

Testari, Vide INVOCATIO.

T E X T V R A.

- † **A** Rte laboratæ vestes, ostroque superbo. 1 *Ae. v. 643*
- † Munera præterea Iliacis crepta ruinis 651
- Ferre iubet, pallam signis auroque rigentem,
Et circum textum croceo velamen achanto,
Ornatus Argiæ Helenæ, —
- † — Et tenui telas discreuerat auro 4 *Ae. v. 264*
- † Victori chlamydem auratam, quam plurima circum 5 *Ae. v. 250*
- Purpura Meandro duplici Melibæa cucurrit;
Intextusque puer frondosa regius Ida.
- † Leuibus huic hamis confertam, auroque trilicem 259
- Loricam, quam Demoleo detraxerat ipse
Victor: —
- † Alter Amazoniam pharetram, plenamque sagittis 31
- Threicijs, lato quam circum amplectitur auro
Balthæus, & tereti subnectit fibula gemma,

- 8 *Ae. v.* 167 † — Chlamydemque auro dedit intertextam.
 624 † Tum leues ocreas electro, auroque recocto,
 Hastamque, & clypei non enarrabile textum.
 9 *Ae. v.* 304 † — Humero simul exiit enseni
 Auratum, mira quem fecerat arte Lycaon
 Cnosius, atque habilem vagina aptarat eburna.
 3 *Ae. v.* 484 † Fert picturatas auri sub tegmine vestes, &
 Textilibusque onerat donis ac talia fatur:
 Accipe & hæc, manuū tibi quæ monimenta meorum
 Sint puer, & longum Andromaches testentur amorē.
 11 *Ae. v.* 64 † Haud segnes alij crates & molle pharetrum
 Arbuteis texunt virgis & vimine querno,
 Extructosque toros obtentu frondis inumbrant.
 1. *Ge. v.* 266 † Nunc facilis rubea texatur fiscina virga
 10 *Ecl. v.* 71 † Dum sedet & gracili fiscellam textit hibisco.

Tibia, vide FISTVLA.

T I M E R E.

- 1 *Ge. v.* 330 † **T**erra tremit: fugere feræ, & mortalia corda
 Per gentes humilis strauit pavor:—
 2 *Geo. v.* 490 † Felix, qui potuit rerum cognoscere causas,
 Atque metus omnes, & inexorabile fatum
 Subiecit pedibus, strepitumque Acherontis auari.
 484 † Frigidus obstitit circum præcordia sanguis:
 3 *Ge. v.* 79 † Nec varios horret strepitus.—
 106 † Cum spes arrectæ iuuenum, exultantiæque hauiit
 Corda pavor pulsans: illi instant verbera totto:
 251 † Nonne vides, vt tota tremor pertentet equorum
 Corpora?—
 4 *Ge. v.* 353 *Et procul, ô gemitu non frustra exterrita tanto,
 357 † Huic perculia noua mentem formidine mater,
 Duc age,—
 1 *Ae. v.* 96 † Extemplò A Eneæ soluuntur frigore membra,
 Ingemit, & duplices tendens ad lydera palmas
 Talia voce refert: O terque quaterque beati.
 206 † —reuocate animos mœstumque timorem
 Mittite: forsan & hæc olim meminisse iuuabit.
 222 † Spemque metumq; inter dubij, seu viuere credant,
 Siue extrema pati:—

—Dchinc

— De hinc talia fatur.

260

† Parce metu Cytherea: manent immota tuorum
Fata tibi: —

† Quæ mare nunc, terrasq; metu coelumq; fatigat, 284

† Conueniunt, quibus aut odium crudele tyranni, 365

Aut metus acer erat: —

† Hoc primum in luco noua res oblata timorem 454

Lenijt: —

† Solue metus: feret hæc aliquam tibi fama salutem. 491

† Soluite corde metum Teuceri: secludite curas. 566

† — fidens animi, atque in vtrumq; paratus, 2 *Ae. v. 64*

Seu versare dolos, —

† Namque vt conspectu in medio turbatus inermis 67

Constitit: atque oculis Phrygia agmina circumspexit:

Heu quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquora possunt

Accipere: —

† Illæ hæc deposita tandem formidine fatur: 76

Cuncta equidem tibi tex. —

† — vulgi quæ vox vt venit ad aures; 119

Obstupuere animi, gelidusque per ima cucurrit.

Ossa tremor: cui fata parent: —

† Hic aliud maius miseris, multoque tremendum; 199

Obijcitur magis, atque improuida pectora turbat

† Diffugimus visu exangues, — 212

† Tum verò tremefacta nouus per pectora cunctis 228

Insinuat pavor: —

† — Crudelis vbique 368

Luctus, vbique pavor, & plurima mortis imago;

Dixit: & extemplo, &c.

† Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit; 378

Improuisum aspris veluti qui sentibus anguem

Pressit, humi nitens, trepidusque repentè refugit;

Haud secus Androgeos visu tremefactus abibat:

† Ignarosque loci passim & formidine captos 384

Sternimus, —

† — Pars ingentem formidine turpi 400

Scandunt rursus equum, & nota conduntur in aluo.

† At me tum primum sæuus circumstetit horror, 559

Obstupui, —

† Nos pauidi trepidare metu: — 685

- † Et me, quem dudum non vlla iniecta mouebant
Tela, neque aduerso glomerati ex agmine Graij:
Nunc omnes terrent auræ, sonus excitat omnis.
Suspensum, & pariter comitiq; oneriq; timentem
- 755 † Horror ubique animos, simul ipsa silentia terrent:
774 † Obstupui, steteruntq; comæ, & vox faucibus hæsit.
- † Tum verò ancipiti mentem formidine pressus:
† Obstupui, steteruntq; comæ, & vox faucibus hæsit.
- 57 † Postquam pavor ossa reliquit, —
173 † Talibus attonitus visis ac voce Deorum,
Tum gelidus toto manabat corpore sudor:
Corripio è stratis corpus: —
- 259 † At socijs subita gelidus formidine sanguis
Dirigit: cecidere animi: nec iam amplius armis,
Sed votis precibusque iubent exposcere pacem.
- 360 † Vt me conspexit venientem. —
Arma amens vidit; magnis exterrita monstis,
Dirigit visu in medio: calor ossa reliquit:
Labitur & longo vix tandem tempore fatur.
Verane te facies, verus mihi nuntius affers,
Nate Dea? —
- 313 † — Vix pauca furenti
Subiicio, & raris turbatus vocibus hisco.
- 597 † Ilque ubi Dardanios habitus, & Troia vidit
Arma procul, paulum aspectu contritus hæsit,
Continuitque gradum: mox sese ad littora præcepit
Cum fletu precibusque tulit: —
- 612 † Ille hæc deposita tandem formidine, fatur:
Sum patria ex Ithaca, comes infelicis Vlyssi,
Nomen Achæmenides, —
- 4 Ae. v. 13 † Degeneres animos timor arguit. —
Anna soror, quæ me suspensam insomnia terrent
- 9 † Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram.
- 278 † At verò Aeneas aspectu obmutuit amens,
Arrectæque horrore comæ, & vox faucibus hæsit.
Ardet abire fuga, dulcesque relinquere terras,
Attonitus tanto monitu imperioque Deorum,
Heu quid agat? —
- 390 † Linquens multa metu cunctantē, & multa parantē
Dicere: —

- *Multaque præterea vaturn prædicta piorum
Terribili monitu horrificant: 464
- *At trepida, & cæptis immanibus effera Dido,
Sanguineam voluens aciem, maculisque trementes
Interfusa genas, & pallida morte futura.
* — exultantiaque haurit 642
Corda pauor pulsans, — 5 Ae.v.137
- *Attonitis hæfere animis: — 529
- *At matres primo ancipites, oculisque malignis
Ambiguae spectare rates: — 654
- *Ast illæ diuersa metu per littora passim
Diffugiunt, syluasque & sicubi concaua furtim
Saxa petunt, — 676
- *Tum verò attonitæ monstris actæque furore
Conclamant: — 659
- *Et quicquid tecum inualidum metuensq; pericli est,
Delige: — 716
- * — pelle timores 812
- *Ante fores subitò non vultus, non color vnus.
Non comptæ mansere comæ, sed pectus anhelum,
Et rabie fera corda tument: — 6 Ae.v. 47
- * — & talia fata 53
- Conticuit: gelidus Teucris per dura cucurrit
Ossa tremor, fuditque preces rex pectore ab imo,
Phœbe, graues Troiæ semper miserate labores.
- *Corripit hic subita trepidus formidine ferrum 290
Aeneas, strictamque aciem venientibus offert.
- *Non vllum pro me tantum cepisse ti morem. 352
- *At Danaum procures, Agamemnoniæque phalan- 489
ges,
- Vt videre virum, fulgentiaque arma per vmbra,
Ingenti trepidare metu. pars vertere terga:
Ceu quondam petiere rates, pars tollere vocem
Exiguam: inceptus clamor frustratur hiantes.
- *Aut metus Ausonia prohibet consistere terra. 807
- *At iuueni oranti subitus tremor occupat artus,
* — & arma 7 Ae.v. 446
448
- Regum inter falsa vatem formidine ludit.
- *Non, vt rere, meas effugit nuntius aures: 437
- Ne tantos mihi finge metus, —

- 7 *Ac. v. 458* † Olli somnum ingens rupit pavor: ossaque & artus
Perfudit toto proruptus corpore sudor.
- 617 † —tristesque recludere portas,
Abstinuit tactu pater, auctusque refugit
Foeda ministeria, & cæcis se condidit umbris.
- 8 *Ac. v. 46* † Neu belli terrere minis: timor omnis & iræ
Concessere Deum, —
- 222 † Tum primum nostri Cæcum videre timentem,
Turbatumque oculis: fugit ilicet ocyor Euro,
Speluncamque petit: pedibus timor addidit alas.
- 296 † Te Stygij tremuere lacus: te ianitor orci,
Ossa super recubans antro semesa cruento;
Nec te ullæ facies, non terruit ipse Typhoeus,
Arduus arma tenens, —
- 349 † Iam tum religio pauidos terrebat agrestes
Dira loci, iam tum sylvam saxumque tremebant.
- 370 † At Venus haud animo nequicquā exterrita mater,
Laurentumque minis, & duro mota tumultu
Vulcanum alloquitur, —
- 556 † Vota metu duplicant matres, propiusque periculo
It timor, & maior Martis iam apparet imago.
- 592 † Stant pauidæ in muris matres, oculisq; sequuntur
Pulveream nubem, & fulgenteis ære cateruas.
- 9 *Ac. v. 89* † —nunc sollicitam timor anxius urget:
Solve metus, —
- 106 † Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum:
- 345 † —Rhætum vigilantem, & cuncta videntem:
Sed magnum metuens se post cratera tegebat.
- 475 † —Ac subitus miseræ calor ossa reliquit.
- 719 † Immisitque fugam Teucris, atrumque timorem:
- 10 *Ac. v. 631* † Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis.
- 452 † —Quod ut, ô, potius formidine falsa
Ludar: —
- 11 *Ac. v. 14* † Maxima res effecta viri: timor omnis abesto,
- 296 † Vix ea legari: variusque per ora cucurrit
Ausonium turbata fremor: ceu saxa morantur
Cum rapidos amnes, clauso fit gurgite murmur,
Vicinaeque fremunt ripæ crepitantibus undis
Ut primum placati animi & trepida ora quierunt,
- 357 † Quod si tantus habet mentes & pectora terror:

† Pulsus

*Pulsus ego? haud quisquā merito, foedissime, pulsum 392

Arguet?—

† Proinde omnia magno. Ne cessa turbare metu. 400

† —Formidine crimen acerbat. 407

TIMOR. ibidem.

T I N C T V R A.

† **N** Ec varios discet mentiri lana colores, 4. Ecl. v. 48
Ipse sed in pratis arces iam suaue rubenti
Murice, iam croceo mutabit vellera luto

Sponte sua, &c

† Alba nec Assyrio fucetur lana veneno. 2. Ge. v. 465

† —quamuis Milesia magno 3. Ge. v. 306

Vellera mutantur, Tyrios incocta rubores.

† Sensit enim, circum Milesia vellera Nymphæ 4. Ge. v. 344

Carpebant hyali saturo fucata colore.

† Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri. 3. Ge. v. 492

† —Tyrioque ardebat murice læna 4. Ae. v. 262

Demissa ex humeris, &c.

† illum indignanti similem, similemque minanti 8. Ae. v. 649

Aspiceres, pontem auderet quod vellere Cocles.

† Huc pater ô Lence veni, nudatâque musto 2. Ge. v. 7

Tinge nouo mecum direptis crura cothurnis.

† —dextra mucronem extorquet & alto 12. Ae. v. 357

Fulgentem tinxit iugilo,—

† Ante nouis rubeant quam prata coloribus. 4. Ge. v. 300

† Visque coloratis amnis deuexus ab Indis. 293

† Duceret apricis in collibus vua colorem. 9. Ecl. 49.

† Dixerat Herculea bicolor cum populus vmbra: 8. Ae. v. 276

† Deterior donec paulatim ac decolor ætas. 326

T O N I T R V A.

† **I** Pse pater media nimborum in nocte corusca 1. Ge. v. 328

Fulmina molitur dextra, quo maxima motu

Terra tremit, fugere feræ, & mortalia corda

Pet gentes humilis strauit pavor. ille flagranti

Aut Aihon, aut Kodopen, aut alta Ceraunia telo

Deijcit:

Deiicit: ingeminant Austri, & densissimus imber,
Nunc memora ingenti vento, nunc littora plangunt.

1. *Ge. v. 487* * Non alias cælo ceciderunt plura sereno
Fulgura, nec diri toties arsere Cometae.

3. *Ge. v. 260* * — Quem super ingens
Porta tonat cæli: & scopulis illisa reclamant
A Equora, —

4. *Ge. v. 170* * Ac veluti lentis Cyclopas fulmina massis
Cum properant: alij taurinis foliibus auras
Accipiunt, redduntque: alij stridentia tingunt
Aëra lacu gemit impositis incudibus Aetna.
Illi inter sese magna vi brachia tollunt
In numerum, versantque tenaci forcipe ferrum,

1. *Ae. v. 46* * Ipsa Iouis rapidum iaculata è nubibus ignem,
Disceitque rates, —

In tonuere poli, & crebris micat ignibus æther,
90 * — O qui res hominumque Deumque
Aeternis regis imperijs, & fulmine terres:

218 * — Toto sonuerunt æthere nimbi.

2. *Ae. v. 113* * — Subitoque fragore

692 * Intonuit læuum. —

3. *Ae. v. 199* * — Ingeminant abruptis nubibus ignes.

571 * Sed horrificis iuxta tonat Aetna ruinis.

578 * Fama est Enceladi semiustum fulmine corpus
Urgeri mole hac, —

4. *Ae. v. 25* * Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad vubras

120 * His ego nigrantem commista grandine nimbis,
Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt,
Desuper infundam, & tonitru cælum omne ciebo:
Diffugient comites, & nocte regentur opaca.

260 * Interea magno misceri murmure cælum
Incipit: insequitur commista grandine nimbus,
Et Tyrij comites passim, & Troiana iuventus,
Dardaniusque nepos Veneris, diuersa per agros
Tecta metu petiere ruunt de montibus omnes.

167 * — fulsere ignes, & conscius æther
Connubij. —

208 * Aspicias hæc? san te, genitor, cum fulmina torques,
Nequicquam horremus? cæci que in nubibus
Terrificant animos? & inania murmura miscent?

*Vultu, quod superest, infesto fulmine morti,
Si mereor, demitte, tuâque hic obrue dextra.
Vix hæc ediderat: cum effusis hymbribus atra.
Tempestas sine more furit, tonitruque tremiscunt
Ardua terrarum, & campi. ruit æthere toto
Turbidus imber aqua, —

* Hic genus antiquum terræ, Titania pubes,
Fulmine deiecti, fundo vuluuntur in imo.
Hic & Aloidas geminos, immania vidi
Corpora: qui manibus magnum rescindere cælum
Aggressi, superisque Iouem detrudere regnis.
Vidi & crudeles dantem Salmonæa poenas,
Dum flammæ Iouis, & sonitus imitatur Olympi.
Quatuor hic inuectus equis, & lampada quassans,
Demens, qui nimbos, & non imitabile fulmen
A Ere, & cornipedum cursu simularet equorum.
At pater omnipotens, densa inter nubila, telum
Contorfit: non ille faces, nec fumea tedis
Lumina, præcipitemque immani turbine adegit.

* Hic pater omnipotens ter cælo clatus ab alto
Intonuit, radiisque ardentem lucis, & auro
Ipse manu quatiens ostendit ab æthere nubem

* — Arcades ipsum
Credunt se vidisse Iouem: cum sæpe nigrantem
Aegida concuteret dextra, nimbosque cieret.

* His informatum manibus, iam parte polita
Fulmen erat: toto genitor quæ plurima cælo
Deiicit in terras pars imperfecta manebat.
Tres hymbriis torti radios, tres nubis aquosæ
Addidevant, rutili tres ignis, & alitis Austri.
Fulgores nunc terrificos: sonitumque metumque
Miscabant operi, flammisque sequacibus iras.

* — Notusque medullas
Intrauit calor, & labefacta per ossa cucurrit.
Non secus atque olim tonitru cum rupta corusco
Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

* Ni signum cælo Cytherea dedisset aperto:
Nanque improviso vibratus ab æthere fulgor
Cum sonitu venit, & ruere omnia visa repenti,
Tyrrhenusque tubæ mugire per æthera clangor.

Suspi.

6. Aë. v.

7. Aë. v. 11

8. Aë. v.

426

329

523

Suspiciunt: iterum atq; iterum fragor intonat ingens,
 Arma inter nubem, cæli in regione serena,
 Per sudum rutilare vident, & pulsa tonare.
 Obstuere animis alij —

T R I P V D I A R E.

- 4 Ecl. v. 73 * **S** Altantes Satyros imitabitur Alphesibæus,
 6. Ecl. v. 27 * **T**um verò in numerum Faunosq; ferásq; videres
 Ludere: tum rigidas morare cacumina quercus,
 1. Ge. v. 350 * Det motus incompósitos: & carmina dicat.
 3. Ge. v. 386 * Versibus incomptis ludunt risuque soluto.
 4. Ge. v. 533 * Cum quibus illa choros lucis agitabat in altis.
 1. Ac. v. 503 * Qualis in Eurotæ ripis, aut per iuga Cynthi
 Exercet Diana choros: quam mille secutæ
 Hinc atque hinc glomerantur Oreades: illa pharetrâ
 Fert humero, gradiensque deas supereminet omnes,
 Latonæ tacitum pertendant gaudia pectus.
 751 * Ingeminant plausum Tyrij, Troesque sequuntur.
 6. Ac. v. 144 * — Ac Delum maternam inuisit Apollo:
 Instauratque choros, mistique altaria circum
 Cretesque, Dryopesq; fremunt, piætiq; Agathyrsi.
 Ipse iugis Cynthi graditur, molliq; fluentem.
 Fronde premit crimen fingens, atque implicat auro.
 Tela sonant humeris, —
 Ac. v. 517 * Illa chorum simulans, Euantes Orgia circum
 Ducebat Phrygias: flammam media ipsa tenebat
 Ingentem, & summa Danaos ex arce vocabat.
 644 * Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt:
 3. Ac. v. 285 * Tum Salij ad cantus, incensa altaria circum
 Populeis adsunt cuncti tempora ramis.
 Hic iuuenum chorus, ille senum: qui carmine laudes
 Herculeas, & facta ferunt: vt prima nouercæ
 Monstra manu, geminosque premens eliserit angues:
 Vt bello egregias idem disiecerit vrbes.
 663 * Hinc exultantes Salios, nudosque Lupercos
 Extuderat, —
 716 * Maxima tercentum totam delubra per urbem
 Læticia, ludisque viæ, plausuque fremebant.
 Omnibus in templis matrum chorus, omnibus aræ,
 * Desidiæ

- * Desidiæ cordi: iuuat indulgere choreis: 9. *Æt. v.* 615
 — Ite per alta 617
 Dindima, vbi assuetis biformem dat tibia cantum:
 Tympana vos, buxusque vocat Berecynthia matris
 Idaea: —
 * Agnoscunt longè regem, lustrantque choreis. 10. *Æt. v.* 224
 * Aut vbi curua choros induxit tibia Bacchi. 11. *Æt. v.* 737

T R O I A.

- * **I**lium, in Italiam, portans — 1. *Æt. v.* 72
 — Troiæ sub mœnibus altis. 99
 — Mœne Iliacis occumbere campis 101
 Non potuisse? —
 — (ilus erat, dum res stetit Iliæ regno) 272
 * Nos Troia antiqua (vestras si forte per aures 379
 Troiæ nomen ijt) —
 * Namque videbat, vti bellantes Pergama circum: 470
 * Pabula gustassent, Troiæ Xanthumque bibissent. 477
 * Tercircum Iliacos raptaueiat Hectora muros. 487
 * Munera præterea Iliacis erepta ruinis. 651
 † Dona ferens pelago & flammis restantia Troiæ. 683
 * Troianas vt opes, & lamentabile regnum 2. *Æt. v.* 4
 Eruerint Danaï. —
 † Et breuiter Troiæ supremum audire laborem 11
 — Priami dum regna manebant. 22
 * Ergo omnis longo soluit se Teucra luctu. 26
 * Troiaque nunc staret, Priamique arx alta maneres, 56
 Cum primum Iliacas Danaï venistis ad oras,
 * — Priami imperio, Phrygibusque futurum. 117
 † O patria, ô Diuum domus alium, & inclita bello 241
 Mœnia Dardanidum: —
 * Inuadunt urbem somno, vinoque sepultam. 265
 † Hostis habet muros: ruit alto à culmine Troia. 290
 * — Iam proximus ardet 311
 Vcalegon: Sigæa igni freta lata relucet
 * Venit summa dies, & ineluctabile tempus 324
 Dardaniæ. —
 * Vrbs antiqua ruit, multos dominata per annos. 336
 I i — Troiam

- 555 * — Troiam incensam & prolapsa videntem
Pergama. —
- 581 * — Troia arserit igni,
Dardanium toties sudarit sanguine littus?
- 612 † — Hic Iuno Scæas sæuissima portas
Prima tenet. —
- 624 † Tum verò omne mihi visum considerare in ignes
Ilium, & ex imo verti Neptunia Troia,
- 622 † Apparent diræ facies, inimicæque Troiæ
Numina magna Deum. —
- 637 † Abnegat excisa vitam producere Troia
660 * — Perituræque addere Troiæ
Teque tuosque iuuat. —
- 8 Ae. v. 1 * Postquam res Asiæ, Priamiq̃ue euertere gentem
Immeritam visum superis: ceciditque superbum
Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troia
- 109 † — Nondum Ilium, & arces
Pergamæ steterant —
- 656 * Nos te Dardania incensa, tuæque arma secuti
325 * Nos patria incensa diuersa per æquora vecti
349 & v. * Procedo, & paruam Troiam, simulatæque magnis
496 Pergama, & ardentem Xanthi cognomine riuum
Agnosco, Scææque amplector limina portæ.
Nec non & Teucris socia simul vrbe fruuntur
- 462 * Vade age, & ingentem factis fer ad æthera Troiam
- 5 Ae. v. 261 † Victor apud rapidum Simoenta sub Ilio alto
533 * Nullane iam Troiæ dicentur mœnia? nusquam
Hectoreos amnes Xanthum & Simoenta videbor?
- 755 * Interea Aeneas urbem designat aratro,
Sortiturque domos: hæc Ilium, & hæc loca Troiæ
Esse iubet —
- 811 * — Cum vertere ab imo
Structa meis manibus perituræ mœnia Troiæ
6. Ae. v. 515 † Cum fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama, —
- 7 Ae. v. 364 * Lædæamque Helenam Troianas vexit ad arces
8. Ae. v. 134 † Dardanus iliæ primus pater vrbis, & author
Electra (vt Graij perhibent) Atlantide cretus
- 374 † Dum bello Argolici vastabant Pergama reges
Debita, casurasque inimicis ignibus arces.

—An non viderunt moenia Troiae	9. Ae. v. 144
Neptuni fabricata manu considerare in ignes,	
*Dij patrij, quorum semper sub numine Troia est,	247
Non tamen omnino Teucros delere paratis.	
*Occidis, Argivæ quem non potuere phalanges	12 Ae. v. 544
Sternere, nec Priami regnorum eversor Achilles	
*Occidit, occideritque sinas cum nomine Troia.	828

T R O I A N I.

P rogeniem sed enim Troiano à sanguine duci	1. Ae. v. 19
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces,	
Hinc populum late regem, belloque superbum.	
*Troas, reliquias Danaûm, atque immitis Achilli,	30
*Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor,	67
Ilium in Italiam portans.—	
*Defessi Aeneadæ.—	157
* —Remocato à sanguine Teucris,	235
Qui mare qui terras omni ditione tenerent	
*Nunc eadem fortuna viros, tot casibus actos,	240
Insequitur.—	
*Hic tamen ille urbem Pataui, sedesque locavit	251
Teucrorum, & genti nomen dedit armæque fixit	
Troia—	
*Hic iam trecentum totos regnabitur annos	275
Gente sub Hectorea.—	
* —Veniet lustris labentibus ætas,	287
Cum Domus Assaraci Phrythiam, claræque Mycenæ	
Seuitio premet, ac victis dominabitur Argis	
*Nascetur pulchra Troianus origine Cæsar,	290
Imperium Oceano, famam qui terminet astris	
† —Fuimus Troes, fuit Ilium & ingens	325
Gloria Teucrorum—	
† —Iuvenes fortissima frustra	348
Pectora—	
* —Videt Iliacas ex ordine pugnas,	460
Bellæque iam fama totum vulgata per orbem.	
† Hæc fugerent Graij, premeret Troiana iuventus,	471
Hæc Phryges.—	
*Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant.	484

- 28 † Troës te miseri, ventis maria omnia vecti,
Oramus—
Parce pio generi, & propius res aspice nostras.
- 354 * —Troianoque à sanguine clarus Acestes,
1. *Ae. v.* 503 * Talus Ilioneus: cuncti simul ore fremebant
Dardanidæ.—
- 569 * Quis genus A Eneadum, quis Troiæ nesciat urbem?
Virtutesque, virosque, aut tanti incendia belli?
- 606 * Non opis est nostræ Dido, nec quicquid vbiq; est
Gentis Dardaniæ, magnum quæ sparsa per orbem
- 630 † Seque ortum antiqua Teucrorum à stirpe volebat.
- 736 † Hunc lætum Tyrijsque diem, Troiæque profectis
Esse velis,—
2. *Ae. v.* 68 † Constitit atq; oculis Phrygia agmina circumspexit.
- 281 * O lux Dardaniæ, spes ô fidissima Teucrum.
- 325 * —Fuimus Troes, fuit Ilium, & ingens
Gloria Teucrorum.—
- 580 * Iliadum turba & Phrygijs comitata ministris.
- 618 * —Ipse Deos in Dardana suscitât arma.
- 787 * Dardanis, & Diuæ veneris nurus.—
3. *Ae. v.* 18 † A Eneadâsque meo nomen de nomine fingo
- 66 † Et circum Iliades crinem de more solutæ
- 94 * Dardanidæ duri, quæ vos à stirpe parentum
Prima tulit tellus, &c —
- 345 * —Cum sese à mœnibus Heros.
Priamides multis Helenus comitantibus offert
- 359 † Troiugena interpres diuum—
4. *Ae. v.* 48 * —Teucrum comitantibus armis
Punica se quantis attollet gloria rebus?
4. *Ae. v.* 626 * Qui face Dardanos, ferroque sequare colonos
5. *Ae. v.* 45 † Dardanidæ magni genus alto à sanguine diuum
- 190 * Hectorei socij, Troiæ quos forte suprema
Delegi comites, nunc illas promite vires.
- 599 † Quo puer ipse modo, secum quo Troia pubes.
- 602 * Troiæque nunc, pueri Troianum dicitur agmen:
- 613 † At procul in sola secretæ Troiades acta
Amisum Anchisem flebant.—
- 622 * Ac sic Dardanidum mediam se matribus infert
- 654 * At matres primo ancipites—
- 671 † Heu miseræ ciues:—

- † — Lætos iuuenes fortissima corda. 729
- † — Exigui numero, sed viuida virtus 754
- † Reliquias Troiæ cineres, atque ossa peremptæ 587
- Insequitur Iuno —
- † — Iuuenum manus emicat ardens 6 Aen. v. 5
- Littus in Hesperium —
- † Vos quoque Pergameæ iam fas est parcere genti 63
- Dijque Deæque omnes quibus obstitit Ilium & ingēs
- Gloria Dardaniæ. —
- † Hic genus antiquum Teuceri pulcherima proles 648
- Magnanimi Heroes nati melioribus annis.
- † Nunc age Dardaniam prolem, quæ deinde sequatur 6 Aen. v. 5
- Gloria, qui mancant Itala de gente nepotes,
- Illustreis animas, nostrumque in nomen ituras.
- † Educet syluis Regem Regumque parentem. 567
- Vnde genus longa nostrum dominabitur Alba.
- Proximus ille Procas, Troianæ gloria gentis.
- † Felix prole virum, qualis Berecynthia mater 785
- Inuehitur curru Phrygias turrita per vrbes,
- Læta Deum partu, centum complexa nepotes,
- Omnes coelicolas, omne supera alta tenentes, &c.
- † Filius an ne aliquis magna de stirpe nepotum? 865
- † Externi veniunt generi, qui sanguine nostrum Aen. 7.
- Nomen in astra ferant, quorumque à stirpe nepotes
- Omnia sub pedibus, qua sol vtrumque recurrens
- Aspice Oceanum, vetti que, regique videbunt.
- † — Pulsi regnis quæ maxima quondam 217
- Extremo veniens Sol aspiciebat Olympo.
- Ab Ioue principium generis, Ioue Dardana pubes
- Gaudet auo, rex ipse Iouis de gente suprema
- Troius Aeneas tua nos ad limina misit, &c.
- † Non erimus regno indecores: nec vestra feretur 231
- Fama leuis, tantique adolescet gratia facti.
- Nec Troiam Ausonios gremio excepisse pigebit.
- † — Hinc progeniem virtute futuram 257
- Egregiam, & totum quæ viribus occupet orbem?
- † — Generos externis affore ab oris. 270
- Hoc Latio restare canunt, qui sanguine nostrum
- Nomen in astra ferant, —
- † Talibus Aeneadæ donis, dictisque Latini 284

Sublimes in equis redeunt, pacemque reportant.

293 † Heu stirpem inuisam, & fatis contraria nostris
Fata Phrygum. —

578 † — Teucros in regna vocari,
Stirpem admisceri Phrygiam. —

8 *Æ. v.* 150 † Accipe, dáque fidem: sunt nobis fortia bello
Pectora, sunt animi, rebus spectata Iuventus.

179 † Tum lecti iuvenes certatim —

340 † Vatis fatidicæ, cecinit quæ prima futuros
Aeneadas magnos, & nobile Pallanteum

499 † — O Mæonia delecta iuventus
Flos veterum, virtusque virum, quos iustus in hostem
Fert dolor, & merita accendit Mezentius ira

546 † — Sociosque reuisit,
Quorum de numero qui sese in bella sequantur
Præstantes virtute legit. —

606 † Huc pater Aeneas & bello lecta iuventus:

9 *Æ. v.* 247 † Dij patrij, quorum semper sub numine Troia est,
Non tamen omnino Teucros delere paratis,
Cum tales animos iuuenum, & tam certa tulistis
Pectora, —

9 *Æ. v.* 284 † Vnum oro genitrix Priami de gente vetusta

640 † Nube sedens, (Phœbus) victorem affatur Iulum:
Maeste noua virtute puer, sic itur ad astra,
Dij genite, & geniture Deos. —

— Quid pestem euadere belli
Iuuit, & Argolicos medium fugisse per ignes?
Torque maris, vastæque exhausta pericula terræ,
Dum Latium Teuceri, recidiuæque Pergama querunt
Mæonia generose domo. —

10 *Æ. 41.* & † — Sociosque precatur

293 Nunc o lecta manus validis incumbite remis

469 † — Troiæ sub mœnibus altis,
Tot nati cecidere Deum —

11 *Æ. v.* 24 † Itē, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis
Hanc patriam peperere suo, decorate supremis
Muneribus. —

170 † Quam, pius Aeneas, & quam magni Phryges —

05 † Bellum importunum ciues, cum gente Deorum,
Inuictisque viris gerimus, quos nulla fatigant
Proelia, nec victi possunt abistere ferro

† Sermone Ausonii patrium, moresque tenebunt: 12 Ae. v. 834

Vtque est nomen erit: commisti corpore tantum
Subsident Teucri: morem ritusque sacrorum
Adijciam, faciamque omnes vno ore Latinos
Hinc genus Ausonio mistum quod sanguine surget
Supra homines, supra ire Deos pietate videbis.

† O socij per dura, ac densa pericula vestri,
Iungemus, dabit inde mihi Lauinia coniunx
Bello acri defensa Italo cum sanguine mistam
Troianam transferre æterna in secula gentem.

† Vt Martem cum gente Deum, iussuque tonantis
Huc vestra gereres:—

In Maph. 85

in Maph. 162

TVBA, CLASSICVM,
signum bellicum.

† **N** Ec dum etiam audierant inflari classica—
Bellicosus equus, si qua sonū procul arma dedere
Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus

2 Ge. v. 539

3 Ge. v. 83

Collectumque premens voluit sub naribus ignem

† —Namque morantes

4 Ge. v. 70

Martius ille æris rauci canor increpat, & vox

Auditur, fractos sonitus imitata tubarum.

Miscentur, magnisque vocant clamoribus hostem.

† Clarescunt sonitus, armorumque ingruit horror

2 Ae. v. 301

† Exoritur clamorque virum, clangorque tubarum.

313

Arma amens capio nec sat rationis in armis

† Clamorem immensum tollit (*Pholiphemus*) &c.

3 Ae. v. 672

At genus è sylvis Cyclopum, & montibus altis

Exitum ruit ad portus, & littora complent.

† Intenti expectant signum, exultantiaque haurie

5 Ae. v. 137

Corda, pavor pulsans, laudumque arrecta cupido.

Inde ubi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes,

Haud mora profiluere suis, ferit æthera clamor

Nauticus.—

† Hæc ubi dicta locum capiunt, signoque repente

315

Corrumpiunt spatia audito, limenque relinquunt,

Effusi nimbo similes, simul vltima signant.

† Postquam omnes læti confessum oculosque suorum

377

Lustrare in equis, signum clamore paratis

Epytides longè dedit, insonuitque flagello:

Olli discurrere pares, &c.—

- 6 *Ae. v. 164* * Misenum AEolidem, quo non præstantior alter
A Ere ciere viros, Marstemque accendere cantu.
- 7 *Ae. v. 628* * Signaque ferre iuuat, sonitusq; audire tubarum.
637 * Classica namque sonant, it bello tessera signum.
- 8 *Ae. v. 566* * Tyrrhenusque tubæ mugire per æthera clangor.
- 9 *Ae. v. 503* * At tuba terribilem sonitum procul ære canoro
Increpuit, sequitur clamor, cælumque remugit,
- 11 *Ae. v. 192* * It cælo clamorque virum, clangorque tubarum.
424 * —Cur indecores in limine primo
Deficimus? cur ante tubam tremor occupat artus?
474 * —bello dat signum rauca ciuentum
Buccina: tum muros varia cinxere corona
Matronæ, puerique: vocat labor vltimus omnes,
- 12 *Ae. v. 119* * Vtque dato signo spatia in sua quisque recessit,
Defigunt tellurē hastas & scuta reclinant.
- 6 *Ae. v. 171* * Sed tum forte caua dum personat æquora concha
Demens, & cantu vocat in certamina Diuos
- 7 *Ae. v. 519* * Tum verò ad vocem celeres, qua buccina signum
Dira dedit, raptis concurrunt vndique telis
Indomiti agricolæ: nec non & Troia impubes,
- 3 *Ge. v. 182* * Primus equi labor est animos atq; arma videre
Bellantum, lituosque pati—
- 7 *Ae. v. 615* * AEreæque assensu conspirant cornua rauco
8 *Ae. v. 1.* * Vt belli signum Laurenti Turnus ab arce
Extulit & rauco strepuerunt cornua cantu.

V.

VALEDICERE.

- 1 *Ecl. v. 75* * **I** Temæ quondam fœlix pecus ite capellæ,
3 *Ecl. v. 79* * Et longum formosa vale, vale inquit Iola.
8 *Ecl. v. 70* * —viuite syluæ
- 10 *Ecl. v. 73* * Hoc sat erit Diuæ vestrum cecinisse poetam
10 *Ecl. v. 63* * —Ipsæ rursus concedite syluæ.
- 10 *Ecl. v. 77* * It domum saturæ, venit Hesperus, ite capellæ:
2 *Ae. v. 789* * Iamque vale & nati serua communis amorem
3 *Ae. v. 474* * Quem Phœbi interpres multo compellat honore.

Coniu.

Coniugio Anchisæ Veneris dignate superbo,
Cura deum, bis Pergameis erepte ruinis,
Vade ait, ô fœlix nati pietate, quid vltra
Prouchor?—

* Hos ego digrediens lachrymis affabar obortis: 492
Viuite fœlices, quibus est fortuna peracta
Iam sua: nos alia ex alijs in fata vocamur.

Vobis parta quies: nullum maris equor arandum.
* Nec minus Andromache digressu mœsta supremo, 482
Et Phrygiam Ascanio chlamydem: nec cedit honori:
Textilibusque onerat donis, ac talia fatur,

Accipe & hæc manuū tibi quæ monumenta mearum,
Sint puer, & longum Andromaches testentur amorē

* Iamque vale: torquet medios nox humida cuius. 5. Ae. v. 738
Et me sæuus equis oriens afflauit anhelis

* Exoritur procurua ingens per littora fletus 765
Complexi inter se noctemque diemque morantur.

Ipsæ iam matres, ipsi, quibus aspera quondam
Visa maris facies, & non tolerabile numen,
Ire volunt: omnemque fugæ perferre laborem.

Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis:
Et consanguineo lachrymans commendat Acestæ.

* Continuo, Salue fatis mihi debita tellus. 7. Ae. v. 120
Vosque ait, ô fidi Troiæ saluete penates.

* Crudelis: nec te sub tanta pericula missum 9. Ae. v. 483
Affari extremum miseræ data copia matri?

* —Salue æternum mihi maxime Palla, 11 Ae. v. 197
Æternumque vale, —

* Non hæc Euandro de te promissa parenti 45
Discedens dederam: cum me complexus euntem
Mitteret in magnum imperium:—

Vaticinari, Vide PRAEDICERE.

VELOCITAS.

* Vin age, si quid habes: in me mora non erit vlla 3 Ecl. v. 52

* Fidentemque fuga Parthum, versisque sagittis:— 3 Ge. v. 31

* —Et acri 3 Ge. v. 142

Carpere pr

* Tum

- 3 *Ge. v.* 142. † — Tum cursibus auras
 194 † Prouocet: ac per aperta volans ceu liber habenis
 AEquora, vix summa vestigia ponat arena.
 Qualis Hiperboreis Aquilo cum densus ab oris
 Incubuit:
 284 † Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus
 1 *Ae. v.* 146 † Sic ait, & dicto citius tumida æquora placat
 320 † — fatigat
 Harpalice, volucrumque fuga præuertitur Hebrum
 648 † — rapidum ad naueis præmittit Achatem.
 660 † Hæc celerans iter ad naueis tendebat Achates
 2 *Ae. v.* 701 † Iam iā nulla mora est: sequor & qua ducitis adsum
 4 *Ae. v.* 56 † At puer Ascanius medijs in vallibus acri
 Gaudet equo, iamque hos cursu iam præterit illos.
 641 † — illa gradum studio celebrabat anili,
 5 *Ae. v.* 139 † Inde vbi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes
 Haud mora, prosiluere suis: ferit æthera clamor
 Nauticus:—
 210 † At lætus Mnestheus, successuque acrior ipso,
 Agmine remorum celeri, ventisque vocatis,
 Prona petit maria, & pelago decurrit aperto.
 Qualis spelunca subito commota columba.
 Cui domus, & dulces latebroso in pumice nidæ
 Sic, Mnestheus, sic ipsa fuga secat vltima pristis
 AEquora: sic illam fert impetus ipse volantem.
 241 † Et pater ipse manu magna Portunus euntem
 Impulit: illa noto citius, volucrique sagitta
 Ad terram fugit, & portu se condidit alto
 315 † Hæc vbi dicta: locum capiunt, signoque repente
 Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt
 Effusi, nimbo similes, simul vltima signant.
 Primus abit, longeque ante omnia corpora Nisus
 Emicat: & ventis & fulminis ocyor alis,
Ae. v. 156 † Haud mora, festinant iussi, rapidisque feruntur
 Passibus:—
 303 † Hos super aduenit Volsea de gente Camilla,
 Agmen agens equitum, & florentis ære cateruas,
 Bellatrix: non illa colo, calathisve Mineræ
 Fœmineas assueta manus, sed prælia virgo
 Dura pati, cursuque pedum præuolare ventos.

- Illa vel intactæ segetis per summa volaret
 Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas,
 Vel mare per medium fluctu suspensa tument
 Ferret iter, celeres nec tingeret æquora plantas
 † — fugit illicet Ocyor Euro. 8 Ae. v. 223
 Speluncamque petit: pedibus timor addidit alas,
 † — notusque medullas 389
 Intrauit calor, & labefacta per ossa cucurrit;
 Non secus atque olim tonitru cum rupta corusco
 Ignea rima micans percurrit lumine nimbos
 † — fugit illa per vndas, 10 Ae. v. 247
 Ocyor & iaculo, & ventos æquante sagitta.
 Inde alia celerant cursus: stupet inscius ipse
 Tros Anchisiades: —
 † Nec Turnum segnis retinet mora: sed rapit acer 308
 Totam aciem —
 † Exuperatque moras, & pontes transilit altos. 658
 † Hæc fatur virgo, & pernibus ignea plantis 11 Ae. v. 718
 Transit equum cursu, frænisque aduersa prehensis
 Congreditur: —
 † Orsilochum fugiens, magnumque agitata per orbem 694
 Eludit gyro interior, sequiturque sequentem
 † — aduolat ipse 712
 (Haud mora) conuersisque fugax aufertur habenis,
 Quadrupedemque citum ferrato calce fatigat
 † Hac Aruns subit, & tacitus vestigia lustrat 768
 Qua victrix redit illa, pedemque ex hoste reportat;
 Hac iuuenis furtim celeres detorquet habenas:
 Hos aditus, iamque hos aditus, omnemque pererrat
 Vndique circuitum: —
 † — haud multa moratus 12 Ae. v. 506
 Excipit in latus. —

V E N A R I.

- † SI dum tu sectaris apros, ego retia seruo 3 Ecl. v. 75
 † Interea mistis lustrabo Mænala Nymphis. 10 Ecl. v. 55
 Aut acres venabor apros: non me vlla velabunt
 Frigora Parthenos canibus circumdare saltus
 Iam mihi per rupes videor, lucosque sonantes
 Ire: libet Partho torquere Cydonia cornu

Spicula: —

10 Ecl. v. 64 *Non illum vestri possunt mutare labores,
1 Ge. v. 139 *Tum laqueis captare feras, & fallere visco,
Inuentum, & magnos canibus circundare saltus,
Atque alius latum funda iam verberat amnem
Alta petens: —

142 * — pelagoque alius trahit humida lina:

271 *Insidias auibus moliri, incendere vepres,

307 *Tunc gruibus pedicas, & retia ponere ceruis,
Auritoque sequi lepores, tum figere damas,
Stupea torquentem, balearis verbera fundæ
Cum nix alta iacet, glaciem cum flumina trudunt.

Ge. v. 45 *Et vox assensu nemorum ingeminata remugit,
Taygetique canes, domitrixq; Epidaurus equorum,

371 *Hos non immixtis canibus, non cassibus ullis,
Puniceæve agitant pauidos formidine penæ;
Sed frustra oppositum trudentes pectore montem,
Comminus obtruncant ferro, grauiusq; rudentes
Cedunt, & magno læti clamore reportant.

vers. 419 *Sæpe etiam cursu timidos agitabis onagros,
Et canibus leporem, canibus venabere damas.
Sæpe volutabris pulsos syluestribus apros
Latratu turbabis agens, montesque per altos
Ingentem clamore premes ad retia ceruum:

1 Ar. v. 191 *Constitit hic, arcumque manu, celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates,
Ductoresque ipsos primum, capita alta ferentes,
Cornibus arboreis sternit: tum vulgus, & omnem
Miscet agens telis nemora inter frondea turbam:
Nec prius absistit, quàm septem ingentia victor
Corpora fundat humi: & numerum cum nauib. æquet.

326 *Vidistis si quam hic errantem forte sororum,
Succinctam pharetra, & maculosæ tegmine lyncis,
Aut spumantis apri cursum clamore prementem

324 *Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes

4 Ar. v. 69 *Urbe furens, qualis coniecta cerua sagitta,
Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit
Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum
Nescius: illa fuga sylvas, saltusque peragrat
Dictæos: hæret lateri letalis arundo,

*Vena-

† Venatum Aeneas, vnaque miserrima Dido
 In nemus ire parant:—
 * It portis iubare exorto delecta iuventus,
 Retia rara, plagæ, lato venabula ferro,
 Massylique ruunt equites, & odora canum vis?
 † Postquam altos ventum in mōtes atq; inuia lustrā?
 Ecce feræ saxi deiectæ vertice capræ
 Decurrere iugis: alia de parte patentes
 Transmittunt cursu campos, atque agmina cerui,
 Puluerulenta fuga glomerant, montesq; relinquunt.
 At puer Ascanius medijs in vallibus æri
 Gaudet equo: iamque hos cursu, iam præterit illos,
 Spumantemque dari pecora inter inertia votis
 Optat aprum, ut fuluum descendere monte leonem
 * Intextusque puer frondosa regius Ida,
 Veloces iaculo ceruos cursuque fatigat
 Acer, anhelanti similis: quem præpes ab Ida
 Sublimen pedibus rapuit Iouis armiger vncis.
 † —sæuitque canum latratus in auras.
 Nec verò Alcides tantum telluris obiuit:
 Fixerit æripidem ceruam licet, aut Erymanthi
 Flacarit nemora: & Lernam tremefecerit arcu,
 † —Quo littore pulcher
 Insidijs cursuque feras agitabat Iulus.
 Hic subitam canibus rabiem Coecytia virgo
 Obijcit, & noto nares contingit odore,
 Ut ceruum ardentes agerent: quæ prima malorum
 Causa fuit, belloque animos accendit agrestes
 * Hunc procul errantem rapidæ venantis Iuli
 Commouere canes, fluuio cum forte secundo
 Deflueret, ripaque æstus viridante leuaret.
 Ipse etiam eximix laudis succensus amore
 Ascanius curuo direxit spicula cornu.
 Nec dextræ erranti Deus abfuit: actaque multo
 Perque yterum sonitu, perque ilia venit arundo.
 Saucius at quadrupes nota inter tecta refugit,
 Successitque gemens stabulis, quæstuque cruentus,
 Atque imploranti similis tectum omne repleuit
 * Horrida præcipue cui gens, assuetaque multo
 Venatu nemorum.—

† Isque

9 *Ac. v. 549* *Isque ubi se Turni media inter millia vidit,
 Hinc acies atque hinc acies astare Latinas:
 Ut fera quæ densa venantum septa corona
 Contra tela furit, seseque haud nescia morti
 Inijcit, & saltu supra venabula fertur:
 Haud aliter iuuenis medios moriturus in hostes
 Irruit, & qua tela videt densissima, tendit
 591 * — Ante feras solitus terrere fugaces
 Ascanius:—

605 *Venatû inuigilant pueri, syluâsque fatigant:
 Flectere ludus equos, & spicula tendere cornu

10 *Ac. v. 707* *Ac velut ille canum morfu de montibus altis
 Actus aper, multos vesulus quem pinifer annos
 Defendit, multosque palus Laurentia, sylua
 Pastus arundinea, postquam inter retia ventum est,
 Substitit, infremuitque ferox, & inhorruit armos:
 Nec cuiquam irasci, propiusque accedere virtus:
 Sed iaculis tutisque procul clamoribus instant.
 Haud aliter, iustæ quibus est Mezentius iræ,
 Non ulli est animus stricto concurrere ferro:
 Missilibus longè, & vasto clamore lacerant.
 Ille autem impavidus partes cunctatur in omnes
 Dentibus infrendens, & tergo decurrit hastas

11 *Ac. v. 684* *Hunc illa exceptum (neq; enim labor agmine verso)
 Traiicit, & super hæc inimico pectore fatui
 Syluis te Tyrrhene feras agitare putasti

12 *Ac. v. 4* * — Pænorum qualis in aruis
 Saucius ille graui venantum vulnere pectus:
 Tum demum mouet arma leo, gaudetq; comantibus
 Executiens ceruice toros, fixumque latronis
 Impavidus frangit telum, & fremit ore eruento.

V E N E N V M.

8. *Ecl. v. 65* ***H**As herbas, a que bæc ponto mihi lecta venena
 Ipse dedit Mœris: nascuntur plurima Pontæ

1. *Ge. v. 129* *Ille malum virus serpentibus addidit atris,

2. *Ge. v. 130* *Auxilium venit, ac membris agit atra venena:

3. *Ge. v. 181* * — Lentum distillat ab inguine virus,
 Hippomanes,

*Pellis

† Pectus acerba bouum, pecorique aspergere virus,
Fouit humum:—

419

* — turpique cadauera tabo

557

* Corripuitque lacus, infecit pabula tabo

3. Ge. v. 48

* Illis ira modum supra est, læsæque venenum
Morsibus inspirant, & spicula cæca relinquunt
Affixæ venis animosque in vulnere ponunt

4 Ge. v. 246

* Perfusus sanie vittas atroque veneno:

2. Ae. v. 221

* Exin Gorgoneis Alecto infecta venenis.

7 Ae. v. 341

* Ac dum prima lues vdo sublapsa veneno

349

Pertentat sensus, atque ossibus implicat ignem:

† Occultum inspiret ignem fallasque veneno.

1. Ae. v. 692

Venia, vide P A X.

Venire, vide I R E.

V E N T V S.

* **N** Am neq; me tantum venientis sibilus Austri,
luuat—

Ecl. 5. v. 32

* Aspicè, ventosi ceciderunt murmuris auræ,

Ecl. 9. v. 53

† Omnia ventorum concurrere prælia vidi,

1. Ge. v. 318

Quæ grauidam late segetem ab radicibus imis

Sublime expulsam eruerent: ita turbine nigro

Ferret hyems, culmumque leuem stipulasq; volantes.

* — Ingeminant Austri, & densissimus humber:

333

Nunc nemora ingenti vento, nunc littora plangunt

† Continuò ventis surgentibus, aut freta ponti

356

Incipiunt agitata tumescere: & aridus altis

Montibus audiri fragor, aut resonantia longè

Littora misceri & nemorum increbescere murmur.

* Quo signo caderent Austri &c.

354

* Aestusque, pluuiasque & agentes frigora ventos:

152

* At si virgineum suffuderit ore ruborem,

430

Ventus erit, vento semper rubet aurea Phœbe.

† Cæruleus pluuiam denuntiat: igneus Euros

1. Ge. v. 453

† — Vnde serenas

1. Ge. v. 401

Ventus agat nubes, quid cogitet humidus Auster

* Et claro sylvas cernes Aquilone moueri.

2 Ge v. 660

† Omnia tunc pariter vento, nimbisque videbis

456

Feruere—

—glomerat—

1. Ge. v. 311. † glomeratque ferens incendia ventus.
 315 *Tellurem Borea rigidam spirante mouere.
 330 *Parturit almus ager, Zephyrique repentibus auris
 Laxant arua sinus: superat tener omnibus humor,
 —Nec metuit surgentes pampinus austros,
 Aut auctum cælo magnis Aquilonibus imbrem:
 —Hibernis parcebant flatibus Euri,
 360 †Viribus eniti quarum & contemnere ventos:
 Assuescant, —
 404 *Frigidus & syluis Aquilo decussit honorem
 441 *Quas animosi Euri assidue franguntque feruntque,
 3. G. v. 194. † —tum cursibus auras
 Prouocet.
 Qualis hyperboreis Aquilo cum densus ab oris
 Incubuit; Scythiæque hyemes, atque arida differt
 Nubila, tum segetes altæ, campi que natantes
 Lenibus horrescunt flabris, summæque sonorem
 Dant syluæ, longique vrgent ad littora fluctus,
 Ille volat, simul arua fuga, simul æquora vertens
 278 * —Aut vnde nigerrimus Auster
 Nascitur, & pluuio contristat frigore cælum
 318 *Ergo omni studio glaciem, ventosque niuales
 Auertes—
 322 *Vt vero Zephyris cum læta vocantibus æstas
 470 †Non tam creber, agens hyemen, ruit æquore turbo
 4. Ge. v. 9 *Quo neque sit ventis aditus (nam pabula venti
 Ferre domum prohibent.—
 29 * —Si forte morantes
 Sparserit, aut præceps Neptuno immerferit Euius
 60 *Obscuramque trahi vento mirabere nubem
 192 *Aut credunt cælo aduenientibus Euris:
 162 *Frigidus vt quondam syluis immurmurat Auster
 305 *Hoc geritur Zephyris primum impellētibus vndas
 1. Ae. v. 55 *Nimborum in patriam, loca foeta furentibus austris,
 AEoliam venit. hic vasto rex AEolus antro
 Luctantes ventos, tempestatesque sonoras
 Imperio premit ac vinclis & carcere frænat.
 Illi indignantes magno cum murmure montis
 Circum claustra fremunt: celsa sedet AEolus arce,
 Sceptra tenens, mollitque animos, & temperat iras,
 Ni

Nisi faciat, maria, ac terras, cælumque profundum
 Quippe ferant rapidi, secum verrantque per auras,
 Sed pater omnipotens speluncis abdidit atris,
 Hoc metuens molemque, & montes insuper altos
 Impoluit regemque dedit, qui fœdere certo
 Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas
 *Et mulcere dedit fluctus, & tollere vento, 70
 *Incute vim ventis, submersasque obrue puppes. 73
 Hæc ubi dicta; cauum conuersa cuspide montem
 Impulit in latus: ac venti, velut agmine facto,
 Qua data porta, ruunt, & terras turbine perflant.
 Incubueit mari, torumque à sedibus imis
 Vnà Eurūque, Notūque, ruunt, creberque procellis
 Africus, & vastos voluunt ad littora fluctus.
 *Eurū ad se / ephyrūque vocat, dehinc talia fatur: 135
 Tantāne vos generis tenuit fiducia vestri?
 Jam cælum terramque meo sine numine venti
 Miscere, & tantas audetis tollere moles,
 *Talia iactanti stridens Aquilone procella 106
 †Post mihi non simili pœna commissā luetis. 149
 Maturate fugam: regique hæc dicite vestro:
 — Tenet ille immania saxa.
 Vestras Eure domos: illa se iactet in aula
 A Eolus, & clauso ventorum carcere regnet
 *Cum subito assurgens fluctu nimbosus Orion 539
 In vada cæca tulit, penitusque procacibus austris,
 Terque vndas, superante salo, perque inuia saxa
 Dispulit —
 * — Ater quos æquore turbo 515
 Dispulerat, penitusque alias aduexerat oras
 *Atque utinam rex ipse Noto compulsus eodem 749
 Afforet Aeneas, —
 * — Sæpe illos aspera ponti 2 Ae. v. 110
 Interclusit hyems, & terruit Auster euntes.
 Undique collecti inuadunt: acerrimus Ajax
 *Aduersi rupto ceu quondam turbine venti 416
 Confligunt Zephyrusque Notusque, & lætus Eois
 Eurus equis: stridunt sylvæ, sæuitque tridenti
 Spumeus, atque imo Nereus ciet æquora fundo
 †Inde ubi prima fides Pelago, placatāque venti 3 Ae. v. 69

Dant maria, & leuis crepitans vocat Auster in altum,
Deducunt focij naues, —

130 *Prosequitur surgens à puppi ventus euntes,
Et tandem antiquis Curetum allabitur oris.

196 *Cont. auò venti voluunt mare, magna que surgunt
A Equora: dispersi iactamur gurgite vasto.

268 †Tendunt vela noti: fugimus spumantibus vndis,
Qua cursum ventusque gubernatorque vocabant

337 *Sed tibi qui cursum venti, quæ fata dedere

357 *Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro.

410 *Ast vbi digressum Sicula te admouerit oræ
Ventus, —

472 *Interea classem velis aptare iubebat
Anchises, fieret vento mora nequa ferenti.

448 * — Verio tenuis cum cardine ventus
Impulit, & teneras turbauit ianua frondes

481 * — Fando surgentes demoror Austros

513 * — Palinurus & omnes

Explorat ventos atque auribus aëra captat

528 *Dij maris, & terræ tempestatumque potentes,
Ferte viam vento facilem, & spirare secundi.
Crebrescunt optatæ auræ, portusque patefcit
Iam propior, —

568 *Interea fessos ventus cum sole reliquit

682 *Præcipites metus acer agit quocunque rudentes!
Excutere, & ventis intendere vëla secundis

687 *Ecce autem Boreas angusta à sede Pelori
Missus adest: viuo præteruchor ostia saxo

4. Al. 7. 441 *Ac veluti annosam valido cùm robore quercum
Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc
Erudere inter se certant: it stridor, & altè
Consternunt terram, concusso stipite frondes:
Ipsa hæret scopulis, —

52 *Demens? nec zephyros audis spirare secundos:

5. Al. 1. 13 *Mutati transfusa fremunt, & vespere ab alto
Consurgunt venti, atque in nubem cogitur aër,
Nec nos obniti contra, nec tendere tantum
Sufficimus: —

26 * — Equidem sic poscere ventos
Iamdudum, & frustra cerno te tendere contra:

Flecte

Flecte viam velis. —

* Hæc vbi dicta, petunt portus, & vela secundi 32

Intendunt zephyri fertur cita gurgite classis.

* — Placidi strauerunt æquora venti, 76

Creber, & aspirans rursus vocat Auster in altum

* Prosequitur surgens à puppi ventus euntes 777

* A Eneam credam quid enim fallacibus Austris, 850

Et cæli toties deceptus fraude sereni?

* O nimium cælo, & pelago confise sereno, 870

* Treis notus hybernas immensa per æquora noctes 6 Ae. v. 355

Vexit me violentus aqua. —

† Nunc me fluctus habet, versantque in littore venti 362

* Aspirant auræ in noctem — 7 Ae. v. 8

* Neptunus ventis impleuit vela secundis, 23

Atque fugam dedit, & præter vada feruida vexit.

Iamque dies aderat. —

* Cum venti posuere, omnisque repente resedit 27

Flatus, & in lento luctantur marmore tonfæ

* Qui tempestatum regem, ventosque furentes 10. Ae. v. 37

AEolia excitos? —

* Proque viro nebulam, & ventos obtendere inanes 82

* — Fremebant 96

Cœlicolæ, assensu vario: ceu flamina prima

Cum deprensa fremunt syluis, & cæca volutant

Murmura, venturos nautis prodentia ventos.

* Tū zephyri posuere: premit placida æquora pontus. 104

* Nunc hi, nunc illi: certatur limine in ipso 355

Ausoniæ. Magno discordes æthere venti

Prælia ceu tollunt, animis, & viribus æquis,

Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedit:

Anceps pugna diu; stant obnixi omnia contrâ.

Haud aliter Troianæ acies, aciesque Latinæ

Concurrunt, hæret pede pes, densusque viro vir.

* — Vos ô potius miserescite venti; 676

In rupes, in saxa, volens vos Turnus adoro,

Ferte ratem, fauisque vadis immitte Syrtis,

Quo neque me Rutuli, neque conscia fama sequatur.

* — Partem volucres disper sit in auras, 11. Ae. v. 795

* Non dedit, inque notos vocem vertere procellæ. 758

* Ac velus Edoni Boreæ cum spiritus alto 12. Ae. v. 365

- Insonat Aegæo, sequiturque ad littora fluctus,
 Quà venti incubuere fugam dant nubila cælo.
 Sic Turno, quacunque viam secat, agmina cedunt,
 Conuersæque ruunt acies: fert impetus ipsum
 Et cristam aduerso curru quatit aura volantem
 455 *Ante volant, sonitumque ferunt ad littora venti.
-

V E N V S T A S.

- 1 *Ae. v. 593* * — Claraque in luce refulsit:
 Os, humerosque deo similis: namque ipsa decoram
 Cæsariem nato genitrix, lumenque iuventæ
 Purpureum, & latos oculis adflarat honores.
 Quale manus addunt ebori decus: aut vbi flauo
 Argentum, pariusve lapis circundatur auro.
 75 *Sunt mihi bis septem præstanti corpore Nymphæ:
 Quarum, quæ forma pulcherrima, Deioperam
 Connubio iungam stabili, —
 79 † — Et pulchra faciat te prole parentem.
 500 *Regina ad templum forma pulcherrima Dido
 Incessit. —
 2 *Ae. v. 285* * — Quæ causa indigna serenos
 Fœdauit vultus? —
 4. *Ae. v. 41* * — Ipse ante alios pulcherrimus omnes
 Infert se socium Aeneas, —
 150 *Aeneas, tantum egregio decus enitet ore.
 328 * — Si quis mihi paruulus aula
 Luderet Aeneas, qui te tantum ore referret
 558 †Omnia Mercurio similis, vocemque, coloremque,
 Et crines flauos, & membra decora iuventæ
 5. *Ae. v. 295* *Euryalus forma insignis, viridique iuuenta,
 570 *Extremus, formæque ante omnes pulcher Iulus
 6 *Ae. v. 862* *Egregium forma iuuenem, & fulgentibus armis:
 Sed frons læta parum, & deiecto lumina vultu
 7 *Ae. v. 649* *Filius huic iuxta Lausus: quo pulchrior alter
 Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni.
 9 *Ae. v. 581* *Stabat in egregijs Arcentis filius armis,
 Pictus acu clamydem, & ferrugine clarus Ibera:
 Insignis facie, —
 10. *Ae. v. 132* *Ipse inter medios, Veneris iustissima cura,

Dardanius caput ecce puer detectus honestum,
 Qualis gemma micat, fuluum quæ diuidit aurum,
 Aut collo decus aut capiti: vel quale per artem
 Inclusum buxo, aut Oricia Terebintho
 Lucet ebur: fusos ceruix cui lactea crines
 Accipit, & molli subnectit circulus auro,
 * Hic iuuenem agresti sublimem in stramine ponunt, 11 *Ac. v. 67*
 Qualem virgineo demessum pollice florem,
 Seu mollis violæ, seu languentis hyacinthi:
 Cui neque fulgor adhuc, nec dum sua forma recessit.
 Non iam mater alit tellus, viresque ministrat.
 * Labitur exanguis, labuntur frigida lætho 818
 Lumina: purpureus quondam color ora reliquit
 Accepit vocem lachrymis Lauinia matris.
 * Flagrantes perfusa genas: cui plurimus ignem 12 *Ac. v. 65*
 Subiecit rubor, & calefacta per ora cucurrit.
 Indum sanguineo veluti violauerit ostro
 Si quis ebur: vel mista rubent vbi lilia multa
 Alba rosa, tales virgo dabat ore colores.
 * Olim arbos, nunc artificis manus ære decoro 210
 Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis.

V E N V S.

* **P**arta meæ veneri, sunt munera: namque notavi 3 *Ecl. v. 68*
 Formosæ myrtus Veneri: sua laurea Phœbo
 * Atque illum (Iouem) — 1 *Ac. v. 227*
 Tristior, & lachrymis oculos suffusa nitentis
 Alloquitur Venus: O qui res hominumque deumque
 * Virginis os habitumque gerens, & virginis arma 319
 Spartanæ, —
 * Dixit: & auertens rosea ceruice refulsit: 406
 Ambrosiæque comæ diuinum vertice odorem
 Spirauere, pedes vestis defluxit ad imos:
 Et vera incessu patuit dea. —
 * At Cytherea nouas artes, noua pectore versat 661
 Consilia, —
 * Ergo his aligerum dictis affatur Amorem: 667
 Nate, meæ vires, mea magna potentia solus,
 Nate, patris summi qui tela Typhoëa, temnis,

Ad te confugio, & supplex tua numina posco.
Frater vt Aeneas pelago tuus omnia circum
Littora iactetur—

2 *Ae. v. 589* *Cùm mihi se, non antè oculis tam clara videndam
Obtulit, & pura per noctem in lucere fulsit

Alma parens, confessa deam, qualisque videri
Cœlicolis, & quanta solet: dextrâque prehensum
Continuit: roseoque hæc insuper addidit ore,
Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras?

3 *Ae. v. 608* *At Venus, ætherios inter Dea candida nimbos
Dona ferens aderat: natumque in valle reducta,
Vt procul è gelido secretum flumine vidit.
Talibus affata est dictis, scque obtulit ultro:
En perfecta mei promissa coniugis arte
Munera:—

10 *Ae. v. 16* *Iuppiter hæc paucis: at non Venus aurea contra
Pauca refert:—
O pater ô hominum—

51 *Est Amathus, est celsa mihi Paphos atque Cythera,
Idaliæque domus,—

12 *Ae. v. 411* *Hic Venus indigno nati concussa dolore
Dictamnium genitrix Cretea carpit ab Ida.
Hoc Venus obscuro faciem circumdata nimbo
Detulit: hoc fuscum labris splendentibus amnem
Inficit, occultè medicans, spargitque salubris.
Ambrosiæ succos, & odoriferam Panaceam,

427 *Non hæc humanis opibus, non arte magistra
Proueniunt, neque te Aeneas mea dextera seruat:
Maior agit Deus: atque opera ad maiora remittit

553 *Hic mentem Aeneæ genitrix pulcherrima misit,
Iret vt ad muros. —

V E R.

3 *Ecl. v. 56* * **E**T nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos:
Nunc frondent syluæ: nunc formosissimus annus

7 *Ecl. v. 55* * Omnia nunc rident:

9 *Ecl. v. 40* *Hic ver purpureum: varios hic flumina circum
Fundit humus flores: hic candida populus antro
Imminet,—

*Vere

- *Vere nouo, gelidus canis cum montibus humor
Liquitur, & Zephyro putris se gleba resoluit 1 Ge. v. 45
- *Candidus auratis aperit cum cornibus annum 217
Taurus, & aduerso cedens Canis occidit astro
- * — Vel cum ruit imbriferum ver, 1. Ge. v. 313
- *Optima vinetis fatio est, cum vere rubenti 2 Ge. v. 319
Candida venit auis, longis inuisa colubris
- *Ver adeo frondi nemorum, ver vtile syluis: 2 Geo. v. 323
Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt;
Auiæ tum resonant aubus virgulta canoris:
Parturit alinus ager, Zephyrique tepentibus auris
Laxant arua sinus: superat tener omnibus humor
- Vide plura ibidem.*
- Nec metuit surgentes pampinus Austros,
Sed trudit gemmas, & frondes explicat omnes.
- *Ergo vbi ver nactæ sudum, camposque patentes: 4 Ge. v. 77
- *Hoc geritur Zephyris primum impellentib. vndas, 305
Ante nouis rubeant quam prata coloribus, ante
Garrula quam tignis nidum suspendat hirundo.

V E S T I M E N T V M.

- * **I**nde lupæ fuluo nutricis tegmine lætus 1 Ae. v. 279
Romulus excipiet gentem: —
- * Romanos rerum dominos, gentemque togatam 286
- *Virginis os habitumque gerens, & virginis arma 319
Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes.
- *Virginibus Tyrijs mos est gestare pharetram, 340
Purpureoque altè furas vincire cothurno
- *Vidistis si quam hic errantem fortè sororum, 316
Succinctam pharetra, & maculosæ tegmine lyncis
- *Arte laboratæ vestes, ostroque superbo. 643
- *Spirauere pedes vestis defluxit ad imos: 408
Et vera incessu patuit Dea, —
- *Crinibus Iliades passis peplumque ferebant. 484
- † Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo, 4 Ae. v. 137
Cui pharetra ex humero, crines nodantur in aurum:
Aurea purpuream subnectit fibula vestem
- † — occurrit Aestes 5 Ae. v. 37
Horridus in iaculis, & pelle Libystidis yrsa.

Perfusæ vestes. —

250 *Victori chlamydem auratam quā plurima circum
Purpura Mæandro duplici Melibæa cucurrit,
Intextusque puer frondosa regius Ida,
Veloces iaculo ceruos cursuque fatigat:
Acer, —

646 *Munera præterea Niacis erepta ruinis
Ferre iubet: pallam signis auroque rigentem,
Et circumtextum croceo velamen achanto,
Ornatus Argitæ Helenæ, quos illa Mycenis.
Pergama cum peteret, inconcessosq; Hymenæos,
Extulerat, matris Ledæ mirabile donum.
Præterea sceptrum, Ilione quod gesserat olim
Maxima natarum Priami: colloque monile
Baccatum, & duplicem geminis auroque coronam:

6 *Ac. v.* 555 *Tisiphoneque sedens palla succincta cruenta,
Vestibulum insomnis seruat —

645 *Nec non Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris: —

7 *Ac. v.* 248 *Iliadumque labor, vestes: —

251 *

— Nec purpura regem

Picta mouet, nec sceptrum mouent Priameia tantum

666 *Ipse pedes tegmen torquens immane leonis

Terribili impexum scuta cum dentibus albis,

Indutus capiti: sic regia tecta subibat

Horridus, Herculeoq; humeros innexus amictu.

688 * — Fuluosque lupi de pelle galeros

Tegmen habet capiti: vestigia nuda sinistri

Instituere pedis: crudus tegit altera pero,

814 *Attonitis inhians animis, ut regius ostro

Velet honos leueis humeros: ut fibula crinem

Auro internectat lyciam ut gerat ipse pharetram,

Et pastoralet præfixa cuspide myrtum.

Ac. v. 32 *Populeas inter senior se attollere frondes

Visus: eum tenuis glauco velabat amictu

Carbasus, & crines ymbrosa tegebat arundo

457 *Consurgit senior, tunicæque inducitur artus.

Et Tyrrhena pedum circundat vincula plantis.

Tum lateri atque humeris tegeæcum subligat enssem:

Demissa

Demissa ad læua Pantheræ terga retorquens.

* Ducunt exortem A Eneæ, quem fulua leonis
Pellis obit totum, præfulgens vnguibus aureis

552

* Aurea cæsarees ollis, atque aurea vestis:

659

Virgatis lucent sagulis tum lactea colla

Auro innectuntur:—

* Et scissa gaudens vadit Discordia palla.

8 *Ae. v. 702*

* Vobis picta, croco & fulgenti murice vestis,

9 *Ae. v. 614*

Desidia cordi, iuuat indulgere choreis:

Et tunicae manicas, & habent redimicula mitrae.

* — Huic gladio perque ærea scuta,

10 *Ae. v. 313*

Per tunicam squalentem auro, latus haurit apertum.

* — rapiens immania pondera baltei,

496

Quæ bonus Eurytion multo cælauerat auro

* Torus collucens veste, atque insignibus armis,

539

* Et tunicam molli mater quam neuerat auro:

818

* Tum geminas vestes, ostroque, auroq; rigentes,

11 *Ae. v. 72*

Extulit A Eneas: quas illi, læta laborum,

Ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido

Fecerat; & tenuit telas discreuerat auro.

Harum vnam iuueni, supremum mœstus honorem,

Induit:—

* Pro crinali auro, pro longæ tegmine pallæ,

576

Tygridis exuuia per dorsum à vertice pendent

* Cui pellis latos humeros, erepta iuuenco

679

Pugnatori, operit: caput ingens oris hiatus,

Et mæte texere lupi, cum dentibus albis,

Agrestisque manus armat sparus:—

* Aureus ex humeris sonat arcus, & aurea vati

774

Cassida: tum croceam chlamydemq; sinusq; crepantes

Carbascos, fuluo in nodum collegerat auro,

Pictus acu tunicas, & barbaræ regmina crurum,

* — Quem pellis ahenis

770

In pluuiam squammis, auro conferta tegebat.

Ipse peregrina ferrugine clarus, & ostro

Spicula torquebat:—

* Interea reges, ingenti mole Latinus

12 *Ae. v. 161*

Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum

Aurati bis sex radij fulgentia cingunt:

Solis aui specimen:—

- 169 *Procedunt castris, puraque in veste sacerdos
 273 *Horum vnum ad medium, teritur qua sutulis aluo
 Balteus, & laterum iuncturas fibula mordet,
 Egregium forma iuuenem—
 602 *Purpureos moritura manu discindit amictus.
 609 * —it scissa veste Latinus
 Coniugis attonitus fatis, vrbiſque ruina:
 Caniciem immundo perfusam puluere turpans
 1 Ge. v. 463 *Nec varios inhiant pulchra testudine postes,
 4 Ge. v. 465 *Illusasque auro vestes:—
 1 Ge. v. 818 *Et tunicam, molli mater quam neuerat auro.
 Maph. *Vadat, & Andromachæ quondā data munera vestes
 179. Intextas auro ferat:—

Victima, Vide SACRIFICARE.

V I C T O R I A.

- 3 Ge. v. 12 ***P**rimus Idumæas referam tibi Mantua palmas:
 32 ***P**Et duo rapta manu diuerso ex hoste trophæa,
 Bisque triumphatas utroque ab littore gentes,
 71 *Illi victor ego & Tyrio conspectus in ostro
 Centum quadrijugos agitabo ad flumina currus.
 49 *Seu quis Olympiææ miratus præmia palmæ
 Palcit equos—
 108 *Iamque humiles, iamque elati sublime videntur
 Aëra per vacuum ferri, atque assurgere in auras:
 Nec mora, nec requies, at fuluæ nimbus arenæ
 Tollitur: humescunt spumis, flatuque sequentum:
 Tantus amor laudum, tantæ est victoria curæ.
 Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus
 Iungere equos, rapidisque rotis insistere victor.
 224 * —sed alter
 Victus abit, longeque ignotis exulat oris,
 Multa gemens ignominiam plagasque superbi
 Victoris, tum quos amisit inultus amores,
 1 Ge. v. 84 *Vſque adeo obnixi non cedere, dum grauis aut hos,
 Aut hos versa fuga victor dare terga coëgit
 1 v. 293 *Hunc tu olim cœlo spolijs orientis onustum
 Accipies securus:—

*Bellum

- *Bellum ingens geret Italia, populosque feroces
Contundet, moresque viris & moenia ponet. 267
- *Cum domus Assarici Pthiam claraeque Mycenas 288
Servitio premet, ac victis dominabitur Argis,
— Iustitiaque dedit gentes fienare superbas.
- *Non ea vis animo, nec tanta superbia victis, 533
— genitor tum Belus optimam
Vastabat Cyprum, & victor ditione tenebat 1 Ae. v. 625
- * — Quantum mutatus ab illo est 2 Ae. v. 274
Hectore, qui redit exuvias indutus Achillis
Vel Danaum Phrygios iaculatus puppibus ignes.
- *Vna salus victis nullam sperare salutem. 354
— Victorque Sinon incendia miscet 329
Insultans, —
- *Quondam etiam victis redit in praecordia virtus 2 Ae. v. 368
Victoresque cadunt Danai: —
- *Non ita nuncque etsi nullum memorabile nomen 583
Feminea in poena est, nec habet victoria laudem;
Extinxisse nefas tamen & sumpsisse merentis
Laudabor poenas, —
- * — Patriasque Mycenas 577
Aspiciet: partoque ibit regina triumpho:
Iliadum turba, & Phrygijs comitata ministris?
- * — Magnum & memorabile nomen: 4 Ae. v. 94
Vna dolo diuini si femina victa duorum est,
* Tum fatus Anchisa, cunctis ex more vocatis, 5 Ae. v. 244
Victorem magna praconis voce Cleanthum
Declarat, viridique aduelat tempora lauro.
Muneraque in naucis ternos aptare iuuentos,
Vinaque, & argenti magnum dat ferre talentum.
Ipsis praecipuos ductoribus addit honores.
Victori chlamydem auratam, quam plurima circum
Purpura: —
- *Hic iuuenis iam victor ouans vestigia presso 331
Haud tenuit ritubata solo —
- *Hic victor superans animis tauroque superbus: 5 Ae. v. 473
— Hic victor caestus, artemque repono. 484
- *Sic fatus, cingit viridanti tempora lauro: 539
Et primum ante omnes victorem appellat Acestem,
- *Aspice, ut insignis spolijs Marcellus opimis 6 Ae. v. 856
Ingre-

Ingreditur, victorque viros supereminet omnes.
Ter itaque arma patri suspendet capta Quirino.

861 *Atque hic Aeneas (vna namque ire videbat)
Egregium forma iuuenem, & fulgentibus armis:
Ille triumphata Capitolia ad alta Corintha
Victor aget currum caesis insignis Achiuis,
Eruct ille Argos, —

7 Ae. v. 655 *Post hos insignem palma per gramina currum,
Victoresque ostentat equos, —

7 Ae. v. 698 *Ibant aequati numero, regemque canebant:
Ceu quondam niuei liquida inter nubila cygni,
Cum sese è pastu referunt, & longa canoros
Dant per colla modos: sonat amnis, & Asia longè
Pulsa palus. —

8 Ae. v. 146 * — Crudeli daunia bello

Insequitur: nos si pellant, nihil adfore credunt,
Quin omnem Hesperiam penitus sua sub iuga mittant.
Et mare quod supra, teneant, quodque alluit infra,

561 *Qualis eram, cum primam aciem Preneste sub ipsa
Straui, scutorumque incendi victor aceruos,
Et regem hac Herilum dextra sub tartara misi.
Nascenti cui tres animas Feronia mater,
Horrendum dictu, dederat, terna arma mouenda.
Ter letho sternendus erat: cui tum tamen omnes
Abstulit haec animas dextra: & totidem exiit armis.

538 *Quas penas mihi Turne dabis, quā multa sub undas
Scuta virum, galeasque, & fortia corpora volues
Tybri pater? —

685 *Hinc ope Barbarica, variisque Antonius armis,
Victor ab Aurorae populis, & littore rubro,
A Egyptum viresque Orientis, & vltima secum
Bactra vehi, —

714 *At Caesar triplici inuectus Romana triumpho
Moenia, dijs Italis, votum immortale sacrat,
Maxima tercentum totam delubra per urbem
Laetitia, ludisque viae, plausuque fremebant:
Omnibus in templis matrum chorus, omnibus arae,
Ante aras terram caesi strauere iuueni.
Ipse sedens niueo candentis limine Phoebi
Dona, recognoscit populorum aptatque superbis.

Posti-

Postibus: incedunt victæ longo ordine gentes,
 Quam variæ linguis, habitu tam vestis, & armis,
 Hic Nomadum genus, & discinctos Mulciber Afros,
 Finxerat, —

* Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
 Contigerit victori, & prædæ ducere sortem;
 Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis
 Aureus: ipsum illum clypeum, cristasque rubentes
 Excipiam forti, —

9. *Æt.* v. 267

— captiuosque dabit, suâque omnibus arma.
 Insuper id campi, quod rex habet ibse Latinus.

* Victores præda Rutuli, spoliisque potiti.

450

* — Vincant quos vincere mauis. 10. *Æt.* v. 43

* Aut spolijs ego iam raptis laudabor opimis,

449

Aut letho insigni: —

* Victoremque ferant morientia lumina Turni.

463

* Da nunc Tybri pater ferro, quod missile libro,

421

Fortunam, atque viam duri per pectus Halefi:

Hæc arma, exuiâsque viri tua quercus habebit.

* — Et læuo pressit pede talia fatus

495

Exanimum, rapiens immania pondera baltei,

Quem bonus Eurition multo celauerat auro.

Quo nunc Turnus ouat spolio, gaudetque potitus

* Turno tempus erit: magno cum optauerit emptum 503

Intactum Pallanta, & cum spolia ista, diemque

Oderit. —

* — Non hic victoria Teucrûm

528

Vertitur: haud anima vna dabit discrimina tanta:

* — Arma Serestus

541

Læta refert humeris, tibi, rex Grandive, trophæum.

* AËgeon qualis, centum cui brachia dicunt,

565

Centenasque manus, quinquaginta oribus ignem,

Pectoribusque arsisse, louis cum fulmina contra,

Et paribus streperet clypeis, tot stringeret enses:

Vt semel intepuit mucro: —

* Dextra mihi deus, & telum quod missile libro.

773

Nunc adsint: voueo prædonis corpore raptis

Indutum spolijs, ipsum te Lausæ trophæum

AENEÆ, dixit. —

* Quod super est hæc sunt spolia, & de rege superbo

11. *Æt.* v. 5

Primitiæ,

Primitiæ, manibusque meis Mezentius hic est
Maxima res effecta, viri: timor omnis abesto:

289 * Hectoris Aeneæque manu victoria Graium
Hæsit, & in decimum vestigia rettulit annum

397 * Et quos mille die victor sub tartara misi.

384 * — Tot quando stragis aceruos

Teucrorum tua dextra dedit, passimque trophæis
Insignis agros: possit quid viuuda virtus
Experiare licet. —

416 † Ille mihi ante alios, fortunatusque laborum,
Egregiusque animi: qui ne quid tale videret,
Procubuit moriens, & humum semel ore momordit,

421 * Sin & Trojanis cum multo gloria venit
Sanguine: suntque illis sua funera, —

436 * Non adeò has exosa manus victoria fugit.
Ut tanta quicquam pro spe tentare recusem.
Ibo animis contra: vel magnum præstet Achillem
Ille licet. —

688 * — Nomen tamen haud leue partum
Manibus hoc referes, telo cecidisse Camillæ.

10 Aeneid. v. 829 * Hoc tamen infelix miseram solabere mortem.
Aeneæ magni dextra cadis: —

11 Aeneid. v. 718 * Hæc fatur virgo, & pernicious ignea plantis
Transit equum cursu, frænisque aduersa præhensis
Congreditur, pœnasque inimico à sanguine sumit,
Quam facile accipiter saxo facer ales ab alto
Consequitur pennis sublimem in nube columbam
Comprensamque tenet. pedibusque euiscerat vinctis:
Tum cruor, & vulsæ labuntur ab æthere plumæ.

750 † Sustinet à iugulo dextram, & vim viribus ext.
Utque volans alte raptum cum fulua draconem
Fert aquila, implicuitque pedes, atq; unguibus hæsit
Saucius at serpens sinuosa volumina versat,
Arrectisque horret squammis, & sibilat ore,
Arduus insurgens, illa haud minus virget adunco
Luctantem rostro, simul æthera verberat alis:
Haud aliter prædam Tyburum ex agmine Parthorum
Portat ouans, ducis exemplum euentumque secuti
Meonidæ incurrunt. —

408 † Nunquā animam talem dextra hac (abesse moueri)
Amittes:

Admittes: habitet tecum, & sit pectore in isto.

* Da pater hoc nostris aboleri dedecus armis

789

Omnipotens: non exuias pulsa ve trophaeum

Virginis, aut spolia vlla peto: mihi caetera laudem

Facta ferant, haec dira meo dum vulnere pestis

Pulsa cadat, patriam remeabo inglorius urbem

* Cesserit Ausonio si fors victoria Turno,

12 Aeneid. v. 133

Conuenit Euandri victis discedere ad urbem:

Cedet Iulus agris: nec post arma vlla rebelles

Aeneadae referent, ferro ve haec regna laceffent.

Sin nostrum annuerit nobis victoria Martem,

Vt potius reor, & potius dii numine fiment;

Non ego, nec Teucri Italos parere iubebo,

* Talibus occurrit dictis: hac Turne sequamur

625

Troiugenas, qua prima viam victoria pandit:

Sunt alij, qui tecta manu defendere possunt

† Et nos saeva manu mittamus funera Teucri:

629

Nec numero inferior, pugnae nec honore recedes:

V I D E R E.

* Si qua fortè ferant oculis sese obuia nostris:

6. Ecl. v. 56

Errabunda bouis vestigia:—

* Constitit, & Libiae defixit lumina regnis.

1 Aeneid. v. 230

* —Cum Iuppiter, aethere summo

227

Prospiciens mare veliuolum, terrasque iacentes,

* —Locosque

301

Explorare nouos, quas vento accesserit oras,

* Namque subingenti lustrat dum singula templo,

457

Artificumque manus inter se operumque laborem

Miratur: videt Iliacas ex ordine pugnas,

* Sic ait, atque animum pictura pascit inani

463

* Haec dum Dardanio Aeneae miranda videntur:

498

Dum stupet, obrutuque haeret defixus in vno:

* —Dant clara incendia lucem

2 Aeneid. v. 56

Erranti, passimque oculos per cuncta ferenti.

Respicio, & quæ sit me circum copia, lustro:

* —Nec post oculis est reddita nostris.

564

Nec prius amissam respexi, animumque reflexi:

† Cum mihi se, non antè oculis tam clara videndam

740

Obtulit:—

- 604 *Aspice, namque omnem, quæ nunc obducta tuenti
Mortales habet at visus tibi, & humida circum
Caligat, nupem eripiam. —
4. *Æt. v.* 220 *Audiit omnipotens, oculosque ad mœnia torfit
Regia: —
1. *Æt. v.* 184 †Aeneas scopulum interea conscendit, & omnem
Prospectum latè pelago petit: Anthea si quem
Iactatum vento videat: —
4. *Æt. v.* 358 * — Ipse deum manifesto in lumine vidi
Intrantem muros —
- 362 *Talia dicentem iam dudum auersa tuctur
Huc illuc voluens oculos, totumque pererrat
Luminibus tacitis, & sic accensa profatur:
- 370 *Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?
- 372 *Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis
- 661 *Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto
Dardanus: —
- 691 * — oculisque errantibus alto
Quæsiuit cælo lucem, ingemuitque reperta
3. *Æt. v.* 577 *Postquam omnem læti confessum oculosque suorum,
Lustrauiere in equis: —
- 507 *Post acer Mnestheus adducto constitit arcu
Alta petens, pariterque oculos telumque tetendit:
- 64 * — pontumque profundum
Aspectabant: —
- 611 *Conspicit ingentem concursum, & littora lustrat,
Desertosque videt portus, —
- 847 *Cui vix attollens Palinurus lumina fatur
6. *Æt. v.* 145 *Ergo altè vestiga oculis, & ritè repertum
Carpe manu: namque ipse volens. —
- 199 *Pascentes illæ tantum prodire volando.
Quantum acie possent oculi seruare sequentum.
- 467 * — & torua tuentem:
Illa solo fixos oculos auersa tenebat.
Nec magis incepto vultum sermone mouetur,
Quam si dura filex, aut stet Marpesia cautes.
6. *Æt. v.* 487 *Nec vidisse semel satis est, iuuat vsque morari
- 577 * — Tum Tartarus ipse
Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras,
Quantus ad ætherium cæli suspectus Olympum
- *Nec

†Nec non & Tytion terræ omniparentis alumnum. 595

Cernere erat:—

*Talibus Ilionei dictis, defixa Latinus

7 *Ac. v. 249*

Obturi tenet ora, soloque immobilis hæret,

Intentos voluens oculos: nec purpura regem

Picta mouet, nec sceptrum mouent Priameia tantum:

†Sanguineam torquens aciem, toruumve repente

399

Clamat.—

†Dirigere oculi,—

447

—tum flammea torquens

Lumina,—

*Dixerat Aeneas: ille os, oculosque loquentis

8. *Ac. v. 152*

Iamdudum & totum lustrabat lumine corpus:

Tunc sic pauca refert:

*Ecce furens animis aderat Tirynthius, omnemque

232

Accessum lustrans, huc ora ferebat, & illuc,

Dentibus infrendens: ter totum feruidus ira

Lustrat Auentini montem:—

* —Pedibusque informe cadauer

264

Protrahitur: nequeunt expleri corda tuendo

Terribiles oculos, vultum, villosaque setis

Pectora semiferi, atque extinctos faucibus ignes

*Miratur, facilesque oculos fert omnia circum

310

Aeneas, capiturque locis, & singula lætus

Exquiratque, auditque virum monimenta priorum

*Stant pauidæ in muris matres, oculisque sequuntur

592

Pulueream nubem & fulgentes ære cateruas

*Ille Deæ donis & tanto lætus honore

617

Expleri nequit, atque oculos per singula voluit:

*In medio classes æratas, Actia bella

675

Cernere erat:—

*Lumina clara micant somno vinoque soluti

9. *Ac. v. 189*

Procubere:—

* —aut quicumque oculis hæc aspicit æquis

209

* —Stupet in Turno, corpusque per ingens

10. *Ac. v. 446*

Lumina voluit, obitque truci procul omnia visu:

*Sic ait atque oculos Rutulorum reiecit aruis.

443

†—Cuperem ipse parens spectator adesset

463

*Victoremque ferant morientia lumina Turni

418

*Vt senior letho canentia lumina soluit

772

- 772 *Atque oculis spatium emensus, quantum satis hastæ
 769 *Huic contra Aeneas speculatus in agmine longo
 Obuius ire parat. —
 760 *Hinc Venus, hinc contra spectat Saturnia Iuno.
 11. *Ae. v.* 479 * — Iuxtaque comes Lauinia virgo,
 Causa mali tanti, atque oculos delecta decoros
 507 *Turnus ad hæc oculos horrenda in virgine fixus:
 745 *Tollitur in cælum clamor, cunctique Latini
 Conuertere oculos —
 800 *Conuertere animos acres, oculosque tulere
 Cuncti ad reginam Volsci: —
 12. *Ae. v.* 70 *Illum turbat amor, figitque in virgine vultus:
 Ardet in arma magis. —
 134 *At Iuno ex summo —
 Prospiciens tumulo, campum spectabat, & ambas
 Laurentum, Troumque acies, urbemque Latini,
 151 *Non pugna aspiciere hanc oculis, non fœdera possum
 6. *Ae. v.* 754 *Et tumulum capit, vnde omnes longo ordine possit
 Aduersos legere & venientum discere vultus
 12. *Ae. v.* 446 *Vidit ab aduerso venientes aggere Turnus,
 Videre Ausonij. —
 466 * — Solum densa in caligine Turnum
 Vestigat lustrans. —
 481 *Haud minus Aeneas tortos legit obuius orbes,
 Vestigatque virum —
 483 *Voce vocat, quoties oculos coniecit in hostem
 557 *Ille ut vestigans diuersa per agmina Turnum
 Huc atque huc acies circumtulit aspicit urbem
 638 *Vide oculos ante ipse meos, me voce vocantem
 Murranum oppetere. —
 595 *Regina ut tectis venientem prospicit hostem
 670 *Ardentis oculorum orbes ad mœnia torfit
 Turbidus, æque rotis magnam respexit ad urbem.
 704 † — Et Troes & omnes
 Conuertere oculos Itali: quique alta tenebant.

V I N C V L V M.

- Ecl. 6. v.* 19 * — Inijciunt ipsis ex vincula sertis
Ecl. 6. v. 23 * — Quo vincula nectitis, inquit.

*Necte

- *Necte tribus nodis ternos Amarylli colores: *Ecl. 8. v. 77*
 Necte Amarylli modo & Veneris, dic vincula necto.
 †Verum vbi correptum manibus, vinclisque tenebis, *4 Ge. v. 406*
 Tum variæ illudent species, atque ora ferarum,
 †Aut acrem flammæ sonitum dabit, atque ita vinclis *4 Ge. v. 409*
 Excidet. —
 †Cum clamore ruit magno, manicisque iacentem *439*
 Occupat. —
 †Imperio premit, ac vinclis, & carcere frænat *1 Ae. v. 548*
 † — Diræ ferro & compagibus arctis *292*
 Claudentur belli portæ: furor impius intus
 Sæua sedens super arma, & centum vinctus ahenis
 Post tergum nodis, —
 †Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctum *2 Ae. v.*
 Pastores ducebant —
 †Ipse viro primus manicas, atque arcta leuari *146*
 Vincla iubet Priamus. —
 *Sustulit exutas vinclis ad sydera palmas *153*
 †Corripiunt, spirisque ligant ingentibus — *217*
 †Ille simul manibus tendit diuellere nodos *220*
 † — Pedibusque rotarum — *235*
 Subijciunt, lapsus & stupea vincula collo
 Intendunt —
 Sacra canunt, funemque manu contingere gaudent
 †Lumina, nam teneras arcebant vincula palmas *460*
 † — Tortosque incidere funes *4 Ae. v. 578*
 † — Vaginæque eripit ensem *579*
 Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro:
 † — Auem contingere ferro *5. Ae. v. 509*
 Non valuit, nodos, & vincula linea rupit,
 Queis innexa pedem malo pendebat ab alto
 †Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum *7 Ae. v. 15*
 Vincla recusantum & sera sub nocte rudentum.
 †Hinc exaudiri gemitus & sæua sonare *6 Ae. v. 557*
 Verbera: tum stridor ferri: tractæque catenæ.
 Constitit Aeneas, strepitumque exterritus hausit
 †Et flauium vinclis innaret Cloelia ruptis *8. Ae. v. 651*
 † — Et sua quæque *9 Ae. v. 118*
 Continuò puppes abrumpunt vincula ripis
 *Victus amore tui, cognato sanguine victus, *12 Ae. v. 29*

V I N D I C T A.

1. *Æt. v. 140*2. *Æt. v. 94*

† **P**ost mihi non simili pœna commissa luctis
 † Nec tacui demens: & me fors si qua tulisset,
 Si patrios vnquam remeassem victor ad Argos,
 Promisi vltorem, & verbis odia aspera moui.

366

* — Nec soli pœnas dant sanguine Teucri:

138

† — Exoptatumque parentem,
 Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent
 Effugia, & culpam hanc miserorum morte piabunt.

575

† Exarsere ignes animo: subit ira cadentem
 Vlcisci patriam, & sceleratas sumere pœnas.
 Scilicet hæc Spartam incolumis patriasque Mycenæ
 Aspiciet? —

Non ita: namque & si nullum memorabile nomen
 Fœminea in pœna est, nec habet victoria laudem;
 Extinxisse nefas tamen, & sumpsisse merentis
 Laudabor pœnas, animumq; expleffe iuuabit
 Vltricis flammæ, & cineres satiasse meorum

669

* — Sinite, instaurata reuisam
 Prælia. numquam omnes hodie moriemur inulti.

3. *Æt. v. 604*

* Pro quo: si sceleris tanta est iniuria nostri,
 Spargite me in fluctus; vastoque immergite ponto.
 Si pereō manibus hominum, perijsse iuuabit

628

* Haud impune quidem, nec talia passus Vlysses,
 Oblitusque sui est Ithacus discrimine tanto:
 Nam simul expletus dapibus, vinoque sepultus,

— Nos magna precati

Numina, sortitique vices, vna vndique circum
 Fundimur, & telo lumen terebramus acuto,
 Ingens, quod torua solum sub fronte latebat,
 Et tandem læti sociorum vlciscimur umbras

4. *Æt. v. 381*

* I, sequere Italiam ventis: pete regna per vndas.
 Spero equidem medijs (si quid pia numina possunt)
 Supplicia hausurum scopulis: & nomine Dido
 Sæpe vocaturum: sequar atris ignibus absens.
 Et cum frigida mors anima seduxerit artus;
 Omnibus ymbra locis adero: dabis improbe pœnas

* Exoriare

- *Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor, 626
- *Vlta virum, pœnas inimico à fratre recepi. 656
- *Irim de cælo misit Saturnia Iuno 5 Ae. v. 606
- Iliacam ad classem: ventosque aspirat eunti
- Multa mouens, nec dum antiquum exsaturata dolorē
- Illa viam celerans, —
- *In foribus, lethum Androgeo. tum pendere pœnas 6 Ae. v. 20
- Cecropidæ iussi (miserum) septena quotannis
- Corpora natorum, stat ductis fortibus vrna
- *Quis tam crudelis optauit sumere pœnas? 502
- Cui tantum de te liquit. —
- * — Dij talia Graij 529
- Instaurate: pio si pœnas ore reposco. —
- * — Quibusve 560
- Virgentur pœnis? —
- *Ipsa deum pœnas docuit. — 565
- *Vidi, & crudeles dantem Salmonæa pœnas 585
- Dum flammæ Iouis, & sonitus imitatur Olympi.
- At pater omnipotens densa inter nubila telum
- Contorsit, non ille faces, nec fumæa rediis
- Lumina, præcipitemque immani turbine adegit.
- *Inclusi pœnam expectant, ne quære doceri 614
- Quam pœnam, aut quæ forma viros, fortunæve meritis
- Saxum ingens voluunt alij, radiisque rotarum
- Distincti pendent: sedet, æternumque sedebit
- Infelix Theseus, —
- * — At læua malorum 542
- Exercet pœnas, & ad impia tartara mittit
- *Ergo exercentur pœnis, veterumque malorum 379
- Supplicia expendunt: aliæ penduntur inanes
- Suspensæ ad ventos, alijs sub gurgite vasto
- Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni.
- Quisque suos patimur manes: exinde per amplum
- Mittimur Elysium, & pauci læta arua tenemus
- *Ipsi has sacrilego pendetis sanguine pœnas, 7 Ae. v. 595
- O miseri, te Turne nefas, te triste manebit
- Supplicium: votisque deos venerabere seris.
- *Heu quantæ miseris cædes Laurentibus instant? 8 Ae. v. 537
- Quas pœnas mihi Turne dabis? —
- *Absistamus ait: nam lux inimica propinquat: 9 Ae. v. 355

Pœnarum exhaustum satis est: —

422 *Tu tamen interea calido mihi sanguine pœnas
Perfolues amborum, inquit: simul ense recluso
Ibat in Euryalum: —

10 *Ac. v. 863* * — Lausi que dolorum
Vltor eris mecum: —

31 *Si sine pace tua, atque inuito numine Troes
Italiam petiere, luant peccata, neque illos
Iuueris auxilio, —

617 *Nunc pereat, Teucrisque pio det sanguine pœnas:

668 *Omnipotens genitor, tanto me crimine dignum
Duxisti? & tales voluisti expendere pœnas?
Quo feror? —

853 *Debueram patriæ pœnas, odijque meorum
Omnes per mortes animam fontem ipse dedisse.

11 *Ac. v. 840* *Ingemuitque deditque has imò pectore voces:
Heu nimium, virgo nimium crudele luisse
Supplicium, Teucros conata laceßere bello:

845 *Non tamen indecorem tua te regina relinquet
Extrema iam in morte, neq; hoc sine nomine lethum
Per gentes erit, aut famam patieris inultæ,
Nam quicumque tuum violabit vulnere corpus,
Morte luct merita —

852 *Hic Dea se primum rapido pulcherrima nisu
Sistit & Aruntem tumulo speculatur ab alto.
Vt vidit fulgentem armis, ac vana tumentem,
Cur, inquit, diuersus abis: hûc dirige gressum:
Huc periture veni capias vt digna Camillæ
Prœmia, tunc etiam telis moriere Dianæ?
Dixit: & aurata volucrem Threisia sagittam
Depromsit pharetra. —

V I N V M.

2 *Ge. v. 95* * — Et quo te carmine dicam
Rhetica? nec cellis ideo contende Falernis.
Sunt & Amyneæ vites, firmissima vina.

243 *Sed grauidæ fruges & Bacchi Massicus humor

4 *Ge. v. 268* * — Aut igni pinguia multo
Defruta vel Psythia passos de vite racemos.

1 *Ac. v. 219* *Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ

*Vina,

*Vina, bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus heros,
Diuidit:—

† — Dido ad littora mittit. 635
Munera lætitiæque Dei.—

† Inuadunt urbem somno, vinoque sepultam. 2 Ae. v. 265

† Adsit lætitiæ Bacchus dator, & bona Iuno 1 Ae. v. 738

† Dixit: & in mensa laticum libauit honorem: 740

Primæque libato summo tenuis attigit ore

Tum Bitiæ dedit increpitans: ille impiger haufit

Spumantem pateram, & pleno se prouit auro.

V I R T V S.

† — Sunt hic etiam sua præmia laudi 1 Ae. v. 465

† Quondam etiam victis redit in præcordia virtus: 2 Ae. v. 367

Victoresque cadunt Danaï.—

† — Dolus an virtus, quis in hoste requirat? 390

† Instat vi patria Pyrrhus, nec claustra, nec ipsi 491

Custodes sufferre valent:—

† Pacatumque reget patrijs virtutibus orbem. 4 Ecl. v. 17

† Ecquid in antiquam virtutem, animosque viriles 3 Ae. v. 343

— Excitat Hector?

† Multa viri virtus animo, multusque recurfat 4 Ae. v. 3

Gentis honos:—

† At, qui deinde locum tenuit virtute secundum 5 Ae. v. 258

† Nunc si cui virtus, animusque in pectore præsens 363

Adsit,—

† Tum pudor incendit vires, & conscia virtus 455

† Exigui numero, sed bello viuuda virtus 754

† — Pauci quos æquus amauit 6 Ae. v. 129

Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus,

Dijs geniti potuere,—

† Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis? 807

† Quorum de numero, qui sese in bella sequantur, 8 Ae. v. 347

Præstantes virtute legit:—

† Incipe, si qua animo virtus, & confere dextram: 9 Ae. v. 746

* — At territus ille 743

Asper, acerba tuens retrò redit: & neque terga

Ira dare, aut virtus patitur, nec tendere contra:

- Ille quidem hoc cupiens, potis est, per tela, virosque
 10 *Ac. v. 410* † Non aliter socium virtus coit omnis in vnum:
 468 † — Sed famam extendere factis
 Hoc virtutis opus, —
 752 † Quem tamen haud expers Valerus virtutis auitæ
 Deijcit —
 11 *Ac. v. 27* † — quem non virtutis egentem
 Abstulit atra dies & funere merfit acerbò
 311 † Ante oculos, interque manus sunt omnia vestras.
 Nec quemquam incuso, potuit quæ plurima virtus
 Esse, fuit: toto certatum est corpore regni,
 386 † — possit quid viuida virtus
 Experiare licet: —
 368 † Aut si fama mouet, si tantum pectore robur
 Concipis: —
 Aude atque aduersum fidens fer pectus in hostem
 377 † Si patrij quid Martis habes, —
 415 † Quanquam ô si solitæ quicquam virtutis adesset:
 440 † Turnus ego haud vlli veterum virtute secundus
 Deuoueo vobis animam hanc, —
 12 *Ac. v. 19* † O prestans animi iuuenis, quantum ipse feroci
 Virtute exuperas: tanto me impensius æquum est
 Consulere: —
 435 † Disce puer virtutem ex me, verumque laborem;
 Fortunam ex alijs: —
 438 † Tu facito mox, cum matura adoleuerit ætas,
 Sis memor, & te animo repetentem exempla tuorum
 Et pater Aeneas & auunculus excitet Hector,
 225 † Cui genus à proavis ingens, clarumque paternæ
 Nomen erat virtutis & ipse acerrimus armis:
 In medias dat sese acies. —

V I R E S.

- 3 *Ge. v. 235* * **P**ost vbi collectum robur, viresque receptæ,
 Signa mouet, præcepſque oblitum fertur in hostem
 Fluctus vi in medio: —
 207 † Ingentes tollent animos: —
 229 † Ergo omni cura vires exercet, & inter
 Dura iacet pernox instrato saxa cubili: —

† Con-

- † Contusosque animos, & res miserabere fractas 3 Ge. v. 240
 † Quo magis exhaustæ fuerint, hoc acrius omnes 4 Ge. v. 248
 Incumbent generis lapsi sarcire ruinas.
 † Atque habilis membris venit vigor. — 418
 † Et sale tabentis artus in littora ponunt. 1 Ae. v. 177
 † — reuocate animos, moestumque timorem 206
 Mittite: —
 † Durate: & vosmet rebus seruate secundis 211
 † Tum victu reuocant vires: fusi que per herbam, 113
 Implentur veteris Bacchi. —
 † Non ea vis animo, nec tanta superbia victis 533
 † His animum arrecti dictis, — 578
 † Nate, meæ vires, mea magna potentia solus 663
 † Sic fatus, validis ingentem viribus hastam 2 Ae. v. 50
 In latus, inque feri curuam compagibus aluum
 Contorsit, stetit ille tremens —
 † — fidens animi, atque in vtrumque paratus, 61
 Seu versare dolos, seu certæ occumbere morti
 † Spes Danaum, fractæ vires, auersa deæ mens, 170
 † Instaurati animi regis succurrere tectis, 451
 Auxilioque leuare viros, vimque addere victis.
 † Sic animis iuuenum furor additus: inde lupi ceu 355
 Raptores: —
 † Ipse pater Danaïs animo viresque secundas 617
 Sufficit: ipse Deos in Dardana suscitât arma,
 † — Vos ô quibus integer æui 638
 Sanguis, ait: solidæque suo stant robore vires,
 Vos agitate fugam. —
 † Ipse pater dextram Anchises haud multa moratus 3 Ae. v. 610
 Dat iuueni, atque animum præsentî pignore firmat.
 Ille hæc deposita tandem formidine fatur.
 † Mobilitate viget, viresque acquirit eundo 4 Ae. v. 175
 † Quique pedum cursu valet, & qui viribus audax 5 Ae. v. 67
 † — nunc illas promite vires, 191
 Nunc animos quibus in Getulis Syrtibus vfi
 † — olli certamine summo 197
 Procumbunt: vastis tremit ictibus ærea puppis,
 Subtrahiturque solum: tum creber anhelitus artus,
 Aridaque ora quatit: sudor fluit vndique riuus
 † At lætus Mnestheus, successuque acrior ipso, 210

Agmine remorum celeri, ventisque vocatis

Prona perit maria: —

226 † Quam petit, & summis adnexus viribus vrget.

363 † Nunc si cui virtus animusque in pectore præsens,
Adsit, & euinctis attollat brachia palmis.

Nec mora continuò vastis cum viribus effert

Ora Dares, magnoque virum se murmure tollit:

5 Ae. v. 370 † Solus qui Paridem solitus contendere contra

372 † Victorem Buten immani corpore qui se
Bebrycia veniens: —

Perculit, & fulua moribundum extendit arena.

Talis prima Dares caput altum in praelia tollit,

Ostenditque humeros latos, alternaque iactat

Brachia protendens, & verberat ictibus auras.

Quæritur huic alius: nec quisquam ex agmine tanto

Audet audire virum: —

395 † — sed enim gelidus tardante senecta
Sanguis habet, frigentque effœtæ in corpore vires

414 † — his ego suetus

Dum melior vires sanguis dabat, —

Acrior ad pugnam redit, ac vim suscitât ira,

455 † Tum pudor incendit vires & conscia virtus

421 † Hæc fatus, duplicem ex humeris reiecit amictum,
Et magnos membrorum artus, magna ossa, lacertosq;
Exiit atque ingens media consistit arena.

444 † — ille ictum venientem à vertice velox
Præuidit, cælerique elapsus corpore cessit.
Entellus vires in ventum effudit: —

466 † Non vires alias, conuersaque numina sentis?
Cede Deo: —

474 † — cognoscite Teucris,
Et mihi quæ fuerint iuuenili in corpore vires,

500 † Tum validis flexos incuruant viribus arcus,

680 † Sed non idcirco flammæ, atque incendia vires
Indomitas posuere: —

684 † Nec vires Heroum, infusaq; flumina profunt

6 Ae. v. 95 † Tu ne cede malis, sed contra audentior ito

Qua tua te fortuna sinet, via prima salutis

260 † Tuque inuade viam, vaginæque eripe ferrum.

Nunc animis opus AEnca, nunc pectore firmo:

† Dis

*Dijs quanquam geniti, atque inuicti viribus essent.
Tartarcum ille manu custodem in vincla petiuit,
Ipsius à solio regis traxitque trementem:

*Porta aduersa ingens, solidoque adamante columna 552

Vis vt nulla virum, non ipsi excindere ferro

Coelicolæ valeant stat ferrea turris ad auras,

*Qui iuuenes quantas ostentant, aspice vires; 771

*Neu patriæ validas in viscera vertite vires. 833

*Ausu sequi, & profugis toto me opponere ponto. 7. *Æ. v.* 300

Absumptæ in Teucros vires coelique marisque

Quid Syrtes, aut Schylla mihi, quid vasta Charybdis

Profuit:—

* —at credo mea numina tandem 297

Fessa iacent:—

* —Quod si mea numina non sunt (est 310

Magna satis, dubite haud equidē implorare q̄ vsquā

Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo,

*Verum vi nulla datur cœcum exuperare potestas 591

Consilium,—

* —absiste precando 8. *Æ. v.* 403

Viribus indubitare tuis:—

*Arma acri facienda viro, nunc viribus vsus, 144

Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra.

*Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro 424

* —gemit impositis incudibus antrum: 451

Illi inter sese multa vi brachia tollunt

In numerum, versantque tenaci forcipe massam,

*Nobis ad belli auxilium, pro nomine tanto, 472

Exiguæ vires: hinc Tusco claudimur amni.

Hinc Rutulus premit, & murum circumsonat armis,

Sed tibi ego ingentes populos, opulentaque regnis

Iungere castra paro, quam fors inopia salutem

Ostentat:—

*Inuidet imperium seræque ad fortia vires. 509

* —Certusque incerta pericula lustret 9. *Æ. v.* 96

AEncas? cui tanta deo permissa potestas?

*It gemitus: torpent inuictæ ad prælia vires. 499

* —Simul arripit ipsum 561

Pendentem, & magna muri cum parte reuellit.

Qualis vbi aut leporem, aut candenti corpore cygnū

Sustulit

Sustulit alta petens, pedibus Iouis armiger vncis:
Quæsitum aut matri multis balatibus agnum
Martius à stabulis rapuit lupus. —

610 † —nec tarda senectus
Debilitat vires animi mutatque vigorem:
Canitiem galea premimus. —

764 † —(Iuno vires animumque ministrat)

636 † —Teucrici clamore sequuntur:
Lætitiæque fremunt, animosque ad sidera tollunt,
9 *Ac. v. 717* † Hic Mars armipotens animum viresque Latinis
Addidit, & stimulos acris sub pectore vertit:

741 † Incipe si qua animo virtus, & confere dextram:

792 † Et glomerare manum ceu sæuum turba leonem
Cum telis premit infensis: at territus ille
Asper, acerba tuens, retro redit: & neque terga
Ira dare, aut virtus patitur, nec tendere contra
Haud aliter retrò dubius vestigia Turnus
Improperata refert: —

802 † Nec contra vires audet Saturnia Iuno
Sufficere: —

729 † Viderit irruppentem, vltroque incluserit virbi.
Immanem veluti pecora inter inertia Tigrim

788 † Talibus accensi firmantur, & agmine denso
Consistunt: —

10 *Ac. v. 431* † Agmina concurrunt ducibusque, & viribus æquis:

458 † —Si qua fors adiuvet ausum
Viribus imparibus. —

356 † —Magno discordes æthere venti
Prælia ceu tollunt, animisque & viribus æquis.
Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedit:
Anceps pugna diu: stant obnixa omnia contra.
Haud aliter Troianæ acies, aciesque Latinæ
Concurrunt: hæret pede pes, densusque viro vir.

748 † —Et prædura viribus Orsen:

811 † —Maioræque viribus audes?

864 † —Aut aperit si nulla viam vis.

897 † Et super hæc: ubi nunc Mezentius acer? & illa
Effera vis animi? —

857 † —Et quanquam vis alto vulnere tardat.

10 *Ac. v. 148* † At non Euandrum potis est vis vlla tenere

† Nec

* —Nec te vllius violentia vincat;
—Si tantum pectore robur,

Concipis,—

*Aude, atque aduersum fidens fer pectus in hostem. 370

Talibus exarsit dictis violentia Turni:

Dat gemitum,—

† —Proinde omnia magno 400

Necessa turbare metu, atque extollere vires

Gentis bis victæ, contra premere arma Latini.

† Pulsus ob inuidiam regno, viresque superbas 539

*Et gremium ante suum multa vi concitus aufert 744

† Sustinet à iugulo dextram, & vim viribus exit, 750

† —Atque nouæ rediere in pristina vires 424

* —Nunc nunc 226

Fluctuat ira intus: rumpuntur nescia vinci

Pectora: nunc totis in vulnera viribus itur

*Pro se quisque viri summa nituntur opum vi. 12 Ae. v. 552

V I T A.

† Ille Deum vitam accipiet—

Ecl. 4. v. 15

† At secura quies, & nescia fallere vita,

2. Ge. v. 467

Diues opum variarum, at latis otia fundis,

Speluncæ, viuique lacus, at frigida Tempe,

† Hanc olim veteres vitam coluere Sabini

532

Hanc Remus, & frater: sic fortis Etruria creuit

*Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat

538

† —modo vita supersit

3. Ge. v. 10

† Optima quæque dies miseris mortalibus æui

66

Prima fugit: subeunt morbi, tristisque senectus,

Et labor, & duræ rapit inclementia mortis.

* —magnasque agitant sub legibus æuum

4. Ge. v. 154

† Venturæque hycmis memores, æstate laborem

156

Experiuntur, & in medium quæ sita reponunt.

Namque aliæ victu inuigilant, & fœdere pacto

Exercentur agris:—

† Quemque sibi tenues nascentem arcessere vitas

224

Scilicet huc reddi deinde, ac resoluta referri

Omnia: nec morti esse locum, sed viua volate

Syderis in numerum atque alto succedere cælo

* —&

238 *

— & spicula cœca relinquunt

Affixæ venis, animasque in vulnere ponunt?

251 *

Si vero (quoniam casus apibus quoque nostros
Vita tulit) tristi languebunt corpora morbo

311 *

— Tenuemque magis, magis aëra carpunt

1. *Æt. v.* 391† Quisquis es, haud credo inuisus cælestibus auras
Vitales carpis.

550

† Quem si fata virum servant, si vescitur aura
Aetheria, neque adhuc crudelibus occubat umbris2. *Æt. v.* 92

* Afflictus vitam in tenebris: luctuque trahebam

145

* His lachrymis vitam damus, & miseresчимus vltro

535

* Concidit, ac multo vitam cum sanguine fudit

637

* Abnegat excisa vitam producere Troia,
Exiliumque pati—

641

* Me si coelicolæ voluissent ducere vitam,
Has mihi servassent sedes, —

561

* Ut regem æquæuum crudeli vulnere vidi
Vitam exhalantem. —

647

* Imprudem inuisus diuis, & inutilis annos
Demoror, ex quo me diuûm—3. *Æt. v.* 315

† Viuo equidem, vitamque extrema per omnia ducor.

339

* Quid puer Ascanius? superatne, & vescitur aura?

311

† — Viuisne aut si lux alma recessit:

645

* Tertia iam lunæ se cornua lumine complent:
Cum vitam in sylvis, inter deserta ferarum
Lustra, domosque traho: vastosque ab rupe Cyclopas
Prospicio, sonitumque pedum vocemque tremisco.
Victum infelicem baccas, lapidosaque corna
Dant rami, & vulsis pascunt radicibus herbæ.6. *Æt. v.* 336

* Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus

340

* Me si fata meis paterentur ducere vitam
Auspicijs —

653

* Vixi: & quem dederat cursum fortuna peregi:

705

* Dilapsus calor: atque in ventos vita recessit.

3. *Æt. v.* 724* Nate, mihi vita quondam, dum vita manebat,
Chære magis. —6. *Æt. v.* 121

* Si fratrem Pollux alterna morte redemit,

168

* Postquam illum victor vita spoliauit Achilles

608

* Hic quibus inuisi fratres, dum vita manebat.

461

* Quique sacerdotes casti, dum vita manebat.

* Inuentas

* Inuentas aut qui vitam excoluere per artes: 663

* O pater, anne aliquas ad cælum hinc ire putandū est 719

Sublimes animas? iterumque ad tarda reuerti

Corpora? quæ lucis miseris tam dira cupido?

† Lucentemque globum Lunæ, Titaniæque astra 725

Spiritus intus alit, totamque infusa per artus

Mens agitur molem & magno se corpore miscet:

* Vt primum occiderit —

7 Ae.v. 767

—ad sydera rursus

Aetheria, & superas cæli venisse sub auras.

Pœonijs reuocatum herbis, & amore Dianæ.

Tum pater omnipotēs, aliquē indignatus ab umbris

Mortalem infernis ad lumina surgere vitæ,

Ipse repertorem medicinæ talis & artis,

Fulmine Phœbigenam Stygias detruxit ad undas

* —Nemorique relegat:

775

Solus vbi in syluis Italis ignobilis æuum

Exigerit. —

* —ceufœmina primū

8 Ae.v. 408

Cui tolerare colo vitam, tenuique Minerua,

Impositum cinerem, & sopitos suscitāt ignes,

* —Si numina vestra

574

Incolumem Pallanta mihi, si fata reseruant:

Si visurus eum viuō, & venturus in vnum

* Est hic, est animus lucis contemptor: & istum

9. Ae.v. 205

Qui vita bene credat emi, quo tendis, honorem

* Te superesse velim: tua vita dignior ætas

212

* Stat sua cuique dies: breue & irreparabile tempus

10 Ae.v. 268

Omnibus est vitæ. —

* Per patrios manes, & spes surgentis Iuli

524

Te precor, hanc animam serues, natoque patrique,

Est domus alta: iacent penitus defossa talenta

Cælati argenti: sunt auri pondera facti,

Infectique mihi —

* —Frater tendebat inermes

595

Infelix palmas curru delapsus eodem

Per te, per qui te talem genuere parentes,

Vir Troiane, sine hac animam, & misere precantis

* —Atque hæc Turno rata vita maneret?

629

* —Tum vita per auras

819

Conces.

Concessit mœsta ad manes, corpusque reliquit

846 *Tantane me tenuit viuendi nate voluptas,
Vt pro me hostili paterer succedere dextræ,
Quem genui? tuane hæc genitor per vulnera seruos
Morte tua viuens?—

853 †Debueram patriæ pœnas, odiisque meorum
Omnes per mortes animam fontem ipse dedisse,
Nunc uiuo, neque adhuc homines, lucemq; relinquo
Sed linquam.—

ii. *Ac. v.* 177 *Quod vitam moror inuisam, Pallante perempto

180 * —Non vitæ gaudia quaero,
Nec fas: sed gnato manes perferre sub imos.
Restarem—

160 *Contra ego viuendo vici mea fata superstes

569 *Pastorum & solis exegit montibus æuum:
Hic natam in dumis, interque horrentia lustra

571 †Armentalis equæ mammis & lacte ferino
Nutribat, teneris immulgens vbera labris

617 *Præcipitat longè, & vitam dispergit in auras

ii. *Ac. v.* 831. *Vitæque cum gemitu fugit indignata sub umbras.

V I T I S.

i. *Ecl. v.* 74 * —Pone ordine vites

Ecl. 2. v. 70 †Semiputata tibi frondosa vitis in vlmo est

Ecl. 3. v. 11 †Atque mala vites incidere falce nouellas.

Ecl. 3. v. 38 *Lenta quibus torno facili super addita vitis.

Ecl. 4. v. 40 *Non rastros patietur humus, non vinea falcem:

Ecl. 5. v. 32 *Vitis vt arboribus decori est, vt vitibus vuæ

Ecl. 4. v. 29 †Incultisque rubens pendeat sentibus vua:

Ecl. 9. v. 42 * —Et lentæ texunt umbracula vites

Ecl. 9. v. 49 † —Et quo

Duceret apricis in collibus vua colorem

Ecl. 10. v. 36 † —Aut maturæ vinitor vuæ.

40 *Mecum inter salices lenta sub vite iaceret:

67 *Nec, si cum moriens alta liberaret in vlmo.

i. *Ge. v.* 54 *Hic segetes, illinc veniunt felicius vuæ.

Heu malè tum mites defendet pampinus vuas:

449 †Tam multa in tectis crepitans salit horrida grando

*Et

- *Et turpes auibus prædam fert vua racemos
 *Sunt etiam Ammyneæ vires firmissima vina.
 *Hic tibi præualidas olim multoque fluentes
 Sufficiet Baccho vites: hic fertilis vuæ,
 Hic laticis, qualem pateris libamus, & auro.
 *Illa tibi lætis intexet vitibus vltimos:
 *Collibus, an plano melius sit ponere vites
 *Indulge ordinibus nec secius omnis in vnguem
 Arboribus positis secto via limite quadret.
 Omnia sint paribus numeris dimensa viarum,
 Non animum modò vti pascat prospectus inanem:
 Sed quia non aliter vires dabit omnibus æquas
 Terra, neque in vacuum poterunt se extendere rami:
 * — Et dum se lætus ad auras
 Palmes agit laxis per purum immissus habenis:
 Ipsa acie falcis nondum tentanda, sed vncis
 Carpendæ manibus frondes, interque legendæ.
 Inde vbi iam validis amplexæ stirpibus vltimos
 Exierint: tunc stringe comas, tunc brachia tonde.
 Antè reformidant ferrum tunc denique dura
 Exerce imperia, & ramos compesce fluentes.
 *Cui super indignas hyemes, solemque potentem,
 Sylvestres vti assiduè, capræque sequaces
 Illudunt: pascuntur oues, auidæque iuuenæ:
 *Præcipuè dum frons tenera. imprudensque laborū.
 *Hic omnis largo pubescit vinea foetu:
 *Et iam olim, seras posuit cum vinea frondes,
 * — Bis vitibus ingruit vmbra
 * — Et altè
 Mitis in apricis coquitur vindemia faxis
 *Vre fata, & validam in vites molire bipennem:

2. Ge. v. 60

97

190

221

273

277

362

373

372

3. Ge. v. 390

403

410

521

4. Ge. v. 531

V I T I V M.

- * — Alitur vitium, viuitque tegendo,
 *Dum medicas adhibere manus ad vulnera pastor.
 Abnegat—

3. Ge. v. 455

456

V L Y S S E S.

M m

— A u t

- 3 *Ae. v. 7* * — Aut duri miles Vlyssi.
 74 * — Sic notus Vlysses.
 90 * — inuidia postquam pellacis Vlyssi.
 97 * — Hinc semper Vlysses
 Criminibus terrere nouis: hinc spargere voces
 2. *Ae. 104 &* In volgum ambiguas, & quærere conscius arma.
 122. & 108. * Hoc Ithacus velit, & magno mercentur Attidæ,
 164 * — sed enim scelerumque inuentor Vlysses.
 762 * Custodes lecti Phœnix & dirus Vlysses.
 3 *Ae. v. 272* * Effugimus scopulos Itachæ, Laertia regna,
 Et terram altricem læui execramur Vlyssis.
 613 & v. 691 * Sum patria ex Itacha, comes infelicis Vlyssi.
 9 *Ae. v. 602* * Non hic Attidæ, nec fandi fector Vlysses.
-

V M B R A.

1. *Ecl. v. 1* * — Tu patulæ recubans sub tegmine fagi.
 52 * — Hic inter flumina nota,
 Et fontes sacros frigus captabis opacum.
Ecl. 2. v. 3 * Tantum inter densas, vmbrosu cacumina, fagos
 Assiduè veniebat: —
 8 * Nunc etiam pecudes vmbra, & frigora captant,
 13 * Hic corilis mixtas inter concedimus vltimos?
 55 * Siue sub incertas Zephyris motantibus vmbra,
 Siue antro potius succedimus: —
 40 * Spargite humum folijs, inducite frontibus vmbra.
Ecl. 7. v. 1 * Fortè sub arguta confederat ilice Daphnis,
 Compulerantq; greges Corydon & Thyrsis in vnū.
 10 * Et si quid cessare potes, requiesce sub vmbra.
 Huc ipsi potum venient per prata iuueni,
 Hic viridis tenera prætexit arundine ripas.
 6 * Huc mihi dum teneras defendo à frigore myrtos
 46 * Et quæ vos rara viridis tegit arbutus vmbra,
 Solstitium pecori defendite: —
 58 * Liber pampineas inuidit collibus vmbra.
Ecl. 8. v. 14 * Frigida vix cælo noctis decesserat vmbra
Ecl. 9. v. 20 * — Aut viridi fontes induceret vmbra
 42 * — Et lentæ texunt vmbacula vites,
Ecl. 10. v. 75 * Surgamus: solet esse grauis cantantibus vmbra:
 Iuniperi grauis vmbra; nocent & frugibus vmbrae
 * — Et

- * — Et ruris opaci
Falce premes vmbra—
- * At si luxuries foliorum exuberat vmbra, 191
* Nunc altæ frondes, & rami matris opacant 2. Ge. v. 55
* — Seris factura nepotibus vmbra, 58
* Huc illuc, media ipsa ingentem sustinet vmbra 297
* — Bis viribus ingruit vmbra: 410
* — Et ingenti ramorum, protegat vmbra 489
* — Et saxea procubet vmbra 3. Ge. v. 145
* A Estibus at medijs vmbrosam exquirere vallem, 334
Sicubi magna lous antiquo robore quercus
Ingentes tendat ramos, aut sicubi nigrum
Ilicibus crebris sacra nemus accubet vmbra.
* Non vmbrae altorum nemorum, nō mollia possunt 520
Prata mouere animum: —
* Quam procul aut molli succedere sæpius vmbrae 464
Videris, —
* Palmaeque vestibulum aut ingēs oleaster obumbret. 4. Ge. v. 20
* Iamque ministrantem platanū potantibus vmbra, 146
* Qualis populea mærens philomela sub vmbra, 511
* Classē in conuexo nemorum, sub rupe cauata
Arboribus clausam circum atq; horientibus vmbra
Occulit—
* —dum montibus vmbrae 1. Ae. v. 612
Lustrabunt conuexa: —
Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt
* — Vbi mollis Amaracus illum 697
Floribus, & dulci aspirans complectitur vmbra
* — nox atra caua circumuolat vmbra, 360
* Vertitur interea cælum & ruit Oceano nox 250
Inuoluens vmbra magna terramque polumque
* — auersusque refugit 7. Ae. v. 618
Feda ministeria, & cæcis se condidit vmbra
Vocare, Vide APPELLARE.

V O L A R E.

- * Q Vacunq; illa leuem fugiens secāt æthera pennis: 1. Ge. v. 406
* Illa, leuem fugiens raptim secāt æthera pennis 409.
* Non trepidum ad solem pennas in littore pandunt 498

4. Ge. v. 103 * At cum incerta volant, cæloque examina ludunt
 193 * — Aut credunt cælo aduentantibus Euris
 203 * Sæpe etiam duris errando in cotibus alas
 Attriuere. —
1. Ge. v. 407 * Ecce inimicus atrox, magno stridore per auras,
 Insequitur Nifus: quæ se fert Nifus ad auras
 3. Ge. v. 107 * — volat vi feruidus axis:
 Iamque humiles iamque elati sublimē videntur.
 Aëra per vacuum ferri atque assurgere in auras
4. Ge. v. 424 * — Ipsa procul nebulis obscura recessit:
 499 * Dixit, & ex oculis subitò, ceu fumus in auras
 Commistus tenues fugit diuersa, neque illum
 Prensantem nequicquam vmbra & multa volentē
 Dicere præterea vidit: —
1. Ae. v. 159 * — cæloque inuectus apertò
 Flectit equos, currūque volans dat lora secundo
 304 * volat ille per aëra magnum
 Remigio alarum, ac Libiæ citus astitit oris.
2. Ae. v. 360 * — nox atra caua circumvolat vmbra:
 3. Ae. v. 225 * Ac subitò horrifico lapsu de montibus adsunt
 Harpyæ, & magnis quatiunt clangoribus alas.
 232 * Rursum ex diuerso cæli cæcisque latebris
 Turba sonans prædam pedibus circumuolat vncis
 Polluit ore dapes, —
- 258 * Dixit & in syluam pennis ablata refugit
 4. Ae. v. 213 * Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis
 245 * Illa fretus agit ventos & turbida tranat
 Nubila, iamque volans apicem & latera ardua cernis
 Atlantis duri —
- 252 * Hic primum paribus nitens Cyllenius alis
 Constitit, hinc toto præceps se corpore ad vndas
 Misit, aui similis, quæ circum littora, circum
 Piscosos scopulos humilis volat æquora iuxta:
 Haud aliter terras inter cælumque volabat,
 Littus arenosum Libyæ ventosque secabat
 Materno veniens ab auo Cyllenia proles.
- 239 * — & primum pedibus talaria nectit
 Aurea, quæ sublimem alis, siue æquora supra.
 Seu terram, rapido pariter cum flamine portant.
- 693 * Tum Iuno omnipotens longū miserata dolorē, &c.
 — Iam

—Irim demisit Olympo.

Ergo Iris croceis per cælum roscida pennis
Mille trahens varios aduerso sole colores,
Deuolat, & supra caput astitit:—

*Qualis spelunca subito commota columba,
Cui domns & dulces latebroso in pumice nidi,
Fertur in arua volans, plausumque exterrita pennis
Dat recto ingentem. mox aëre lapsa quieto
Radit iter liquidum, celeres neq; commouet alas.
Sic Mnestheus, sic ipsa fuga secatur, vltima pristis
A Equora sic illam fert impetus ipse volantem.

5 Ae. v. 213

*Illa Notos atque atra volans in nubila fugit
*Namque volans liquidis in nubibus arsit arundo,
Signauitque viam flammis, tenuisque recessit
Consumpta in ventos: cælo ceu sæpè refixa
Transcurrunt crinemque volantia sydera ducunt

512

525

*Irim de cælo misit Saturnia Iuno
Iliacam ad classem, ventosque aspirat eunti.
Illa viam celerans per mille coloribus arcum,
Nulli visa cito decurrit tramite virgo.

606

*Cum Dea se patribus per cælum sustulit alis,
Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum.

657

*Præpetibus pennis ausus se credere cælo,
Insuetum per iter gelidas enauit ad Arctos.
Chalcidicæque leuis tandem super astitit arce.
Redditus his primum terris, tibi Phœbe, sacrauit
Remigium alarum,—

6 Ae. v. 16

*Vix ea fatus erat, geminæ cum fortè columbæ
Ipsa sub ora viri cælo venere volantes,
Et viridi sedere solo—

190

*Inde ubi venere ad fauces grauiolentis Auerni,
Tollunt se celeres, liquidumque per aera lapsæ
Sedibus optatis gemina super arbore fidunt

201

*—sic effatus vestigia pressit,
Observans quæ signa ferant, quo tendere pergant,
Pascentes illæ tantum prodire volando,
Quantum acie possent oculi seruare sequentum

197

*Quam super haud vllæ poterant impunè volantes
Tendere iter pennis:—

239

*Protinus hinc fuscis tristis dea tollitur alis

7 Ae. v. 108

Audacis Rutuli ad muros. —

Præcipiti delata noto.

476 * Alecto in Teucros Strygijs se concitat alis,
Artenoua speculata locum: —

543 * Deferit Hesperiam, & cæli conuexa per auras
Iunonem victrix affatur voce superba.

561 * Illa autem attollit stridentes anguibus alas,
Cocytique petit sedem, supera ardua linquens.

9 *Ae. v. 14* * Dixit, & in cœlum paribus se sustulit alis,
Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum

18 * Iri decus cæli, quis te mihi nubibus actam
Detulit in terras: —

563 * — Video medium discedere cœlum,
Qualis vbi aut leporem aut candenti corpore cycnum
Sustulit, alta petens, pedibus Iouis armiger vncis,

638. & 645 * Aetheriatum forte plaga crinitus Apollo,
Aethere se mittit, spirantes dimouet auras.

658 * Et procul in tenuem ex oculis euauit auram,

10 *Ae. v. 265* * Strimonix dant signa grues, atque æthera ianant
Cum sonitu, fugiuntque notos clamore secundo:

633 * Hæc vbi dicta dedit, cælo se protinus alto
Misit, agens hyemem, nimbo succincta per auras,

11 *Ae. v. 272* * Et socij amissi petierunt æthera pennis.

588 * Labere Nympha polo, finesque inuise Latinos

595 * Dixit: at illa leues cæli demissa per auras
Insonuit nigro circumdata turbine corpus

751 * Utque volans alte raptum cum fulua Draconem
Fert aquila: —

755 * — Illa haud minus vrget adunco
Luctantem rostro, simul æthera verberat alis

867 * Opis ad ætherium pennis aufertur Olympum:

12 *Ae. v. 473* * Nigra velut magnas domini cum diuitis ædes
Peruolat, & pennis alta atria lustrat hirundo,

Pabula parua legens nidisque loquacibus escas:

Et nunc porticibus vacuis, nunc humida circum

Stagna sonat: similis medios Iuturna per hostes

Fertur equis, rapidoque volans obit omnia curru.

Iamq; hic germanum, iamq; hic ostendit ouantem.

Nec conferre manum patitur: volata iua longè.

Haud minus Aeneas tortos legit obuius orbes,

Vestigatque virum,—

- * Ante volant sonitumque ferunt ad littora venti 455
 * —vacuas it fumus ad auras, 592
 * —ignes ad tecta volare. 596

Voluntas, Vide DESIDERIVM.

V O L V P T A S.

- * —Aut armenta securum 6 Ecl. v. 59
 Perducant aliquæ stabula ad Gortynia vaccæ
 * Te Corydon ô Alexi trahit sua quemque voluptas, 2 Ecl. v. 65
 * —Ea sola voluptas, 3 Ae. v. 660
 Solamenque mali, de collo fistula pendet.
 * —Stagnis quæ fluminibusque sonoris 12 Ae. v. 139
 Præsidet hunc illi rex ætheris altus honorem
 Iuppiter, erepta pro virginitate sacrauit.
 * Scis, ut te cunctis vnam, quæcunque Latinæ 143
 Magnanimi Iouis ingratum ascendere cubile,
 Prætulerim. —

V R B S.

- * **V**Rbem, quam dicunt Romã, Melibœe, putavi, 1 Ecl. v. 20
 * Verum hæc tantum alias inter caput extulit vires 25
 Quantum lenta solent inter viburna cupressi.
 * Non res Romanæ, perituraque regna, 2 Ge. v. 498
 Illum non populi fasces, non purpura regum
 Flexit,—
 Insanumque forum aut populi tabularia vidit.
 * Aut quid in eversa vidi crudelius vrbe? 2 Ae. v. 746
 * —Et littore curuo 3 Ae. v. 10
 Mœnia prima loco, fatis ingressus iniquis
 Aeneasque meo nomen de nomine fingo
 * —cingique urbem obsidione videret: 52
 Interea Aeneas urbem designat aratro. 5 Ae. v. 755
 Sortiturque domos: hoc Ilium, & hæc loca Troiæ
 Esse iubet, gaudet regno Troianus Acestes,
 Indicitque forum & patribus dat iura vocatis
 * Nube caua eripui, cuperem cum vertere ab imo 810

7 *Ac. v. 126*

Structa meis manibus peritura moenia Troiae
 † Tum sperare domos defessus, ibique memento
 Prima locare manu, moliri que aggere tecta

131

† — Vbi moenia gentis
 Vestigemus, & à portu diuersa petamus,

157

† — ipse humili designat moenia fossa,
 Moliturque locum, primasque in litore sedes
 Castrorum in morem pinnis atque aggere cingit.
 Iamque iter emensi turres ac tecta Latini
 Ardua cernebant iuuenes, muroque subibant
 Ante urbem pueri: —

144

† Diditur hic subito Troiana per agmina rumor
 Aduenisse diem, quo debita moenia condant.

290

† Moliri iam tecta videt, iam fidere terrae,
 Deseruisse rates, —

409

† Audacis Rutuli ad muros, quam dicitur urbem,
 Acrifioneis Danae fundasse colonis

8 *Ac. v. 36*

* O sate gente Deum, Troianam ex hostibus urbem
 Qui reuehis nobis, æternaque Pergama seruas,
 Expectate solo Laurenti aruisque Latinis,
 Hic tibi certa domus: certi (ne absiste) Penates.
 Neu belli terrere minis. —

42

† Iamq; tibi ne vana putes hæc fingere somnum
 Littoreis ingens inuenta sub ilicibus sus,
 Triginta caput foetus enixa iacebit
 Alba, solo recubans, albi circum vbera nati.
 Hic locus urbis erit: requies ea certa laborum.
 Ex quo ter denis urbem redeuntibus annis
 Ascanius clari condet cognominis Albam

52

† — qui signa secuti,
 Delegere locum, & posuere in montibus urbem

134

† Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor

280

Vt bello egregias idem disiecerit urbeis

347

† Hinc ad Tarpeiam sedem, & Capitolia ducit,
 Aurea nunc, olim sylvestricus horrida dumis.

356

† Hæc duo præterea disiectis oppida muris,
 Reliquias veterumque vides monumenta virorum.
 Hanc Ianus pater, hanc Saturnus condidit urbem:
 Ianiculum huic. illi fuerat Saturnia nomen

478

† Haud procul hinc saxo incolitur fundata vetusto,

Vrbis

Vrbis Agyllinæ sedes: —

† — Tot ferro sæua dedisset 570

Funera: tam multis viduasset ciuibus urbem

† Nec non Tarquinius eiectum Porsenna iubebat 646

Accipere, ingentique urbem obsidione premebat

† — An non viderunt mœnia Troiæ 9 Ae. v. 144

Nepruni fabricata manu considere in ignes?

† Luce palam certum est igni circumdare muros 153

† Interea vigilum excubijs obsidere portas 159

Cura datur Messapo, & mœnia cingere flammis.

Bis septem Rutuli, muros qui milite seruent,

Delecti: ast illos centeni quemque secuti,

Pupurei cristis iuuenes, auroque corusci

Discurrunt, variantque vices, —

† Quid grauidam bellis urbē, & corda aspera tentas? 10 Ae. v. 87

† — Non clausa teguntiam mœnia Teucros: 22

Quin intra portas, atque ipsis prœlia miscent

† Cum fera Carthago Romanis arcibus olim 10 Ae. v. 12

Exitium magnum, atque Alpeis immittet apertas

† — Magna ditione iubeto 53

Carthago premant Ausoniam: nihil vrbibus inde

Obstabit Tyrijs, —

† Mantua diues auis, sed non genibus vnum: 201

Gens illi triplex, populi sub gente quaterni:

Ipsa caput populis, Tusco de sanguine vires

† — Totamque videmus 11 Ae. v. 349

Consedisse urbem luctu, —

† — Mihi mœnia Teucri 12 Ae. v. 193

Constituent, vrbique dabit Lauinia nomen.

† Iret vt ad muros, vrbique aduerteret agmen: 555

† — Aspicit urbem 558

Immunem tanti belli, atque impune quietam

† Urbem hodie, causam belli, regna ipsa Latini, 567

Eruam: & æqua solo fumantia culmina ponam.

† Hic tamen ille urbem Pataui, sedesque locauit 1 Ae. v. 251

Teucrorum, & genti nomen dedit, armaque fixit

Troia: —

† — Moresque viris & mœnia ponet: 268

† — Cernes urbem, & promissa Lauini 262

Mœnia: —

275 *

—Et Mauortia condet

Mœnia, Romanosque suo de nomine dicet,

1 *Æt. v.* 369

*

—Vbi nunc ingentia cernes.

Mœnia surgentemque nouæ Carthaginis arcem:

16

*Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni,

245

*Miratur molem Aeneas, magalia quondam:

Miratur portas, strepitumque & strata viarum,

Instant ardentes Tyrij pars ducere muros,

Moliri que arcem, & manibus subuoluere saxa:

Pars aptare locum tecto, & concludere sulco:

Qualis apes æstate noua per florea rura

Exer cet sub sole labor, —

441

*O fortunati, quorum iam mœnia surgunt:

Aeneas ait, & fastigia suspicit vrbis:

572

*Vrbem quam statuo, vestra est: —

521

*O regina, nouam cui condere Iuppiter urbem,

Iustitiâque dedit —

2 *Æt. v.* 247

*O patria, ô Diuum domus Ilium, & inclyta bello

Mœnia Dardanidum: —

295

*

—His mœnia quære:

Magna pererrato statues quæ denique ponto,

363

*Vrbs antiqua ruit, multos dominata per annos

610

*Neptunus muros, magnoque emota tridenti

Fundamenta quatit: totamque à sedibus urbem

Eruit: —

624

*Tum verò omne mihi visum considerare in ignes

Ilium, & ex imo verti Neptunia Troia.

Ac veluti summis antiquam in montibus ornum,

Cum ferro accisam, crebrisque bipennibus instant

Eruiere agricolæ certatim, —

642

*

—Satis vna superque

Vidimus excidia: & captæ superauimus vrbi

3 *Æt. v.* 2.

*Postquam

—ceciditque superbum

Ilium, & omnis humo sumat Neptunia Troia,

132

*Ergo auidus muros optatæ molior vrbis,

Pergameamque voco: & lætam cognomine gentem

Hortor amare focos arcemque attollere rectis.

Connubijs aruisque nouis operata iuuentus,

Iura domosque dabam: —

159

*Imperiumque vrbi dabimus, tu mœnia magnis

Magna

Magna para —

† Sed non ante datam cingetis mœnibus urbem, 552

Quam vos dira fames, —

† Quam tuta possis urbem componere terra, 387

† Cum tibi sollicito secreti ad fluminis undam. 389

Littoreis ingens inuenta sub ilicibus sus,

Triginta capirum foetus enixa iacebit:

Alba solo recubans, albi circum vbera nati.

Is locus urbis erit, requies ea certa laborum.

† — Gentique meæ data mœnia cernam, 501

Cognatasque vrbes olim, populosque propinquos

† Non cœptæ assurgunt turrets: non arma iuventus 4 Ae. v. 86

Exercet, portusve, aut propugnacula bello

Tuta parant: pendunt opera interrupta, minæque

Murorum ingentes, æquataque machina cælo

† — Si Iuppiter vnam 110

Esse velit Tyrijs urbem Troiaque profectis

† Fœmina, quæ nostris errans in finibus, urbem 211

Exiguam pretio posuit, cui littus arandum,

Cuique loci leges dedimus: —

† Sed nunc Italiam magnam Grynæus Apollo, 345

Italiam Lyciæ iussere capeffere sortes,

Hic amor, hæc patria est, si te Carthaginis arces

Phœnissam, Lybicæque aspectus detinet urbis:

† Urbem Troianam primum, dulcesque meorum 342

Reliquias colerem, & Priami tecta alta manerent

† Urbem præclaram statui mea mœnia vidi. 655

† Ille velut celsam oppugnat qui molibus urbem, 5 Ae. v. 439

Aut montana sedet circum castella sub armis,

Nunchos, nunc illos aditus, omnemque pererrat

Arte locum, & varijs assultibus irritus vrget.

† Ascanius longam muris cum cingeret Albam, 597

† Quid prohibet muros iacere? & dare ciuibus urbem? 631

† Delige, & his habeant terris, sine mœnia fessi. 717

Urbem appellabunt permissio nomine A cestam

† Tum genus omne tuū, & quæ dentur mœnia disces, 737

† Urbem alij referare iubent, & pandere portas 12 Ae. v. 184

Dardanidis, ipsumque trahunt in mœnia regem,

Arma ferunt alij, & pergunt defendere muros.

Vfus.

V S V S.

1. Ge. v. 233 * **V**T varias vsus meditando extunderet artes
 2. Ge. v. 22 * Sunt alij, quos ipse via sibi reperit vsus.
 466 * Nec casia liquidi corrumpitur vsus oliui
 3. Ge. v. 163 * Tum quos ad studiũ, atq; vsum formabis agrestem
 211 † Siue boum, siue est cui gratior vsus equorum
 207 † Nec minor vsus erit:—
 4. Ae. v. 646 † —Ensemque recludit
 Dardanium, non hos quæsitum munus in vsus.

F I N I S.

INDEX

INDEX ALPHABETICVS

Rerum & Verborum, sub quibus eorundem
Sinonyma, Coniugata, & Anti-
theta continentur.

A.

Aethæi, v. Græci, 229
Acheron, 251. v. Tartarus, 478.
Achilles, 7.

Acini, v. Græci, 229.

Acies, v. Certare, 85.

Admirari, 8.

Adorare, v. Sacrificare, 440.

Adulterium, v. Luxuria, 312.

Ædes, v. Domus, 150.

Ædificare, v. Vrbs, 543. & 322.

Ægeon, v. Monstrum, 327.

Æger,

Ægritudo } v. Morbus 331

Ægrotare }

Æneas, 10.

Æquitas, v. Iustitia, 293

Æquor, v. Mare, 314.

Æolus, v. Ventus 511.

Ær, v. Volare, 539. & Vita, 533.

Æstas, 17.

Ætas aurea, 15.

Ætas ferrea, 17.

Æther v. Volare, 539.

Ætna, v. Incendium, 266.

Æuum v. Tempus, 485. & Vita, 533.

Agmen, v. Certare, 85.

Agni, 19.

Ager, 18.

Agricola, 19.

Alæ, v. Volare, 529.

Alcides, v. Hercules, 337.

Alcimedon, v. Cælatura, 75.

Aleto, v. Monstrum, 327. Furor, 204.

Altare

- Altare, v. Sacrificium, 440.
 Amare, 20.
 Amazones, 87.
 Ambulare, v. Ire, 282.
 Amicitia, & Amor, 22.
 Amicus, & Amica, 21.
 Annus, v. Fluuius, 210.
 Amplexus, v. Osculum, 390.
 Anguis, v. Serpens, 459.
 Anima, v. Simulachrum, 461. & Vita, 535.
 Annales, 435.
 Annus, 27.
 Antrum, 28.
 Appellare, 32.
 Apes, 29.
 Aper, v. Certare, 85. & Venari, 507.
 Apollo, 31.
 Apotheosis, v. Immortalitas, 262.
 Aqua, v. Fluuius, 210. & Mare, 314.
 Aquila, 526. 532.
 Ara, v. Sacrificare, 440.
 Arare, 34.
 Arbor, 37.
 Arcus, 40. 127.
 Argentum, v. Aurum, 53.
 Argini, Argolici, v. Græci, 225.
 Arma, 41.
 Armenta, v. Pascere, 401.
 Artes, 110. 126. 158. 206. 237. 238. v. Labor, 296. 269.
 Arua, v. Ager, 18.
 Arx, v. Vrbs, & Turrus, 541.
 Aspicere, v. Videre, 257.
 Astra, 48.
 Astrologia, 49.
 Atlas, 50. 60. 320. 322.
 Attendere, 51.
 Auaritia & Auarus, 51.
 Audire, 52.
 Avena, v. Fistula, 190. & Carmen, 81.

Aeternus, v. *Tartarus*, 475.
Augurium, v. *Prodigium*, 427.
Auis, 78. 178. 252. 430.
Aura, v. *Ventus*, 511. & *Volare*, 539.
Aures, v. *Attendere*, 51. & *Audire*, 52.
Auriga, v. *Equis*, 161.
Aurora, v. *Ortus dici*, 388.
Aurum, 53.
Auspicium, v. *Prodigium*, 427.
Ausonia, v. *Italia*, 288.
Auster, v. *Ventus*, 511.
Autumnus, 54.
Auus, *Ataus*, 229. 262. 278. 324. 395. 396.
Auxilium, 54.

B.

Bacchari, 55. v. *Furor*, 204.
Bacchus, 55. v. *Sacrificare*, 440.
Baltheus, v. *Vestimentum*, 519.
Barathrum, v. *Tartarus*, 475.
Barba, v. *Mentum*, 320.
Bellona, 431.
Bellum, 56.
Berecynthia, 313.
Bibere, 73. v. *Ebrietas*, 155. & *Potare*, 419.
Bidens, v. *Sacrificare*, 440.
Bipennis, v. *Hastile*, 234. & *Securis*, 455.
Boreas, v. *Ventus*, 511.
Bones, 312. 60. 210. 216.
Bubo, 303.
Buccina, v. *Tuba*, 503.

C.

Acus, 29. 118. v. *Monstrum*, 327.
Cadaver, 521. quære *Caput*, & v. *Crudelitas*, 116.
Cædes, 85. v. *Mors*, 332.
Cælare, & *Cælatura*, 74. 75.
Cæsar, 226. 57. 58. 175. 226. 464.
Cæsaries, v. *Capilli*, 80.

- Calamus*, v. *Fistula*, 190.
Calor, 76.
Campus, v. *Ager*, 18. & *Paradisus*, 398.
Canere, & *Cantare*, 76.
Canis, 209. v. *Calor*, 76. & 85.
Canities, v. *Mentum*, 320. & *Monstrum*, 327. *Capilli*, 80.
Capellæ, 79.
Capilli, 80.
Capræ, 79. 80. 85. 118. 237.
Captivus, v. *Victoria*, 522.
Caput, 116. 118. 159. 160. 232. 297. 335. 340. 341. 345.
Carmen, 81.
Castitas, 302. 299. 446.
Casus, v. *Labores*, 296.
Caterna, 166. 506.
Caverna, v. *Antrum*, 88.
Celeritas, v. *Velocitas*, 505.
Cera, v. *Mella*, 348.
Cerberus, v. *Monstrum*, 327.
Cerebrum, 115. 232. 241. 342. 345.
Ceres, 17. 84.
Certare, 85.
Cerna, 25. 289. 238. 285.
Cervus, 23. 85. 298. 285. 204.
Charon, v. *Monstrum*, 327.
Charybdis, 531.
Choreas ducere, v. *Tripudiare*, 496.
Chorus, *ibid*.
Cicada, v. *Color*, 76. *Æstas*, 17. *Meridies*, 321.
Cicuta, v. *Fistula*, 190.
Circe, v. *Prædicere*, 421.
Clades, 53. 106. v. *Cædes*, 85. & *Mors*, 327.
Clamis, v. *Vestimentum*, 519.
Clamor, 98.
Classica, v. *Tuba*, 103.
Clupeus, 92.
Cocytus, v. *Fluvius*, 210.
Calum, v. *Volare*, 539.
Cogitare, 93.
Colles, v. *Echo*, 156.

Color, 95. v. *Tinctura*, 493.
Columba, 57. 88. 302. 523.
Columna, 254. 438. v. *Marmor*, 314.
Coma, v. *Capilli*, 80.
Comedere, v. *Conuiuium*, 112.
Comes, 300. v. *Ire*, 282.
Communitas, 105.
Concilium, 154. 291. 400.
Connubium, v. *Nuptiæ*, 372.
Consilium, 109.
Consolatio, 107.
Constantia, 111. *Consuetudo*, 166.
Contemnere, v. *Despicere*, 123.
Conuiuium, 112.
Cornix, 414. 421. v. *Prodigium*, 427. & 1. *Geor.* 387.
Coronare, 118.
Coruus, 78. & 1. *Georg.* 381. 410.
Crateras, v. *Conuiuium*, 112.
Crimen, v. *Scelus*, 451.
Crines, v. *Capilli*, 80.
Christa, 120. v. *Iuba*, 189.
Crudelitas, 116.
Cruor, 84. 86. 160. 337. 333. 336. 340. 342.
Cubile, v. *Lectus*, 308.
Cunctari, 85. v. *Mora*, 330.
Cura, 120.
Currere, v. *Velocitas*, & *Fuga*, 505.
Curru, 92. v. *Equus*, 161.
Cyclopes, 29. 98. 116. 231. 269. 494.
Cygni, 22. 74. 77. 79. 103. 211. 430.
Cypressus, v. *Arbor*, 37.
Cythara, v. *Canere*, 76.

D

D *Ædalus*, 149. 219. v. *Volare*, 539.
Dardanidæ, v. *Troiani*, 499.
Decus, v. *Honor*, 241.
Dedecus, 273. 527.
Delphinus, 89. 327. 377.
Delubrum, v. *Templum*, 484.
Dementia, 108. 263. v. *Furor*, 204.
Desiderium, 127. 183.

Desidia, 521. v. *Otium*, 391.
Despicere, 123. 189. 265.
Deucalion, v. *Homo*, 239.
Dem, 124.
Dextra, v. *Fides*, 186. & *Pax*, 405.
Diana, 126. v. *Arcus*, 40.
Dicere, 130.
Dies, 143.
Discere, 14. 65.
Discordia, & *Disidium*, 145.
Dissensus, 103.
Diuitiæ, v. *Opes*, 378.
Doctus, 229. 110. 113.
Dolor, 146.
Dolus, 147.
Domus, 150. v. *Vrbs*, 543.
Donum, v. *Munera*, 349.
Dormire, v. *Lectus*, 308. & *Somnus*, 465.
Draco, v. *Serpens*, 459.
Dubitare, 448. 491. v. *Cogitare*, 93.
Ductor, 71. 284. *Dux*, v. *Aeneas*, 12.
Duellum, 391.

E.

E*Brietas*, 155. v. *Potare*, 419.
Echo, 156.
Edere, v. *Conuiuium*, 112. & *fames*, 178.
Egenus, { v. *Paupertas*, 404.
Egestas, {
Egredi, v. *Ire*, 282.
Eloquentia, 141.
Elysium, 525. v. *Paradisus*, 390.
Ensis, 157.
Epula, v. *Conuiuium*, 112.
Equus, & *Equitare*, 161.
Erynnis, 279. v. *Furor*, 204.
Euanes cere, v. *Simulachrū*. 461. 540. 541. 542.
Eurythion, v. *Aurum*, 53.
Examen, v. *Apes*, 20. 185.
Excellere, v. *Supereminere*, 471.
Execratio, v. *Imprecatio*, 264.
Exemplum, 95. *Exequiæ*, v. *Humare*, 255.

Exer.

Exercitatio, v. *Consuetudo*, 3. *Geor.* 166.

Exilium, 172.

Exire, v. *Ire*, 282.

Expectare, v. *Sistere gradum*, 383. 426. 490.

Exuvia, v. *Victoria*, 522.

F.

F *Acies*, 206. 208. 317. v. *Incendium*, 266.

Facies, 207. 279. v. *Lachrymæ*, 301.

Fallacia, v. *Dolus*, 147. & *Fides*, 186.

Fama, 175.

Fames, 178.

Famula, *Famuli*, v. *Conuiuium*, 112.

Fari, v. *Dicere*, 130.

Fastidire, v. *Despicere*, 123.

Fas, 115.

Fatum, 180. *Febris*, 186.

Ferrum. v. *Ensis*, 157.

Fictio, *Fingere*, v. *Dolus*, 147.

Fides, 186.

Fiducia, v. *Fides* & *Spes*, 468.

Filius, 71. 136. 183. 395. 516.

Finire, *Finis*, 189.

Fistula, 190.

Flamma, v. *Incendium*, 271.

Flere, *Fletus*, v. *Lachrymæ*, 301.

Flos, 30. 73. 79. 219. 275. 517.

Fluctus, 219.

Flumen, *Fluvius*, 210.

Fœdus, v. *Fides*, 186. & *Pax*, 405.

Fœmina, 70. 87. 101. 103. 145. 151. 173. 182. 188. 199. 359. v. *A-*

Fons, 267. 272. v. *Fluvius*, 210.

(*mazoncs*, 87.

Folia, 54. 83. 511. v. *Coronare*, 118.

Fores, v. *Domus*, 150. & *Porta*.

Formicæ, v. *Labor*, 296.

Fermide, v. *Timor*, 488.

Formosus. 95. 403. 518. v. *Venustas*. 516.

Fors & *Fortuna*, 193. v. *Fatum*, 180.

Fraus, v. *Dolus*, 147.

Fraxinus, v. *Arbor*, 37. *Fretum*, v. *Mare*, 314.

Frigus, 161. v. *Hycms*, 260. *Pluuiæ*, 414. & *Timere*, 488

Fronde, 266. v. *Coronare*, 118

Frus, 14. 164. 207. 240.

Fruges, v. *Sacrificare* 440 & *Seges* 455.

Fuga, 196. v. *Mora*. 330 & *Velocitas*, 505.

Fulmen, 62. 67. v. *Tonitrua*. 19.

Fumus, 377. 875. v. *Incendium*. 266.

Funis, v. *Vinculum*, 522.

Funus, v. *Humare*. 255.

Fur, & *Furari*, 209.

Furia, v. *Monstrum*, 327. *Furor*, 204. *Tartarus*, 471.

Furor, & *Furere*, 204. v. *Paupertas*, 404.

G.

G *Alea*, 222.

Gaudium, v. *Lætitia*, 105.

Gelu, v. *Frigus*, 191. & *Hyems*. 260.

Gemitus, v. *Lachrymæ*, 301. & *Clamor*, 98.

Gemma, 977. 517. 520.

Genæ, 81. 98. 205. 295. v. *Lachrymæ*, 301.

Gens, *Genus*, 223.

Gener, v. *Nuptiæ*, 372.

Cenerare. v. *Parere*, 393.

Genitor, *ibid*.

Gigantes, 35. 495.

Glacies, v. *Frigus*, 191.

Gladius, v. *Ensis*, 157.

Gloria, v. *Honos*, 241. & *Laus*, 307.

Gorgona, 93. 206.

Gradi & *Gressus*, 282.

Græci, 229.

Gramen, v. *Herba*, 235.

Grando, 20. 67. 68.

Grates, 141.

Græx, v. *Pascere*, 401.

Gruæ, 90. 1. *Geor*. 307. 374.

Gubernare, v. *Regere*, 432.

Gurgēs, v. *Mare*, 314.

Guttur, v. *Cædes*, 85. *certare*, 85. *Ensis*. 157.

H.

H *Abitare*, 231.

Hæstia, 231.

Hæstie, 234

He.

Hector, v. *Achilles*, 7. & *Aeneas*, 10.

Herba, 235.

Hercules, 237.

Heros, 124. 226. v. *Aeneas*, 10.

Hesperia, v. *Italia*, 228.

Hirundo, 287.

Homo, 239.

Honor, 241.

Horror, *Horrere*, 63. 72. 100. 204. 428. 429.

Hortari, 121. 170.

Hospitium, & *Hospes*, 253.

Humare, 255.

Humilitas, 531. 130. 209. 273. 274.

Hydra, 476. v. *Monstrum*, 327.

Hyems, 260. v. *Frigus*, 101.

Hymber, v. *Pluuiæ*, 414. & *Tempestas*, 482.

Hymenæi, v. *Nuptiæ*, 372.

I.

I *Instantia*, 66. 94.

Iaculum, 261.

Ignauia, 192.

Ignis, v. *Incendium*, 226. & *amor*, 20.

Ilium, v. *Troia*, 497.

Imago, v. *Simulachrum*, 461.

Imber, v. *Pluuiæ*, 414.

Immolare, v. *Sacrificare*. 440.

Immortalitas, 262.

Imperator, v. *Rex*, 436.

Imperium, v. *Regnum*, 433.

Impietas. 263.

Impossibilia, 132. 375. & 2. *Geor.* 103. 717.

Imprecatio, 132. 337. 648. & 8. *Ecl.* 85.

Incendium. 266.

Incipere, 271.

Increpo, 137. 138. 139. 141. 145.

Indignari, 134. 205. 217. 243. 279.

Infernus, v. *Paradisus*, 398. & *Tartarus*. 475.

Ingressi, v. *Ire*, 282.

Iniustitia, v. *Iniuria*. 272.

Iniuria. 272.

Inopia, v. *Paupertas*. 404.

Inse-

Insania, 92. v. Furor, 204. & Inopia. 404.

Insidia, v. Dolus, 147.

Inuidia, 273.

Inuocatio, 274.

Ira, 278. 269. v. Bellum, 54.

Ire, 282.

Iris, v. Color, 95.

Italia, 288.

Iter, v. Ire, 282.

Iuba, 289. v. Crista, 120.

Iudex, 92.

Iuno, 292.

Iupiter, 290.

Iustitia, 293. v. Aeneas, 10.

Iuuenta, 272. 323.

Iuuentus, Iuuenes, 166. 248. 25. 8259. 294. 324.

Iura, v. Lex, 209.

Iurare, 387. v. Fides. 186.

L.

Labor, laborare, 296.

Labyrinthus, 89. v. Dolus, 147.

Lac. 300.

Lachryma, 301.

Latitia, 306.

Lana, v. Tinctura, 493.

Latini, Latium, v. Italia, 288.

Laus, laudare, 307.

Laurus, 82. v. Arbor, 37. & Corona, 118.

Leena, 23. 115.

Lectus, 308.

Leo, 15. 85. 117. 180. 281. 426. 520.

Lex, 309.

Libertas, 310. 141. 162. 283.

Loqui, v. Dicere, 130.

Lorica, 54. 64. 75. 92. 184. 234. 252.

Luctari, 92.

Luctus, v. Lachrymae, 301.

Ludus, 155. 187. 222. 275. v. Canere, 76. &

Certare, 85.

Lucus, v. Sylua, 472.

Lues, v. Pestis, 410.

Lumen, v. *Dies*, 143.

Lumina, 155. 176. v. *Admirari*, 8. & *Videre*, 527.

Luna, 311. v. *Diana*, 126. & *Sol*, 464.

Lupus, 16. 17. 19. 24. 79. 180. 202. 204. 426.

Lupa, 65. 519.

Lustrare, v. *Videre*, 527.

Lustrum, 28.

Lux, 114. 335. v. *Dies*, 143. & *Vita*, 533.

Luxuria, 312.

Luxus, 179. 312.

M.

M *Astare*, v. *Sacrificare*, 440.

Magnitudo animi, v. *Constantia*, 111. *Miles*, 324.

Virtus, 527. *Vires*, 528.

Male, 61. 179. 341. v. *Genæ*, 81. 98. 205. &c.

Malum vicinum, 313.

Manes, 84. 426. v. *Simulachrum*, 461.

Manus, 179. v. *Lachrymæ*, 301.

Mater, 100. 109. 257. 258. 203. 280. 299.

Mare, 314.

Marmor, 314. 415. v. *Nauigare*, 358.

Mars, 454. *Mauors*, 71. v. *Arma*, 44. *Bellū*, 56. *Certare*, 85.

Medicina, 339. v. *Apollo*, 31.

Mella, 318. v. *Apes*, 29.

Memoria, 219. & 1. *Ecl.* 60. 9. *Ecl.* 45. 51. 10. *Aen.* 782.

Mens, 121. 276. 183. 184. 204. 258. v. *Consiliū*, 109. & *Constantia*, 111.

Mensa, v. *Conuiuium*, 112. & *Fames*, 178.

Mentum, 320.

Mercurius, 321.

Meridies, 321.

Merum, v. *Vinum*, 441. 526.

Messis, v. *Seges*, 455.

Metamorphosis, 323. 8. *Ecl.* 70. 7. *Aen.* 17.

Metus. v. *Timor*, 448.

Miles, *Militia*, 324. v. *Bellum*, 56.

Minari, 45. 173. 253. *Minerva*, 392. 551.

Minos, 294.

Minotaurus, 312.

Mirari, v. *Admirari*, 8.

Misereri, 186. 297.

Mæcenæ, v. Inuocatio, 274.

Mænia, v. Vrbs, 70. 543. 164.

Mons, 326.

Monstrum, 327.

Mora, 330. 102. 167.

Morbus, 331.

Mors, 332.

Mortalis, v. Homo, 239.

Mucro, v. Ensis, 157.

Mugitus, v. Clamor, 98. & Echo, 156.

Mulieres, 302. 345. 351. 313.

Mundus, 354.

Munera, 349.

Muri, 185. v. Vrbs, 543.

Musæ, v. Inuocatio, 274. Canere, 76. Carmen, 81. Poëta

Myrthus, 520. v. Coronare, 118.

N.

(416)

N Arrare, v. Dicere, 130.

Navigare, 358. v. Fluuius, 210.

Nauis, 355.

Nauta, Nauta, 48. 49. 50. 247. 317.

Natare, v. Fluuius, 210.

Nefas, 452. 214.

Nemus, v. Sylva, 472. & Echo, 156.

Nepotes, 184. 194. 442. 440. 444. 501. v. Posteritas, 145.

Neptunus, 367.

(151)

Nere, 351. 375. 273. 392. 506. 535.

Nimbus, v. Pluvia, 414 & Tempestas, 482.

Nix, 87. v. Mentum, 191. Hyems, 260. Frigus, 320.

Noctua, 78.

Nodus, v. Vinculum, 460. 522.

Nomina, e, v. Appellare, 32.

Notus, v. Ventus, 511.

Nox, 367.

Nubes, Nebula, 371.

Numen, v. Deus, 124.

Nuntius, 52. 53. 110. 178. 490. v. Fama, 175.

Nuptia, Nubere, 372.

Nunquam, 83. 409.

Nymphæ, 374. v. Impossibilia, 264.

Obe-

Obedientia, Obedire, 375.
 Oblivio, 133. 177. 215. v. Memoria, 219.
 Obsidio, 101. 186. 204. 270. 288. 543.
 Obstupere, v. Admirari, 8.
 Oceanus, v. Mare, 314. Nox, 367. (52. 527)
 Oculi, 14. 124. 126. 176. 207. 80. v. Admirari, 8. & Videre,
 Odium, 206. 210. 258. 291. v. Inuidia, 273.
 Odor, 377.
 Olinia, 135. 257. v. Coronare, 118. & Pax, 405.
 Omen, 54. 70. v. Prodigium. 427.
 Onus, 54.
 Olympus, 370. v. Paradisus, 398.
 Opes, Opulentia, 378.
 Optare, v. Desiderium, 127.
 Opus, 380.
 Oracula, v. Prædicere, 421.
 Oratio, 380.
 Ora, v. Lachrymæ, 301.
 Oratores, 141. 406. 407. 408.
 Orbis, 223 v. Mundus, 354.
 Orcus, 277. 322. v. Mors, 332. & Tartarus, 475.
 Orestes, 205.
 Orpheus, 387.
 Ortus diei, 388.
 Os, Oris, 11. 518. 519.
 Osculari, & Osculum, 390.
 Ossa, 35 88. 530.
 Ostrum, v. Textura. 487. & Vestimentū, 519.
 Otium, 391.
 Ouare, 542.
 Oues, 391.

P.

Pabula, 392.
 Pactolus, v. Aurum. 53.
 Palinurus, v. Nauigare, 361.
 Pallas. 392.
 Palma, v. Victoria, 522.
 Palme, 137. 275. 302.
 Palus, v. Tartarus, 475.
 Pan, 393.

Panis, 178. 456. v. Ceres, 84. & Conuiuium, 112.

Paradisus, 398.

Parce, 22. v. Fatum, 180. & Mors, 332.

Parere, 393.

Parma, 401. v. Clypeus, 92.

Parnassus, v. Poëta, 416.

Pascere, 401.

Pastor, 403.

Pater, v. Parere, 393.

Patera, v. Conuiuium, 112. & Ebrietas, 155.

Patientia, 530.

Patria, 403. 526. 530.

Paupertas, 404.

Pax, 405. 527.

Pectus, v. Lachrymæ, 301. Vires, 528.

Pelagus, v. Mare, 314.

Pelasgi, v. Græci, 229.

Pellis, v. Vestimentum, 519.

Penna, v. Mercurius, 321. & Volare, 539.

Periculum, v. Labor, 296.

Persenerare, v. Constantia, 111.

Pestis, 410. 268. 270. v. Malum vicinum, 313.

Phalanx, v. Certare, 85. & Arma, 41.

Pharetra, 410.

Phæbe, v. Luna, 311.

Phæbus, v. Apollo, 31.

Pictura, 410. v. Cælatura, 75. & Color, 95.

Pietas, v. Aeneas, 10.

Pigmalion, v. Auaritia, 51.

Pigritia, 192.

Piscari, Pisces, 258. 264. 414.

Plausus, 99. 307. v. Lætitia, 306. & Laus, 307.

Pluuia, 414.

Pocula, v. Cælatura, 75. & Potare, 419.

Pæna, v. Vindicta, 524. Poeta, 416.

Polyphemus, v. Monstrum, 327.

Pontus, 17. v. Mare, 314.

Populus, v. Gens, 223.

Portæbelli, 16. 34. 64. 58. Porta, 59. 60. 69. 70. 134. 180.

139. 283.

Porten-

Portentum, v. *Monstrum*, 327. *Prodigium*, 427.

Portus, 417.

Posteritas, 145. 151. 154.

Potare, 419. *Precipitare*, 419.

Preda, v. *Furari*, 209.

Prædicere, 421.

Prælium, v. *Bellum*, 56. & *Certare*, 85.

Premia, v. *Munera*, 349.

Præstare, v. *Supereminere*, 471.

Præstigia, 425.

Præterire, 189.

Pratum, 155. 539. v. *Ager*, 18.

Præcari, 254. 255. 277.

Precatio bona, 74. 182. 196.

Preces, v. *Oratio*, 380.

Procella, v. *Tempestas*, 482. & *Mare*, 314.

Prodigia, 427.

Promissio, 470. 523.

Prothens, v. *Antrum*, 28. & *Dolus*, 147.

Pulchritudo, 163. 165. v. *Venustas*, 516.

Pugnare, v. *Bellum*, 56. & *Certare*, 85.

Pugnis, v. *Lachrymæ*, 301.

Purgatorius ignis, 400.

Purpura, *Purpureus*, v. *Vestimentum*, 519.

Pyra, v. *Humari*, 255. & *Incendium*, 266.

Q.

Q *Vadrigæ*, v. *Currus*, 92.

Querere, v. *Vestigare*, 282. 522.

Quercus, 119. 178. v. *Arbor*, 37.

Querela, 431. v. *Discordia*, 145.

Questus, 100. v. *Lachrymæ*, 301.

Quies, *Quiescere*, 317. 318. v. *Otium*, 391. & *Somnus*, 465.

R.

R *Abies*, 52. 423. v. *Furor*, 204. & *Morbus*, 331.

Radix, 33.

Ramus, v. *Arbor*, 37. & *Corona*, 118.

Rana, 78. *Rapina*, v. *Furari*, 209.

Rates, v. *Navis*, 355.

Rationis inopia, v. *Paupertas*, 407.

Recordatio, v. *Memoria*, 219. & *Fama*, 175.

Rege.

Regere, 432.

Regnum, 433.

Religio, 152.

Remuneratio, v. Munera, 349.

Remus, 16. 533.

Requies, 30. 71. 106. 253. 273.

Respondere, 435.

Resurrectio, v. Vita, 533.

Rex, & Regina, 436.

Rhadamanthus, v. Iustitia, 292.

Ridere, 140. 309. 441. 496. 518.

Ripa, { v. Flumen, 210. & Echo, 156.

Rixus

Rogare, 258. 276. v. Oratio, 380.

Rogus, 205. v. Incendiū, 266. v. Humare, 255.

Roma, 439.

Romani, Romulus, 223. 394. 396.

Rumor, v. Fama, 175.

Rupes, v. Mons, 326. Constantia, 111. & Portus, 417.

S.

Sacerdos, 134. 254. 298. 396.

Sacrificare, & Sacrificium, 440.

Salutare, 201. 241. 256. 288. 413.

Sagitta, 450.

Salus, 59. 69. 278. 300.

Sanguis, 92. 71. 165. 217. 219. 340.

Saturnus, 76. v. Astrū, 48. & Aetas aurea, 15. (& Bellū 56.)

Sæuire, 426. Sæuitia, v. Furor, 204. Crudelitas, 116. Ira 278

Saxa, 102. 105. 261.

Scelus, 451.

Sceptum, 39. 110. 194. 309. v. Regnum, 433. & Rex, 436.

Scopuli, 408. v. Scutum, 452.

Scylla 284. 531. v. Monstrum, 327.

Securis, 455.

Secula aurea, & ferrea, v. Aetas, 15. & 17.

Sedere, 235. Sedile, v. Conuiuium 112

Seditio, v. Discordia, 145. Querela, 431.

Seges, 63. 59. 155. v. Herba, 235.

Semper, 83. v. Immortalitas, 262.

Senectus, 456.

Sententia, 129. 130. 141.

Sepe-

- Sepelire, & Sepulchrum, v. Humare, 255.*
Sepes, v. 458.
Sequi, v. Ire, 282.
Serenitas, 458. 493.
Serere, 459.
Sermo, v. Dicere, 130. & Fame, 175.
Serpens, 459.
Serta, 445, v. Coronare, 118.
Servire, 3. Geor. 166.
Signa cæli, v. Astrum, 48.
Signum clasticum, v. Tuba, 503.
Silere 155. 276. 29. 436. 491. Silentium, v. Attendere, 51.
Dicere, 150. Admirari, 8 & Audire, 52,
Similitudo, 13 v. Metamorphosis, 323.
Simulacrum, 561.
Simulare, 146. 165. 175. v. Dolus, 147. Metamorphosis 323.
Sistere gradum, 383. 426. 490. v. Ire, 282,
Sitis, sitire, v. Potare, 419.
Societas, v. Communitas, 105.
Socius, Sodalis, 12. 538.
Sol, 464.
Solium, 110. 437. 438.
Somnus, & somnium, 465.
Sonitus, v. Clamor, 98.
Sopor, v. somnus, 465.
Sors, v. Fatum, 180. & Fortuna, 193.
Spelunca, specus, v. Antrum, 28.
Spernere, v. Despicere, 123.
Spes, sperare, 468. 488.
Spiculum, 470.
Spiritus, v. Vita, 533.
Spolia, 139. 151. 234. 338. 343. v. Victoria, 522.
Spuma, v. Equus, 161. & Mare, 314.
Stagna, 475. v. Nauigare, 358.
Stella, v. Astrum, & Astrologia, 49.
Stirps, v. Genus. 223.
Strages, 115. v. Cædes 85.
Stratum, v. Lectus 308.
Stultitia, v. Furor, 204.
Stupera, v. Admirari, 8.
Subridere, 281. 290. v. Ridere, 140. 441. 496. 518.

Sudor, v. Calor, 76. & Timor, 488.

Sudam, v. Serenitas, 458.

Superbus, 47. 65. 138. 243. 274. 426.

Superstitio.

Supereminere, 471.

Supplicum, v. Vindicta, 524. & Scelus, 451.

Sus, 115. 260. 425. 426. 468.

Suspensio animo, v. Cogitare, 93.

Susplicere, v. Admirari, 8.

Suspirare, v. Lachrimæ, 101.

Sibylla, 446. 134. v. Prædicere, 421.

Sydera, v. Astrum, 48.

Sylva, 472.

Sylvanus, 472.

T.

Tabum, v. Venenum, 510.

Tæda, 256. 270. 272. 430. 473.

Talentum, v. Aurum, 53.

Tapetia Aulæa, 43. 116. 165. 465. 468.

Tardare, v. Mora, 330.

Tartarus, 475.

Taurus, 26. 27. 36. 117. 197. 210. 213. 282. v. Sacrificare, 440.

Tela, v. Telum, 477.

Tectum, v. Domus, 150. & Urbs, 543.

Telum, 477.

Tellus, v. Terra, 485. Ager, 18. Arare, 34.

Tempestas, 482.

Templum, 484.

Tempus, 485.

Terra, 485.

Terreri, v. Timere, 488.

Testari, v. Inuocatio, 274. & Oratio, 380.

Teucris, v. Troiani, 499.

Textilia, 350. 453. 537. v. Sepes, 418.

Textura, 487.

Thalamus, v. Lectus, 308.

Thesaurus, 172. v. Aurum, 53.

Thesens, 294.

Thronus, v. Solium, 429.

Thura, 112. 113. v. Sacrificare, 440.

Tibia, v. Fistula, 190.

Timere

Timere, & *Timor*, 488. v. *Tonitrua*, 493.

Tinctura, 493.

Tesiphone, 294.

Titan, v. *Ortus dici*, 388.

Tonitrua, 498.

Torus, v. *Lectus*, 308. & *Herba*, 239.

Torrents, v. *Flumen*, 210.

Tripudiare, 496.

Triumph, 439. 440. v. *Victoria*, 522.

Troia, 497.

Troiani, *Troes*, 499.

Troiugena, 143.

Trophæa, 259. v. *Victoria*, 522.

Tuba, 503.

Tumulus, v. *Mons*, 326. & *Humare*, 255.

Tunica, v. *Vestimentum*, 519.

Turma, v. *Certare*, 85. *Bellum*, 56.

Turris, 531. v. *Vrbs*, 543.

Tybris, v. *Fluvius*, 210.

Tygres, 12. 83. 15. 115. 425. 471. 532.

V.

Vacca, 20. 445. 447.

Vagina, v. *Ensis*, 157.

Vagitus, v. *Cclamor*, 98.

Valedicere, 504.

Variare, 178. 182. 418. v. *Cogitare*, 93.

Vates, v. *Poeta*, 416. *Carmen*, 81. *Prædicere*, 421.

Vaticinari, v. *Prædicere*, 421.

Vbera, v. *Agnus*, 19. & *Lac*, 300.

Vela, v. *Nauigare*, 358.

Velocitas, 505. v. *Mora*, 330. & *Obediētia*, 379.

Venari, 507.

Venenum, 510.

Venia, v. *Pax*, 405.

Venire, v. *Ire*, 282.

Ventus, 511.

Venus, 517. v. *Luxuria*, 312.

Venusta, 14. 516. v. *Formosus*, 95. 403. 518.

Ver, 518.

Verba facere, v. *Dicere*, 130.

Vesper, v. *Nox*, 367.

Vesti

<i>Vestigare</i> , v. <i>Ire</i> , 282. 522.	<i>Vmbra</i> , 78. 256. v. <i>Simulacrum</i> , 461.
<i>Vestigia</i> , v. <i>Videre</i> , 527.	<i>Vocare</i> , v. <i>Appellare</i> , 32.
<i>Vestibulum</i> , 519.	<i>Volare</i> , 539.
<i>Vestimentum</i> , <i>Vestire</i> , 519.	<i>Volucres</i> , 23. 79. 153. 466.
<i>Vetustas</i> , 72.	<i>Voluntas</i> , v. <i>Desideriū</i> . 127.
<i>Via</i> , v. <i>Ire</i> , 282.	<i>Voluptas</i> , 543.
<i>Victima</i> , v. <i>Sacrificiū</i> , 440.	<i>Votū</i> , 249. 251. 276. 350. 385.
<i>Victoria</i> , <i>Vinci</i> , 522.	387. 414. 430. 440. 524.
<i>Videre</i> , 527.	v. <i>Sacrificare</i> , 440.
<i>Vigilare</i> , 138. <i>vigiles</i> , 59.	<i>Vouere</i> , 201. 528.
<i>Vinculum</i> , 522. 520.	<i>Vox</i> . 323. 320. v. <i>Clamor</i> , 98
<i>Vindemia</i> , v. <i>Bacchus</i> , 55.	& <i>Dicere</i> , 130.
<i>Vindicta</i> , 524.	<i>Vrbs</i> , 543.
<i>Vinea</i> , 35. v. <i>Bacchus</i> , 55. &	<i>Vrsi</i> , 23. 261. 426.
<i>Vitis</i> , 536.	<i>Vsus</i> , 543.
<i>Vinum</i> , 526. 441.	<i>Vna</i> , 537. v. <i>Bacchus</i> , 55.
<i>Vires</i> , 528.	<i>Vulcanus</i> , 66. 86. 90. v. <i>In-</i>
<i>Virgo</i> , 41. 96. 98. 127. 263.	<i>cendium</i> , 266.
519.	<i>Vulgus</i> , 173. 175. 176. 278.
<i>Virtus</i> , 147. 527.	<i>Vultus</i> , 314. 323. 352. v. <i>La-</i>
<i>Virus</i> , 425. 510.	<i>chrimæ</i> , 301.
<i>Vis</i> , 528. <i>Violentia</i> , 208. v.	<i>Vulnus</i> , 143. 234. 258. III. 115.
<i>Ira</i> , 278.	v. <i>Bellum</i> , 56. <i>Certare</i> , 89
<i>Vita</i> , 533.	<i>Ensis</i> , 157. <i>Mors</i> , 332.
<i>Vitis</i> , 536.	<i>Vultur</i> , 117.
<i>Vitium</i> , 527.	<i>Vxor</i> , 106. 108. 135. 269.
<i>Viuere</i> , v. <i>Vita</i> , 533.	Z.
<i>Vlcisci</i> , v. <i>Vindicta</i> , 524.	<i>Zephyrus</i> , vide <i>Ventus</i> . 511
<i>Vlula</i> , v. <i>Clamor</i> , 98.	<i>Volare</i> , 539.
<i>Vlulare</i> , v. <i>Clamor</i> , 98.	<i>Zone spherarū</i> , v. <i>Astrolo-</i>
<i>Vlysses</i> , 538.	<i>gia</i> , 49.
<i>Vnda</i> , v. <i>Fluuius</i> , 210.	
<i>Vmbra</i> , 538.	

VIRGILIO=7 CENTONES

PROBAE FALCONIAE HORTINAE:
L A E L I I }
I V L I I } C A P I L V P O R V M.

ET ALIORVM QVORVMDAM
recogniti & purgati.

QVIBVS IN GRATIAM IVENTVTIS
*præfixa est Epistola IVLII ROSCII HORTINI
ad Camillum ac Prosperum Capilupos texen-
dorum Centonum præcepta com-
plectens.*

ADDITVS INSVPER PRAECIPVORVM
locorum utilissimus Index.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Sumptibus Bernardi Gualtheri.
ANNO M. DCI.

ILLVSTRI ET

GENEROSO DOMINO

D. EGONI COMITI

A' FVRSTENBERG, VVERDEN-

BERG ET HAILIGENBERG, LANDT-

graffio in Bare, Domino in Haussen, in

Kunzingerthal, &c. Canonico Ca-

thedralis Ecclesiæ Colonien-

sis & Argentora-

tensis.

DOMINO SVO COLENDISSIMO.

Q*Vondam purpureo rorātes sanguine cristas,
Telisq; ruptam Doricis
Cassida, & æganeas,*

*SYTHONIVM iussisse DVCEM, post bella retusas
E Martijs figi tholis,
Fama canit veterum.*

FVRSTENBERGORVM *irradians* VIRTUTE
PATERNA

*DOMVM perennis gloria,
Non tibi sanguineo*

*Flumine stillantes clypei, non aspera tabo
Iacula, dicanturve acilides*

PRINCIPIS ODRYSII:

*Sed, quæ PALLADIIS crissentur spicula dextris,
Te quæis amicum PALLAS, &
NUMEN ALEXICACVM,*

*Miratur, gaudetq; ANDINI metra MARONIS
Fluoribus Libethridos
Vuida Parthenia,*

*Per formas quæ ducta novas. His præsse S O-
P H O C L I S*

*Grandem cothurnum, sis, pote,
PINDARICVMQVE melos.*

*Eia animo acceptes facili, quæ te duce cuncti
Legere irretortis ardeant
Carmina Luminibus.*

CAMILLO

CAMILLO AC

PROSPERO CAPILVPIS

CLARISS. ADOLES-

CENTIBVS

IVLIVS ROSCIVS HORTINVS S.P.D.

*V*M inter nos de Proba Falconia Hortina, quā in manibus habebamus, sermo esset ortus, Camille Capilupe, optare visus es, vt de eo toto genere carminis, quo illa vsa esset magistra, & inuentrix, vt creditur, prima Centonis, in rerum diuinarum cantu, perscriberem ad te vberius. In quo fecisti tu quidem amanter potius, quā prudenter, cui domi hęc nascuntur. Ego verò, quando id pro modestiā tuā singulari, à me, tuo iure, exposcis, persolvere potius statui, quā studiosè petenti denegare. Eiusmodi enim res est, vt de ea ars nondum extet, præter quædam ab Ausonio relictæ præcepta in eā epistola ad Paulinum, quam ad Centonem nuptialem adscripsit. Ea igitur in primis nosse te oportet, quæ ab eo traduntur, ac semina sunt huius totius rapsodiæ. Vtar verbis, quibus ille vsus est, quibusquæ te maximè compellare debui adolescens studiosissimè. Si patieris, vt doceam, docendus ipse: Cento quid sit, absoluiam. Varijs de locis, sensibusquæ diuersis, quædam carminis structura solidatur: in vnum versum vt coeant: aut cæsi duo, aut vnus & sequens cum medio. Nam duos iunctim locare ineptum est: & tres vnâ serie, meræ nugæ. Diffunditur autem per cæsuras omnes, quas recipit versus heroicus, conuenire vt possit, aut penthemimeris cū reliquo anapæsto, aut trochaice cum posteriore segmento, aut septem semipedes cum anapæstico chorico, aut post dactylum, atque semipedem quicquid restat hexametro:

tro: Simile, vt dicas Ludicro, quod Græci ὁσόμεχίαν
vocauiere. Et post pauca, cum eius ludi speciem edidisset
subdit. Hoc ergo Centonis opusculū, vt ille ludus,
tractatur pari modo, sensus diuersi vt congruant, ad-
optiua quæ sunt, vt cognata videantur, aliena ne inter-
luceant, arcessita ne vim redarguant, densa ne supra mo-
dum protuberent, hiulca ne patiant. Quæ si omnia ita
tibi videbuntur, vt præceptū est, dices me composuif-
se Centonem. Hac ille, vt breuius, sic obscurius fortasse,
quàm res tanta pateretur. Quæ omnia si exemplis illustrètur,
non dubito, quin tibi ad auitam maiorum tuorum gloriam, ad
quam, vt video, adspiras, aditum factura sint. Sequar ego in
precipiendo eum ipsum ordinem rerum, quem tenuit auctor.

Exemplum casuræ, quæ à Græcis trithemimeris vocatur,
ex Ausonio ipso sumitur. Tuque prior: hac ex V I. Aen.
Nam te maioribus ire per altum, ex I I I. Aen. Penthe-
mimeris erit, Ambo florentes. Ecloga V I I. genus insu-
perabile bello, ex IV. Aen. Hephthemimeris verò, Auspi-
cijs manifesta fides ex I I I. Aen. quo iustior alter, ex
primo. Exemplum quartæ casuræ, à Græcis Enneamime-
ris, ex Iulio Capilupo, Cent. XVI. Quod fieri ferro, liqui-
douè potest, ex V I I I. Aen. orichalco ex X I I.

Penthemimeris cum reliquo anapestico ex ipso Ausonio,
Dona laboratæ Cereris V I I I. Aen. pinguisque farinæ
ex primo Aen. Item Penthemimeris cum reliquo trochai-
co ac posteriore segmento ex eodem Ausonio, Flos vete-
rum, virtusque virum V I I I. ——— mea maxima
cura. I. Aeneidos. Alud exemplum penthemimeris, quæ
trochaica casura dicitur, ex Lelio Capilupo auo tuo libenter
deprompsimus. Is Centone X V. sic planè habet: Omnia
iam vulgata, ex I I I. Georgicorum, furens quid fœmi-
na possit. ex V. AEn. At verò exemplum post septem semipe-
des cum anapestico chorico nullum inuenio. Itaq, vel locus
falsus est, aut Ausonius errauit, quorum neutrum, vt mihi

persuadeam, facile adducor, accedente veteri lectione manuscripti apud me Ausonii. Quid igitur? Si anapaestus choricus constat ex duabus breuibus, totidem longis, atq; vltima breui, quomodo versus hexameter eum admittat? Porro post septem semipedes hi sequuntur: pyrrichius, antibachus, choricus maior, siue pæon secundus, pæon tertius, messomacrus ex pyrrichio & dactylo, siue pyrrichius cum trochæo, aut anapaesticus & pyrrichius. Sic est in illo Virgiliano lib. primo Aen.

Seruitio premet, & victis dominabitur Argis.
Quo loco—dominabitur Anapaestus est & Pyrrichius, post septem semipedes.

Progrediamur Camille in hac multiplici pedum varietate, conemurq; quoquo modo possumus in tantâ rerum obscuritate, lucem aliquâ afferre. Exemplâ ut cepimus afferamus. Post dactylum, illud erit ex magistra Centonis, obijcit ex VI. atq; animû subitâ dulcedine mouit ex VIII. AEn. Post semipedem ex eadem: Quod, Ecloga III—tua progenies cœlo descendet ab alto: Ecloga IV. simile exemplû habet Iulius tuus Cent. II. Siste, ex VI—precor miserere, potes nam omnia, necte. ex eodẽ. His adiungimus ceteras casuras: inter quas est tetrapodia, vel bucolica. Apud Probam: Casta pudicitiam seruet domus, ex III. Georg. en age segnes, IV. Aen. Post Spondæum ex ciue mea nobilissima: Flen tes II. Aen.— & paribus curis vestigia figunt. ex VI. Post epitritû ex Iulio patricio Mantuano patruo tuo. Fortunate, Ecloga I.— quibus cœlo te laudib. æquem? ex II. Aen. Post dactylum & trochæum ex eodem Cent. I. Donat habere ex lib. XII.— tibi Diuum Pater atque hominum Rex. Aen. I. Deniq; possumus absoluere versum, nō modo post oēs casuras, quas recipit hexameter, sed etiâ post oēs pedes. Excurreamus si placet: non magnus est labor. Exemplâ post initia carminis vidimus in spondæo ac dactylo, reliqui supersunt. Habes post secundum pedem apud Iulium Capilupum Cent. IV. Per gentes erit, II. Aen.——haud vlli virtute

Cæt. 23 secundus. ibidem. Post tertium pedem idem in Centone recens scripto de bello Gallico, de quo veteri commutato pro- uerbio, dicere solemus, quid noui fert Gallia? Sic igitur habet Iulius: Pœnarū exhaustū satis ex I X. — instaurata re- uisam, ex I I. Aen. Post quartam sedē in Lelio Capilupō legi- mus. Quid memorem infandas cædes, quid ex V I I I. — monstra ferarum? ex V I. Post quintam sedem, Dira per incautum serpant contagia, ex IV. Georg. — pectus ex I. Aen.

Hæc hætenus, & quidem permolestè de effingendo ac con- flando Centone ex Ausonij præceptis. Cum verò ex obseruatio- ne ars omnis orta sit, liceat mihi aliqua addere, quæ facilita- tem afferant non mediocrē vobis Capilupis, huius artis cultoribus. Ex Proba & Ausonio licētias nonnullas colligemus, quibus si Lelium ac Iulium Capilupum adiunxero, minus mirum videbitur, cum à quibus sumamus, præter hos ambos insignes, quiq; sibi propriam hanc laudem esse voluerunt, habeamus neminem. Ego sanè eam rationem tenebo, quā vtiliorem fore crediderunt magistri artis. Apud Ausonium eam sum admira- tus licentiam, in qua ipsemet cum præceptis suis pugnat, eaq; est, cum duo versus simul consequuntur hunc in modum.

Omnes vt tecum meritis pro talibus annos
Exigat, & pulcrâ faciat te prole parentem.

Locus est primo AEneidos ita proprius nuptialis carminis, vt lapsum cum viderit auctor, vt excusamus, ita minimè imitemur. Quamquam longè maior est licentia Centonum, quàm quisquam existimet. Atq; vt à verbis ordiamur.

In primis sciendum est mutari posse numeros, & personas in singulis temporibus, quin & ipsa tempora, sic Proba Falconia Hortina in eo versu: Muneribus cumulant, & sanctum fidus adorant: de Magis loquens, qui ex remotis- simis regionibus profecti ad Christi pedes procubuerant. Eo- rum loco Virgilius dixerat: — cumulat, adorat. — Eadem

ita scribit: Omnipotens magnisque agitatur sub legibus
æquū. At Virgilius — agitant. Quibus in locis vides vtrumq;
numerus fuisse conuersum.

*II. Commutari possunt inuicem tempora. Eadem erudi-
tissima mulier — mereor, nec deprecor, inquit, — in-
quam ille dixerat. Falconia: Admonet immiscens, cum
Latinus Homerus decantasset: Admonet immiscetque
preces. Eadem mutatio admittitur in personis ac numeris,
vt in exemplis allatis est demonstratum.*

*III. Nomina ipsa ac pronomina vtrò citroq; conuerti
possunt. Quod pertinet ad genus, illud erit exemplo, Da de-
xtram miseræ, scripserat Lælius in Cent. II. — misero
dixit Virgilius. Quo ad casum extat alterum. Relligione
patrum truncis, & robore natas, ait Hortina, Virgilius
verò — nata. Illa ipsa Falconia. Neu segnis iaceat terra
— terræ Virgilius. Quoad numerum vide vt ciuis mea lo-
quatur: Nomen erat virtutis & ipsi agnoscere vultus.
Virgilius habet — vultum. Generis eiusdem plurima sunt.
In pronomine. Proba mea. Continuò vates, namque hic
certissimus autor — Is apud Virgilium. & alibi: Ardua
tectâ petens ausus te credere cælo cuius loco se vsus fue-
rat Virgilius.*

*IV. Poëta necessitate adductus artis, quæ in nexu difficil-
lima est, potest addere coniunctionem aliquam, vel proposi-
tionem, cuiusmodi sunt, ad, in, re, vel, tum, & alias simi-
les. Sic Lælius Capilupus Cent. XII. Stant sale Tyrrhe-
no classes ad Tibridis vndam. Imò verò & que coniun-
ctio in pronomine transmutari potest, vt fecisse legimus Læliū
Cent. VI. Pascere equos meritæ qui expectent præ-
mia palmæ: pro quo Virgilius dixerat — meritæque.*

*V. Mutatio esse potest in dictione: cuius rei nobis exem-
plum dedit Lælius Cent. IX. Fonte sonans, cælove qui-
bus te laudibus æquem? Quo loco verba transfert, &
addit, ve. Sic enim cecinit Virgilius libr. II. AENEID. Vir*

Troiane, quibus cælo te laudibus æquem?

VI. Datur ea facultas, ut prætermitti possint, in aliquo versu, vnum, aut duo verba ad summum: Sic Proba nostra: Relligione Patrum, truncis & robore natas. At Latini carminis nobilis magister — truncis & duro robore nata. Lælius Cento. IX. Augustus Cæsar rerū pulcerrima Roma. Pro quo Virgilius: Scilicet & rerum facta est pulcerrima Roma.

VII. Mutatio fieri potest in particula vnius, atq; eiusdem verbi, quæ nonnullis minus probatur, eam admisisse Probam certò scimus. Hic tibi semper erunt, tuque ô sæuissima coniunx. Id semel concedi potuit magistræ: in quâ corrigenda nonnulla ad meliorem sensum traducere, & aliundè permutare coactus sum. Virgilius verò, à quo illa decerpserat habet — sanctissima coniunx. Præterea mutare licet particulam & in, tu, Vnde illud Lælij Centone. V. Tu decus omne tuis, tu seruantissimus æqui. Imò verò quæcunq; litera si ex verbis, aut nominibus quibuscunq; congruè dematur, nullum scelus est, præsertim, ut in sententiam nostram autorem aliquem traducamus, sic Lælius. Tune tot incassum fusos patiēre labores? Virgilius verò: Turne tot incassum fusos patiēre labores?

VIII. Dictionum conuersione vti possumus in formandis nominibus proprijs, & cognominibus, ordinibus, familijs, insignibus, ac solo patrio. Sunt huius generis exempla varia apud Lælium; de quo illud Lucretij dicere soleo.

Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,

Omnia nos itidem decerpimus aurea dicta.

Ille Cent. VI. Multa manu medicâ, clariss. Mediceam familiam: & alibi, Populeas inter frondes, Portam Flaminiam, quam vulgus de populo nuncupat, significabat, Cent. XI. Magno tellus percussa Tridenti: Tridentinam ciuitatem, & Centone XI. Lunatis agmina peltis: insignia Orientis Tyranni indicabat. Iulius verò ita patris sui vesti-

gus inhaeret, ut eum aetate nostrâ in huius poematis venustate
facile Principem celebremus. Quem non minus in discipli-
nis Mathematicis admiramur veluti Archimeden manu suâ
architectari machinulas illas caelestes, aliâq; ad solis umbras
dignoscendas instrumenta, quae nec quidem veteres cognitio-
ne attigerunt, sed quàm centone vij. ille egregiè exorditur in
Cen. xxix. At de Florêtia Etruriae vrbe nobiliss. Cen. VII. Di-
ues opum & varijs Florêtia limina tertis. Illud verò in
Centone dedicatorio Sereniss. Mantuae duci literarum patrono
planè egregium. Omnia VINCENTI sonuerunt o-
nia plausu. Sumpserat autem ex illis duobus versibus.

Omnia vincit amor, & nos cedamus amori:

& ex illo

Ales & ingenti sonuerunt omnia plausu.

Sunt alia plena suauitatis, quae nec quidem imitari adhuc a-
liquis est ausus, non modò superare. Illud verò vitij inest in
hoc scribendi genere, quod non secus ac nautae scopulū vitare
debemus, cum vnum atq; idem carmen ex triplici regione
conflamus. Quod si in Lelio aliquâ in parte obseruaueris e-
mendationi difficillimae potius, quam auctori tribues. Co-
actus est enim Iulius, dum Capiluporum familiae, vel dispersa,
vel perditae monumenta suo splendore restituit, permutare
non pauca. Id verò ne apud Ausonium esset, pro — illic
— illis maluimus legere ex meo manuscripto hunc in modū.

Non absunt illis neque oues, haedique petulci,
Simile erat apud Proban meam in eo versu,

Hoc virtutis opus diuinæ mentis & artis.

In quo prima ex decimo Aen. media ex 4. Georg. vltima ver-
ba ex secundo item Georgicorum lib. delibata sunt. Itaq; me-
lius pro artis, haustus reposuimus. Erant huius generis tam
multa, dū ea emendaremus, ut penè de sanitate desperandū
videretur.

Factum est partim mea, quae est consecuta longissimâ agri-
tudine, partim omnibus deprauatis exemplaribus, ut minùs
mibi

mibi satisfecerim. Spes est maxima, vt aliquando expolita,
& commentarijs illustrata in scenam prodeat poëtria Chri-
stiana, dum plurimi in vanitate fabularum occupati, profa-
nos Poëtas restituere omni studio conantur. Quanquam quo
me rapuit patriæ amor? Tecum ego epistola terminos, ac for-
mam transgressus, finem faciam, mi Prosper, quem prospero
ac felici cursu Iulium patrum sequi vehementer gaudeo.
Perge generose adolescens tam illustri exemplo in isto flore
ætatis. Magnam tui expectationem concitasti: Eam te supera-
turum non dubitant quotquot conatus tuos egregios ad lau-
data artium studia norunt. Vix annum agens XV. supra æta-
tem ad nos versus mittis, quos legens Roma admiratur. Ha-
bes verò in hoc propria, quæ te incitare debent domestica e-
xempla Lelij & Hippolyti, vt minùs egeas externis. Fuit ille
in Centonibus compingendis artifex egregius, hic in Tibulli
imitatione singularis. Exigua vtriusq; habemus. At quàm
multa Hippolytus moriens reliquit ad hanc poëtices faculta-
tem vtilia, quæ vt antè illum nemo fuerat aggressus, ita post,
pauci secuti sunt? Collegit Indicem locupletissimum verbo-
rum omnium ex Lucretio Caro, nec non obseruationes illu-
strium Poëtarum. Atq; vt etiam in soluta oratione eum fuisse
instructissimum posteri nō ignorarent, pulcherrimam quasi
suppellectilem militarium sententiarum ex C. Iulij Caesaris
Commentarijs in locos communes partitus est. Quæ ego om-
nia euoluens, inuidebam tibi, suauissime Prosper, cui tot opes
asseruarentur, quibus nec Cræsi quidem thesauros confero.
Harum tibi cupiditatem excito, dum Bononiæ humanioribus
literis vacas, vt ex ijs ipsis arculis quas suâ ipse manu Hippo-
lytus obsignauerat, aliquando optatissimæ luci restituas. Tibi
igitur in istâ contentione studiorum, hi duo veterani duces
erunt imitandi. Nec minùs, his eorundem fratrem Alphon-
sum adolescentulum addes, qui inter Musarum choros enu-
tritus, penè puer altiùs euolâs, meliorem immortalitatis pal-
mam præripuit. Cum verò decursis bonarum disciplinarum

spatijs

*ſpatijs Roman veneris in campo Martio maiorum tuorū de-
licijs exceptus, præter monumēta ac fumofas imagines, quas
intuebere, vnum tibi ad imitandum propono viuum familia
exemplum Camillum Protonotarium Apoſt. patruum, qui in
varijs, iſdemq; grauiffimis Roman. Urbis negocijs occupatus,
numquam intermittit aliquid ſcribere. Quo tempore erit tibi
fortaſſe ea, quam ille noſtro idiomate, in quo planè excellit,
mira varietate, ac contento curſu perſequitur, hiſtoria car-
mine exprimenda. Vides Proſper ad quæ te vocem cer-*

tamina, Tu te excita, & vt facis, dede te

Muſis excolendum. Vale. Rom.

Kal. Dec. clj. lxxi.

(. . .)

INDEX

INDEX.

A.

A DAE excusatio.	13
Adæ & posteris maledicit	
Deus.	14
Adam pellitur è paradiso.	15
AEtas aurea.	67. & seq.
AEtas ferrea.	ibid. & seq.
Andreas Restius Siculus & e-	
ius laus à doctrina.	130. 131
Angelus Michael.	103. 104
Angelorum ruina.	ibid.
Angliæ Regina.	97
Anni partes quatuor.	8
Annus fertilis.	160

B.

B Elli motus.	37. 39. 73
Bellum Gallicum.	121. 125
Benedictus AEgius & eius laus	
à studio poëfios.	51
Bombarda.	39. 121. 126. 128. 129.

C.

C Antus Ecclesiæ.	74
Capiluporum familia.	31. 71.
85. 89.	
Carolus V. Imperator	174
Centonum præcepta.	†
CHRISTVS nascitur.	17
adoratur à Magis.	ibid.
baptizatur.	19
tentatur à diabolo.	20
concionatur.	21
ambulat supra mare.	23
prædicat passionem.	25
orat in horto patrem.	102
patitur.	25. 104
pellit è templo vendentes &	
ementes.	24
descendit ad inferos.	26

resurgit à mortuis. 27
post mortem apparet Aposto-
lis. ibid.

ascendit in cælum. 28

Christus auctor salutis humanæ. 19

Christophorus Madrucius Card.

Trident. & eius Encomia. 52

Christophorus Madrucius ad In-
subres legatus. 57. 58

Classis Hispanica. 97

Classicum contra Turcæ. 141 &
seq.

Cæna domini. 25

Concio. 75

Concio Ioan. Baptist. 163

Confessio sacramentalis. 75

Cosmus Modices dux Flororenti-
nus. & eius laus. 43

Creatio Mundi. 8

D.

D auidis & Goliathi Monoma-
chia. 168

Dedicatorius Cento. 30

Diabolus tentat Christum. 20

Diabolus tentat primos parentes.
12.

Diluvium. 65

Diræ in malos poetas. 137. & seq.

Domus Lauretana. 80

E.

E cclesiæ navis quatitur. 34

Effigies Francisci Gonzage. 42

Epitaphium Lelii Capilupi. 31

Epithalamia, vide Nuptialis Cen-

EV A generatur. 8

seducitur. 12

peccati causa. 64. 65

comedit de arbore vetita. 12

reprehenditur à Deo. 14

Eucha-

Enchiastia.

74

F.

I.

Ferdinandus Medices Card. &
Hetruria dux eius laus. 99.

Florentia vrbs. 43. 98. 101

Fons salubris & medicus 100. 101

Franciscus Gonzaga Marchio mā
tuanus. 42

Franciscus Maria Card. 160

Fredericus Ranzonius proregis
Danici filius. 151

Funeris Cento in obitum Fred.
Ranzonij occisi à Gallis. 151

Funebres Centones in obitū Card.
Farnesij. 113

G.

Gallia Rex. 37 38 58.

Germania Heretici. 35. 40

Goliathi pugna & mors. 167

Gregorius Capilupus sacerdos. 109

H.

Heretici. 35. 40 70.

Henricus II. Gallia rex. 58

Hercules II dux Ferrarien. Hip-
polyti Card. Frater. 71

Herodes infanticida. 18

Hieronymus de Ruuere Card. 85

Hippolytus Card. Estensis. 45

Hippolytus Alphonsi I. Principis
Ferrariensis filius Card. 67

Hispania rex. 97

Homeri laus. 45

Homeri marmoreum caput. ibid.

Homini Creatio. 10

Horologium. 133

IN Symbolon Agricultura Ho-
ratiij Tigrini. 105

Ioannis Baptistae vita, praedicatio,
mors. 163

Ioannes Iacobus Calandra &
eius laus. 111

Israhelicae fugiunt ex Aegypto.
16

Iulius II. Pont. M. 33. 76

Iulius Capilupus Poeta. 116. 117.

Iulius Roscius Hortinus, & eius
laus. 93. 134

L.

Lauretanum templum. 50

Lex primis parentibus data. 11

Luciferi ruina 103

Lutherani. 40 54. 70.

M.

Magi adorant Christum. 17

Mantua vrbs. 109. 110. 117

Mahumetus. 142

Marcellus Vestrius Secretarius
Apostolicus. 119. 124

b. Maria virgo innocatur. 79. 125.
135.

b. Maria Lauretana. 80

Matrimonium vide Nuptialis Cen-
10. 153

Mensae ministeria. 55. 71.

s. Michael Archangelus. 103

Miles. 44

Monomachia Davidis & Golia-
thi 168

Morbus 108. 136

Mors Cardinalis Farnesij. 113. &
seq.

Mors Frederici Ranzonij. 151

Mulierum vituperatio. 61. & seq.
Mund

I N D E X.

Mundi creatio	8	RVDOLPHVS II. Imperat.	174
Mundi occasus.	81	Rusticanae opes.	49
N.		S.	
Nauis Ecclesiae	34	Sacerdos.	51. 52. 74. 109.
Noë seruator cum familia	16	Sacrificium Missae.	74
Nuptialis Cento.	153. & seq.	Sapientia.	120
O.		SGIPPIO Gonzaga Card.	88
Opes rusticae	49	Secretarius Apostolicus.	119
Oratio ad Christum contra		SENA vrbs.	58
Turcas	150	Sepulturae ministeria.	113
Oratio ad Deum & Sanctos.	40	Serpens decipit EVAM.	12 66
Oratio Christi ad Patrem.	102	Serpenti maledicit Deus.	14
Oratio Dominica	ibid.	Signa, statuae.	49
P.		Sixtus V. Papa, eius laus & ope-	
Papa Romanus.	33. 34. 35. 39. 82	ra.	82. 90. 107.
Paradisi descriptio.	11	Solis obscuratio.	26
Parisi.	126	Statua.	49
Pastor bonus.	83	T.	
Pastor malus.	54	Tempestas maris.	23
PAVLVS IV. papa.	56	Terræ motus.	26
Paulus Iouius.	61	Thomas Auali Marchionis Pisca-	
PHILIPPVS rex Hispaniae.	97	riae F. & eius laus.	91
Poeta	117. 118. 120. 134. 137. et s.	Tridentum vrbs.	52
Prædones.	82. 117	Tridentinum Concilium.	40. 54
Principis studia.	43. 44. 122	Turca	34. 39. 73. 96. 98. 141. &
Propempticon.	161	seq.	
Psalmus 3. Davidis.	162	V.	
Psalmus 128. Davidis.	ibid.	VEnatio.	72
Pugna Davidis & Goliathi.	168	Veneriae:	132
Puluis tormentarius.	121. 129	Vincentius Gonzaga Mantuae dux	
R.		& eius laus.	94. 95. 109.
Raiutius Farnesius Card. &		Villae descriptio.	48. & seq.
eius laus.	41	Virgo Aquæ ductus.	87
eius mors.	113. & seq.	Virtutis Encomia.	30. & seq.
ROMA	33. 34. 35. 36. 42. 117. 119.	Votum pro fertilitate Anni.	160
121.		X.	
		Xystus, vide Sixtus.	

F I N I S.

Vergilius Maro, Publius,

Virgilii Opera In locos communes digesta

Colonia Agrippina 1601

A.lat.a. 2510

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10243398-5

VD17 12:623886F